Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ᨶᨾᩮᩣ ᨲᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩁᩉᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ

ᨴᩦᨥᨶᩥᨠᩣᨿᩮ

ᨸᩣᨳᩥᨠᩅᨣ᩠ᨣᨭᩦᨠᩣ

᪑᪨ ᨸᩣᨳᩥᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩈᩩᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪨ ᩋᨻᩩᨻ᩠ᨻᨸᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᩅᩈᩮᨶ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲᩣᨿ ᩋᨻᩩᨻ᩠ᨻᩔ ᩋᨽᩥᨶᩅᩔ ᨸᨴᩔ ᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᩥᨽᩣᩅᨶᩣ᪨ “ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩣᨣᨲᨾᨲ᩠ᨳ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑᪨ᨣᨶ᩠ᨳᩣᩁᨾ᩠ᨽᨠᨳᩣ) ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨾᩃ᩠ᩃᩮᩈᩪᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨿᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᨾᩮᩅ᪨ ᩋᨶᩩᨸᩥᨿᩈᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᨶᩈᨱ᩠ᨯᩮ ᩅᩥᩉᩁᨲᩦᨲᩥ ᩋᨶᩩᨸᩥᨿᩈᩣᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨣᨲᩔ ᩅᩥᩉᩣᩁᩔ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨿᨴᩥ ᨶ ᨲᩣᩅ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ “ᨸᩣᩅᩥᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨸᩅᩥᩈᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ, ᨲᩮᨶ ᩋᩅᩔᩴ ᨠᩣᨧᩥᨲᩥ ᨶᩩᨲᩮ ᩅᩥᨿ ᩏᨸᨧᩣᩁᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨬᩣᨲᩣᨲᩥ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩏᨸᨾᩣᨿ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨿᨳᩣ ᨠᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᩑᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩴ “ᩋᨲᩥᨸ᩠ᨸᨣᩮᩣ ᨡᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩥᨲᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨸᨣᩮᩣ ᨡᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨸᩣᨲᩮᩣᩅ᪨ ᨨᨶ᩠ᨶᨠᩮᩣᨸᩦᨶᨲᩣᨿ, ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩪᨸᨣᨾᩮᨶ ᨧ ᨨᨶ᩠ᨶᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩴ, ᨶ ᨶᨣ᩠ᨣᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩴ᪨

᪒᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᨠᩩᩃᨸ᩠ᨸᩈᩩᨲᨲᩴ, ᨾᩉᩣᨽᩥᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᨲᩴ, ᩋᨶᨬ᩠ᨬᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨣᩩᨱᨣᨱᩴ, ᩅᩥᩅᩮᨠᩅᩣᩈᩴ, ᩃᩮᩣᨠᩈᨾ᩠ᨽᩣᩅᩥᨲᨲᩴ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩩᩔᨲᩦᩉᩥ ᩃᩮᩣᨠᩔ ᨻᩉᩪᨸᨠᩣᩁᨲᩴ, ᨸᩁᨸ᩠ᨸᩅᩣᨴᨾᨴ᩠ᨴᨶᩴ, ᨾᩉᩥᨴ᩠ᨵᩥᨠᨲᩴ , ᨾᩉᩣᨶᩩᨽᩣᩅᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥᨠᩴ ᨲᩴᨲᩴᩋᨲ᩠ᨳᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᨣᩩᨱᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨾᩉᩩᩔᩣᩉᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨸᩥ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨴᩁᨣᩣᩁᩅᨻᩉᩩᨾᩣᨶᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨶᨳᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩈᨾᩩᨴᩣᨧᩣᩁᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣᨸᨧᩣᩁᩅᩈᩮᨶ᪨ ᨧᩥᩁᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᩁᨠᩣᩃᩮᨶ᪨ ᩋᩣᨴᩦᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨸᨧᩣᩁᩅᩈᩮᨶ᪨ ᨲᩔᩣᨲᩥ ᨽᨣ᩠ᨣᩅᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩔ᪨ ᨣᩥᩉᩥᩈᩉᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᨣᩥᩉᩥᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᩉᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨲᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨲᩮᩣ, ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨾᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪓᪨ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩔᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᩁᨠᩣᩁᩮᨶ ᩏᨴ᩠ᨴᩥᩔᩣᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨽᨣᩅᩣ ᨾᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨿᨳᩣ ᩈᩩᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩔ “ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ, ᩅᩣᨧᩣ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩣ, ᨲᨳᩣ ᩑᩅᩔ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩥᨲᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩉᩴ ᨲᩣᩅᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᩈᨶᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥ, ᩈᩣ ᨸᨶᩣᨿᩴ ᨨᩮᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᩈᨶᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣᩅᩥᨴᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥ ᨶ ᩈᨾᩮᨲᩥ ᩅᩥᩉᩮᩈᩣᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩅᩈᩮᨶᩔ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩣᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩋᨸᩥ ᨶᩩ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩴ “ᨠᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨣᨲᩣᨿᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ, ᨶ

ប្ជាកាតាឌិរកា, រឃា ឆ ឃាចកឃាទិតគ្គាតាចរេត រហាតិ, តក្រកឃរក្ខោត្ត តត្ថិតិ ឥរស្សរត្តា ករចា ស្រុតល្លត្តំ "រកា នរត្តា កំ បច្ចាទិក្ខឹ"តិ អរចាឆ, តស្មា តយត្ថំ ឥរស្សតុំ "ឃាចរកា ចា"តិអាឌិ ចុត្តំ៑ ឃាទិតរកា ចា ឃាចកំ បច្ចាទិរក្ខឃ្យាតិ នប្ពរត្ថា៑ ត្ថំ បត រតច ឃាចរកា "អហំ ករត្ត ករចត្តំ ្លុក្ខិស្ស ចិហរិស្សាមិ"តិ ឲចំ យយ នត្តិកំ អត្ថបាតត្តា៑ ត ឃាទិតរកា "ឲហិ ត្ថំ ស្រុតល្លត្ត យមំ ្លុក្ខិស្ស ចិហរាហិ"តិ ឲចំ យឃា អបត្តិតត្តា៑

រកា នយារតាតិ ឃាចកឃាទិតរកាស្រ រកា តាយ រហារត្តា៑ កត្តិ ឃាចកឃាទិតរកាស្រ ឲច កំ តាយ រហាត្តិ យំ បច្ចាទិក្ខិ៑ តុដ្ឋបុរិនាតិ ឥសាតយក្កាឌិ្លត្តរិយត្ថស្សឆរខ្ញុស្រ កស្សចិបិ អភាចា ទិត្តបុរិសា៑ តត្ថ ចាឃំ ស្រុតល្លរត្តា រលិកិយឡ្យាតាតិ, ឲកច្ចាកិឡ្លាចា ្លប្បារឥមឹតិ?
កិច្ចាបិ ្លប្បារឥមិ, តរតា បត ករចតិ អាឈាតុប្បារតេត នរហច បរិហឹរតា អរហាសិ៑ អបរាឆា តាយ ស្រុប្បឌិបត្តិឃា ចិរឡ្លតរហតុក្ខរតា កិរលស្រុប្បារឥាតិ អាហ "ឃត្តរកា រត អបរាឆា,តត្តរកា រតារនា"តិ៑ ឃាចច្ចាតិ អចឌិបរិរច្ឆកាចឥស្សត់ "ឃាចច្ចា រតត ករចតា"តិអាឌិស្រ (ឌី៑ តិ៑ ១៑១) ចិយ៑ រតតិ តឃា៑ ព្លកត្តិ តិបិតយត្ថំ៑ អបរក្ខិត្តិ អបរឡ្លិតំ៑ ព្លេ ចុត្តំ រហាតិ –
"បច្ចាទិក្ខាយិកាតាហំ ករត្ត ករចត្ត"ត្តិអាឌិតិ ចឥរត្តត តុដ្ឋបុរិន តឃា ឃាចច្ចិត អបរក្ខិ, ត តស្ស អបរាឆស្ស បយាហំ អត្ថិតិ៑

៓៑យត្ថស្សឆរយ្ញាតិ ភាចតាត្ថរឃារកត ចិតា យត្ថរស្សហិ អត្ថុាតគ្គាឆយ្ញា៑ រនា ហិ យត្ថស្សាតំ ចិត្តាឌិ្ហាតយរត្តត ព្លឡ្លតរតា រតរំ នប្ពាចិតឆរយ្ញា ចិយ ឌិរតា តចា ចុរត្តា, យត្ថស្សក្កហលរក្ខាត្ត រតាស្រ ជាហុល់ បចត្តតរតា៑ ព្លក្ខិក្ខុតំ បំឌិហារិយំ, ត អារឥនតាត្ថនារតឹបំឌិហារិយត្តិ អឌិប្បារឃា៑ ករតតិ បចត្តិរតា៑ តិឃ្យាតីតិ តិក្កច្ឆតិ, ចក្ខុល្លរតា តិក្កយតចរេត បចត្តតីតិ អរត្វា៑ ឆរខ្ញុ ហិ តិក្កច្ឆរត្ត តំនយក្កិបុក្កលិ "តិក្កច្ឆតិ"តិ ចុច្ចតិ, អក្ខកចាយំ បត តិ-នរក្ខា ្លបនក្កយត្តំ, ឃាតិ ព្លេច្ចច អរត្វាតិ ឥរស្សតុំ កច្ឆតីតិ អរត្វា ចុរត្តា៑ តក្រាតិ បឆាតភារចត ចុត្តស្ស អត្វស្ស ក្រុយ្ញចរេត បឌិតិរក្ខនាតិ តស្មិំ ឆរខ្ញុ នយ្ញា ក្កល្លឃាឃ តិឃ្យរត្តតិ អឃរយត្ត អរត្វាតិ ឥរស្សរត្តា អាហ "តស្មិំ...រប... និចត្តយារត"តិ៑

៓៑ អក្កត្តិ ជាឃឃតីតិ អក្កឡ្លំ៑ រលិកបឡ្លាតិត្តិ រលិកស្ស បឡ្លាបតំ៑ រលិកស្ស អក្កត្តិ រលិក្យប្បត្តិនយរឃ "ព្លេ តាយ រលិកស្ស អក្ក"ត្តិ ឲចំ ឌាតិតគ្គំ ព្លឡ្លិញាគ្គំ៑ អក្កយរិឃាឥត្តិ អាឌិយរិឃាឥ៑

៤៑ឲត្តកំ ចិប្បលបិត្វាតិ "ត ជាតាហំ ករត្ត ករចត្តំ ្លុក្ខិស្ស ចិហរិស្សាមិ"តិ, "ត ហិ បត រយ ករត្ត ករចា ្លត្តរិយត្ថស្សឆយ្ញា ព្លក្ខិបំឌិហារិយំ ករោតី"តិ, "ត ហិ បត រយ ករត្ត ករចា អក្កឡ្លំ បឡ្លាបតី"តិ ឆ ឲត្តកំ ចិប្បលបិត្វា៑ ព្លេ កិរ រនា ករចា នត្តកិច្ចំ ព្លក្ខិបំឌិហារិយំ, អក្កឡ្លាបឡ្លាបតច្ចា កាតុំ ត នរក្កាតីតិ បការនរត្តា ករឆសិ៑ រតតាហ "ស្រុតល្លរត្តា កិរា"តិអាឌិ៑ ្លត្តរចឆតចរេត បតិត្ថាភាចរតា អប្បតិរដ្ឋា៑ តរតា ឲច តិររចា តិស្សរក្ខា៑

អាឌិតចឥស្សតត្តិ ឌិក្ខឆយ្ញិកស្ស អាឌិតចស្ស ឥស្សតត្ថំ៑ រតតាហ "នឃរយច ករហំ បិបុលិស្សមិ"តិ៑ នយ្យរាឃិកា បត អាឌិតចា អរតកចិឆា, រត ឥរស្សរត្តា ស្រុតល្លរត្តា ត នក្ខរហឃ្យាតិ ឌិក្ខឆយ្ញិករស្សច កហលំ៑ អរតកការលតាតិ "ព្លតិបិ រនា ករចា

អរហ”ន្តិអាទីសុ (ទី. និ. ១.១៥៥, ១៩៥) អនេកបរិយាយេន វណ្ណការកោ ឯវំ បេ អវណ្ណោ ន កថិយ្យតីតិ អញ្ញាបទេន អត្ថនោ

ឋិតតាយ វណ្ណារហានំ អវណ្ណំ កវេត្វា ឯវំ កថា ឧក្កំសេត អាទីនវំ ទស្សេត្វា បុន តស្ស ឧបនេត ការណំ ចិកាវេតុំ “ន្តិ តេ

តេ”តិអាទិយាហាតិ តំ ទស្សេតុំ “តតោ”តិអាទិ វុត្តំ ឯវញ្ហិ សុតក្ខត្តស្ស អបរេ(កា)បិ វតោនាកាវោ ន កថិយ្យតីតិ អបក្កមីតិ អត្ថោ

យថាឋិតា វុឌ្ឍាយ អបរក្កិ អបក្កន្តោ វាវនតោ កវុឌ្ឍា តេនាហ “វុតោ”តិ ឯវមេវាតិ អបក្កមន្តោ វ ន យថា តថា អបក្កមិ,

យថា បន កាយស្ស តេជោ អបិនេយ ននិន្តេត្វា, ឯវមេវ អបក្កមិ

តេការលត្ថិយវត្តុវណ្ណនា

លិទ្ធិហិ បនេហីតិ ន្ធិហិ វាតេហិ អានន្ទំ ញ្ញតិនេកវេសេន តក្កយត្វនិទ្ធេសវេសេន ឧបទិតេសនាយ បវត្តត្តា អនុសន្ធិទស្សនវសេនាតិ

យថានុសន្ធិសញ្ញាតអនុសន្ធិទស្សនវសេន

ឯកំ សមយន្តិ វ កុមុទេ ឧបនេយោគវចនន្តិ អាហ “ឯកស្មិំ សមយេ”តិ វ ធុលុ នាយ ឧតបតោតិ ឧតបនីតំ រាជក្ខយារាតំ វសេន

តថាលទ្ធនាមោ កុក្កុរំ សយាកាតវសេន ឯតស្មិំ អត្ថីតិ កុក្កុរតិកោតិ អាហ “សយាទិកុក្កុរវតោ”តិ អញ្ញាមមីតិ

“វតុក្កោល្លិកស្សវ ចិវរំ, តថា កត្វាវ លោតេ, កុញ្ជរំ, វាយបាទំ ឧទ្ធរិត្វា យុត្តស្ស ចិយ្យុជ្ជន”ន្តិ ឯវមាទិកំ អញ្ញាមមិ សុនលេហិ

កាតព្ពកិរិយំ វត្វហិ សរីរាវយវេហិ កុល្លតំ កយតំ វតុក្កោល្លា, សោ ឯតស្មិំ អត្ថីតិ វតុក្កោល្លិកោ សោ បន យស្មា វត្វហិ

សរីរាវយវេហិ សញ្ញិតកាយតោ ហោតិ, តស្មា វុត្តំ “វតុសញ្ញិតោ”តិ តេនេវាហ “ឆេទ ឧណ្ហុតិ”តិអាទិ កត្តសន្តិ ចា កត្តិតព្ពំ,

អសិតព្ពញ្ញា តេនេវាហ “យំ កិញ្ចិ លោតនីយំ ខោជនីយ”ន្តិ ការំ លោតនញ្ញា នាយ ឧុសេន កាតព្ពំ, ហេត្វុន បន តត្វ ឧបនាយនំ និវារេតុំ

អវឆារណំ កតន្តិ អាហ “ហេត្វុន អបនាយសិត្វា”តិ, អក្កហេត្វាតិ អនេត្វា សុត្តរទ្ធបេតិ សុត្តរការេវ វតាតិ បត្វនេត្វ និបិតោ “អហោ

វតាហំ លិកី អស្ស”ន្តិអាទីសុ ចិយ “សមលោក នាយ ឯវទ្ធបេន កថិតព្ពំ អហោ វតាហំ ឯទិសោ កវេយ្យ”ន្តិ ឯវំ តស្ស បត្វនា អហោសិ

តេនាហ “ឯវំ កិរ”តិអាទិ

ករហត្វអបិ-កាលេរ “អបិ សិតេជ្ជា បលល្លក”ន្តិអាទីសុ ចិយ អរហន្តោ វ ពុទ្ធេ, ពុទ្ធសាវកេ “អរហន្តោ លីលាវចា ន ហោន្តី”តិ ឯវំ

តស្ស ទិដ្ឋិ ឧប្បន្នា យថាហ យហាសីហនាទសុត្តេ “នត្ថិ សមណស្ស គោតមស្ស ឧត្តរិមនុស្សធម្មា អលមរិយញាណទស្សនវិសេសោ”តិ (ម. និ.

១.១៥៥) សត្តមំទិវសន្តិ កុមុទេ ឧបនេយោគវចនំ អលសកេនាតិ អជីរណោន អាមរោគេន

អដ្ឋិតចយត្តតាយ បុរាណបណ្ណសទិសោ ជីរណតុល្យកន្តិ ជីរណាកទ្ធា

យត្តា ឯតស្ស អត្ថីតិ យត្តំ, ខោជនយត្តចត្តន្តិ អត្ថោ តេនាហ “បយាលាឃុត្ត”ន្តិ យត្តា យត្តាតិ យត្តាយ យត្តាយ

๘. เอกทฺวีหิกาย คณนาย. นิราหาโรว อโหสิ ภควโต วจนํ อญฺญถา กาตุกาโม, ตถาภูโตปิ สตฺตเม ทิวเส อุปฏฺฐาเกน อุปนีตํ ภตฺตํ ทิสฺวา “ธี”ติ อุปฏฺฐาเปตุํ อสกฺโกนฺโต โภชนตณฺหาย อากฑฺฒิยมานหทโย ตํ ภตฺตปิณฺฑํ ภุญฺชิตฺวา ภควตา วุตฺตนิยาเมเนว กาลมกาสิ. เตน วุตฺตํ “อถสฺสา”ติอาทิ. สเจปิ...เป... จินฺเตยฺยาติ ยทิ เอโส อเจโล “ธี”ติ ปจฺจุปฏฺฐเปตฺวา “อชฺชปิ อหํ น ภุญฺเชยฺย”นฺติ จินฺเตยฺย, ตถาจินฺตเนน สติปิ เทวตาวิคฺคเหน ตํ ทิวสํ...เป... กเรยฺย. กสฺมา? อทฺเวชฺฌวจนา หิ ตถาคตา, น เตสํ วจนํ วิตถํ โหติ.

คตคตฏฺฐานํ อกฺกมเนว โหตีติ เตหิ ตํ กฑฺฒิตฺวา คจฺฉนฺเตหิ คตคตปฺปเทสา อุตฺตรกสายนฺตา วิวฏกฺกมเนว หุตฺวา อุปฏฺฐาติ. เตติ ติตฺถิยา. สุสานํเยว คจฺฉาติ “พีรณตฺถมฺภกํ อติกฺกมิสฺสามา”ติ คจฺฉนฺตาปิ อเนกวาเร ตํ อนุสํยายิตฺวา ปุนปิ ตํเยว สุสานํ อุปคนฺตฺวา.

๙. พุนฺทินฺติ พุนฺทึ มตสรีรํ. “ตเมว จ สรีรํ กถาเปสีติ ตํ สรีรํ อธิฏฺฐหิตฺวา ฐิตเปเตน กถาเปสี”ติ เกจิ. โกรกฺขตฺติยํ วา อสุรโยนิโต อาเนตฺวา กถาเปตุ อญฺญํ วา เปตํ, โก เอตฺถ วิเสโส. “อจินฺเตยฺโย หิ พุทฺธวิสโย”ติ ปน วจนโต ตเทว สรีรํ สุนกฺขตฺเตน ปหตมตฺตํ พุทฺธานุภาเวน อุฏฺฐาย ตมตฺถํ ญาเปสีติ ทฏฺฐพฺพํ. ปุริโมเยว ปน อตฺโถ อฏฺฐกถาสุ วินิจฺฉิโต. ตถา หิ วกฺขติ “นิพฺพตฺตฏฺฐานโต”ติอาทิ (ที. นิ. อฏฺ. ๓.๑๐).

๑๐. วิปากนฺติ ผลํ, อตฺตนิพฺพตฺตีติ อตฺโถ.

สมาเนตพฺพานีติ สมฺมา อาเนตพฺพานิ, สมฺมเทว อาเนตฺวา ทสฺเสตพฺพานีติ อตฺโถ. ปาฏิหาริยานํ ปโณทิตา ภควตา วุตฺตานุปุพฺพิยา เวทิตพฺพา. เกจิ ปเนตฺถ “ปรจิตฺตวิภาวนํ, อายุปริจฺเฉทวิภาวนํ, ญาณวิภาวนํ, คติวิภาวนํ, สรีรนิกฺเขปวิภาวนํ, สุนกฺขตฺเตน สทฺธึ กถาวิภาวนญฺจาติ ๖ ปาฏิหาริยานี”ติ วทนฺติ, ตํ ยทิ สุนกฺขตฺตสฺส จิตฺตวิภาวนํ สนฺธาย วุตฺตํ, เอวํ สติ “สตฺตา”ติ วตฺตพฺพํ ตสฺส ภาวิอจฺจยวิภาวนาย สทฺธึ. อถ อเจลสฺส มรณจิตฺตวิภาวนํ, ตํ “สตฺตมํ ทิวสํ กาลํ กริสฺสตี”ติ ญาปิตา สงฺคหิตนฺติ วิสุํ น วตฺตพฺพํ, ตสฺมา อฏฺฐกถายํ วุตฺตนเยเนว คเหตพฺพํ.

อเจลกฬารมฏฺฏกวตฺถุวณฺณนา

๑๑. กฬารมฏฺฏโกติ กฬารทนฺโต มฏฺฏโก. เอโส กิร อเจลกภาวโต ปุพฺเพ มฏฺฏกิโต หุตฺวา วิจริ วิจรนฺโต จ, เตน ตํ “โกฬารมฏฺฏโก”ติ สญฺชานนฺติ. ยํ กิญฺจิ ตสฺส เทนฺตา “สาธุรูโปปิ อยํ สมโณ”ติ สมฺมาเนนฺตา อคฺคํ เสฏฺฐํเยว เทนฺติ. เตน วุตฺตํ “ลาภคฺคํ ปตฺโต, อคฺคลาภํ ปตฺโต”ติ. พหู อเจลกา ตํ ปริวาเรตฺวา วิจรนฺติ, คหฏฺฐา จ ตํ พหู อนฺนา วิภชนฺตา กาเลน กาลํ อุปสงฺกมิตฺวา ปยิรุปาสนฺติ. เตน วุตฺตํ “ยสคฺคํ อคฺคปริวารํ ปตฺโต”ติ. วตานิเยว ปฏิญฺญาตานิ, อญฺญามญฺญํ อสงฺกรโต วตโกฏฺฐาสา วตปทานีติ สยํ อตฺถโต คหิตานิ. ปุรตฺถิเมนาติ เอน-สทฺทโยเค “เวสาลิ”นฺติ อุปโยควจนํ, อวิทูเร จ เอน-

ນເຣຼາ ປຕຸາຍຸເສຼາຕິ ອາຫ “ເຣນາລິເວທາ ອປິຖຸເຣ”ຕິ.

໑໗. ນາສເຄ ປຣິຈພຈເຣເສ ທິລກ຺ຂຓາທຕໍ ປສໍຍາປຸຊຸໍຄ ນຍຸາຍາສີຕິ ຄາຈຍຸຊຸເຣ ນຍຸາເຄສີ. ເຕຄາຫ “ນຍຸາ ຕາລາກຕິຍາ”ຕິອາທີ. ນຍຸາຍຄໍ ຈາ ນຍຸາເຄຄໍ. ປສໍຍາປຸຊຸສ຺ສ ຈ ນຍຸາເຄຄໍ ຄາຍ ນຍຸເຄຈ ກຈຄຕ຺ຕິ ຕຄກາຈໍ ຄເສ຺ສເຕ຺ຕາ “ອຈ ຈາ”ຕິອາທີຍາຫ. ເກາປຈເຣສ ຕສ຺ສ ອກ຺ຂິຄິ ກຍຸຄກາຈໍ ອາປຊຸຍຸຕິ ອາຫ “ກຍຸຄກ຺ຂິຄິປິ ປຣິຈເຕ຺ຕຕາ”ຕິ. ເກາປຕ຺ຕິ ເກາຄໍ, ເຍາ ປຄ ຊິຕ຺ຕສ຺ສ ປກຸປຸຄຈເຣສ ປຈຕ຺ຕິຕິ ອາຫ “ກຸປຸຄາການ”ຕ຺ຕິ. ເຄາຍຕ຺ຕິ ອາຌາຕໍ, ເຍາ ປຄ ອາຣຍຸເລາ ຖຸສ຺ສຄຈເຣສ ປຈຕ຺ຕິຕິ ອາຫ “ຖຸສ຺ສຄາການ”ຕ຺ຕິ. ອຕຸຊາການຕ຺ຕິ ຕຸຊີຍາ ປີຕິຍາ ປຊີປກ຺ຂຕປຸຈຕ຺ຕິອາການາເຣ. ການຈຊີຊິການເຣຫິ ປິກເຊຍການິ. ຍາ ຈຕ ເຄາຕິ ໑໘ ຍາຕິ ປຊີເກ຺ຂເປີ, ເຄາຕິ ຍຍຸຕ຺ຕິ ອເຕ຺ຕາຕິ ອາຫ “ອເຫາ ຈຕ ເຍ ຄ ກເຈຍຸາ”ຕິ. ຍໍ ຈຕ ເຄາຕິ ໑໘ ປຄ ເຄາຕິ ນໍເນເຍຕິ ອາຫ “ອເຫານິ ຈຕ ຖ ຍປາ”ຕິ.

໑໘. ປຣິປຸເຣ຺ຕາ ຄຫິຕ-ນເຣຼາ ຈຕ຺ຕິຈາຍຄໍ ຈຄຕິຕິ ອາຫ “ປຣິຄຫິເຕາ ຄິຈຕ຺ຕຈເຕ຺ຕາ”ຕິ. ຍນຄິປິຕ຺ຕກຕາຍ ລິກສ຺ສ ຍນປຣິທາຄິຍາຈ ລິກປຣິທາຄິ ຖຸຕ຺ຕາ ເທາຕິຕິ ປິຍຸຕ຺ຕຍໍ “ຍນາ ຄິຫິເຄາ”ຕິ ຖຸຕ຺ຕໍ.

ອເຈລປິຄິກປຸຕ຺ຕຈຕຸຈເລຄາ

໑໙. “ອຫໍ ນຕ຺ຕີ ຂາຄາຍີ”ຕິ ໑ຈໍ ນຕ຺ຕຸຕ຺ຕາຕຕ຺ຕາທໍ ຈຄຕິ ປຊີຂາຄາຕີຕິ ຕາທາຈາເຄາ, ເຕຄ ຍຍາ ຕາທາຈາເຄຄ ນຄ຺ຄີ ອຕິກ຺ກຍຸ ກຈ຺ຈເຕາຕິ ຊຸປຊ຺ຈການເກຄ ປຣິຊ຺ຊິຄ຺ຄໍ ປເຄນໍ ອຕິກ຺ກຍິຕ຺ຕາ ຕຸຊີ຺ຈປິຊີທາຣິຍໍ ກາຕຸໍ ກຈ຺ຈເຕາ. ກິ ປຄາຍໍ ອເຈເລິ ປິຄິກປຸເຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕເຄາ ປຍາທໍ ຄ ຂາຄາຕີຕິ? ເຄາ ຄ ຂາຄາຕິ. ຍຄີ ໑ຈໍ, ກສ຺ມາ ນຸກ຺ກກຂີຕໍ ກຂີຕິ? “໑ຈາຫໍ ເລິເກ ປິນໍເນາ ກຈິສ຺ສາມີ”ຕິ ເກາຫເຕ຺ຕາ ກຕ຺ຕາ ນຸກ຺ກກຂີຕໍ ກຂີ. ເຕຄ ຖຸຕ຺ຕໍ “ຄກາຈາສິເຄາ”ຕິອາທີ. ປຊຸເປຕ຺ຕາຕິ ຍຸກຸກາຫໍ ອາຣກິຕ຺ຕາ.

໒໐. ທີຄຊ຺ຊາຍຍຕ຺ຕາ...ເປ... ຊຸຄປີຂີ. ຖຸຕ຺ຕເສ຺ວາ “ທີຄາສິຍຸຕ຺ຕິກາ ນຕ຺ຕາ ທີຄາສິຍຸຕ຺ຕິເກ ໑ຈ ນເຕ຺ຕ ເນຈຕ຺ຕິ ກຊຕ຺ຕິ ປຍິຣຸປິນຕ຺ຕີ”ຕິ (ນໍ. ຄິ. ໑. ໕໐໒).

ຍສ຺ມາ ຕທາຖຸຕ຺ຕາ ຈາຈາ ຕທາຣູປຈິຕ຺ຕເຫຕຸກາ, ຕສ຺ມາ ຈິຕ຺ຕໍ ຕທາຣູປທິຊີຈິຕ຺ຕເຫຕຸກໍ, ຕສ຺ມາ “ຕໍ ຈາຈໍ ອປ຺ປຫາຍາ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ຍທາ ຕສ຺ສາ ອປ຺ປຫານໍ ໂຫຕິ, ຕໍ ທເສ຺ສເຕ຺ຕາ “ຕໍ ຈິຕ຺ຕໍ ອປ຺ປຫາຍາ”ຕິ ອາຫ, ຕສ຺ສ ຈ ຍທາ ອປ຺ປຫານໍ ໂຫຕິ, ຕໍ ທເສ຺ສຕຸໍ “ຕໍ ທິຊີໍ ອປ຺ປຊິນິສ຺ສຊ຺ຊິຕ຺ວາ”ຕິ ອເວາຈ. ຍສ຺ມາ ວາ ຕທາຣູປິ ຈາຈາ ຍທາພາຕຊ຺ຊາ, ຈິຕ຺ຕໍ ຕເທາ ຍທາພາຕຊ຺ຊຕເຣ ຕໍນຍຸຊາປກກາຈເຕາ, ທິຊີ ປຄ ຕເຕາ ຍທາພາຕຊ຺ຊຕຍາ ຕຖຸກຍສ຺ສ ຍຸລກາຈເຕາ, ຕສ຺ມາ ເຕນໍ ຍທາພາຕຊ຺ຊຕາຍ ຕຸຍໍ ຈິກາກໍ ທເສ຺ສຕ຺ວາ ອຍໍ ອຄຸກ຺ກເຍາ ຂປິເຕາຕິ ເຈຊິຕເຕ຺ຕາ. ເຕນໍ ປຄ ຍທາ ປຫານໍ ໂຫຕິ, ຕໍ ທເສ຺ສຕຸໍ “ອຫ”ຕ຺ຕິອາທີ ຖຸຕ຺ຕໍ. “ຄາຫໍ ພຸເທ຺ໂທ”ຕິ ຈຄເຕ຺ຕາຕິ ນາເຮເຍຸຄ ຈິຄາ ຊຸຄຸກເຍຈ “ອຫໍ ພຸເທ຺ໂທ ຄ ໂຫມີ”ຕິ ຈຄເຕ຺ຕາ. ຈິຕ຺ຕທິຊີປຸຫາເຄປິ ໑ເນຈ ຄເຍາ. ຈິປເຕຍ຺ຍາຕິ ໑໘ ຈິ-ນເຣຼາ ປເຄເຍ ຈິກເຍ຺ຍ ຊຸປນກ຺ກຍຕ຺ຕໍ,

ទុតិយេ បន ចិរហេត្វាតិ អាហ “សត្តឆា ចា បន ថេលេយ្យា”តិ។

១៧។ ឧក្កំសេនាតិ ឧក្កដ្ឋេន, ឧក្កដ្ឋំ បន ចនតបរិយាយមិតិយុត្តំ ហោតីតិ អាហ “និប្បរិយាយេនា”តិ។ ឧឡារិតាតិ អចឡារិតា និយមេត្វា កាសិតា។ ចិកាតទ្វេបនាតិ អបកាតសកាសេន ៍ តេនាហ “ចិកដ្ឋិតសកាសេនា”តិ, ឥទ្ធានុកាសេន អបនីតសកកាសេន។ តេន ទុត្តំ “អត្តនោ”តិអាទិ។

១៨។ ធួមំ កដ្ឋតីតិ ធួមកាយិតិ។ កិមិសំ ធួមត្តិ អាហ “សទ្វេបនា”តិអាទិ។ អយមាត្យោ កណ្ឌស្សបរិបោដ្ឋានោ នាសំ។

១៩។ អជិតស្ស លិច្ឆវិសេនាបតិស្ស យហានិរយេ និព្វត្តិត្វា តតោ អាកត្វា អចេលស្ស បាថិកបុត្តស្ស សត្តិកេ បទោជនំ។ អកាចាតិ បុព្វេ ទុត្តប្បការស្ស បាដិហារិយករណស្ស អកាចា។ កកចា បន សត្ថុបតិតបរិសាយំ បសាទជននត្ថំ តនត្ថុបំ បាដិហារិយយការិយេច។ យចាហ “តេខោឆាតុំ សមាបជ្ជិត្វា”តិអាទិ។

ឥទ្ធិបាដិហារិយកថាវណ្ណនា

២០។ និចយនំ ឆនឆដ្ឋានំ សម្ពាយនំ និចយោ, តត្ថ និយុត្តាតិ នេចមិកា, កហបតិ ឧច នេចមិកា កហបតិនេចមិកា។ ឧត្តកានិ ឌឈ្ឈហស្សានីតិ បរិយាណាកាចតោ សហស្សហិបិ អបរិយាណកណនា។ តេនេចាតិ ឥយស្ស ចសេន សត្ថុបតិតាយ ឧចំ យហតិយា បរិសាយ ពន្ធនយោគ្គំ កាតុំ លព្ភតិ, ឧតេនេច ការណេន។

២១។ ចិត្តក្រិយាសកយត្តិ ចិត្តស្ស ក្រិយាសនាការេន បចត្តកយំ, ន ធាតុណកយំ, នាបិ “កាយតិ ឧតស្វា”តិ ឧចំ ទុត្តំ អាទេយ្យណកយំ។ ឈម្ពិតត្តិ តេនេច ចិត្តក្រិយាសកយេន សកលសរីរស្ស ឈម្ពិតការេចា។ លោមហំសោតិ តេនេច កយេន, តេន ច ឈម្ពិតត្តេន សកលសរីរេ លោមានំ ហដ្ឋការេចា, សោ បន តេសំ កិត្តិមំ នាកដន្តានំ ចិយ ឋិតុយុតាតិ អាហ “លោមានំ ឋិតុការេចា”តិ។ អត្តនត្តេន អាចិឌ្ឍិត្វាតិ អត្តនោ និសិដនត្ថំ និក្ខមហដ្ឋានំ ឋបបរិក្ខិត្តា បរិព្វាជកាសំ បរិយន្តេន អត្តសំឃាមិត្វា, ពស្សចិនេច សុនក្ខត្តស្ស ចា សុនក្ខត្តសជិសស្ស ចា សព្វញ្ញុបដិញ្ញា អប្បហាយ សត្ថុ សម្មុខីភាវេច សត្ថុឆា តស្ស ម្ភុទ្ធាថលនំ ឆម្ពតា។ តេន ទុត្តំ “យា នស្សតុ ពាលេលិ”តិអាទិ។

២២។ សំសប្បតីតិ តតោ្ឌច បាសាណផលកេ ពាលជានកោ ចិយ ឋិតាតុំ អសក្កោន្តោ អចសីទនចសេន ឥតោ ចិតោ ច សំសប្បតិ។ តេនាហ “ឌុសីទតី”តិ។ តតោ្ឌច សញ្ចារតីតិ តស្មិំយេច បាសាណេ អានិសជ្ជបដ្ឋិនោ សញ្ចាលនំ និសជ្ជចសេនេច សញ្ចារតិ, ន ឋិតាយ បទសា។

២៣។ ចិតដ្ឋុទ្វេបិតិ សម្ភុចតាយ ចិតាតេសន, លិកស្ស ចិតាតេសន ច ចិតដ្ឋុសការេចា។

ᨷᨮᨾᨽᩣᨱᩅᩣᩁᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

᪑᪓᪨ ᨣᩮᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩦᨲᩥ ᨻᩃᩅᨶ᩠ᨲᨻᩃᩥᨻᨴ᩠ᨴᨿᩮᩣᨩᩥᨲᩮᩉᩥ᪨

᪑᪔᪨ ᨲᩔᩣᨲᩥ ᨩᩣᩃᩥᨿᩔ᪨ ᩋᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᨱ᩠ᨯᩥᩈᩮᨶ ᨷᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨬ᩠ᩉᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ, ᨲᨴᩣ ᨷᩩᩁᩮᨲᩁᩴ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩋᨶᩣᨣᨲᨠᩣᩃᩮ ᩋᨿᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ "ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩩ ᨲᩣᩅ ᨷᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ...ᨷᩮ... ᨷᩁᩣᨩᨿᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ"ᨲᩥ᪨

᪑᪕᪨ ᨲᩥᨱᩈᩦᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩥᨱᩈᨴᩥᩈᩉᩁᩥᨲᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩈᩦᩉᩮᩣ᪨ ᨠᩣᩊᩈᩦᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᩊᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩈᩦᩉᩮᩣ᪨ ᨷᨱ᩠ᨯᩩᩈᩦᩉᩮᩣᨲᩥ ᨷᨱ᩠ᨯᩩᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩈᩦᩉᩮᩣ᪨ ᨠᩮᩈᩁᩈᩦᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᩮᩈᩁᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᨲᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ, ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩅᩣ ᩈᩦᩉᩮᩣ᪨ ᨾᩥᨣᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨾᩥᨣ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᨷᩈᨴᨠᩩᩁᩩᨦ᩠ᨣᩣᨴᩦᩈᩩ ᨠᩮᩈᩩᨧᩥᨴᩮᩅ ᨧᨲᩩᨷ᩠ᨷᨴᩮᩈᩩ ᨶᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩮᩣ, ᩍᨵ ᨷᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ "ᨾᩥᨣᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨧᨲᩩᨷ᩠ᨷᨴᩣᨶᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩋᩣᩈᨿᩮᩣ, ᨶᩥᩅᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ᪨ ᩈᩦᩉᨲᩣᨴᩥᨠ᩠ᨠ ᨷᩁᩥᩔᨿᩣᨶᩴ ᩈᩉᨶᨲᩮᩣ, ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᩔ ᨧ ᩉᨶᨶᨲᩮᩣ "ᩈᩦᩉᩮᩣ"ᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨾᩔ ᨾᩥᨣᩣᨵᩥᨷᩔ ᨥᩣᩈᩴ, ᩈᩮᩣ ᨷᨶ ᨲᩮᨶ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨣᩩᩉᩣᨴᩦᨷᩥ ᩋᨶᩥᨿᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᩋᨶᩥᨿᨲᩣᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩣᩈᩩ ᨲᩣᩈᩩ ᨴᩥᩈᩣᩈᩩ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩣᨿ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩣᨿ ᨣᩮᩣᨧᩁᩮᩣ ᨥᩣᩈᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᨣᩮᩣᨧᩁᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉᩣᩁᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩅᩁᩴ ᩅᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩥᨣᩈᨦ᩠ᨥᩮ ᨾᩥᨣᩈᨾᩪᩉᩮ ᨾᩩᨴᩩᨾᩴᩈᨲᩣᨿ ᩅᩁᩴ ᩅᩁᩴ ᨾᩉᩥᩴᩈᩅᨶᩅᩁᩣᩉᩣᨴᩥᩴ ᩅᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᨳᩪᩃᩴ ᨳᩪᩃ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᩁᩅᩁᨽᩣᩅᩮᨶ ᩉᩥ ᨲᩔ ᩅᩁᨽᩣᩅᩮᩣ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩮᩣ᪨ ᨳᩪᩃᨽᩣᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᨳᩪᩃᨽᩣᩅᩈᨶ᩠ᨶᩥᩔᩥᨲᩴ, ᨲᩮᨶ᪨ ᨳᩪᩃᨽᩣᩅᩮᨶᩣᨷᩥ ᩉᩥ "ᨠᩥᩴ ᩍᨾᩮ ᨷᩥᩊᩣᩁᩮ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩃᩮ ᩉᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ"ᨲᩥ ᩋᨷ᩠ᨷᨵᩣᨶᩮᩈᩩ ᨷᩣᨱᩮᩈᩩ ᨠᩣᩁᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨

᪑᪖᪨ ᩅᩥᨥᩣᩈᩣᨲᩥ ᨷᩁᩔ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩈᩮᩈᨲᩣᨿ ᩅᩥᩁᩪᨷᩮᩣ ᨥᩣᩈᩮᩣ ᩅᩥᨥᩣᩈᩮᩣ, ᩏᨧ᩠ᨨᩥᨭ᩠ᨮᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩣᨲᩥᩁᩥᨲ᩠ᨲᨾᩴᩈ"ᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᨥᩣᩈᩮ, ᩅᩥᨥᩣᩈᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᩈ᩠ᨾᩥᨾᩣᨶᩈᩮᩅᩥᨲᩣᨲᩥ ᩋᩈ᩠ᨾᩥᨾᩣᨶᩈᩮᩅᨶᩉᩮᨲᩩ, ᩋᩉᩴᨠᩣᩁᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨷᨶᩔ ᩋᩈ᩠ᨾᩥᨾᩣᨶᩮᩣ ᨿᨳᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩥ, ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᨲᨲᩕᩣᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

"ᩈᩮᨠᩣᩃᨠᩴᨿᩮᩅᩣ"ᨲᩥᨷᩥ ᨷᩣᨮᩮᩣ, ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨠᩮᩁᨱ᩠ᨯᨠᩴᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᨠᩮᩁᨱ᩠ᨯᩈᨴᩥᩈᩴᨿᩮᩅ, ᨠᩮᩁᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩑᨠᩮᩣ ᨷᨠ᩠ᨡᩥ ᨯᩥᨿᩩᩃᩮᩣ, ᨲᩔ ᨠᩥᩁ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᩅᩥᩁᩪᨷᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨿᩋᨾᨶᩣᨷᩈᨴ᩠ᨴᩴᨿᩮᩅᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᩈᩩᨣᨲᩣᨲᩥ ᩈᩩᨣᨲᩣ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ᪨ ᨲᩮ ᩋᨷᨴᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᩣᨽᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩏᨷᩁᩥ ᩑᨲᩮᩉᩦᨲᩥ ᩈᩩᨣᨲᩣᨷᨴᩣᨶᩣᨶᩥ, ᨲᩥᩔᩮᩣ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩣᩉᩥ ᨲᩮ "ᩈᩩᨣᨲᩣ"ᨲᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩣ ᨧ ᨲᩮᩈᩴ ᨷᩣᨴᨦ᩠ᨠᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ "ᩈᩩᨣᨲᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩈᩩ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨿᨴᩥ ᨲᩣ ᩈᩩᨣᨲᩔ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨽᩪᨲᩣ, ᩈᩣᩁᨽᩪᨲᩣ ᨧ, ᨠᩥᩴ ᨷᨶᩮᩈ ᨷᩣᨳᩥᨠᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩣᩈᩩ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᩈᩩ ᨮᩥᨲᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩮᩣ ᨲᩔ ᨲᩣᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᩑᨲᩔ ᩉᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᨴᩮᨿᩣᨲᩥ ᨴᩮᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨻᨴ᩠ᨵᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨴᩮᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩑᩅ...ᨷᩮ... ᨩᩦᩅᨲᩥ ᨠᩣᨿ ᨶ ᩈᩩᨣᨲᨲ᩠ᩅᨿᩋᨩ᩠ᨫᩣᨷᩣᨿᨲᩮᩣ᪨ "ᨲᨳᩣᨣᨲᩮ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᨲᨳᩣᨣᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨻᩉᩩᩅᨧᨶᩴ ᩑᩅ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᨻᩉᩩᩅᨧᨶᨷ᩠ᨷᨿᩮᩣᨣᨲᩮᩣ ᩑᨠᩅᨧᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨧᨶᩅᩥᨷᩃ᩠ᩃᩣᩈᩮᨶ᪨

᪒᪙᪨ ᩈᨾᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩔᨶᩮᨶ ᩋᨸᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᩴ ᨸᨶ ᩋᨸᩮᨠ᩠ᨡᩴ ᨲᨳᩣ ᨾᨬ᩠ᨬᨶᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨾᨬ᩠ᨬᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᩈᨾᩮᨠ᩠ᨡᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᨶᩴ ᩑᩅᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩋᨾᨬ᩠ᨬᩦᨲᩥ ᨸᩩᨶ ᩋᨾᨬ᩠ᨬᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᩋᨸᩁᩣᨸᩁᩴ ᨲᩔ ᨾᨬ᩠ᨬᨶᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᨠᩮᩁᩮᨯ᩠ᨰᨠᩣᨴᩥ ᨠᩮᩣᩈᨲᩥ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨲᩦᨲᩥ ᨠᩮᩣᨲ᩠ᨳᩩ᪨

᪓᪐᪨ ᨲᩮ ᨲᩮ ᨸᩣᨱᩮ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨥᩈᨲᩦᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᩮᩣᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨧᨶᩮᨶ “ᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᩮᩣ”ᨲᩥ ᨾᩥᨣᩁᩣᨩᩔᨸᩥ ᩈᩥᨿᩣ ᨶᩣᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᩮᩣᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᨲᩦᨲᩥ ᩈᩦᩉᩮᩣᩉᨾᩈ᩠ᨾᩦᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨿᨴᩥᨸᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨻ᩠ᨻᨧᨶᩮᨶ ᩈᩦᩉᩮᩣᨸᩥ “ᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᩋᩁᩉᨲᩥ, ᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨸᨶ ᨾᩥᨣᩁᩣᨩᩮ ᩑᩅ ᨶᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᩦᩉᩮᩣ ᨧᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨

᪓᪑᪨ ᩈᩦᩉᩮᨶ ᩅᩥᨧᩁᩥᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩅᨯ᩠ᨰᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨾᩉᩣᩅᨶᩮ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩅᨶᩮ ᩅᩥᩅᨯ᩠ᨰᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

᪓᪔᪨ ᨠᩥᩃᩮᩈᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮᨶ᪨ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨻᨶ᩠ᨵᨶᨬ᩠ᩉᩥ ᨴᩊ᩠ᩉᨻᨶ᩠ᨵᨶᩴ ᨴᩩᨸ᩠ᨸᨾᩮᩣᨧᨶᩦᨿᩴ᪨ ᨿᨳᩣᩉ –

“ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨲᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᨱᩥᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᩮᩈᩩ,

ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨴᩣᩁᩮᩈᩩ ᨧ ᨿᩣ ᩋᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣ;

ᩑᨲᩴ ᨴᩊ᩠ᩉᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᨾᩣᩉᩩ ᨵᩦᩁᩣ,

ᩒᩉᩣᩁᩥᨶᩴ ᩈᩥᨳᩥᩃᩴ ᨴᩩᨸ᩠ᨸᨾᩩᨬ᩠ᨧ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ (ᨵ᪨ ᨸ᪨ ᪓᪔᪖; ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪒᪨᪑᪐᪒);

ᨠᩥᩃᩮᩈᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨲᩥ ᩅᩣ ᨽᩅᩅᩥᩈᩴᨿᩮᩣᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨾᩉᩣᩅᩥᨴᩩᨣ᩠ᨣᩴ ᨶᩣᨾ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩒᨥᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨡᩃᩅᩥᨴᩩᨣ᩠ᨣᩴ ᩅᩥᨿ ᩋᨶᩩᨸᨧᩥᨲᨠᩩᩈᩃᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩮᩉᩥ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᨲᩮᩣ᪨

ᩋᨣ᩠ᨣᨬ᩠ᨬᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪖᪨ ᨬᨾᩔ ᨸᨴᩔ᪨ ᨬᨴᩴ ᨶᩣᨾ ᩃᩮᩣᨠᩔ ᩋᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨬ᩠ᨬᩴ, ᩈᩮᩣ ᨸᨶ ᩃᩮᩣᨠᩔ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩅᩮᨱᩦ ᨧᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩃᩮᩣᨠᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨧᩁᩥᨿᩅᩴᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨵᩥᨲᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨲᩁᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨸᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩈᩩ, ᨲᩴ ᨸᨶ ᨠᩮᩣᨭᩥᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨿᩣᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᨲᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣ ᨸᨩᩣᨶᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨾᨾ ᨸᨩᩣᨶᨶᩣ”ᨲᩥ ᩋᩔᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᩅᩈᩮᨶ, “ᩋᩉᩴ ᨸᨩᩣᨶᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩈᩮᨶ, “ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨸᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨸᨩᩣᨶᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨸᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᨶ ᨸᩁᩣᨾᩈᩣᨾᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ᪨ “ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨸᨴᩴ “ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩥ ᩅᩥᨴᩥᨲᩣ”ᨲᩥ

បច្ចុប្បន្នេយតាបិ ឃោរេឌតន្តិ “បច្ចុប្បន្នេយច ក្ខប្បាឌិតា គិន្តិ ច បច្ចុប្បន្នេយច ចិឌិតា”តិ, សឃម្ពុនារេលាត គិន្តាតិតា គិន្តិ សឃមេច ចិឌិតាតិ អតេ្ថា៍ អដ្ឋកថាយំ បត “បច្ចុប្បន្ន”ត្តិ បធំ ចិចិឆចិកត្តិកំ ហុត្វា អាចុត្តិតេយត អាចត្តតីតិ ឌេស្សតុំ “អត្តតេយច អត្តតី”តិ ចុត្តិ៍ អចិឌិតគិន្តាតាតិ អប្បដិលទ្ធគិន្តាតា ឞិច្ចាបដិបត្តត្វា៍ បឌាតតយ្យិ ហិ ពងឆិកាយចរេសតេច រេចឌិតន្តិ៍ ឲតិ ព្ពួការេចត បចត្តតីតិ អេឃា, ស្ុល៍ ពប្បដិរេក្លបត អតេឃា, ឌុក្ខ៍ ពតេច ហិពសុលស្ស ញូសតេពា ញូសត៍

៤ល៍ តំ ឌេស្សត្តាតិ កកថាបិ “អញ្ញាតិត្តិឃោ ពត្តួ សារសញ្ញា”តិ តំ ឌេស្សត្តា៍ អាឆិបច្ចការេចតាតិ អាឆិបច្ចសការេចត៍ ឃស្ស អាចរិយចាគស្ស ចរេសត ឞុរិសោ “អាចរិឃោ”តិ ចុច្ចតិ, សោ អាចរិយចារេឌា អាចរិយការេចាតិ អាហ “អាចរិយកាចំ អាចរិយចាឌ”ត្តិ៍ ឲត្វាតិ អាចរិយចារេឌ៍ ព្ពតិ ពត្វាតិ ព្ពយិតា ពារលោត៍ សោតិ អាចរិយចារេឌា៍ “អក្កញ្ញា” ត្វេច ចុត្តា អក្កញ្ញាចិសឃត្វា៍ រេពត ចិហិតត្តិ រេពត បពារេត ចិហិតំ៍ ពេតាហ “រេពត ចិហិតំ កិត្តិ ចិហិត”ត្តិ៍ ព្រាហ្មនាលេតិ ព្រាហ្មនាលសំចណ្ណតាយំ (ឌី៍ គិ៍ អដ្ឋ៍ ០៍៤ប៍)៍ ពត្ត ហិ ចិត្វារេពា ចុត្តចិឆិ ព្ពឆ អតិឌិសតិ, បិឌ្យព្ព បត ពត្ត រេចច ព្ពឆ ច ឲកាសឌិសា ចាតិ៍

៥០៍ លិច្ឆា បរេឌាសិកា ឞូលក្ខតា ឲត្ត សត្តីតិ លិច្ឆាបរេឌាសិកំ, អាចរិយកំ៍ ពេតេចាហ “លិច្ឆាបរេឌាសិកឞូលក”ត្តិ៍ យតោបរេឌាសិកត្តិ ឲត្វាបិ ឲរេសច តេឃា៍

៥ល៍ ឃេត ចចតេត អក្ខាចិក្ខត្តិ, ពស្ស អចិឌ្ឌយាគតា តាយ អត្តចរេសតេចាតិ អាហ “អសំចិឌ្ឌយាគដ្ឋេតា”តិ៍ ពុច្ឆា, ឞុសាតិ ច ពរេលាត្វ បច្ចុត្តចចតត្តិ អាហ “ពុេច្ឆត, ឞុសាចារេឌតា”តិ៍ ចចតស្ស អត្តាសារ៍ តាយ អចិបរិពេពា អតេ្ថាតិ ពងការេចតាហ “អត្តាសារចិរហិរេតតា”តិ៍ អគិអាចិក្ខត្តីតិ អគិកចិត្វា ឈេដ្ឋត្វា ពរេឆត្តិ, អក្កាសត្តីតិ អតេ្ថា៍ ចិបរិពសញ្ញាតិ អឃាឆាចសញ្ញា៍ ស្ុកំ ចិរេយាក្ខត្តិ “ស្ុក”ត្តិ ចុត្តចិរេយាក្ខ៍ ចណ្ណកសិលត្តិ ស្ុតីលកស្ុបីតពាឌិចណ្ណកសិលំ៍ សន្តាត្តិ ឃំ ស្ុកំ, អស្ុកច្ចា ចណ្ណកសិលំ, ពច្ចា សន្តិ៍ ត អស្ុកត្តិ អស្ុកយ្យិ “អស្ុក”ត្តិ ពស្ទិ សយេឃ ត សញ្ញាតាតិ, អឆ ពោ “ស្ុកំ” ត្វេច សញ្ញាតាតីតិ អតេ្ថា៍ ចិបរិពា អឃាឆាចកាហិតាឃ, អឃាឆាចចាឌិតាឃ ច៍

៥ប៍ ឃស្វា សោ បរិន្តាឌពា អចិស្សដ្ឋយិច្ឆាកាហិតាឃ សយ្វា អប្បដិបឌ្ឌិតុការេយា សយ្វាបដិបត្តិ ចិឃ យំ សយលោ រេពាតេយា, កិក្ខរេចា ច សញ្ញាតត្វតិ អឆិប្បារេឃត “ពចា ឆយុំ ឌេរេសតុ”ត្តិអាឌិយាហ, ពស្វា ចុត្តិ “យឃា ឲពស្ស...រេប... ចដ្ឋតី”តិ៍ យយុត្តិ យយុប្បរេឌសំ បីឌ្យអាឌតគ្គាត៍ ស្ុទ្ធតិ សក្កច្ចំ៍ ឃឆា ត ចិតស្សតិ, ឲចំ អត្ថុរក្ខ៍

ចាសតាឃាតិ កិលេសក្ខឃាចហាឃ បដិបត្តិឃា ចាសតាឃ៍ សេសំ ស្ុចិញ្ញាឃ្យរេយចាតិ៍

បិឌ្ឆកស្ុត្តចណ្ណតាឃ លីតត្វប្បការសតា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪁. ᩏᨴᩩᨾ᩠ᨻᩁᩥᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨶᩥᨣᩕᩮᩣᨵᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩅᨲ᩠ᨳᩩᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪄᪙. ᩏᨴᩩᨾ᩠ᨻᩁᩥᨠᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮ ᩈᩣᨾᩥᩅᨧᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩏᨴᩩᨾ᩠ᨻᩁᩥᨠᩣᨿ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩮ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩣᩁᩣᨾᩮ”ᨲᩥ. “ᩏᨴᩩᨾ᩠ᨻᩁᩥᨠᩣᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩤ ᨸᩣᨮᩮᩣ, ᨲᨳᩣ ᩈᨲᩥ ᩋᨵᩥᨠᩁᨱᩮ ᩑᨲᩴ ᨽᩩᨾ᩠ᨾᩴ. ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩏᨴᩩᨾ᩠ᨻᩁᩥᨠᩣᨿ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᩣᨾᩮᩣ ᩏᨴᩩᨾ᩠ᨻᩁᩥᨠᩣ, ᨲᩔᩴ ᩏᨴᩩᨾ᩠ᨻᩁᩥᨠᩣᨿᩴ. ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩏᨴᩩᨾ᩠ᨻᩁᩥᨠᩣᨿ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩮ”ᨲᩥ. ᨲᩣᨿ ᩉᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩮᩣ. ᩅᩁᨱᩣᨴᩥᨸᩣᨮᩅᩈᩮᨶ ᨧᩮᩅ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᨻᩮᩣᨵᨠᩔ ᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᩋᨴᩔᨶᩴ. ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨶᩮᩣᨲᩥ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨸᨶᩮᨶ “ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨾᩮᩣ. ᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨸᩈᩴᩈᩥᨲᩮᩣ. ᨳᩩᩁᩥᨿᨲᩦᨲᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ. ᩋᩁᩥᨿᩮᨶ ᩅᩣᩁᨱᩮᨶᩣᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉᩥ ᩋᩣᩁᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩁᩥᨿᩮᨶ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᩅᩣᩁᨱᩮᨶ. ᩋᩁᩥᨿᩣᨿ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᩈᩩᨧᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨹᩃᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ.

ᨴᩥᩅᩣ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨴᩥᨶ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨴᩥᩅᩈᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩣ, ᨲᩔ ᩅᩥᩈᩮᩈᨶᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩮᩣ ᨴᩥᩅᩣ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨴᩥᩅᩈᨽᩣᨣᩴ ᨴᩦᨸᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨴᩥᩅᩈᩔ ᨴᩥᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ. ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨿᩣᨸᨶ᩠ᩉᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩣᨶᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲᩮᩣ ᨸᨭᩥᩈᩴᩉᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨫᩣᨶᩈᨾᨦ᩠ᨣᩦ ᨧ ᨸᩅᩥᩅᩮᨠᨸᩣᨿᩮᨶ ᩈᩃ᩠ᩃᩦᨶᩣᨠᩣᩁᨲᩮᩣ ᩑᨠᩣᨠᩥᨿᩣᨿ ᨶᩥᩃᩦᨶᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨲᨲᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ…ᨸᩮ… ᨽᨲᩮᩣ”ᨲᩥ. ᨾᨶᩮᩣ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨶᩈᩣ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩥᩴ ᩋᩣᩅᩉᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨾᨶᩮᩣᨽᩣᩅᨶᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨾᨶᩅᨯ᩠ᨰᨠᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ. ᩏᨶ᩠ᨶᨾᨲᩥ ᨶ ᩈᨦ᩠ᨠᩩᨧᨲᩥ, ᩋᩃᩦᨶᨲ᩠ᨳᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

᪅᪀. ᨿᩣᩅᨲᩣᨲᩥ ᨿᩣᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨿᨲ᩠ᨲᨠᩣ”ᨲᩥ. ᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᨱᩮ ᩈᩣᨾᩥᩅᨧᨶᩴ. ᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᨱᨬ᩠ᨧ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨿᩮᩉᩥ ᨧ ᨣᩩᨱᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᩣᩅᨠᩣ ᨣᩥᩉᩦᨸᩥ ᩈᨠᩣ ᩁᩣᨩᨣᩉᩮ ᨸᨭᩥᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᩣᨲᩥ ᨬᩣᨿᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨴᩦᨸᩮᨲᩩᩴ “ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨠᩥᩁ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ.

᪅᪁. ᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩣᨶᩴ. ᨠᨳᩣᨿᩣᨲᩥ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨠᨳᩣᨿ. ᨴᩔᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨴᩔᨶᩮᨶ. ᩋᩣᨠᨸ᩠ᨸᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᩮᩈᩮᨶ. ᩅᨲ᩠ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ. ᩋᩣᨧᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩋᩣᨧᩣᩁᩮᨶ. ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨴᩥᩅᩴ ᩅᩥᩉᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨶ. ᩍᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩮᨶᩣᨲᩥ ᨮᩣᨶᩣᨴᩥᩍᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩮᨶ. ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨠᩣᩁᨲᩣᨿ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩥᨲ᩠ᨳᩮ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ. ᩈᨦ᩠ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᩈᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩮᩉᩥ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ. ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨧ ᨲᩣᨶᩥ ᩅᨶᨸᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩅᨶᨸᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ. ᨲᩴ “ᩋᩁᨬ᩠ᨬ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ. ᩅᨶᨸᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩤᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨸᨧᩤᩁᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᨶ ᨠᩈᩦᨿᨲᩥ ᨶ ᩅᨸᩦᨿᨲᩥ. ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ “ᩅᨶᨸᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩪᩁᩣᨶᨾᩮᨲᩴ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩣᨶᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ “ᩅᨶᨸᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨶᩈᨱ᩠ᨯᩣᨶᨾᩮᨲᩴ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩣᨶᩴ, ᩅᨶᨸᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩥᩴᩈᨶᨠᩣᨶᨾᩮᨲᩴ, ᩅᨶᨸᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩃᩮᩣᨾᩉᩴᩈᩣᨶᨾᩮᨲᩴ, ᩅᨶᨸᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩣᨶᨾᩮᨲᩴ ᩅᨶᨸᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᨾᨶᩩᩔᩪᨸᨧᩤᩁᩣᨶᨾᩮᨲᩴ ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩣᨶᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᩅᩥᨽ. ᪅᪓᪁). ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨣᩤᨾᩪᨸᨧᩤᩁᨲᩮᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ. ᨸᨶ᩠ᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩋᨲᩥᨴᩪᩁᩣᨶᩥ. ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨴᩪᩁᨲᩁᩣᨶᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ. ᩅᩥᩉᩣᩁᩪᨸᨧᩤᩁᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᩉᩣᩁᩔ ᩏᨸᨧᩤᩁᨸᨴᩮᩈᨲᩮᩣ. ᩋᨴ᩠ᨵᩥᨠᨣᨾᨶᩔᩣᨲᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᨣᩣᨾᩥᨶᩮᩣ ᨩᨶᩔ. ᨾᨣ᩠ᨣᩈᨴ᩠ᨴᩣᨶᩦᨲᩥ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩈᨴ᩠ᨴᨾᩉᩣᩈᨴ᩠ᨴᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨲᨲ᩠ᨳᩈᨴ᩠ᨴᩣᨲᩥ. ᨿᨲ᩠ᨳᩔ ᩉᩥ ᩈᨾᩣᨣᨾᩮ ᩑᨠᩣᨻᨴ᩠ᨵᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨶᩥᨣ᩠ᨥᩮᩣᩈᩮᩣ, ᨲᩔ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᩥᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᩅᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ,

តស្មា ចុត្តំ “អចិកាចិតវេត្តន តិវេឈ្ឈូវេសតា”តិ។ ចិកាតចាតាតិតិ ចិកាតសន្តាតិ។ “វហស្ស កវលាស្ស ឃុត្តាតិ”តិ ព្ទុយិតាបិ វេតសំ ផាតាតំ អវញ្ញាលក្ខលាឃុត្តាតំ, ឌតចិចិត្តាតំ, ចតចិចិត្តវេយច ច ចិការេចតិ, តធា “ឲកិកាចស្ស អត្ថរូបិតិ”តិ ព្ទុយិតា។

ឳ៩។ វេកតាតិ វេហតុយិ,ក្យសហវេឃាវេក ច កវលាចចតត្តិ អាហ “វេកត កាវវេលាត វេកត បុក្កវេលត សង្ខិ”ត្តិ។ ឲវេកាបិ ហិ ចិកត្តិតិវេន្តវេសា អវេតកតួចិកាចវេតា វេហាតិ, តធា តង្គិតតួបឥសយាហារវេតិ។

ឯសត្ថតត្តិ អាលិបសល្លាបចវេសត កធាឯសត្ថតំ។ ខាលាលញុត្តកាចត្តិ ញុត្តខាលាលកាចំ, វេសា បត បវស្ស ចចវេត ន្តុត្តវេឌាតចវេសត, បវេវត ចា ចុទិត្តាត្តវេវ បច្ចុត្តវេឌាតចវេសត សិឃាតិ អាហ “ន្តុត្តវេបច្ចុត្តវេតវេឃតា”តិ។ វេឃា ហិ បវស្ស ចចតំ តិបុក្ខលវេលត តវេឃត ទ្ទុវេបតិ, តធា បវស្ស ទ្ទុបតចចតំ ឌាតិកាចំ អាបិវេឆតិ, តស្ស តាឌិសំ ចចតសកាចំ ខាលាលចេឃ្យុត្តិឃំ ចិការេចតិ បិកេវិ កវេវាតិតិ។ ឃុញ្ញាកាវេវយុ តន្ត្ទាតិ ឃុញ្ញាកាវេវយុ តិចាវេសយុ តន្ត្ទា ចិតន្ត្ទា អកាចំ កតា។ តាស្ស បញ្ញា តវេស្សឃ្យ វេតហិ វេតហិ កតបុច្ឆតបឌិបុច្ឆតតិយិត្តំ តាតាបឌិកាត្ថុប្បត្តិឃា ចិសាវេយាបត្តំ បុន្តិតំ បចិញ្ញាចិស្សវេឌ្ឍតុំ អសយតួតាឃ។ ឌ្ឍវេវាឆេឃ្យាយាតិ តិទុស្សាឃំ ចិឃ កវេវាត្តា អចវេវាឆេឃ្យាយ, តំ បវស្ស ឌ្ឍវេវាឆតំ ចាឥឌាវេលត ចិតត្តតំ ចិឃ វេហាតីតិ អាហ “ចិតវេត្តឃ្យាយា”តិ។ តឥត្តំ វេតត តុច្ឆកុយ្ឋិតិឥស្សតំ កតំ, តំ ញុតិវេវកយុវេលត ឥវេស្សតុំ “បុទិតឈវេដី ហិ”តិអាឌិ ចុត្តំ។

ជាលំ ជីវេបវេត្តាតិ អត្ថតវេយច អត្តវេតា ខាលាលជាលំ បកាវេសវេត្តា។ អសយិក្ខត្ថិ ឌាតិសយូវេឌាកាវេចត អសយិក្ខំ។ អញ្ញាឌាតិសយូវេឆ សតិ អស្សុតវេស្ស អស្សុស្ស ឌាតកាវេចា ចិឃ សិហស្សបិ សិហធាយាកាវេចា សិឃាតិ អាហ “អសយិក្ខវេកសវេសិហ”ត្តិ។ ផាតវេសា ចាតិ តន្ត្តវេលា ឲច។

ឳ៣។ “ឃុយាកឆា តាយ តជី”តិ វេកចិ, តំ យិន្ថាតិ ឥវេស្សវេត្តា “ឃុយាកឆា តាយ វេបិក្ខវេលី”តិ ចត្វា តស្សា វេបិក្ខវេលីកាចស្ស ឃុត្តត្តវេវ អាកតតំ ឥវេស្សតុំ “ឃស្សា តីវេវ”តិអាឌិ ចុត្តំ។ វេយាវាតំ តិចាវេបិ ឲត្វាតិ វេយាវតិចាវេបិ។ ញុឆិកវេលាតយិ ហិ បឥាតំ ឆាហិវេតួសយាវេសា វេហាតិវេឃច ឃធា “ន្តុវេសិវេលិវេយា”តិ។ អធ ចា តិចុត្តំ ឲត្វាតិ តិចាវេបិ, វេយាវាតំ តិចាវេបិ វេយាវតិចាវេបិ, វេយាវាតំ តិចាបឌិត្តន្ត្ទាតំ។ វេតតាហ “ឃត្វ វេយាវាត”ត្តិអាឌិ។ ឃស្មា តិវេក្រាវេឆា តវេបិឌិក្ខុចាវេឌា, សាសវេត ច កិក្ខ អត្តកិលយធាត្ថុវេឃាកំ ចវេឌ្ឍតួ កាចតាត្ថុវេឃាវេកត បវេយស្សាសប្បវេត្ត ចិហវេវត្ត បស្សតិ, តស្មា “កធំ ត្ថុ វេលា សយវេលា វេកាតវេយា កាឃកិលយវេធត ចិតាច សាចវេក ចិវេតតី”តិ សញ្ញាតសវេត្តវេហា “វេកា តាយ វេសា”តិអាឌិតា កកចត្តំ បុន្តិ។ អស្សុសតិ អត្ថុសក្តិតបវិសក្តិវេតា វេហាតិ ឲវេតតាតិ អស្សុវេសា, ឃឹតិវេសាយតស្សត្តិ អាហ “អស្សុសប្បត្តាតិ តុឌ្ឍិប្បត្តា វេសាយតស្សប្បត្តា”តិ។ អឆិវេកា វេសវេន្ត្ទា អាសវេឃា តិស្សវេឃា អញ្ញាសវេឃាតិ អាហ “ន្តុត្តយតិស្សឃក្ខុត”ត្តិ។ អាឌិក្ខុតំ បុវាតតំ វេសន្តុចទិឃំ អាឌិព្រហ្មចទិឃំ, វេលិកុត្តវេយកុត្តិ អវេត្វា។ តធា វេហស សត្តាត្ថុន្តុបវេច្ឆកត្ថុន្តុសាចវេកហិ វេតវេតច អាកាវេវត អឆិកវេតា។ វេតតាហ “បុវាណ...វេប... អទិឃយក្កុ”ត្តិ។ តធា ហិ តំ កកចា “អន្ត្ទុស បុវាណំ យក្កុ បុវាណយញ្ញាស”ត្តិ អវេចាឆ។ បុវេវត្វា កាចតាបិវិបុទិចវេសត “បុវេវត្វា”តិ ចា ព្ទុឆំ “អញ្ញាសឃំ អាឌិព្រហ្មចទិឃ”ត្តិ ឲត្វ បិផវេសវេសាតិ ចឥត្តិ។ “អញ្ញាសឃំ អាឌិព្រហ្មចទិឃំ បឌិឌាតត្តិ អស្សុសប្បត្តា”តិ ឲចំ ចា ឲត្វ វេឃាឌតា។

ᨲᨷᩮᩣᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩣᩅᩣᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪑᪨ ᨷᨠᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᩅ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨

᪑᪒᪨ ᩅᩦᩁᩥᨿᩮᨶ ᨷᩣᨷᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨶᩅᩣᨴᩮᩣᨲᩥ ᩃᩪᨡᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᩈᩣᨵᨠᩮᨶ ᩅᩦᩁᩥᨿᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨲᨱ᩠ᩉᩣᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᩅᩈᩮᨶ ᨷᩣᨷᨠᩔ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨶᩅᩣᨴᩮᩣ᪨ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩮᩣ, ᨲᨠ᩠ᨠᩣᩅᩮᩣ ᨩᩮᨣᩩᨧ᩠ᨨᩴ, ᩋᨽᩥᨠᩴ ᨩᩮᨣᩩᨧ᩠ᨨᩴ ᩋᨽᩥᨩᩮᨣᩩᨧ᩠ᨨᩴ, ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨷᩣᨷᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨶᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨽᩥᨩᩮᨣᩩᨧ᩠ᨨᩮᩣ ᨠᩣᨿᨴᩊ᩠ᩉᩦᨻᩉᩩᩃᩮᩣ ᨲᨷᨲᩦᨲᩥ ᨲᨷᩮᩣ, ᩋᨲ᩠ᨲᨠᩥᩃᨾᨳᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩅᩈᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩦᩁᩥᨿᩴ, ᨲᩮᨶ ᨠᩣᨿᨴᩊ᩠ᩉᩦᨻᩉᩩᩃᨲᩣᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᩣᨷᩔ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨶᩴ, ᩅᩥᩁᨩ᩠ᨩᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᨷᩮᩣᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩅᩦᩁᩥᨿᩮᨶ ᨷᩣᨷᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨿᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩮᨶᩣᩈᨶᨲᨱ᩠ᩉᩣᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᩈ᩠ᨶᩮᩉᩅᩥᩁᨩ᩠ᨩᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩏᨷᩁᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩮᩈᩩ ᨶᩣᨶᩣᨠᩣᩁᩮᩈᩩ ᩋᨧᩮᩃᨠᩣᨴᩥᩅᨲᩮᩈᩩ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩈᨾᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᩈᩮᩣᨵᨶᨾᩮᩅ ᨷᩣᩁᩥᨷᩪᩁᩥᩴ, ᨶ ᩈᩮᩣᨲ᩠ᨳᩣᨶᩴ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᩈᨾᩣᨴᩣᨶᩴ ᨲᩔ ᩋᩈᨾ᩠ᨷᩩᨱ᩠ᨱᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨷᩁᩥᩈᩮᩣᨵᨶᨬ᩠ᨧ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨠᩃᨾᩃᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨶᨿᩮᨶ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᨶᨾᩮᩅ᪨ ᩅᩥᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᩋᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨲᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

᪑᪓᪨ “ᩑᨠᩴ ᨷᨬ᩠ᩉᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᨠᨳᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᨷᨴᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᨷᨬ᩠ᩉᩔ ᩋᨠᨳᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨲᨷᨶᩥᩔᩥᨲᨠᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨠᩥᩃᨾᨳᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨲᨷᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᨾᩣᨴᩣᨿ ᩅᨲ᩠ᨲᨶᨠᩮᩣ᪨ ᩈᩦᩉᨶᩣᨴᩮᩣᨲᩥ ᩈᩦᩉᨶᩣᨴᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩥᨲᨶᨿᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩔᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨷ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩣᨷᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᪨

ᩏᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪔᪨ “ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᨴᩥᨿᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩔ ᨴᩊ᩠ᩉᨣ᩠ᨣᩣᩉᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨴᩊ᩠ᩉᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᩣᩈᨶᩣᩅᨧᩁᩮᨶᩣᨷᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᩉᩥ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩮᨶ ᩈᩩᨲᨠ᩠ᨠᩁᨲᩣᨿᩮᨲ᩠ᨲᨠ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᨲᩣ, ᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᩈᨦ᩠ᨠᨷ᩠ᨷᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣᨲᩥ ᨴᩦᨷᨿᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ, ᨶ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲᨷᩈᨾᩣᨴᩣᨶᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᨠᩁᨲᩣᨶᩴ ᩈᨲᩥᨷᩥ ᩋᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨴᩥᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᩣ᪨

“ᨴᩩᩅᩥᨵᩔᩣᨷᩦᨲᩥ ‘ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᩈᨦ᩠ᨠᨷ᩠ᨷᩮᩣ’ᨲᩥ ᨧ ᩑᩅᩴ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩮᨴᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨴᩩᩅᩥᨵᩔᩣᨷᩥ ᨲᨷᩔᩥᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᨠᩮᨧᩥ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨶ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩈᩣᩈᨶᩥᨠᩅᩈᩮᨶᩣᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᩦᨷᩥᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩔ, ᩈᩣᩈᨶᩥᨠᩔ ᨧᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨴᩩᩅᩥᨵᩔᩣᨷᩥ ᨲᨷᩔᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᨧᩮᩅ ᩉᩥ ᩏᨷᩁᩥᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩴ ᩅᨠ᩠ᨡᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣᨲᩥ ᨿᨴᩥᨴᩴ “ᨠᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨾᨿᩣ ᩈᨴᩥᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨲᩥᨾᩣᨶᩔ, ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩔᩮᩅ ᨧ “ᩋᩃᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨲᩥᨾᩣᨶᩔ ᨧ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᨶᩴ, ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ᪨

ᩏᨠ᩠ᨠᩴᩈᨲᩦᨲᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩏᨷᩁᩥ ᨮᨷᨲᩥ, ᨷᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨷᩁᩴ ᩅᨾ᩠ᨽᩮᨲᩦᨲᩥ ᨷᩁᩴ ᩅᨾ᩠ᩉᩁᩴ ᨶᩥᩉᩦᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩋᩅᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩮᩣ ᨮᨷᨲᩥ, ᩋᩅᨾᨬ᩠ᨬᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨾᩣᨶᨾᨴᨠᩁᨱᩮᨶᩣᨲᩥ ᨾᩣᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩔ ᨾᨴᩔ ᨠᩁᨱᩮᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᨶᩮᨶ᪨ ᨾᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨾᩩᨧ᩠ᨨᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᩣ ᨸᨶ ᨾᩩᨧ᩠ᨨᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨽᩥᨩ᩠ᨫᩣᨿᩦᩃᨲ᩠ᨲᩣᨲᨸᩁᩣᨾᩣᩈᨠᩣᨿᨣᨶ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᨣᨳᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩋᨲᩥᩃᨣ᩠ᨣᨽᩣᩅᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨣᨳᩥᨲᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩮᩣᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨸᨾᨩ᩠ᨩᨶᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᨾᨩ᩠ᨩᨶᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨸᨾᩣᨴᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩈᩩᨲᨠ᩠ᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨶᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩣᨿ ᩑᩅ ᩈᩩᨲᨠ᩠ᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠᨲᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᩩᨠ᩠ᨠᩴᩈᨶᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩈᩣᩈᨶᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩈᩩᨲᨠ᩠ᨠᨾᩮᩅ...ᨸᩮ... ᨸᩁᩮᨧ᩠ᨨᩦ”ᨲᩥ᪨

᪙᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᩈᨦ᩠ᨡᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᩋᩣᨴᩁᨠᩣᩁᩅᩮᨾᩣᨠᩮᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᨽᩥᩈᨦ᩠ᨡᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨶᩅᩈᩮᨶ ᩏᨸᨶᨿᩅᩈᩮᨶ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ᪨ ᩅᨱ᩠ᨱᨽᨱᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᩔᩣᨲᩥ ᨲᨸᩔᩥᨶᩮᩣ᪨

᪑᪐᪨ ᨴᩮᩣᨴᩣᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᨬᩣᩈᩴ, ᩅᩥᨠᨩ᩠ᨩᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨴ᩠ᨴᩮᩣ᪨ ᨲᩴ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨠᨩ᩠ᨩᩴ ᨡ᩠ᩅᩣᩈᩣ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨧᩮᨠᩣᨠᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨧᩮᨠ ᨠᩣᨣᩮ ᨠᨴᩮᩣᨲᩥ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨶᩣᩁᩩᨧ᩠ᨧᨶᩅᩈᩮᨶ᪨ ᨠᨩ᩠ᨩᩣᨲᩥ ᩈᨩ᩠ᨩᨶᨠᩮᨩ᩠ᨩᩣ᪨ ᨾᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᨶᩣᨾ ᩈᨲᩥᩅᩥᨸ᩠ᨸᩅᩣᩈᩮᨶᩅ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶ ᩈᨲᩥᨿᩣ ᩈᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᨾ᩠ᨾᩩᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨶᩦᨶᩅᨾᨲ᩠ᨲᩴᨿ᩠ᨿᩦᨲᩥ ᨣᨳᩥᨲᩣᨶᩦᨠᩣᩁᩮᩅᨶ ᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮ ᩋᩣᨶᩦᨶᩅᨾᨲ᩠ᨲᩴᨿ᩠ᨿᩦ ᨶ ᨸᩔᨲᩥ᪨ ᨾᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩪᨲᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩮ ᨾᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩪᨲᩣ᪨ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨾᨲ᩠ᨲᩴᨿ᩠ᨿᩦᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨾᩥ ᩑᨠᩅᩣᩁᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᨾᩥ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨

᪑᪑᪨ ᩅᩥᩅᩮᨠᩅᨱ᩠ᨱᩣᨶᩣᨲᩥ ᩅᩥᨸᩩᩃᨲᨾᩅᩮᨠᩅᨱ᩠ᨱᩣᨶᩣ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩔ ᩈᩩᨩ᩠ᨫᨶᩮᨲᩣ ᩋᨶᩮᩣᨠᩣᩈᩴᩅᩥᩈᩣ ᨴᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᩅ ᨴᨲ᩠ᨲᨠᩣᩈᩴ ᩋᨸᩈᩣᨴᩮᨲᩦᨲᩥ ᨸᩈᩣᨴᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᨠᩅᨲᩣᨶᩥᩅᩈᩮᨶ᪨ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩣᨶᩦᩅᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩃ᩠ᩃᩮᨡᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩦᩅᩥᨠᩴ᪨

᪑᪒᪨ ᨲᨸᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᩣᨿᨲᩣᨸᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨲᨸᩴ ᨧᩁᨲᩥ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨧᨠ᩠ᨠᩴ ᨹᩃᨲᩥ ᨠᩣᨿᨲᩴ ᩋᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ᪨ ᩅᩥᩉᩣᩁᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ᪨

“ᩋᩣᨣᩔᨿᨾᩣᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩤ ᨸᩣᨮᩮᩣ᪨

ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᩅᨩ᩠ᨩᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨠᩣᨿᩥᨠᩴ ᩅᩤ ᩅᩣᨧᩈᩥᨠᩴ ᩅᩤ ᨴᩮᩣᩈᩴ᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨸᩁᩦᨲᨴᩔᨶᩴ᪨ ᩋᩁᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩣᩈᨲᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᩁᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩴ᪨ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨾᩮᨲᩥ “ᨠᨸ᩠ᨸᨲᩥ ᨾᩮ”ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᨳᩣᩅᩥᨸᩁᩦᨲᨣ᩠ᨣᩣᩉᨠᩣᩁᨱᩮᨶ “ᩑᩅᨾᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨾᩮᨲᩮᩣᩉᩣᩁᩥᨲᩣᨿ “ᩈᩣᨵᩩ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ”ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

᪑᪓᪨ ᨠᩮᩣᨵᨶᩈᩦᩃᨲᩣᨿ ᨠᩮᩣᨵᨶᩮᩣ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ ᩏᨸᨶᩣᩉᩮᩣ ᩑᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩏᨸᨶᩣᩉᩦ᪨ ᩑᩅᩴᨽᩪᨲᩮᩣ ᨧ ᨲᩴ ᩈᨾᨦ᩠ᨣᩦ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ “ᩈᨾᨦ᩠ᨣᩦᨽᩪᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᨸᩁᨲᩮᩣ ᨸᩁᩮᩈᩩᨸᩥ᪨

អយំ បត ចិនេសនោ – ព្ទស្សតិ ဣស្មយតីតិ ဣស្សុកីៈ សធត់ អសត្តក្យហសម្កាចត់ សនេធា, នេសា ទុតស្ស អត្ថីតិ សនេធាៈ សត្តូនោសបដិន្ធាឆតសកាចា យាឃា, យាឃា ទុតស្ស អត្ថីតិ យាឃាចីៈ ករុដ្ឋាតិឃាតយ្យិ បហិបិតាកទលលក្ខហ៍ ធយុត់ ធន្ធិ, តនេយត្ត អត្ថីតិ ធនន្ធាៈ ក្យនេលហិ សយាត់, អឆិកន្ទា អតិក្កមិត្វា តិហិត់ កត្វា យព្ញាតឋិលតាឃ អតិយាតីៈ អសត្តក្យហសម្កាចតត្តិកតាសន្លាតា បិបិ លិយកា ព្ទន្ធា ទុតស្សាតិ បិបិនេន្ធាៈ មិន្ធា ចិបទីតា ឌិដ្ឋិ ទុតស្សាតិ មិន្ធាឌិដ្ឋិនេកាៈ “ព្ទឧនេយច សន្ធិ, នេយាឈយព្ញា”ត្តិ (យៈ តិៈ ១ប័លិ, ១០១, ३១លិ; ១ៈ ១លិ, ១៥; ខ្ជូនាៈ ३३; យហាតិៈ ១០; នេតត្តិៈ ३ប័) ទុចំ អត្តតា អត្តាកិតិចិដ្ឋតាឃ សតា ឌិដ្ឋិ សត្តិដ្ឋិ, តនេយច បទាយសតីតិ សត្តិដ្ឋិបទាយាឋីៈ អដ្ឋកថាយំ បត “សយំ ឌិដ្ឋិ សត្តិដ្ឋី”តិ ចត្តចនេសត អនេត្វា ទុនេត្វាៈ អា ឌាឲ្យហ៍ ចិឃ ឌីឃតីតិ អាធាតត្តិ អាហ “ធឲ្យហ៍ ស្វដ្ឋ ធបិត”ត្តិៈ ឃធាកហិត់ កាហ៍ បដិតិស្សន្ធុតឋិនេលិ បដិតិស្សក្កិ, តប្បដិនេក្ខបេត ទុប្បដិតិស្សក្កិៈ បដិនេសឆនេត្វា ហិ អយំ ទុ-សនេក្តា ឃធា “ទុប្បនេព្ញា, (យៈ តិៈ ១ៈ३៥) ទុស្សីនេលិ”តិ (អៈ តិៈ ३ៈ១១១; ១០ៈលិ३; បិនាៈ ១៥३; ឆៈ បៈ ១០ប័) ធៈ

បទិស្សុទ្ធិបបដិកប្បត្តកធាចណ្ណតា

៩३ៈ ព្ទឆ តិនេក្រាឆ តបស្សីតិ ឃធាត្យក្កត្តិ បុទិយបិឲ្យត្តំ តិកយតចនេសត ទុកនេធនេសត ធនេស្សតិៈ នេតតាហ “ទុចំ កកចា”តិអាឌីៈ កហិតលឌ្ឋីត្តិ “អនេចលកាឌិកានេចា នេសនេយ្យា, នេតាត ច សំសារសុទ្ធិ នេហាតី”តិ ទុចំ កហិតលឌ្ធិៈ ទក្ខិតំ តបត្តិ តាឃ លឌ្ធិឃា សយាឌិឃិត្វា ទក្ខិតំ អនេចលកចតាឌិតបំៈ “សត្តានេយច សំកិលិដ្ឋ”ត្តិ ព្ទមិតា ឃំ ចក្ខតិ បទិស្សុទ្ធិបិឲ្យត្តចណ្ណតាឃំ “លុទ្ធតបស្សិនេតា នេធច ទុតន្ទឆនេស្ស ច ធនេសត នេឃាឌតា នេធឌិតព្ទា”តិ (ឌីៈ តិៈ អដ្ឋៈ ១ៈ៩३), តស្ស បទិកប្បិតទុបស្ស លុទ្ធស្ស តបស្សិនេតាតិ អឃនេយត្ត អធិប្បនេឃាតិ ធនេស្សតិៈ “បទិស្សុទ្ធិបិឲ្យត្តឌស្សតត្ត”ត្តិ ច ព្ទមិតា តិត្តិឃាត់ ធនេសត បិឲ្យត្ត នេឃនេចត្វ លត្តតិ, ត បត តធនេត្វាតិ ធនេស្សតិៈ ទុត្តចិបក្ខធនេសតាតិ ទុត្តស្ស អត្តស្ស បដិបក្ខធនេសត, បដិនេក្ខបធនេសតាតិ អនេត្វាៈ តស្មិំ ធានេតតិ នេហត្យអនេត្វ ក្យុត្តិ តស្ស នេហត្យអនេត្វត កទលាចធនេតត អត្ថំ ធនេស្សនេត្តា “ទុចំ នេសា នេតតា”តិអាឌិយាហៈ ဣត្តទិ ចាឃយយានេតាតិ ឃធាសយាឌិនេត្តហិ ទុតឆនេយ្យហិ អបទិត្យនេដ្ឋា, អបទិនេឃាសិតសក្កនេប្បា ច ហុត្វា ဣបទិ កាចតាត្យនេឃាកធនេសត សម្ខាធាឃាម៉ កនេទានេត្តាៈ

៩៥ៈ ព្ទនេតា បទត្តិ ព្ទនេតា ឃធាទុត្តតឃនេតា បទំៈ អក្កកាចំ ចា សារកាចំ ចាតិ តនេបិឌិក្យន្ធាឃ អក្កកាចំ ចា សារកាចំ ចា អនេឌាតនេត្តាៈ “អឃនេយចស្ស អក្កកានេចា សារកានេចា”តិ យព្ញាយានេតា “អក្កប្បត្តា, សារប្បត្តា ចា”តិ អាហៈ

បទិស្សុទ្ធតចប្បត្តាឌិកធាចណ្ណតា

លិ០ៈ ឃយត់ សំឃយត់ ឃានេយា, ហិសាឌីត់ អកទលាចធនេសត ចត្យត្តិនេឆា ឃានេយាច ចាត្យឃានេយា, នេសា ទុច សំចនេទា, នេតាត សំទុនេតា ក្យត្តសញ្ញត្វនេទា ចាត្យឃាយសំចទសំទុនេតាៈ នេតតាហ “ចត្យត្តិនេឆត សំចនេទត បិហិនេតា”តិៈ អតិបិតាត់ ហិសតត្តិ អាហ “បិហ៍ ត ហតតី”តិៈ នេលិកឆិនេត្វត កាចិត់ សម្ខាចិតត្តិ កត្វា កាចិត់ តាយ បន្ទា កាយក្យលាៈ អឃន្ទា នេតាទុ នេតាសំនេឃច សម្សុធាធានេទា យនេក្កាដ្ឋាបល់ ចិឃាតិ អាហ “នេតាសំ សព្ញាឃា”តិៈ

វត្តិ អភិហរណំ, ហិនាយ អនាចត្តន្ធា៍ តេនាហ “សា អភិហរតីតិ អាឌិលក្លហ”ត្តិ៍ អភិញុ្ធិ េនតិ៍ តេនាហ “រូបរូបរិ ចេស្ដតី”តិ៍ ចក្កចត្តិនាបិ បញ្ញខិតស្ស អភិចាឝនាឌិ ពរិយតេចាតិ បញ្ញញ្ញា សេដ្ឋា ក្យហចិសេសេឃាពេតា, ឆោសចិរហិតេតា ច, ឃតោ សា បណ្ឌិតបញ្ញត្តា ចុត្តា៍ កិហិការេចា បន តិហិនោ តក្យកឃាការចតោតិ អាហ “ហិនាយ កិហិការចត្តាយា”តិ៍

លិ១៍ តចប្បត្តាតិ តចំ បត្តា, តចសឌិសា ហោតីតិ អត្ថោ៍

លិ៣៍ តិត្ថិយានំ ចសេនាតិ តិត្ថិយានំ សយឃចសេន៍ េនសត្តិ តិត្ថិយានំ៍ តត្តិ ឌិញ្ញចក្កុ៍ សឹលសយ្យគាតិ សញ្ញាការសយ្យត្តំ ចតុបរិសុទ្ធិសឹល៍ តចសារសយ្យត្តិតោតិ តចតបរិឌិក្យច្ឆាឃាសារសយ្យត្តិតោ៍ ចិសេសកាចត្តិ ចិសេសសកាចំ៍

អនេចលកបិញ្ញាយត្តយ្យីតិ អនេចលកបិញ្ញអាកតត្ថយត្តយ្យិ នត្ថិ, តស្មា យលំ អនស្សាយ ចិនដ្ឋាតិ អត្ថោ៍ អ-ការោ ចា តិបិតយត្តំ, នស្សាយាតិ ចិនស្សាយ៍ ក្យតោ បរិសុទ្ធបិញ្ញវ្រាតិ ក្យតោ វុច អយ្យេស្សុ បរិសុទ្ធបិញ្ញអាកតបឌិបត្តិ៍ វុស នឃោ សេសេសុបិ៍ សុតិចសេនាបីតិ សោតបចាកយនយត្តនាបិ ន ឌានាយ៍

និព្រោឆស្សបញ្ញឃនចណ្ណនា

លិ៥៍ អស្សាតិ សត្ថានស្ស កហបតិស្ស៍ ពក្លញ្ញអត្តិ ចទុសំ៍ កុរាសឆចចនត្តិ អចត្តញ្ញចចនំ៍ ឃស្មា ចទុសចចនំ ឃំ ដ្ឋិស្ស បយុត្តំ, តស្មិំ ឈយាបិតេ ឈយាបកស្ស បឌិបិពតិកំ ហោតិ, តស្មា “អឃំ យឃឹ”តិអាឌិ ចុត្តំ៍

លិ៤៍ ទោឆត្ថាយ ឆយ្យំ ឆេសេតិ, ន អត្តនោ ញុទ្ធកាចឃោសនត្ថាយ៍ ចាឆត្ថាយាតិ បរចាឆកញ្ញនចាឆត្ថាយ៍ រាកាឌិសយនត្ថាយ ឆយ្យំ ឆេសេតិ, ន អនេត្តចាសិកយ្យតាយ៍ ឆ្លឈតិត្ថរហត្ថាយាតិ ចតុរោឈតិត្ថរហត្ថាយ ឆយ្យំ ឆេសេតិ សញ្ញសោ ឆ្លរបិរាតិណ្ហយាចហត្តា ឆេសនាយ៍ សញ្ញកិលេសបរិតិញ្ញានត្ថាយ ឆយ្យំ ឆេសេតិ កិលេសានំ លេសេនបិ ឆេសនាយ អបរាយដ្ឋកាចតោ៍

ព្រាហ្មចរិយបរិយោសានាឌិចណ្ណនា

លិលិ៍ ញ្ញាចំ សញ្ញយ្យីតិ សត្តចស្សតោ បដ្ឋាយ ឃាច “សត្តាហ”ត្តិ បចំ, ញ្ញាចំ សញ្ញយ្យិ ចចនំ៍ អសេធា បន អយាឃាចិ រូបុឌាតិកោ តិក្លបញ្ញោ វ្ឍស្សិតញ្ញាតិ អឆិប្បាយោ៍ សោ ហិ តំយុហុនត្តនេច អរហត្តំ បត្តំ សក្លិស្សតីតិ៍ ចក្កចក្កាតិ ការយចក្កាឌីហិបិ ចក្កហិ ចក្កា ឌិយ្យា ក្យឌិលោ៍ “សចំ បនាចំ អគុសាសិត្វំ ន សក្កាយី”តិ ន ញ្ញាចំ ភកចា កិលិស្សការេចនេច ចឆតិ, អច តោ តស្ស អភាឌនការេចនេច៍

២៦. បកតិយា អាចរិយោតិ យោ ច តុម្ហាកំ ពុទ្ធោ បុព្វេ បកតិយា អាចរិយោ អហោសិ, សោ ច ពុទ្ធាតិបិ ពុទ្ធាចិណ្ណេនេវ អាចរិយោ ហោតុ, ន យំ តុម្ហេ អន្តេវាសិកោ កាតុកាមាតិ អធិប្បាយោ។ នយំ តុម្ហាកំ ខន្ធេនេវ អត្ថិកា, ឆព្ពត្តិ យេន បន តុម្ហេ ឆាតាបេតុកាមយ្យាតិ អធិប្បាយោ។ អាឌីចេតាតិ ឌីចិកាយ ចុត្តិតោ។ អក្សរលិតិ កោដ្ឋាសំ បត្តាតិ អក្សរលិតិ តំ តំ កោដ្ឋាសតំយេច ឧបកតោ។ កិលេសជនទេសយ្យយុត្តាតិ កិលេសជនទេសហិតា តំសម្ពន្ធតោ។ ខាតិខរាយណោតំ ហិតាតិ ខាតិខរាយណិយា។ និក្កិលេសោ ឧត្តុ អត្ថិ, និក្កិលេសេ ចា តិយុត្តាតិ និក្កិលេសិកា។ ចោទនាតំ ចុច្ចតិ ចិសុទ្ធិ, តស្ស បច្ចយភូតត្តា ចោទនាតិយា។ តទាក្ខតា ចេតេ ចោទនាបត្តីតិ អាហ "សចេ ចោទនាបត្តី"តិ។ សិលាប្បត្តា បញ្ញាយ បរិបុរីចេបុល្លតា យក្ខផលចេសេតច ព្ពន្ធិតព្ពាតិ អាហ "យក្ខបញ្ញា... បេ... ចេបុល្លត"ន្តិ។ ឧកាបិ ចា ឧតានិ បរិបុរីចេបុល្លានិ។ យា ហិ តស្ស បរិបុរី, សា ឧច ចេបុល្លតាតិ។ តតោតិ និក្កិលេសឆព្ពហានចោទនាឆព្ពាកិត្តិតោ។

២៧. "យថា យាត្រា"តិ នយំ តិជស្សនចេនេវ ចុត្តំ, អថ វា តថាការចកចនចេចាតិ ជស្សតំ "យាត្រា កិរា"តិអាទិ ចុត្តំ។ អថាតិ យាត្រេ តេសំ បរិយុដ្ឋានប្បត្តិតោ បន្ធា អញ្ញាសីតិ យោជនា។ កស្មា បន ភកថា បកេច ន អញ្ញាសីតិ? អនាចខ្ញិតត្តា។ យាទិ បដិតាហិតូតាតិ យាត្រេ តេសុ កតំ បរិយុដ្ឋានំ ចិឆយេតូ, ន តេសំ សតិ បយោជនេ ញុដ្ឋានំ ញុក្កនំ។ សោតិ យក្ខផលុប្បត្តិហេតុ។ តេសំ បរិញ្ញាខកានំ។

ឧជ្ឈាតិ បរិយុដ្ឋានចេនេវ ឧជ្ឈា។ យព្រាតិ តិដ្ឋោរេណ ភុមត្តិ អាហ "មេយស្ស"តិ។ អញ្ញាណត្តិ អាខាតតត្តំ, ឧបសក្កតត្តតោញ្ច អា-ការោតិ អាហ "ខាតតត្ត"ន្តិ, ចីមំសតត្តិ អតោ។ ចិត្តំ ភុប្បត្តិ "ខាតាយ តាចស្ស ឆម្ម"ន្តិ អាខាតតត្តំ "ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមា"តិ ឯកស្មិំ ឋិតេន ឯកចាររបិ តេសំ ចិត្តំ ភុប្បតិ។ សត្តាហោ បន ចុច្ចយាតោ ឯតេសំ កិំ ករិស្សតីតិ យោជនា។ សត្តាហំ បុរេតុត្តិ សត្តាហំ ព្រហ្មចរិយំ បុរេតុំ, ព្រហ្មចរិយចេនេវ ចា សត្តាហំ បុរេតុត្តិ អតោ។ បរចោទកិត្តតត្តិ បរចោទយន្តំ។ សកចោទសយ្យស្សាបនត្តិ សកចោទបក្ខលព្ភំ។ ចារសតាយាតិ សច្ចសម្បដិចេឆចារសតាយ។ តេសត្តិ ច បការណចេនេវ ចុត្តំ។ តជេញ្ញាសម្បិ ហិ ភកចេតោ សម្មា, បរម្បរាយ ច ជេចយតុស្សានំ សុលត្តានំ ចារសតាយ បច្ចយោ ឧចាតិ។ យំ បនេត្ត អត្តតោ ន ចិភត្តំ, តំ សុចិញ្ញេយ្យមេចាតិ។

ឧទ្ទេសិកាសុត្តចណ្ណនាយ លីនត្តប្បកាសនា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១. ចក្កវត្តិសុត្តវណ្ណនា

អត្តទីបសរណតាវណ្ណនា

៨០. ឧត្តានន្តិ វុច្ចតិ បាកដំ, តប្បដិក្ខេបេន អនុត្តានន្តិ អបាកដំ, បដិច្ឆន្នំ, អវិភូតំ, ទុវិញ្ញេយ្យញ្ច។ អនុត្តានានំ បទានំ វណ្ណនា អនុត្តានបទវណ្ណនា។ ឧត្តានបទវណ្ណនាយ បយោជនាភាវតោ អនុត្តានគ្គហណំ។ “មាតុលា”តិ ឥត្ថិលិង្គវសេន លទ្ធនាមោ ឯកោ រុក្ខោ, តស្សា អាសន្នប្បទេសេ មាបិតត្តា នគរម្បិ “មាតុលា” ត្វេវ បញ្ញាយិត្ថ។ តេន វុត្តំ “មាតុលាយន្តិ ឯវំ នាមកេ នគរេ”តិ។ អវិទូរេតិ តស្ស នគរស្ស អវិទូរេ។

កាមញ្ចេត្ថ សុត្តេ “ភូតបុព្វំ, ភិក្ខវេ, រាជា ទឡ្ហនេមិ នាម អហោសី”តិអាទិនា អតីតវំសទីបិកា កថា អាគតា, បច្ឆា ច អាគតា, “អឌ្ឍតេយ្យវស្សសតាយុកានំ មនុស្សានំ វស្សសតាយុកា បុត្តា ភវិស្សន្តី”តិអាទិនា បន សវិសេសំ អនាគតត្ថបដិសំយុត្តា កថា អាគតាតិ វុត្តំ “អនាគតវំសទីបិកាយ សុត្តន្តកថាយា”តិ។ អនាគតត្ថទីបនញ្ហិ អច្ឆរិយំ, តត្ថាបិ អនាគតស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស បដិបត្តិកិត្តនំ អច្ឆរិយតមំ។ សមាគមេនាតិ សន្និបាតេន។

“ភត្តគ្គំ អមនាប”ន្តិអាទិ កេវលំ តេសំ បរិចិតក្កមត្តំ។ អមនាបន្តិ អមនុញ្ញំ។ ទុដ្ឋស្ស កតោ អប្បកោបិ អបរាធោ អប្បកោ ការោ វិយ គរុតរវិបាកោតិ អាហ “ទុដ្ឋេហិ សទ្ធិំ…បេ… សវិសំ ហោតី”តិ។ តត្រាតិ តស្មិំ មាតុលនគរស្ស សមីបេ, តស្សំ វា បរិសាយំ។

អត្តទីបាតិ ឯត្ថ កាមំ យោ បរោ ន ហោតិ, សោ អត្តាតិ សសន្តានោ “អត្តា”តិ វុច្ចតិ, ហិតសុខាវហការណេន បន អត្តត្ថិកេហិ សេវិតព្វត្តា ធម្មោ ឥធ “អត្តា”តិ អធិប្បេតោ។ តេនាហ “អត្តា នាម លោកិយលោកុត្តរោ ធម្មោ”តិ។ ទ្វិធា អាបោ គតត្តាតិ ទីបោ, ឱឃេន អនជ្ឈោត្ថរណីយោ ភូមិភាគោ។ ឥធ បន កាមោឃាទីហិ អនជ្ឈោត្ថរណីយត្តា ទីបោ វិយាតិ ទីបោ, អត្តា ទីបោ បតិដ្ឋា ឯតេសន្តិ អត្តទីបា។ តេនាហ “អត្តានំ ទីប”ន្តិអាទិ។ ទីបភាវោ ចេត្ថ បដិសរណតាតិ អាហ “ឥទំ តស្សេវ វេវចន”ន្តិ។ អញ្ញសរណបដិក្ខេបវចនន្តិ អញ្ញសរណការបដិក្ខេបវចនំ។ ឥមិនា អញ្ញំ សរណំ គត្វា វិហរណស្សេវ បដិក្ខេបវចនំ, អថ ខោ អញ្ញស្ស សរណការកស្សេវ បដិក្ខេបវចនំ តប្បដិក្ខេបោ ច តេន ឥតរស្សាបិ បដិក្ខេបសិទ្ធិតោ។ តេនាហ “ន ហី”តិអាទិ។ ឥទានិ តមេវត្ថំ សុត្តន្តរេន សាធេតុំ “វុត្តម្បិ ចេត”ន្តិអាទិ។ យទិ ឯត្ថ បាលិតោ អត្តា ឥច្ឆិតោ, កថំ តស្ស ទីបសរណភាវោ, តស្មា អធិប្បាយោ ឯត្ថ អត្តា នវេទ្យាតិ បុច្ឆតិ “កោ បនេត្ថ អត្តា នាមា”តិ។ ឥតរោ យថាធិប្បេតំ អត្តានំ ទស្សេន្តោ “លោកិយលោកុត្តរោ ធម្មោ”តិ។ ទុតិយវារោបិ បឋមវារស្សេវ បរិយាយវចនេន ទេសិតោតិ ទស្សេតុំ “តេនាហា”តិអាទិ វុត្តំ។

គោចរេតិ ភិក្ខូនំ គោចរដ្ឋានភូតេ។ តេនាហ “ចរិតុំ យុត្តដ្ឋានេ”តិ។ សកេតិ កថំ បនាយំ ភិក្ខូនំ សកោតិ អាហ “បេត្តិកេ វិសយេ”តិ។

បិតិតោ សម្មាសម្ពុទ្ធោ អាគតត្តា “អហំ ពុទ្ធោ លោកេនេ”តិ តេន វុឌ្ឍិត្វា បេត្តិកេ ចិរសយតិ។ ឆរត្តត្តិ សាមិអត្តេ វុបយោគចេតត្តិ អាហ “អយមេបចេត្តោ”តិ, ឆរត្តាតត្តិ ច អត្តោ, តេតាយំ ចិកត្តិចិបល្លាសេតបិ ចេចតចិបល្លាសេតបីតិ ឆស្សតិ។ កិលេសយាសស្ស ឱ្យតាទាលីកេតេច ញ្ញតទយាទាតប្បិ ឱ្យតាទាលីកោ ចេឌិតត្តោ។ អហំ បតត្តោតិ កោចេរ ចេរហំ សន្តាឃាហ, ចត្ថ បត ញ្ញតិទេកយុលេត អាគតិ។

សក្យេលោ ហត្ថីតិ សក្យលក្ខិ យហាសេតសក្យេលា។ អញ្ញប្បត្តាតិ អកិកចតចសេត បត្តា វុបកតា។ ត យ្យាឃត្តិ សេ អហំ សក្យលក្ខិតាលំ អកចិស្ស។ តក្កលកដ្ឋកទលត្តិ តក្កលេត កសិតប្បឆេសា។ លេឌ្ឍដ្ឋាតត្តិ លេឌ្ឍតំ វុឌ្ឍបិតដ្ឋាតំ។ សកេ ពាលេតិ អត្តតោ ពាលហេតុ។ អបត្តន្ធាតិ អចកាញ្ញហត្ថក្ខា សញ្ញាតត្ថក្ខា។ អស្សរយាតាតិ អច្បាយត្តិ។

យហត្តំ លេឌ្ឍត្តិ តក្កលេត កិត្តដ្ឋាតេ សុក្កតាយ តិលិលាសិក្កអយោឈតសឌិសំ យហត្តំ លេឌ្ឍំ អកិទ្ទហិត្វាតិ តស្ស អឆោកាសេកេ អត្តតា បចិសិត្វា តិលិតយោក្កប្បឆេសំ សល្លក្ខេត្វា តស្សុបរិ ចក្កយត្តោ អស្សរយាតោ អដ្ឋាសិ។ “ឧហិ តោ”តិអាឌិ តស្ស អស្សរយាតាការឆស្សតំ សន្តឃ្យាតិ ចាតក្កហលចសេត វុកោ បក្កេ សយំ ឆបេត្វា។ បច្ចុបីឌិតិ បិចិសិ។ តត្តចាតិ យត្ថ បុរេត្ត លិបេបិ ចិតោ, តត្តេច លេឌ្ឍយិប្បវុទត្តិ អត្តតោ វុសប្បឆេសំ។ បច្ចតាញ្ញឧសីតិ បតិ អតាញ្ញឧសិ សារម្ភចសេត ចេកេត កត្វា បហទលេតា ចិឆាទេត្តិ បតាញ្ញឧសិ។ អាទេយលត្តិ បច្ចុយំ “អចសទ”ត្តិ កេចិ។

“កុសលន្ត”ត្តិ ឥទំ បចត្តាយ ឆេសតាយ កោ អត្ថុបត្តិ? យថាអត្ថុបត្តិ ឥទំ អាឌិតោ ហិ “អត្តឌីបិ, កិក្កចេ, ចិហទចា”តិអាឌិតា (ឌី។ តិ។ ១។ ២០) យេច អត្តឆយុបរិយាយេត លោកិយលោកុត្តទឆយុ គហិតា, តេ យេចេត្ថ កុសលក្កហលេត គហិតាតិ។ អតចឌ្ឍលក្ខលាតត្តិ អចឌ្ឍបដិបក្ខសកាចាតំ “អចឌ្ឍទហិតសកាចាត”ត្តិ កេចិ។ តត្ថ បុរិមេ អត្តចិកប្បេ ចិបិកឆយុឆយុ ឧច គហិតា, ទុតិយេ បត ចិបិកឆយុបិ។ យទិ ឥទំ, កថំ តេសំ សយាគាយ ចត្តតត្តិ? ត លោ បតេតំ ឥទំ ឌដ្ឋត្តំ “ចិបិកឆយុ សីលាទិ ចិយ សយាគាយ ចត្តិតត្តោ”តិ។ សយាគាតត្តិ បត អត្តតោ សត្តាតេ សយុ អាគាតំ បច្ចយចសេត បចត្តិ យេចាតិ ឌដ្ឋព្វំ។ ចិបិកឆយុ ហិ បច្ចយចិសេសេហិ សត្តសត្តាតេ សយុតេច អាហិតា អាយុអាទិសយ្បត្តិចិសេសក្កតា វុបទ្ទបរិកុសលចិសេសុប្បត្តិយា វុបតិស្សយា ហោត្តីតិ ចតត្តិ។ បុញ្ញំ បចឌ្ឍតីតិ ឧត្ថ បុញ្ញាតិ វុត្តទបឆលោបេតាយំ តិទ្ទេសោតិ អាហ “បុញ្ញផលំ ចឌ្ឍតី”តិ។ បុញ្ញផលត្តិ ច ឧកឆេសសទ្ទបកេសេសេត ទុត្តំ “បុញ្ញញ្ច បុញ្ញផលញ្ច បុញ្ញផល”ត្តិ អាហ “វុបទ្ទបរិ បុញ្ញាយប្បិ បុញ្ញចិបាកោបិ ចេឌិតត្តោ”តិ។

“ឃាតាបិតុន”ត្តិអាទិ តិឆស្សតយត្តំ, តស្មា អញ្ញម្បិ ឧចទ្ទបំ ហេតុបតិស្សយំ កុសលំ ឌដ្ឋព្វំ។ សិតេហចសេតាតិ វុបតិស្សយក្កតស្ស សិតេហស្ស ចសេត, ត សយ្បយុត្តស្ស។ ត ហិ សិតេហសយ្បយុត្តំ តាម កុសលំ អត្ថិ។ មុទ្ទយដ្ឋចចិត្តត្តិ សេត្តាចសេត អតិចិយ យដ្ឋចត្តំ ចិត្តំ។ យថា យត្ថកប្បត្តំ ចដ្ឋកាមិកុសលំ ឆស្សតំ “ឃាតាបិតុតំ ...បេ... មុទ្ទយដ្ឋចចិត្ត”ត្តិ ទុត្តំ, ឥទំ យត្ថកប្បត្តសេច ចិចដ្ឋកាមិកុសលំ ឆស្សតំ “ចត្តាទោ សតិ... បេ... ទៅធិបក្ខិយឆយុ”តិ ទុត្តំ។ តឆទេញ្ញាបិ បត ឆាតសីលាទិឆយុ ចដ្ឋស្ស វុបតិស្សយក្កតា ចដ្ឋកាមិកុសលំ ចិចដ្ឋស្ស វុបតិស្សយក្កតា ចិចដ្ឋកាមិកុសលត្តិ ចេឌិតត្តោ។ បរិយោសាតត្តិ ផលចិសេសាចហតាយ ផលតាយ កោដិ សិលាប្បត្តិ, ឆេចលោកេ ច បចត្តិសិទ្ធិចិកចេចាតិ

ປຣິໂຍສານໍ "ມນຸສ຺ສໂລເກ"ຕິ ວິເສສິຕໍ, ມນຸສ຺ສໂລກເທເວເສວ ທາຜໍ ເຄເສຕາ ອາກຕາຕິ. ມຄ຺ຄຜລຕິຕ຺ຖານສມ຺ປຕ຺ຕິ ປຣິໂຍສານຕ຺ຕິ ໂຍຊນາ. ວິເທ຺ຈກາມິກຸສລສ຺ສ ວິປາເກ ວຸຕ຺ຕປຣິໂຍສາເນ ຄສ຺ສິສ຺ສຕິ "ອຖ ໂຂ, ກິກ຺ຂເວ, ສເທ຺ຖາ ຕາມ ຣາຊາ"ຕິອາທິນາ (ທີ. ນິ. ໒.

໑໐ປ໌).

ຄຳຫເນມິທກ຺ກທຕ຺ຕິຣາຊກທາວຓ຺ຓນາ

ປ໌໑. ຕຸມ຺ຫາຕິ ຕຸມສ຺ມິ "ກຸສລຳ, ກິກ຺ຂເວ, ຄມ຺ມາຕ"ຕ຺ຕິອາທິນາ (ທີ. ນິ. ໒.໑໑໐) ວຸຕ຺ຕເຄສນາມ ອາເສ຺ສາເນ ທເຈ຺ວທ຺ເຈກາມິການເທນ

ສາຄາເຣເນ ກຸສລກ຺ກເຫເນ. ຕຕ຺ຖ ທເຈກາມິກຸສລໍ ຕຸສຕ຺ຕິເທເສນ "ກ຺ຕປຸຕ຺ຕໍ ກິກ຺ຂເວ"ຕິ ເຄເສຕິ ອາຣກິ, ອາຣກເຕ຺ຖາ ທ ເຄສິມຍາມຕ຺ຕິ.

ຄມ຺ປທຸກ຺ກາຫກາຕິ ກິກ຺ຂິ ສເທ຺ປເຕາ ໑ທ ທີເປຕ຺ວາ ອາຣກີຕິ ຄເສ຺ສຕິ "ກິກ຺ຂເວ"ຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕໍ, ປເຜ ຕທາ ອທີເປເຕ຺ຖາປິ ກກທາ ອຕ຺ເຕາ

ທີເປຕິ ວິຍາຕິ ອທິປ຺ປາເຍາ.

ປ໌໒. ຕ຺ຣິສກຍີຕິ ອປ຺ປຍຕ຺ຕກຍີ. ອທສກ຺ກິຕຕ຺ຕິ ຕ຺ຖກຕກເຄ຺ຈ. ເນມິອກິຍຸຄຕ຺ຕິ ເນມິປ຺ປເຄສສ຺ສ ສມຸຫາ. ຊາຕິ຺ສຸ ທກ຺ກເຣຕນສ຺ສ

ຕ຺ຖສກ຺ກິຕາເຣາສກ຺ກິຕກາເທ ຊາຕິຕໍ. ຕເຄຕຕ຺ຕິ ຍທາຈຸຕ຺ຖຄ຺ຖາຕາ ທທຕິ. ອຕິວາລທເຄາເສຕິ ຣເຕ຺ຖາ ວາລທຕິ ອກເຕ຺ຈ ສ຺ປຜ຺ຖິເຕ ສຕິ.

ອປ຺ປຍເຕ຺ຖາຕິ ຣເຕ຺ຖາ ອາຫາມ ປຍາເຄ ອກເຣາເຕ຺ຖາ.

໑ກາສປຸຄ຺ຄປຣິຍຕ຺ຕເຍທາຕິ ຊຸຕ຺ຕີເປເຍທ ສຕ຺ຖາມ ທເຄຕິ. ເສາ ສ຺ຕຕ຺ຕເຣເຕາ ອສ຺ສກຓ຺ຓປຕ຺ຕເຕາຕ ປຣິຕ຺ຖິຕ຺ຕໍ ຫຸຕ຺ວາ ອຕ຺ຕາຕໍ ປຣິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ

ຜິຕ໑ກາສປຸຄ຺ຄປຣິຍເຕ຺ຖາ. ປຸຕ຺ຕິຕ຺ຖິເທເສນຕາຕິ ທກ຺ກທຕ຺ຕິກາທາທຫາມ ປຸຕ຺ຕິຕ຺ຖິຍາ ທເສນຕ.

ປ໌໒. ໑ທ ກຕ຺ວາຕິ ກາສາຍາຕິ ທຕ຺ວາຕິ ອຕ຺ຖາເຄຕ຺ວາ. ສຸກຕໍ ກຍຸຕ຺ຕິ ຄສກຸສລກຍຸປຄເຍທ ທຄຕິ.

"ຄສທິຜໍ, ຕ຺ວາຄສທິຄ"ຕ຺ຕິ ທ ວຸຕ຺ຕທິກາເຣາ ປເຣເຕາ ອາກມິສ຺ສຕິ. ປຸເຣຣຕ຺ຕເຕທາຕິ ປຸເຣຕ຺ວາ ຜິເຕເຕທ. ຕິເຕ຺ຖາເຣສຕິ ທກ຺ກທຕ຺ຕິທຕ຺ຕສ຺ສ

ປທິປກ຺ກກ຺ຕາຕິ ເຄາສາຕິ ອປກຍເຕ ຕິເຕ຺ຖາເຣສ. ທກ຺ກທຕ຺ຕີຕິ ທເຕ຺ຕຕິ ທກ຺ກທຕ຺ຕິຣາຊ຺ຫິ ທຕ຺ຕິຕຕ຺ຖທເຕ຺ຕ. ກາວິຕິ ກ຺ຣເຕ ວິຍ ຫິ ຖຸປທາເຣາ ຍທາ

"ອກຍາ ຣາຊກຫໍ ຕຸເຖ຺ຖາ"ຕິ (ສຸ. ນິ. ໔໑໐). ອທິກຕທກ຺ກທຕ຺ຕິກາທາປິ ຫິ ເຕ ຕຕ຺ຖ ທຕ຺ຕເຕ຺ຖຖາຕິ ຕທາ ວຸຕ຺ຕໍ.

ທກ຺ກທຕ຺ຕິອຣິຍທຕ຺ຕວຓ຺ຓນາ

ປ໌໔. ອສ຺ສາທາ ທຕ຺ຕິຕໍ ອທເຄເຕ຺ຖາ ເສາ ຄເຣາ ອທິເຖ຺ຖາຕິ ໑ຕສ຺ສາຕິ ຕຄທິເຖ຺ຖາຕິ, ເຕາຕ ຕຄທິເຖ຺ຖາເຣຕຕ ເທຕສາ. ສກ຺ກເຣາເຕ຺ຖາຕິ

ອາຄເຣາກິຣິຍາເທເສນ ກເຣາເຕ຺ຖາ. ເຕຕາຫ "ຍທາ"ຕິອາທິ. ກຸເຣ ກເຣາເຕ຺ຖາຕິ ປິສາລຄ຺ຖຕ຺ຕໍ ວິຍ ກຸກເຣາລທເສນ ກຸເຣ ກເຣາເຕ຺ຖາ.

ເທເຕຈາທ “ທສ្ສ໌ ກາຣຈຸປ្ປທ្ທິຍາ”ທີ̂ ຍາເຕເຕ្ທາທິ ນຍ្ຸກຈຕາຈເນເຕ ຍເຕເຕ ປິຍາຍເຕ្ທາ̂ ເທຕາຫ “ທເຍຈາ”ທິອາຄິ̂ ໑ຈັ ປຸ໌ຂຍເທາ

ອປຈາຍເທາ ໑ຈຍ໌ຸາ ຍຜາຈຸຕ្ທນກ្ກາຣາຄິນຍ្ຸກເຈາທິ ທໍ ຄເນ្ຍຸທໍ “ທໍ ອປຄິນິທ្ວາ”ທິອາຄິ ຈຸທ្ທາ̂ “ຂຍ຺າຂິປທິກຸ໌ເທາ ອາກທກາເຈຕາ”ທິ

ຕ្ຣຍິຕາ ຍຜາຈຸຕ្ທຂຍ຺ຸສ្ສ ເຂ្ຖກກາເຈຕ ປຸຣິຍປຸຣິຍທຣອຕ្ທກາເຈປຸ ນກ្ກ្ຈ ນຍຸປຈິທກາຈໍ ຄເນ្ຍຸທິ̂ “ຂຍ຺ຈເນເຕຈ ນຕ្ຕກິຣິຍາຕໍ

ກຣເລຕາ”ທິ ໑ເທຕ ຄາຕຕິນຖ្ຖາຄີນຸ ຍຜາຈຸຕ្ທຂຍ຺ຕິ្ຄເປິລປຍ្ກາຣກາຈໍ ຄເນ្ຍຸທິ̂ ອນ្ຍຸາທິ ຣກ្ລາຈເຣລຸທ្ທິຍາ̂ ປຣ̂ ຣກ្ລເຕ្ທາ ອຕ្ຕ្ຕາ

ຄິ່ຖ້ຂຍິກາຄິອຕທ្ວເທາ ຣກ្ລເຕ្ທາ ເທເຕຈ ປຣທ្ວນາຂເຕຕ ລຕ្ທິອາຄິຸເລຕ ອຕ្ທາຕໍ ທເທາ ໑ຈ ຣກ្ລທິ̂ ເຍຕ្ທຈິຕ្ທທາທິ ເຍຕ្ທຈິຕ្ທທາຍ̂

ຕິຈານຕປິຣຸປຕເກຫາຄີຕໍ ນີທຸ໌ຍຸ້ຄິປຊິຕິທເຕຕ ອາຈເຣໍ̂ ອເຕ្ທາ ຂຕນິ្ຂຕ្ທິ ອຕ្ກຕ្ທຣກຸ໌ເທ ປຸຕ្ທຄາຣາຄິຂເຕ̂

“ນີລນໍຈເຣ ປທິຖ្ຖາເປຫີ”ທິ ຕ្ຣຍິຕາ ຣກ្ລ ຄເນ្ຍຸທິ, “ຈທ្ວກຖ្ຖຍາລີຄີຕິ ເຂຫີ”ທິ ຕ្ຣຍິຕາ ອາຈເຣໍ, ຕ្ຣທເຣຕ ກຸຕ្ທິ̂

ກຕ្ທເຈທຕນຍຸຄາເຕຕປີທິ ປິ-ນເຖ្ຕ ນີລນໍຈເຣ ປທິຖ្ຖາປຕາຄີຕິ ນຍິເລ្ຖທິ̂ ໑ເນຈ ຕເຍາ ຕ្ຣເທາ ປເຣນຸປິ ປິ-ນຖ្ກກຫເລນຸ̂

ຕິກເຍາ ຕິຈາເນາ ໑ເທນຕ្ທິ ເຕກຍາ, ໑ຈັ ຂາຕປຄາທິ ອາຫ “ຕິກຍຈານິເຕາ”ທິອາຄິ̂

ຕຈຈິຂາ ຍາຕຍຄາທິ “ເນເຍ຺າຫຍນິ”ທິອາຄິ (ນໍ̂ ຕິ̂ ໓̂໑໐ປ໌; ຂ̂ ນ̂ ໑໑໑; ຈິກ̂ ປ໌໙໙; ຍທາຕິ̂ ໑໑, ໑໕ປ໌) ຕຍຍຸຈຕ្ທິຍາ

ຕຈຈິຂາ ຍາຕນຕ្ລາທາ ຍຄາ̂ ຍາເຕາ ໑ຈ ເທທ្ວ ປຍຂ្ຕາກາເຣຕ ປຈຕ្ທິຍາ ຍາຕຍເຄາ̂ ເນາກເຕ ກາຍິກຈາຈນິກກເຍ຺ ຣເທາທິ

ນຸ໌ຣເທາ ຂ̂-ກາຣນ្ສ ຄີໍ ກທ្ວາ, ທນ្ສ ກາເຈາ ເນາຣຖ្ຍຸ, ກາຍິກຈາຈນິເກາ ອຈີທິກ្ກເຍາ, ນຕ្ຕ ຈາ ກາຍຈຈີນຸຈຣິທໍ̂ ນຸຖ ຂ្ລຣເທາທິ

ເນາຣເທາ, ທນ្ສ ກາເຈາ ເນາຣຖ្ຍຸ, ຍຜາຈຸຕ្ທເຍຈ ນຸຈຣິທໍ̂ ຣາກາຄີຕຕ្ທິ ຣາກເຄານເຍາຫຍາຕາຄີຕໍ̂ ຄຍຕາຄີຫີທິ

ຄຍຕນຍຕປຣິຕິຕ្ຕາປເຕຫີ̂ ໑ກຍຕ្ທາຕຕ្ທິ ໑ກໍ ຈິຕ្ທໍ, ໑ກຖ្ຍຸ ອຕ្ທເຕາ ຈິຕ្ທຕ្ທິ ອເທ្ວາ̂ ຣາກາຄີຕຍិຍປຸຕ្ຕກາກິຍໍ ຄຍຕາຄີປເຖ្ຍຸກໍ ຕ្ຣຖ្ຖິທຕ្ຕໍ, ຕ

ຍກ្ກ្ລເລ ຈິຍ ໑ກຊ្ຍຸປຊິນກ្ລາຕຍຸເລຕ ປຂຫຕເທາ̂ ໑ກຍຕ្ທາຕຕ្ທິ ຈາ ຈິເຈກຈເນຕ ໑ກໍ ໑ກາກິຕໍ ອຕ្ທາຕໍ̂ ກາເລ ກາເລທິ ເທນໍ

ນຕ្ທິກໍ ຂ̂ປນຕ្ກຍິທເຕ្ຕ ກາເລ ກາເລ̂

ຕ្ຣຂ ຄທ្ວາທິ “ຕ្ຣຄໍ ເລາ, ທາທ, ທ”ຕ្ທິ ໑ຈັ ຕິກຍຕຈເນຕ ຈຸທ្ທຖ្ຖາເຕ ຄທ្ວາ̂ ຈຕ្ທຕ្ທິ ອຣິຍຈກ្ກຈຕ្ທິຈຕ្ທາ̂ ນຍາເຕທຕ្ຕຕ្ທິ “ຄນຈິຂໍ,

ຖ្ວາຄນຈິຂ”ຕ្ທິ ຈ ເຫຖ្ຖາ ຈຸທ្ທກລຕາຍ ຈ ນຍາຕໍ ກາທຕ្ຕໍ ອຕຸ໌ຕໍ ອຕຂິກໍ ກທ្ວາ ຄເນ្ຍຸທຕ្ຕໍ̂ ອຂຍ຺ຣາກນ្ຍຸາທິ ອຍຸທ្ທຖ្ຖາເຕ ຣາກນ្ສ̂

ຈິນຍເລີກນ្ຍຸາທິ ຍຸທ្ທຖ្ຖາເຕປິ ອທິຈິຍ ຕລຈກາເຈຕ ປຈທ្ທເລີກນ្ສ̂

ຈກ្ກຣທຕປິທຸກາຈລ្ລຕາ

ປ໌ບ໌̂ຈທ្ທຍາຕນ្ຍຸາທິ ປຣິປຸເລ្ລ ຈກ្ກຈຕ្ທິຈເຕ្ທ ຈທ្ທຍາຕນ្ສ, ເຕາ ອປຣິປຸເລ្ລທິ ອາຫ “ປຸເຣທ្ວາ ຈທ្ທຍາຕນ្ຍຸາ”ທິ̂ ກິທ្ທາຈທາ ປຕນ្ສ ປີຣິປຸຣີ

ເຫາທີທິ? ທທ្ວ “ກທາຂິກາຣນ្ສ ທາຈ ເຫຖ្ຍປຣິເຖ្ຖເຄຕ ຖ្ວາຄນຫິປິ ນໍຈຖ្ຖເຣຫິ ປຸຣທິ, ປຖ្ຖາຈີນທິຍາ, ປຕ្ຕານາຍ ຈາ ນໍຈຖ្ຖເຣຫິ̂

ອຍຖ្ຖ ເກເຄາ ຂຍ຺ຸຖ្ຖຕນ្ຍຸປິ ທິກ្ລຍຂ្ຍຸຍຸກຸທາຈເນຕ, ຕ្ຣທຣນ្ສ ທເທາ ກິເຍ຺າປີ”ທິ ຈຄຕ្ທິ̂

ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨴᩥᨧᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪙᪐᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨾᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᨸᩁᨾ᩠ᨸᩁᩣᨣᨲᩴ ᨸᩩᩁᩣᨱᩴ ᨲᨠ᩠ᨠᩥ ᨸᩅᩮᨱᩥᩴ ᩃᨦ᩠ᨥᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

ᨶᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾᩥᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᨶ ᨸᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨮᩥᨲᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨶ ᩅᨯ᩠ᨰᩥ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᨧᩣᩉ “ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩣᨩᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨾᩣ ᩈᩉ ᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ, ᨿᩮᩉᩥ ᩅᩥᨶᩣ ᩁᩣᨩᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨ ᨸᩁᨾ᩠ᨸᩁᩣᨣᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨸᩁᩥᩈᩣᨿ ᨽᩅᩣᨲᩥ ᨸᩣᩁᩥᩈᨩ᩠ᨩᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨸᩁᩥᩈᩣᩅᨧᩁᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨮᨸᩥᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᩣᨿᩴ, ᩅᨿᨬ᩠ᨧ ᨿᩣᨳᩣᩅᨲᩮᩣ ᨣᨱᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨣᨱᨠᩣ᪨ ᨩᩣᨲᩥᨠᩩᩃᩈᩩᨲᩣᨧᩣᩁᩣᨴᩥᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᨷᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨲᩥ ᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨾᩉᨲᩦ ᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩉᩣᨾᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩮ ᨸᨶ ᨾᩉᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩣ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᩑᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨾᩉᩣᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨿᩮ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩣᨶᩦᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ, ᨲᩮ ᩋᨶᩦᨠᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩋᩣᩁᩮᩣᩉᩣᨴᨿᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᩔᩥᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨾᨶ᩠ᨲᩔᩣᨩᩦᩅᩥᨶᩮᩣ, ᨾᨲᩥᩈᨩᩦᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨿᩮ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩣᨩᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮ ᨾᨶ᩠ᨲᨶᩮᩈᨶᩣᨿᩥᨶᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

ᩋᩣᨿᩩᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᨸᩁᩥᩉᩣᨶᩥᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪙᪑᪨ ᨻᩃᩅᨧᩮᩣᩁᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ “ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨻᩃᨩᩣᨲᩥ ᨧᩮᩣᩁᨾᨶᩩᩔᩣ ᨶᩣᨾ ᨻᩉᩪ, ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᨵᨶᩮ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨴᩥᨿᨾᩣᨶᩮ ᨾᨶᩩᩔᩃᩮᩣᨠᩔ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨸᩅᨯ᩠ᨰᨻᩃᩅᨧᩮᩣᩁᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨸᩅᨯ᩠ᨰᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩦᨿᩥᩴᩈᩪᨲᩥ ᨶᩥᨠᩣᨿᩈᨣ᩠ᨣᨾᩣᨲᩣᩈᩩ ᨸᩅᨯ᩠ᨰᨸᩁᩥᨠᩣᨿᨠ᩠ᨡᩦᨿᩮᩈᩩ᪨ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁ ᨹᩃᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᨶᩣᨾ, ᨲᩴ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨮᨸᩥᨿᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨮᨸᩮᩈᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᩋᩔᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨾᨣ᩠ᨣ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᩈᨣ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᩅᩮᩣᨯᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᩣ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩥᨠᩣ᪨ ᨴᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᩋᩣᨿᩩᩅᨱ᩠ᨱᩈᩩᨡᩣᨴᩥᨸᩁᩥᩉᩣᨶᩥᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩩᨸᩣᨴᩦᨶᩴ ᨹᩃᩅᩥᩈᩮᩈᩣᨶᩴ᪨ ᩅᨱ᩠ᨱᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᩅᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᩁᩦᩁᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩣᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ, ᩁᩪᨸᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᩁᩪᨸᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨

᪙᪒᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᩥᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᨾᩩᩈᩮᩅ ᨲᩮᩈᩮᩣ ᨶᩥᩈᩮᨵᩥᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩪᩃᩉᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᩅᩮᩁᩮᩣᨸᩮᨶ ᨾᩪᩃᩮ ᩑᩅ ᩉᨲᩴ᪨

᪙᪓᪨ ᩁᩣᨣᩅᩈᩮᨶ ᩅᩁᨱᩴ ᩅᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩅᩁᩥᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩅᩣᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨾᩮᨳᩩᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ, ᨲᩴ ᨸᨶ “ᨸᩁᩮᩈᩴ ᨴᩣᩁᩮᩈᩩ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨧᩣᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨

᪑᪐᪐᪨ ᨸᨬ᩠ᨧᨶᩥᨠᨴᩥᨭ᩠ᨮᩦᨲᩥ “ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣᨿ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪓᪓᪘; ᪒᪨᪙᪓; ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪙᪒) ᨴᩈᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᨽᩪᨲᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ᪨

᪑᪐᪑᪨ ᨾᩣᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨠᩣ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩥ ᩈᨿᨾᩮᩅ ᩅᨣ᩠ᨣᨲᩥ᪨ ᩋᨲᩥᨻᩃᩅᨧᩮᩣᩁᩮᩣᨠᩣᨲᩥ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨻᩃᩅᩣ ᨻᩉᩃᨠᩥᩃᩮᩈᩣ, ᨿᩮᨶ ᩋᨠᩣᩃᩮ, ᩋᨶᩮᨠᩮ ᩅ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨲᩥ ᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᩥᨸᩁᩦᨲᩮᩣ ᩋᩅᩥᩈᨿᨠᩣᨣᨲᩮᩣ ᩃᩮᩣᨽᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

តស្ស ការចេតិ ឃេត យេត្តាកេ្រាលាបុគ្គ្តេលយេត ចិត្តេត បុក្កលេិ “យត្តេឃ្យោ”តិ ចុច្ចតិ, សោ តស្ស ឃចាចុត្តចិត្តប្បាកោ, តំសម្បេ្តាគា ច កិរិឃា យត្តេឃ្យតា៓ តោគាហ “យាតរិ សម្ពា បដិបត្តិឃា ឲតំ គាយ”ត្តិ ៓ ឃា សម្ពា បន្ថិតត្តោ សម្ពា អប្បដិបត្តិ, សោបិ កោសោ អការចកិរិឃាឌិកាចតោ៓ ចិប្បដិបត្តិឃំ បត ចត្តត្តាយេច គត្តិ៍តិ អាហ “តស្សា អកាចោ ចេច តប្បដិបក្ខតា ច អយត្តេឃ្យតា”តិ៓ កុ្យល ដេ្តាគត្តិ អត្តតោ កុ្យល ចុទ្ធាគំ យហាបិតុទ្ធឞ្ញអបិតុដេ្តកកាតិកាឌិគំ៓

ឌសចស្សាឃុកសយឃចណ្ណគា

១០១៓“ឃ”ត្តិ ព្ពាយិគា សយឃោ អាយដេ្ត, កុ្យម្ពត្តេ ចេតំ បច្ចត្តចចគត្តិ អាហ “ឃស្មិំ សយឃេ”តិ៓ អលំ បតិគោតិ អលំបតេឃ្យា៓ តស្សា បរិឃត្តតា គរិឃាការចគាតិ អាហ “ឌាតុំ ឃុត្តា”តិ៓ អក្កុសោគិតិ យឆ្ងុការចេគ, គេសត្ថការចេគ ច អក្កុត្ងសោគិ៓

ឌិប្បិស្សត្តិ៍តិ បដិបក្ខការចេគ សម្ពុត្ថលិស្សត្តិ៓ តោគាហ “កុ្យលត្តិបិ គ គចិស្សតិ”តិ ៓ អហោ បុរិសោតិ យាតាឌិស្ងបិ ថ្ងាឌិសោ, អត្តេញាសំ កេរសំ កិ ចិស្សត្តេស្សតិ, អហោ តេឌចបុរិសោតិ៓

កេហ យាតុកាយំ ចិឃាតិ អត្តតោ កេហ ឌាសិគរិឃាក្ងតយាតុកាយំ ចិឃ៓ យិស្សិំគាចត្តិ យាតាឌិស្ង គរិឃាឃ ចិឃ ចារិត្តសក្កទ៓

ពាលចកោរបេតិ ហត្ថកាយតាចសេត ថ្ងប្បត្តិឃា ពាលចកោរបេ៓ អាឈាតេតិតិ អាហគតិ, អត្តតោ កក្ខញ្ញអចទ្ងុសការចេគ ចិត្តំ ចិពាឈតិតិ អត្តេ្វា៓ គិស្សឃឌហគរសោ ហិ កោសោ៓ ព្យាបិចេតិតិ ចិគាសេតិ, យគោបឆ្ងសគតោ យគស្ស បកោបគតោ៓ តិព្ពត្តិ តិក្ខំ, សា បគស្ស តិក្ខតា សរិរេ អចហត្តេបិ សិគហចត្តំ លដ្ឋិត្ថាបិ បចត្តិឃា ចេឌិតព្ពាតិ អាហ “បិឃយាគស្សបិ”តិអាឌិ៓

១០៣៓ កប្បចិគាសោ កប្បោ ថ្ងត្តរបឌលេិបេត, អត្តរាច កប្បោ អត្តរកប្បោ៓ តណ្យាឌិកេឌោ កប្បោ ឲតស្ស អត្ថិ៍តិ កប្បោ, សត្តលេិកោតិ អាហ “អត្តរាច លេិកចិគាសោ”តិ៓ ឞ្ងាឃំ អត្តរកប្បោ កតិចិឆោ, កចញ្ចាស្ស សម្ពុចោ, កិ កតិកោតិ អត្តោកឆំ ចោឌគំ សទ្ធាឃាហ “អត្តរកប្បោ ច គាយា”តិអាឌិ៓ លេិកុស្សឌាឃាតិ លេិកាឆិកាឃ បឌាឃ ចត្តយាគាឃ៓

ឲចំ ចិត្តឃិស្ងតិ បុត្តោ ឃចាគុស្សចាគុស្សរលោគ, អត្តតោ ច អាឃុចិសេសស្ស លគគតោ៓ កុ្យព្ពលតាឌិហិ កហគំ ធាគត្តិ កុ្យព្ពលតាឌិហិ សញ្ញត្ថតាឃ កហគក្ងតំ ធាគំ៓ ទ្ងុក្ខហិកហគត្តិ ទ្ងុក្ខហិ គិរត្តរគិចិតេហិ កហគក្ងតំ ៓ គឌិចិទ្ងុក្កត្តិ ឍិគ្គតដៀហិ គឌិហិ ឡុរតោ, បិរតោ ច ចិទ្ងុក្កំ៓ តោគាហ “គឌិគ”ត្តិអាឌិ៓ បត្តោតេហិ ចិសយំ បត្តាគត្តទ៓ បត្តោតេសុ ចា ឍិគ្គតដេសុ ទ្ងុរារោហំ ចិសម្បេ្តាគំ៓ សការកេតិ ឌិចគចសេត សយាគការក សឌិសេ កិរិស្សត្តិ៓

អាឃុចណ្ណាឌិចឌ្ឍគកចាចណ្ណគា

១០៥៑ អាយតន្តិ ចា ឌីឈ ចិរកាលិកំ យទោលចសេន ហិ ឌាតិក្លយោ អាយតោ អប្ញនរាចត្តនតោ, ន រាឌកយាឌិតា ក្ខក្លាយនចសេន ប្ញនរាចត្តិយាបិ តស្ស លត្កនតោ៑ ឱ្ឋសេក្លឃ្សាយាតិ ឱ្ឋរេយឃ្សាយ៑ ចិរយលយ្សិ អត្តតោ បឌេហនយេច បរិច្ឆេនកាចតោតិ អាហ “បឌេហឃ្សាយាតិ អត្ថោ”តិ៑ ឝីលកត្កុរ ចឌ្ឌិតត្តាតិ យាតុ, បិតុ ច ឝីលចត្តតាយ តឌចយចក្នុតេ កត្កុរ ចឌ្ឌិ “ឝីលកត្កុរ ចឌ្ឌិតា”តិ ចុត្តា, ឲតេន ក្តុអាហារស្ស ចិយ តឌត្តាស្សាបិ ឧាហិរស្ស បច្ចយស្ស ចសេន សត្តសត្តានស្ស ចិសេសឞាឆានំ ហោតីតិ ឌស្សេតិ៑ យំ បនេត្ត ចត្តត្តុំ, តំ (ពាហុឌាលឌីកាយំ (ឌី៑ តិ៑ ឌី៑ ១៑លិ) ចុត្តយេច៑ លេត្តចិឞុឌ្ឌិយាតិ អឌិដ្ឋានក្នុនចត្តុចិឞុឌ្ឌិយា៑ តត្រុ ច តំ ចិសេសឞាឆានំ ឌាយយានំ ក្នុបសត្តតិយា ឲច កវេឃ្សាតិ? សច្ចយេតំ, ក្នុបសត្តតិយា បន តថា អាហិតចិសេសឞាយ អក្នុបសត្តតិបិ លក្នុបការា ឲច ហោតិ តប្សឌីពឌ្ឌចុត្តិកាចតោ៑ យថា កពាឡព្រាការាហារេន ក្តបត្តុយ្ហិតេ ក្នុបកាយេ សត្តោបិ អត្តការោ អត្យុក្កហិតោ ឲច នាយ ហោតិ, យថា បន រត្តោ ចក្លចត្តិនោ បុត្តាចិសេសំ ក្តបតិស្សាយ តស្ស ព្ចត្តិរតនាឌីនំ អនត្តាសាឆារលា តេ តេ ចិសេសា សយ្កចត្តិ តត្កុវេ ការវតោ, តឌការវេ ច អការវតោ, ឲចយេច តស្សិ កាលេ យានាបិតុនំ យថាចុត្តបុត្តាចិសេសំ ក្តបតិស្សាយ តេសំ បុត្តានំ ឌាយយានំ ឌីឈាឃុកតា លេត្តចិឞុឌ្ឌិយាច ហោតីតិ វេឌិតត្តា សំវេកឆយុលក្តាឌិសយុបព្វហិតាយ តឌា តេសំ កុសលចេតនាយ តថា ក្ត្យអារការេនត សយុប្សឌ្ឍនតោ៑ ឲត្តាតិ ព្ចយស្សិ យត្តុស្សលោកេ, តត្ថាតិ យថាចុត្តំ កុសលឆយុំ សយាឌាយ ចត្តយានេ សត្តតិកាយេ៑ តត្តចាតិ តស្សិយេច សត្តតិកាយេ៑ “អត្តនោច ឝីលសយុត្តិយា”តិ ចុត្តំ សសត្តតិបរិយាបន្នស្ស ឆយុស្ស តត្ត ចិសេសបច្ចយការវតោ៑ លេត្តចិឞុឌ្ឌិបិ បន ព្ចឆាបិ បឌិក្លបិតុំ ន សក្កា៑

កោដ្ឋាសាតិ ចត្តារីសចស្សាឃុកាតិអាឌយោ អសីតិចស្សសហស្សាឃុកបរិយោសានា ឲកាឌស កោដ្ឋាសា៑ អឌិត្តាឌានាឌីហិតិ អាឌិ-សទ្ទេន កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិកាបរិយោសានានំ ឌសន្នំ បិបកោដ្ឋាសានំ កហណំ៑

សត្តរាឌិឌាប្សត្តិចណ្ណនា

១០៩៑ ឲចំ ក្តប្សឌ្ឍនកតល្យាតិ ឲចំ ចឌីកេឌំ បិបនចសេន បចត្តា ក្យុឌ្ឍិតុកាយតា៑ អនសនត្តិ កាឃិកកិរិយាអសយត្ថតាហេតុក្នុតោ សរីរសក្កោរវោ៑ តេនាហ “អចិប្សារិកការវោ”តិអាឌិ៑ ឈនតិចាសនត្តិ កាយនិកយរាឌឆានិនំ ឈនតិចិដ្ឋនំ អត្តាយត្តាស្ស នាតិក្នុរចត្តិនំ៑ តិរត្តរប្សុរិតោតិ តិរត្តរំ ចិយ បុណ្ណោ តព្យុបកានំ សត្តានំ ឧាហុការវតោ៑

យេត្តឃ្សាត្សុប្សាឌចណ្ណនា

១០លិ៑ កិច្ចាបិ បុត្តោ ចឌ្ឌយានកចសេន ឌេសនា អាកនំ, ព្ចឌំ បន ន ចឌ្ឌយានកចសេន ចុត្តំ៑ កស្សាតិ វេ អាហ “ន ហិ”តិអាឌិ៑ សត្តានំ ចឌ្ឌយានាឃុកកាលេ ព្យុឌ្ឌា ន និត្តានត្តិ សំសារេ សំវេកស្ស ក្យុត្តិកាចនឹយត្តា៑ តតោ ចស្សសនសហស្សតោ ឱ្ឋរយេច ព្យុឌ្ឌប្សាឌកាលោ៑

᪑᪐᪙᪨ ᩈᨾᩩᩔᩥᨲᨴ᩠ᨵᨩ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨸᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨴᩣᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨸᩥ, ᩉᨲ᩠ᨳᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨶᩮᨠᨠ᩠ᨡᨿᩥᨠ᩠ᨡᨠᩣᩁᩮᩣᨧᩁᨠᩣᨴᩥᨧᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨸᩥ, ᨸᩥᩈᩣᨧᩮᩣ᪨ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᩉᩮᨲᩩᨽᩪᨲᨲᩣᨲᩥ ᩉᩮᨲᩩᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᨠᩁᨱᩅᨧᨶᨲ᩠ᨲᩥᨴᩔᩮᨲᩥ᩠ᨿᩣᩉᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ᪨ ᨾᩉᨲᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ, ᨾᩉᨲᩣ ᨧ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᨲᩪᩉᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩅᨲ᩠ᨳᩪᩉᩥ ᨾᩉᩣᨩᨶᩔ ᩁᨬ᩠ᨩᨶᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨸᨲᩣᨸᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ᪨ ᨩᩣᨲᨠᩮᨲᩥ ᨾᩉᩣᨸᨲᩣᨸᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪕᪨᪔᪔ ᨾᩉᩣᨸᨲᩣᨸᨩᩣᨲᨠᩮ)᪨

ᨸᨲᩣᨸᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣᨲᩥ “ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨸᨲᩣᨸᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨴᩴ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩉᩥ ᨴᩮᩅᨴᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨸᩥᩈᩣᨧᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨴᨾᩣᨶᩮᩣ᪨ ᨿᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨸᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨾᨿᩮᩣᨲᩥ ᨿᩔ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨿᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨸᩥ ᨸᩥᩈᩣᨧᩮᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨾᨿᩮᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨾᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩥᩁᩥᨿᩴ ᩈᩮᩣᨲᩣᩋᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲᩣ ᩈᩮᩣᨲᩣᩋᩈᩈᩁᩥᨸᩥᨲᨸ᩠ᨿᩣᨿᩮᨶ, ᩈᩮᩣ ᨸᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨿᩣᨩᨶᨸ᩠ᨿᩣᨿᩮᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨿᩣᩉᩩᩈᩉᩔᩣᨶᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩣᨶᩴ ᩋᩔ ᨸᩥᩈᩣᨧᩔ ᩈᩉᩔᩣ ᩈᩉᩔᨠᩥᩃ᩠ᩃᨸ᩠ᨿᩣᨿᩣᨶᩴ ᩋᩣᩉᩩ, ᩈᩮᩣ ᨸᨶ ᩅᩮᩣᨿᩣᨩᨶᩮᨲᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᨲᩥᩅᩮᩣᨿᩣᨩᨶᨸ᩠ᨿᩣᨿᩮᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᩮᨧᩥ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᨧᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩋᩣᩉᩩ”ᨲᩥ ᨸᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩴ, ᩋᩉᩩ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᩉᩔᨠᨱ᩠ᨯᩮᩣᨲᩥ ᩈᩉᩔᨠ᩠ᨡᨿᩥᨠᩮᩣ, “ᩈᩉᩔᨡᨱ᩠ᨯᩮᩣ” ᨲᩥᨸᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᩅᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᨲᨣᩮᨱ᩠ᨯᩩᨲᩥ ᩋᨶᩮᨠᩈᨲᨶᩥᨿ᩠ᨿᩪᩉᨠᩮᩣ᪨ ᨵᨩᩣᩃᩩᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩪᩉᩈᩥᨡᩁᩣᨴᩦᩈᩩ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᨸᩥᨲᩮᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩉᩥ ᨵᨩᨧᩦᩁᨠᨵᨩᩣᨴᩦᩉᩥ ᨵᨩᩮᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ᪨ ᩉᩁᩥᨲᩣᨾᨿᩮᩣᨲᩥ ᨧᩣᨾᩦᨠᩁᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨾᨿᩮᩣ᪨ ᨠᩮᨧᩥ ᨸᨶ ᩉᩁᩥᨲᩣᨾᨿᩮᩣᨲᩥ “ᩉᩁᩥᨲᨾᨱᩥᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᨭᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨣᨶ᩠ᨵᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨶᨭᩣ᪨ ᨨᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᨵᩣᨲᩥ ᨨᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᨻ᩠ᨻᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᨵᩣ ᨲᩔ ᨸᩥᩈᩣᨧᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨽᩥᩁᩣᨾᨸᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨶᨧ᩠ᨧᩥᩴᩈᩩᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩣᨸᩥ ᨠᩥᩁ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩉᩣᩈᩮᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨳ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᩁᩣᨩᩣ ᨴᩮᩅᨶᨭᩴ ᨸᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᩈᩥ, ᨲᨴᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩉᩈᩦᨲᩥ᪨

ᨠᩮᩣᨭᩥᨠᩣᩁᩮᨾᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᩣᨸᩥᨲᩣ᪨ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨠᨴ᩠ᨴᨾᨴᩉᩮᩣᩁᩔ ᨧᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᩴ ᨴᩮᩅᩁᨠᩣᨧᩣᨧᩩᨱ᩠ᨱᨶᩣᨾᩴ (ᨴᩮᩅᩁᨠᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᨠᨴ᩠ᨴᨾᨴᩉᩁᨠᩣᨧᩣᨧᩩᨱ᩠ᨱᨶᩣᨾ) ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᨲᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᨾᩮᩅ᪨ ᨷ᩠ᨷᩣᨲᩁᩔᩣᨲᩥ ᨶᨣᩁᩋᨠᩣᩁᨠᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ᪨ ᩋᩣᨶᩩᨠᩣᨧᩣᨲᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩩᨠᩣᨧᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨴᩣᨶᨧᩁᩮᨶ ᨴᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᨸᩥᩈᩣᨧᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᨠᩣᨧᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩣᨿᩣᨩᨶᩮᨶ ᨴᩣᨶᨾᩩᨡᩮᨶ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨧᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᨶᩮᨶ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩮᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᨠᨠᩣᨧᨠᩁᨱᩮᨶ ᨶᩥᩁᨸᩮᨠ᩠ᨡᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᨧᩁᩮᨶ ᨧᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩅᨲ᩠ᨲᨠᩮᨲᩣᨲᩥ “ᨽᩪᨲᨸᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᨧ”ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨧ “ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨸᨴᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨠᩮᨶ ᨴᩮᩈᨶᩣᨾᨣ᩠ᨣᩮᨶ᪨

ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᩋᩣᨿᩩᨧᩩᨱ᩠ᨱᩥᨠᨧᩩᨱ᩠ᨱᨠᨠᩣᨧᩩᨱ᩠ᨱᨠᩣ

᪑᪑᪐᪨ ᨻ᩠ᨷᩣᨶᩴᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᩋᩣᨿᩩᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨿᩩᨸ᩠ᨸᨾᩴ ᩈᩣᩁᨶᩥᨲᩮᨭ᩠ᨮ ᨻ᩠ᨷᩣᨶᩴ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨻ᩠ᨷᩣᨯ᩠ᨰᩥᨲᨭ᩠ᨮᩴ ᨧᩥᩁᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨲᩣᨿ ᩉᩮᨲᩩᨠᩣᨧᩮᨲᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨻ᩠ᨷᩣᨶᩴ ᩋᩣᨿᩩᨠᩣᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩈᩦᩃᩔ ᩋᨧᩥᨸ᩠ᨸᨧᩥᩈᩣᩁᨸᩥᩁᩮᩣᨾᨩ᩠ᨩᨸᩦᨲᩥᨸᩔᨴ᩠ᨵᩥᩈᩩᨡᩈᨾᩣᨵᩥᨿᨧᩣᨽᩪᨲᨧᩣᨱᩣᨴᩥᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ ᨲᩴᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨸᨱᩦᨲᩁᩪᨸᩮᩉᩥ ᨠᩣᨿᩔ ᨹᩩᨭᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩁᩦᩁᩮ

វណ្ណវាទោ វិប្បសន្នា ហោតិ, កល្យាណោ ច កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គច្ឆតីតិ អាហ “សីលវតោ ហិ”តិអាទិ។

វិវេកជំ បីតិសុខាទីតិ អាទិ-សទ្ទេន សមាធិជំ បីតិសុខំ, អបីតិជំ កាយសុខំ, សតិបារិសុទ្ធិជំ ឧបេក្ខាសុខញ្ច សង្គណ្ហាតិ។

អប្បដិក្កូលតាវហោតិ អប្បិយានំ សត្តានំ, អត្តនោ ច តេសុ អប្បដិក្កូលភាវតោ។ ហិតូបសំហារាទិវសេន បវត្តិយា សព្ពេសុ ផរណអប្បមាណវសេន សព្ពេសុ វិប្ផារិកតា។

“អរហត្តផលសង្ខាតំ ផល”ន្តិ វុត្តំ តស្ស អកុប្បធម្មតាយ កេនចិ អសំហីរណីយភាវតោ។

“សេលិកោ”តិ វុត្តំ យថា “ឧកាពលយិ”តិ វុច្ចតិ, ឧបេ “កុសលំ កុសលសម្មត”ន្តិ វុត្តេបិ សម្មត្តិតត្តា សេលិកបរិយាយនេត្ថ ហិ ធម្មេហិ តេសំ ពលស្ស កុសលតា, កុសលសម្មតា, ន សេលិកុត្តរេហីតិ។ ឧបេត្វចាតិ ឧតស្មិំ អរហត្តផលេ ឧប, តទត្ថន្តិ អត្ថោ។

សេលិកុត្តរបុញ្ញាយំតិ សេលិកុត្តរបុញ្ញាយំ បុញ្ញផលយំ។ យាវ អាសវក្ខយា បវត្តតិ ចិត្តុប្បាទិកុសលធម្មានំ សមាធានភោត្តិ យោគតោ។ អមតបទំ បិចិសុ ហេតូបមគ្គផលសមធិកមវសេនាតិ អធិប្បាយោ។

វក្កវត្តិសុត្តវណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪃᪨ ᩋᨣ᩠ᨣᨬ᩠ᨬᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩅᩣᩈᩮᨭ᩠ᨮᨽᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᨩᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪁᪁᪀᪨ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ “ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᩁᩣᨾᩮ, ᨾᩥᨣᩣᩁᨾᩣᨲᩩᨸᩤᩈᩣᨴᩮ”ᨲᩥ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨴᨴ᩠ᩅᨿᩮ᪨ ᨠᩮᩣᨿᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᩁᩣᨾᩮᩣ, ᨠᨳᨬ᩠ᨧ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᩁᩣᨾᩮᩣ, ᨠᩣ ᨧ ᨾᩥᨣᩣᩁᨾᩣᨲᩣ, ᨠᨳᨬ᩠ᨧᩔᩣ ᨸᩤᩈᩣᨴᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩦᨲᩥ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩃᩦᨶᩮ ᩋᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩮ᪨ ᩋᨿᩴ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩥᨠᨳᩣ ᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩥᨠᨳᩣ᪨ ᨸᨴᩩᨾᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩑᨠᩴ ᩏᨸᩤᩈᩥᨠᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩩᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿᩥᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᨸᩮᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᨠᩣᩁᩅᨲᩉᩩᨾᩣᨶᩣ ᨲᨾᩮᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩩᩁᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨾᩮᨱ᩠ᨯᨠᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ ᨾᩮᨱ᩠ᨯᨠᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ᪨ ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᨲᨴᩣ ᨠᨲᩣᨵᩥᨠᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣ᪨

ᨾᩣᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨮᨸᩮᩈᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩦᩃᩣᨧᩣᩁᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨣᩁᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩏᨸᨿᩮᩣᨣᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨸ᩠ᨿᩣᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᩋᨸ᩠ᨿᩣᨶᩣᩅᩈᩮᨶ ᩅᩥᨶᩥᨿᩮᩣᨣᩴ ᩋᨣᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨧ ᨧᩮᨲᩦᨿᩈᩮᩃᩥᩉᩥᨲᨻ᩠ᨻᨿᩣᩁᨠᩃ᩠ᩃᩣᨴᩦᩉᩥ᪨ ᨠᩔᩣᨲᩦᨲᩥ ᩍᨲᩁᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᨸᩤᩈᩣᨴᩮᩣᩅ ᨶ ᩈᩮᩣᨽᨲᩦᨲᩥ ᨠᩮᩣᨧᩮᩃᩥ ᩑᨠᨸᩤᩈᩣᨴᩮᩣ ᩑᩅ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ ᨶ ᩈᩮᩣᨽᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨻᩉᩪᨲᩥ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩣᨲᩥ “ᨴᩩᩅᨯ᩠ᨰᨣᩮᩉᩣᨲᩥ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨾᩮᩃ᩠ᩃᨠᩪᨭᩣ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨲᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨴ᩠ᩅᩥᨠᩪᨭᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩮᨯ᩠ᨰᩣ ᨠᨲᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩣᨲᩥ ᨴᩩᩅᨯ᩠ᨰᨣᩮᩉᩣᨲᩥ᪨ ᨴ᩠ᩅᨿᩋᨸᩤᩈᩣᨴᩣᨲᩥ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᨠᨸᩤᩈᩣᨴᩣ᪨

ᩏᨲ᩠ᨲᩁᨴᩮᩅᩦᩅᩥᩉᩣᩁᩮ ᨶᩣᨾ ᨶᨣᩁᩔ ᨸᩤᨧᩦᨶᨴ᩠ᩅᩣᩁᩈᨾᩦᨸᩮ ᨠᨲᩅᩥᩉᩣᩁᩮ᪨

ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩃᩥᨦ᩠ᨣᩔ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩮᨶ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᨸᩁᩥᩅᩣᩈᩴ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩩᨸᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣᨿ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨶ ᩋᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨸᩁᩥᩅᩣᩈᩴ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩏᨸᩈᨾ᩠ᨸᨴᩴ᪨ ᨲᩮᩅᩥᨩ᩠ᨩᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩥᨲᩥᨠᩣᩃᩮ ᨲᩮᩅᩥᨩ᩠ᨩᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ᪨

᪁᪁᪂᪨ ᩋᨶᩩᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩣᨧᨦ᩠ᨠᨾᩥᩴᩈᩩ ᩋᨶᩩᨧᨦ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨿᨳᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᨻᩩᨩ᩠ᨫᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᩈᨦ᩠ᨠᩮᩣᨧᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᨲᩁᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨽᩅᨲ᩠ᨳ᪨ ᨠᩩᩃᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨠᩩᩃᩣ ᩏᨴᩥᨲᩮᩣᨴᩥᨲᩮ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᨠᩩᩃᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ᪨ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᨠᩩᩃᩦᨲᩥ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨸᩁᩥᨴᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲ ᩋᨶᩩᨸᨴ᩠ᨴᩩᨲᩣ ᩑᩅ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᨠᩩᩃᩦ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨽᩮᩣᨣᩣᨴᩥᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩍᨾᩮ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ ᨩᨧ᩠ᨧᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩴ ᩅᩈᩃᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᨳ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᨩᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᨥᨭ᩠ᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨸᩁᩥᨽᩣᩈᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᨽᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨶᩩᩁᩪᨸᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩔ ᩋᨶᩩᩁᩪᨸᩣᨿ᪨ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩁᩣ ᩅᩥᨧ᩠ᨨᩥᨩ᩠ᨩ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᨾᩣᨶᩣ ᨸᩁᩥᨽᩣᩈᩣ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩣ ᨶᩣᨾ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨡᨱ᩠ᨯᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᨲᨻ᩠ᨻᩥᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

ᩋᨸ᩠ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨸᩔᨿᩁᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩅᩥᨽᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᨽᩮᨴᩣ᪨

ខ្លាតខេ តយោ ចណ្ណាតិ ពត្តិយាឥយោ ចណ្ណា ហីតា៎ តត្ យត្តិយាច សេដ្ឋា ចណ្ណា យធា ញដ្ឋា ឲតេហិ ពត្តិយកុលេ ឲច ឧប្បន្នាតិ?

សន្ធយេតំ, តេ បន អត្តនោ មិច្ឆាគិមានេន, មិច្ឆាការេហន ច “ព្រាហ្មណោច សេដ្ឋា ចណ្ណោ”តិ ចទន្តិ, តំ តេសំ ចចនមត្តំ៎ “សុទ្ធិន្តិតិ សុទ្ធា ហោន្តិ, ន តិត្ថំ ការេហំ បិមុលាន្តី”តិ ចទន្តិ៎ សុទ្ធិន្តិ ចា សំសារតោ សុទ្ធិន្តិ, ន សេសា ចណ្ណា អសុក្កធាតិកត្តា, មត្តទេ្ឋតាភាចតោ ចាតិ៎

ព្រាហ្មណោ មុលតោ ជាតា ខេចឥចចតតោ ជាតាតិ មុលតោ ជាតា៎ តតោ ឲច ព្រាហ្មណោ មហាព្រាហ្មណោ ខេចឥចចតតោ ចិជាតាតិ ព្រាហ្មជា៎ តេន ន្មិចិតាបិ តិម្មិតាតិ ព្រាហ្មតិម្មិតា៎ ខេចឥចទ្ធានិព្រាហ្មទាយជ្ជំ អរហន្តីតិ ព្រាហ្មទាយាទា៎ មុណ្ឌកេ សមណកេតិ ឲត្ថ ក-

ការោ ករហាយន្តិ អាហ “តិដ្ឋត្តា ខិក្កុច្ឆត្តា ចទន្តី”តិ៎ ខ្លាឡតិ សុខ្ខ, តេ បន ឈរោពន្ធនេន ពន្ធា តិហីនតរាតិ អាហ “កហបតិកេ”តិ៎

កណ្ហោតិ កណ្ហធាតិកេ៎ ពន្ធនខ្ទេន ពន្ធ, កស្ស បន ពន្ធូតិ អាហ “មារស្ស ពន្ធុនេ”តិ៎ បិតោបច្ចេតិ បិតតោ ជាតាបច្ចេ៎ អយំ កិរ

ព្រាហ្មណានំ លទ្ធិ “ព្រាហ្មណា ព្រាហ្មណោ មុលតោ ជាតា, ពត្តិយា ឧរតោ, ឧរូហិ ចេស្សា, បិតតោ សុទ្ទា”តិ៎

១០៣៎ យស្មា បចយកប្បិកការេល ចតុចណ្ណចចត្ថានំ តត្ថិ, សព្ពោច សត្តា ឲកសទិសា, អបរភាគេ បន តេសំ បទេយាកេតឥចសេន អពោហារិ,

តស្មា ចុត្តំ “ខេបិទាណំ...បេ... អជានន្តា”តិ៎ លទ្ធិកិត្តនត្ថាយាតិ “ព្រាហ្មណា ព្រាហ្មណោ បុត្តា ឱរសា មុលតោ ជាតា”តិ ឲចំ បចត្តាយ

លទ្ធិយា ចិតិខេចនត្ថំ៎ បុត្តប្បដិលាភត្ថាយាតិ “ឲចំ មយំ ខេបត្តិកំ ខ្លាណំ សោរេធស្សាមា”តិ លទ្ធិយំ ឋត្វា បុត្តប្បដិលាភាយ៎ អយពោច្ចិ

ឆម្មិកានំ ព្រាហ្មណានំ អជ្ឈាសយោ៎ សញ្ញាតបុប្ផាតិ ខេជស្សលិ៎ ខ្លត្តឹតពោក្កុមាទិកាចប្បត្តិតោ បដ្ឋាយ បន្ទិមចយតោ ឱរំ អសតិ ចិពន្ធេ

អដ្ឋមេ អដ្ឋមេ សត្តាហេ កន្ធាសយសញ្ញិតោ តតិយេ អាចខេត្ត កតិបយា លោហិតបិឡអកា សណ្ឋហិត្វា អក្កហិតបុប្ផា ឲច កិជ្ជន្តិ, តតោ

លោហិតំ បត្ថរតិ, តត្ថ ឧតុសមញ្ញា, បុប្ផសមញ្ញា ច៎ គេសន្តិ ព្រាហ្មណានំ៎ សច្ចចនំ សិយាតិ “ព្រាហ្មណោ បុត្តា”តិអាទិចចនំ សច្ចំ យទិ

សិយា, ព្រាហ្មណីនំ...បេ... មុលំ ភខេច្យ, ន ចេតំ អត្ថិ៎

ចតុចណ្ណសុទ្ធិចណ្ណនា

១០៤៎ មុលខេច្ឆកចាឥន្តិ “ព្រាហ្មណា មហាព្រាហ្មណោ មុលតោ ជាតា”តិ ចាឥស្ស ខេឆកចាឥ៎ អទិយកាខេច អសមត្ថាតិ អភទិយកាចាចហា៎

បកតិកាឡអកាតិ សភាខេចខេច ន សុទ្ធា៎ កណ្ហោតិ កិលិខេដ្ឋ ឧបតាបខេកា៎ ខេតនាហ “ក្ខណ្ហាតិ អខេត្ថា”តិ៎

សុក្កភាខេចា តាយ បរិសុទ្ធតាតិ អាហ “តិក្កិលេសភាខេចន បណ្ឌរា”តិ៎ សុខេក្កាតិ ន កិលិខេដ្ឋ អនុបតាបខេកាតិ ចុត្តំ “សុខេចាតិ អខេត្ថា”តិ៎

១០៥៎ ឧកយខេចាកិណ្ណេតិ ចចតចិបល្លាសេន ចុត្តន្តិ អាហ “ឧភខេយសុ ខេចាកិណ្ណេសុ”តិ៎ មិស្សីក្ខតេសុតិ “កទាចិ កណ្ហា ធម្មា, កទាចិ សុក្កា

ធម្មា”តិ ឲចំ ឲកស្មិំ សន្តានេ, ឲកស្មិំខេយច ច អត្តភាខេច បចត្តិយា មិស្សីក្ខតេសុ, ន បន ឲកជ្ជបចត្តិយា៎ ឲត្ថាតិ អតន្តរចុត្តធម្មាច

អត្ថាធិដ្ឋាតិ អាហ “កណ្ហសុក្កធខេម្មសុ”តិ៎ យស្មា ច តេ ព្រាហ្មណា ន ខេចច តេ ធខេម្ម អតិក្កន្តា, យាយ ច បដិបទាយ អតិក្កខេមយ្យុំ, សាបិ

តេសំ បដិបទា តត្ថិ, តស្មា ចុត្តំ “ចត្តមានាបី”តិ៎ តាតុជាតន្តិ អយធាកុច្ចចាឥភាចតោ៎ អនុជាតតច្ចា តាយ អត្ថុមោឥន្តិ តឥភាចំ

ឥស្សេន្តេន “តាតុមោឥន្តិ, ន បសំសន្តី”តិ ចុត្តំ៎ ចតុន្នំ ចណ្ណានន្តិ តិទ្ធារេណ សាមិចចនំ៎ តេសន្តិ បន សម្ពន្ធេបិ ចា សាមិចចនំ៎ តេ ច

ព្រាហ្មណា ន ឯវន្តុបិ ន ឯទិសា, យាទិសា អរហា ឯកទេសេនាបិ តេន តេសំ សទិសតាភាវេន, តស្មា តេន ការណេន តេសំ ព្រាហ្មណានំ "ព្រាហ្មណោវ សេដ្ឋោ វណ្ណោ"តិ វាទំ វិញ្ញូ យថាភូតវាទិនោ ពុទ្ធាទយោ អរិយា នាមជាតន្តិ.

អារកត្តាហីតិ ឯត្ថ កិលេសានំ អារកត្តា បហីនភាវេន ទូរត្តា អរហំ, កិលេសារីនំ ហតត្តា អរហំ, សំសារចក្កស្ស អរានំ ហតត្តា អរហំ, បច្ចយាទីនំ អរហត្តា អរហំ, បាបករណេ រហាភាវេន អរហន្តិ ឯវមេត្ថ វេទិតព្វោ. អយមេត្ថ សង្ខេបោ, វិត្ថារោ បន វិសុទ្ធិមគ្គេ (វិសុទ្ធិ. ១.១២៥ អាទយោ), តំសំវណ្ណនាយ (វិសុទ្ធិ. ដី. ១.១២៤) ច វុត្តនយេន វេទិតព្វោ. អាសវានំ ខីណត្តាតិ ចតុន្នម្បិ អាសវានំ អនវសេសតោ បហីនត្តា. ព្រហ្មចរិយវាសន្តិ មគ្គព្រហ្មចរិយវាសំ. តស្ស វាសស្ស បរិយោសិតត្តា វុត្ថវាសា, ទសន្នម្បិ ច អរិយវាសានំ វុត្ថត្តា វុត្ថវាសា. វុត្តញ្ហេតំ –

"កតមេ ច, ភិក្ខវេ, អរិយាវាសា, យទរិយា អាវសិំសុ វា អាវសន្តិ វា អាវសិស្សន្តិ វា. ឥធ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ បញ្ចង្គវិប្បហីនោ ហោតិ ឆឡង្គសមន្នាគតោ ឯការក្ខោ ចតុរាបស្សេនោ បណុន្នបច្ចេកសច្ចោ សមវយសដ្ឋេសនោ អនាវិលសង្កប្បោ បស្សទ្ធកាយសង្ខារោ សុវិមុត្តចិត្តោ សុវិមុត្តបញ្ញោ. ឥមេ ខោ, ភិក្ខវេ, ទស អរិយាវាសា"តិ (អ. និ. ១០.២០).

វុសិតវាតិ វា វុសិតំ, អរិយមគ្គោ, អរិយផលញ្ច, តំ ឯតស្ស អត្ថីតិ អតិសយវចនិច្ឆាវសេន អរហា "វុសិតវា"តិ វុត្តោ. ករណីយំ នាម បរិញ្ញាបហានសច្ឆិកិរិយាភាវនា សោឡសន្តិ កាតុកាមេហិ ឯកន្តតោ កាតព្វត្តា, តំ បន យស្មា ចតូហិ មគ្គេហិ បរិញ្ញាទិវសេន ចតូសុ សច្ចេសុ កាតព្វំ កតំ, តស្មា វុត្តំ "ចតូហិ...បេ... កតករណីយា"តិ. ឱសីទាបនដ្ឋេន ភារា វិយាតិ ភារា, កិលេសា, ខន្ធា ច. វុត្តម្បិ "ភារា ហវេ បញ្ចក្ខន្ធា"តិ (សំ. និ. ៣.២២). ឱហារិតាតិ អបនីតា. សកោ អត្ថោ សទត្ថោតិ ឯត្ថ ទ-ការោ បទសន្ធិករោ. កាមំ ទិដ្ឋិអាទយោបិ សំយោជនានិ ឯវ, តថាបិ តណ្ហាយ ភវសំយោជនដ្ឋា សាតិសយា. យថាហ "អវិជ្ជានីវរណានំ សត្តានំ តណ្ហាសំយោជនាន"ន្តិ (សំ. និ. ២.១២៤, ១២៥, ១២៦, ១២៧, ១២៨, ១២៩, ១៣០; ៣.៩៩; កថា. ៧៥) តតោ សា ឯវ សុត្តេ (ទី. និ. ដី. ២.៣០០; ម. និ. ដី. ១.៥៦, ១២២; ២.២៥៦; សំ. និ. ដី. ២.១០៥; បដិ. ម. ១.២៣ អាទយោ) សមុទយសច្ចភាវេន វុត្តា, តស្មា វុត្តំ "ភវសំយោជនំ វុច្ចតិ តណ្ហា"តិ. សម្មទញ្ញា វិមុត្តាតិ សម្មា អញ្ញាយ ជាននភូតាយ អគ្គមគ្គបញ្ញាយ សម្មា យថាភូតំ យំ យថា ជានិតព្វំ, តំ តថា ជានិត្វា វិមុត្តា. ឥមស្មិំ លោកេតិ ឥមស្មិំ សត្តលោកេ. ឥធត្តភាវេ វាតិ ឥមស្មិំ អត្តភាវេ វា, បរត្តភាវេ វាតិ បរស្មិំ អត្តភាវេ វា, ឥធលោកេ, បរលោកេ វាតិ អត្ថោ.

១០. អន្តរវិរហិតាតិ វិការវិរហិតា. តេនាហ "អត្តនោ កុលេន សទិសា"តិ. អនុយន្តីតិ អនុយន្តា, អនុយន្តា ឯវ អានុយន្តា, អនុវត្តកា. តេនាហ "វសវត្តិនោ"តិ.

១១. និវិដ្ឋាតិ សទ្ធេយ្យវត្ថុស្មិំ អនុបវិសនវសេន និវិដ្ឋា. តតោ ឯវ តស្មិំ អធិកំ និវិសនតោ អភិនិវិដ្ឋា. អចលដ្ឋិតាតិ អចលភាវេន ឋិតា.

ឃត្តិ ឃំ ករេចតព្ពេសម្ពុំ អនុបសានេទ្វា, ពងព្វញ្ញា អប្បច្ចក្ខ កព្វា កចត់, ខុតំ អដ្ឋាត់ អកាទលំ តស្ស ខេរពឹម្ពុលេឃេច សម្ពន្ធិត្តា៑ ចិន្ធិតុជតតព្វត្តិ ទតតព្វឃសន្ធាឃ ចិន្ធិតុស្ស ក្កប្បាគតព្វំ, អញ្ញាចព្វាឃាតិ អទេព្វា៑ ខេសាតិ ឃាខេរា៑ ឃុសាចាគ៌ កាតុំ តាឃក្កិតិ អាកាតចលស្ស អរិឃសាចកស្ស បុរខេតា ឃុសា ចត្តុំ ត ចិសហិ, តស្វា អាឃ ឃាខេរាស្មឹតិ បជិឌាតិ៑ សិលិបធចិឃត្តិ ទតតឃឃសិលិបធចិឃំ៑ សិខេតទ្ធុំ កិទ បរិចាខេទ្វា ជិខេតា ក្សមិប្បខេងខេសា សព្វទតតឃខេឃា, “ស្ុចណ្ណឃខេឃា”តិ ខេកធិ, សា ចិព្វាខេរតា, ក្ខេព្ពាឆខេតា អខេតកខេឃាឌតសហស្សបរិឃាណា អតិចិឃ តិច្ចលិ៑ កិ៑ តុំ ខុព្វាតិ កិ៑ ការណា តុំ ខុព្វ៑ “ជិខេតា”តិ អច្ឆទ្ធំ បហរិ៑ ធាតុំ អសខេក្កាខេត្តាតិ អរិឃសាចកស្ស បុរខេតា ធាតុំ អសខេក្កាខេត្តា៑ អឃញ្ញាអរិឃធម្ពាធិកឃស្ស អាតុការេចា, ឃំ ឃាខេរាបិ តាឃ ឃហាតុការេចា ក្កតុកំ បជិប្បទិតុំ ត សខេក្កាតិ៑

ឃខេក្កា ខុច ឃុលំ ឃក្កុឃុលំ, តស្ស៑ សញ្ញាតព្វា ក្កប្បត្តព្វា៑ ខេតត ឃក្កុឃុលេត បតិដ្ឋិតសត្តាខេត លទ្ធបតិដ្ឋា៑ ភកចខេតា ខេងសតាធម្ពុំ តិស្សាឃ អរិឃាឃ ជាតិឃា ជាខេតា “ភកចត្តិ តិស្សាឃ អរិឃក្សមិឃំ ជាខេតា”តិ ចុខេត្តា៑ “ក្ខេទ ចសិព្វា”តិ ព្ពាគំ ធម្មខេឈាឃសស្ស ក្ខេទខេតា សម្ពុដ្ឋាតតាឃ ចុត្តា៑ ក្ខេទ ចាឃាឃជតិតាកិជាតិតាឃ ចា ឈ្ខេរខេសា៑ ឃុលខេតា ជាខេតត ជាខេតា “ឃុលខេតា ជាខេតា”តិ ចុខេត្តា៑ ការណការខេណបិ ហិ ការខេណ ចិឃ ខេចាហាខេរា ខេហាតិ “តិខេណហិ កត្តា សិទ្ធ”ត្តិ៑ ខេកធិ បត “ចិខេឃាក្កឃុលស្ស ចខេសត ជាតព្វា ឃុលខេតា ជាខេតា”តិ ចគត្តិ, តព្វាបិ ចុត្តតខេឃខេតច អខេព្វា ខេចតិតខេព្វា៑ បុរិខេឃតខេព្វត ខេឃាតិខេជា, ខេសគខេជា, ឃុលខេជាតិ តឹសុ សម្ពខេន្តសុ ឃុលខេជត សម្ពខេន្តត ភកចខេតា បុត្តការេចា ចិកាចិខេតា៑ អព្វទ្ធខេឃតាបិ ធម្ពុជការេចាខេឃច ឌឹបិខេតា៑ អរិឃធម្ពប្បត្តិខេតា លទ្ធចិខេសខេសា ហុព្វា បចខេព្វា តក្សព្វទកាលិខេកា លទ្ធសត្តាខេតា “អរិឃធម្ពខេតា ជាខេតា”តិ ខេចតិតខេព្វា, អរិឃធម្ពុំ ចា ឃក្កុចលំ តិស្សាឃ, ក្កបតិស្សាឃ ច ជាខេតា សខេព្វាបិ ធម្ពប្បខេតន្ធា “អរិឃធម្ពខេតា ជាខេតា”តិ កខេហតខេព្វា៑ ខេតសំ បត អរិឃធម្ពាតុំ អបរិខេឃាសិតកិច្ចតាឃ អរិឃការេចត អកិតិព្វត្តិឃត្តុំ ក្កបិគាឃ “អរិឃធម្ពខេតា ជាតព្វា”តិ ចុត្តុំ៑ បរិខេឃាសិតកិច្ចតាឃ តធា តិព្វត្តិបរិបុទិ៑ ក្កបិគាឃ “តិម្ពិតព្វា”តិ ចុត្តុំ, ឃខេតា “ធម្ពខេជា ធម្ពតិម្ពិខេតា”តិ ចុត្តុំ៑ “ភចខេលាកុព្វទធម្ពគាឃំ អាគិឃតីតិ ធម្ពគាឃាខេគា” តិបិ ឋខេធា៑ អស្សាតិ “ភកចខេតាឃិទ្ធខេព្វា”តិអាគិតា ចុត្តស្ស ចាក្យស្ស៑ អព្វំ គខេស្សខេត្តាតិ កាចព្វំ បការេសខេត្តា៑ តធាកតស្ស អតញ្ញាសាធាខេណសិលិជិធម្មក្កន្ធស្ស សម្ពុហតិខេចសចខេសត ធម្ពកាឃតាឃ ត កិត្តិ ចព្វព្វាំ អព្វំ, សព្វដ្ឋាតិឃស្ស បត ធម្ពកាឃតំ គខេស្សតុំ “កស្វា តធាកខេតា ធម្ពកាខេឃាតិ ចុខេត្តា”តិ សឃខេឃច បុច្ឆំ សម្ពុដ្ឋាខេបព្វា “តធាកខេតា ហិ”តិអាគិតា តឃព្វំ ចិស្សខេជ្ជតិ៑ ហគខេឃត ចិខេត្តព្វាតិ “ព្ពាឃំ ធម្ពុំ ព្ពាឃស្ស ខេគខេសស្សាឃី”តិ តស្ស ក្កបកតស្ស ខេចខេតឃ្យជតស្ស ខេពាឌតព្វំ ចិខេព្វត ចិខេត្តព្វា៑ ចាចាឃ អកិតីហទិតិ សម្ពុធខេគសតាចាចាឃ ករេចិកទុតឃញ្ចុតា ព្រហ្ម្មស្សខេទត ខេចខេតឃ្យសត្តាតាកិឃុលំ តគញ្ញាសឃាតុខ្សុបំ ហិតឃព្វំ តឹហទិ ក្កបខេតសិ៑ ខេតតាតិ ខេតត ការខេណត ខុចំសម្ពុធម្មាធិប្បត្តិការេចត៑ អស្សាតិ តធាកតស្ស៑ ធម្ពឃឃព្វាតិ ធម្ពុក្សុតព្វា៑ ព្ពាធាធិប្បតធខេម្មា ខេសដ្ឋខេដ្ឋត ព្រហ្ម្មក្សុខេតាតិ អាហ “ធម្ពកាឃព្វា ខុច ព្រហ្ម្មកាខេឃា”តិ៑ សព្ពខេសា អធម្ពុំ បជហិព្វា អតចខេសសខេតា ធខេម្មា ខុច ក្សុខេតាតិ ធម្ពក្សុខេតា៑ តធាទ្សុខេបរិ ច ឃស្វា សកាចខេតា ធខេម្មា ខុចាតិ ចព្វព្វាតំ អទហតីតិ អាហ “ធម្ពសការេចា”តិ៑

១១៥៑ ខេសដ្ឋខេឆ្ឆគកចាគត្តិ “ព្រហ្មខេណាច ខេសខេដ្ឋា ចខេណ្ណា”តិ (ឌី៑ តិ៑ ១៑១១៩) ខុចំ ចុត្តខេសដ្ឋកាចខេឆ្ឆគកចាគំ៑ អបខេទតបិ តខេឃតាតិ

ឃដាចុត្តសេដ្ឋេច្ឆេទកចាគេតា អបរេតបិ រេបិទាលាកលេកិកុប្បត្តិគស្សតតេឃត៑ សេដ្ឋេច្ឆេទ...បេ... គស្សេតុត្តិ សោបិ ហិ “ព្រាហ្មណោច សេដ្ឋោ ចណ្ណោ, ហីតា អញ្ញោ ចណ្ណោ”តិ, “ព្រាហ្មណា ព្រាហ្មណោ បុត្តា ឱរសា មុខតោ ជាតា ព្រាហ្មជា”តិ (ទី៑ និ៑ ១.១០៣) ច ឧចំ បចត្តាឃ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ចិតិរេចផេតា ជាតិព្រាហ្មណានំ សេដ្ឋភាចស្ស រេឈគតេតា សេដ្ឋេច្ឆេទតចាគេតា គាយ សោតីតិ គស្សេតុត្តិ អត្ថោ៑

ព្លុត្តកាចត្តិ ព្លុមំ បការេណំ មគុស្សកាចំ៑ សាយញ្ញាទេជាតតា ហិ ចិរេសេស អចតិដ្ឋតិ, បការេលាចសេត ចា អឃមត្វោ អចច្ឆិន្ទេត្វា គដ្ឋេត្វា៑ មតេតចតិព្ពុត្តាតិ ពាហិរេបច្ចេឃត ចិតា រកចលំ ក្ខុបចារេលាតមតសោច តិព្ពុត្តា៑ ឃាឃ ក្ខុបចារេញ្ញាតេចតាតាឃ រេត តត្ថ តិព្ពុត្តា, តឹចរេលាចិក្ខុមុគ្គាដិតា ក្ខុមអារេទា តស្សា បចត្តិចិរេសេសា, តស្មា ឈោគផលកបេរ្យា តស្សា ផលចិសេសោតិ អាហ “ព្រាហ្មលេរេក ចិឃា”តិអាទិ៑ “សឃំបកា”តិ បដាតំ តត្ថ ឃុទិឃាលេកាឌីហិ ចិតា អត្ថការំ ចិឆមត្តា សឃមេច បការសត្តិតិ សឃំបកា, អត្តលិព្វេក្ខ អាការេស ចរត្តិតិ អត្តលិក្ខចរា, តគញ្ញាកាយាចចរេសត្តាគំ ចិឃ សទិរេស្ស ចិចរេណដ្ឋាគស្ស អឃុកតាកាចេតា ឃុគំ, ឃុរេគច តិដ្ឋត្តិតិ ឃុគដ្ឋាឃិរេតាតិ អត្ថោ៑ រេចតិតព្វោ៑

ទេសបធមិបិត្យកាចចណ្ណនា

១១០៑ សទ្ធិំ ចក្កចាឡអត្តិ អភចរេសំ រកាដិសតាសហស្ស ចក្កចាឡអំ៑ សមតាតិតិ សព្វារេគត្តិ ចិបុទិ, សា បត ឥស្មិំ ក្ខុគរេក បតិដ្ឋិតា អរេហាសីតិ អាហ “បតិដ្ឋហិ”តិ៑ ចណ្ណេតសម្បត្តាតិ សម្បត្តចណ្ណា៑ មក្ខិកណ្ឌកាទិហិតត្តិ មក្ខិកាហិ ច តាសំ អណ្ឌរេកហិ ច ទហិតំ៑

អតីតាគត្តទេបិ កបេរ្យ រេលិរេលិរេឃច៑ កស្មា? ឧចំ ចិទេបទិចិតរេលិលតាចរេសត ឃព្ពុបផមំ តថា អការីតិ គស្សេតិ៑ កិរេមចិគត្តិ “ចណ្ណរេតា, កត្ថរេតា ច តាច ពាតំ, ទេសរេតា បត កិរេមចិគំ ភចិស្សតី”តិ សំសឃដារេតា ចគតិ៑ តិដ្ឋតីតិ អដ្ឋាសិ៑

ចត្តិយឃុទិឃាធិបិត្យកាចចណ្ណនា

១១១៑ អាលុប្បការេកត្តិ ឧត្តុ អារេលិបបទិឃាឃា អាលុប្ប-សដ្ឋាតិ អាហ “អារេលិបំ កត្វា”តិ៑ បច្ចក្ខុតាភឃ្បិ ចត្តិយឃុទិឃាគំ បចត្តិឃំ រេលិកិឃាគំ សរេម្ពាហា រេហាតិ, តំ ចិឆមិតុំ “រេកា បត រេតស”ត្តិអាទិតា អដ្ឋ បញ្ហាចិស្សជ្ជនាតិ កហិតាតិ៑ តត្ថ រេតសត្តិ ចត្តិយឃុទិឃាគំ៑ កស្មិត្តិ កស្មិំ ផារេភ៑ “រេកា ក្ខុបទី”តិ ឧរេតរេតច រេកា រេហដ្ឋាតិ អឃមត្វោ ចុរេត្តារេឃច៑ តថា “រេកា ឃីឈំ កច្ឆតី”តិ ព្លុមិតា រេកា សលិកំ កច្ឆតីតិ អឃម្បិ អត្ថោ ចុរេត្តារេឃច៑ ចិធិរេឃាតិ កមតចិធិរេឃា៑ ឧករេតាតិ ឧកស្មិំ ឈរេណ បិត្យកចត្តិ៑ ឃុទិឃមណ្ឌលេ បត អត្ថដ្ឋរេត ចត្តុមណ្ឌលំ បញ្ញាឃិត្វា៑ ឈត្តំ ពាត្វា ចាតិ ទុចិ ពាត្វា ចិឃ៑

ក្ខុកឃត្តិ អត្ថោ, ពាហិ ច៑

ឧជុកន្តិ អាយាមតោ, វិត្ថារតោ, ឧព្វេធតោ ច។ បរិមណ្ឌលតោតិ បរិក្ខេបតោ។

ឧជុកំ សណិកំ គច្ឆតិ អមាវាសិយំ សុរិយេន សទ្ធិំ គច្ឆន្តោ ទិវសេ ទិវសេ ថោកំ ថោកំ ឱហីយន្តោ បុណ្ណមាសិយំ ឧបឌ្ឍមគ្គេវ ឱហីយតោ។ តិរិយំ សីឃំ គច្ឆតិ ឱកម្បិយបិ យាវ កភាទិ ទក្ខិណតោ, កភាទិ ឧត្តរតោ ទស្សនតោ។ “ទ្វីសុ បស្សេសុ”តិ ឥទំ យេភុយ្យវសេន វុត្តំ។ ចន្ទស្ស បុរតោ, បច្ឆតោ, សមន្តា តារកា គច្ឆន្តិយេវ។ អត្តនោ ឋានន្តិ អត្តនោ គមនដ្ឋានំ។ ន វិជហន្តិ អត្តនោ វីថិយាវ គច្ឆនតោ។ សុរិយស្ស ឧជុកំ គមនស្ស សីឃតា ចន្ទស្ស គមនំ ឧបាទាយ វេទិតព្វា។ តិរិយំ គមនំ ទក្ខិណទិសតោ ឧត្តរទិសាយ, ឧត្តរទិសតោ ច ទក្ខិណទិសាយ គមនំ ទន្ធំ ឆហិ ឆហិ មាសេហិ ឱតរតោ។ សោតិ សុរិយោ។ កាឡបក្ខឧបោសថតោតិ កាឡបក្ខឧបោសថេ ចន្ទេន សហេវ គន្ត្វា តតោ បរំ។ បាដិបទទិវសេតិ សុក្កបក្ខបាដិបទទិវសេ។ ឱហាយ គច្ឆតិ អត្តនោ សីឃគាមិតាយ, តស្ស ច មន្ទគាមិតាយ។ លេខាវិយ បញ្ញាយតីតិ បច្ឆិមទិសាយំ។ យាវ ឧបោសថទិវសាតិ យាវ សុក្កបក្ខឧបោសថទិវសា។ “ចន្ទោ អនុក្កមេន វឌ្ឍិត្វា”តិ ឥទំ ឧបរិភាគតោ បតិតសុរិយាលោកតាយ ហេដ្ឋតោ បវត្តាយ សុរិយស្ស ទូរភាវេន ទិវសេ ទិវសេ អនុក្កមេន បរិហាយមានាយ អត្តនោ ឆាយាយ វសេន អនុក្កមេន ចន្ទមណ្ឌលប្បទេសស្ស វឌ្ឍមានស្ស វិយ ទិស្សមានតាយ វុត្តំ, តស្មា អនុក្កមេន វឌ្ឍិត្វា វិយ។ ឧបោសថទិវសេ បុណ្ណមាយំ បរិបុណ្ណោ ហោតិ, បរិបុណ្ណមណ្ឌលោ ហុត្វា ទិស្សតីតិ អត្ថោ។ ធាវិត្វា គច្ឆតីតិ ចន្ទស្ស មន្ទគាមិតាយ, អត្តនោ ច សីឃគាមិតាយ។ អនុក្កមេន ហាយិត្វាតិ ឯត្ថ “អនុក្កមេន វឌ្ឍិត្វា”តិ ឯត្ថ វុត្តនយេន អត្ថោ វេទិតព្វោ។ តត្ថ បន ឆាយាយ ហាយមានតាយ មណ្ឌលំ វឌ្ឍមានំ វិយ ទិស្សតិ, ឥធ ឆាយាយ វឌ្ឍមានតាយ មណ្ឌលំ ហាយមានំ វិយ ទិស្សតិ។

យាយ វីថិយា សុរិយេ គច្ឆន្តេ វស្សវលាហកា ទេវបុត្តា សុរិយាភិតាបសន្តត្តា អត្តនោ វិមានតោ ន និក្ខមន្តិ, កីឡាបសុតា ហុត្វា ន វិចរន្តិ, តទា កិរ សុរិយស្ស វិមានំ បកតិមគ្គតោ អធោ ឱតរិត្វា វិចរតិ, តស្ស ឱរុយ្ហចរណេនេវ ចន្ទវិមានម្បិ អធោ ឱរុយ្ហចរតិ តគ្គតិកត្តា, តស្មា សា វីថិ ឧទកាភាវេន អជានុរូបតាយ “អជវីថី”តិ សមញ្ញំ គតា។ យាយ បន វីថិយា សុរិយេ គច្ឆន្តេ វស្សវលាហកា ទេវបុត្តា សុរិយាភិតាបាភាវតោ អភិណ្ហំ អត្តនោ វិមានតោ ពហិ និក្ខមិត្វា កីឡាបសុតា ឥតោ ចិតោ ច វិចរន្តិ, តទា កិរ សុរិយវិមានំ បកតិមគ្គតោ ឧទ្ធំ អារុហិត្វា វិចរតិ, តស្ស ឧទ្ធំ អារុយ្ហចរណេនេវ ចន្ទវិមានម្បិ ឧទ្ធំ អារុយ្ហចរតិ តគ្គតិកត្តា, តគ្គតិកតា ច សមានគតិតា វាតមណ្ឌលេន វិមានស្ស វេល្លិតព្វត្តា, តស្មា សា វីថិ ឧទកពហុភាវេន នាគានុរូបតាយ “នាគវីថី”តិ សមញ្ញំ គតា។ យទា សុរិយោ ឧទ្ធមនារុហន្តោ, អធោ ច អនោតរន្តោ បកតិមគ្គេនេវ គច្ឆតិ, តទា វស្សវលាហកា យថាកាលំ, យថារុចិ ច វិមានតោ និក្ខមិត្វា សុខេន វិចរន្តិ, តេន ការណេន កាលំ វស្សនតោ លោកេ ឧតុសមតា ហោតិ, តាយ ឧតុសមតាយ ហេតុភូតាយ សា ចន្ទិមសុរិយានំ គតិ គវានុរូបតាយ “គោវីថី”តិ សមញ្ញំ គតា។ តេន វុត្តំ “អជវីថី”តិអាទិ។

ឯវំ “កតិ នេសំ វីថិយោ”តិ បញ្ហាវិស្សជ្ជេត្វា “កថំ វិចរន្តី”តិ បញ្ហាវិស្សជ្ជេតុំ “ចន្ទិមសុរិយា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ សិនេរុតោ ពហិ និក្ខមន្តីតិ សិនេរុសមីបេន តំ បទក្ខិណំ កត្វា គច្ឆន្តា តតោ គមនវីថិតោ ពហិ អត្តនោ តិរិយគមនេន ចក្កវាឡាភិមុខា និក្ខមន្តិ។ អន្តោ វិចរន្តីតិ ឯវំ ឆ មាសេ ខណេ ខណេ សិនេរុតោ អបសក្កនវសេន តតោ និក្ខមិត្វា ចក្កវាឡសមីបំ បត្វា, តតោបិ ឆ មាសេ ខណេ ខណេ អបសក្កនវសេន និក្ខមិត្វា សិនេរុសមីបំ បាបុណន្តា អន្តោ វិចរន្តិ។ ឧភតោតិ តមេវត្ថំ សង្ខេបេន វុត្តំ វិវរិតុំ “តេហី”តិអាទិ វុត្តំ។

សិតេទុស្ស, ចក្កចាឡអស្ស ច ឃំ ធាតំ ចេយន្ល៉ា តស្ស, សិតេទុស្ស ច ឃំ ធាតំ ចេយន្ល៉ា តោត ពន្ធគ្នា “សិតេទុសយឹបេតចិចទត្តី”តិ ចុត្តា, ត សិតេទុស្ស អក្កាឡគ្គត្ថអល្លិតា៍ ចក្កចាឡអសយឹបេត ចទិត្វាតិ ឲត្វាបិ ឲសេច តយោ៍ យន្លេត្តាតិ សិតេទុស្ស, ចក្កចាឡអស្ស ច ក្តទុក់ ចេយន្លេត្ត យក្កេត៍ ចិ(តយាសេ យន្លេត្តាតិ ឲត្វាបិ ឲសេច តយោ៍

ឲកប្យហារេតាតិ ឲកចេលិយ, ឲកេតេច ចា អត្តតោ ឲកប្យហារេត៍ យន្ល្ហត្តិកាតិ ជិតយន្ល្ហត្តិកា កាលេលិ ហោតិ៍ តគា ហិ ឃ្វទិឃយណ្ណលំ ក្កក្ពត្តិ ហុត្វាបិ ឡយស្ចិ ឌីបេ ជិតស្ស ក្ខបឌ្ឍេច ជិស្សតិ, ក្តត្តកេទុស្ស ជិតស្ស ឡកេត្តិ ហុត្វា៍ ឲចតិកឲកចេលិយេច តិស្ស ឌីបេស្ស អាលេលិកកោណ៍

ឃេស្ស កត្តិកាជិតក្ខត្តសយន្ណា, តាតិបិ តាកេទុ្បពិតិ ឃេចាតិ ចុត្តិ “សេសតាកេទុ្បពិតិ ចា”តិ, តក្ខត្តសន្តិតតាកេទុបតោ អចសិក្ខតាកេទុ្បពិតិតិ អត្វេ៍ ក្ខកយាតិបិ តាតិ ឌេចតាតំ ចសតកចិយាតាតិតិ ចេជិតឡ្វាតិ៍ ទា-សង្កោ តិឃតិ លិន្តេតិ ឲត្វាតិ ទត្តិ, សត្វាតំ សង្កស្ស ចុបសេតកាលេលិតិ អត្វេ៍ ជិត្វត្តិ សត្វា កិឡអត្តិ ឌោតត្តិ ឲត្វាតិ ជិចា៍ សត្វាតំ អាឃុំ យិតេគ្គា ចិឃ សិឃតិ អត្តិ កេទាតិតិ យាសេ៍ តំ តំ កិទិឃំ អទតិ ចត្តតិតិ ក្ខតុ៍ តំ តំ សត្ថិ, ឌឡប្បចត្តិត្ថា សក្កយ ចឌេត្តា ចិឃ សទតិ ចត្តតិតិ សំចត្ថទោ៍

១១១៍ ចិចន្តត់ ចិចេន្ល៉ា, សោ ឲច ចេចន្ល៉, ចណ្ណស្ស ចេចន្ល៉ ចណ្ណេចចន្ល៉, ចណ្ណសយ្យត្តិឃា ចិកេយា, តស្ស បត អតិ្តតា “ចណ្ណេចចន្លេតា”តិ ចុត្តា៍ តោតាហ “ចិចន្លកាចេចា”តិ៍ តេសត្តិ ចណ្ណចត្ថាតំ សត្វាតំ៍ អតិយាតបុច្ចយាតិ ដ្ឋាណ្ណចឡុគចសេត អតិក្កឡ អត្តតោ ចណ្ណ៌ បជិច្ច យាតបច្ចយា, យាតសយ្យក្កណ្ឌតិយិត្តត្តិ អត្វេ៍ សាតិសយោ ទសោ ឲតិស្សា អតិ្តតិ ទសាតិ លក្ខយាតាឃ, អត្ថកាសិស្ចតិ អត្ថទោធចសេត កាសិស្ច៍ លេកិប្បត្តិចំសកចត្តិ លេកិប្បត្តិចំសច៉ បចេលិកចំ, អាជិកាលេ ក្ខប្បត្ថ បចេលិអាកាតកចត្តិ អត្វេ៍ “អត្ថបតត្តី”តិបិ បិតេធា, សោ ឲចត្វេ៍

ក្ខុយិបប្បដពបិតុកាចាជិចណ្ណតា

១១១៍ឲជិសោ ហុត្វាតិ អហិន្ទត្តកាសជិសោ ហុត្វា៍

១១៖ បគាលតាតិ “បគា”តិ ឲចំតាយា ឲកា លតា, សា បត ឃស្ត្វា សយ្យត្ថចណ្ណកត្ថទសា, តស្ត្វា “កង្កលតា”តិ ចុត្តា៍ តាឡព្ពកាតិ តាឡព្ពចល្លិ៍ អហាឃឹតិ តស្សិ៍

១១៥៍ អកក្ខបិតេកាតិ អកក្ខឃេច ធាតេ ក្ខប្បន្លិត្វា បច្ចតកា, តិចាទោ ចិឃ សន្លាតោ ហុត្វា តិប្បន្លុតកាតិ អត្វេ៍ កណោ “ក្យុណ្ណក”ត្តិ ច ចុច្ចតិ៍ ចុសត្តិ តណ្ហំ បទិឃោតត្លិត្វា ជិតត្តចោ, តឌកាចតោ “អកណោ, អចុសា”តិ សាលិ ចុត្វា៍ “បជិចិទ្បឡហ”ត្តិ ឡត់ បក្កកាចស្ស កាសណចចត់ បជិចិទ្បឡហតោ ហិ តំ បក្កត្តិ៍ ឃស្ចិ ធាតេ សាឃំ បក្កា សាលិ កហិតោ, តឌេច ធាតំ ចុតិឃជិចេស បិតោ

បក្កេត នាលិកា បរិបុណ្ណំ ហុត្វា តិដ្ឋតីតិ អាហ “នាឡិំ គហិតដ្ឋានំ បិទេតា បក្កំ ហោតី”តិអាទិំ អលិយិតត្តិ លិយិតដ្ឋានស្សិ តេនំ

គព្ភប្បច្ចយា អលិយិតយេន ហុត្វា អត្ថំ បរិបុណ្ណយេន បញ្ញាយតិ, ត តេចលំ បញ្ញាយតយេន, អឆ ទោ តឆាក្ខតយេន ហុត្វា តិដ្ឋតិ៍

ព្ពតិបុរិសលិក្ខាឆិបិតកាចទណ្ណតា

១១៩៍“យត្ស្សកាលេ”តិ ព្ពត់ បុរេព្ព យត្ស្សក្ខតាត់យេច តត្ថ ព្ពតាតិ តិកត្តិចសេត ក្តប្បត្តិ ហោតីតិ គត្វា ទុត្តំ, ទេចតាតយ្សិ បុរិយខាតិយំ

ព្ពត្តិកាទេច ជិតាតំ តត្ថ ចិរាកាឆិបុរិសត្តប្បច្ចយេ អសតិ តតា ព្ពត្តិលិក្ខយេច បិតក្ខចតិ៍ បុរិសត្តបច្ចយេតិ “អត្តទោតាបិ អតិស្សរតា,

សព្ពកាលំ បរាយត្តទុត្តិតា, រខស្សលតា ចច្ចាតា, គក្ខឆារណំ, បឆយាយ បកតិយា តិហិតបកតិតា, ស្វុរចិរតាការេចា, ‘អប្បកា ខតា’តិ

‘ហិត្យឧតព្ពតា’តិ ឧចយាឆិ អាឆិតចបច្ចទេចព្ពលាបុព្ពាកយ្សិ ព្ពត្តិកាទេច ‘អលំ ព្ពត្តិកាទេចត, ត ហិ ព្ពត្តិកាទេច ធត្វា ចក្កចត្តិសិរិំ, ត

សក្កយារព្រាហ្មសិរិយោ បច្ចត្ថុកចិត្តំ, ត បច្ចេកទេវាឆិំ, ត សយ្ឋាសព្ពាឆិំ អធិគន្តុំ សក្កា’តិ ឧចំ ព្ពត្តិកាចចិរឌ្ឍតំ, ‘យឆាទុត្តអាឆិតចចិរហទោតា

ក្តត្តយបកតិកាចទោតា សយ្យឆយិឆំ បុរិសត្តំ តាយ សេឌ្ឋំ ក្តត្តយំ, ឧត្ថ ធត្វា សក្កា ឧតា សយ្យត្តិយោ សយ្យាបុរិសត្តិ ឧចំ បុរិសត្តកាទេច

សម្ពាចតាបុព្ពាកំ បត្ថតាធបតំ, ‘តត្ថ តិក្ខេបិលាបក្ខារចិត្តតា’តិ” ឧចយាឆិទេក បុរិសកាចស្ស បច្ចយក្ខទេ ឆទេយ្យ៍ ស្វុទេត្វា ចទេឈ្ឈា៍ បច្ចក្ខុ

ក្ខុតំ, សជិសច្ចា ជិដ្ឋឆយ្យិកំ, សយ្យរាយិកច្ចា ស្វុចិបុលំ អតត្ថំ អចិរេត្តត្វា បុរិសស្ស កាទេយស្វុ យិច្ឆាចរណំ ទេចចលំ ព្ពត្តិយំ អាសាបត្តិ

ចទេលទេតចាតិ អាសាអាបត្តិ ព្ពត្តិកាចាចហាបិ ហោតិយេច៍ តក្ខិត្ថេបិលាបក្ខារកាទេចត តក្ខិកត្តិយា តិយិត្តកាចាបត្តិទោតាតិ ទុត្តំ

“បុរិសោ ព្ពត្តត្តកាចំ លកទេត្តា កាទេយស្វុយិច្ឆាចារិ តិស្សាយ លកតី”តិ៍ តតាតិ យឆាទុទេត្ត បឆយកប្បិកកាលេ៍ បកតិយាតិ សកាទេចត៍

យាតុកាយស្សាតិ បុរិយត្តកាទេច យាតុកាយក្ខតស្ស៍ បុរិសស្សាតិ ឧត្វាបិ “បកតិយា”តិ បត់ អាទេតត្វា សព្ពត្ថិតព្ពា៍ ក្តបតិព្ពាយតត្តិ ក្តទេបច្ច

តិព្ពាយត្តាតំ៍ យឆា អញ្ញាយញ្ញាស្មិំ សារទេកា ក្តប្បជ្ជតិ, ឧចំ សាទេបព្ពកាទេចត ឆ្ពទេលិទេកត្តាតំ៍ រាកបរិត្យអាទេហាតិ រាកទេខា បរិត្យអាទេហា៍

តិព្ពាយ្យាតាយាតិ បរិលាតា ហុត្វា តិយ្យាតាយ៍

យេទុតឆយ្យសយាចារចណ្ណតា

១១៨៍ទេកាយយបិណ្ឌយត្តយ្សិ តាលត្វាតិ សយ្យទេចចិចាហកយ្យំ តាលត្វាតិ អធិប្បាយេត ចឆត្តិ៍ បិតព្យតត្តិ តស្មិំ អសណ្ឌទេយ្យ កិទេលសកាទេយត

បិចិតព្ពាតំ កិច្ចំ បិចិតព្ពាចត្ថុំ បិចត្តា ចិយ អតិចិយ ទោទេសត្វា បរិក្ខិតព្ពាតំ អាបជ្ជិស្វុ, បិតព្យតត្តិ ចា បរិក្ខាតកាតំ អាបជ្ជិស្វុ

ក្តបកាច្ឆិស្វុ៍ បរិទេកាកទេត្វា ហិ អយំ បិ-សទេក្ខា, គត្វាសាឆទេតា ច តព្យ-សទេក្ខា, យឆាទុចិ បរិក្ខិតស្វុតិ អទេត្វា៍

សត្ថិឆិការកត្តិ សត្ថិឆិការំ, ក-ការោ បធចណ្ឌតយត្តត្តិ អាហ “សត្ថិឆិ គត្វា”តិ៍ អបតាតត្តិ អចលណ្ឌតំ៍ ឧទេកកស្មិំ ធាទេតតិ យត្ថ យត្ថ ចហិតំ,

តស្មិំ តស្មិំ ឧទេកកស្មិំ ធាទេត៍ ក្យព្ពក្យព្ពាតិ បុញ្ញាបុញ្ញា៍

សាលិចិកាកវណ្ណនា

១២៩. ឥមំ ឋបេយ្យាថាតិ “អយំ កប្បិយការកោ អមុកស្ស, អយំ កប្បិយការកោ អមុកស្សា”តិ ឯវំ បរិច្ឆេទំ ករេយ្យាថ. តំ អគ្គំ កត្វាតិ តំ អាទិំ កត្វា.

យថាវុឌ្ឍរាជវណ្ណនា

១៣០. បកាសេតព្ពន្តិ ឃោសេតព្ពំ បកាសេតព្ពំ. លិបិតព្ពន្តិ លេបំ កាតព្ពំ. តេនាហ “ហារេតព្ព”ន្តិ, សព្ពត្ថិកាយតោ នីហរិតព្ពំ.

តេសន្តិ និគ្គាហោ សាមិចចត.

១៣១. អគ្គរត្តិ និទ្ទត្តិ. សា ហិ យថាឧទេន សម្ពុតាតិ និគ្គាទេត្វា ចត្តព្ពតោ និទ្ទត្តិ, តស្មិំ ឯវ និទ្ទុឡហការតោ, អញ្ញត្វ អសញ្ញាទលតោ អគ្គរត្តិ ច ទុច្ចតិ, តថា សគ្គាតព្ពតោ សគ្គា, សមញ្ញាយតីតិ សមញ្ញា, បញ្ញាបតតោ បញ្ញត្តិ, វោហារតោ វោហារោ. រូបរត្តាតិ បវេត្វា. ន គេវល អគ្គរមេវាតិ ន គេវល សមញ្ញាករលមេវ. ពេត្តសាមិនោតិ តំ តំ កប្បិការំ បរិគ្គហេត្វា ឋិតសត្វា. ទីហិ សន្ធីហិតិ តិចិឆកិរិយាកិសន្ធតេហិ ទីហិ សន្ធេហិ ពត្តិយាទីហិ ទីហិ វណ្ណេហិ បរិគ្គហិតេហិ. “ពត្តិយាទ្យគ្គព្រាហ្មណគហបតិកតេកយឌាតបវេហិ ទីហិ គហបតីហិ បរិគ្គហិតេហី”តិ ច វទន្តិ. អគ្គន្តិ ឥារតោតាតិ អគ្គំ កុលន្តិ ឥារតោ. ពត្តិយកុលញ្ហិ លោកេ សេដ្ឋសម្មតំ. យថាហ “ពត្តិយោ សេដ្ឋោ ជនេតស្មិំ, យេ គោត្តបដិសារិនោ”តិ, (ទី. និ. ១.១៥៤; ១.១៣០; ម. និ. ១.១១០; សំ. និ. ១.១៥៧, ១៣៤) អនេកបរិយាយេន បន អគ្គរស្ស ពត្តិយសម្ពស្សបិ សេដ្ឋតាតិ បិឡក្តយំ “អគ្គញ្ញេន អគ្គរេនា”តិ វុត្តំ. ព្ពជាតិ អនេកបរិយាយេន ឋិតា ឯវ អត្ថំ ជនស្សត្ថំ “អគ្គេ វា”តិអាទិ វុត្តំ.

(ព្រាហ្មណបព្វជិតវណ្ណនា

១៣២. យេន អភារុក្ខការេន ធាហិតាក្យសលំ “ព្រាហ្មណា”តិ វុត្តា, តមេវ តាវ ជនស្សត្ថំ បិឡក្តយំ “ឋិតក្ខារា”តិអាទិ វុត្តន្តិ តទត្ថំ ជនស្សេត្តា “បឋិត្វា”តិអាទិមាហ. តមេវត្ថំ វវតឋបល្លាសេន និទ្ទេសាតិ អាហ “តេ ឯតេ”តិ. អភិសម្ពរោត្តាតិ ឋិត្តមត្តការេន អញ្ញាមញ្ញំ អភិឋិសិទ្ធេ គរោត្តា, ព្រាហ្មណាកប្បការេន សម្ពរោត្តា វ. វាវេត្តាតិ បវេសំ គរេត្តា, ឯវ តថា ករេត្ត កាតុំ ន ឌាតត្តិ. អដ្ឋត្តិតិ អាសត្តិ, រូបឋិសត្តីតិ អវេត្វា. តេនាហ “វសត្តី”តិ. អវេដ្ឋត្តីតិ កាលំ វេលបត្តិ. ហឹតសម្ពុតំ ឈានកាចតាត្វយោរំ លទ្ធេត្វា គរេត្វា បវុតតាឌីបតតោ. សេដ្ឋសម្ពុតំ ឌាតំ “វេចឆេរា វោត្តិយា វុព្រាហ្មណាតិ ឯវំ សេដ្ឋសម្ពុតំ ឌាតំ.

១៣៣. យេធុតឆម្ពុំ សយាទិឃិត្វាតិ ឌាឃាបតិកការេន ភ្ជំ ភ្ជំ និធាយំ អញ្ញុប្បកត្វា ចាហិឌកម្ពុទិកោតិ អាទិ-សទ្ទេន កសិកម្ពុទិ

សក្កល្យាតិ៍

១៦៦៖ លុទ្ធាចារកាយុលុទ្ធាចារកាយុតាតិ បទចិភេទតោតាទិលុទ្ធាចារកាយុតា, តត្ថអការការរុកាយាទិលុទ្ធាចារកាយុតា ច៍ សុទ្ធន្តិ ឲត្ត សុ-ទ្ទាតិ សីឈេត្វ តិបិតេតា៍ គា-ទ្ទាតិ ករហលេត្វតិ អាហ “សុទ្ធំ សុទ្ធំ លហុំ លហុំ កុន្ថិតំ កន្ថិតំ”តិ៍

១៦៧៖ អហុតិ កាលចិបល្លាសចសេន ចុត្តន្តិ ឌស្សេន្តោ “ហោតិ ភោ”តិ អាហ៍ ទ្ទុយិតាតិ “ទ្ទុវេយហិ ភោ, ចារេសជ្ជ, ឆត្វាហិ យល្លុលេហិ សយលាយល្លុលស្ស អកិតិទ្ទាត្តិ ហោតី”តិ ទ្ទុយិតា ចចេតត៍ ទ្ទុយំ ឌស្សេតីតិ សយលាយល្លុលំ តាយ...បេ... សុទ្ធិំ បិបុលាត្តិតិ ទ្ទុយំ អត្វខាតំ ឌស្សេតិ៍ យគិ ទ្ទុវេយហិ...បេ... អកិតិទ្ទាត្តិ ហោតិ, ឲចំ សត្តេ ទ្ទុយាតេច ចត្តារិ យល្លុលិតិ បឆាតាតិ, សយលាយល្លុលំ អប្បឆាតំ តតោ អកិតិទ្ទាត្តត្តាតិ? តឃិឌេយចត្តិ ឌស្សេតុំ “ទ្ទុយាតី”តិអាទិ ចុត្តំ៍ សយលាយល្លុលំ អត្ថចត្តត្តិ កុលេហិ ចិសិដ្ឋកាចតោ៍ កុលោ ហិ ចិញ្ញាតំ អត្ថចត្តតេហតុ, ត កោលបុត្តិយំ, ចល្លាបេក្លុរតោ, ចាក្កុរលាយត្តំ ចា៍ តេតាហ “ឆេយ្យុតេច អត្ថចត្តត្តិ, តោ អឆេយ្យុតា”តិ៍ សេវា ឆេយ្យា ច លេកិត្តុរោច អឆិបេតោ, ឃេត សំសារតោ ចិសុជ្ឈតិ, តស្មា សយលាយល្លុលត្តិ ច សាសតិកាយេច សយលាកលំ ចឆតីតិ ឌដ្ឋព្វំ៍ តេតាហ “សយលាយល្លុលតិ្យ”តិអាទិ៍

ឌុច្ចរិតាទិកថាចណ្ណតា

១៦៩៖ មិច្ឆាទិដ្ឋិចសេន សយាទិត្តកាយុំ តាយ “តោ អត្ថាត្តិតេព្វា៍ អឌោតក្កិសោដ្ឋិមិសោ”តិអាទិតា យញ្ញាចិឆាតាទិចសេន បចត្តិតំ ហិសាទិបិបកាយុំ៍ មិច្ឆាទិដ្ឋិកាយុស្សាតិ “ឲស សទ្ធាឆិកតោ ចេចឃារតោ, ឃេត យត្តិ បុត្តិតោ ចិសោកា”តិអាទិតា បចត្តិតស្ស មិច្ឆាទិដ្ឋិសហកតកាយុស្ស៍ សយាគាតំ តស្ស តឆា បចត្តតំ, តស្សា ចា ទិដ្ឋិយា ដ្ឋបកាយតំ៍

១៦សិ៍ ទ្វយការីតិ កុសលាកុសលទ្វយស្ស កត្តា៍ តយិធំ ទ្វយំ យស្មា ឲកញ្ញុតប្បចត្តតិ, តស្មា អាហ “កាលេតា”តិអាទិ៍ ឲកក្ខណោ ដ្ឋកឃចិបាកគាតដ្ឋាតំ តាយ តត្តិ ឲកស្មិំ លេលា ចិត្តទ្វយុបសត្យាតាយ សត្តសត្តតិយា អកាចតោ៍ យឆា បត ទ្វយការីតោ សុលក្កុបដិសំធេចទិតា សយ្យុចតិ, តំ ឌស្សេតុំ “ឃេត បតា”តិអាទិ ចុត្តំ៍ ឲចំក្ខតោតិ ចិកាលិចឃចោ៍ ទេ្វបិហិ កុសលាកុសលកាយុតិ កត្វបចិតាតិ សកាចតោ ពលចត្តាតេច ហោត្តិ, តស្មា យទោកាលេ ដ្ឋបដ្ឋហត្តិ៍ តេសុ អកុសលំ ពលចតរំ ហោតិ បច្ចយលិកេតោ៍ តិកត្តិអាឌេឃា ហិ បច្ចយចិសេសា អកុសលស្សេច សកាកា, ត កុសលស្ស, តស្មា កត្វបចិតការេចេត សយាតពលេសុបិ កុសលាកុសលេសុ បច្ចយលិកេត ចិបន្តិតុំ លេទ្ធាកាសតាយ កុសលតោ អកុសលំ ពលចតរំ ហោតីតិ, តឆាក្ខតម្បិ តំ យឆា ចិបាកឌាតេ លេទ្ធាកាសស្ស កុសលស្សាបិ អចសេរោ ហោតិ, តឆា លទ្ធបច្ចយំ បដិសត្តិទាតាកិយុលំ កុសលំ បដិពាហិត្វា បដិសត្តិំ ទេត្តិ តិរច្ឆាតឃោតិយំ តិព្វត្តាបេតីតិ៍ “អកុសលំ ពលចតរំ ហោតី”តិ ឲត្វ “អកុសលំ ទេ ពលចតរំ ហោតិ, តំ កុសលំ បដិពាហិត្វា”តិ ចុត្តតេឃតេច អត្ថំ ចត្វា តេសុ កុសលំ ទេ ពលចតរំ ហោតិ, តញ្ច អកុសលំ បដិពាហិត្វា យត្តុស្សឃោតិយំ តិព្វត្តាបេតិ, អកុសលំ បចត្តិចេទតីយំ ហោតិ, អឆ តំ តំ កាលម្បិ កទោតិ ឲុជ្ជម្បិ បីធេសម្បិម្បិ កុន្ថិទោកាទីហិ ចា ដ្ឋបត្វតំ៍ ឲចំ សោ បចត្តិយំ តាតប្បការំ ឌក្ខិ បច្ចត្ថកចតីតិ ទ្ទុធំ សន្លាយ ចុត្តំ

“ᩈᩩᨡᨴᩩᨠ᩠ᨡᨸ᩠ᨸᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩦ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩕᩣᨿᩴ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ – ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᩅᩣ ᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᨾᩣᨶᨻᩃᩮᩈᩩ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨾᩁᨱᩔ ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨶᩅᩮᩃᩣᨿᩴ ᨿᨴᩥ ᨻᩃᩅᨲᩁᩣᨶᩥ ᨠᩩᩈᩃᨩᩅᨶᩣᨶᩥ ᨩᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᨳᩪᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ ᨸᨭᩥᨻᩣᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨴᩮᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨻᩃᩅᨲᩁᩣᨶᩥ ᩋᨠᩩᩈᩃᨩᩅᨶᩣᨶᩥ ᨩᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᨳᩪᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᨸᨭᩥᨻᩣᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨴᩮᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᩔ ᩉᩮᨲᩩ? ᩏᨠ᩠ᨠᩥᨭ᩠ᨮ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩈᨾᩣᨶᨻᩃᩅᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨶ᩠ᨲᩁᩈᩣᨸᩮᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩦᨾᩴᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᨻᩮᩣᨵᩥᨸᨠ᩠ᨡᩥᨿᨽᩣᩅᨶᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪒᪙᪨ ᨻᩮᩣᨵᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩋᩁᩥᨿᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨻᩩᨩ᩠ᨫᨲᩦᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ, ᩈᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᨲᩴᩈᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨧ ᨲᩔᩣ ᨸᨠ᩠ᨡᩮ ᨽᩅᩣᨲᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᨸᨠ᩠ᨡᩥᨿᩣ, ᩈᨲᩥᩅᩦᩁᩥᨿᩣᨴᨿᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᨲᩮᩈᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᨸᨠ᩠ᨡᩥᨿᩣᨶᩴ᪨ ᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥᨿᩣᨲᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᨸᨠ᩠ᨡᩥᨿᨴᩮᩈᨶᩣᨸᨭᩥᨸᩣᨭᩥᨿᩣ᪨ ᨽᩣᩅᨶᩴ ᩋᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩣᩅᨶᩴ ᨸᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩁᩥᩈᩣᨸᩥᨠᩥᩈᩮᩈᩣᨿ ᨽᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨵᩣᨲᩩᨿᩣ ᩅᩈᩮᨶ ᩃᩦᩊᩣᩈᩅᩔ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᨽᩣᩅᩴ ᩃᩮᩣᨠᩔ ᨸᩣᨠᨭᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ, ᨶ ᨻᨴ᩠ᨵᨲᩁᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩮᩈᩣ ᩋᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨽᩣᩅᩪᨸᨣᨾᨶᩮᨶ ᨲᩔ ᩋᨴᩔᨽᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩮᨶ ᨸᩁᩥᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨿᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᩅᨱ᩠ᨱᨲᩮᩣ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨

᪑᪓᪐᪨ ᨲᨲᩥᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ “ᩃᩦᩊᩣᩅᩈᩮᨶ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ᪨

ᩈᩮᨭ᩠ᨮᨧ᩠ᨨᩮᨴᨽᩣᩅᩣᨴᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᨩᩣᨲᩥᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣᨶᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᨽᩣᩅᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᨠᨾᩮᩅ ᨠᨳᩴ᪨ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩃᩮᩣᨠᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩈᨦ᩠ᨥᩔᨲᩅᩈᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨬ᩠ᨬᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩈᨲ᩠ᨳᩩ ᨻᩮᩣᨵᩥᨸᨠ᩠ᨡᩥᨿᩣᨶᩴ ᨽᩣᩅᨶᨾᨶ᩠ᩅᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩥᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩋᩣᩅᨭ᩠ᨭᩣᨲᩥ ᩈᨾᩣᩉᩁᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩋᨶᩩᩅᨭ᩠ᨭᩣᨲᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶᩣᨸᩁᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᩣᨲᩥ᪨

ᩋᨣ᩠ᨣᨬ᩠ᨬᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᩃᩦᨶᨲ᩠ᨳᨸ᩠ᨸᨠᩣᩈᨶᩣ᪨

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៥៍ ឞយ្យឞាឌតឹយឞុត្តចណ្ណគា

ឞារិបុត្តឞីហគាឌចណ្ណគា

១៣១៍ ปิចារេទត្តិ ឞញ្ញារេឝត្តិ ឞទឹរំ ខុវេតភាតិ ปិចារេរា, ចត្ថុំ ปិចរណ៍ ចា ปិចារេរា, “ចត្ថុំ ដុឞ្ស”ត្តិ បរិយាយឞទ្ទា ខុវេតតិ ដុឞ្សេយច ปិចារេរា, េឞា ខុតឞ្ស ពហុចិធោ អនេកកោដិប្បភេទោ កណ្ឌក្ខុេតា អត្ថីតិ ដុឞ្សปិចារិកោ៍ េឞា កិរ បុទ្ធេ ឌហកាេល ដុឞ្សปិចារកណ្ឌេយច ពហុំ បរិក្កេហត្វា ចាលិជ្ជ អកាសិ, េតន ត៌ េឞដ្ឋិដ្ឋានេ ឋិតយិ្យ “ปិចារិកោ” េត្វច ឞញ្ញាតត្តិ៍ កកចតីតិ ឰតិ-ឞេទ្ទា អាឌិអេត្ថា, បការេត្ថា ចា, េតន កកចត្តិ ឧបឞង្កមិត្វា េឆេទត ទុត្តចចត៌ ឞត្ថុំ ឞក្កញ្ញាតិ៍ “កស្មា ខុចំ អេចាចា”តិ តធាចចេត កាេរណ៍ បុច្ឆិត្វា “េឞាយតឞ្សបេចេគត្វ”ត្តិ កស្មា បេឃាឌត៌ ចិឞ្សជ្ជិតំ, តឃិឌំ អប្បំ បុដ្ឋឞ្ស លក្ខុំ ឰ្យាកេរណឞិឌត្តិ? តឃិឌេយចំ ចិេត្តុតត្ថិ៍ ឃា ហិឞ្ស េឆេឞ្ស តឌា កកចតិ េឞាយតឞ្សប្បត្តិ, ឞា តិច្ឆាទិតទ្វបិ កាេរណាការេចត េចាឌិតា, តស្មា ខុចំ អេចាចាតិ, ឞា ខុច ច ឃស្មា តិច្ឆាទិតទ្វបិ បេចេគតចេឞត កកចេតា ឞយុតា តធាចចត៌ បេឃាេឌតិ, តស្មា “អត្តនោ ឧបត្តេឞាយតឞ្សបេចេគត្វ”ត្តិ បេឃាឌតការេចត ចិឞ្សជ្ជិតំ៍

ត(ាតិ តស្មិំ េឞាយតឞ្សបេចេគេត៍ ចិហាេរ តិចាឞបរិចត្តតចេឞត ឞុតិចត្តិចាឞេតា៍ អាក្ខុឌិត្វាតិ អាឌាត្តិត្វា៍

ឞយាបត្តិេតា ចុដ្ឋាឃ “អេហា ឞេត្ថា ចតាឃំ អរិឃចិហាេរា”តិ ឞយាបត្តិឞុលបច្ចេចក្កុលឃុេលត អត្តេនា ក្ខុេលា អត្ថុស្សទិតុំ អារេន្ទ្វា, អារកិត្វា ច េតឞំ តំ តំ ឞាយឞ្ញាចិេឞឞចិកាកេចេឞត អត្ថុស្សទិ៍ តថា ហិ “ឞយាឌី”តិ ឞាយឞ្ញាេតា កហិតេឞ្សច “បេចយំ ឈេវាត”ត្តិអាឌិតា ចិេឞឞចិការេកា, “បេញ្ញា”តិ ឞាយឞ្ញាេតា ច កហិតេឞ្សច “ចិបស្សតាេកាល”ត្តិអាឌិតា ចិេឞឞចិការេកា ឧទ្ធេរជ៍ “េលាកិឃាកិញ្ញាឞុ ឌិដ្ឋេចក្កុេកាលេឞ្សច កហណ៍ េឆេឞ្ស ឰតេទហិ ឞាតិឞឃត្តិ ឌេឞ្សតុ”ត្តិ ចឌត្តិ, បុេទ្ធាតិចាឞេកាលយិ្យ បត “កប្បឞតឞហឞ្សាឌិកេឞ្សា”តិអាឌិតា កិច្ចចេឞត ឌេឞ្សិតេយច, លក្ខុលហាេរចេឞត ចា ឰតេទេនំ េបត្វ កហិតតា េចឌិតេញ្ញា៍

អត្តប្បេកឌេឞ្ស ឞលក្ខុលចិកាចតចចត្តាតកេរាលឞយត្តំ អេត្តា បេកឌេកាតិ តាេណ៍ អត្តបដិឞម្ភិទា៍ តថា ឌម្មប្បេកឌេឞ្ស ឞលក្ខុលចិកាចតចចត្តាតកេរាលឞយត្តំ ឌេម្មា បេកឌេកាតិ តាេណ៍ ឌម្មបដិឞម្ភិទា៍ តិរុត្តិបេកឌេឞ្ស ឞលក្ខុលចិកាចតចចត្តាតកេរាលឞយត្តំ តិរុត្តិឃំ បេកឌេកាតិ តាេណ៍ តិរុត្តិបដិឞម្ភិទា៍ បដិកាតប្បេកឌេឞ្ស ឞលក្ខុលចិកាចតចចត្តាត កេរាលឞយត្តំ បដិកាេត បេកឌេកាតិ តាេណ៍ បដិកាតបដិឞម្ភិទា៍ អឃេយត្ត ឞេង្ខេបា, ចិត្ថាេរា បត ចិឞុទ្ធិយេក្ក, (ចិឞុទ្ធិ ១៍៣១៥) តំ ឞំចណ្ណតាឞុ (ចិឞុទ្ធិ ឌី៍ ១៍៣១៥) ចុត្តតេឃេតច េចឌិតេញ្ញា៍ ឞាចកាចិឞេឃ បេរយុត្តិឞកតំ តាេណ៍ ឞាចកាបារមិតាេណ៍ ឞញ្ញុញ្ញាតញ្ញាណ៍ ចិឃ ឞញ្ញុេតាឃ្យុឈេម្ពុ៍ តឞ្សាបិ ហិ ចិឞុំ បរិកប្បំ តាយ តត្ថិ, ឞាចកបារមិឃា បត ឞឃុេឌច បរិបុទ្ធិតត្តា អក្កុយក្កឞយឌិកេយេតចឞ្ស ឞយឌិេកយា េហាតិ៍ ឞញ្ញុញ្ញាតញ្ញាណេឞ្សច ឞយ្ចាឞយុញ្ញាឌំ ឃាច តិឞិត្ថុបលក្ខា អត្ថុស្សេរតាតិ េឃាឌតា៍

ភគវតោ សីលំ និស្សាយ គុណេ អនុស្សរិតុមារទ្ធោតិ យោជនា។ យស្មា គុណានំ ពហុភាវតោ តេសំ ឯកជ្ឈំ អាបាថគមនំ នត្ថិ, សតិ ច តស្មិំ អនិរូបិតរូបេនេវ អនុស្សរណេន ភវិតព្ពំ, តស្មា ថេរោ សវិសយេ ឋត្វា តេ អនុបទំ សរូបតោ អនុស្សរិ, អនុស្សរន្តោ ច សព្ពបឋមំ សីលំ អនុស្សរិ, តំ ទស្សេន្តោ “ភគវតោ សីលំ និស្សាយា”តិ អាហ, សីលំ អារព្ភាតិ អត្ថោ។ សេសបទេសុបិ ឯសេវ នយោ។ យស្មា ចេត្ថ ថេរោ ឯកេកវសេន ភគវតោ គុណេ អនុស្សរិត្វា តតោ បរំ ចតុក្កបញ្ចកាទិវសេន អនុស្សរិ, តស្មា “ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទេ”តិ វត្វា តតោ បរំ ទោឡ្ហកាវតាយាមេញ្ញាត ព្ឆ្ឆិយេសុ ចតុត្ថេសុ តានិ អគ្គហេត្វា “ចត្តារោ មគ្គេ”តិអាទិ វុត្តំ។ ចតុយោនិបរិច្ឆេទកញាណំ មហាសីហនាទសុត្តេ (ម។ និ។ ១។១៥២) អាគតនយេនេវ វេទិតព្ពំ។ ចត្តារោ អរិយវំសា អរិយវំសសុត្តេ (អ។ និ។ ៤។២៨) អាគតនយេនេវ វេទិតព្ពា។

បឆាតិយក្កាទយោ សង្គីតិ (ទី។ និ។ ៣។៣១៤) ទសុត្តរសុត្តេសុ (ទី។ និ។ ៣។៣៥០) អាគមិស្សន្តិ។ ឆ សារណីយ ធម្មា បរិនិព្ពានសុត្តេ (ទី។ និ។ ២។១៤១) អាគតា ឯវ។ សុខំ សុបតាទយោ (អ។ និ។ ១១។១៥; បដិ។ ម។ ២។២២) ឯកាទស មេត្តានិសំសា។ “ឥទំ ទុក្ខំ អរិយសច្ច”ន្តិអាទិនា (សំ។ និ។ ៥។១០៨១, មហាវ។ ១៥, បដិ។ ម។ ២។៣០) ចតូសុ អរិយសច្ចេសុ តិបរិវដ្ដវសេន អាគតា ទ្វាទស ធម្មចក្កាការា។ មគ្គផលេសុ បវត្តានិ អដ្ឋ ញាណានិ, ឆ អសាធារណញាណានិ ចាតិ ចុទ្ទស ពុទ្ធញាណានិ។ បញ្ចទស វិមុត្តិបរិបាចនិយា ធម្មា មេឃិយសុត្តវណ្ណនាយំ (ឧទា។ អដ្ឋ។ ៣១) គហេតព្ពា, សោឡស អានាបានស្សតិ អានាបានស្សតិសុត្តេ (ម។ និ។ ៣។១៤៧), អដ្ឋារស ពុទ្ធធម្មា (មហានិ។ ៦៩, ១៥៦; ចូឡនិ។ ៨៥; បដិ។ ម។ ៣។៥; ទី។ និ។ អដ្ឋ។ ៣។៣០៥) ឯវំ វេទិតព្ពា –

អតីតំសេ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ អប្បដិហតំ ញាណំ, អនាគតំសេ, បច្ចុប្បន្នំសេ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ អប្បដិហតំ ញាណំ។ ឥមេហិ តីហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតស្ស ពុទ្ធស្ស ភគវតោ សព្ពំ កាយកម្មំ ញាណបុព្ពង្គមំ ញាណានុបរិវត្តិ, សព្ពំ វចីកម្មំ, សព្ពំ មនោកម្មំ ញាណបុព្ពង្គមំ ញាណានុបរិវត្តិ។ ឥមេហិ ឆហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតស្ស ពុទ្ធស្ស ភគវតោ នត្ថិ ឆន្ទស្ស ហានិ, នត្ថិ ធម្មទេសនាយ ហានិ, នត្ថិ វីរិយស្ស ហានិ, នត្ថិ សមាធិស្ស ហានិ, នត្ថិ បញ្ញាយ ហានិ, នត្ថិ វិមុត្តិយា ហានិ។ ឥមេហិ ទ្វាទសហិ ធម្មេហិ សមន្នាគតស្ស ពុទ្ធស្ស ភគវតោ នត្ថិ ទវា, នត្ថិ រវា, នត្ថិ អប្ផុដំ, នត្ថិ វេគាយិតត្តំ, នត្ថិ អព្យាវដមនោ, នត្ថិ អប្បដិសង្ខានុបេក្ខាតិ។

តត្ថ “នត្ថិ ទវាតិ ខិឌ្ឌាធិប្បាយេន កិរិយា នត្ថិ។ នត្ថិ រវាតិ សហសា កិរិយា នត្ថី”តិ វទន្តិ។ សហសា បន កិរិយា ទវា, “អញ្ញំ ករិស្សាមី”តិ អញ្ញស្ស ករណំ រវា។ នត្ថិ អប្ផុដន្តិ ញាណេន អផុសិតំ នត្ថិ។ នត្ថិ វេគាយិតត្តន្តិ តុរិតកិរិយា នត្ថិ។ នត្ថិ អព្យាវដមនោតិ និរត្ថកចិត្តសមុទាចារោ នត្ថិ។ នត្ថិ អប្បដិសង្ខានុបេក្ខាតិ អញ្ញាណុបេក្ខា នត្ថិ។ កេចិ បន “នត្ថិ ធម្មទេសនាយ ហានី”តិ អបឋិត្វា “នត្ថិ ឆន្ទស្ស ហានិ, នត្ថិ វីរិយស្ស ហានិ, នត្ថិ សតិយា [សត្តិយា (ចិក។ មូលដី។ សុត្តន្តកាឌនីយវណ្ណនា)] ហានី”តិ បឋន្តិ។

ជរាមរណាទីសុ ឯកាទសសុ បដិច្ចសមុប្បាទង្គេសុ បច្ចេកំ ចតុសច្ចយោជនាវសេន បវត្តានិ ចតុចត្តាលីស ញាណានិ ចេវ (សំ។ និ។ ២។៣៤) សុខុមវិសេសានំ អធិដ្ឋានភគវតោ ញាណវត្ថូតិ។ វុត្តមេតំ –

“យតោ ខោ ភិក្ខវេ អរិយសាវកោ ឯវំ ជរាមរណំ បជានាតិ, ឯវំ ជរាមរណសមុទយំ បជានាតិ, ឯវំ ជរាមរណនិរោធំ បជានាតិ, ឯវំ ជរាមរណនិរោធគាមិនិំ បដិបទំ បជានាតី”តិអាទិ (សំ. និ. ២.៣៣).

ជរាមរណសមុទយោតិ ចេត្ថ ជាតិ អធិប្បេតា. សេសបទេសុ ភវាទយោ វេទិតព្ពា.

កុសលចិត្តុប្បាទេសុ ផស្សាទយោ បរោបណ្ណាស កុសលធម្មា.

“ជាតិបច្ចយា ជរាមរណ”ន្តិ ញាណំ, “អសតិ ជាតិយា នត្ថិ ជរាមរណ”ន្តិ ញាណំ, អតីតម្បិ អទ្ធានំ “ជាតិបច្ចយា ជរាមរណ”ន្តិ ញាណំ, “អសតិ ជាតិយា នត្ថិ ជរាមរណ”ន្តិ ញាណំ, អនាគតម្បិ អទ្ធានំ “ជាតិបច្ចយា ជរាមរណ”ន្តិ ញាណំ, “អសតិ ជាតិយា នត្ថិ ជរាមរណ”ន្តិ ញាណំ. “យម្បិ ឥទំ ធម្មដ្ឋិតិញាណំ, តម្បិ ខយធម្មំ វយធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធធម្ម”ន្តិ ញាណន្តិ ឯវំ ជរាមរណាទីសុ ឯកាទសសុ បដិច្ចសមុប្បាទង្គេសុ បច្ចេកំ សត្ត សត្ត កត្វា សត្តសត្តតិ ញាណវត្ថូនិ (សំ. និ. ២.៣៤) វេទិតព្ពានិ. តត្ថ យម្បីតិ ឥទម្បិ បច្ចវេក្ខណញាណំ វិបស្សនារម្មណភាវេន ឧក្ខិបេត្វា វុត្តំ. ធម្មដ្ឋិតិញាណន្តិ អបិ ញាណានិ សង្ខិបិត្វា វុត្តំ ញាណំ. “ខយធម្ម”ន្តិអាទិនា បន បការេន បវត្តញាណស្ស ទស្សនំ, វិបស្សនាទស្សនតោ វិបស្សនា បដិវិបស្សនាទស្សនមត្តមេវាតិ ន តំ “អញ្ញ”ន្តិ វទន្តិ, បាឡិយំ (សំ. និ. ២.៣៤) បន សត្តត្ត ញាណវសេន អញ្ញានិ វុត្តានិ “និរោធធម្មន្តិ ញាណ”ន្តិ ឥតិ-សទ្ទេន បកាសេត្វា វុត្តំ វិបស្សនាញាណំ សត្តមំ ញាណន្តិ អយមត្ថោ ទិស្សតិ. ន ហិ យម្បិ ឥទំ ធម្មដ្ឋិតិញាណំ, តម្បិ ញាណន្តិ សម្ពន្ធោ ហោតិ ញាណគ្គហណេន ឯតម្បិ ញាណភាវទស្សនស្ស អនធិប្បេតត្តា, “ខយធម្មំ...បេ... និរោធធម្ម”ន្តិ ឯតេន សម្ពន្ធភាវប្បសង្គា ចាតិ. ចតុវីសតិ...បេ... វជិរញាណន្តិ ឯត្ថ កេចិ តាវ អាហុ “ភគវា ទេវសិកំ ទ្វាទសកោដិសតសហស្សក្ខត្តុំ មហាករុណាសមាបត្តិំ សមាបជ្ជតិ, ទ្វាទសកោដិសតសហស្សក្ខត្តុមេវ ច អរហត្តផលសមាបត្តិំ សមាបជ្ជតិ, តាសំ បុរេចរំ, សហចរញ្ច ញាណំ បដិបក្ខេហិ អកម្បិតំ, មហត្តញ្ច ទីបិតាយ មហាវជិរញាណំ នាម. វុត្តម្បេតំ ភគវតា –

‘តថាគតំ , ភិក្ខវេ, អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធំ ទ្វេ វិតក្កា ពហុលំ សមុទាចរន្តិ – ខេមោ ច វិតក្កោ, បវិវេកោ ច វិតក្កោ’តិ (ឥតិវុ. ៣៨).

ខេមវិតក្កោ ហិ ភគវតោ មហាករុណាសមាបត្តិំ បុរេចរោ ឋិតោ, បវិវេកវិតក្កោ អរហត្តផលសមាបត្តិំ. ញាណាភិញ្ញាភចក្កបរិចារេនោ លហុកោ, យថាបយោគេ សមាបត្តីសុ ចរីការោ, តស្មា សមាបជ្ជនដ្ឋានានិ ឥតិបយិត្តក្ខណេហេវ ញាណានិ. បញ្ច រូបាវចរសមាបត្តិយោ ចតស្សោ អរូបសមាបត្តិយោ អប្បមញ្ញាសមាបត្តិយោ សត្តិ ចេយ, និរោធសមាបត្តិ, អរហត្តផលសមាបត្តិ ចាតិ ទ្វាទសតា សមាបត្តិយោ ភគវា បច្ចេកំ ទិវសេ ទិវសេ កោដិសតសហស្សក្ខត្តុំ បុរេភត្តំ សមាបជ្ជតិ, តថា បច្ឆាភត្ត”ន្តិ. “ឥទំ សមាបជ្ជិតព្ពសមាបត្តិវិទិតញាណំ មហាវជិរញាណំ នាមា”តិ កេចិ.

អបរេ បត “ឃំ ចំ កកចតា អភិរទ្ធាឆិឌិចរេ បន្ថិយឃារយ បដិច្ចនយុប្បាគយុលេត បដិលិេយតយេត ឌរាយលរេតា បង្កាយ ធាភាលំា ឌ្ឋតារទេ្វា អត្យុបឝឆយុ្ចិបឃ្សត់ អារកត្ត្តត ឃឆា តាយ បុទិរសា ឃុចិទ្យក្កំ យហាកហត់ យហាចត់ លិត្ថត្តោ អត្តរត្តទា តិឞាតឞិលិឃំ ឞទុំ ឃុតិឞិចំ ករទាតិ, ៦ចេយច តិឞាតឞិលិឞឌិឞិយោ នយាបត្តិយោ អត្តរត្តទា នយាបឌ្ញ្ចា ធាភាលឃ្សំ ពិក្លចិឞឌឃ្នកាចំ នយ្យាឌេត្យំ អត្យុលិេយបដិលិេយតោ បេច្ចកំ បដិច្ចនយុប្បាគក្កចរេនត នយុ្យនត្តោ ឌិចរេ ឌិចរេ លក្លកោឌិលក្លកោឌិឞលនយាបត្តិយោ នយាបឌ្ឌតិ, ចំ នត្តាយ ចុត្តំ ‘ចត្យឌឹនតិ...បេ... យហាចឌិទធាកលំ តិឃ្សាឃា’តិ”៉ តត្យុ កកចតោ នយាបត្តិនយាបឌ្ឌតេ បទិកយុេ បយោឌត់ តត្តិ៍តិ?
តឃិជំ ៦កត្តិកំ៉ ពឆា ហិ ចេឌតាបឌិប្យលាយតាឌឹយុ ឞចិសេនំ បទិកយុេបុត្តាគក្កយេត នយាបត្តិយោ នយាបឌ្ញ៉ អបរេ បត
“លេិកិឃនយាបត្តិនយាបឌ្ឌតេ បទិកយុត បយោឌត់ តត្តិ៍ លេិកុ្យត្តរនយាបត្តិនយាបឌ្ឌតេ ពឌ្ឌ បទិកយុំ ពុទ្ធិពត្តាយេចា”តិ ចឌត្តិ៉

“អបរយ្យទា”តិ បជំ យេឃនំ ឌេនតាយ អត្តិ៍, ចេ អបរយ្យទិឃាច៉ កុ្យនលបញ្ញាត្តិឃត្តិ កុ្យនលឆយុាត់ បញ្ញាបតេ៉ អត្យុត្តទោតិ ក្កត្តយោ៉ ក្កបតិឃ្សយេ ឆត្វាតិ ធាលុ្យបតិឃ្សយេ ឆត្វា ឃាឌិសោ បុត្តុបតិឃ្សយោ បុត្តយោកោ, ពត្ត៍ បតិង្កាយ៉ យហត្តតោ នឝ្កហតិ
បឌិបក្លចិកយេត ធាភាលឃ្សំ ចិឃ នត្តាឃបិ ពិក្លចិនឌកាចាបត្តិតោ៉ អចេនេនអទហត្តហឹតិ បកតិនាចកេហិ៉ អឃឹតិ យហាឆេទា
បរយត្តឹបតិឃំ ឆេកាឆាចល្លតាឃំ តាយតោ ក្កត្តិ៉ ចត្តាទេ យហាឆេទាតិ យហាកឃ្សបអត្យុវ្ថយហាកច្ចាតយហាកោឌ្តិកត្វេទា៉
តេឃុបិ អក្កនាចកេយុ នារិបុត្តេត្វេទា បញ្ញាយ ចិនិង្កកាចតោ៉ នារិបុត្តេត្វទោបិ ៦កោ បេច្ចកត្យុត្តោ ពិក្លចិនឌធាភាលា
អភិតិហារយហត្តតាយ នយ្កតធាភាលនយ្កុទត្តា៉ នតិបិ បេច្ចកេតាឆិឃា អចិសេនេយុ ពាហ្វុ ៦កន្លៀនត្តិបតិតេយុ បុត្តយោកចរេនត
លេិកិយេ ចិនយេ និឃា កឃ្សចិ ធាភាលឃ្សំ ចិនិង្កតាតិ ឌឃ្សត្យំ “នេច បតា”តិអាឌិ ចុត្តំ៉ “នត្តាញាត្យុត្តោច ពុ្យត្តក្យលា យហត្តតោ
នឝ្កហតី”តិ ពុតំ ហេង្កា អាកពតឌេនតាយោពចរេនត ចុត្តំ៉ ពុ្យត្តា ហិ ពុ្យត្តក្យលា យហត្តំ បច្ចក្លតោច បឃ្សត្តិ, ត នឝ្កហតចរេនត៉

ពុឌាតិ ឃឆាចុត្តយត្វំ ក្កបយាឃ ចិកាចេត្យំ “សេឃ្យឆាបិ តាយា”តិអាឌិ អារត្តិ៉ កឃឹទោ ក្កត្តាតោតិ កឃឹទោ ចា ក្កត្តាតោ ចាតិ ឌាតតត្វំ៉
“៦ចេយចា”តិអាឌិ ឃឆាឌឃ្សិតាឃ ក្កបយាឃ ក្កបយេឃ្យត និនត្កត់៉ ពុ្យត្តក្យលាយុ អប្យយត្តចិនឃយ្យិ លេិកិឃយហាឌតឃ្ស ធាភាលំ
អបចត្តិតទ្វុបតេច បចត្តតិ អភចត្តិតនកាចត្តាតិ ចុត្តំ “៦កញ្យាយ...បេ... ចេឌិតព្វា”តិ៉ ពត្វ ធារតាឌកំ ចិឃាតិ បយាលតោ
ធារតាឌកំ ចិឃ៉ អទិឃាត់ បត ពត្វ អត្តតោ ចិនយេ បចត្តតកធាភាលំ បចត្តិតទ្វុបតេច បចត្តតិ អត្តតោ បឌិចេឆាត្យុ្វបំ,
អភិតិហារាត្យុ្វបច្ចា អចត្តិតនកាចត្តាតិ ឌឃ្សត្តោ “ឌនញ្យាយយោរត្តតា”តិអាឌិយាហ៉ ពត្វ បឌិចិត្តនច្ចាតយ្យិ
បឌិបក្លចិឆយតបុត្តយោកចិសេនចេនត ធាលំ នាតិនឃំ, យហាត្យុកាចច្ចា ហោតីតិ ពុយយត្វំ ឌឃ្សត្យំ សោតាបត្តធាភាលឃ្សំ
ឌនញ្យាទិយាឌកំ ឌ្ឋបយុកាចេត ឌឃ្សត្វា ពតោ បរេនំ ឌយុត្តទឌិក្យលឌនក្យលអឹតិក្យលចិនិង្កំ ក្កឌកំ ឌ្ឋបយុំ កត្វា ឌឃ្សិចំ៉ តត្យុ ៦ចំ នត្តោ
ពុ្យត្តក្យលា បទិយិតបទិច្ឆិន្នា, ឆេរេត ច ចេ បទិច្ឆិន្ន ធាតាតិ អាបឌ្ឌតីតិ? តាបឌ្ឌតីតិ ឌឃ្សត្តោ “ពត្វ ឃឆា សោ បុទិសោ”តិអាឌិយាហ៉
ពត្វ សោ បុទិសោតិ សោ ចត្យុទាឃឹតិញ្យាយនហឃ្សប្យយាលេត យោរត្តត ចត្យុទាឃឹតិញ្យាយនហឃ្សឌ្ឍាតេ យហានយុត្តេ ក្កឌកំ យិតិត្វា ឌិតោ
បុទិសោ៉ សោ ហិ ឆេទឃ្ស ក្កបយាកាចេត កហិតោ៉ ឆយុត្តយេតាតិ អត្យុយាតធាលេត៉ ពភ្យិានិត្តិ ឆយុំ អត្យុកត្វា បចត្តតតោ
“ឆយុត្តយោ”តិ ចុច្ចតិ, ពឆា អត្វយចរេនត អត្វឃ្ស ពុ្ឈតតោ អត្វយពុត្តិ, អត្យុយេឃ្យ អត្យុយិតោតីតិ អត្យុយាត់, តិឌឃ្សតេ ឌិង្កតយេត
អត្យុយេឃ្យ កល្យាតីតិ “តឃក្កាហោ”តិ ច ចុច្ចតិ៉ តេតាហ “ឆយុត្តយេតា”តិអាឌិ៉ ឃ្យាឃំ ឆយុត្តយោ ត ឃឃ្ស កឃ្សចិ ហោតិ, អឆ ចោ

តឆាទ្នុបស្ស អក្កុសាចកេស្សចាតិ អាហ “សាចកបរិវសិកាសេណ ធត្វា”តិ៍ ឃតិ ទេឆទេរា ត្យុឌ្ឍក្ស្រេណ ឲកទេគសទេតា បន្ចទេក្ក កត្វា តទេឡ្ញា តឃក្កាទេហត កល្យាតត្យ ឲចំ សទេត្ត ត្យុឌ្ឍក្ស្រណា បរិមិតបរិច្ឆិន្ត្នា អាបត្នាតិ? តឃិងំ ឲចត្តិ ងទេស្សទេត្តា “អតត្តា អបរិយាណា”តិ៍

“សទ្កហតី”តិ ចត្វា បុត តទេមចត្វំ ចិការទេចទេត្តា “ទេឆទេទត ហិ...ទេប... ឆាហុតទេរា”តិ អាហ៍ កឆំ បតាឃមទេត្វា ឲចំ ងដ្ឋទេឡ្ញាតិ ឲចំ អឆិប្បាឃទេកឌកំ ក្ខបយាឃ សទេឡ្ញាទេបត្យំ “ឃឆា កឆំ ចិឃា”តិអាឌិ ចុត្តំ “ក្ខបយាឃមិទេឆកទេច្ច ចិឡ្ញោ បុរិសា កាសិតស្ស អត្វំ អាឌាតត្តី”តិ (សំ៍ តិ៍ ១៍៤សិ) ត្ពទេតា តច ត្ពទេតា តចាតិ ត្ពទេតា មដ្ឋ្ណាតទេតា ឃាច ឌក្កិលតីទេរា តច ត្ពទេតា មដ្ឋ្ណាតទេតា ឃាច ក្ខត្តទេតីទេរា តច៍ ត្ពឌាតិ ឃឆាចុត្តមត្វំ សុទេត្តត សមទេត្វត្យំ “ត្យុទេឌ្ឍាបឺ”តិ កាឆយាហ៍

ឃមកឃុកញ្ញអមហាតឌីមទេហាទេឈា ចិឃាតិ ក្ខិត្នំ ឲកទេតា សមាកតត្តា ឃុកញ្ញអក្នតាតំ មហាតឌីតំ មទេហាទេឈា ចិឃ៍

អត្យុច្ឆិកំកត្វាតិ ទេឃាឃំ មម បសាទេងា ត្យុឌ្ឍក្ស្រេណ អាទេត្ត ឌ្ឍកាញ្ញទេហា ហុត្វា ក្ខប្បទេត្នា, តំ អត្យុច្ឆិកំ អត្យុទ្ធុំ កត្វា៍ បដិក្កុទេហត្យំ សម្បដិច្ឆិត្យំ អទេឡ្ញោ ទេកាទិ ត សក្កិស្សតិ ឃាឆាចទេតា អតចឆុឌ្ឍតទេតា៍ បដិក្កុទេហត្យំ សទេក្កាតិ តស្ស ទេហតុទេតា, បច្ចឃទេតា, សកាចទេតា, កិច្ចទេតា, ឋលទេតា សមុទេឌច បដិចិឌ្ឍតទេតា៍ បុទេត្តត្តិ បុណ្ណកាទេចា៍ បឈ្ឈុរលាកាទេលតិ ចិកិទេលាកាទេល, បតតកាទេលតិ អទេត្វ៍ “បសទេត្នា”តិ ត្ពមិតា បសាឌស្ស ចត្តមាតតា ឌីបិតាតិ “ក្ខប្បត្នសទេឌ្ឍា”តិ ត្ពមិតាបិ សឌ្ឍាឃ បច្ចុប្បត្នតា បកាសិតាតិ អាហ “ឲចំ សទ្កហាមីតិ អទេត្វ”តិ៍ អកិឡ្ញាឃតីតិ អកិទេឡ្ញា, អឆិទេកា អកិទេឡ្ញា កិទេយ្យាកិទេឡ្ញា, ទេសា ឲច អតិសឃចចតិច្ឆាចទេសត “កិទេយ្យាកិឡ្ញាតទេរា”តិ ចុទេត្តាតិ អាហ “កិយ្យតទេរា អកិឡ្ញាទេតា”តិ៍ ក្យតិឃចិកទេប្បា បត អកិឌាតាតីតិ អកិឡ្ញា, អកិចិសិដ្ឋា បឡ្ញា, កិទេយ្យា អកិឡ្ញា ឲតស្សាតិ កិទេយ្យាកិទេឡ្ញា, ទេសា ឲច អតិសឃចចតិច្ឆាចទេសត កិទេយ្យាកិឡ្ញាតទេរា, ស្វាឃមស្ស អតិសទេយា អកិឡ្ញាឃ កិទេយ្យាកាចកទេតាតិ អាហ “កិយ្យតរាកិទេឡ្ញា ចា”តិ៍ សម្មុញ្ញតិ ឲតាឃាតិ សទេម្ពាឌិ, សញ្ចាញ្ញុតញ្ញាណំ, អក្កុមក្កុកាណច្ចា៍ សញ្ចាញ្ញុតញ្ញាណបឌដ្ឋាតញ្យាអក្កុមក្កុកាណំ, អក្កុមក្កុកាណបឌដ្ឋាតច្ចា សញ្ចាញ្ញុតញ្ញាណំ សទេម្ពាឌិ តាម៍ តត្វ បឆាតចទេសត តឌត្វងស្សទេត បឆមចិកទេប្បា, បឌដ្ឋាតចទេសត ក្យតិឃចិកទេប្បា៍ កម្ហា បទេតត្វ អរហត្តមក្កុកាណស្សច កហណំ, តត្យ ទេហដ្ឋិមាតិបិ កកចទេតា មក្កុកាណាតិ សចាសតទេមច ឃឆាសកំ បដិបក្កុចិឌមតចទេសត បចត្តាតិ៍ សចាសតប្បហាតញ្យាទេពាយ្យាចរលប្បហាតត្តិ? សច្ចទេមតំ, តំ បត អបរិបុណ្ណំ បដិបក្កុចិឌមតស្ស ចិប្បកតកាចទេតាតិ អាហ “អរហត្តមក្កុកាទេណ ចា”តិ៍ អក្កុមក្កុចទេសត ទេឆត្វ អរិឃាតំ ទេឆាឌិត្តឃបរិវុទ្ធីតិ ឌទេស្សត្យំ “អរហត្តមទេក្កុតច ហី”តិអាឌិ ចុត្តំ៍ តិប្បទេឌសាតិ អតចទេសសា៍ កហិតា ទេហាត្តីតិ អរហត្តមទេក្កុត កហិទេតត អឆិកទេតត កហិតា អឆិកតា ទេហាត្តិ៍ សញ្ចត្តិ ទេតហិ អឆិកត្តញ្ចា៍ ទេតតាតិ សទេម្ពាឌិតា សញ្ចាញ្ញុតញ្ញាណបឌដ្ឋាទេតត អរហត្តមក្កុកាទេណត៍

១១៧៍ លាឌតីឃាតំ ក្ខញ្ញអាទេតា សាតរសាត្យុកាទេចតាតិ អាហ “មត្យុទេទ អាកច្ឆតី”តិ៍ បសំសាឃ ក្ខញ្ញអាទេតា ចិសិដ្ឋកាទេចតាតិ អាហ “ទេសទេដ្ឋ”តិ, ឌ្ឍកាសស្ស ក្ខញ្ញអាទេតា មហត្តកាទេចតាតិ ចុត្តំ “ចិបុទេល”តិ៍ ក្ខសកស្ស អឃត្តិ អាសកិ, ត្ពឆ បត អាសកិ ចិឃាតិ អាសកិ៍ ទេតតាហ “ក្ខសកស្ស ចាចាសឌិឌិ”តិ៍ ទេឃត បត ក្យុទេលាតស្សា តំសឌិសតា, តំ ឌទេស្សត្យំ “អចលិ អសម្បទេចឌី”តិ ចុត្តំ៍ ឃទេតា ក្យុទេតាឌិ អត្យុស្សចតំ អត្យុស្សទេចា៍ ចិឌ្ឍាដ្ឋាទេតស្យុ កតបរិចឃាតំ អាចរិឃាតំ តំ តមត្វំ ចិឡ្ញាទេបត្តី បទេចណី អាចរិឃបទេម្បរា៍ ទេកាចលំ អត្តទេតា

យតិឃា “ឋាតិកិរ ឲចំកិរា”តិ បរិកប្បតា ឋាតិកិរ៍ បិដកស្ស កន្ត្វស្ស សយ្យាគតោ សយំ សយ្យាគកាចេត កហលំ បិដកសយ្យាគតំ៍ ឃធាសុតាតំ អត្ថាតំ អាការស្ស បរិចិតកក្កំ អាការបរិចិតតេក្កា៍ តចេច “ឲចយេត”ត្តិ ជិជ្ជិឃា តិជ្ជាតក្កយតំ ជិជ្ជិតិជ្ជាតក្កត្តិ៍ អាកយាឝិកេយហិ ចិតា តក្កយក្កុំ តិស្សាយ តក្កតំ តេក្កា៍ អត្ថយាតចិឝិ តិស្សាយ តឃក្កោហោ៍ ឃស្មា ញុទ្ធចិសយេ ឥត្វា កកចតោ អឃំ ខេរស្ស ចោឝតា, ខេរស្ស ច សោ អចិសឃោ, តស្មា “បច្ចក្ខតោ ខាកោលាត បដិចិន្នំត្វា ចិឃា”តិ ចុត្តំ៍ សិហតាកោ ចិឃាតិ សិហតាកោ, ចំសជិសតា ចស្ស សេដ្ឋការចេត, សោ ខេត្ត ឲចំ ខេជិតេន្ទាតិ ឥស្សេត្តា “សិហតាកោ”តិអាជិយាហ៍ តេច ឥន្ទ្រាយេត្តតាតិ ត យក្ខាយេត្តត៍ ត កក្កាយេត្តតាតិ អបរិសង្កេត្តត៍

អត្ថយោកគាបតត្តិ អត្ថយោកំ សោឈាបេតុំ៍ ចិយទ្ធក្ខយចិក្យាសិហតាជំ តឥេត្តា អត្ថតោ តត្ថ អត្ថយោកំ សោឈេតិ តាយ៍ អត្ថយុទ្ធោត្តា ច តំ សោឈាបេតិ តាយ៍ ឝាតុត្តិ សោឈេតុំ៍ កេចិ “ឝាតត្ថ”ត្តិ អត្ថំ ចឥត្តិ, តឥយុត្តំ៍ ត ហិ ឃោ សិហតាជំ តឥតិ, សោ ឲច តត្ថ អត្ថយោកំ ឥេតិតិ យុជ្ជតិ៍ តិឈំសតត្តិ ចិយទ្ធតំ៍ ឝយយាតត្តិ តាបឃយាតំ, តាបតេក្ខាត្ថ កក្កិឃា ឝយាបតសិសេត ចឥតិ៍ សេន្ទោ តេតិ សេន្ទោ តេ អតិតេ តិរុទ្ធេ សយ្ធាសឡុទ្ធេ, តេតេតំ ឥេស្សតិ – យេ តេ អតេហសុំ អតិតំ អទ្ធាតំ តច អភិតិហារតោ ខ្មុរំ សយ្ធាសឡុទ្ធា, តេសំ តាច សាចកខាលោកោចទេ ឝេយ្ធ បរិច្ឆិតេត្តា យារាឥយោ ចិឃ ញុទ្ធាតំ លោកិឃចិត្តចាទំ ត្តំ ខានេឃ្យាសិ៍ យេ បត តេ អត្ថតិតា តតោ បទតោ លិក្ខចតុយា លិក្ខបបច្ចា បរិឃាជិឈ្នចដ្ឋា សន្ទាក្ខុចិតិចត្តា សយ្ធាសឡុទ្ធា, តេសំ សន្ទោសយ្បិ សាចកខាលស្ស អចិសឃគុតេ ឝេយ្ធ កចំ ខាតិស្សសិតិ៍

អតាកតញុទ្ធាតំ បតាតិ បត-សទ្ធោ ចិសេសត្ថខោតតោ, តេត អតិតេសុ តាច លន្ទាតំ ក្វតបុទ្ធត្តា តត្ថ សិឃា ខាកោលស្ស សចិសយេ កតិ, អតាកតេសុ បត សន្ទោសោ អសន្ទោរេសុ កឆត្តិ ឋាយយត្ថំ ខេរតតិ៍ តេតាហ “អតាកតាបិ”តិអាជិ ៍ “ចិតេត្តត បរិច្ឆិត្តិត្វា ចិជិតា”តិ កស្មា ចុត្តំ, តត្ថ អតិតាតាកតេ សត្តាហេ ឲច បចត្តំ ចិត្តំ ចេឥតាបរិឃខាកោលស្ស ចិសឃោ, ត តតោ បរត្តិ? តឃិជំ ចេឥតាបរិឃខាកោលកិច្ចចសេត ចុត្តំ, អឆ តោ បុទ្ធោតិចាសអតាកតំសខាកោលចសេត ចុត្តំ, តស្មា តាឃំ ឥោរសោ៍

ចិជិតដ្ឋារេត ត កេរាតិ សិក្ខាបឥេតេច តាជិសស្ស បដិក្ខេបស្ស បដិក្ខិត្តត្តា, សេត្យឈាតតោ ច៍ កចំ បត ខេឆរា ក្វយសម្ភុេច បដិក្ខេបយេច អកាសិ, ត ចិកជ្ជ ញ្យាកាសិតិ អាហ “ខេឆរា កិរា”តិអាជិ៍ បរិទំ បរិឃត្តំ យិតោតិតិ បរិយិ, សា ឲច ខាកោលត្តិ បរិយិខាកោលំ, សាចកាតំ បរិយិខាកោលំ សាចកបរិយិខាកោលំ, តស្មិំ៍ សាចកាតំ ក្ខក្កិសបរិឃត្តកេត ខាតេត តាឃំ អត្ថយោរកា, អឆ តោ សន្ទាញ្ញុតញ្ញាតោល សន្ទាញ្ញុតាយ ខាតេត៍ កេចិ បត “សាចកបរិយិខាតោលតិ សាចកបរិយិខាកោលចិសេយ”តិ អត្ថំ ចឥត្តិ៍ តឆា សេសបឥេសុបិ៍ សិល᪵ េប... សយត្តិ សិលសយាឝិបន្ទាចិយុត្តិសន្ទាតកាតោលាតំ ខាតតសយត្ថំ៍ ញុទ្ធសិលិឥយោ ហិ ញុទ្ធាតំ ញុទ្ធកិច្ចស្ស, បទេហិ “ញុទ្ធា”តិ ខាតតស្ស ច ការណំ៍

១៣៦៍ អត្ថយាតខាកោលំ ចិឃ សំសឃបិដ្ឋិកំ អហុត្វា “ឋាឥយិឥ”ត្តិ ឃធាសកាចតោ តោឃ្យិ ឝាតេតិ តិច្ឆិតោតិតិ ឝេយ្ធា, បច្ចក្ខខាកោលត្តិ អាហ “ឝេយ្ធស្ស បច្ចក្ខតោ ខាកោលស្សា”តិ៍ អត្ថឲតិតិ អត្ថយោតិ អាហ “អត្ថយោកំ អត្ថាកត្វា”តិ៍ បច្ចក្ខសិទ្ធចិក្យាអត្ថំ អត្ថាកត្វា

អនុយាតកោលស្ស បចត្តិ ចិរេន្ត អចិរេស្ស អនុយាតត្តិ ខេចឥតេន្តា ចិឥតេ ខេចគយ្បិ ចោលំ អត្ថេតោ ចិឥតេយេច ហោតីតិ “អនុយាតកោលំ តយក្កេហា ចិឥតោ”តិ ចុត្តំ ចិឥតោតិ ចិន្ត្លា បដិលទ្ធា, អឆិកេតាតិ អទេត្វា អប្បយាណោតិ អបរិយាណោ យហាចិរយត្តា តេតាហ “អបរិយទេត្តា”តិ តេតាតិ អបរិយត្តត្តា, តេត ចា អបរិយទេត្តត ចាកោណត, ខុតេតេច ឆេទា ឃំ ឃំ អនុយេឃ្យយត្តំ ចាតាក្យោយា ហោតិ, តត្វ តត្វស្ស អរក្ខយប្បដិហដអនុយាតកោលំ បចត្តតីតិ ឥស្សតិ តេតាហ “យោ ឡាមិតា”តិអាទិ តត្វ ឡាមិតាតិ ឡាមិតា ការណោត បាការស្ស ចិកោចំ ដ្ឋដ្ឋយដ្ឋំ អាបេតីតិ ដ្ឋដ្ឋាបំ, បាការយុលំ អាទិ-រខេត្ត បាការក្ខេពត្ថបរិលាឥតំ រក្ខេហា ខេចឥតេន្តា បច្ចេត្ត កចំ បច្ចត្តិយំ បណ្ឌិតឆោចាកិពដ្ឋាតិយំ ពត្វា ឆេទា អត្តាតំ ឥស្សតីតិ ឥស្សេត្តា “ខុពក្ខេត្តិ ពន្ធា អាហា”តិ ខោឥតំ រយដ្ឋាបេរំ យស្សា បញ្ញាយ ចរេត បុរិសោ “បណ្ឌិតោ”តិ ចុច្ចតិ, តំ បណ្ឌិច្ចត្តិ អាហ “បណ្ឌិច្ចេត រយត្តាកេតា”តិ តំតំឡាតិកត្តត្តាត្យ លេកកោចា ឰត្តកោចា ខេឃ្យត្តិយំ យេឆតិ រយុរំ ហិរតិ ចិឆយតីតិ យេឆា, រា ខុតស្ស អត្ថិតិ យេឆាចិ ឆាកេ ឆាកេ ដ្ឋប្បត្តិ ខុតិស្សា អត្ថិតិ ឆានុប្បត្តិកា, ឆានេរោ ដ្ឋប្បជ្ជកបញ្ញា អនុបរិយាយត្តិ ខុតេតាតិ អនុបរិយាយេយា, យោ ខុច បឆោតិ អនុបរិយាយបឆោ, បរិតោ បាការស្ស អនុរិយាយតយក្កោ បាការកាកា រត្លាតន្តា ខុត្វាតិ បាការរត្តិ, បាការស្ស ចុល្លិតប្បឥសោ រោ បត ហេដ្ឋិយេត្តត ខ្ញិត្តយ្បិ ឡាដ្ឋពាតំ ចិកយេត ខុចំ ចុច្ចតីតិ អាហ “ខ្ញិត្តំ ឡាដ្ឋពាតំ អបាតដ្ឋាត”ត្តិ លិត្តដ្ឋាតត្តិ លិត្តកិត្តប្បឥសោ, លិត្តដ្ឋាតំ ចា តត្យោ“ចិចរ”ត្តិ ចុច្ចតិ

ពិលិដ្ឋត្តិ យលិតំ ដ្ឋបតាបេត្តិតិ ពិលេសបរិឰអាហេត រត្តាបេត្តិ ចិពាឆេត្តិតិ បឹឰខុត្តិ ដ្ឋប្បត្តាយ បញ្ញាយ តឹចរោហិ ត ពិច្ចិ ពាតុំ រក្កាតិ អាហ “អនុប្បត្តាយ បញ្ញាយ ដ្ឋប្បជ្ជិតុំ ត ឥត្តិ”តិ តន្ធាតិ បច្ចយ្ហបឈាតេត ដ្ឋប្បជ្ជិតុំ អប្បឥតោ ចត្យុ រតិបដ្ឋាតេសុ ស្វដ្ឋ ឆបិតចិត្តាតិ ចត្យុត្តិឆាយបិ រតិបដ្ឋាតកាចតាយ រយុឆេច ឆបិតចិត្តា យឆារកាចេត កាចេត្វាតិ អចិបរិតរកាចេត យឆា បដិបក្កា រយុដ្ឋិដ្ឋត្តិ, ខុចំ កាចេត្វា

បុរិយតយ រតិបដ្ឋាតាតិ, ពោជ្ឈង្គា ឆ យិស្សកា អឆិបេតាតិ តតោ អញ្ញថា ចត្តំ “អបិចេត្វា”តិអាទិ ចុត្តំ យិស្សកាតិ រយឆចិបស្សតាយក្កចរេត យិស្សកា “ចត្យុ រតិបដ្ឋាតេសុ សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តា”តិអាទិតោ ចុត្តត្តា រតិបដ្ឋាតេ ចិបស្សតាតិ កេហត្វា “រត្ត ពោជ្ឈង្គេ យឆាភូតំ កាចេត្វា”តិ ចុត្តត្តា, យក្កបរិយាបត្តាតំយេច ឆ តេរំ តិប្បរិយាយពោជ្ឈង្គកាចតោ, តេសុ ឆ រត្តាយោ អឆិកេតសុ លោកាតេឆត រត្តាញាតញ្ញាលយ្បិ អឆិកតយេច ហោតីតិ “ពោជ្ឈង្គេ យក្កា, រត្តាញាតញ្ញាលច្ចាតិ ពហិតេ សុត្តេទា បញ្ញោ កចេឃ្យា”តិ យហារិចេត្វេទា អាហ, ត បតេចំ ពហិតំ បេរិកោហីតិ អឆិប្បាយោ ឡាតីតិ ចុត្តប្បការបរាយតំ ឆេទាតិ រារិបុត្តត្វេទា

តត្វាតិ តេសុ បច្ចត្តកាទាឥសុ តកាំ ចិយ តិន្តាតំ តឥត្វិពេហិ ដ្ឋបកត្តត្តោតា, ដ្ឋបកាតច្ចា បរិស្សយរហិតសុលាឆិកយតដ្ឋាតតោ បាការោ ចិយ រឹលំ តត្យបាកាតំ បរិតោ អាកក្ខកាចតោ បរិយាយបឆោ ចិយ ហិរី រឹលបាការស្ស អឆិដ្ឋាតកាចតោ ចុត្តញ្ហេតំ “បរិយាយបឆោតិ ខោ កិក្ខុ ហិរិយា ខុតំ អឆិចចត”ត្តិ ក្ខារំ ចិយ អរិយមគ្គោ តិន្តាតតការប្បចេសតអន្ឌ្របកាចតោ បណ្ឌិតឆោចាកិកោ ចិយ ឆយុរេតាបតិ តិន្តាតតការបចិដ្ឋបចិរតកាតំ រត្តាតំ រលក្កណោ ឥកេត្តាតិ ឆាបិតោ, យោឆិតោតិ អទេត្វា

ឲ៣៣ៈតិបត្តិកស្សតត្តិ និទ្ទិកស្សតត្តំ, អឆិកាយកស្សតត្តិ អត្ថោ “បញ្ញាតចុតិបរិវណ្ណ”តិ ឰឆំ ឃន្ធា ទេទវោ បរិទ្ធាឌកោ ហុត្វា តតោ បុព្ពេច តិដ្ឋាតបរិយេសតំ ចរយាតោ តេ តេ បរិវណ្ណិតោ ឧបសង្កមិត្វា តិដ្ឋាតំ បុច្ឆិ, តេ តស្ស ចិត្តំ អារាធេសុំ, តំ សន្ធាយ វុត្តំ តេ បត បរិវណ្ណា ទេហដ្ឋា វុត្តា ឲចៈ តទត្ថចាតិ តស្សេវ កាកិតេឃ្យស្ស ទេសិយយាតាយ ទេសតាយៈ បទស្ស ចន្ទិតំ កត្តំ កុឌ្ឍត្តា ចិយ សាចកបរិទមិតាលំ ហត្ថគតំ អកាសិ អឆិកដ្ឋិៈ ឧត្តរុត្តរន្តិ ទេហដ្ឋិយស្ស ទេហដ្ឋិយស្ស ឧត្តរលាទតា អតិក្កមតទតា ឧត្តរុត្តរំ, តទតា ឲច បឆាតកាចំ បរិបិតតាយ បណីតបណីតំៈ ឧត្តរុត្តរន្តិ ចា ឧបទុបរិៈ បណីតបណីតន្តិ បណីតតរំ, បណីតតមញ្ចាតិ អត្ថោ គណ្ឌិក្តិ កាត្យអកំ សំកិលេសឆេដ្ឋំៈ សុក្កត្តិ ឃ្លកាតំ ទេចាកាតឆេដ្ឋំៈ សចិបក្ខំ គត្វាតិ បហាតត្តបហាយកកាចកស្សតចទេសត យតាក្កមំ ឧកឃំ សចិបក្ខំ គត្វា “អឃំ គណ្ឌិកឆេដ្ឋោ, ឰមស្ស អឃំ បហាយទកោ”តិ ឲចំ គណ្ឌិកបដិឆាហិត្វា ទេសតាចទេសត តីហរិត្វា សុក្កំ, “អឃំ សុក្កឆេដ្ឋោ, ឰមិតា អឃំ បហាតទេដ្ឋា”តិ ឲចំ សុក្កំ បដិឆាហិត្វា គណ្ឌិកសារស្សាហត្តិ ចលុប្បាកតសមត្ថតាចទេសត សញ្ញាបរិទៈ ទេតាហ “សចិបិក”ត្តិៈ ចិបិកឆេដ្ឋិ អត្ថោ

តស្មិំទេសិទេត ឆេដ្ឋេតិ តស្មិំ វុត្តតទេយត កកចា តុទេក្ខំ ទេសិទេត ឆេដ្ឋេ ឲកច្ចំ ឆេដ្ឋំ តាយ សាចកបរិទមិតាលំ ឌាតិត្វា បដិចិន្ទិត្វាៈ តំឌាតទេត ហិ ចុទ្ទេ ចត្បុចទូឆេដ្ឋឌាតតំ អចុត្តសិន្ធុត្តិៈ “ចត្បុចទូឆេដ្ឋេសុ”តិ ឰត្ថ ទេបិរាលដ្ឋកចាឃំ វុត្តាការកស្សតំៈ ចិបទេក្ខា បត បទទេតា អាកាមិស្សតិៈ ឲត្វាតិ “ឆេដ្ឋេសុ តិដ្ឋំ អាកយ”ត្តិ ឲតស្មិំ បទេកៈ ទេទវសល្លាទេបាតិ ទេទវាតំ សល្លាបសឌិទសា ចិតិត្ថឃចាទេកា ៎ កាត្យអចល្លចាឃីតិ កាត្យអចល្លចិហារចាឃីៈ ឰឌាតីតិ ឲតវហិ “ឰឌាហំ កទេត្តា”តិអាឌិចចតការលៈ ឰមស្មិំ បត ឆាទេតតិ “ឆេដ្ឋេសុ តិដ្ឋំ អាកយ”ត្តិ ឰមស្មិំ បទេកស, ឰមស្មិំ ចា តិដ្ឋាតការលក្ខេត ឃោតិទេសា បរិចិតក្កទេតៈ “ឰមស្មិំ បត ឆាទេត ឰឌ្ធកូទេលាសុ តិដ្ឋក្កទេតា”តិ កន្ធា វុត្តំ, តត្បុ សាចកបរិទមិតាលាសមឆិកតការលេ ឲច ទេទវោ ឰឌ្ធកូទេលាសុ តិដ្ឋក្កទេតាតិ? សត្ថេមតំ, ឰដាតិ បត តំ បរិកដំ ឌាតត្តិ ឲចំ វុត្តំៈ សន្ធត្តិ “ចត្បុចទូឆេដ្ឋេសុ”តិអាឌិ បុមទេត្តទេទត វុត្តំ សន្ធិៈ អទេហទេត្ត តិដ្ឋក្កទេតាតិ ឲត្វាបិ វុត្តតទេឃតេច អត្តមោកបរិហារា ទេចឌិតន្តិៈ ឃឌិបិ ឆេដ្ឋេសតាបតិ “សាចកបរិទមិតាលំ យឃា សមឆិកត”ត្តិ ឰទេតា បុទេក្ខបិ ឌាតាតិទេឃច, ឰដាតិ បត អសទេក្ខ្យបរិទេឃ្យតេឌ ឰឌ្ធកូទេលា តឃក្កាហចទេសត បរិក្កទេហត្វា កិច្ចសិទ្ធិឃា តស្មិំ ឌារទេលា តិដ្ឋក្កទេតា អទេហាសីតិ ឌទេស្សទេត្តា “យហាសិចទេត្តទេវា…ទេប… ឆេដ្ឋេសុតិ សាចកបរិទមិតាទេលា តិដ្ឋក្កទេតា”តិ អទេចាចៈ

ឰឌ្ធកូលា បត តឃទេតា អាកតា, ទេត តឃក្កាហទេតា ឃាចាចទេតា ឌាតទេត្តា សាចកបរិទមិតាទេលា តចាឌាតតចទេសត តិដ្ឋក្កតត្វា សាចកបរិទមិតាលាទេយច តស្ស អបរាបរុប្បត្តិចទេសត, ទេតត ទេតត ការទេចតត្តកិច្ចតហុតាចទេសត ច “ឆេដ្ឋេសុ”តិ បុគ្គចទេតត វុត្តំៈ អតត្តាបរិទេឃ្យាតំ អតត្តាចិសឃាតំ ឰឌ្ធកូលាតំ តឃទេតា បរិក្កលាតត ទេទវស្ស សាតិសទេឃា កកចតិ បសារទេកា ឧប្បជ្ជីតិ អាហ “កិទេឃ្យាទេសាយត្តាយា”តិអាឌិៈ “សុដ្ឋុ អក្ខាទេតា”តិ ចត្វា តំ ឲចស្ស សុដ្ឋុ អក្ខាតតំ ឌស្សតំ “តិឃ្យាតិកោ យក្កោ”តិ វុត្តំៈ ស្វាក្ខាតតា ហិ ឆេដ្ឋស្ស ឃឌត្ថំ ទេសិទេតា, តឌត្ថសាឆទេតត ទេចឌិតន្តាៈ ចលត្តាយ តិឃ្យាតីតិ អតត្តទចិបិកត្តា, អត្ថទេតា ឧប្បត្តិសមតត្តទេយច ចលតិប្បាកតចទេសត បចត្តតីតិ អត្ថោ ចដ្ឋចារកទេតា តិឃ្យាតីតិ ចា តិឃ្យាតិកោ, តិឃ្យាតសីលេតិ ចាៈ ទាកទេកាសទេយាហតិដ្ឋកតសមទេត្តាតិ ឰឆាបិ “បសទេក្ខាស្មិ កកចតីតិ ឌទេស្សតី”តិ អាទេតត្វា សដ្ឋទេត្តា ចដ្ឋាឌីតិ អាឌិ-សទេក្ខត ឌិមញ្ញាឌិទេល, អទេញ្ញា ច បដិបត្តិទេកាទេស សក្កលាតិៈ កកចា តុម្ហាកំ ឰឌ្ធសុឰឌ្ធតា ចិយ ឆេដ្ឋសុឆេដ្ឋតា, សញ្ញុបដិបត្តិ ច ឆេដ្ឋេសុ តិដ្ឋក្កមទេតត

សាវកបារមិញាណេ និដ្ឋង្គតត្តា មយ្ហំ សុដ្ឋុ វិទិតា សុបាកដំ ជានាតិ ទស្សេត្វា ថេរោ “ស្វាក្ខាតោ ភគវតា ធម្មោ, សុប្បដិបន្នោ សង្ឃោតិ បសីទី”ន្តិ អវោច។

កុសលធម្មទេសនាវណ្ណនា

១៤៥. អនុត្តរការេវាតិ សេដ្ឋការេវា។ អនុត្តរោ ភគវា ឯតេន កោសល្លេន, សោ អនុត្តរការេវា, តំ អនុត្តរិយំ។ យស្មា តស្សាបិ កោសល្លស្ស កិញ្ចិ ឧត្តរិតរំ នត្ថិ ឯវ, តស្មា វុត្តំ “សា តុយ្ហំ ទេសនា អនុត្តរាតិ វទតី”តិ។ កុសលេសុ ធម្មេសូតិ កុសលធម្មនិមិត្តំ។ និមិត្តត្ថេ ហិ ឯតំ ភុម្មំ, តស្មា កុសលធម្មទេសនាហេតុបិ ភគវា អនុត្តរោតិ អត្ថោ។ កិំ ទេសេន្តោតិ វិសយំ ទេសេន្តោ។ កុសលធម្មទេសនាយ ហិ កុសលា ធម្មា វិសយោ។ វុត្តបទេតិ “កុសលេសុ ធម្មេសូ”តិ ឯវំ វុត្តវារេសុ, ឯវំ វា វុត្តធម្មកោដ្ឋាសេ។ “បញ្ចធា”តិ កស្មា វុត្តំ, ននុ លោកុត្តរាបិ កុសលំ ឥច្ឆិតព្វំ “កុសលោ ត្វំ រថស្ស អង្គបច្ចង្គាន”ន្តិអាទីសុតិ (ម. និ. ២.៨៧)? សច្ចមេតំ, សោ បន លោកុត្តរោ កោសល្លសម្ភូតដ្ឋេន សង្គហិតោតិ វិសុំ ន គហិតោ។ “កច្ចិ នុ ភោតោ កុសលំ, កច្ចិ ភោតោ អនាមយ”ន្តិ (ជា. ១.១៥.១៤៦; ២.២០.១២៩) ជាតកេ អាគតត្តា “ជាតកបរិយាយំ បត្វា អារោគ្យដ្ឋេន កុសលំ វទតី”តិ វុត្តំ។ “តំ កិំ មញ្ញថ, គហបតយោ, ឥមេ ធម្មា កុសលា វា អកុសលា វា សាវជ្ជា វា អនវជ្ជា វា”តិអាទីសុ សុត្តបទេសេសុ “កុសលា”តិ វុត្តធម្មា ឯវ “អនវជ្ជា”តិ វុត្តាតិ អាហ “សុត្តន្តបរិយាយំ បត្វា អនវជ្ជដ្ឋេន កុសលំ វទតី”តិ។ អភិធម្មេ “កោសល្ល”ន្តិ បញ្ញា អាគតាតិ យោនិសោមនសិការហេតុកស្ស កុសលស្ស កោសល្លសម្ភូតដ្ឋេន, ទរថាភាវទីបនតោ និទ្ទរថដ្ឋេន, “កុសលស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា”តិ វត្វា ឥដ្ឋវិបាកនិទ្ទិសនតោ សុខវិបាកដ្ឋេន ច អភិធម្មនយសិទ្ធាតិ អាហ “អភិធម្ម...បេ... វិបាកដ្ឋេនា”តិ។ ពាហិតិកសុត្តេ (ម. និ. ២.៣៥៨) ភគវតោ កាយសមាចារាទីនំ វណ្ណនត្ថំ ធម្មភណ្ឌាគារិកេន “យោ ខោ មហារាជ កាយសមាចារោ អនវជ្ជោ”តិ កុសលោ កាយសមាចារោ រញ្ញោ បសេនទិស្ស វុត្តោ។ ន ហិ ភគវតោ សុខវិបាកកម្មំ អត្ថីតិ សព្ពសាវជ្ជរហិតា កាយសមាចារាទយោ “កុសលា”តិ វុត្តា, តថា បន “កុសលេសុ ធម្មេសូ”តិ ពោធិបក្ខិយធម្មា “កុសលា”តិ វុត្តា, តេ ច សមថវិបស្សនា មគ្គសម្បយុត្តា ឯកន្តេន សុខវិបាកា ឯវាតិ អវជ្ជរហិតតាយត្តំ ឧបរិការយ អនវជ្ជេន កុសល-សទ្ទោតិ អាហ “ឥមស្មិំ បន...បេ... ទដ្ឋព្ពា”ន្តិ។ ឯវញ្ច កត្វា “ផលសតិបដ្ឋានំ បន ឥធ អនធិប្បេត”ន្តិ ឥទញ្ច វចនំ សមត្ថិតំ ហោតិ សវិបាកស្សេវ គហណន្តិ កត្វា។

“ចុទ្ទសវិធេនា”តិអាទិ សតិបដ្ឋានេ (ទី. និ. ២.៣៧៣; ម. និ. ១.១០៦) វុត្តនយេន វេទិតព្វំ។ បគ្គហដ្ឋេនាតិ កុសលបក្ខស្ស បគ្គណ្ហនាការេន។ កិច្ចវសេនាតិ អនុប្បន្នាកុសលានុប្បាទនាទិកិច្ចវសេន។ តេនេវ តស្ស ចតុព្ពិធតា។ ឥជ្ឈនដ្ឋេនាតិ និប្ផជ្ជនាការេន។ ឆន្ទាទយោ ឯវ ឥទ្ធិបាទេសុ វិសិដ្ឋាការា, ឥតរេ អវិសិដ្ឋា, តេសម្បិ វិសេសោ ឆន្ទាទិកេនាតិ អាហ “ឆន្ទាទិវសេន នានាការា”តិ។

អធិមោក្ខាទិសភាវវសេនាតិ បសាទាធិមោក្ខាទិសលក្ខណវសេន។ ឧបត្ថម្ភនដ្ឋេនាតិ សម្បយុត្តធម្មានំ ឧបត្ថម្ភកាការេន។ អកម្បិយដ្ឋេនាតិ បដិបក្ខេហិ អកម្បិយាការេន។ សលក្ខណេនាតិ អធិមោក្ខាទិសភាវេន។ និយ្យានដ្ឋេនាតិ សំកិលេសបក្ខតោ,

ចក្ខុទ្វារគេហា ច គិក្កុយតទ្ធេត៌ ក្ខុបដ្ឋាតាឌិតាតិ ក្ខុបដ្ឋាតឆយ្ចិចយបក្កុហនយ្យិយាយតបឃ្យុយ្ហុតនយាឆាតអញ្ញ្យបក្លួតនដ្ឋារេហត អត្តុនេតា នការេចត៌ ទេហត្យេទ្ធេតាតិ គិន្ទ្យាតឃ្យ នយ្យាបគេហត្យការេចត៌ ឥឃ្យតាឌិតាតិ

ឥឃ្យតាកិគិទេរាបតបរិក្កុហនយដ្ឋាបតេចាឥាបតបក្កុហ្យបដ្ឋាតនយាឆាតនដ្ឋារេហត អត្តុនេតា នការេចត៌

នាយតឃ្យបរិទេយាយាតឥឃ្យតត្តត្តិ នាយតំ តាយ គិប្បរិយាយេហា នត្តុតិង ទៅឌិបក្លួយឆយ្ចា៌ ហត្ថ ទេយ នយឆចិបឃ្យតាយហកហា, ទោ នាយតឃ្យ អាឌិ, យក្កុបរិយាបត្តា យទ្ធ្យ ឋលក្ខុតា បរិទេយាយាតំ, ហំឥឃ្យតត្តិ៌ ទេហតាហ “នាយតឃ្យ ហឺ”តិអាឌិ៌

ប្ញុត ឲហឌាត្យត្តុរិយំ កទេត្តុតិ យចារត្ថាយ ទេឥនតាយ គិកាយតំ៌ ទុត្តុទេឃ្យច អត្តុឃ្យ ប្ញុត ចចតល្បិគិកាយតំ ទុត្តុ៌ ហំ ទេឥនតត្តិ ហំ ក្យុនលេឃ្យ ឆយ្យ ទេឥនតាប្បគាទំ, ទេឥនតាចិឌិ, ទេឥទេនហត្តុដ្ឋា, នគល់ ចា នយ្ប្បណ្ណ អតចនេនំ អកិឌាតាតិ អកិចិបិទ្ធេត ខារេលាត ឌាតាតិ, អនេនំ អកិឌាតតេហា ឲច ក្តុត្តុរិ ក្ខុបរិ អកិទេញ្ញាយ្យំ តត្តិ៌ ដ្ឋារេហាតិ កកចហា អកិញ្ញ្យាហេហា៌ អទេញ្ញា បទេយត្តុចនេត ឆយ្ចា ចា បញ្ញាត្តុចនេត ប្បុក្កុលេរី ចា អឃំ តាយ ឃំ កកចា ត ឌាតាតីតិ ដ្ឋាត់ តត្តិ ត ក្ខុបលក្ខុតិ នដ្ឋាទេឃ្យច នយុទេឥច ត្យុទេយត្ថិ អកិញ្ញ្យាហត្តុា៌ ក្យុនលេឃ្យ ឆយ្យ អកិឌាតតេត, ទេឥនតាយដ្ឋា កកចហា ក្តុត្តុរិហរា តត្តិ៌

អាយតតបណ្ណត្តិនេឥនតាចណ្ណតា

១៣៩៌ អាយតតបញ្ញាបតាស្ងតិ ចក្លួឌិតំ, ទ្វាបិឌិតដ្ឋា អាយតតាតំ នទេដ្ឋាឆេតឃ្យ, ទោនំ អញ្ញុត្តិគិខាហិទេចិកាគេហា, នកាកចិកាគេហា, នយុឥយេហា, អត្តុដ្ឋុយេហា, អាហារេហា, អាឌឹតចេហា, គិឃ្យទេលាហា ច ទេឥនតាយត្តិ អទេត្តុ៌

កដ្ឋាចក្កុត្តិនេឥនតាចណ្ណតា

១៣៤៌ កដ្ឋុាក្កុយតេស្ងតិ កដ្ឋុការេចត យាត្យក្កុដ្ឋិយំ អចក្កុយតេឃ្យ អត្យុប្បទេចនេឃ្យ, កដ្ឋុទេ ចា យាត្យក្កុដ្ឋិទ្ធិ អចក្កុយតេឃ្យ៌ បចិនតឹតិ បដ្ឋុយចនេត ហត្ថ គិន្ទ្យទេត្តុទេត្តា បចិនទេត្តា ចិយ ទេហាតីតិ កត្តា ទុត្តុ៌ ឆាតីតិ នត្តាតឌ្ឋិតិយា បចត្តុតិ, ហចាក្ខុទេហា ច ហត្ថ ចនទេត្តា ចិយ ទេហាតីតិ អាហ “ចនតឹ”តិ៌ បកតិទេលិកិយយត្យឃ្យតំ បឆយា កដ្ឋាចក្កុត្តិតិ បឥ្យទេយត្យឃ្យតំ កដ្ឋុាចក្កុត្តិ ទេឥនតាចនេត ដ្ឋាឆ បឆយា៌ “ក្ខុតិយា កដ្ឋាចក្កុត្តិ”តិអាឌឹស្ងបិ ឲចំ ទេយាឌតា ទេចឌិហត្ថា៌

អលទេយចាតិ យុត្តុទេយច៌

លិបិចត្យុត នទេក្កាត្តិតិ ហឆា ចាហាតំ អត្យុប្បដ្ឋុតទេយច ចឥតិ៌ ទេនទត្តិ ប្ញុត “ឲហឌាត្យត្តុរិយ”តិអាឌិ បិឆប្បទេឥនំ ចឥតិ៌

អារេមនតចិណារេមនតាចណ្ណតា

៧១៦. បរស្ស ចិត្តំ អាឌិវតិ ឧទេតហីតិ អារេមនតាតិ, ឃឆាក្ខបដ្ឋិតគិយិត្តាឌីតិ, តាតិ ឧច អន្តោយន្តោស្ស អសំកិណ្ណទ្ធុរេបត ជិតត្តា អារេមនតចិណា, អារេមនតាកាកា, តាស្ប អារេមនតចិណាស្ប. ខេតតាហ “អារេមនតកោដ្ឋារេមស្ន”តិ. អាកាតគិយិទ្វេត្តតាតិ ឃស្ស អាឌិវតិ, តស្ស, អត្តទេតា ច ក្ខបកាតគិយិទ្វេត្តត, គិយិត្តបព្វត្តស្ស លិកាលិកាឌិអាឌិវតចិឌិឌស្សតស្ស បចត្តត្តា “ត្ថាឌំ តាយ កចិស្សតី”តិ ចុត្តំ. បិញ្ចត្ថាឃំ បត “ឧចយ្បិ ខេត យទេតា”តិអាឌិតា បរស្ស ចិត្តាឌិវតខេយច អាកាតំ, តំ គិឌស្សតយត្តំ កាតត្តិ ឌដ្ឋន្តា. តឆា ហិ “ត្ថាឌំ តាយ កចិស្សតី”តិ ចុត្តខេស្សច អត្ថស្ស ចិកាចតចខេវត ចត្តុ អាកាតំ. កាតគិយិត្តំ តាយ កាយតគិយិត្តំ. ជិតគិយិត្តំ តាយ អត្តទេតា វយីខេប ធាតគិយិត្តំ, បរស្ស កាយតចខេវត, ធាតចខេវត ច កខេហតន្តគិយិត្តំ. យត្សស្សាតំ បរចិត្តចិទ្ធតំ, ត្ថាគខេវយ្បិ ចា វចតចខេវត បរស្ស ចិត្តំ ញាតត្វា កាខេឆត្តាតំ វឌ្គិ ស្បត្វា. ឃត្តុបិវាចាឌីតត្តិ ហិក្កាខេឃក្តាតខេញ្ចច កណ្ណុបិវាចាឌិបិវាចាតំ, ក្សុណ្ហតាកាឌីតញ្ចា.

ចិតក្កចិបរាខចខេវតាតិ ចិបរាទិកាកាខេចត បចត្តចិតក្កស្ស ចខេវត. ក្ខបត្តិត្តិ តខេតា វយដ្ឋិតំ. ចិបរាលបត្តាតត្តិ កាស្សចិ អត្ថស្ស អខេញឆតខេតា ចិទ្ធបំ, ចិចិឆំ ចា បលបត្តាតំ. ស្បត្តបយត្តាឌីតត្តិ អាឌិ-វខេក្ខត ខេចឌតាខ្ចូលិត្តចិត្តាឌីតំ វក្ខខេហា. យហាអដ្ឋកចាឃំ បត “ត្ថាឌំ ចក្កាយិ, ឧចំ ចក្កាយីតិ ចិតក្កឃខេតា ចិតក្កចិបរាខវឌ្គោ តាយ ក្ខបជ្ជតី”តិ (អភិ. អដ្ឋ. ១.ចឌីកាយជ្ជារកចាបិ) អាកាតត្តា ឌាកាខត្តាតំ បកាតិឃំ ជិតាតំ អចិបរាលបត្តាតំ ចិតក្កចិបរាខវឌ្គោ កាឌាទិ ក្ខបជ្ជតីតិ ចិញ្ញាឃតិ, ខេឃា ខេលិខេក “យត្តឌខេបរា”តិ ចុច្ចតិ. ឃស្ស យហាអដ្ឋកចាឃំ អខេវាតចិខេញ្ញាឃ្យតា ចុត្តា. តាឌិវតិរាវត្តាឃ ចិញ្ញាត្តិវហឌខេយច “ឌិច្បាតាលុចលតាឌិកាខចិតក្កវយដ្ឋិតំ ស្បក្ខយវឌ្គិ ឌិន្តខេវាខេតត ស្បត្វា អាឌិវតីតិ ស្បខេត្ត ចុត្ត”ត្តិ (ឆ. វ. ម្ងលឌី. ចឌីកាយជ្ជារកចាចណ្ណតា) អាតត្ថាចទិខេឃា អខេចាឆ. ចុត្តលក្កខេណា ឧច បត តាតិស្បក្ខយា អត្តទេតា, អច្ចាវត្ថុប្បឌេឌេវ ជិតស្ស ច យំវខេវាតស្សាបិ អាបាធំ កច្ឆតីតិ វក្កា ចិញ្ញាតំ. តស្សាតិ តស្ស ប្បក្កលស្ស. តស្ស ចខេវតាតិ តស្ស ចិតក្កស្ស ចខេវត. ឧចំ អឃយ្បិ អារេមនតចិណា ខេចខេតាបរិឃតោលាចខេវតខេតច អាកាតាតិ ខេចឌិតន្តោ. ខោចិ បត “តស្ស ចខេវតាតិ តស្ស វគ្គស្ស ចខេវតា”តិ អត្ថំ ចតត្តិ, តំ អឃុត្តំ. ត ហិ វក្កហខេលាត តំវយដ្ឋាបកាចិត្តំ កឃ្យតិ, វក្កហលាត្សវាខេតបិ តឌត្តខេស្សច កហលាំ ខេហាតិ, ត ចិត្តស្ស. ឧខេតខេតច ឃខេឌខេក “ឃំ ចិតក្កឃខេតាតិ ឃយត្តំ ចិតក្កឃខេតា”តិ ចត្វា “តស្ស ចខេវតាតិ តស្ស អត្ថស្ស ចខេវតា”តិ ចខេណ្ណត្តិ, តយ្បិ បដិក្កិត្តំ.

យតវា វត្តុទីឃត្តីតិ យខេតាវត្តុារា, ខេចឌតាវត្តុា. បហិហិតាតិ ប្ញុរិយបរិតន្តចិតខេឃត បឆាតកាខេចត តិហិតា ធបិតា. ខេតតាហ “ចិត្តវត្តុារា ស្បដ្ឋបិតា”តិ. ចិតក្កស្ស ចិតក្កតំ តាយ ក្ខបរាឌតខេយចាតិ អាហ “បចខេត្តស្សតី”តិ. “បឌាតាតី”តិ ប្ញុខេត្ត ចុត្តបឌវត្តត្ថឌស្សតចខេវត អារតតិ. អាកាយខេតតាតិ ឆាតស្ស អាកាយតដ្ឋាតចខេវត. ប្ញុត្តាកាខេកាតិ យក្កស្ស វត្តប្ញុត្តាកាខេកាត ចិបស្សតារម្ភតា ក្ខកឃំ ខេបតំ ខេឃា វឃំ ឆាតលិកឹ, អឌិកាតយខេក្កា ច អន្តោ តឌត្តាឃ បដិបជ្ជត្តិ ជិស្វា “អឃំ ត្ថាយិតា តឹហាខេវត បដិបជ្ជខេត្តា អគ្គា ឆាតំ លកិស្សតិ, យក្កំ អឌិកាយិស្សតី”តិ អភិញ្ញាឃ ចិតា អត្ថយាតចខេវត ឌាតាតិ, តំ ឌស្សេតុំ ចុត្តំ. ខេតតាហ “អាកាយខេតត ឌាតាតិ តាយា”តិអាឌិ. អតត្តុទាតិ ចុដ្ឋិតកាលំ វត្ថាឃាហ. តឌា ហិ បចត្តចិតក្កបឌាតខេតខេតច ឆាតស្ស ហាតកាកិឃតាឌិចិខេវវបឌាតតំ.

កិំ បតិទំ ចេទោបរិយញាណំ បរស្ស ចិត្តំ បរិច្ឆិន្ទិ ជាតន្តំ ព្ទុទ្ធិចិត្តកាចេទោ អចិសេសសេទោ សព្ពម្បិ ចិត្តំ ជាតាតីតិ? តោតិ ទស្សេន្តោ “ទត្ថ”តិអាទិមាហ។ ត អរិយាតត្តិ ខេយត ចិតេត្តត ទេ អរិយា ភាយ ជាទា, ទំ លោកុត្តរចិត្តំ ត ជាតាតិ អប្បដិចិទ្ធកាចេទោ។ យថា ហិ បុថុជ្ជតោ សព្ពម្បិ អរិយាតំ លោកុត្តរចិត្តំ ត ជាតាតិ អប្បដិចិទ្ធត្តា, ឯចំ អរិយោបិ ហេដ្ឋិមោ ឧបរិមស្ស លោកុត្តរចិត្តំ ត ជាតាតិ អប្បដិចិទ្ធត្តា ឯច។ យថា បត ឧបរិមោ ហេដ្ឋិមំ ផលសមាបត្តិំ ត សមាបជ្ជតិ, កិំ ឯចំ សោ ទស្ស លោកុត្តរចិត្តំ ត ជាតាតីតិ ចោទតំ សន្ធាយាហ “ឧបរិមោ បត ហេដ្ឋិមស្ស ជាតាតី”តិ, បដិចិទ្ធត្តាតិ អធិប្បាយោ។ “ឧបរិមោ ហេដ្ឋិមំ ត សមាបជ្ជតី”តិ ចត្វា ទត្ថ

ការណមាហ “ទេសញ្ហី”តិអាទិ។ ទេសន្តិ អរិយាតំ ហេដ្ឋិមា ហេដ្ឋិមា សមាបត្តិ ទុត្តរបដិបត្តិយា បដិប្បស្សទ្ធិកប្បា។ ទេតាហ “ទប្បដិបត្តិយេច ហោតី”តិ, ត ឧបរិទ្ធុម្បិបត្តិ តិមិត្តាទិចេសេត ញាណស្ស ការាទិ ឲ្យកិចារោបិ សិយា, ត បត អកិញ្ញាណាភាសេត ញាណស្សាតិ អាហ “ចេទោ…បេ… តត្ថិ”តិ។ “ទំ តកចា”តិអាទិ សេសំ ភាយ។

ទស្សតសមាបត្តិទេសភាចណ្ណភា

១៦៨. ព្រហ្មជាលេតិ ព្រហ្មជាលសុត្តចណ្ណតាយំ។ ឧត្តរបទលោបេត ហេស តិទ្ទេសោ។ អាតប្បន្តិ ចីរិយំ អាតប្បតិ ការោសជ្ជំ សព្ពម្បិ សំកិលេសបក្ខន្តិ។ កុសលចីរិយស្សេច ហេទំ ការណំ អប្បមាទាទិបទត្តរសត្តិធាតទោ។ បទហិទព្ពទោតិ បទហតទោ, ភាចតំ ឧទ្ទិស្ស ចាយមតទោតិ អត្ថោ។ អតុយុញ្ជិទព្ពទោតិ អតុយុញ្ជតទោ។ ព្រាទិសាតំ បទាតំ ខាហុល្លកត្តចិសយតាយ ព្ទុទ្ធិទព្ពត្តា អាតប្បបទស្ស ចិយ ព្ទុទេរសម្បិ កត្តុសាធតទា ទដ្ឋព្ពា។ បដិបត្តិយំ តប្បយជ្ជតិ ខុទេតាតិ អប្បមាទោ, សតិអចិប្បចាសោ។ សម្មា យតសិ ការោតិ ខុទេតាតិ សម្មាយតសិការោ, ទថាបចត្តោ កុសលចិត្តុប្បាទោ។ ភាចតាតុយោគមេច ទថា ចទតិ។ ទេសតាក្កមេត បតយា, ទស្សតសមាបត្តិ ភាយ ការការេយ បដិក្កូលិការស្ស សមុទេច ទស្សតចសេត បចត្តសមាបត្តិកាចេទោ។ តិប្បរិយាយេតចាតិ

ទុត្តលក្ខណទស្សតសមាបត្តិសត្តិស្សយត្តា, ទស្សតយក្កផលកាចេទោ ច បធយសាយញ្ញាផលំ បរិយាយេត ចិតា ទស្សតសមាបត្តិ។

អតិក្កម្ម លចិយំសលោហិទំ អដ្ឋិំ បច្ចវេក្ខតីតិ ទាតិ អបច្ចវេក្ខិត្វា អដ្ឋិមេច បច្ចវេក្ខតិ។ អដ្ឋិអារម្មណា ជិព្ពចក្ខុបាទកញ្ញាតសមាបត្តីតិ ទុត្តតយេត អដ្ឋិអារម្មណា ជិព្ពចក្ខុអធិដ្ឋាតា បធយញ្ញាតសមាបត្តិ។ យោ ហិ កិក្ខុ អាលោកកសិណេ ចតុត្ថជ្ឈាតំ តិព្ពត្តេត្វា ទំ បាទកំ កត្វា អធិកាតជិព្ពចក្ខុញាណោ ហុត្វា សចិញ្ញាណកេ ការេយ អដ្ឋិំ បរិក្កហេត្វា ទត្ថ បដិក្កូលយតសិការចសេត បធយំ ឈាតំ តិព្ពត្តេតិ, ទស្សាយំ បធយញ្ញាតសមាបត្តិ ទុតិយា ទស្សតសមាបត្តិ។ ទេត ទុត្តំ “អដ្ឋិំ អដ្ឋី”តិអាទិ។ យោ បតេត្ថ បិញ្ញាណំ ឧត្តិសាការយតសិការោ ទុត្តោ, សោ យក្កសាធតចសេត ទុត្តោ។ ទត្ថ ចា កពបរិចយស្ស សុខេតេត ទុត្តតយា អដ្ឋិបច្ចវេក្ខណា សម្បជ្ជតីតិ។ ទេតេតេត្ថ “ឃ្វាយំ ចេចា”តិ “អតិក្កម្ម ចា”តិ ច-សទ្ទោ សមុច្ចយត្ថោ ទុត្តោ។ ទំ ឈាតត្តិ យថាទុត្តំ បធយញ្ញាតំ អយត្តិ អយំ សកទាកាមិផលសមាបត្តិ។ សាតិសយំ ចតុសច្ចទស្សតាកយតទោ បរិយាយេត ចិតា យុត្តា ទុតិយា ទស្សតសមាបត្តិ។ យាច តតិយយក្កា ចត្តតីតិ អាហ “សីលាសចស្ស ចសេត ចតុត្ថា ទស្សតសមាបត្តិ កថិទា”តិ។

បិញ្ញាណំ បុរិសស្ស ចាតិ ច-សទ្ទោ ព្យតិរេកេ, តេន យថាវុត្តសមាបត្តិទ្វយតោ វុដ្ឋានមេវ ឥមស្ស វិសេសំ ជោតេតិ។ អវិច្ឆេទេន បវត្តិយា សោតសទិសតាយ វិញ្ញាណមេវ វិញ្ញាណសោតំ, តទេតំ វិញ្ញាណំ បុរិមតោ អនន្តរបច្ចយំ លភិត្វា បច្ឆិមស្ស អនន្តរបច្ចយោ ហុត្វា បវត្តតីតិ អយំ អស្ស សោតាគតតាយ សោតសទិសតា, តស្មា បទាភិតព្ពាការេន វុត្តំ ឯកមេវ ចេត្ថ វិញ្ញាណំ, តស្មា អដ្ឋកថាយំ “វិញ្ញាណសោតន្តិ វិញ្ញាណមេវា”តិ វុត្តំ។ ទ្វីហិបិ ភាគេហីតិ ឱរភាគបរភាគេហិ។ ឥធលោកោ ហិស្ស ឱរភាគោ, បរលោកោ បរភាគោ ទ្វិន្នម្បិ វសេនេតំ សព្ពត្ថិ។ តេនាហ “ឥធលោកេ បតិដ្ឋិត”ន្តិអាទិ។ វិញ្ញាណស្ស ខណេ ខណេ ភិជ្ជន្តស្ស កាមំ នត្ថិ កស្សចិ បតិដ្ឋិតតា, តណ្ហាវសេន បន តំ “បតិដ្ឋិត”ន្តិ វុច្ចតីតិ អាហ “ឆន្ទរាគវសេនា”តិ។ វុត្តញ្ហេតំ –

“កពឡីការេ ចេ ភិក្ខវេ អាហារេ អត្ថិ រាគោ, អត្ថិ នន្ទី, អត្ថិ តណ្ហា, បតិដ្ឋិតំ តត្ថ វិញ្ញាណំ វិរូឡ្ហំ។ យត្ថ បតិដ្ឋិតំ វិញ្ញាណំ វិរូឡ្ហំ...បេ... អត្ថិ តត្ថ អាយតិំ បុនព្ភវាភិនិព្ពត្តី”តិអាទិ (សំ. និ. ២.៦៤; កថា. ២៩៦; មហានិ. ៧)។

កម្មន្តិ កុសលាកុសលកម្មំ, ឧបយោគវចនមេតំ។ កម្មតោ ឧបបត្តិន្តិ កម្មការេន ឧបបត្តិំ, វិញ្ញាណន្តិ អធិប្បាយោ។ អភិសង្ខារវិញ្ញាណញ្ហិ យេន កម្មុនា សហគតំ, អញ្ញទត្ថុ តព្ភាវមេវ ឧបគតំ ហុត្វា បវត្តតិ។ ឥធលោកេ បតិដ្ឋិតំ នាម ឥធ កតូបចិតកម្មភាវូបគមនតោ។ កម្មភវំ អាកឌ្ឍន្តិ កម្មវិញ្ញាណំ អត្តនា សម្បយុត្តកម្មំ ឋបេត្វា បដិសន្ធិនិព្ពត្តនេន តទភិមុខំ អាកឌ្ឍន្តំ។ តេនេវ បដិសន្ធិនិព្ពត្តនសមត្ថតាយ បរលោកេ បតិដ្ឋិតំ នាម អត្តនោ ផលស្ស តត្ថ បតិដ្ឋាបនតោ។ តេន បន “អភិសង្ខារវិញ្ញាណំ បនេតា វិបាកំ ទាតុំ អសមត្ថំ ឥធលោកេ បតិដ្ឋិតំ នាម, ទាតុំ សមត្ថំ បន បរលោកេ បតិដ្ឋិតំ នាមា”តិ វទន្តិ, តំ តេសំ មតិមត្តំ “ឧភយតោ អព្ពោច្ឆិន្ន”ន្តិ វុត្តត្តា។ យញ្ហិ តេហិ “បរលោកេ បតិដ្ឋិត”ន្តិ វុត្តំ, តំ ឥធលោកេបិ បតិដ្ឋិតមេវ។ ន ហិ តស្ស ឥធលោកេ បតិដ្ឋិតាការេន វិនា បរលោកេ បតិដ្ឋិតាការោ សម្ភវតិ។ សេក្ខបុថុជ្ជនានំចេតោបរិយញាណន្តិ សេក្ខានំ, បុថុជ្ជនានញ្ច ចេតសោ បរិច្ឆិន្ទនកញាណំ។ កថិតំ បរិច្ឆិន្ទិតព្ពស្ស ចេតសោ ឆន្ទរាគវសេន បតិដ្ឋិតភាវជោតនតោ។

ចតុត្ថាយ ទស្សនសមាបត្តិយា តតិយទស្សនសមាបត្តិយំ វុត្តប្បការេន អត្ថោ វេទិតព្ពោ។

បុរិមានំ ទ្វិន្នំ សមាបត្តីនំ បុព្ពេ សមថវសេន អត្ថស្ស វុត្តត្តា ឥធាបិ វិបស្សនាវសេន ទស្សេតុំ “អបិចា”តិអាទិ វុត្តំ។ និច្ចលមេវ បុព្ពេ វុត្តស្ស អត្ថស្ស អបនេតព្ពតោ។ អត្ថន្តរទ្ធតាយ ទស្សិយមានាយ បន ចលិតំ នាម ហោតិ។ អបរោ នយោតិ ឯត្ថ បឋមជ្ឈានស្ស បឋមទស្សនសមាបត្តិភាវេ អវុត្តេ តត្ថិ។ ទុតិយជ្ឈានំ ទុតិយាតិ ឯត្ថ បន “អដ្ឋិកវណ្ណកសិណវសេន បដិលទ្ធទុតិយជ្ឈានំ ទុតិយា ទស្សនសមាបត្តី”តិ វទន្តិ, តតិយជ្ឈានម្បិ តថេវ បដិលទ្ធំ ទស្សនសមាបត្តិភាវោ បន យោ ភិក្ខុ អាលោកកសិណេ ចតុត្ថជ្ឈានំ និព្ពត្តេត្វា តំ បាទកំ កត្វា អធិគតទិព្ពចក្ខុកោ ហុត្វា សវិញ្ញាណកេ អដ្ឋី បរិគ្គហេត្វា តត្ថ វណ្ណកសិណវសេន ហេដ្ឋិមានិ តីណិ ឈានានិ និព្ពត្តេតិ, តស្ស តតិយជ្ឈានំ តតិយា ទស្សនសមាបត្តិ អធិដ្ឋានភូតស្ស ទិព្ពចក្ខុញាណស្ស វសេន។ ចតុត្ថជ្ឈានំ ចតុត្ថាតិ រូបាវចរចតុត្ថជ្ឈានំ និព្ពត្តេត្វា តំ បាទកំ កត្វា អធិគតទិព្ពចក្ខុញាណស្ស តំ ចតុត្ថជ្ឈានំ ចតុត្ថា ទស្សនសមាបត្តិ។ ឥធាបិ សេក្ខបុថុជ្ជនានំ ចេតោ បរិច្ឆិន្ទនេន តតិយា ទស្សនសមាបត្តិ, អរហតោ ចិត្តស្ស បរិច្ឆិន្ទនេន ចតុត្ថា ទស្សនសមាបត្តិ វេទិតព្ពា។ ឯវញ្ហិ អត្ថវណ្ណនា

បិញ្ចត្ថយា និសេទ្ធយ្យ “បណយមកេ”តិអាទីសុ អដ្ឋិអារម្មណបណយញ្ញាតបិដកេកោ បណយមកេ បណយា ឥស្សតនយាបត្តិ អដ្ឋិអារម្មណទុតិយញ្ញាតបិដកេកោ ទុតិយមកេ ទុតិយា ឥស្សតនយាបត្តិ បរចិត្តញាណាណសហគតា ចតុត្ថញ្ញាតបិដកោ តតិយចតុត្ថមកេ តតិយចតុត្ថឥស្សតនយាបត្តិយោតិ ។ បុរិសស្ស ចិន្តាណបឌាតត៌ បតេត្វ អសខ្យោហចសេត ឥដ្ឋញ្ញា

បុគ្គលបណ្ណត្តិឆេសតាចណ្ណតា

១៥០។ បុគ្គលបណ្ណត្តីសុតិ បុគ្គលានិ បញ្ញាបតេសុ។ ក្បាណចិសេសចសេត អញ្ញាយញ្ញា អសង្កេរតោ ឆបតេសុ។ លោកចោហារចសេតាតិ លោកសម្មុតិចសេត។ លោកចោហារោ ហេស, យទិទំ “សត្តោ បុគ្គលោ”តិអាទិ។ រូបាទីសុ សត្តចិសត្តតាយ សត្តោ។ តស្ស តស្ស សត្តនិកាយស្ស បូរណតោ គលតតោ, យរណចសេត បតតតោ ច បុគ្គលោ។ សត្តតិយា តយតោ តទោ។ អត្តកាចស្ស បេបិសតោ បេបិសោ។ ឯចំ បញ្ញាបេតព្វាសុ ចោហរិតព្វាសុ “សត្តោយតំ បុគ្គលោ”តិ ទ្ធយិស្សា សាឆារណបញ្ញាត្តិយា ចិកាចតចសេត ទុត្តំ, ត ទ្ធឆាឌិប្បេតអសាឆារណបញ្ញាត្តិយា, តស្មា លោកបញ្ញាត្តីសុតិ សត្តលោកគតបញ្ញាត្តីសុ។ អតុត្តរោ ហោតិ អតញ្ញាសាឆារណត្តា តស្ស បញ្ញាបតស្ស។

ទ្វិហិ ការកេហីតិ ការណេហិ, តិស្សេក្ក ទេតំ បុទុចចត៌, អាទុត្តិអាទិចសេត ចាយមេត្វា ទេចិតព្វាតិ អាហ “អរូបសយាបត្តិយា”តិអាទិ, ឯទេតត “សយាបត្តិយា ចិក្ខម្ភតចិមោក្ខេត, មគ្គេត សមុច្ឆេទចិមោក្ខេត ចិមុត្តត្តា ឧភតោភាគចិមុត្តោ”តិ ឯចំ បចេត្តា តិបិដកចូឡអភាកត្ថេរចាទេតា, “តាមកាយតោ, រូបកាយតោ ច ចិមុត្តត្តា ឧភតោភាគចិមុត្តោ”តិ ឯចំ បចេត្តា តិបិដកមហាធម្មរក្ខិតត្ថេរចាទេតា, “សយាបត្តិយា ចិក្ខម្ភតចិមោក្ខេត ឯកចារំ ចិមុត្តោច មគ្គេត សមុច្ឆេទចិមោក្ខេត ឯកចារំ ចិមុត្តត្តា ឧភតោភាគចិមុត្តោ”តិ ឯចំ បចេត្តា តិបិដកចូឡអាភយត្ថេរចាទេតា ចាតិ ទ្ធយេសំ តិណ្ណម្បិ ឆេរចាទាត៌ ឯកញ្ញ្យសង្គហោ កតោតិ ឥដ្ឋញ្ញា ចិមុត្តោតិ កិលេសេហិ ចិមុត្តោ, កិលេសចិក្ខម្ភតសមុច្ឆេទតេហិ ចា កាយទ្វយតោ ចិមុត្តោតិ អត្ថោ។ អរូបសយាបត្តីតត្តិ តិដ្ឋាទេណ សាមិចចត៌ អរហត្តប្បត្តអតាកាមិតោតិ ក្វតបុព្វាកតិយា ទុត្តំ។ ត ហិ អរហត្តប្បត្តោ អតាកាមី តាម ហោតិ។ បិញ្ចត្ថាតិ បុគ្គលបញ្ញាត្តិបិញ្ចត្ថ។ អដ្ឋ ចិមោក្ខេ កាមេត ផុសិត្វាតិ អដ្ឋ សយាបត្តិយោ សហជាតតាមកាមេត បដិលភិត្វា។ បញ្ញាយ ចស្ស ទិស្វា អាសចា បរិក្ខីណា ហោត្តីតិ ចិបស្សតាបញ្ញាយ សង្ខារគតំ, មគ្គបញ្ញាយ ចត្តារិ សច្ចានិ បស្សិត្វា ចត្តារោបិ អាសចា បរិក្ខីណា ហោត្តិ។ ទិស្វាតិ ឥស្សតហេតុ។ ត ហិ អាសចេ បញ្ញាយ បស្សន្តិ, ឥស្សតការណា បត បរិក្ខីណា “ទិស្វា បរិក្ខីណា”តិ ទុត្តា ឥស្សតាយត្តបរិក្ខីណត្តា។ ឯចញ្ហិឥស្សតំ អាសចាតំ ខយស្ស បុរិមកិរិយាភាវេត ទុត្តំ។

បញ្ញាយ ចិសេសតោ មុត្តោតិ បញ្ញាចិមុត្តោ អតចសេសតោ អាសចាតំ បរិក្ខីណត្តា។ អដ្ឋចិមោក្ខបដិក្ខេបចសេតច, ត តទេកទេសក្វតរូបញ្ញាតបដិក្ខេបចសេត។ ឯចញ្ហិអរូបញ្ញាតេកទេសាភាវេបិ អដ្ឋចិមោក្ខបដិក្ខេបោ ត ហោតីតិ សិទ្ធំ ហោតិ។ អរូបាចចរញ្ញាតេសុ ហិ ឯកស្មិម្បិ សតិ ឧភតោភាគចិមុត្តោយេច តាម ហោតិ, ត បញ្ញាចិមុត្តោតិ។

ផុដ្ឋន្តំ សច្ឆិករោតីតិ ផុដ្ឋានំ អន្តោ ផុដ្ឋន្តោ, ផុដ្ឋានំ អរូបជ្ឈានានំ អនន្តរោ កាលោតិ អធិប្បាយោ, អច្ចន្តសំយោគេ ចេតំ ឧបយោគវចនំ, ផុដ្ឋានន្តរកាលមេវ សច្ឆិកាតព្វំ, សច្ឆិករោតោ សច្ឆិករណូបាយេនាតិ វុត្តំ ហោតិ។ តេនាហ “សោ ឈានផស្ស”ន្តិអាទិ។ ឯកច្ចេ អាសវាតិ ហេដ្ឋិមមគ្គត្តយវជ្ឈា អាសវា។ យោ ហិ អនុបញ្ញាតេន រូបកាយតោ, នាមកាយេកទេសតោ ច វិក្ខម្ភនវិមោក្ខេន វិមុត្តា, តេន និរោធសង្ខាតោ វិមោក្ខោ អាលោចិតោ បកាសិតោ វិយ ហោតិ, ន បន កាយេន សច្ឆិកតោ។ និរោធំ បន អារម្មណំ កត្វា ឯកច្ចេសុ អាសវេសុ ខេបិតេសុ តេន សច្ឆិកតោ ហោតិ, តស្មា សោ សច្ឆិកាតព្វំ និរោធំ យថាលោចិតំ នាមកាយេន សច្ឆិករោតីតិ កាយសក្ខីតិ វុច្ចតិ, ន តុ វិមុត្តោតិ ឯកច្ចានំ អាសវានំ អបរិក្ខីណត្តា។

ទិដ្ឋន្តំ បត្តោតិ ទស្សនសង្ខាតស្ស សោតាបត្តិមគ្គញាណស្ស អនន្តរំ បត្តោតិ អត្ថោ។ “ទិដ្ឋត្តា បត្តោ”តិបិ បាឋោ, តេន ចតុសច្ចទស្សនសង្ខាតាយ ទិដ្ឋិយា និរោធស្ស បត្តតំ ទីបេតិ។ តេនាហ “ទុក្ខា សង្ខារា”តិអាទិ។ បឋមផលតោ បដ្ឋាយ យាវ អគ្គមគ្គា ទិដ្ឋិប្បត្តោតិ អាហ “ឯសោបិ កាយសក្ខី វិយ ឆព្ពិធោ ហោតី”តិ។ ឥទំ ទុក្ខន្តិ “ឥទំ ទុក្ខំ, ឯត្តកំ ទុក្ខំ, ន ឥតោ ឧទ្ធំ ទុក្ខ”ន្តិ យថាភូតំ បជានាតីតិ។ យស្មា ឥទំ យាថាវសរសតោ បជានាតិ, បជានន្តោ ច ឋបេត្វា តណ្ហំ ឧបាទានក្ខន្ធេ “ទុក្ខសច្ច”ន្តិ បជានាតិ។ តណ្ហំ បន ឥទំ ទុក្ខំ ឥតោ សមុទេតិ, តស្មា “អយំ ទុក្ខសមុទយោ”តិ យថាភូតំ បជានាតិ។ យស្មា ឥទំ ទុក្ខញ្ច សមុទយោ ច និព្ពានំ បត្វា និរុជ្ឈន្តិ វូបសមន្តិ អប្បវត្តិំ គច្ឆន្តិ, តស្មា តំ “អយំ ទុក្ខនិរោធោ”តិ យថាភូតំ បជានាតិ។ អរិយោ បន អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ តំ ទុក្ខនិរោធំ គច្ឆតិ, តេន តំ “អយំ ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទា”តិ យថាភូតំ បជានាតិ។ ឯត្តាវតា នានក្ខណេ សច្ចវវត្ថានំ ទស្សិតំ។ ឥទានិ តំ ឯកក្ខណេ ទស្សេតុំ “តថាគតប្បវេទិតា”តិអាទិ វុត្តំ។ តថាគតប្បវេទិតាតិ តថាគតេន ពោធិមណ្ឌេ បដិវិទ្ធា វិទិតា បាកដា កតា។ ធម្មាតិ ចតុសច្ចធម្មា។ វោទិដ្ឋា ហោន្តីតិ សុទិដ្ឋា ហោន្តិ។ វោចរិតាតិ សុចរិតា, តេសុ តេន បញ្ញា សុដ្ឋុ ចរាបិតាតិ អត្ថោ។ អយន្តិ អយំ ឯវរូបោបិ បុគ្គលោ “ទិដ្ឋិប្បត្តោ”តិ វុច្ចតិ។

សទ្ធាវិមុត្តោតិ សទ្ទហន្តោ វិមុត្តោ, ឯតេន សព្ពថា អវិមុត្តស្សាបិ សទ្ធាយ វិមុត្តភាវំ ទស្សេតិ។ សទ្ធាវិមុត្តោតិ វា សទ្ធាយ អធិមុត្តោតិ អត្ថោ។ វុត្តនយេនេវាតិ កាយសក្ខិម្ហិ វុត្តនយេនេវ។ នោ ច ខោ យថា ទិដ្ឋិប្បត្តស្សាតិ យថា ទិដ្ឋិប្បត្តស្ស អាសវា បរិក្ខីណា, ន ឯវំ សទ្ធាវិមុត្តស្សាតិ អត្ថោ។ កិំ បន នេសំ កិលេសប្បហានេ នានត្តំ អត្ថីតិ? នត្ថិ។ អថ កស្មា សទ្ធាវិមុត្តោ ទិដ្ឋិប្បត្តំ ន បាបុណាតីតិ? អាគមនីយនានត្តេន។ ទិដ្ឋិប្បត្តោ ហិ អាគមនម្ហិ កិលេសេ វិក្ខម្ភេន្តោ អប្បទុក្ខេន, អកិលមន្តោ ច សក្កោតិ វិក្ខម្ភេតុំ, សទ្ធាវិមុត្តោ ទុក្ខេន កិលមន្តោ វិក្ខម្ភេតិ, តស្មា ទិដ្ឋិប្បត្តំ ន បាបុណាតិ។ តេនាហ “ឯតេសុ ហី”តិអាទិ។

អារម្មណំ យាថាវតោ ធារេតិ អវធារេតីតិ ធម្មោ, បញ្ញា។ បញ្ញាបុព្វង្គមន្តិ បញ្ញាបធានំ។ បញ្ញំ វាហេតីតិ បញ្ញាវាហី, បញ្ញំ សាតិសយំ បវត្តេតីតិ អត្ថោ។ បញ្ញា វា ឥមំ បុគ្គលំ វាហេតិ, និព្វានាភិមុខំ គមេតីតិ អត្ថោ។ សទ្ធានុសារិនិទ្ទេសេបិ ឯសេវ នយោ។

តស្មាតិ វិសុទ្ធិមគ្គេ (វិសុទ្ធិ. ២.៧៧០, ៧៧៩) វុត្តត្តា, តតោ ឯវ វិសុទ្ធិមគ្គេ, តំសំវណ្ណនាយ (វិសុទ្ធិ. ដី. ២.៧៧៩) វុត្តនយេនេត្ថ អត្ថោ វេទិតព្វោ។

បឆាភេឆេសភាចណ្ណភា

១៥៨៖ បឆហតចេសភាតិ កាចភាត្វេឃាកចេសភ៖ សត្ត តេវាព្ញា បឆាភាតិ ចុត្តា ចិចេចកតិស្សិតាឌិកាចេត បឆហិតព្ពតោតា
កាចេចតព្ពតោតា៖

បដិបឆាភេឆេសភាចណ្ណភា

១៥៩៖ ចុត្វេព្ពភកសិចេត សយាឆិ ប្ចុប្យាភេឆត្តស្សាតិ បុព្ពកាភេក អាកយភកាភេល កិច្ឆេត ចុត្វេព្ពភ សសព្ពាភេត សប្យេឃាកេត កិលយត្តស្ស
កិភេលភេស ចិព្ពយុភេត្វា ភេលិក្យត្តភេសយាឆិ ប្ចុប្យាភេឆត្តស្ស៖ ឆត្ត តំ ឆាត់ អកិឌាតត្តស្សាតិ ចិព្ពយុិតេភេតុ កិភេលភេសុ ចិបស្សតាបទិចាភេស ចិទំ
ចសិត្វា តំ ភេលិក្យត្តភេសយាឆិសព្ពាតំ ឆាត់ ឆត្ត សលិកំ អកិឌាតត្តស្ស បដិចិព្ញុត្តស្ស, សច្ឆិកភេទាត្តស្ស បិបុលត្តស្សាតិ អភេត្វា៖ អយំ ចុច្ចតីតិ
ឃា ឲសា ឲចំ ប្ចុប្យឌ្ឍតិ, អយំ កិភេលសចិព្ពយុភបដិបឆាយ ចុព្ពតា, ចិបស្សតាបទិចាសបព្ញាយ ច ឆត្តតា យក្កាភេល ឲកចិត្តព្ពភេល
ប្ចុប្យត្តាបិ បព្ញា អាកយភចេសភ "ចុព្ពបដិបឆា ឆត្តាកិព្ញា ភាយា"តិ ចុច្ចតិ៖ ប្ចុបទិ តីសុ បភេឆសុបិ ព្ពុយិភាច ភេឃភ អភេត្វា ភេចឌិតព្ពា៖

កស្សសយាចាទាឌិភេឆសភាចណ្ណភា

១៥៦៖ កស្សសយាចាភេទតិ ចឌីសយាចាភេទ៖ ចិភេតាតិ ឃឆាទគ្គ តំ អចិច្ឆេឆចេសភ កភេឆភេត្តា៖ ភេតភាហ "កឆាយក្កំ អត្ថុបច្ឆិត្តិត្វា កភេឆភេត្តា"តិ៖
យុសាចាត្វុបសញ្ចេតត្តិ អត្តភេត្តភា បចភេត្តភ យុសាចាភេឆភ ប្ចុបសំហិតំ៖ ចិក្ខុតិ ចុច្ចតិ ចិសុំកាភេចា, តត្ត តិឃុត្តត្តិ ភេចក្ខុតិកំ, តភេឆច ភេចក្ខុតិឃំ,
ភេបសុព្ញា៖ ភេតភាហ "ភេកឆកភេចាច"ត្តិ៖ កភេល្យត្តទិឃលព្ពលភេតា សាភេយុភេតា ឌាតាតិ សាភេយុឌា៖ តស្សា បចត្តិអាកាភេឆស្សភត្តំ "ត្តំ
ចុស្សីភេលិ"តិអាឌិ ចុត្តំ៖ ឆាហិគ្គាកឆា អយភាបិ, យភាបិបិ បភេស្ស ចិត្តចិឈាតាចហត្តា កភេល្យត្តទិឃបព្ពឃភេយចាតិ ឆភេស្សភេត្តា
"តុឃ្យត្តិអាឌិយាហ៖ ចិភេព្ពបកឆាបចត្តិត្តិ ចិភេព្ពបកឆាចេសភ បចត្តិ៖ ឌឃបុភេព្ពាភេទា ហុត្វាតិ អត្តភេភា ឌឃំ បុភេព្ពត្វា៖ ឃំ កិច្ចំ ភ
កាសតីតិ ភេឃាឌភា៖ "យត្តា"តិ ចុច្ចតិ បព្ញា, យត្តត់ ឌាភតត្តិ កត្វា៖ "យត្តា"តិ ព្ពុឆំ "យភេត្តត្វា"តិ ព្ពុយិភា សយាភត្តំ តិបិតបឆត្តិ អាហ
"ប្ចុបបទិព្ពត្វា"តិ៖ ឃុត្តកឆភេយចាតិ អត្តភេភា, សុលត្តស្ស ច ឃុត្តទុបភេយច កឆំ៖ ហឆភេឃ តិឆហិតព្ពាឃុត្តត្តិ អត្តសយ្យត្តិឃា, ញ្ញាឌាតសយ្យត្តិឃា
អត្តភេចឆាឌិបដិលិកតិយិត្តត្តា ចិភេត្ត ឆភេបតព្ពំ, ចិយុត្តាឃតភកាចេភ យតសិ កាតព្ពាត្តិ អភេត្វា៖ សព្ពាក្កសយ្យត្តាបិ ចាចា អកាភេល កាសិតា
អភាឌភេភ កាសិតា ចិឃ ភ អត្តាចហាតិ អាហ "ឃុត្តបត្តកាភេលភា"តិ៖ អឃព្ពា ចត្វទក្កសយត្តាកតា សុកាសិតចាចា
សច្ចសព្ពាឆាចហាឌិតាយ សត្តាត់ យហិគ្គិកា យហាតិសំសាតិ ឆភេស្សត្តំ "ឲចំ កាសិតា ហី"តិអាឌិ ចុត្តំ៖

សីលិចាភេទតិ សីភេល ច អាចាភេទ ច បទិសុច្ឆសីភេល ភេចច បទិសុច្ឆភេភាសយាចាភេទ ច៖ ចិភេតាតិ បតិច្ចហភេត្តា៖ សច្ចំ ឲតស្ស អត្តីតិ សភេច្ចាតិ
អាហ "សច្ចកភេឆា"តិ៖ ឲស ភភេឃា សភេគ្គាតិ ឲត្វាបិ៖ ភេតភាហ "សគ្គាសយ្យភេត្តា"តិ៖ "ភត្វ ច ភេហច្ចា សច្ចំ កឆិតភេយចា"តិ កស្មា ចុត្តំ? ភេហច្ចា

ហិ ចតឹសយាចារំ កទេចត្តក សង្ហំ កធិតំ, បដិបក្ខបដិក្ខេបចសេត ព្ទឆ ឋឹលំ កទេចត្តក ចំ បរិបុណ្ណំ កថ្វា ជស្សេតុំ សង្ហំ សទ្ទេបតេច កធិតំ។ “បុក្កលិឆិដ្ឋាភាយ កឆាយ អារក្ខត្តរទ្ទោតំ, តឆាបិ សង្ហំ ចថ្វា អភត្តរយេច សង្ឃស្ស កឆត់ បុភរុត្តំ ហោតីតិ បរស្ស ចោគភាចសទោ យា ហោតុ”តិ តត្ថ បរិហារំ ជាតុការយោ “ព្ទឆ កស្មា បុភ ចុត្ត”ន្តិ អាហ។ ហេដ្ឋា ចាចាសង្ហំ កធិតំ ចតុរក្ខសយត្អាកតំ សុការសិតចាធំ ជស្សេត្តក។ អត្តយសោ...បេ... ជស្សេតុំ ព្ទឆ ចុត្តំ “ឲចំ ឋីលំ សុបរិសុទ្ធំ ហោតី”តិ។ ព្ទយស្មិំ បភេទ្ធ “ឲចំ បរិត្តកំ ហោ, រាហុល, តោសំ សាយញ្ញា, យេសំ ភត្តិ សម្បជានមុសាចាទេ លជ្ជា”តិអាទិ ភឃប្បចត្តំ រាហុលោចាទសុត្តំ ជស្សេតព្វំ។

ក្តា សតិកចារេនេត បិឆហិតា ទ្វារា ឲទេតាតិ ក្តទ្វារោតិ អាហ “ឈសុ ព្ទន្ទ្រិយេសុ”តិអាទិ ។
បរិយេសតបដិក្កហណភបរិភោកចិស្សជ្ជនចសេត កោឌេត យត្តំ ជាតាតីតិ កោឌេត យត្តញ្ញោ។ សយត្តិ អចិសយំ។ សយចារិតា ហិ កាយចិសយាឌីតិ បហាយ កាយសយាឌិប្បុរណា។ គិសជ្ជាឃាតិ ឲត្ត ព្ទតិ-សទ្ទោ អាឌិអត្ថោ, តោត “អាចរហិយេហិ ឆទេហិ ចិត្តំ បរិសោធេតី”តិ ឲចយាឌិ សង្កហ្យាតិ។ ភាចភាយ ចិត្តបរិសោធតញ្ញាជាកាកិរិយាតុយោគោ, ភ គិទ្ទាចិភោគតយត្តំ។ គិត្តគ្គីតិ ចិកតធិតយិទ្ធោ។ សា បភ គិត្តគ្គិតា កាឃាលសិឃចិកយភេ បិរកដេ ហោតីតិ ចុត្តំ “កាឃាលសិឃចិរហិតោ”តិ។ “អារទ្ធចិរិយោ”តិ ព្ទយិភា តុចិឆោបិ ចិរិយារម្ភោ កហិតោតិ តំ ចិភឌិត្វា ជស្សេតុំ “កាឃិកចិរិយេភាបិ”តិអាទិ ចុត្តំ។ សង្កមូ កហចិហារោ សហចារេសា សង្កហិកា, សា បភ កិលេសេហិបិ ឲចំ ហោតីតិ តតោ ចិសេសេតុំ “កហសង្កហិក”ន្តិ ចុត្តំ។ កលោភ សង្កហិកំ កហសង្កហិកន្តិ។ អារម្ភចត្ថុចសេតាតិ អភឌិកតចិសេសាឌិកយការហចសេត ឲកចិហារី, ភ កោចលំ ឲកីភាចចសេត។ កិលេសសង្កហិកន្តិ កិលេសសហិតចិត្តតំ។ ឃឆា តឆាតិ ចិបស្សភាចសេត, បដិសល្លាភចសេត ចា។ សយឆចសេត អារម្ភហុបគិល្លាតំ។ ចិបស្សភាចសេត លក្ខហុបគិល្លាតំ។

កល្យាណបដិការតោតិ សុន្ទរបដិការតោ, សា បភស្ស បដិកាភសម្បជា ចចភចាតុរិយសហិតាច ព្ទន្ទិតាតិ អាហ “ចាក្ករហ...បេ... សម្បន្នោ ចា”តិ។ “បដិកាភ”ន្តិ ហិ គោហាយបិ ចុច្ចតិ គោហាយស្ស ក្ខបដ្ឋិតចភតយបិ។ តត្ថ អត្ថយុត្តំ ការហយុត្តំ បដិកាភយស្សាតិ យុត្តបដិការតោ។ បុទ្ធិតាភត្តរយេច ឋីលំ ញ្ញាកាតំ អសយត្ថតាយ តោ យុត្តបដិកាភំ អស្សាតិ តោ យុត្តបដិការតោ។ ព្ទឆ បភ ចិកិណ្ណចារោចា យុត្តបដិការតោ អធិប្បេតោតិ អធិប្បាយេភ “ឋីលសយាចារសម្បញ្ញាធិតកិក្ខ យុត្តបដិការតោ ភ ហោតី”តិ ចុត្តំ។ កយតសយត្ថាឃាតិ អស្សុតំ ឆម្មំ កយេតុំ សយត្ថាយ។ ឆារហសយត្ថាឃាតិ សាតិសយំ សតិចិរិយសហិតតាយ ឃឆាសុតំ ឃឆាបរិយត្តំ ឆម្មំ ឆារេតុំ សយត្ថាយ។ មុភភតោ អនុមិភភតោ មុតីតិ អនុយាភ បញ្ញាយ ភាមំ។ តីហិ បទេហីតិ “កតិយា ឌិតិយា មុតិយា”តិ តីហិ បទេហិ។ ហេដ្ឋាតិ ហេដ្ឋា “អារទ្ធចិរិយោ”តិ ចុត្តដ្ឋាភេ។ ព្ទឆាតិ “ឌិតិយា”តិ ចុត្តដ្ឋាភេ។ ចិរិយម្បិ ហេដ្ឋា ក្តហក្ខំ កហិតន្តិ ចុទេត្តាចាយមេត្ថ។ ហេដ្ឋាតិ “ជាកាកិរិយាតុយោកមនុយុត្តោ, ឈសាឃី”តិ ឲត្ថ ចិបស្សភាបញ្ញា កធិតា។ ព្ទឆាតិ “ឌិតិយា មុតិយា”តិ ឲត្ថ ឆាទ្ធចភកហ្យាតបញ្ញា កធិតា កទេហបុត្តាបរកោសល្លបញ្ញាឌិបភោតោ។ កិលេសកាកោយាបិ ចត្តការោយា ចិឃ ឃឆាបចត្តោ អស្សាឌិឃតីតិ ចុត្តំ “ចត្តកាយកិលេសកាកោយសុ អកិទ្ធោ”តិ។

អនុសារសតិចិនាទេសតាឌិចណ្ណតា

១៥៤។ អត្តនោ ឧបាយមនសិការតោតិ អត្តនិ សម្ភូតេន បឋមមនសិការេន ភាវនាមនសិការេន។ បដិបជ្ជមានោតិ វិសុទ្ធិំ បដិបជ្ជមានោ។

១៥៥។ កិលេសវិមុត្តិញាណេនាតិ កិលេសប្បហានញាណេន។

១៥៦។ បរិយាទិយមានោតិ បរិច្ឆិជ្ជ គណ្ហន្តោតិ អត្ថោ។ សុទ្ធក្ខន្ធេយេវ អនុស្សរតីតិ នាមគោត្តំ បរិយាទិយិតុំ អសក្កោន្តោ។ ខន្ធមត្តមេវ វិនទិតំ “ឯកា ហិ”តិអាទិ វុត្តំ។ សក្កោតិ បរិយាទិយិតុំ អសក្កោន្តស្ស វសេន គហិតំ, “អមុត្រាសិំ ឯវំនាមោ”តិអាទិ វុត្តន្តិ អត្ថោ។ អសក្កោន្តស្សាតិ ច អានោទនេ អសក្កោន្តស្ស, ឱនោទនេ បន នាមាទស្ស វិនឝ្យិតត្តា។ តេនាហ “សុទ្ធក្ខន្ធេយេវ អនុស្សរន្តោ”តិអាទិ។ ឯតន្តិ បុព្ពាបរវិនោទំ។ ន សល្លក្ខេសិ និច្ចាទិនិវេសេន គុណ្ឌនាមតោ។ តេនាហ “និច្ចាទិតោ”តិ។ វានន្តិ ឯកំសិ បនេវ អវិច្ចាទិ និយមោតិ វារណិយមោ បដិនិយតវារណោ។ តេនាហ “ឥមំ គហេត្វា”តិអាទិ។

១៥៧។ បិណ្ឌបាតាយាតិ “ឯកំ ទ្វេ”តិអាទិនា អគណេត្វា សព្ពលោកបច្ចុប្បន្នភាទិនា បិណ្ឌបាតេន វលតាយ។ អស្វិស្ដេបវេនាតិ អវិច្ឆិន្នបាលនាវេន វលនា បមាណំ មុទ្ធិត្វា “តិមស្មិំ ទុវេ ឯត្តកានិ បណ្ណានី”តិ វា “តិមស្មិំ ដលិសវេម ឯត្តកានិ ឧឌកាទួហកានី”តិ វា ឯវំ អនុបាតព្ពស្ស ឯកស្សាបិ បិណ្ឌនាតា វលនា។ ឥមវលនា ហិ អត្ថុទត្ថុទា វិច្ឆិជ្ជ បវត្តិយា បវិឆ្ឆិទ្ឋា។ សា បនេសា វលនា សវនត្ថុំ អនុបេក្ខិត្វា មនសាវ អនុបាតព្ពតោ “មនោវលនា”តិបិ វុច្ចតីតិ អាហ “មនោវលនាយា”តិ។ បិណ្ឌបាតនមេវ វេនស្សតិ, ន វិភាវវលនំ។ សព្ពាតំ ន សក្កា អញ្ញោហិ អសញ្ញេយ្យភាវតោ។ បញ្ញាបរិយាយា ឧទ្ទិតភាវំ វេនស្សន្តោ ញាណាវិនំ ឧទ្ធោន វិនា នាមសា ឧទ្ធោតំ នគ្គិតិ “វសន្តុ បរិមិតំ ឧទ្ទិតត្តា”តិ អាហ។ តេនាហ “សត្តញ្ញាតញ្ញាណស្ស សុបុដិវិទ្ធត្តា”តិ។ ឯត្តកន្តិ វេនស្សវាតិ និវេបតិ វេធន។ យំ បន ដិញ្ញាណំ “សាការំ វិសាឧទ្ធំ អនុស្សរតី”តិ វុត្តំ, តំ តស្ស អនុស្សរណមត្តំ សន្ធាយ វុត្តំ, ន អាយុតោ វស្សាទិវលនាយ បរិច្ឆិន្នំ តស្ស អវិសយភាវតោ។

១៥៨។ វុយ្ហារិ សម្មាសម្ពុទ្ធានំ យេវ អនុត្តរា អនញ្ញសាធារណត្តា។ ញាណានិ តស្សា នេសនាយ មនោព្យាកិន្នុសុចណ្ណស្ស វិយ វិការាការវិ វេនស្សតំ “អតីតពុទ្ធានី”តិអាទិ វុត្តំ។ ញាណិនាបិ ការណោនាតិ អនុត្តរការវេន, អនញ្ញោហិ ពុទ្ធេហិ ឯកសទិសការវេន វ។

១៥៩។ អាសវានំ អារម្មណភាវូបគមនេន សាសវា។ ឧបធំ អាធិយន្តីតិ ឧបធី, ទោសាទោសាទិ, សហ ឧបធីហីតិ វិសាបធិកា។ អនរិយេហិ ឯវិតព្ពាអត្តនោ វិត្តទោសេន ឯកទេសំ ឧបាទយិត្វា វេទនីតិ, សុវាមមេត្វា ខេវឌ្ឍសុនិត្តន វិបេតនព្ពា។ ទោ “អរិយា”តិ វុច្ចតិ សាសវកាវតោ។ និន្ទាសេហិ វិញ្ញាសវេហិ បវត្តិតព្ពតោ និន្ទាសា ទោសេហិ សហ អប្បវត្តនតោ។ វនតោ ឯវ អនុបាទម្មា អរិយានំ ញាណិតិ អរិយិណ្ឌិតិ វុច្ចតិ។

អប្បដិកូលសញ្ញីតិ ឥដ្ឋសញ្ញី ឥដ្ឋាការេន បវត្តចិត្តោ។ បដិកូលេតិ អមនុញ្ញេ អនិដ្ឋេ។ ធាតុសញ្ញាតិ “ធាតុយោ”តិ សញ្ញា។ ឧបសំហរតីតិ ឧបនេតិ បវត្តេតិ។ អនិដ្ឋស្មិំ វត្ថុស្មិំ អនិដ្ឋេ សត្តសញ្ញិតេ អារម្មណេ។ មេត្តាយ វា ផរតីតិ មេត្តំ ហិតេសិតំ ឧបសំហរន្តោ សត្តញ្ញាណេន

តំ តត្ថ ឋទេតិ ឆាត្យេតា ចា ស្តបសំហរតីតិ ឆព្វសកាចចិត្តេតេត ឆាត្យេសា, បច្ចេចក្លលាយ ឆាត្យេតសិកាទំ ចា តត្ថ បចេត្តតិ។ អប្បដិក្កុលេ សេត្ត ទាតាតិមិត្តាឌិកេ ឃាឆាចេតោ ឆព្វសកាចចិត្តេតេត អតិច្ចសញ្ញាយ ចិសកាកេក្ខតោ "កោសាឌិ អស្សុចិកោដ្ឋាសេយចា"តិ អស្សុកសញ្ញា ឋទេតិ អស្សុកយតសិកាទំ បចេត្តតិ។ លេឡអក្កុរបក្លាយាតិ ឡុដ្ឋាតិដ្ឋ លេឡអារយ្លលាបរិឆេ បរិស្សុទ្ធបកតិកាចាចិឌហេតលក្លលាយ លេស្សុ ក្ខាតេរស្សុ បចត្តតេតា "លេឡអក្កុរបក្លាយា"តិ លទ្ធតាយាយ តថ្មាយដ្ឋត្យុរបក្លាយ។

តំ ចេសតត្តិ តំ ក្ខិស្សុ ឡុក្ខិចិឆាស្សុ ចេសតប្បកាទំ ចេសតាចិឆិ។ អសេសំ សកាលត្តិ អសេសំ តិទចសេសំ សយ្យុល្លំ អតិចិសិដ្ឋេត ទាតាលេត ឌាតាតិ។ អសេសំ អតិឌាតតោ ថតោ ស្តត្តទិ អតិត្ញោឃ្យុតត្តិ។ ឡុតោតិ កាចតោ អតិញ្ញាថតោ។ អញ្ញោ បរយត្តិចសេត ឆយ្យោ ចា បញ្ញាត្តិចសេត បុក្កលេ ចា អយំ តាយ យំ កាចា ត ឌាតាតីតិ ឡុងំ តត្តិ ត ស្តបលត្កុតិ សញ្ញាស្ស្យច សព្វចេច ត្យេយត្តិ អតិញ្ញាថត្តា។ ក្ខិស្សុ ឡុក្ខិចិឆាស្សុ អតិឌាតតេ, ចេសតាយច្ចា កាចតោ ស្តត្តទិថតោ តត្តិ។ ឡុយិតាមីតិ បិ-សតេក្ខា ត កោចលំ ចុត្តត្តិសយុច្ចយត្តោ, អឆ តោ អចុត្តត្តិសយុច្ចយត្តោបិ ដដ្ឋតេត្ញោ។ យំ តំ កតេត្តតិអាឌិតាបិ ហិ កាចតោ ក្យលាងស្សត់ ថស្ស្យច បសាងស្ស ការលាចិកាចត់។

អញ្ញាទារស្តក្ខុលាងស្សតាឌិចណ្ណនា

១៩០. បុនេត្ត "ឲថឌាត្តុទិយំ កតេត្ត"តិអាឌិតា យឆាចុត្តត្តុទ្ធក្យលា ងស្សិតា, ថតោ អតេញ្ញោ ឲចាយំ បកាទោ "យំ តំ កតេត្ត"តិអាឌិតា អារទេទ្ធាតិ អាហ "អបទេតាបិ អាកាទេតា"តិ។ ត្យុទ្ធាតិ សព្វាសព្វាឆិយា សត្កហតតោ ចិសេសតោ សទ្ធា ក្យលបុត្តា តាយ តៅឆិសត្តា, យហាតៅឆិសត្តាតិ អឆិប្បាយោ។ តេ ហិ យហាកិតីហាទតោ បដ្ឋាយ យហាតៅឆិយំ សត្តា អាសត្តា លក្កា តិឃថកាច្ចុបកាយតេត កោតចិ អសំហារិយកាចតោ។ ឃតោ តេតំ ត កាឆត្ថិ ថត្តិ សទ្ធាយ អញ្ញាឆត្តិ តោហាតិ, ឲតោតេច តោតំ កយ្យុចលំ សទ្ធាយបិ អញ្ញាឆត្តាកាតេចា ឌីបិតោ ដដ្ឋតេត្ញោ។ ថស្សាតិ ឃស្សា អតិសយចចតិច្ឆាចសេត, "អត្យប្បត្តិ តំ កាចតា"តិ សត្កត្តទសត្តិឆាតេត ច ចិសិដ្ឋចិសយំ "សតេទ្ធត ក្យលបុត្តតា"តិ ឡុងំ បងំ, ថស្សា។ លេវិក្យត្តទឆព្វសយឆិកាយ្យុលកាត្តា សត្តាត្យុទ្ធក្យលាសយឆិកាយស្ស "តច លេវិក្យត្តទឆព្វា"តិ ចុត្តំ។ "អារទទ្ធចីទិរយេតា"តិអាឌីស្សុ សយាសបទេស្សុ "ចីទិរំ ធាតេយា"តិអាឌីតិ អចឃចបងាតិ។ អាឌិ-សតេទ្ធត បទក្កយបងំ សក្កហ្យាតិ, ត ឆាទេយ្យុបងំ ត ហិ តំ ចីទិរយេចចចត់, អឆ តោ ចីទិរយចត្តចាចកំ។ ស្សុទាយ តិឃ្យុត្តោតិ ហិ ឆាទេយ្យោ។ តោតាហ "តំ ស្សុទំ ចហតសយត្តេត យហាបុទិរសតា"តិ។ បក្កហិតចីទិរយេតាតិ អសិធិលចីទិរយេត។ ធិរចីទិរយេតាតិ ស្តស្ស្យាឡហីកាច្ចុបកាយតេត ធិរកាចប្បត្តចីទិរយេត។ អសយស្សុទេហីតិ អតញ្ញាសាឆាទលាស្សុទេហិ។ បទេសំ អសឃ្យុសហតា ហិ លេវិកតាឆា។ តំ សត្តំ អធិត្តេឃ្យាបរិយេឃ្យតេងំ ត្យុទ្ធាតិ ក្យលាឌាតិ។ បិទេយិតា, ត្យុទ្ធក្យលា, ចេតេឃ្យសត្តាតិ ឃស្សា ឡុងំ ថឃំ សត្តាសយ្យិ ត្យុទ្ធាតិ សយាតយេច, ថស្សា អាហ "អតីតាតាកាថ...បេ... ស្តាតោ តត្តិ"តិ។

កាយស្សុលល្លិកាត្យេយោគត្តិ កាយស្សុលេ អល្លិតា ហុត្វា អត្យុយុញ្ញាត់។ កោ ឌាតាតិ បទេលេវិកំ "អត្តិ"តិ, ឲត្ត "កោ ឲកចិសយោយំ ឡុត្តិយកោចទេទា"តិ ឲចំដិដ្ឋិ ហុត្វាតិ អឆិប្បាយោ។ ស្សុលោតិ ឡុតេដ្ឋា ស្សុលាចតោ។ បរិត្តាឌិកាយាតិ ថាបសបរិត្តាឌិកាយ ថទ្យុលិយា។ យុត្តកាយាតិ ស្សុត្យុយាលិយា លេវិយសាយាតិ ថទ្យុលយុត្តលេវិយចតិយា។ ទយាត្យុឡុតាត្តាហីតិ ទយាត្យុងំ កត្វា តាត្តកោសាហិ។ បរិចាទេត្តិតិ

អត្ថតោ បរិទិចារិកំ ពនេរាត្តិ, ពុត្រ្តិយាតិ ចា តត្ថ បរិទេតា ចារទេត្តិ៍ លិយកត្តិ បដិកិលិដ្ឋំ៍ កាយចាឃឹតំ ចាលិតំ ឆយុំ៍ បុច្ឆជ្ជតាតយិងត្តិ ទេបិច្ឆជ្ជតិកំ៍ ឃឆា បត ពំ "បុច្ឆជ្ជតាតយិង"ត្តិ ចត្តុក្ខាពំ លកតិ, ពំ ងទេស្សាពុំ "បុច្ឆជ្ជទេតហិ ទេសចិតក្ខា"ត្តិ អាហ៍ អតទិទេយហិ ទេសចិតក្ខាត្តិ ចា អតទិឃំ៍ ឃស្មា បត តិទេក្ខាសទេត្វា អទិឃទេត្វា, តស្មា "អតទិឃត្តិ ត តិទេក្ខាស"ត្តិ ចុត្តំ៍ អតត្វសំឃុត្តត្តិ ងិដ្ឋឆយ៉ិកសយ្យទាឃិកាឌិចិចិឆចិបុលិតត្វសញ៊្យតំ៍ អត្ថកិលយចាតុទេយាកត្តិ អត្ថតោ កិលយចស្ស ពេងតស្ស អតុឃុជ្ជាតំ៍ ទ្យក្លុ ឲតស្ស អត្វិតិ ទ្យក្លុ៍ ទ្យក្លុយតំ ឲតស្សាតិ ទ្យក្លុយំ៍

អាកិទេចតសិកាតត្តិ អកិទេចទេតា ចុទ្ធតិ អកិក្កត្តំ ចិបុដ្ឋំ ចិត្តំ, អឆិចិត្តំ ចា, តស្មិំ អកិទេចតសិ ឌាតាតិតិ អាកិទេចតសិកាតិ, អកិទេចទេតាសត្តិស្សិតាតិ ចា៍ ងិដ្ឋឆយ្សុលចិហារាតត្តិ ងិដ្ឋឆទេយុ សុលចិហារាតំ, ងិដ្ឋឆទេយុា ចុទ្ធតិ បច្ចទេក្លា អត្ថការទេចា, តត្ថ សុលចិហារក្សាតត្តិ អទេត្វា, ទ្វូបិចចទេសាតាតយេតំ អឆិចចតំ៍ តាតិ ហិ អទេប្យត្វា តិសិត្កា ឈាឃិទេតា ព្លយស្មិំទេយច អត្ថការទេច អសំកិលិដ្ឋំ ទេតក្លុយសុលំ ចិត្តត្តិ, តស្មា "ងិដ្ឋឆយ្សុលចិហារាតិ"តិ ចុទ្ធត្តិតិ៍ កចិតា "ងិដ្ឋឆយ្សុលចិហារទេរា"តិ សប្បិតិកត្វា, ទេលិក្យត្តារចិបិលកសុលុយសញ៊្យតត្វា ច៍ សហ យទេក្កត ចិបស្សតាបិងកជ្ញាតំ កចិតំ "ចត្តារទេរាទេយ ចុត្ត សុលល្លិកាតុទេយាកា ឲកត្តតិក្ខិងាឃា"តិអាឌិតា (ឌឹ៍ តិ៍ ១៉១ប័៖) ចតុត្ឆ្លាតិកឋលសយាបត្តិតិ ចតុត្ឆ្លាតិកា ឋលសយាបត្តិ ងិដ្ឋឆយ្សុលចិហារការទេចត កចិតា៍ ចត្តារិ ទ្វូបិចចទេរាតិ "ងិដ្ឋឆយ្សុលចិហារជ្ញាតាតិ"តិ កចិតាតិតិ អទេត្វា៍ តិកាយលិកិតិ តិការទេយត លិកិ អត្ថតោ ព្លគ្នាចទេសត លិកិ៍ ព្លដ្ឋិតិដ្ឋិតក្លុទេលា សយាបជ្ជិតុំ សយទេត្វាតិ អទេត្វា៍ ទេតតាហ "ឃឆាកាយលិកិ"តិ៍ អទ្យក្លុលិកិតិ សុទេលទេតច បច្ចតិកឆយុាតំ សយដ្ឋិតត្វា សយាបជ្ជិតុំ សយទេត្វា៍ អកសិទេលិកិតិ អកសិទាតំ ចិបុលិតំ លិកិ, ឃឆាបរិទេច្ឆទេងទេតច ចុដ្ឋាតុំ សយទេត្វា៍ ឲកទេច្ឆា ហិ លិកិទេយច ទេហាតិ, ត បត សទេក្កាតិ ព្លដ្ឋិតិដ្ឋិតក្លុទេលា សយាបជ្ជិតុំ៍ ឲកទេច្ឆា តឆា សយាបជ្ជិតុំ សទេក្កាតិ, បរិទិតត្ថទេក បត កិទេច្ឆត ចិក្លុយុទេតិ៍ ឲកទេច្ឆា តឆា ច សយាបជ្ជតិ, បរិទិតត្ថទេក ច អកិទេច្ឆទេតច ចិក្លុយុទេតិ , ត សទេក្កាតិ តាឡព្លកឃត្តំ ចិឃ ឃឆាបរិទេច្ឆទេង ចុដ្ឋាតុំ៍ ករចា បត សក្ខទេសា សយដ្ឋិតុបរិទិតត្ថកត្វា ចសិកាចស្ស សយុទេងច សយឆិកតត្វា សក្ខាទេយតំ សយុទេងច សទេក្កាតិ៍

អតុទេយាកងាតប្យការចេណ្ណតា

១៩០៍ងសសហស្សិទេលិកធាតុឃាតិ ព្លយាឃ ទេលិកធាតុឃា សដ្ឋិ ព្លយំ ទេលិកធាតុំ បរិចារទេត្វា ងិតាឃ ងសសហស្សិទេលិកធាតុឃា៍ ឌាតិទេលត្តការទេចត ហិ ពំ ឲកជ្ញាកទេហត្វា "ឲកិស្សា ទេលិកធាតុឃា"តិ ចុត្តំ, តត្តកាឃ ឲច ឌាតិទេលត្តការទេចា ឆយុតាចទេសត ទេចឌិតទេក្ខា៍ "បរិក្កហចទេសតា"តិ ទេកចិ៍ សទេក្ខាសយ្យិ ញុក្ខាតំ តត្តកំ ឲច ឌាតិទេលត្តំ៍ "តត្តិចាឃឹតំទេយច ច ទេងចាតំ ឆយុាកិសយទេយា"តិ ចងត្តិ៍ បកប្យតទេងចក្សាបសក្កុយតាឌិតា ឌាតចក្កចាឡឲត សយាតទេយាកក្លុយដ្ឋាតំ ឌាតិទេលត្តំ៍ សទេសទេតច អាលាបចត្តតដ្ឋាតំ អាលាទេលត្តំ៍ ញុក្ខកាលាស្ស ចិសឃក្សាតំ ឋាតំ ចិសឃទេលត្តំ៍ ឌ្លក្កុយតាឌិតំ លត្តទេយច កហលំ តិងស្សតយត្តំ យហាកិតិហារាឌិការទេលបិ តស្ស បកប្យតលក្ខតទេតា៍ អាលាទេលត្តំ តាយ, ឃំ ឲកច្ចំ សំចដ្ឋតិ, ចិចដ្ឋតិ ច៍ អាលា ចត្តតិ តត្តិចាសិទេងចតាតំ សិទេសា សយ្យជិច្ឆទេតត, តញ្ញា ទេលា ទេកចលំ ញុក្ខាតំ អាតុការទេចទេតច, ត អឆិប្បាឃចទេសត៍ "ឃាចតា បត អាកទេក្ខឃ្យា"តិ (អ៍ តិ៍ ១៉ប័១) ចចតទេតា តទេតា បទេយ្យិ អាលា បចទេត្តទេឃ្យច៍

ឧប្បជ្ជន្តីតិ បន អត្ថីតិ “ន មេ អាចរិយោ អត្ថិ, សទិសោ មេ ន វិជ្ជតី”តិ (ម. និ. ១.២៨៥; ២.៣៤១; មហាវ. ១១; កថា. ៤០៥) ឥមិស្សា លោកធាតុយា ឋត្វា វទន្តេន ភគវតា, ឥមស្មិំយេវ សុត្តេ “កិំ បនាវុសោ, សារិបុត្ត, អត្ថេតរហិ អញ្ញោ សមណោ វា (ព្រាហ្មណោ វា ភគវតា សមសមោ សម្ពោធិយ”ន្តិ (ទី. និ. ៣.១៦១) ឯវំ បុដ្ឋោ “អហំ ភន្តេ នោតិ វទេយ្យ”ន្តិ (ទី. និ. ៣.១៦១) វត្វា តស្ស ការណំ ទស្សេតុំ “អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ, យំ ឯកិស្សា លោកធាតុយា ទ្វេ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា”តិ (ទី. និ. ៣.១៦១; ម. និ. ៣.១២៩; អ. និ. ១.២៧៧; នេត្តិ. ៥៧; មិ. ប. ៥.១.១) ឥមំ សុត្តំ ទស្សេន្តេន ធម្មសេនាបតិនា ច ឧទ្ធដត្តា ឥមំ លោកធាតុំ ឋបេត្វា អញ្ញត្ថ អនុប្បត្តិ វុត្តា ហោតីតិ អធិប្បាយោ។

ឯកតោតិ សហ, ឯកស្មិំ កាលេតិ អត្ថោ។ សោ បន កាលោ កថំ បរិច្ឆិន្នោតិ? ចរិមភវេ បដិសន្ធិគ្គហណតោ បដ្ឋាយ យាវ ធាតុបរិនិព្ពានន្តិ ទស្សេន្តោ “តត្ថ ពោធិបល្លង្កេ”តិអាទិមាហ។ និសិន្នកាលតោ បដ្ឋាយាតិ បដិលោមក្កមេន វទតិ។ ខេត្តបរិគ្គហោ កតោវ ហោតិ “ឥទំ ពុទ្ធានំ ជាតិខេត្ត”ន្តិ។ កេន បន បរិគ្គហោ កតោ? ឧប្បជ្ជមានេន ពោធិសត្តេន។ បរិនិព្ពានតោ បដ្ឋាយាតិ អនុបាទិសេសាយ និព្ពានធាតុយា បរិនិព្ពានតោ បដ្ឋាយ។ ឯត្ថន្តរេតិ ចរិមភវេ ពោធិសត្តស្ស បដិសន្ធិគ្គហណំ, ធាតុបរិនិព្ពានន្តិ ឥមេហិ ទ្វីហិ បរិច្ឆិន្នេ ឯតស្មិំ អន្តរេ។

តិបិដកអន្តរធានកថាវណ្ណនា

“ន និវារិតា”តិ វត្វា តត្ថ ការណំ ទស្សេតុំ “តីណិ ហី”តិអាទិ វុត្តំ។ បដិបត្តិអន្តរធានេន សាសនស្ស ឱសក្កិតត្តា អបរស្ស ឧប្បត្តិ លទ្ធាវសរា ហោតិ។ បដិបទាតិ បដិវេធាវហា បុព្ពភាគបដិបទា។

“បរិយត្តិ បមាណ”ន្តិ វត្វា តមត្ថំ ពោធិសត្តំ និទស្សនំ កត្វា ទស្សេតុំ “យថា”តិអាទិ វុត្តំ។ តយិទំ ហីនំ និទស្សនំ កតន្តិ ទដ្ឋព្ពំ។ និយ្យានិកធម្មស្ស ហិ ឋិតិំ ទស្សេន្តោ អនិយ្យានិកធម្មំ និទស្សេតិ។

មាតិកាយ អន្តរហិតាយាតិ “យោ បន ភិក្ខូ”តិអាទិ (បារា. ៣៩, ៤៤; បាចិ. ៤៥) នយប្បវត្តាយ សិក្ខាបទបាឡិមាតិកាយ អន្តរហិតាយ។ និទានុទ្ទេសសង្ខាតេ បាតិមោក្ខេ, បព្ពជ្ជាឧបសម្បទាកម្មេសុ ច សាសនំ តិដ្ឋតិ។ យថា វា បាតិមោក្ខេ ធរន្តេ ឯវ បព្ពជ្ជា ឧបសម្បទា ច, ឯវំ សតិ ឯវ តទុភយេ បាតិមោក្ខំ តទុភយាភាវេ បាតិមោក្ខាភាវតោ។ តស្មា តយិទំ តយំ សាសនស្ស ឋិតិហេតូតិ អាហ “បាតិមោក្ខបព្ពជ្ជាឧបសម្បទាសុ ឋិតាសុ សាសនំ តិដ្ឋតី”តិ។ យស្មា វា ឧបសម្បទាធីនំ បាតិមោក្ខំ អនុបសម្បន្នស្ស អនិច្ឆិតត្តា, ឧបសម្បទា ច បព្ពជ្ជាធីនា, តស្មា បាតិមោក្ខេ, តំ សិទ្ធិយា សិទ្ធាសុ បព្ពជ្ជូបសម្បទាសុ ច សាសនំ តិដ្ឋតិ។ ឱសក្កិតំ នាមាតិ បច្ឆិមកបដិវេធសីលភេទទ្វយំ ឯកតោ កត្វា តតោ បរំ វិនដ្ឋំ នាម ហោតិ, បច្ឆិមកបដិវេធតោ បរំ បដិវេធសាសនំ, បច្ឆិមកសីលភេទតោ បរំ បដិបត្តិសាសនំ វិនដ្ឋំ នាម ហោតីតិ អត្ថោ។

សាសតអត្តទហិតចណ្ណតា

ឧទេត កាយំ “សាសតដ្ឋិតិយា បរិយត្តិ បមាណ”ន្តិ ចុត្តំ, បរិយត្តិ បត បដិបត្តិហេតុកាតិ បដិបត្តិយា អសតិ សា អប្បតិដ្ឋា ហោតិ បដិចេឆា ចិយ, តស្មា បដិបត្តិអត្តទឆាតំ សាសតោសក្កតស្ស ចិសេសការណត្តិ ឌស្សេត្វា តយិឌំ សាសតោសក្កតំ ឆាតុបរិតិដ្ឋាតោសាតត្តិ ឌស្សេតុំ “តីលិ បរិតិដ្ឋាតាតី”តិអាឌិ ចុត្តំ៍ ឆាតុតំ សត្តិបិតតាឌិ ឮដ្ឋាតំ អធិដ្ឋាតតតចាតិ ចេឌិតព្ពំ៍

តាតិ ទស្វិយោ៍ ការុឡ្ហាត្តិ បរិឌេចតការុឡ្ហា៍ ឌប្ឆឹបេ, ឹបត្តទេសុ, ឌេចតាក(ព្រាហ្មលោកេសុ ច ចិប្បកិរិត្វា ធិតាតំ ឆាតុតំ យហាទៅឌិបល្លឌ្ឍោត ឧកឡ្ឍសត្តិបិតតំ, ទស្វិចិស្សឌ្ឍតំ, តត្ថ ទេចខោឆាតុយា ដ្ឋាតំ, ឧកខាលិកាចេ ចាតិ សព្ពេមតំ សត្ថ អធិដ្ឋាតចសេតចាតិ ចេឌិតព្ពំ៍

អតន្ធរិយត្តាតិ ឌ្វិស្វបិ ដ្ឋប្បឌ្ឍយាតេសុ អន្ធរិយត្តាកាចឌោសេតាតិ អត្ថោ៍ ឮដ្ឋា តាយ យឡ្ឍិកិត្តសុចណ្ណំ ចិយ ឧកសឌិសាតិ តេសំ ឌេសតាបិ ឧកទសា ឧចាតិ អាហ “ឌេសតាយ ច ចិសេសាកាចតោ”តិ, ឧទេត ច អតន្ធរិយត្តមេច សាឆេតិ៍ “ចិចាឌកាចតោ”តិ ឧទេត ចិចាឌាកាចត្ថំ ឌេ្វ ឧកតោ ត ដ្ឋប្បឌ្ឍត្តិតិ ឌស្សេតិ៍

តត្ថាតិ យិលិន្ទបញ្ហោ(យិ៍ ប៍ ៤៍១៍១)៍ ឧក្ខេដ្ឋសាតិ ឧកោ ឧកចិឆា អភិត្ត្វា ដ្ឋដ្ឋសា៍ សេសបេឌស្វបិ ឧសេច តយោ៍

ឧកំ ឧច ឮដ្ឋិ ឆាទេតីតិ ឧកឮដ្ឋាទលឹ, ឧទេត ឧចំសកាចា ឧទេត ឮដ្ឋាកុណា, យេត ឌុតិយំ ឮដ្ឋាកុណំ ឆាទេតុំ អសមត្ថា អយំ លោកឆាតុតិ ឌស្សេតិ៍ បច្ចយចិសេសតិប្ផត្តាតញ្ញាឆយ្វាតំ សកាចចិសេសោ ត សក្កា តិចាទេតុត្តិ៍ “ត ឆាទេយ្យា”តិ ចត្វា តមេច អឆាទលំ បរិយាយេហិ បកាសេត្តា “ចលេយ្យា”តិអាឌិយាហ៍ តត្ថ ចលេយ្យាតិ បរិប្ផន្ទេយ្យ៍ កម្បេយ្យាតិ បចេធេយ្យ៍ តមេយ្យាតិ ឧកបស្សេត តតោ ករចេយ្យ៍ ឌ្ឋាមេយ្យាតិ ឌ្ឋឹធេយ្យ៍ ចិតមេយ្យាតិ ចិចិឆា ព្តុតោ ចិតោ ច តមេយ្យ៍ ចិកិទេយ្យាតិ ចាទេត កុសម្ពុដ្ឋិ ចិយ ចិប្បកិទេយ្យ៍ ចិឆមេយ្យាតិ ចិតស្សេយ្យ៍ ចិឌ្ឍំសេយ្យាតិ សព្ពសោ ចិឌ្ឍ្វា ករចេយ្យ៍ តឆាត្វតា ច ត កត្ថចិ តិដ្ឋេយ្យាតិ អាហ “ត ឋាតំ ដ្ឋបកច្ឆេយ្យា”តិ៍

ព្តឌាតិ តត្ថ តិឌស្សតំ ឌស្សេត្តា “យធា មហាទាខា”តិអាឌិយាហ៍ តត្ថ សម្បុបិឌិកាតិ សមំ ដ្ឋដ្ឋំ បឌ្ឍតិ បចត្តតីតិ សម្បុបិឌិកា, ដ្ឋឌកស្ស ដ្ឋបរិ សមំកាមិតីតិ អត្ថោ៍ ចណ្ណតាតិ សណ្ឋាតេត៍ បមាណេតាតិ អាទោរោហេត៍ កិសធ្វូលតាតិ កិសធ្វូលភាចេត, បរិណាហេតាតិ អត្ថោ៍ ឌ្វិត្តម្បីតិ ទេ្វបិ, ឌ្វិត្តម្បិ ចា សមីទកាទំ៍

ណាទេត្តត្តិ ទោទេត្តំ ទុចិ ដ្ឋប្បាទេត្តំ៍ តត្ថិកោតាតិ តេត កោឌេតេត តត្ថិក្ខុតោ៍ អតោណមិតឌល្ហខាតោតាតិ យាចឌត្ថកោឌេតេត ឌ្ឋាណមិតុំ

អសយព្ទតាយ អនេតាលយិតឌណ្ឌោ ចិយ ឌានតា· សកិក្រុនេត្តាចាតិ ឲកំ ចដ្ឋិតកំ ក្រុត្តយនេត្តាច យនេទឃ្យាតិ· អតិឆយុការនេតាតិ ឆនេយុត តាយ បឆចិ៑ តិនេដ្ឋ ឃ្យ, សកិ នេតនេតច ចលតិ ចិតស្សតីតិ អឆិប្យានេឃត បុច្ឆតិ· បុត នេឆនេទា ទតត៌ តាយ នេលិនេក ក្យុដ្ឋ៌ សត្ថានេទត្តិ, អកិយតច្ចា នេលិនេកត; តំ អត្តនេតា កទ្រុសកាចតាយ សកេដកក្ខស្ស កានលំ អតិការក្ងតំ ឌិដ្ឋនេយចំ ឆនេយុ ច ហិតឃ្រុលចិនេសនេសហិ តំសយខ្ចិត៌ ឆានេទនេត្តា, អកិយនេតា ច ចិន្លាត៌ កយ៊ីទប្យនេយឃ្យការនេចត កទ្រុសកាចត្តា អតិការក្ងនេតា បឆចិចលតស្ស កានលំ នេហាតីតិ ឌនេស្សនេត្តា “ព្លឆ យហាទាឌ នេច្ច សកេដ៝”តិអាឌិយាហ, ឲនេតនេតច តឆាកតស្ស យាតក្យុដ្ឋិឌ្ឋកូយតាឌិការនេល បឆចិកយ្យតការលំ សំចល្លិតត្តិ ឌដ្ឋត្ថា· ឲកស្សាតិ ឲកស្វា, ឲកស្ស ចា សកេដស្ស ទតត៌ តស្វា សកេដនេតា កនេហត្វាតិ អនេត្ថា·

ឌូសាទិតត្តិ ដ្ឋានិតំ, កឆិតត្តិ អនេត្វា·

អនេក្កាតិ សត្ថាសនេត្តហិ អនេក្កា·

សកាចបកតិកាតិ សកាចក្ងតា អកិត្តិយា បកតិកា· កានលយហត្តត្តាតិ កានលាត៌ យហត្តតាយ, យហនេត្តហិ ព្យុដ្ឋកានេឆនេយុហិ បិនេយិសន្លានេតហិ កានេលហិ ព្យុដ្ឋក្យុលាត៌ តិត្ថាត្តិនេតាតិ ច្រុត្តំ នេហាតិ· បឆចិអាឌីតិ យហត្តាតិ ចត្វុតិ, យហត្តា ច សក្កកាចាឌនេឃា អត្តនេតា អត្តនេតា ចិសនេយ ឲនេកកាច, ឲចំ សយុាសព្ទុដ្ឋោបិ យហនេត្តា អត្តនេតា ចិសនេយ ឲនេកា ឲច· នេកា ច តស្ស ចិសនេយា? ព្យុដ្ឋក្សុយិ, ឃាចតកំ ចា នេតាឃ្យនេយចំ “អាកានេសា ចិយ អតត្តចិសនេឃា កកចា ឲនេកា ឲច នេហាតី”តិ ចឌនេត្តា “ឲកិស្សា នេលិកឆាតុឃា”តិ ច្រុត្តនេលិកឆាតុនេតា អនេត្លាស្សុបិ ចក្កចាឰឲស្ស អបនេស្ស ព្យុដ្ឋស្ស អកាចំ ឌនេស្សតិ·

“សយុលា នេយត”ត្តិអាឌិតា បចត្តិតំ អត្តនេតា ឰ្យាកនេលំ អចិបទីតត្វតាយ សត្វុទិ បសាក្យប្យាឌនេតត សយុាបដិបឌ្ឍយាតស្ស អត្យក្កនេយត នេលិក្យុត្តនេឆយុាចហយ្យិ នេហាតីតិ អាហ “ឆយុស្ស...នេប... បដិបឌ”ត្តិ· ចាឌស្ស អត្យុបតត៌ អត្យុប្យចត្តិ ចាឌាត្យុបិនេតាតិ អាហ “ចានេឌានេឃចា”តិ·

អដ្ឋទិឃអត្ថុតចណ្ណនា

១៩១·ដ្ឋកាឃីតិ តាយំ, យហាសទីនេតាយ បត នេឆនេទា យហាដ្ឋកាឃីតិ បត្លាឃិត្វ, ឃស្ស ចនេសត ចិតនេឃ តិសិឌតស្ស ឌសា អត្យុត្លាតា· បច្ចាចណ្ណាតិ ពុឌ្ឋិកាឌិនេកឌនេតា បច្ចាប្យកានេទា· បីតិសយដ្ឋានេតហិ បលីតទ្រុនេបហិ អតិឰ្យាបិតនេឌនេហា “តិនេទត្តទំ បីតិឃា ចុដសទីនេទា”តិ ច្រុនេត្តា, តនេតា ឲចស្សា បទិឃាឃនេតា ចទលាលក្លលាយ្យិ ច្រុត្តំ· អប្យ-សនេដ្ឋា “អប្យកសិនេទនេតចា”តិអាឌិស្រុ (ឋំ· តិ· ១·១០១; ទ៝·៨រ៉ប៉; អ· តិ· លិ·លិ១) ចិយ ព្លឆ អកាចនេត្វាតិ អាហ “អប្បិច្ឆតាតិ តិត្តល្យ្យា”តិ· តីហាកានេទហីតិ ឃឆាលិកឃឆាឌាលឃឆាសាក្យប្យប្យកានេទហិ·

ត ត កនេឆតិ កនេឆតិនេឃច· ឌីចទាឌិនេហតុត្តិ ឌីចទ្រុប្យាឌាឌិនេហតុក្ងតំ បឃុត្តកឆំ ត កនេឆតិ· នេចនេតឃ្យចនេសតាតិ ចិនេតតត្លាបុក្កលចនេសត·

ກເຂຕິ “ຊຸຈບຍໍ ຍິຄຍໍ ງູບກຽຕີ”ຕິ໌ “ນຕຼາກິກ ນຕຼາຍິຕຸທຍຍີ”ຕິອາຣິກາ (ຍ໌ ຄິ໌ ໑໌໑໒ປ໌; ໑໌໑໓໑; ຍທາຈ໌ ໑໑; ກຂາ໌ ໓໐໓; ຂ໌ ປ໌ ໑໓໑) ກາຂາປິ “ຮນຕລນຍຕຼາກເຕາ, ກິກູເຈ, ຕຂາກເຕາ”ຕິອາຣິກາ (ນໍ໌ ຄິ໌ ໑໌໑໑, ໑໑) ນຸຕຼຄຼາປິ໌

໑໙໗໌ອກິກູລຄິ ອກິລຸາ ຄິກຸາຂກຕຼາ, ບຸຊຄຍິນຸຊຸຄຈເນຄ ບຈຕິຕຕຼາ ຈ “ເຈຍຸາກເລ”ຄິ ຈຸຕິ໌ ເນນໍ ນຕູ ນຸຍິເຕຼາຍູ ຊຸຈາຕິ໌

ນຍຸນາຮຄຶຍນຸຕຼຈລູຄາຍ ລຶຄຕຼບຸກາຍຄາ໌

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៦. បាសាទិកសុត្តវណ្ណនា

និគណ្ឋនាដបុត្តកាលង្កិរិយវណ្ណនា

១៦៤. លក្ខស្ស សរវេធំ អធិរដ្ឋិតត្តាន វិញ្ញាតវិធិ ជាតត្តិតិ វេធញ្ញា. តេនាហ “ធនុម្ហិ កតសិក្ខា”តិ. សិប្បំ ឧគ្គហណត្ថាយាតិ ធនុសិប្បាទិសិប្បស្ស ឧគ្គហណត្ថាយ. មជ្ឈិមេន បមាណេន សរបាតយោគ្យតាវសេន កតត្តា ទីឃបាសាទោ.

សម្បតិ កាលំ កតោតិ អធុនា កាលំ កតោ. ទ្វេធិកជាតាតិ ជាតទ្វេធិកា សញ្ជាតភេទា. ទ្វេជ្ឈជាតាតិ ទ្វិធាភាវប្បត្តា. ភណ្ឌន្តិ បរិភាសន្តិ ឯតេនាតិ ភណ្ឌនំ, វិរុទ្ធចិត្តំ. តត្ថ ភណ្ឌនំ “ឥទំ ភណាមិ ន វត្តព្ព”ន្តិ បញ្ញត្តចិត្តំ បណ្ឌិតំ. ធម្មវិនយន្តិ បរិយត្តិ វិគ្គណ្ហន្តា មុខសត្តីហិ. សហិតំ មេតិ មយ្ហំ វចនំ សហិតំ សិលិដ្ឋំ បុព្ពាបរសម្ពន្ធំ អត្ថយុត្តំ ការណយុត្តំ. តេនាហ “អត្ថសំហិត”ន្តិ. អធិចិណ្ណន្តិ អាចិណ្ណំ. វិបរាវត្តន្តិ ចិររត្តាសេវនវសេន បរាវត្តិតំ, បរាវត្តំ និវត្តិតន្តិ អត្ថោ. តេនាហ “ចិរកាលវសេន បគុណំ, តំ មម វាទំ អាគម្ម និវត្ត”ន្តិ. បរិយេសមានោ វិចរ តត្ថ តត្ថ គន្ត្វា សិក្ខាតិ អត្ថោ. សចេ បហោសិ, ទោសារោបេន មយា វេឋិតំ វាទំ និព្ពេឋេហិ. មរណមេវាតិ អញ្ញមញ្ញឃាតវសេន មរណមេវ. នាដបុត្តស្ស នាដបុត្តិយា, តេ បន តស្ស សិស្សាតិ អាហ “អន្តេវាសិកេសូ”តិ. បុរិមបដិបត្តិតោ បដិនិវត្តនំ បដិវានំ, តំ រូបំ សភាវោ ឯតេសន្តិ បដិវានរូបា. តេនាហ “និវត្តនសភាវា”តិ. កថំ? អត្តស្ស អាចិក្ខនំ បវេទនំ ហេតុទាហរណានិ អាហរិត្វា ទេសនំ. តេនាហ “ទុប្បវេទិតេតិ ទុវិញ្ញាបិតេ”តិ. ន ឧបសមាយ សំវត្តតីតិ អនុបសមសំវត្តនិកំ, តទេវ អនុបសមសំវត្តនិកំ, តស្មិំ. សម្មស្សិតំ ហុត្វា បតិដ្ឋាហេតុភាវតោ ថូបំ, បតិដ្ឋាតិ អាហ “ភិន្នថូបេតិ ភិន្នបតិដ្ឋេ”តិ, ថូបោតិ វា ឯមស្ស និយ្យានិកភាវោ វេទិតព្ពោ អញ្ញោ ឯសមោ អភិរុយ្ហ សម្មស្សិតព្ពន្ត, សោ និគណ្ឋស្ស សមយេ កេហិចិ អភិន្នសម្មតោបិ ភិន្នោ វ សមន្តា អនាសវោតិ សោ ភិន្នថូបោបិ, សោ វ និយ្យានិកភាវោ ជាតរុក្ខោ យុត្តិយុកាមានំ បដិសរណំ, តទេវ នត្ថីតិ អប្បដិសរណោ, តស្មិំ ភិន្នថូបេ អប្បដិសរណេតិ វុត្តំ អត្ថោ វេទិតព្ពោ.

អាចរិយបរិយាណន្តិ អាចរិយវុឌ្ឍិ ហុត្វា បរិណាមិតំ នានានីហារេនាតិ នានាការេន.

១៦៥. តទេវ សម្ពុទ្ធាទិវំ ភូតបុព្ពាកតិយា សមយាកាសន្តិ សមយាកឆ្ញាតំ.

“វេមតស្ស ឧបញ្ញាសោ”តិ វត្វា មហាស្ស អាយស្មតោ ចុន្ទស្ស ធម្មភណ្ឌាគារិកោ ឧបញ្ញាសោ អហោសិ, តំ វិត្វាថេរោ ធម្មស្សតំ “ទ្រព្យការេល ភិរា”តិអាទិ វុត្តំ. តត្ថ ទ្រព្យការេលតិ ភូតគណកេមតំ, ន វិរេសតំ. សត្ថុ បរិនិព្ពានតោ បុរេតរមេវ ហិ ធម្មសេនាបតិ បរិនិព្ពុតោ.

ធម្មរតនបូជាវណ្ណនា

សទ្ធិវិហារិកំអនាសីតិ សទ្ធិវិហារិកំ កត្វា អនាសិ។

កណាយ វុត្តំ ភគវតា សត្តិកា លភិតព្ពសមុកណាយ ការណំ។ សមុដ្ឋាបេតីតិ ឧដ្ឋាបេតិ, គាលិត្វិយបក្កេតា ឧដ្ឋេតីតិ អធិប្បាយោ។ សទ្ធមត្តិ សមុទេច វមេត្តា។ ឧបេកកស្មិំ បហារេ ទេយច តយោ តយោ ចារេ កត្វា ជិចា ភចចារេ រត្តិំ ភចចារេ ឧបដ្ឋាភយេច កច្ឆតិ ញាណុបដ្ឋាភចេសភ, បញ្ញាបុច្ឆាភាជិចេសភ បភ អត្ថរត្តរាបិ កច្ឆេតច, កច្ឆេត្តា ច ជិចសស្ស...បេ... កច្ឆតិ។ ធាតុំ ញត្តិតស្ស អត្តស្ស ឧត្តរណភាចេតា បញ្ញោច បញ្ញុត្តារេរា, តំ កេហត្វាច កច្ឆតិ អត្តភា យហាបញ្ញតាយ, សត្ថុ ច វមុទេសភាយំ អកិលាសុភាចេតា។

អសមានុព្វប្បចេជិតវមុចិភយចណ្ណកា

១៩៩។ អាទេរាធិតេបិ តស្មិំ អត្តេ។ សាយិកោ ហោតិ, តស្ស សាយិកភាចំ ទស្សេតុំ “សោច តស្សា អាជិយត្តុបរិយោសានំ ជាភាតី”តិ អាហ។ ឧចត្តិ ចចភសប្បជិច្ឆតំ។ ធុភ្ជេត្តេរភ ហិ អាភីតំ កណាបិកតំ ភកចា សប្បជិច្ឆេត្តា “ឧច”ត្តិ អាហ។ “ឧច”ត្តិ ធុរក្ខាទេ វមុចិភយេ សាចកានំ ទេ្វសិកាជិភាចេភ ចិហរណកិរិយាបរាយសភញ្ញាតំ។

យស្មា...បេ... បិកជំ ហោតិ ញាតិទេកយុរេភ ច ភេឃ្យស្ស អត្តស្ស ចិក្ខុតភាចាបត្តិតោ។ អធ ចា យស្មា...បេ... បិកជំ ហោតិ ទោសេសុ អាជិភចទស្សទេភ តប្បជិបច្ចេសុ កុលេសុ អាភិសំសស្ស ចិក្ខុតភាចាបត្តិតោ។ ចោក្កមុយាតិ អបសក្កត្វា។ អាយេវជិតលិខេបភ ចាយំ ភិទ្ធេសា, ចោក្កមុ ចោក្កមុយាតិ ចុត្តំ ហោតិ, តេភ តស្ស ចោក្កយភស្ស អត្តរត្តរាតិ អឃយេត្វា លព្ភតីតិ អាហ “ភ ភិទ្ធេរ”ត្តិអាជិ។ វមុភុវមុបជិបត្តិអាទេយាតិ តេភ សត្វារា ចុត្តយុត្តិវមុស្ស អភុវមុំ អប្បជិបជ្ជភាទេយា។ អាជិ-សទ្ទេភ បិញ្ញាយំ អាកតា អសាយីចិបជិបភាទេយា ច សក្កយ្ហត្តិ។ យត្តស្សត្តុយ្យីតិ បិ-សទ្ទេភ “ចិធារណបញ្ញាយ អសម្ភចា, ទោសេសុ អភកិភិចេសិតា, អសត្តិដ្ឋិបរាយាសិតា”តិ ឧចយាជីភំ សក្កហោ ទដ្ឋេព្ពា។ “តធា ឧច”ត្តិ បទេហិ យធាក្កយំ បការស្ស កាយំ ពិទោក្ខតា, បច្ចក្ខតា ចុច្ចតិ, តធាបិ យធា “តធា បជិបជ្ជតុ”តិ បទេភ បជិបជ្ជភាការោ ភិយេត្វា ចិហិតោ, តធា “ឧចំ បជិបជ្ជតុ”តិ ព្ពយិភាបីតិ ព្ពជំ តស្ស អត្តទស្សភការេច ចុត្តំ។ សយាទបិតត្វា យិច្ឆាបជិបការ អបុញ្ញា បសចតិ។

១៩សិ។ ធាកាយតិ យុត្តិវមេយ្យា ឧចេតភាតិ ធាការោយា, តេភ សត្វារា ចុទេត្វា វមុភុវមេយ្យា, តំ បជិបទេក្ខាតិ ធាកាយប្បជិបទេក្ខា, ទេសា បភ យស្មា តស្ស យុត្តិវមុស្ស អធិករេយ ការណសមុទេតា, តស្មា ចុត្តំ “ការណប្បជិបទេក្ខា”តិ។ ភិប្បាទេស្សតីតិ សាទេស្សតិ, សិទ្ធិ កយិស្សតីតិ ចុត្តំ ហោតិ។ ធុក្ខភិព្ពត្តកត្តិ សយ្យតិ, អាយតិច្ចាំ ធុក្ខស្ស ភិព្ពត្តកំ។ ជីរិយំ ករោតិ យិច្ឆាបជិបត្តា។

សមានុព្វប្បចេជិតវមុចិភយាជិចណ្ណកា

១៩៥. ភិយ្យាតីតិ ចត្តតិ, សំចត្តតីតិ ចា អត្ថោ.

១៨០. ព្ជឆ សាធកស្ស សម្មាបដិបត្តិយា ឲកត្តិកអបឞ្សយឝស្សតត្ថំ សត្ថុ សម្មាសម្ពុទ្ធតា, ធម្មស្ស ច ស្វាក្ខាតតា កិត្តិតាតិ “សម្មាបដិបន្នស្ស កុលបុត្តស្ស បសំសំ ឝស្សេត្វា”តិ ចុត្តំ. ឲចរិញ្ញាព្ថយិស្សា ឥឝសតាយ សំកិលេសកាកិយកាឥចត វ្ហដ្ឋិតាយ ឥចាឝាតកាកិយកាឥចត យថាតុសន្តិតា បចត្តិ ឌីបិតា ឥហាតិ. អឥនាឥតត្វាតិ អប្បឥចឌិតត្វា, បឥមត្ថំ ចត្តុត្វាសច្ចបដិឥចឆំ អបិបិតាតិ អត្ថោ. បិញ្ញាឃំ “អស្សា”តិ បឆំ “សាចកា សទ្ធម្មេ”តិ ឌ្វីហិ បឥឝហិ ឥឃាឥឌតព្វំ “អស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស សាចកា, អស្ស សទ្ធម្មេ”តិ. សព្វសក្កហបឥឝហិ កតត្តិ សព្វស្ស សាសតត្វស្ស សក្កហបឥឝហិ ឲកដ្ឋ្យកតំ. ឥតភាហ “សព្វសក្កាហិកំ កតំ ត ឥហាតីតិ អត្ថោ”តិ. បុឥព្វាភាបទំ សម្មត្តត្វកាឥចត សក្កឥហតព្វតាយ ចា សក្កហាតិ បឝាតិ កតាតិ ឲតស្សាតិ សក្កហបឝកតំ, ព្រហ្មចរិយំ. តប្បដិឥក្ខបឥត ត ច សក្កហបឝកតត្តិ ឥឃាឌតា. ទាកាឌិបដិបក្ខហទណំ, យថាតុសិដ្ឋំ ចា បដិបត្តិយាតាតំ ចដ្ឋក្ខឥតា បដិហទណំ តិព្វាតបិបតំ បដិហាឥទា, ឥសា ឲច អា-ការស្ស ព្ថ-ការំ កត្វា បដិហិឥទា, បដិហិឥទា ឲច បិដិហិឥទា, សហ បិដិហិឥទតាតិ សប្បាដិហិទំ, តថា ស្វប្បឥចឌិតតាយ សប្បាដិហិទំ កតត្តិ សប្បាដិហិទកតំ. តាឌិសំ បត ចដ្ឋឥតា តិយ្យាឥត តិឃុត្តំ, តិយ្យាតប្បឥឃាឌតត្វា ឥហាតីតិ អាហ “តិយ្យាតិក”ន្តិ. ឥឝចឥលិកឥតាតិ ឥឝចឥលិកឥតា បដ្ឋាយ ទ្វីប៉ឥឝចតិកាយឥតា បត្វាតិ. ស្វប្បកាសិតត្តិ ស្វដ្ឋុ បកាសិតំ. យាច ឥឝចមត្វឥស្សហីតិ ចា យាច ឥឝចមត្វឥស្សហិ យត្តកា ឥឝចា មត្វស្សា ច, តាច ឥត សព្វោ អភិញ្ញាឥបត្វា ស្វប្បកាសិតំ. អត្វាតាបិយ ឥហាតីតិ អត្វតប្បា, ឥសា បត អត្វាបំ កឥទាឥន្តា ចិឃ ឥហាតីតិ ចុត្តំ “អត្វាតាបកឥទា ឥហាតី”តិ.

១៨១. ឌិឥទាតិ ឌិតធម្មោ ឥកាតឌិ អសំហាទិឥយា, អឥសក្ខា ឞិលក្ខន្ធាឝឥយា ឥឆទកាទកា ធម្មា.

១៨២. ឥឃាឥកហិ ឥលយត្វាតិ ឥឃាឥកហិ អតុបឌ្ឍតត្វា. សទ្ធម្មស្សាតិ អស្ស សទ្ធម្មស្ស. អស្សាតិ ច អស្ស សត្ថុឥតា.

១៨៣. វ្ហបិសកា ព្រហ្មចាទិឥតា តាម ចិឥសសឥតា អតាកាមិឥតា. ឥសាតាបត្តសកឝាកាមិឥតាបិ តាឌិសា តថា ចុច្ចន្តីតិ “ព្រហ្មចរិយចាសំ ចសមាភា អរិយសាចកា” ព្ថឥច្ឆច ចុត្តំ.

១៨៤. សព្វកាឥលាសមប្បត្តន្តិ យត្តឥកហិ កាឥលាហិ សម្បត្តំ តាម ឥហាតិ, ឥតហិ សព្វេហិ កាឥលាហិ សម្បត្តំ សម្បត្តំ វ្ហបាតំ បរិបុណ្ណំ, សមត្តាកតំ ចា. ព្ថមឥមច ធម្មត្តិ ព្ថមឥមច សាសតធម្មំ.

វ្ហឝឥពត បឥឝសព្វាតា អត្តឥតា បព្វាឥចយ្យត្តិយតំ ឝឥស្សត្វា អភិយ្យាតិឥក អឥត្ថ បឃុត្តំ បឥហតុព្ថកសឌិសំ ចចតំ, ភកចតា អត្តឥតា សព្វញ្ញុតាយ តិយ្យាតិឥក អឥត្ថ ឥឃាឥឌត្វា ឝឥស្សត្វំ “វ្ហឝឥកា ស្វឝ”ន្តិអាឌិ ចុត្តត្តិ តំ ឝឥស្សត្វំ “ឥសា កិទា”តិអាឌិមាហ.

សក្កាយិតត្វាធម្មាឌិចណ្ណតា

១៥៥៉ សក្កុ សយាកយុាតិ តស្មិំយេច ផានេត លក្ខយាតាត់ កតិចសេត សក្កុ ផាតត្តរទោ បរក្កាសតេត សយាកតាត់ ចសេត សយាកយុ៉ តោតាហ "សក្កត្វា សយាកត្វា"តិ៉ អទេត្តុ អត្តតិ្ត បឥត្តូទេ អាកតអទេត្តុ សហ តត្តុ តត្តុ អាកតយតិ្ត៉ ញ្ញុញ្ញូតេត ញ្ញូញ្ញូតត្តិ ទុត្តាបិ ទុសេច តយោ៉ សយាតេត្តហឹតិ សយាត់ កទរាតេត្តហិ, ឆ្កបយុំ ចា អាតេត្តហិ៉ សក្កាឃិតត្តាត្តិ សយុទេច កាឃិតត្តាំ កទេចតត្តាំ, តំ បត សក្កាឃត់ ចាឥតាយក្កោតិ អាហ "ចាទេចតត្តា"ត្តិ៉

១៥៥៉ តស្ស ចា កាឃិតេតិ តស្ស កិក្កុតោ កាឃិតោ អទេត្តុ ទេច ញ្ញូញ្ញូតេ ច៉ អត្តុមិច្ឆាកហណរាបតាតិ ឃចា ហោត្តិ, តំ ឥស្សេតំ "ចត្តារទោ សតិបដ្ឋានា"តិអាឌិ ទុត្តិ៉ អាទេយុណ៍ "សតិបដ្ឋាន"ត្តិ កណ្យាតិ, ត សតិយេច "សតិបដ្ឋាន"ត្តិ៉ "សតិបដ្ឋានាតឹ"តិញ្ញូញ្ញូត់ ទេរាបេតិ តស្មិំ អទេត្តុ, ត "សតិបដ្ឋានា"តិ៉ ក្ខបបត្ថតទាតឹតិ ឃុត្តតទាតិ៉ អស្លិតតទាតឹតិ ឋិលិដ្ឋតទាតិ៉ ឃា ទេចាតិ លិក្កុចិបល្លាសេត ទុត្តិ, ចិកត្តិលេបេត ចា៉ បុត ឃា ទេចាតិ លិក្កុចិបល្លាសតេច តិទ្ឋេសា៉ តេច ក្ខស្សាទេតត្តាតិ ត ក្ខក្កិសេតត្តា ចិទ្ទុត្ត្តា ទុត្តត្តា៉ ត អបសាទេតត្តាតិ ត សត្តទ្ទេតត្តា ចិចាឥបទិហរណត្តុ៉ ឈារណត្តិ ក្ខបឈារណត្តុ សល្លក្កណត្តុ៉

១៥៦៉ អទេត្តុត ក្ខរបតត្តិ អចិបទិតេត អទេត្តុត ក្ខរបតំ តំ "អឃយេត្តុ អទេត្តុ"តិ ក្ខរបត្ថ បដិឌានិត្តុ ចិតំ៉ តចាទ្ទុបិ ច តស្ស ត្តុញ្ញូា តាយ ហោតឹតិ អាហ "អត្តុស្ស ចិត្តាតារ"ត្តិ៉ ទុចយេតំ កិក្កុ បសំសចាតិ ទុត្តតយេត ឈុកាណក់ អយុំ កិក្កុ "ទុចំ លិកា តោ អាទុសោ"តិអាឌិអាកាទេត បសំសច៉ ខ្កឌាតិស្ស បសំសកាច់ ឥស្សេតំ "ទុសោ ហឹ"តិអាឌិ ទុត្តិ៉ ទុសាតិ បទិឃត្តិឆយុស្ស សត្តុកិច្ចកទណទោ, តត្តុ ចស្ស សយុទេច អចដ្ឋិតកាចទោ "ត្តុទ្ធេ តាយ ទុសា"តិ ទុទេត្តា៉ "លិកា តោ"តិអាឌិតា ចស្ស កិក្កុត់ ឋិឃកទ្ធុកាច់ ចិកាទេចត្តា សត្តុ តំ អត្តុតោ ផានេត ឥបេឃឹតិ ទុទេត្តា៉

បច្ចឃាត្ថុញ្ញាតកាទណាឌិចណ្ណាតា

១៥៧៉ តទោាបិ ក្ខត្តទិតត្តិ ឃា បុទេត្តា សយុាបដិបត្តស្ស កិក្កុតោ បសំសតចសេត "ខ្កឈ បត ទុក្ខ សត្តា ច ហោតិ សយុាសយុទេត្តា"តិអាឌិតា (ឌី៉ តិ៉ ១៉១៩៥, ១៩៨) បចត្តិតឥសតាឃ ក្ខបទិ "ខ្កឈ ទុក្ខ សត្តា ច លោកេ ក្ខឥបិឌិ"តិអាឌិតា (ឌី៉ តិ៉ ១៉១៥០, ១៥១) ឥសតា ចទ្ធិតា៉ តទោាបិ ក្ខត្តទិតត់ សចិសេសំ ឥសត់ ចទ្ទេត្តា "បច្ចឃហេតុ"តិអាឌិយាហ៉ តត្តុ បច្ចឃហេតុតិ បច្ចឃសំចត្តុតហេតុ៉ ក្ខប្បុជ្ជតកា អាឃចាតិ បច្ចឃាត់ បទិយេឃសតហេតុ ទេច បទិកោកហេតុ ច ក្ខប្បុជ្ជតកា កាឃាឃចាឥយោ៉ តោសំ ឌិដ្ឋឥយុិកាត់ អាឃចាត់ "ខ្កឈ, កិក្កុទេច, អទិឃសាចកោ ឃិច្ឆាអាឌិចំ បហាឃ សយុាអាឌិទេត ឌិចិតំ កប្បេតិ"តិ (សំ៉ តិ៉ ៥៉៥) "ខ្កឈ, កិក្កុទេច, កិក្កុ បដិសក្កា យោរាតិសោ ចិចទំ បដិសេចតឹ"តិអាឌិតា (ម៉ តិ៉ ១៉២២; អ៉ តិ៉ ៤៉៣៥) ច សយុាបដិបត្តិ ក្ខបឌិសេត្តា កកចា បដិឃាតាឃ ឈយុំ ឥសេតិ តាយ៉ "ឃោ ខុយេត្តុ បិឡុត្តឃា អត្តុញ្ញូតាតិ ឃិច្ឆា កណ្យាតិ, សោ តេច ក្ខស្សាទេតត្តា, ត អបសាទេតត្តា, សាឥុកំ សក្កាទេបតត្តា តស្សេច អត្តុស្ស តិសត្តិឃា"តិ ទុចំ បទិឃត្តិឆយុ ឃិច្ឆាបដិបត្ត សយុាបដិបត្តិឃំ កិក្កុ តិយោាទេត្តា កកចា កណ្ឌតហេតុ ក្ខប្បុជ្ជតកាត់ សយ្យាឃិកាត់ អាឃចាត់ បដិឃាតាឃ ឈយុំ ឥសេតិ តាយ៉ ឃចា តោ ត បចិសត្តិតិ តោ អាឃចា អត្តុតោ ចិត្តុសត្តាត់ ឃចា ត ឆ្កតទត្តិ៉

មូលឃាតេន បដិហតកាយាតិ យថា មូលឃាតោ ហោតិ, ឯវំ មូលឃាតវសេន បហតកាយ។ តត្តិ ចីវរំ។ យថា ចីវរ

ព្ពទយត្ថិកតេយេច ស្ថបិតាយ អត្ថញ្ញាតំ, ឯវំ បិណ្ឌបាតាទេយាបិ។

សុពលិកាទុយោកាទិវណ្ណនា

១៥៧។ សុលិតន្តិ សញ្ញាតសុលំ។ បីឡិតន្តិ ឆាតំ សុហិតំ។ តថាភូតោ បន យស្មា ថូលសរីរោ ហោតិ, តស្មា “ថូលំ ករោតី”តិ វុត្តំ។

១៥៨។ ភនិតសការាតិ អតចន្ទិតសការា, ឯវរូបិយ ពទាយ អតចន្ទាតកាវតោ សការេវាបិ តេសំ អតចន្ទិតោតិ អធិប្បាយោ។ តេនាហ “ឱច្បា នោ អត្ថិ”តិអាទិ។ ការំ “បញ្ចាហិ វគ្គេហី”តិ វុត្តំ, អក្កិហិតក្កហណេន បន វត្ថាទិ វគ្គេ វេទិតព្ពានិ។ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណាទិហិ សមន្តវគ្គេហិ។ តស្ស ចា ភោឃ្យជវេម្ហ ខាតតវសេន បវត្តិ ស្ថបិតាយ “ខាតតា”តិ វុត្តំ។ ហព្ពាយលកំ វិយ បច្ចក្ខតោ ឥស្សតវសេន បវត្តិ ស្ថបិតាយ “បស្សតា”តិ វុត្តំ។ នតំ វុច្ចតិ ធម្មាឃីហិ អនុបចិន្តក្ខិមេប្បទេនោតិ អាហ “ពម្ពីទក្ខិ អនុបចិន្តេវា”តិ។ សុង្ឃ តិលានោតិ ក្ខិ តិលតិត្វា សម្ពេទេច ផបិតោ។ តម្បិត្តិ ពិលាសចេ។ អនញ្ញាចារោ អចលេខិ អសម្បេចឆិ, យស្មា អញ្ញាចារោ សេតុឃាតោ ពិលាសចាតិ។ សោតាបត្តាទេយាតិ ឯត្ថ អាទិ-សទ្ទេន ពហិតេសុ អភាកាយិនោ តាច តចសុបិ ផាតេសុ ពិលាសចា វិយ អកគ្គា, សោតាបត្តិសពកាកាយិនោ បន “តតិយបញ្ចាយទ្វារេសុ អកគ្គា”តិ ន វត្តព្ពា, ព្ពតទេសុ សព្ពសុ ផាតេសុ អកគ្គាច។

បញ្ញ្យាកេរលវណ្ណនា

១៥៩។ ពិហិព្យញ្ញនេតតាតិ ពិហិលិង្គេន ពិលាសវេចា បន ពិហិព្យញ្ញនេតន អរហត្តំ បត្តាបិ ន តិដ្ឋតិ ចិរវេលដ្ឋាតស្ស អការាចាតិ អធិប្បាយោ។ តស្ស ឥវសតាតិ ក្ខុម្ពេទេវត្តការេច ផត្វា អរហត្តប្បត្តស្ស ឥវសត។ អយំ បញ្ហាតិ “អកន្តោ សោ តច ផាតាតិ អញ្ញាចរិយ”ន្តិ អយំ បញ្ហា អាការោ ព្ពតរស្ស បត្តញ្ញាយ, បរិតិត្តានេតន ចា អកគ្គតាយ អចុត្តសិន្ធត្តា។ យនិ ឯវំ ពនំ កិព្ពកហលត្តិ អាហ “កិត្តទោសត្តា”តិអាទិ។ អបរិច្ឆេទន្តិ អបរិយន្តំ, តយិទំ សុចិបុលន្តិ អាហ “យហន្ត”ន្តិ។ ភោឃ្យស្ស ហិ ចិបុលតាយ ពាលស្ស ចិបុលតា វេទិតព្ពា, ឯវេតន “អបរិច្ឆេទ”ន្តិ វុច្ចមានេបិ ភោឃ្យំ សត្វ ពាលស្ស វសេន បរិច្ឆេទវេចាតិ ឥស្សិតំ ហោតិ។ វុត្តញ្ហេតំ “ពាលបរិយន្តិកំ តេឃ្យ”ន្តិ (មហានិ។ ៩៨, ១៩៩; ចូឡនិ។ ប៉ុ; បដិ។ ម។ ១។៩) អភាវតោអបញ្ញាបនត្តិ អភាវេត ចិសយេ ពាលស្ស អបញ្ញាបនំ។ “បច្ចក្ខំ ចិយ ពត្វា”តិ ពស្មា ចិយ-សទ្ទក្កហណំ ពតំ, នន្ ព្ពន្ធានំ សព្ពម្បិ ពាលំ អត្តនោ ចិសយំ បច្ចក្ខមេវ ពត្វា បវត្តតិ ឯពប្បយាលការវតោតិ? សច្ចមេតំ, “អក្ខ”ន្តិ បន ចក្ខាទិព្ពន្ទ្រិយំ វុច្ចតិ, តំ អក្ខំ បតិ វត្តតីតិ ចក្ខាទិតិស្សិតំ ចិញ្ញាណំ, តស្ស ច អារម្មណំ “បច្ចក្ខ”ន្តិ លោកេ តិរុឡ្ហមេតន្តិ តំ តិឥស្សតំ ពត្វា ឥស្សេត្តោ “បច្ចក្ខំ ចិយ ពត្វា”តិ អវេចាវ, ន បន ភកវតោ ពាលស្ស អប្បច្ចក្ខាការេន បវត្តនតោ។ តថា ហិ វត្តន្តិ –

“អាចិក្ខតិ បកាសតិ, អនុបទ្ធតេវតសិ;

អតីតាតាគតេ តាលេ, បច្ចុប្បន្នំ ចនិស្សិតា”តិ។

អញ្ញាតំ ចិហិតលោកតាតិ អញ្ញាណំ ចិរលេយ បចត្តិលោត។ រក្កាលេហតព្ពត្តិ រយំ កត្វា កចឃិតព្ពំ, កចតំ បត បញ្ញាបតំ តាយ លោហាតីតិ បញ្ញាលេបតព្ពត្តិ អលត្ថោ ចុលេត្វា។ តាឌិរត្តិ រតតំ រយិតំ បចត្តកំ។ ខាលំ តាយ តត្តីតិ អាចជ្ជលេតត ចិតា ខាលាឃប្បត្តិយា អរយគ្គចលោតា។ ឲកាការលេត ច ខាលេលា បចត្តយាលេត តាតាការស្ស ចិរឃស្ស អចលេខាលេឆា ត រិយា។ អចាបិ រិយា, អតិរុបិតទ្ធលេបលេតច អចលេខាលេឆា រិយា, លោត ច ខាលំ លោឃ្យំ អញ្ញាតរឌិរលេយច រិយា។ ត ហិ “ព្ទាជំ ត”ត្តិ ចិលេចលោត អតចត្យលេទ្ធ អលត្ថោ ខាលេតា តាយ លោហាតិ, តស្មា “ចរលេតា ច តិដ្ឋលេតា ចា”តិអាឌិ ខាលលំបតយត្តំ។ លោតាហ “ឃចរិច ខាលិ អញ្ជត្តា, ឲចំ យញ្ញត្តិ”តិ។

រតិ អតស្សរតីតិ រតាតុរាទិ, រតិយាតុចត្តតចលេរត បចត្តខាលំ។ លោតាហ “បុលេព្ពតិចាសាតុស្សតិរយ្យឃុត្តក”ត្តិ។ ខាលំ លេបលេរឹតិ ខាលំ បចលេត្តរិ។ រព្ពតត្តកលេយច លោឃ្យាចលេលាស្ស ឬប្បហឹតត្តា អប្បដិហតំ អតិចារិតំ ខាលំ កន្តិ បចត្តតិលេច្ចច អលត្ថោ។ “លេខាឌិ ចុច្ចតិ ចត្យុរុ យលេក្កុរុ ខាលេលា”ត្តិ (ទ្ធត្យអតិ។ ១១១) ចចតលោតា ចត្យយក្កខាលំ លេខាឌិ, តលោតា តស្ស អឌិកតត្តា ដ្ឋប្បជ្ជតកំ បច្ចុចេក្កលេខាលំ “លេខាឌិជំ ខាលំ ដ្ឋប្បជ្ជតី”តិ ចុត្តំ។ លេខាឌិជំ លេខាឌិម្ទលេ ឌាតំ ចត្យយក្កខាលំ, តញ្ចា លោលា អតាកតំ អារព្ភ ដ្ឋប្បជ្ជិស្ស តស្ស អប្បចត្តិអត្ថំ តចាកតស្ស ដ្ឋប្បជ្ជតិ តស្ស ដ្ឋប្បត្តត្តា អាឃតិ បុតគ្គចាកាចលោតា។ កចំ តចាកលោតា អតាកតយទ្ធាតំ អារព្ភ អតីរកំ ខាលេឌស្សតំ បញ្ញាលេបតីតិ? អតីតស្ស បត អទ្ធុលោតា យហត្តតាឃ អតីរកំ ខាលេឌស្សតំ តត្ថ បញ្ញាលេបតីតិ លោកា ឲត្ថ ចិលេរាលេឆា។ តិត្តិយា បត ព្ទាយយត្តំ ឃាចាចលោតា អឌាតគត្តា – “តឃិជំ កិំ ឬ, តឃិជំ កចិស្ទ”តិ អត្តលោតា អញ្ញាលាលេយច ឋិកដំ កលេរាត្តិ។ តស្មា តកចតា ររត្តតិបរិយាបត្តឆឲ្យប្បចត្តិ រត្តាឃ “អញ្ញាចិហិតកំ ខាលេឌស្សត”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ។ ព្ទាតរិ បត រត្តាឃ ចុច្ចយាលេត រតិ តចាទ្ធលេប បលេយាឌលេត អតាកតយ្យិ អទ្ធាតំ អារព្ភ អតីរកលេយច ខាលេឌស្សតំ បញ្ញាលេបយ្យ តកចាតិ អតត្ថលំហិតត្តិ អឃលេយត្ថ អលត្ថោតិ អាហ “ត ព្ទាឆលេលិកត្ថំ ចា បរលេលិកត្ថំ ចា តិស្សិំត”ត្តិ។ ឃំ បត រត្តាតំ អតត្ថាចហត្តា អតត្ថលំហិតំ, តត្ថ លេរត្យឈាលេតា តចាកតស្ស។ “ការតឃុទ្ធឹតាហលេលារឌិរ”ត្តិ ព្ទាឃិតា តស្សា កចាឃ លេឃតុលេឃ្យត អត្ថតត្ថំ ឌីលេបតិ។ រលេហត្យកត្តិ ខាបលេកត លេហត្យតា រលេហត្យកំ។ លេរា បត លេហត្យ លេឃត តិឌស្សលេតត រាឌឹយតិ, តំ តស្ស ការលាត្តិ លោត រការលំ កត្វា។ ឃចា ហិ បដិញ្ញាតត្ថរាឆតលោតា លេហត្យ, ឲចំ រាឆកំ តិឌស្សតត្តិ។ ឃុត្តបត្តកាលលេឃចាតិ ឃុត្តាតំ បត្តកាលេ ឲច។ លេឃ ហិ លេចលេតឃ្យា តស្សា កចាឃ ឃុត្តា អតុច្ឆិកា, លោតរលេឃច លេឃាឌលេត រត្តាឃ ចា កចាឃ បលេត្តា ដ្ឋបការាចលេហា ការលេលិ, តឌា ឲច កលេចតីតិ អលត្ថោ។

១ប័ប័។“តចា តលេចច កឌតលោតា”តិ ព្ទាឃិតា “តចាកលោតា”តិ អាលេយឌិតលេលិលេបតាឃំ តិលេទ្ធលេរាតិ ឌស្សេតិ។ តចា តលេចចាតិ ច ឆឲ្យអត្ថរកាចាតុទ្ធបំ, ចលេចតឃ្យញ្ញារឃាតុទ្ធបញ្ចាតិ អឌិប្បាលេយា។ ឌិដ្ឋត្តិ ទ្ធបិឃតតំ ឌដ្ឋព្ពលោតា, លោត ឃំ ឌិដ្ឋំ, ឃំ ឌិស្សតិ, ឃំ ឌក្ខតិ, ឃំ រតិ រយចាលេឃ បលេស្សឃ្យំ, តំ រព្ពំ “ឌិដ្ឋំ” លេត្តច កហិតំ កាលចិរលេរស្ស អតាយដ្ឋកាចលោតា។ “ឬត”ត្តិអាឌីស្ទបិ ឲលេរច តលេយា។ ឬតត្តិ រទ្ទាឃតតំ លេរាតព្ពលោតា។ ឃុតត្តិ រតិស្សលេឃត ឈាតាឌិព្ទត្រុលេឃត រឃំ បត្វា ឋិបុលិត្វា កលេហតព្ពំ។ លោតាហ “បត្វា កលេហតព្ពលោតា”តិ។ ចិញ្ញាតត្តិ ចិឌាតិតព្ពំ, តំ បត ឌិដ្ឋាឌិចិតិមុត្តំ ចិលេញ្ញយ្យត្តិ អាហ “ឬលេទក្ខាឌិឆឲ្យាឃតត”ត្តិ។ បត្តត្តិ ឃចា តចា បត្តំ, ហត្ថគតំ អឌិកតត្តិ

ອເຕ຺ວາ. ເຕນາຫ "ປຣິເຍສິຕ຺ວາ ຈ ອປຣິເຍສິຕ຺ວາ ຈ"ຕິ. ປຣິເຍສິຕນ຺ຕິ ປຕ຺ຕິຍາຍຕ຺ວໍ ປຣິຍິຏ຺ຐໍ, ຕໍ ປນ ປຕ຺ຕໍ ຈ ສິຍາ ອປ຺ປຕ຺ຕໍ ຈ ໂຂຍຈາປິ ປຣິເຍສິຕເຍວາຕິ ອາຫ "ປຕ຺ຕໍ ຈ ອປ຺ປຕ຺ຕໍ ຈ"ຕິ. ປເຈ຺ຈເກນາປິ ທ຺ວິປ຺ປກາເຣປິ ປຕ຺ຕໍ, ທ຺ວິປ຺ປກາເຣປິ ປຣິເຍສິຕໍ, ເຕນ ເຕນ ປກາເຣນ ຕທາກາເຣນ ອພິສມ຺ພຸທ຺ທນ຺ຕິ ເທສ຺ສຕິ. ວິເຕ຺ຕນ ອນຸສມ຺ພຸທ຺ທິຕນ຺ຕິ ເວາປນໍ ອປິເລປ຺ວາ ວິເຕ຺ຕເນວ ອນຸສໍວິທິຕໍ, ປຣິວິຕກ຺ກິຕນ຺ຕິ ອເຕ຺ວາ. ປີຕກນ຺ຕິ ອາທີຕິ ອາທິ-ສເທ຺ທນ ໂລຫິຕກຊ຺ຊາຕາທີ ສຕ຺ຕໍ ຣູປາເຣມ຺ມນິກາເຍ ສງ຺ຄຫາຕິ. ສຸຍໂຕຕິ ຣາຄເຈເສນ, ໂລພເຈເສນ, ສທ຺ທາທິເຈເສນ ຈ ສຸຍໂຕ. ທຸມ຺ໂມຕິ ພ຺ຍາປາທວິຕກ຺ກເຈເສນ, ວິຫິສາວິຕກ຺ກເຈເສນ ຈ ທຸມ຺ໂມ. ຍຊ຺ໂຊຕ຺ຕາຕິ ອຊ຺ຊານເຈເສນ ຈ ຄານເຈເສນ ຈ ຍຊ຺ໂຊຕ຺ຕາ. ເອເສວ ນເຍາ ສຕ຺ຕຕ຺ຕ. ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ອາທິ-ສເທ຺ທນ ສທ຺ທສເທ຺ທາ ປທຈສເທ຺ທາ, ປຕ຺ກເທ຺ທາ ປຸປ຺ປເທ຺ທາ, ປຕ຺ຕເຣສາ ຜລເຣສາ, ໂຄປິຕິນ຺ຕໍ ອນຸປິຕິນ຺ຕໍ, ຍຊ຺ຊຕ຺ເຕເຈຕສາ ກຸສລກຍໍ ອກຸສລກຍນ຺ຕິ ເອວໍ ອາທີນໍ ສງ຺ເຫາ ທຊ຺ເຊຕ຺ໂພ.

ອປ຺ປຕ຺ຕນ຺ຕິ ຍາເຣໂຜ ອສມ຺ປຕ຺ຕໍ, ອວິທິຕນ຺ຕິ ອເຕ຺ວາ. ເຕນາຫ "ຍາເຣໂຜ ອສມ຺ປິກຕ"ນ຺ຕິ. ຕເຊຈ ກຕຕ຺ຕາຕິ ຕເຊຈ ຍາຕຕ຺ຕາ ອພິສມ຺ພຸທ຺ທຕ຺ຕາ. ກຕ-ສເທ຺ທນ ເຈກຕ຺ວໍ ຄຸທ຺ທິອຕ຺ຖນ຺ຕິ ອເຕ຺ວາ. "ກຕິອຕ຺ວາ ຫິ ສາຕເຈາ ຄຸທ຺ທິອຕ຺ວາ ກຈຕ຺ຕີ"ຕິ ອກ຺ລເຈຕ຺ຕກາ.

ອພ຺ຍາກຕທ຺ວຍາທິວຄ຺ຄນາ

໑໕໙. "ອສມຍຕໍ ກເຣຕ຺ວາ"ຕິ ຈຕ຺ວາ ສເຍາປິ ຄາຍ ເກາຈິ ຄຕ຺ວໍ, ກຸເສາ ໂຄຕ຺ຕຣິຕເຣາຕິ ຍເສ຺ສາຕໍ "ອນຸຕ຺ຕເຣຕ"ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ສາ ປຄາເມ ອສມຍຕາ, ອນຸຕ຺ຕເຣຕາ ຈ ສຕ຺ຕຍຸຕໍ ປຸເຣຕ຺ວາ ຊີຕາຕິ ຍເສ຺ສາຕໍ "ສຕ຺ຕຍຸຕ"ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ສາ ສຕ຺ຕຍຸຕາ ສທ຺ທ຺ວຸຈເຣຈກ຺ກຈຕ຺ຕິກາເຣນ ໂລເກ ປາກໂຏ ຊາຕາຕິ ຍເສ຺ສາຕໍ "ຄນຸຣາຊກາເຈ ກເຣຕ຺ວາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ຕທາ ສຕ຺ຕຍຸກາເຣນ ຈ ສຕ຺ວາ ພ຺ລເຍສຸ ຊີຄ຺ຄກຕວິປ຺ປລ຺ລາເສສຸ ເອວໍ ປຕິປຊ຺ຊຕີຕິ ຍເສ຺ສເຕ຺ວາ "ພ຺ລຊາຕີ"ຕິອາທິມາຫ. ຕຕ຺ຖ ສີຫຄາຍນ຺ຕິ ອພີຕຄາຍໍ ເສຄ຺ຄາຍໍ. ເສຄ຺ຄາເຍາ ເຫສ, ຍທິທໍ ຊປຄີຍສ຺ສ ປຊ຺ຊາສ຺ສ ຊປຄີຍກາຈຍສ຺ສຕໍ. ຊປຄີຍຕາ ຈສ຺ສ ປິຊ຺ຊພ຺ລອານຸຊ຺ຊຫາ ເອວ "ນ ເຫຕ"ນ຺ຕິອາທິນາ. ຍທາ ໂຄປທິຕກຍ຺ຍກິເລສເຣນ ພ຺ລຕ຺ຕໍ ອາກຕ຺ຕຄຳ, ຕທາ ຕໍ ອາກເຣາຕີ ຕທາກາເຣາ, ສເຕ຺ຕາ. ຕທາ ຫິ ເສາ ຣູປິຄີສຸ ສເຕ຺ຕາ ຈິສເຕ຺ຕາຕິ ກຕ຺ວາ "ສເຕ຺ຕາ"ຕິ ຈ ວຸຈ຺ຈຕິ. ພ຺ລຕ຺ຕຕ຺ຕິ ຈ ປຕິລທ຺ທຕ຺ຕາ ຕທາ ປຈ຺ຈລ຺ລກ຺ກເຣາ ອຕ຺ຕກາເຣາຕິ ເວທິຕເຕ຺ພາ.

"ອຕ຺ວສຫິຕໍ ນ ເຫາຕີ"ຕິ ພ຺ລຍິກາ ໂຄຍຕ຺ວ ວິຄຸເຣາຕາຍສ຺ສເຄຕ ຄິເຣຕ຺ວກວິປ຺ປລິປຕໍ ຕສ຺ສ ຈາຍສ຺ສ ວິກາເຣຕິ, ໂຄຍໂລກຕ຺ວວິຄຸເຣປິ ສຍາຕໍ "ກີ ນຸ ໂຂ ວິຈຣຸຕິສ຺ສິຕ"ນ຺ຕິ ເກາຈິ ອາສເກ຺ຍຍາຕິ ຕຊາສກ຺ກາຕິຈຕ຺ຕກຕ຺ວາ "ນ ຈ ຄນຸສຫິຕ"ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ເຕນາຫ "ນຈເລາກຸຕ຺ຕຣຄນຸຕິສ຺ສິຕໍ ນ ເຫາຕີ"ຕິ. ຍທິປິ ຕໍ ນ ວິຈເຣາກຕໍ ເຫາຕິ, ວິຈຣສ຺ສ ປນ ອຄິ຺ຄາຍກຸຕໍ ກ຺ ເລາຕິ ເກາຈິ ອາສເກ຺ຍຍາຕິ ຕຊາສກ຺ກາຕິຈຕ຺ຕກຕ຺ວາ "ນ ອາທິພ຺ຣຫ຺ມຈຣິຍກ"ນ຺ຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕໍ.

໑໖໐. ກາຍໍ ຕຫຍາປິ ທຸກ຺ຂສກາຈຕ຺ວາ "ທຸກ຺ຂ"ນ຺ຕິ ພ຺ຍາກາຕພ຺ພໍ, ປກຈກາເຣນ ປນ ສາ ຕເຣາ ຈິສຸໍ ກາຕພ຺ພາຕິ "ຕຫຍາເຍເປຕ຺ວາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ເຕນາຫ "ຕເສ຺ສວ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ປກາຈິກາ"ຕິອາທິ. ກສ຺ມາ ຈ ອຈິນ຺ນາເຍາປິ ທຸກ຺ຂສ຺ສ ສມຸທເຍາຕິ? ສຕ຺ຕີ ສມຸທເຍາ, ຕສ຺ສາ ປນ ກມ຺ມສ຺ສ ຈິຈິຕ຺ຕກາເຈເຫຕຸເຕາ, ທຸກ຺ຂປ຺ປາເທເນ ຈິເສສປຈ຺ຈຍກາເຈເຕາ ຈ ສາຕິສເຍາ ສມຸທຍເຕ຺ວາຕິ ສາ ເອວ ສຸເຕ຺ຕສຸ ຕທາ ວຸຕ຺ຕາ. ເຕນາຫ "ຕຫຍາ

ទុក្ខសមុទយោតិញាណន”ន្តិ។ ឯកត្តំ អប្បវត្តីតិ ទុក្ខសមុទយានំ អប្បវត្តិនិមិត្តំ។ “ទុក្ខបរិជានតោ”តិអាទិ មគ្គកិច្ចទស្សនំ, តេន មគ្គស្ស ភាវនត្ថោបិ អត្ថតោ ទស្សិតោវាតិ ទដ្ឋព្ពំ។ ន ហិ ភាវនាភិសមយេន វិនា បរិញ្ញាភិសមយាទយោ សម្ភវន្តីតិ។ សច្ចវវត្ថាបនំ អប្បមាទបដិបត្តិការណតោ អសម្មោហកល្យាណមិត្តសទ្ធាទិនិមិត្តតាយ យថា សាតិសយំ ឥធលោកត្ថានំ, ឯវំ យាវ ភាគស្ស តិក្ខវិសទការប្បវត្តិយា អការណេន ឥធលោកត្ថនិមិត្តសម្បាទកំ ន ហោតិ, នានា តត្ថ តត្ថ សម្បត្តិការណ អត្ថាវហសម្បត្តិ អត្ថាវហនេន និយាមេតិ វុត្តំ “ឯវំ ឥធលោកបរលោកត្ថនិស្សិត”ន្តិ។ ឥធលោកត្ថនិស្សិតន្តិ ឥធវិសយំ លោកត្ថនិស្សិតំ និស្សាយ បវត្តំ នានាវិធប្បមាណការណតោ។ យស្មា សច្ចសម្បោធិ ឯកស្ស សាសនព្រហ្មចរិយំ វុស្សតិ, ន អញ្ញទត្ថុ, តស្មា ឯវំ សច្ចវវត្ថាបនំ “អាទិបនាន”ន្តិ វុត្តំ បធានំ ជិនេន អាទានន្តេនា។

បុព្វន្តសហគតទិដ្ឋិនិស្សយវណ្ណនា

១៥៨· តំ យថា ញាណតោ វេទនាតិ តំ យថា តថា ញាណតោ វេទេតិ, ញាណានន្តរំ នាម យថា អញ្ញាណំ នត្ថីតិ ញាណសមុដ្ឋានតោ អត្ថនោ ធម្មតោ ធម្មតាយ ព្រហ្មវិហាររូបំ វិភាវេតិ។ តេនាហ “សីហនាទំ នទន្តោ”តិ។ បុព្វេ បវត្តា ទិដ្ឋិយោ អបរាបរំ បវត្តនំ ទិដ្ឋីនំ អវស្សយា ហោន្តីតិ “ទិដ្ឋិយោ ច ទិដ្ឋិនិស្សយា”តិ វុត្តំ។ ទិដ្ឋិគតិកាតិ ទិដ្ឋិគតិយោ, ទិដ្ឋិប្បវត្តិយោតិ អត្ថោ។ ឥធលោកេ ទស្សនំ សន្តិ “សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច”តិ ឥធលោកេ ទស្សនំ សន្តិ អវេរាយ អធិប្បាយំ។ អញ្ញាណំ វទតំ វេរាយតិ “អសស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច”តិ វេទយាមិកំ អញ្ញាណំ សមណព្រាហ្មណានំ វទតំ វេរាយ ឥត្ថំ, យិទ្ធាតិ អវេទ្ធា ន សមំ ញាណញ្ញាតិ អសមំញាណាទីតិ អាហ “អសមំញាណតោ”តិ, យាទិច្ឆកត្ថាតិ អធិប្បាយោ។

១៥៩· អត្ថិ ហេតូតិ វុត្តំ ហោ-សន្ធា បុច្ឆាយំ, អត្ថិ ឥតិ អយមេត្ថ អត្ថោតិ អាហ “អត្ថិ ហេតុ អាទយោ ចុទ្ទី”តិអាទិ។ អាទយោ យំ នយេហិ “សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច”តិ ចុទ្ទតិ, ឥធេវត្ថិ ហេតុ ឥទំ វាទាយតនំ, ហោតិ នត្ថិ, តស្មា វាទាវត្ថុយត្តតោ តស្ស យំ ហេតុ ហេតុ វុត្តាហំសុ “ឥធេវ សន្តិ វេរាយ អញ្ញា”ន្តិ, តំ តេសំ នានុញាតាយីតិ វុត្តេយវ អត្ថោ ច យោជនា ច វេទិតព្ពោ។ យំ បនេត្ថ វត្តព្ពំ, តំ ព្រហ្មជាលដីកាយំ (ឌី· និ· ដី· ១·៩០) វុត្តមេវ។ ទិដ្ឋិបញ្ញត្តិយោតិ ទិដ្ឋិយោ បញ្ញាបេន្តិ “ឯវំ ឯសា ទិដ្ឋិ ឧប្បន្នា”តិ តស្សា ទិដ្ឋិយា សមុទយតោ, អត្ថង្គមតោ, អស្សាទតោ, អាទីនវតោ, និស្សរណតោ ច យាថាវតោ បញ្ញាបនេ អធិប្បេតវុត្តិយា សមេន នានាវិធ សមំ ភាវំ នេន សមនុបស្សាមិ។ អធិបញ្ញត្តីតិ អភិញ្ញាយូបបញ្ញាបនា។ យំ អជានន្តា ពាហិរកា ទិដ្ឋិបញ្ញត្តិយោវ អល្លីនាតិ តញ្ច បញ្ញត្តិតោ អជានន្តា ធាយនា បរាយនា អភិនិវិស្ស វោហរន្តិ។ ឯត្ថ ច យាយំ “ទិដ្ឋិបញ្ញត្តិ នាមា”តិ វុត្តា ទិដ្ឋិយា ទិដ្ឋិគតិកេហិ ឯវំ គហិតតាយ វិការវនា, តត្ថ ច អការណោ ឧត្តរិតរោ នាម កោចិ នត្ថិ, សាមញ្ញេន ព្រហ្មជាលេ (ឌី· និ· អដ្ឋ· ១·៩០) វិការវិតោ ឯវ· “អធិបញ្ញត្តី”តិ វុត្តា បន វិការវិយមានា លោកស្ស និព្ពិទាវេហនាការេន ពាហុល្លិការាទីតិ តស្សា ចរេន ភាវា អនុត្តរការំ បវេទេន្តោ ‘នេវ អត្ថនា សមសមំ សមនុបស្សាមី’តិ សីហនាទំ នទី”តិ ពោធិ· អដ្ឋកថាយំ (ឌី· និ· អដ្ឋ· ៩·១៥៩) បន “យញ្ច វុត្តំ ‘បញ្ញត្តិយា’តិ យញ្ច ‘អធិបញ្ញត្តី’តិ , ឧភយមេតំ អត្ថតោ ឯកំ”ន្តិ “ទិដ្ឋិ បន បញ្ញត្តិយាតិ ឯត្ថាបិ បញ្ញត្តិ នេវ អធិបញ្ញត្តិ ច អធិប្បេតា, អធិបញ្ញត្តីតិ ឯត្ថាបី”តិ ច វុត្តា, ឧភយស្សាបិ វសេនេត្ថ ភាវា សីហនាទំ នទីតិ វិញ្ញាយតិ។ ឧភយំ បេតំ អត្ថតោ ឯកន្តិ ច បញ្ញត្តិការវសាយញ្ញា

សន្ធាយ វុត្តំ, ន ឯកាការណតោ៍ តេនាហ “ឯកតោ ហី”តិអាទិ៍ លទ្ធបញ្ញត្តីតិ លទ្ធានិ “លទ្ធា”តិ បញ្ញាបនា ទស្សនា បកាសនា ឋបនា និក្ខបនា៍ “អាចិក្ខតិ ទស្សេតិ បញ្ញាបេតិ បដ្ឋបេតី”តិ (សំ៍ និ៍ ១៍១០, ៥២) អាគតដ្ឋានេន ហិ បញ្ញាបនា ទស្សនា បកាសនា បញ្ញត្តិ នាម, “សុបញ្ញត្តំ មញ្ចបីឋ”ន្តិ (បារា៍ ១៩៥) អាគតដ្ឋានេ ឋបនា និក្ខបនា បញ្ញត្តិ នាម, ឥធ ឧភយម្បិ យុជ្ជតិ៍

ទិដ្ឋិនិស្សយប្បហានវណ្ណនា

១៥៩៍ បជហនត្ថន្តិ អត្ថាយ បដិនិស្សជ្ជនត្ថំ៍ យស្មា តេន បជហនេន សព្វេ ទិដ្ឋិនិស្សយា សមុទេវ អតិក្កន្តា ហោន្តិ វីតិក្កន្តា, តស្មា “សមតិក្កមាយាតិ តស្សេវ វេវចន”ន្តិ អវោច៍ ន កេវលំ សតិបដ្ឋានា កថិតយត្វា, អថ ខោ វេនេយ្យសត្តានេ បតិដ្ឋាបិតាតិ ទស្សេតុំ “ទេសិតា”តិ វត្វា “បញ្ញត្តា”តិ វុត្តន្តិ អាហ “ទេសិតាតិ កថិតា៍ បញ្ញត្តាតិ ឋបិតា”តិ៍ ឥមាតិ សតិបដ្ឋានទេសនាយ ទិដ្ឋិនិស្សយានំ ឯកត្តិកំ បហានាវហការណំ ទស្សេតុំ “សតិបដ្ឋានភាវនាយ ហី”តិអាទិ វុត្តំ៍ តត្ថ សតិបដ្ឋានភាវនាយាតិ ឋបិតា តេសំ ភាវនាយ ឧទ តេសំ បហានំ, ទេសនា បន តទុបនិស្សយការណតោ តថា វុត្តាតិ ទស្សេតិ៍ សេសំ សព្វំ សុវិញ្ញេយ្យមេវាតិ៍

បាសាទិកសុត្តវណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៤. លក្ខណសុត្តវណ្ណនា

ទ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណវណ្ណនា

១៩៩. អភិនីហារាទិគុណមហត្តេន មហន្តោ បុរិសោតិ មហាបុរិសោ, សោ លក្ខីយតិ ឯតេហីតិ មហាបុរិសលក្ខណានិ។ តំ មហាបុរិសំ ព្យញ្ជយន្តិ បកាសេន្តីតិ មហាបុរិសព្យញ្ជនានិ។ មហាបុរិសោ និមីយតិ អនុមីយតិ ឯតេហីតិ មហាបុរិសនិមិត្តានិ។ តេនាហ “អយំ…បេ… ការណានី”តិ។

២០០. ធារេន្តីតិ លក្ខណបាឡិំ ធារេន្តិ, តេន លក្ខណានិ តេ សរូបតោ ជានន្តិ, ន បន សមុដ្ឋានតោតិ ទស្សេតិ។ តេនាហ “តោ ច ខោ”តិអាទិ, តេន អនញ្ញសាធារណមេតំ, យទិទំ មហាបុរិសលក្ខណានំ ការណវិភាវនន្តិ ទស្សេតិ។ កស្មា អាហាតិ យថាវុត្តស្ស សុត្តស្ស សមុដ្ឋានការណំ បុច្ឆតិ, អាចរិយោ “អដ្ឋុប្បត្តិយា អនុរូបត្តា”តិ វត្វា តមេវស្ស អដ្ឋុប្បត្តិំ វិត្ថារតោ ទស្សេន្តោ “សា បនា”តិអាទិមាហ។ សណ្ឋាបិលិថុល្លោតិ សណ្ឋសោ សមត្ថតោ វិកសិតបុប្ផោ។ វិកសនមេវ ហិ បុប្ផស្ស និប្ផត្តិ។ បរិច្ឆន្តកោ វិយាតិ អនុស្សវលទ្ធមត្តំ គហេត្វា វទន្តិ។ ឧប្បជ្ជតីតិ លព្ភតិ, និព្ពត្តតីតិ អត្ថោ។

យេន កម្មេនាតិ យេន កុសលកម្មេន។ យំ និព្ពត្តន្តិ យំ យំ លក្ខណំ និព្ពត្តំ។ ទស្សនត្ថន្តិ តស្ស តស្ស កុសលកម្មស្ស សរូបតោ, កិច្ចតោ, បវត្តិអាការវិសេសតោ, បច្ចយតោ, ផលវិសេសតោ ច ទស្សនត្ថំ, ឯតេនេវ បដិបាដិយា ឧទ្ទិដ្ឋានំ លក្ខណានំ អសមុទ្ទេសការណវិភាវនាយ ការណំ ទីបិតំ ហោតីតិ សមាសការណានំ លក្ខណានំ ឯកជ្ឈំការណទស្សនវសេនស្ស បវត្តត្តា។ ឯវមាហាតិ “ពាហិរកាបិ ឥសយោ ធារេន្តី”តិអាទិនា ឥមិនា ឥមិនា បការេន អាហ។

សុប្បតិដ្ឋិតបាទតាលក្ខណវណ្ណនា

២០១. “បុរិមំជាតិន្តិ បុរិមាយំ ជាតិយំ, ភុម្មេត្វ ឯតំ ឧបយោគវចន”ន្តិ វទន្តិ។ “បុព្ពេ និវុត្ថក្ខន្ធសន្តានេ ឋិតោ”តិ វចនតោ អច្ចន្តសំយោគេ វា ឧបយោគវចនំ។ យត្ថ យត្ថ ហិ ជាតិយំ មហាសត្តោ បុញ្ញកម្មំ កាតុំ អារភតិ, អារភតោ បដ្ឋាយ អច្ចន្តមេវ តត្ថ បុញ្ញកម្មប្បសុតោ ហោតិ។ តេនាហ “ទឡ្ហសមាទានោ”តិអាទិ។ សេសបទទ្វយេបិ ឯសេវ នយោ។ និព្ពត្តក្ខន្ធា “ជាតី”តិ វុត្តា ខន្ធវិនិមុត្តាយ ជាតិយា អភាវតោ, និព្ពត្តិលក្ខណស្ស ច វិការស្ស ឥធ អនុបយុជ្ជនតោ។ ជាតវសេនាតិ ជាយនវសេន “តថា”តិ ឥមិនា “បុព្ពេ និវុត្ថក្ខន្ធា”តិ ឥមំ បទំ ឧបសំហរតិ។ ភវនវសេនាតិ បច្ចយតោ និព្ពត្តនវសេន។ និវុត្ថវសេនាតិ និវុសិតតាវសេន។ អាលយដ្ឋេនាតិ អាវសិតភាវេន។ និវាសេត្វា ហិ និកេតេត្វា។

តត្ថាតិ ទេចលោកាទីឋ្យាអាទិ-សទ្ទេត ឲកត្ថំ តិរច្ឆាតយោតិ សក្កញ្ញាតិ៉ ត សុករន្តិ ទេចកតិយា ឲកត្តសុលតាយ, ទុក្កតិយា ឲកត្តទុក្ខតាយ, ទុក្ខពហុលតាយ ច បុញ្ញាកិរិយាយ ឱកាសោ ត សុលភត្តេបិ បច្ចយសមចាយស្ស ទុល្លភកាចតោ, ប្បជ្ញាយាតា ច សា ត្បអារា, ចិបុលិ ច ត ហោតីតិ កតិចសេតាបិ លេត្តចិសេសតា ពុទ្ធិតព្ពា "តិរច្ឆាតកតេ តាត់ ទត្វា សតកុណា ទក្ខិណា បាដិកង្ខិតព្ពា, បុថុជ្ជតទុស្សីលេ តាត់ ទត្វា សហស្សកុណា ទក្ខិណា បាដិកង្ខិតព្ពា"តិ (ម៉ តិ៉ ៣៉៣៧៩) ចចតតោ ៉ មនុស្សកតិយា បត សុលពហុលតាយ បុញ្ញាកិរិយាយ ឱកាសោ សុលភត្តេបិ បច្ចយសមចាយស្ស ច មេក្មេត្រ សុលភកាចតោ៉ យញ្ញ តត្ថ ទុក្ខ ប្បជ្ជតិ, តម្បិ ចិសេសតោ បុញ្ញាកិរិយាយ ប្បតិស្សោយា ហោតិ, ទុក្ខូបតិសា សទ្ធាតិ៉ យថា ហិ អយោឃតេតត សត្វេកេ តិប្បាទិយមាតេ តស្ស ឲកត្តតោ អក្កិម្បិ តាបត់, ប្បទកេត ចា តាបត់ លេតតកិរិយាសមត្ថតាយ ត ចិសេសបច្ចយោ, តាបេត្វា បត សមាតយោកតោ ប្បទកតាបត់ តស្សា ចិសេសបច្ចយោ, ឲចមេច សត្តសត្តាតស្ស ឲកត្តទុក្ខសមក្កិតា ទុក្ខពហុលតា ឲកត្តសុលសមក្កិតា សុលពហុលតា ច បុញ្ញាកិរិយាសមត្ថតាយ ត ចិសេសបច្ចយោ, សតិ បត សមាតយោកតោ ទុក្ខសត្តាបតេ, សុលុមជ្ឈោហតេ ច លទ្ធបតិស្សយា បុញ្ញាកិរិយា សមត្ថតាយ សមុចតិ, តថា សតិ ប្បជ្ជយាតា បុញ្ញាកិរិយា មហាទុតិកា មហាចិប្បារា បដិបក្ខច្ឆេទតសមត្ថា ហោតិ៉ តស្មា មនុស្សកតេចា បុញ្ញាកិរិយាយ ចិសេសបច្ចយោ៉ តេត ចុត្តំ "តត្ថ ត សុករំ, មនុស្សត្តតេស្សេច សុករ"ត្តិ៉

អថ "មនុស្សត្តស្សា"តិ ឲត្ថ កោ ចចតត្ថោ? "មតស្ស ប្បស្សត្តតាយ មនុស្សាតិ, សុទកាចសតិមត្តតាព្រហ្មចរិយយោគ្យតាទិកុណចសេត ប្បបចិតមតកា ប្បក្ខុកុណចិត្តាតិ អត្ថោ៉ កេ បត តេ? ជម្ពុទីបចាសិតោ សត្តចិសេសា៉ តេតាហ ភកចា –

'តីហិ, ភិក្ខចេ, ដាតេហិ ជម្ពុទីបកា មនុស្សា ប្បត្តរក្ុរុកេ ច មនុស្សេ អធិក្កណ្ហន្តិ ទេចេច ច តាចតិំសេ៉ កតមេហិ តីហិ? សុរា សតិមន្តោ ពួធ ព្រហ្មចរិយចាសោ'តិ (អ៉ តិ៉ ៩៉២១; កថា៉ ២៧១)៉

តថា ហិ ពុទ្ធា ភកចន្តោ, បច្ចេកពុទ្ធា, អក្កសាចកា , មហាសាចកា, ចក្កចត្តិតោ, អញ្ញេ ច មហានុភាចា សត្តា តត្ថេច ប្បជ្ជន្តិ៉ តេ ហិ សមាតរូបាទិតាយ បត សទ្ធិំ បរិត្តទីបចាសីហិ ពួតមហាទីបចាសិតោបិ មនុស្សា ត្វេច បញ្ញាយិំសុ"តិ កេចិ៉ អបរេ បត ភណន្តិ "លោកាទីហិ, អលោកាទីហិ ច សហិតស្ស មតស្ស ប្បស្សត្តតាយ មនុស្សា៉ យេ ហិ សត្តា មនុស្សជាតិកា, តេសុ ចិសេសតោ លោកាទយោ, អលោកាទយោ ច ប្បស្សត្តា, តេ លោកាទិប្បស្សត្តតាយ អបាយមក្កំ, អលោកាទិប្បស្សត្តតាយ សុកតិមក្កំ, តិព្ពាតកាមិមក្កញ្ញ បរិបូរេន្តិ, តស្មា លោកាទីហិ, អលោកាទីហិ ច សហិតស្ស មតស្ស ប្បស្សត្តតាយ បរិត្តទីបចាសីហិ សទ្ធិំ ចតុទីបចាសិតោ សត្តចិសេសា មនុស្សាតិ ចុច្ចន្តី"តិ៉ លោកិយា បត "មនុតោ អបច្ចការេចត មនុស្សា"តិ ចទន្តិ៉ មនុ តាម បឋមកប្បិកោ លោកមរិយាទាយ អាទិភូតោ សត្តាត់ ហិតាហិតចិធាយកោ កត្តព្ពាកត្តព្ពតាសុ តិយោជតាចសេត បិតុដ្ឋាតិយោ, យោ សាសតេ "មហាសម្មតោ"តិ ចុច្ចតិ អម្យាត់ មហាពោធិសត្តោ, បច្ចក្ខតោ, បរម្បរា ច តស្ស ឱចាទានុសាសតិយំ ឋិតា សត្តា បុត្តសទិសតាយ "មនុស្សា, មានុសា"តិ ច ចុច្ចន្តិ៉ តតោ ឲច ហិ តេ "មាតចា, មនុជា"តិ ច ចោហរីយន្តិ៉ មនុស្សត្តស្សាតិ មនុស្សេសុ ត្តស្ស ជាតស្ស, មនុស្សកាចំ ចា បត្តស្សាតិ អត្ថោ៉ អយញ្ញ តយោ លោកិយមហាជតស្ស ចសេត ចុត្តោ៉ មហាពោធិសត្តាត់ បត សត្តាតស្ស មហាភិតីហារតោ បដ្ឋាយ កុសលធម្មុបដិបត្តិយំ សម្មទេច អភិសក្ខតត្តា តេសំ សុកតិយំ, អត្តតោ ប្បជ្ជតទុក្កតិយញ្ញ តិព្ពត្តាត់ កុសលកម្មំ ករុតរមេចាតិ ទស្សេតុំ "អការណំ ចា ឲត"ត្តិអាទិ ចុត្តំ៉

ឧបទ្ទវេបអត្ថការេចតិ ហត្ថិអាទិអត្ថការេច។ ជិតេន កតកម្មំ ត សក្កា សុខេន ជីវេបតុំ លេខិតេ អប្បញ្ញាតទ្វបត្តា។ សុខេន ជីវេបតុំ “អសុកស្មិំ ទេសេ អសុកស្មិំ តកេរ អសុកោ តាម រាជា, ទោហុណោ ហុត្វា ខ្លមំ កុសលកម្មំ អកាសី”តិ ឧចំ សុចិញ្ញាបយកាចតោ។ ចិរក្កហណាតិ អយិចិលក្កាហិ ចាយប្បត្តក្កហណា។ តិច្ចលក្កហណាតិ អចច្ចាលក្កាហិ តត្ថ ទេកតចិបិ អសំហារិយោ ៕ បដិកុដតីតិ សំកុដតិ, ខិកុច្ឆតចេសេត ចិចដ្ឋិ ចា។ បឃារិយតីតិ ចិត្តំ ហោតិ ទេចបុស្លំ បិបុណាតិ។

តទេចសោ យហាសម្ពុជ្ឈសិទេសាតិ ឧសោ ឧទកោណោ ទេតច យហាសម្ពុជ្ឈសិទេសា។

ជិយតិ ឧទេតតាតិ ទាតំ, បរិច្ចាកេចតតា។ ជិយ្យតចេសេតាតិ ទេយ្យឆម្មស្ស បរិយត្តំ កត្វា បរិច្ចជតចេសេត ទាតំ។ សំចិកាកករលចេសេតាតិ តស្សេច អត្តតា សង្គំ បរស្ស សំចិកជតចេសេត សំចិការេកា, តទាបចត្តា ទេចតតា។ សីលសយាទាទេតតិ សីលស្ស សម្មទេច អាទាទេត, កហេណ បចត្តទេតតិ អទេត្ថា។ តំ បចត្តិការេលត ទេស្សទេត្តា “ប្ញរណការេល”តិ អាហ។ យាតុ ហិទេតា យទេត្តទេយ្យា, យស្ស បត ឆម្មស្ស ចេសេត ទេសា “យទេត្តទេយ្យា”តិ ចុច្ចតិ, ទេសា យទេត្តយ្យតាតិ អាហ “យាតុ កាតត្ថាចទេត្ត”តិ។ ឧទេសច តទេយា “ទេបទេត្តយ្យតាយា”តិអាជីសុ។
អញ្ញាតទញ្ញាតទេរស្វតិ អញ្ញាយញ្ញាចិសិទេដ្ឋសុ អទេញ្ញាសុ, ទេត បត កុសលការេចត ចុត្តា កុសលីតិ អាហ “ឧបទ្ទវេបស្វ”តិ។ អឆិកុសទេលស្វតិ អកិចិសិទេដ្ឋសុ កុសទេលសុ, សា បត អកិចិសិដ្ឋតា ខ្លបិទាយុបិទាយ ហោតិ។ យំ បទេតត្ថ ខ្លក្កិសកាតំ អឆិកុសលំ, តទ្យក្កិសតទេយត ខ្លទាឆិទេប្បតត្តិ តំ ទេស្សតុំ “អត្ថិ កុសលី, អត្ថិ អឆិកុសលី”តិអាទិ ចុត្តំ។ តត្ុ បញ្ញាបិទេមិសក្កហទាណាសម្មារក្ខតា កុសលី ឆម្មា តិប្បរិយាទេយត សត្តញ្ញាតញ្ញាណបដិលិកបច្ចយា កុសលី តាម, ខ្លទេម បត យហាបុរិសលក្ខណតិត្ថត្តកា បុញ្ញាសម្មារក្ខតា កស្មា តទា ចុត្តាតិ? សទេត្ថសម្បិ យហាទេពិឆិសត្តសត្តាតកតាតំ បិរេមិឆម្មាតំ សត្តញ្ញាតញ្ញាណបដិលិកបច្ចយកាចទេតា។ យហាកិតីហារទេតា បដ្ឋាយ ហិ យហាបុរិទេសា យំ កិញ្ចិ បុញ្ញំ កទេរាតិ, សព្ពំ តំ សម្មាសទេម្ពាឆិសយឆិកយាទេយច បរិណាទេយតិ។ តទា ហិ សសម្មារាញ្យាទេសា, ជីឈកាលិញ្យាទេសា, តិរត្តរាញ្យាទេសា, សក្កច្ចាញ្យាទេសាតិ ចត្តាទេរា អញ្យាសា ចតុរឆិដ្ឋាតបរិបុទ្វិតសម្ពន្ធា អត្ថុបុទេត្ថត យហាទេពិឆិដ្ឋាតា សម្បជ្ជត្តិ។

សកិម្បីតិ បិ-សទេ្ទត អទេតកចារម្បិ កតំ ចិឌាតិទេយត អត្តរិតំ សក្កណ្យាតិ។ អកិណ្យារទេណាតាតិ ពាហុលីការទេត។ ខ្លបចិតត្តិ ខ្លបទ្វបរិ ចឌ្ឍិតំ។ បិណ្ឌិកតត្តិ បិណ្ឌទេសា កតំ។ រាសីកតត្តិ រាសិការេចត កតំ។ អទេតកក្ខត្តុំ ញ្ញាបចត្តិយមាតំ កុសលកម្មំ សត្តាទេត តទាលឌ្ឍបរិកាចតំ បិណ្ឌិក្វតំ ចិយ, រាសីក្វតំ ចិយ ច ហោតិ។ ចិបិលំ បតិ សំហច្ចការិកាចត្តា ចក្កចាឡអំ អតិសម្ពាឆំ កចក្កំ អតិតីចំ, សទេច បទេត តំ ទ្វបំ សិយាតិ អឆិប្បាទេយា។ ចិបុលត្តាតិ យហត្តត្តា។ យស្មា បត តំ កម្មំ ទេយត្តាកទ្រណាសតិសម្បជញ្ញាហិ បរិក្កហិតតាយ ខុរសម្បុស្សារិតំ បយាណករណឆម្មត្តិ បយាណរហិតតាយ “អប្បយាណ”ត្តិ ចត្តត្ថាតំ អរហតិ, តស្មា “អប្បយាណត្តា”តិ ចុត្តំ។

អឆិកចតីតិ ឲលស្ស ខ្លញ្ញអារការេចត អកិក្យុយ្យ តិដ្ឋតិ។ អត្ថទេតា បណីតបណីតាតំ ទេកាកាតំ បដិលិទេកា ឧចាតិ អាហ “អតិទេរកំ លកតី”តិ។ អឆិកច្ឆតីតិ ចិក្ខតិ, តិត្ថាត្តយាទេតាច ទេតត សយត្តាកទេតា ហោតីតិ អទេត្ថា។ ឧកទេទេសេត អចុសិត្វា សព្ពប្បទេទេសហិ ចុសតទេតា

សង្ខាប្បនេនេសហិ ចុសត្តិយោ ឧទេតរំ បិឌតលិតំ សត្តីតិ “សង្ខាចត្តេហិ បិឌតលេហី”តិ ចុត្តំ។ យថា តិក្កិបតេ សង្ខោ បិឌតលប្បនេនសា រំហច្ចការិនេតា អតិត្តតាយ សយកាចនេតា, ឧចំ ក្ខន្ធនេលាបីតិ ចុត្តំ “សយំ ចុសតិ, សយំ ក្ខន្ធតី”តិ។ ក្ខតាតិ ក្ខយស្ស យហាបុរិសលក្ខណស្ស សយឌិកនេយត លទ្ធញ្ញតិស្សត្ថុផលចិកាចតយុលេត អាតុកាចំ ចិកានេចតុំ “សនេចបិ ហី”តិអាទិ ចុត្តំ។ តត្ថ តទកត្តិ អាចាដំ។ អនេត្តា បចិសតិ សយកាចាបត្តិយា។ “ចក្កលក្ខនេលាតបតិដ្ឋាតព្ឋដ្ឋាត”ត្តិ ក្ខតំ ឃំ ក្ខុបប្បនេសំ បិឌតលំ ចុសតិ, តត្ថ ចក្កលក្ខណប្បិ ចុសតចនេយត បតិដ្ឋាតីតិ កត្វា ចុត្តំ។ តស្ស បត តថា បតិដ្ឋាតំ សុប្បតិដ្ឋិតបិឌតាយ ឧចាតិ សុប្បតិដ្ឋិតបិឌតាយ អាតុកាចកិត្តនេត “លក្ខណត្តទាតយតំ កិយត្តិយ”ត្តិ ត ចិនេត្តតញ្ញំ។ សីលនេតនេដតាតិ សីលប្បការនេចត។ បុញ្ញានេតនេដតាតិ ក្សលប្បការនេចត។ ឆយ្ខនេតនេដតាតិ ញាណប្បការនេចត។ តីហិបិ បនេឆហិ កកចនេតា ឆ្វន្ធក្ខុតស្ស ឆយ្ខា កហិតា, “ឆសត្ថ បិរេយឹត”ត្តិ ក្ខយិតា ឆ្វន្ធការឆយ្ខា កហិតា។

១០១។ យហាសយុនេក្កាច សីយា សង្ខាក្ខុបិស្សុរកាចនេតា។ “អលិលយតិយិត្តយកណាក”ត្តិ តីហិបិ បនេឆហិ នេឆឃ្យាការនេចាច ចុនេត្តាតិ អាហ “តិនេច្ចាវ”ត្តិអាទិ ។ ឈរសយឲ្យស្សរេដ្ឋតាតិ ឈដ្ឋនេតត ទុក្ខសយឲ្យស្សការនេចត លិលិតិ។ ក្ខបទ្គចបច្ចយនេដ្ឋតាតិ អតត្តនេហតុតាយ តិយិត្តាតិ។ “អលិល”ត្តិអាទិតា ឧកចារីហិ នេចារាការនេចា ចុនេត្តា, “តិរេញ្ញត”ត្តិ ក្ខយិតា បត កណាត្តចនេយត ចិចរលានេចារាការនេចា ចុនេត្តាតិ ឆនេស្សតុំ “ក្សញ្ញំ ក្សញ្ញំ ហុត្វា”តិអាទិ ចុត្តំ។ អចិក្កយុត្តិនេយាតិ ត ចិតត្តតិនេយា រេកតចិ អប្បដិតាហតិនេយា ឋាតនេតា អតិក្កដ្ឋតិនេយា។ បដិបក្ខំ អតិដ្ឋំ អនេត្តតីតិ បច្ចត្តិនេកា, ឧនេតត បិកាដការនេចត ចិនេរាឆំ អកនេរានេត្តា នេចរិបុក្កនេលិ ចុនេត្តា។ បដិចិរុនេទ្ធា អយិនេត្តា បច្ចាយិនេត្តា, ឧនេតត បិកាដការនេចត ចិនេរាឆំ កនេរានេត្តា នេចរិបុក្កនេលិ ចុនេត្តា។ ចិក្កយុនេតុំ តាសក្កិស្សុ, អញ្ញាឆត្វ សឃនេយច ចិឈាតព្យសតំ បិបុលិស្សុ នេចច សាចកត្តញ្ញ បនេចនេឆសុំ។

“កយុ”ត្តិអាទិសុ កយុំ តាយ ឆ្វន្ធកាចំ ក្ខន្ធិស្ស កត្តុបចិនេតា លក្ខណសំចត្តតិនេយា បុញ្ញាសយ្ហារេនរា។ នេតតាហ “សតសហស្សកប្បាឆិកាតិ”តិអាទិ។ កយុសរិក្ខកំ តាយ តនេស្សច បុញ្ញាសយ្ហារេស្ស ករលាការេល រេកតចិ អកយ្យតិឃស្ស ឆព្វហាចត្តិតកាចស្ស អត្ថច្ចិនេកា សុប្បតិដ្ឋិតបិឌតាសន្តាតស្ស លក្ខណស្ស បនេរហិ អចិក្កយុត្តិឃតាយ ញាបកតិយិត្តការនេចា, ក្ខាឃំ តិយិត្តការនេចា តនេស្សច លក្ខណស្សាតិ អដ្ឋកចាឃំ “កយុសរិក្ខកំ តាយ...នេប... យហាបុរិសលក្ខណ”ត្តិ ចុត្តំ។ ឋាតកយនេតសុ បិឌាតំ ឆព្វហាចត្តិតការនេចា លក្ខណំ តាយ។ បិឌាតំ ក្ខុយិឃំ សយំ តិក្កិបតំ, បិឌតលិតំ សង្ខាការេកហិ ចុសតំ, សយនេយច ក្ខន្ធរលំ, តស្មា ក្ខុដ្ឋ សយំ សង្ខាការេកហិ បតិដ្ឋិតា បិឌា ឧតស្សាតិ សុប្បតិដ្ឋិតបិនេឌា, តស្ស ការនេចា សុប្បតិដ្ឋិតបិឌតាតិ ចុច្ចតិ លក្ខណំ។ ក្ខុដ្ឋ សយំ ក្ខុយិឃា ចុសនេតនេតច ហិ នេតសំ តត្វ ឆព្វហាចត្តិតការនេចា សិនេទ្ធា, ឃំ “កយុសរិក្ខក”ត្តិ ចុត្តំ។ លក្ខណាតិសំនេសាតិ លក្ខណបដិលិកស្ស ក្ខន្ធនេយា, លក្ខណសំចត្តតិឃស្ស កយុស្ស អាតិសំសផលត្តិ អនេត្វា។ តិស្សត្ថុផលំ បត នេហដ្ឋា កាចិតនេយច។

១០២។ កយ្ខាឌិនេកនេឆតិ កយុកយុសរិក្ខកលក្ខណ លក្ខណាតិសំសចិសញ្ញិនេត ចិការេក។ កាឆាតត្ថិ សត្តាយ ចុត្តំ, អនេត្វា បត អបុញ្ញំ តត្វីតិ អឆិប្បារេយា។ នេបិរាណកនេត្វរាតិ អដ្ឋកចាចរិយា។ ចល្អុតាកាឆាតិ នេឆាយតាកាឆា ចុត្តនេយចត្វំ កនេហត្វា នេឆាយតាចនេយត បចត្តត្តា។ អបរការេកនេឆរា តាយ បិញ្ញត្តំ, អដ្ឋកឆច្ចា នេបិត្តការេរាបតចនេយត សយាកតា យហារេឆរា, នេឃ សាដ្ឋកឆំ បិដកត្តឃំ នេបិត្តការុញ្ញហំ កត្វា សទ្ធយុំ អទ្ធតិឃចិរដ្ឋិតិកំ អកំសុ។ ឧកបឆិនេកាតិ “ឆព្វហសយាតារេតា អនេហាសឹ”តិអាទិបិនេឋ ឧនេកកបឆកាហិ។ អត្វទ្ធារេរាតិ តឆត្វស្ស

ឋុលក្កហលាត្ថំ កាឆាពាត្ថចនេសត ឫ្ហនលានេតា អត្ថ្ថានក្ខនេតា, តឃិគំ បរិញ្ញាឃំ អាកតបគាតិ កនេហត្វា កាឆាពាត្ថចនេសត តគត្ថចិឆានលកាចគឃ្សត់, ត បត ឆឲ្យកល្ហាការិនេកត ឌបិតកាចបជិក្លិបតត្តិ គដ្ឋត្ថាៈ

ក្សលឆឲ្យាត់ ចឌឹសច្ច្ស ពាហុការេត់, តប្បជិបក្លស្ស ឥ ឲុឃាចាគស្ស ឃហាឃាចឌ្ឍត់ គនេស្សត្យំ អតត្តុននេឃច ក្សលកឲ្យបឆឆនេឲ្យ ចគនេត្តាបិ តនេតា ចឌឹសច្ឆិ គឺហទិត្វា កនេឆតិ សនេច្ចតិ ចា សត្តិឆានេតច "ឆនេឲ្យ"តិ ចុច្ចឃាតា ក្សលកឲ្យបឆឆឲ្យា ខុច ឃុត្តាតិ ចុត្តំ "ឆនេឲ្យតិ គសក្សលកឲ្យបឆឆនេឲ្យ"តិៈ នេកាពាលិពាដ្ឋាកានេឃត ចា ខុត្ត អនេត្វា នេចគិតនេត្ថាៈ ត្ថត្រ្ថិឃគឃនេតតិ ត្ថត្រ្ថិឃសិចនេះ ក្សលកឲ្យបឆល្ឈនលាតស្ស ចាទិត្តឹលនេឃច កហិតត្តិ ត្ថតនេឃ្ស សក្កនេហត្វា គនេស្សត្យំ សិឃឃនេស្សច កហលំ កតត្តិ "សិឃនេឃតិ ឹលសិឃនេឃ"តិ ចុត្តំៈ ឋុចិ ចុច្ចតិ ឋុក្កនេលិ ឃស្ស ឆឲ្យស្ស ចនេសត, ត់ នេសានេចឃ្យំ, កាឃឋុចទិតាគិៈ ខុតនេស្សច ហិ ចិកាកស្ស គស្សតត្ថំ ចុត្តឃ្យំ នេចត់ ឋុត ចុត្តំ, ឃនេតានេសានេចឃ្យក្កហនេលាត ចា ឆសាតាគិរ្កត្តទិឃត្ថស្សឆឲ្យាតឃ្យំ សក្កលុត្ថំ នេសានេចឃ្យក្កហលំៈ អាលឃក្ខតត្តិ សឃឆចិបស្សតាត់ អឆិដ្ឋាតក្ខត់ៈ ឫនេបិសឆកឲ្យត្តិ ឫនេបិសឆគិចនេស សឃាគិឃិត្វា សឃាចទិតត្ថំ ឋុត្តាកឲ្យំ ឫនេបិសនេឆា សហចនលាពានេឃតៈ "អចិហិសាឃាតិ សត្តាត់ អចិនេហឆតាឃា"តិ ចគត្តិ, ត់ បត ឹលក្កហនេលានេតច កហិត់ៈ តឋ្ឋា អចិហិសាឃាតិ ករុលាឃាតិ អនេត្វាៈ អចិហិសាក្កហនេលានេតច នេចត្ត អប្បឃត្ថាសាឃនេត្ថាត ចត្តានេរាបិ ព្រហ្មចិហារា ឫបធារាចត្វា កហិតា លក្ខលហារតនេឃតៈ សកលត្តិ អតចនេសសំ បទិឋុណ្ណិៈ ខុចនេឃត្ត កាឃាចធរត្តកាចបទិឃាបត្អត្វា លក្ខលស្ស ត់សិចត្តតិកកាឃាចធរក្សលឆឲ្យា ខុច បិទឃិតាសក្កហឋុត្តាសឃ្កានក្ខតកាឃឋុចទិតាគីហិ ក្ខាគសឆា ចិកត្តា ខុចៈ កាឆាឃំ "សនេច្ច"តិអាគិតា គសឆា សក្កឃ្ងាគស្សិតាៈ ខុស តនេឃា នេសសលក្ខនេលាបិៈ

អំតុកិតិ កាឆាឋុលត្ថំ អកានេ សាតុតាសិកំ កត្វា ចុត្តំៈ ញ្ញាឌ្ឍាតាតិ លក្ខលាតិ អាចិក្លត្តិតិ នេចឃឌ្ឍាតិកាៈចិក្លឃ្យនេតត្ថាត្តិ បជិតាហិតត្ថំ តស្សាតិ ឃហាឋុទិសស្ស, តស្ស ចា ឃហាឋុទិសលក្ខលស្សៈ លក្ខលឹនេសត នេចត្ត ត់សិចត្តតិកឋុត្តាសឃ្កានេរា ចុច្ចតិៈ

បិគតលចក្កលក្ខលចល្ហតា

១០៦ៈកឃំ តាឃ កិតិ, ត់ បត ឫត្ថិឌ្ឍតាកានេនត, ឫត្តសតាកានេនត ឥ បចត្តិឃា ចុចិឆត្តិ អាហ "ឫនេត្ថាកឃនេច្ចាច ឫត្តាសកឃច្ចា"តិៈ តក្ខឃឃ្យ កឃំ ចិកានេកត គនេស្សត្យំ "តត្វា"តិអាគិ ចុត្តំៈ អបត្អិតាតិ ឃឆា នេធានាគនេឃា ចិលុប្បតពាត្ថតាគីតិ បនេស្ស ត កនេនាត្តិ, កតច្ចា បច្ចាហនលាគិតា បជិបិកតិកំ នេហាតិ, ខុចំ ឃឆា ឥ ចល្លហត្ថិអាគនេឃា ក្ខនេតា បទិចឌ្ឍិតា នេហាត្តិ, អបទិចឌ្ឍិនេត តស្ស ឃឆា ផានេត ជិនេតហិ អកិកនេចា ត នេហាតិ, ខុចំ អបត្អិតាៈ អតិចានេហតីតិ អតិក្កានេឃតិៈ ត់ ផាតត្តិ ត់ សាសក្កដ្ឋាត់ៈ អសនេក្កាត្តាតត្តិ ឫបនេឃាកនេត្ត សាឃិចធត់, អសនេក្កានេត្តតិ អនេត្វាៈ អសនេក្កាត្តាតត្តិ ចា អតាគនេន សាឃិចធត់ៈ សហ បទិចានេនតាតិ សបទិចានេៈ តត្ត កិច្ចិ នេគឃ្យឆឲ្យំ នេគនេត្តា ឃគា តស្ស បទិចានកានេចត អត្ថាឃ្យំ នេគឃ្យឆឲ្យំ នេគតិ, ខុចំ តស្ស ត់ គាតឃំ ឋុត្ថា សបទិចានេ តាឃ នេហាតិៈ

តឃត្ថំ ចិត្វានេត គនេស្សត្យំ "តត្វ អត្ថ"ត្តិអាគិ ចុត្តំៈ តត្ត ឃឆា នេគឃ្យឆឲ្យំ តស្ស អត្ថាតស្ស បទិចានេរា, ខុចំ តស្ស សក្កច្ចកានលំ ឹតិ

ទស្សេន្តោ “អថ ខោ”តិអាទិមាហ។ វាក្យំ កត្វា ឥទានិ អភាសីតិ ឃោសេតា។ ឯវំ ភណិតា ពុទ្ធេន បវេទិតាបិ។ វុត្តំ ចេតទ្ធីតិ ទីឃស្ស

វិញ្ញាតវុត្តកំ ទុចរិតចរិតាទិចរិយេន ចរិតំ អកាសិ។ វិចេត្តិ អល្លិអាទិវិចេតក់ បណ្ឌុបលាសន្តិ វិចេតុបាយេន បណ្ឌុចណ្ណំ បលាសំ។

សេដ្ឋិយាតីតិ អត្ថាទីនិ ចត្តារិ។ និសជ្ជាហសោសេន និសេវិតាបិ គហិតោ។ ឥនិបិដ្ឋំ វិត្ថារកញ្ញំ កោដេន្តិ

វដ្ដលោមិឯកត្តលោមិអាទិកោដេន្តោ។ សុចិកត្តអត្ថរាតីតិ សុដ្ឋុ ចិកត្តអត្ថរានិ, ឯវោត ចក្កាទយចដ្ឋានានិ សុបរិច្ឆិន្នានិ ទស្សេតិ។

លដ្ឋាភិសេកា ខត្តិយា អត្តនោ ចិជិតេ ចិសចិតាយ ព្រាហ្មណាទីកេ ចត្តុហិ សង្គហវត្ថូហិ រញ្ជនតោ សង្គណ្ហន្តិ, ន ត្តេនរាតិ អាហ “រាជានោតិ អភិសិត្តា”តិ។ រាជតោ យថាលទ្ធកាយតិកយាទី ឥស្សរចតាយ ភុញ្ជន្តីតិ ភោជកា, តាទិសោ ភោរកោ ឯកោបិ អត្ថិ, តត្ថ

ចា និយុត្តាតិ ភោគិកា, តេ ឯច “ភោគិយា”តិ វុត្តា។ សបរិចារេ ជានន្តិ វុត្តនយេន សបរិចារជានំ។ ជាតាតុតិ “សចេចភោ លោកោ

ជាតាតុ”តិ ឥយិតា ចិយ អធិប្បាយេន និព្ពត្តំ ចក្កលក្ខណន្តិ លក្ខណស្សេច គរុសវិក្ខតា ជស្សិតា។ ឯចំ សតិ តិភវេច សិយា, ន ចតុក្កំ,

តស្មា ចក្កលក្ខណស្ស យថាបរិចារតាយ ជានបកតិយត្តភាវេចា គរុសវិក្ខកំ នាយ។ តេនេវាហ “សបរិចារំ...បេ... ជាតាតុតិ និព្ពត្ត”ន្តិ

“ទីឃាយុកតាយ តំ និមិត្ត”ន្តិ (ទី។ និ។ ៣.២០៥) ន ចត្តតិ, តថា “តំ លក្ខណំ ភចតិ តទត្ថជោតក”ន្តិ (ទី។ និ។ ៣.២១១) ច។ និស្សន្ទផលំ

បន បដិបត្តាភិកវេចា ចដ្ឋេត្វា។ តេនេវាហ កាថាយំ “សត្តុមទ្ទនោ”តិ។

២០៥។ ឯតន្តិ ឯតំ កាថាពន្ធវុត្តំ ចចនំ, តំ បនត្ថតោ កាថា ឯចាតិ អាហ “ឥយា តទត្ថបរិទីបនា កាថា វុច្ចន្តី”តិ។

បុរត្ថាតិ ចា “បុរេ”តិ វុត្តតោបិ បុរត្ថា។ តស្មា យថាបុរិសោ ន អតីតាយ ឯកជាតិយំ, នាបិ កតិបយជាតីសុ, អថ ខោ

បុរិមបុរិមតរាសុ តថាច បដិបន្នោ, តស្មា តត្ថ បដិបត្តិ ទស្សេតុំ “បុរេ បុរត្ថា”តិ វុត្តំ។ ឥមិស្សាបិ ជាតិយំ អតីតកាលចសេន

“បុរេបុរត្ថា”តិ ចត្តុំ លព្ភាតិ តតោ ចិសេសនត្ថំ “បុរិមាសុ ជាតីសូ”តិ វុត្តន្តិ អាហ “ឥមិស្សា”តិអាទិ។ ភេទិ “ឥមិស្សា ជាតិយា បុរត្ថា

តុសិតទេចលោកេ ភតកម្មបដិក្ខេបចនេ”ន្តិ ចទន្តិ, តំ តេសំ មតិមត្តំ តត្ថ តាទិសស្ស ភតកម្មស្ស អភាចតោ។ អបត្ថុនតោតិ អបនេតោ។

អធិមុត្តោតិ យុត្តបយុត្តោ។

បុញ្ញកម្មតាតិ នានាទិបុញ្ញកម្មេន។ ឯចំ សន្តេតិ សតមត្តេន បុញ្ញកម្មេន ឯកេកំ លក្ខណំ និព្ពត្តេយ្យ, ឯចំ សតិ។ ន ទោចមិស្សតិ កោចស

សតមត្តេន បុញ្ញកម្មេន លក្ខណនិព្ពត្តិ ន ទោចមិស្ស អដ្ឋកថាចរិយា។ កថំ បន ទោចមិស្សតិ អាហ “អនន្តេសុ បនា”តិអាទិ។ ឯកេកំ កម្មន្តិ

ឯកេកំ នានាទិបុញ្ញកម្មំ។ ឯកេកំ សតគុណំ កត្វាតិ អនន្តាសុ លោកធាតូសុ យត្តកា សត្តា, តេហិ សព្ពេហិ បច្ចេកំ សតក្ខត្តុំ កតានិ

នានាទិបុញ្ញកម្មានិ យត្តកានិ, តតោ ឯកេកំ បុញ្ញកម្មំ មហាសត្តេន សតគុណំ កតំ “សត”ន្តិ អធិប្បេតំ, តស្មា ឥធ សត-សទ្ទោ

ពហុភាចបរិយាយោ, ន សង្ខ្យាចចនោតិ ទស្សេតិ “សតគ្ឃំ សតំ ទេចយតុស្សា”តិអាទីសុ ចិយ។ តេនាហ “តស្មា សតបុញ្ញលក្ខណោតិ

ឥមមត្ថំ ទោចមិស្សូ”តិ។

ᩋᩣᨿᨲᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨴᩥᨲᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪐᪙. ᩈᩁᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨿ ᨩᩣᨲᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨿᩣᩅᨩᩦᩅᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠᨲᩥᨿᩣ ᨿᩁᩉᩥ ᩋᩣᨠᨯ᩠ᨰᩥᨿᩔ ᩋᨲᩩᩃ᩠ᩃᩔ ᩅᩥᨿ ᨸᩥᩊᩣᨲᩴ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᩣᨿᩩᨲᩴ ᨣ᩠ᨿᩬᩃᨲᩣᨿ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᩣᩅᨠ᩠ᨠᨸᩥᩊᩥᨲᩣᩴ ᨻᩣᩉᩥᨿᩩᨲᩴ ᨣ᩠ᨿᩬᩃᨲᩣᨿ ᨻᩣᩉᩥᩅᨠ᩠ᨠᨸᩥᩊᩥᨲᩣᩴ ᨸᩥᩊᩥᨲᩃᩔ ᨿᨯ᩠ᨰᩮᨿ᩠ᨿᨶᨲᩣᨿ ᨠ᩠ᨿᩫᨠᨸᩥᩊᩥᨲᩣᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᨸᩥᩊᩮᨶ ᩃᨯ᩠ᨰᨶᨠᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩮᨠᩣᩃ᩠ᩃᩣᩴ ᨸᩉᩥᨿ᩠ᨿᩮᨶᩮᩈᨶ ᩃᨯ᩠ᨰᨶᨠᩣ ᨸᩉᩥᨿᨠᩣᩃ᩠ᩃᩣᩴ ᨠ᩠ᨿᩫᨲᨠᩣᩁᩮᨿᨶᩣᨲᩥ ᩋᨶᩮᨶᩣᨶᨲᨠᩣᩁᩮᩅᨶ ᩈᨿᩩᨿ᩠ᨿᩥᨲᩈᩦᩁᩮᨶᩴ ᨿᨯ᩠ᨰᩥᨠᨲᩉᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᨧᩩᨬᩣᨩᩥᨲᩴ ᨣᩉᨱᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᨿᨯ᩠ᨰᩥᩉᨲ᩠ᩅᩣᩴ ᨹᨱᩉᨲ᩠ᩅᨠᩣᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᩴᩈᨯ᩠ᨰᨣ᩠ᨿᩃᩥᩉᨲ᩠ᩅᩣᩴ ᨻ᩠ᨿᨶᩮᨿᨲ᩠ᩅ ᨠᨿᩪᩈᩁᩥᨠ᩠ᨡᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᨶᩴ ᨻ᩠ᨿᩮᨿᩈᩴ ᨲᩥᩃ᩠ᩃᨿᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨲᩴ ᨲᩈᩣᨣᨲᩔ ᨩᩦᨻᩣᨿᩩᨠᨲᩣᨿ ᨻᩣᨸᨠᨶᩥᨿᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᩋᩣᨿᨲᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ, ᨩᩦᨻᨣ᩠ᨿᩃᩥᨲᩣ ᨷᩮᩉᩪᨴ᩠ᨿᩣᨲ᩠ᨲᨲᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨲᩮᨿ ᨠᨿᩪᩈᩁᩥᨠ᩠ᨡᨠᨲ᩠ᨲᩣᩴ ᨶᩥᩔᩁᨱᩃᩴ ᨸᨶ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᩈᩣᨿᨲᩣᨴᩥ ᨬᨯ᩠ᨰᨻ᩠ᨻᩣᩴ

᪑᪐᪁. ᨠᩣᨿᩥᨲᨻ᩠ᨻᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅ ᨣ᩠ᨿᨸ᩠ᨸᨻ᩠ᨻᨿᩣᨶᨿᩥ ᨠᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩥᨶᩮᨶᩉᩮᨲᩩᨠᩴ ᨸᩉᩥᨶᨶᩥᨶᩮᨶᩉᩔ ᨲᨦ᩠ᨠᩣᩅᩮᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨿᨳᩣ ᨿᩈᩢᩣᨿᩁᩉᩮᨲᩣ ᨠᩈᩴ ᨿᨿ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨸᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᩩᨶᩥᩃ᩠ᩃᨶᩣᨲᩥ ᩈᩩᨯ᩠ᨰ ᨠᨲ᩠ᩅᨸᨶᩥᨲᩮᨶ ᩈᩩᨶᩁᩥᨲᨠᨿᩩᩴ

ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩮᨲᩣ ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩣᩴ “ᩈᩩᨩᩣᨲᨠᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᨠᩩᨩᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᨦᩮᨿᩣ ᩈᩦᩁᩣᩅᨿᩅᨣ᩠ᨿᩃᩣ ᨻ᩠ᨿᩮᨿᩉᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩉᩥ ᩋᩅᩥᨶᩣᨠᩣᩅᩥᨶᩮᨶᩣᨲᩥ ᨦᩮᨿ᩠ᨿᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᩴ ᩅᩥᨶᨿᨸᨶᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨠᩣᩅᩔ ᩅᩥᨶᨠᩣᩃ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶᩣᨿᩴ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨩᩦᨻᩣᨿᩩᨠᨠᩣᩅᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩴ ᨲᨦᩮᨲᩣᨲᩥ ᩅᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᨸᨶᩮᨲᩣᩴ ᩅᩈᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᨶᩣᨩᩦᩈᩩ ᩅᩈᩦᨠᩣᩅᩮᨻ᩠ᨻᩣᩅ ᩅᨶᩮᨲᩣᩅᩈᩥᨠᩣᩅᨻ᩠ᨻᩣ ᨸᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ, ᨠᩅᩥ ᨻ᩠ᨿᩢᨠᩣᩅᨶᩣᨿ ᨻ᩠ᨿᩢᨸᩥᩊᨠᩣᩅᨶᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᩮᨲ᩠ᩅᩣᩴ ᨿᩣᨸᩮᨲᩥ ᩅᩥᩁᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᨿᩣᨩᨶᩣᩴ

ᩈᨧ᩠ᨧᩔᩩᨬ᩠ᨬᨲᩣᩃᨠ᩠ᨡᨱᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪐᪂. ᩁᩮᩈᩣ ᨩᩣᩁᩮᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩈᩥᨲᩣᨲᩥ, ᨿᩉᩣᩁᩈᩣᨲᩥᩴ ᩁᨲᨶᩣᩉ “ᩁᩈᩈᨿ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᩥᨯ᩠ᨰᩃᨯ᩠ᨰᨠᩣᨩᩥᨶᩥᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᨸᩈᨠ᩠ᨡᩃᩥᩁᨿᩣᨦᨠᩣᨩᩥᨶᩥᩴ ᩋᩣᨦᩥ-ᩈᩁᨠ᩠ᨡᨶ ᨸᨶ ᨠᨦᩃᩥᨹᩃᩥᩉᩥ ᩈᨠ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᩥᨯ᩠ᨰ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᨸᩥᨿᩈᩴ ᨸᩥᨯ᩠ᨰᨸᩥᨿᩈᩴ ᩋᩣᨦᩥ-ᩈᩁᨠ᩠ᨡᨶ ᨲᩈᩣᨿᩩᨸᩁᨠᩣᨩ᩠ᨩᨿᩣᨣ᩠ᨿᩋᩣᨦᩥ ᩈᨠ᩠ᨿᨶ᩠ᨲᩥᩴ

ᨻ᩠ᨿᨦ ᨠᨿᩪᩈᩁᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᨶᩣᨿ ᩈᨧ᩠ᨧᩔᩩᨬ᩠ᨬᨲᩣᩃᨠ᩠ᨡᨱᩔ ᨸᩉᩦᨲᩃᩥᨠᩥᨲᩣᨿ ᨻᩣᨸᨠᨶᩥᨿᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᨶᩴ ᨻ᩠ᨿᩥᨠᩣ ᨶᩮᨿᨶ ᨲᨲ᩠ᩅ ᨲᨲ᩠ᩅ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᨠᨿᩪᩈᩁᩥᨠ᩠ᨡᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨿᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᩴ

᪑᪐᪃. ᨠ᩠ᨿᩫᨲ᩠ᨲᩮᨿᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩈᨦᩣᨿᩮᨠᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨠ᩠ᨿᩫᨲ᩠ᨲᩮᨿᩣ ᩁᩃᩥᨠᨶᩣᩁᩮᨶᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩣᨶᩴ ᨸᩉᩦᨲᩣᨶᩴ ᩁᩈᩣᨶᩴ ᨦᩣᨿᩮᨠᩣᩴ ᨠ᩠ᨿᩫᨲ᩠ᨲᨿᩣᨶᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᩁᩈᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩉᩦᩁᨲᩣᩈᩩᨸᩥ ᨸᩉᩦᨲᩁᩈᩣᨶᩴ ᩃᨯ᩠ᨰᩮᨠᩣᨩ᩠ᨩᩣᨩᩥᩁᩮᨩᩣᨲᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᩃᨯ᩠ᨰᩮᨠᩣᨩ᩠ᨩᩣᨩᩥᩃᩥᨠᩮᨩᩣᨲᨠᩴ ᩃᩥᨠᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩔ ᨠᨿᩪᩔ ᨹᩃᩴ “ᩃᩥᨠᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᩪᨸᨧᩣᩁᩮᨶ ᩅᨦᨲᩥᩴ ᨲᨦᨲ᩠ᩅᩮᨩᩣᨲᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᨲᩔ ᨸᩉᩦᨲᨠᩣᨩᨶᨦᩣᨿᨠᨲ᩠ᨲᩈᨯ᩠ᨰᩣᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨲᩔ ᩁᨩᩣᨲᨠᩴ ᨲᨦᩣᨩᩥᨠᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᩋᩣ-ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨶᩥᨸᩣᨲᨿᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨲᩴ ᩋᨩᩥᨠᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥᩴ ᩃᩥᨠᩥᩁᩪᨲ᩠ᨲᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᩁ-ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨸᨦᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠᩁᩮᩣᩴ

ពរធរហាឌិលក្ខហធណ្ហតា

១១០៉ បន្លាឌិតបរិក្ខារំ បត្តឌឹធរាឌិ ពិហិបរិក្ខារំ ធត្វាចុឆយាតសយតាឌិ៉

សន្លាត្តិ សន្លាំ ក្នុបពារំ៉ យរក្ខត្វា តារសតិ យក្ខិការធ ឆត្វា៉ រតរលត ចិយ យរក្ខតីតិ សតរឆាតរតរលត យរក្ខតិ ចិយ៉
អត្វសំធឆ្កតពឆាយាតិ ហិតាធហពឆាយ៉ ពឆាពហលរឡាត្វ តិឌស្សតយត្តា៉ បររសំ ហិតាធរហា កាយបរយារពាបិ អត្វធរិយា៉
អដ្ឋពឆាយំ បត ធឌឹបរយាពធរសរតធ អត្វធរិយា ចុត្តា៉

សយាតត្តតាយាតិ សឌិសការធ សយាតដ្ឋារត ឆបរតត, តំ បតស្ស សយាតដ្ឋារត ឆបតំ អត្តសឌិសតាពរលំ, សុរលត ឲពសយ្ភរាពតា,
អត្តរតា សុលុប្បត្តិយំ; តស្ស ធ ចុក្ខុប្បត្តិយំ រតត អត្តរតា ឲពសយ្ភរាពតាតិ អាហ “សយាតសុលចុក្ខការធតា”តិ៉ សា ធ សយាតសុលចុក្ខតា
ឲពរតា តិសដ្ឋាឌិតា បរិពដ៏ រហាតីតិ តំ ឆស្សរត្តា “ឲពាសរត”តិអាឌិយាហ៉ ត ហិ សក្កា ឲពបរិរការពា ពាតុំ ឌាតិយា ហីតត្វា៉ តធា
អពរិយយារតធ រសា ពុន្ទាតិ រការពត អឌិពត្វា, តស្វា ចុស្សដ្ឋរហា៉ ត ហិ រសា ឲពបរិរកាពំ ឰធ្វតិ ឌាតិយា ហីតការធរតា៉ ត
អពរិយយារត ធ ពុន្ទាតិ រការពត ហីតការធរតា៉ ក្នុរកាហីតិ ឌាតិរការពហិ៉ សឌិសរសាបិ សុសដ្ឋរហា ឲពសឌិសការធរតធ ឰតររត សហ
ឲពបរិរកាពស្ស បត្វាឃឹសាយ, អពរលា ធ តស្ស ពុន្ទាតស្សាកាធរតា៉ អឌឹយារតបិ ពិទ្ធិត្វា អាយិរស អពរិយយារតបិ សដ្ឋរហ៉ ត
បិបរពត ចិរត្វត បស្សតិ របសលកាធរតា៉ តរតា ឲធ បរិរការពាបិ…រប… រហាតិ៉ឲធទ្វបត្តិ ពិហឹ រធ, ក្នុរកាហិ សឌិសំ; បន្លាឌិរតា រធ,
ឃឹលធត្តត្តិ អឌិប្បាយោ៉

សុសដ្ឋហិតាធរហាត្តីតិ សុដ្ឋ សដ្ឋហិតា ឲធ រហាត្តិ ឆព្វហតត្តិការធរតា៉ រតតាហ “ត ពិដ្ឋត្តី”តិ៉

ឌាតាឌិសដ្ឋហពយ្ភត្តិ ឌាតាឌិរតឌំ បរសដ្ឋហត្វាធរសត បធត្តំ ពុសលពយ្ញុំ៉

១១១៉ អតធរឡាររតត អបរិក្ខុរតត សម្ភាចិរតត៉ បរយារឌា ចុទ្ធតិ ហារសា, ត អប្បរយារឆតាតិ ឲត្វ បដិរសឆត្វរយត រសា ឲធ ចុរត្វា៉
រសា ធ ឌ្ឍឆព្វសការធត្តា ត ឌឹរតា ឆស្ពុបសព្ទាតត្តា ត ពក្ខុយុរត្វាតិ អាហ “ត ឌឹរតត ត ពក្ខិរតតាតិ អរត្វា”តិ៉ សត្តាតំ
អពលុតក្សុរលតាតិ រយាឌតា៉

អតិរុចិរត្តិ អតិចិយ រុចិរពតំ, តំ បត បស្សត្តាតំ បសាឌាធហត្តិ អាហ “សុបិសាឌិព”ត្តិ៉ សុដ្ឋ រលពត្តិ អតិចិយ សុត្តរំ៉ ចិឆាតរឡាតិ
ចិឆាតំ សត្តិសិតំ សក្កលោយ្យោ៉ បិយំ ធឆតីតិ បិយធក្ខ យធា “សន្លាចិក្ខ”តិ៉ សុលរយធ សុលតា, តំ សុលតំ៉ ឆយុទ្ធាអតុឆយុទ្ធាតិ
រលឹកុត្តរឆយុរឡាធ តស្ស អត្ថុរបប្ចុបន្នាការឆយុទ្ធា៉

ក្ស្សន្តបិតាទិលក្ខលចណ្ណតា

១១១. “អត្ថូបសំហិត”ន្តិ ហ្គយិតា ចដ្ឋុតិស្សិតា ឆយុកឆា ចុត្តាតិ អាហ “ហ្គឆលោកបរលោកត្ថតិស្សិត”ន្តិ. “ឆម្មូបសំហិត”ន្តិ ហ្គយិតា ចិចដ្ឋុតិស្សិតា, តម្ហា ឥសកុសលកម្មបឆា ចិចដ្ឋុសត្តិស្សយា ចេឌិតព្ពា. តិធំសេសីតិ សត្ថុស្សេសិ ទេត ឆម្មេ បច្ចក្ខេ កត្វា បកាសេសិ.
តិធំសតកឆត្តិ បិកដកលោកធំ. ឌេដ្ឋដ្ឋេត អត្តា, បិរំសដ្ឋេត សេដ្ឋា, បយុលដ្ឋេត បិរេយាគ្លា, បឆាតដ្ឋេត ក្ខត្តយោ, ហិតសុលត្ថិកោហិ បការេតា ចរហិយេតា រដតិយេតា បចេរាតិ ឲចំ អត្ថចិសេសចាឌិតយ្យិ “អត្តា”តិអាឌិតំ បឆាតំ កាចត្ថស្ស គេឆាកាចេតា “សត្តាតិ អត្តាយត្តាចេចចតាតិ”តិ អាហ.

ក្ខដ្ឋយតិយាតិ សុលត្តាតំ ក្ខបន្ទបរិ ចិសេសំ កេយត្តិតិ ក្ខដ្ឋយតិយា. សក្លាឃ អឆោ បិដ្ឋិបិកេសយិបេ ឲច បតិដ្ឋិតត្តា អឆោសក្លា បិកា ឲតស្សាតិ អឆោសក្លបិកោ. សក្លាតិ ច កោបក្ខកាតយិធំ តាមំ.

១១២. ឆម្មូកាតយត្តាត្តិ ឆម្មូកាតសក្លាតំ យត្តា.

សុដ្ឋសណ្ឋិតាតិ សម្មេឆេច សណ្ឋិតា. បិដ្ឋិបិកស្ស ក្ខបរិ បកតិអក្កលេត ចតុរក្កលេ ឌឍ្ឍបឆេស តិក្ខួហា អបត្តាឃយាតន្ទបិ ហុត្វា ធិតាតិ អត្ថោ.

ឲហិឌឍ្ឍលក្ខលចណ្ណតា

១១៣. សិប្បត្តិ សិក្ខិតព្ពដ្ឋេត “សិប្ប”ន្តិ លទ្ធតាមំ សត្តាតំ ឌីចិកាហេតុក្ខតំ អាឌីចចិធិ. ឌីចិកត្តំ, សត្តាតំ ក្ខបការត្ថត្ថា ចេឌិតព្ពដ្ឋេត ចិដ្ឋា, យត្តសត្តាធិ. ចេរត្តិ ទេតត សុកាតិ, សុលត្ថា កណ្ឋតិ ចរហំ. កម្មស្សកតាញាណំ ក្ខត្តរបឆលោបេត “កម្ម”ន្តិ ចុត្តត្តិ អាហ “កម្មត្តិ កម្មស្សកតាញាតតបត្តា”តិ. តាតិ ចេចាតិ បុរេត្តា ចុត្តហត្ថិអាឌីតិ ចេច. សត្ត រតតាតីតិ យុត្តាឌីតិ សត្ត រតតាតិ. ច-សទ្ទេត រត្តា ក្ខបរកាកក្ខតាតំ ចត្ថសេឃ្យាឌីតំ សក្កហេ. រត្តា អត្តច្ឆចិកាតីតិ រត្តា បរិក្ខាតយោគ្យាតិ. សត្តាសត្តិ “រាឌារហាតី”តិអាឌិតា ចុត្តាតំ សត្តាសំយេច ឲកត្តាកហំ. ចុទ្ធាតំ បរិសា តាយ ឌួឆិសោ អតោឆិសោ ច សយិតបិបិ, តឆត្វាឃ បដិបត្តា ច ហោតីតិ ចុត្តំ “សយណាតំ កោដ្ឋាសក្ខតា ចតស្សា បរិសា”តិ.

សិប្បាឌិចាចតត្តិ សិប្បាតំ សិក្ខាបតំ. បិត្យុត្តយយ្យិ ហិ “ចារេចតា”តិ ចាចតសឹសេត សិក្ខាបតំ ឥស្សិតំ. ក្ខក្ខដិកាសតត្តិ តំតំចេឃ្យាចច្ចករលោត ក្ខក្ខដិកស្ស តិសដ្ឋា. បឃោឌតចេសត កោហេតា កោហំ កាយេតា កាយំ ឌឍ្ឍេឃា កិលយេត្វា បេសតំ ឌឍ្ឍេបសតិកា. លិចិត្វា បិតិតំ ចិឃ ហោតិ អបរិបុណ្ណកាចេតា. អត្តុបុរិត្តាក្កតចដ្ឋិតត្តិ កោបក្ខដ្ឋាតេតា បដ្ឋាឃ ឃាច

ខាល្យប្បេងសា យំស្មបចឃស្ស អត្ថក្កេយត សយត្តតោ ចឌ្ឍិតត្វា អត្ថុប្បន្នោត ហ្គក្កតំ ហុត្វា ស្ចុងិតំ ។ ឲលិឌ្ឍលក្ខលត្តិ សណ្ឌាតយទេត្តត ឲលិយិកឌ្ឍាយឌិសឌ្ឍលក្ខលំ ។

១៣៥ ។ "ឃត្យបឈាតាឃា"តិ ឲត្ថ ត-កាទេរា បគសត្ថិកទេរា, អត្ថតាសិកទេលិទេបត តិទេឌ្ឋទេសាតិ អាហ "ឃ"ត្តិអាឌិ ។ "ហ្គក្កទេលិយា ស្បុយត្តទេចាត្តតា"តិ ចុត្តត្វា ទេចាគទេកត "កំ បត អទេញ្ញាត កទេមុត អញ្ញា លក្ខលំ តិញ្ញាតត្តី"តិ ទេចាឌិទេតា, អាចរិទេឃា "ត តិញ្ញាតត្តី"តិ ចត្វា "ឃឌិ ឲចំ ញ្ញាឆ កស្មា លក្ខលត្តត្វំ កធិត"ត្តិ អទេត្តាលិតទេយច ទេចាគតំ បរិហរទេត្តា "ឃំ បត តិញ្ញាតត្តីតិ...ទេប... ញ្ញាឆ ចុត្តា"ត្តិ អាហ ។ តត្ថ ឃំ បត តិញ្ញាតត្តីតិ ឃំ លក្ខលំ ចុច្ចយាតលក្ខលតិញ្ញាតត្តទេកត កយុតា តិញ្ញាតត្តិ ។ តំ អត្ថុញ្ញាតំ ទេហាតីតិ តំ លក្ខលំ ចុច្ចយាតស្ស លក្ខលាស្ស អត្ថក្ខលលក្ខលំ តាយ ទេហាតិ ។ តស្មា ទេតត កាទេលាត ញ្ញាឆ ឲលិឌ្ឍលក្ខលកចទេត "ហ្គក្កទេលិយា ស្បុយត្តទេចាត្តតា"តិ លក្ខលត្តត្វំ ចុត្តំ ។

ស្បុយច្ចចិលក្ខលចណ្ណតា

១៣៩ ។ សមិតបិបទេដ្ឋតសយលំ, ត បត្តន្ថាយទេត្តត ។ ឆាហិតបិបទេដ្ឋត ទ្រាហុលំ, ត ខាតិយទេត្តត ។

យហត្ថាតំ អត្ថតំ បរិក្កហ្យកទេតា យហតី បញ្ញា ឲតស្សាតិ យហាបទេញ្ញា ។ ទេសសបទេសុបិ ឲទេសច តទេឃាតិ អាហ "យហាបញ្ញាឌីហិ សយត្តាកទេតាតិ អទេត្ថា"តិ ។ តាតត្តត្តិ ឃាហិ យហាបញ្ញាឌីហិ សយត្តាកតត្វា កកចា "យហាបទេញ្ញា"តិអាឌិតា កិត្តិឃតិ, តាសំ យហាបញ្ញាឌីតំ ញ្ញាឌំ តាតត្តំ អឃំ ទេចយត្តតា ។

ឃស្ស កស្សចិ ចិទេសសទេតា អទ្ទបឆយុស្ស យហត្តំ តាយ កិច្ចសិទ្ធិយា ទេចឌិតញ្ញាត្តិ តគស្សា កិច្ចសិទ្ធិយា គទេស្សទេត្តា "យហទេត្ត សីលក្ខទេន្ធ បរិក្កហ្យាតីតិ យហាបញ្ញា"តិអាឌិយាហ ។ តត្ថ ទេហតុយហត្តតាឃ, បច្ចឃយហត្តតាឃ, តិស្សឃយហត្តតាឃ, បទេភឌយហត្តតាឃ, កិច្ចយហត្តតាឃ, ផលយហត្តតាឃ, អាតិសំសយហត្តតាឃ ច សីលក្ខន្ធស្ស យហត្តការចា ទេចឌិតទេញ្ញា ។ តត្ថ ទេហតុ អទេលាកាទេឃា ។ បច្ចទេឃា ហិទេរាត្តប្បសទ្ធាឃតីឌីរិយាទេឃា ។ តិស្សទេឃា សាចកទេឆាឌិបទេច្ចកទេឆាឌិសម្មាសទេញ្ញាឌិតិឃតតា, តំសយង្គិទេតា ច ឋុរិសចិទេសសា ។ បទេភទេឌា ចារិត្តចារិត្តាឌិចិភាទេកា ។ កិច្ចំ តគញ្ញាឌិចទេសត បដិបក្ខចិឆយតំ ។ អាតិសំសោ បិឃយតាបតាឌិ ។ អឃទេយត្ថ សទេង្ខបបិ, ចិត្ថារទេរា បត ចិសុទ្ធិយគ្គេ, (ចិសុទ្ធិ ១.៩) អាកទេង្ខយ្យសុត្តាឌីសុ (យ ។ តិ ។ ១.៦៥) ច អាកតតទេឃតេច ទេចឌិតញ្ញា ។ ញ្ញាមិតា តទេឃត សយាឌិក្ខត្ថាឌីតយ្បិ យហត្តតា ឃចាទេរាតំ ចិត្ថារទេត្វា ទេចឌិតញ្ញា ។ ផាតាផាតាតំ បត យហាចិសឃតាឃ, សា ឆាតុឆាតុកសុទេត្ត អាកតតទេឃត ទេចឌិតញ្ញា ។ ចិហារសយាបត្តិទេឃា សយាឌិក្ខត្តិទ្ធារលាតទេឃត ទេចឌិតញ្ញា ។ អរិឃសច្ចាតំ សកលសាសតសង្គហទេតា, ទេសា សច្ចចិភង្គ- (ចិភ ។ ១៨៩) តំសំចណ្ណតាសុ (ចិភ ។ អដ្ឋ ។ ១៨៩) អាកតតទេឃត, សតិបដ្ឋាតា ឌីតំ សតិបដ្ឋាតចិភង្គាឌីសុ, (ចិភ ។ ៣៥៥) តំសំចណ្ណតាសុ (ចិភ ។ អដ្ឋ ។ ៣៥៥) ច អាកតតទេឃត, សាយញ្ញាផលិតំ យហទេតា ហិតស្ស, យហទេតា សុខស្ស, យហទេតា អត្ថស្ស, យហទេតា ទេឃាកទេក្ខយស្ស តិញ្ញាត្តិកាចទេតា, សត្តបលិតតិឃុលអតក្កាចទេរបដ្ឋិតទេចគតីឃកាចទេតា ច; អភិញ្ញាតំ យហាសម្ភារទេតា, យហាចិសឃទេតា, យហាកិច្ចទេតា, យហាតុភាចទេតា, យហាតិញ្ញាត្តិទេតា ច, តិញ្ញាតស្ស យគតិឃុគតាឌិយហត្តសិទ្ធិទេតា យហត្តតា ទេចឌិតញ្ញា ។

បុថុបញ្ញាតិ ឯត្ថាបិ វុត្តនយានុសារេន អត្ថោ វេទិតព្វោ។ អយំ បន វិសេសោ – នានាខន្ធេសុ ញាណំ បវត្តតីតិ “អយំ រូបក្ខន្ធោ នាម...បេ... អយំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ នាមា”តិ ឯវំ បញ្ចន្នំ ខន្ធានំ នានាករណំ បដិច្ច ញាណំ បវត្តតិ។ តេសុបិ “ឯកវិធេន រូបក្ខន្ធោ, ឯកាទសវិធេន រូបក្ខន្ធោ។ ឯកវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ, ពហុវិធេន វេទនាក្ខន្ធោ។ ឯកវិធេន សញ្ញាក្ខន្ធោ។ ឯកវិធេន សង្ខារក្ខន្ធោ។ ឯកវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ, ពហុវិធេន វិញ្ញាណក្ខន្ធោ”តិ ឯវំ ឯកេកស្ស ខន្ធស្ស អតីតាទិភេទវសេនាបិ នានាករណំ បដិច្ច ញាណំ បវត្តតិ។ តថា “ឥទំ ចក្ខាយតនំ នាម...បេ...ឥទំ ធម្មាយតនំ នាម។ តត្ថ ទសាយតនា កាមាវចរា, ទ្វេ ចតុភូមកា”តិ ឯវំ អាយតនានំ នានត្តំ បដិច្ច ញាណំ បវត្តតិ។ នានាធាតូសូតិ “អយំ ចក្ខុធាតុ នាម...បេ... អយំ មនោវិញ្ញាណធាតុ នាម។ តត្ថ សោឡស ធាតុយោ កាមាវចរា, ទ្វេ ធាតុយោ ចតុភូមិកា”តិ ឯវំ នានាធាតូសុ ញាណំ បវត្តតិ, តយិទំ ឧបាទិន្នកធាតុវសេន វុត្តំ។ បច្ចេកពុទ្ធានម្បិ ហិ ទ្វិន្នញ្ច អគ្គសាវកានំ ឧបាទិន្នកធាតូសុ ឯវំ នានាករណំ បដិច្ច ញាណំ បវត្តតិ, តញ្ច ខោ ឯកទេសតោវ, ន និប្បទេសតោ។ អនុបាទិន្នកធាតូនំ បន លក្ខណាទិវសេនេវ ជានន្តិ, ន នានាករណំ។ សព្ពញ្ញុពុទ្ធានយេវ បន “ឥមាយ នាមធាតុយា ឧស្សន្នត្តា ឥមស្ស រុក្ខស្ស ខន្ធោ សេតោ, ឥមស្ស កាឡោ, ឥមស្ស មដ្ឋោ, ឥមស្ស ពហលត្តចោ , ឥមស្ស តនុតចោ។ ឥមស្ស បត្តំ វណ្ណសណ្ឋានាទិវសេន ឯវរូបំ។ ឥមស្ស បុប្ផំ នីលំ, ឥមស្ស បីតកំ, លោហិតកំ, ឱទាតំ, សុគន្ធំ, ទុគ្គន្ធំ។ ផលំ ខុទ្ទកំ, មហន្តំ, ទីឃំ, រស្សំ, វដ្ដំ, សុសណ្ឋានំ, ទុស្សណ្ឋានំ, មដ្ឋំ, ផរុសំ, សុគន្ធំ, ទុគ្គន្ធំ, មធុរំ, តិត្តកំ, អម្ពិលំ, កដុកំ, កសាវំ។ កណ្ដកោ តិខិណោ, អតិខិណោ, ឧជុកោ, កុដិលោ, កណ្ហោ, នីលោ, ឱទាតោ ហោតី”តិ ធាតុនានត្តំ បដិច្ច ញាណំ បវត្តតិ។

នានាបដិច្ចសមុប្បាទេសូតិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធាភេទតោ ច នានាបភេទេសុ បដិច្ចសមុប្បាទង្គេសុ។ អវិជ្ជាទិអង្គានិ ហិ បច្ចេកំ បដិច្ចសមុប្បាទសញ្ញិតានិ។ តេនាហ សង្ខារបិដកេ “ទ្វាទស បច្ចយា ទ្វាទស បដិច្ចសមុប្បាទា”តិ។ នានាសុញ្ញតមនុបលព្ភេសូតិ នានាសភាវេសុ និច្ចសារាទិវិរហិតេសុ សុញ្ញតាការេសុ តតោ ឯវ ឥត្ថិបុរិសអត្តត្តនិយាទិវសេន អនុបលព្ភនាការេសុ បការេសុ។ ម-ការោ ឯត្ថ បទសន្ធិករោ។ នានាអត្ថេសូតិ អត្ថបដិសម្ភិទាយ វិសយភូតេសុ បច្ចយុប្បន្នាទិវសេន នានាវិធេសុ អត្ថេសុ។ ធម្មេសូតិ ធម្មបដិសម្ភិទាយ វិសយភូតេសុ បច្ចយាទិវសេន នានាវិធេសុ ធម្មេសុ។ និរុត្តីសូតិ តេសំយេវ អត្ថធម្មានំ និទ្ធារណវចនសង្ខាតេសុ នានានិរុត្តីសុ។ បដិភានេសូតិ អត្ថបដិសម្ភិទាទីសុ វិសយភូតេសុ “ញាណេសុ ញាណានី”តិ (វិភ។ ៧១៩, ៧២៥, ៧២៦, ៧២៧, ៧៣៣, ៧២៩, ៧៣៥) តថា តថា បដិភានតោ ឧបដ្ឋានតោ “បដិភានានី”តិ លទ្ធនាមេសុ នានាញាណេសុ។ “បុថុនានាសីលក្ខន្ធេសូ”តិអាទីសុ សីលស្ស បុថុត្តំ វុត្តមេវ, ញាតត្តំ បន វុត្តនយានុសារេន សុវិញ្ញេយ្យត្តា បាកដមេវ។ យំ បន អកិត្តំ ឯកមេវ និព្ពានំ, តត្ថ ឧបចារវសេន បុថុត្តំ គហេតព្ពន្តិ អាហ “បុថុជ្ជនសាធារណេ ធម្មេ សមតិក្កម្មា”តិ, តេនស្ស មទនិម្មទនាទិបរិយាយេន បុថុត្តំ បរិទីបិតំ ហោតិ។

ឯវំ វិសយវសេន បញ្ញាយ មហត្តំ, បុថុត្តំ ទស្សេត្វា ឥទានិ សម្បយុត្តធម្មវសេន ហាសភាវំ, បវត្តិអាការវសេន ជវនភាវំ, កិច្ចវសេន តិក្ខាទិភាវំ ទស្សេតុំ “កតមា ហាសបញ្ញា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ហាសពហុលោតិ បីតិពហុលោ។ សេសបទានិ តស្សេវ វេវចនានិ។ សីលំ បរិបូរេតីតិ ហដ្ឋបហដ្ឋោ ឧទគ្គុទគ្គោ ហុត្វា ឋបេត្វា ឥន្ទ្រិយសំវរំ តស្ស វិសុំ វុត្តត្តា អវសេសសីលំ បរិបូរេតិ។

បីតិសោមនស្សសហគតា ហិ បញ្ញា អភិរតិភាវេន អារម្មណេ ផុល្លិតវិកសិតា វិយ បវត្តតិ, ន ឯវំ ឧបេក្ខាសហគតា។ បុន សីលក្ខន្ធន្តិ អរិយសីលក្ខន្ធមាហ។ “សមាធិក្ខន្ធ”ន្តិអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។

សព្ពំ តំ រូបំ អនិច្ចតោ វិបស្សំ ឧបេតីតិ យា រូបក្ខន្ធេ “អនិច្ចា”តិ វិបស្សនាញាណេន បវត្តតិ, បដិបក្ខទូរការេន បុព្ពាភិសង្ខារស្ស សាតិសយត្តា ពាហេន វិស្សជ្ជនមិវ វិយ លក្ខណំ អវិរជ្ឈន្តី អនុត្តរាយន្តី រូបក្ខន្ធេ អនិច្ចលក្ខណំ វេធកា បដិវិជ្ឈតិ, សា ឧបេតបញ្ញា នាមាតិ អត្ថោ។ សេសបទេសុបិ ឯសេវ នយោ។ ឯវំ លក្ខណារម្មណិកវិបស្សនាវសេន ឧបេតបញ្ញំ ទស្សេត្វា ពលវវិបស្សនាវសេន ទស្សេតុំ “រូប”ន្តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ខយវេនាតិ យត្ថ យត្ថ ឧប្បជ្ជតិ, តត្ថ តត្ថេវ ភិជ្ជនតោ ខយគមនត្តា។ វយវេនាតិ វយាភាវគមនតោ។ អភាវវេនាតិ អភាវគមនតោ អត្តសារវិរហតោ, និច្ចសារាទិវិរហតោ ច។ តុលយិត្វាតិ តុលនភូតាយ វិបស្សនាបញ្ញាយ តុលេត្វា។ តីរយិត្វាតិ តាយ ឯវ តីរណភូតាយ តីរយិត្វា។ វិភាវយិត្វាតិ យាថាវតោ បកាសេត្វា បាកដំ កត្វា។ វិភូតំ កត្វាតិ បាកដំ កត្វា។ រូបនិរោធេតិ រូបក្ខន្ធនិរោធហេតុភូតេ និព្ពានេ និន្នបោណបព្ភារភាវេន ញាណាតិ សិខាប្បត្តវិបស្សនាវសេន ឧបេតបញ្ញំ ទស្សេតុំ បុន “រូប”ន្តិអាទិ វុត្តំ “វុដ្ឋានគាមិនិវិបស្សនាវសេនា”តិ កេចិ។

តេសំ ហិ ន វិក្ខម្ភនតា ទិស្សតិ, តស្មា តេសំ បដិបក្ខបហានេន វេធិតព្ពាតិ “កិប្បំ កិលេសេ ឆិន្ទតីតិ និព្ពេធិកបញ្ញា”តិ វត្វា តេ បន កិលេសេ វិភាគេន ទស្សេន្តោ “ឧប្បន្នំ កាមវិតក្ក”ន្តិអាទិមាហ។ និព្ពេធិកបញ្ញា ខិប្បាភិញ្ញា ហោតិ, បដិបទា ចស្ស ន ចិរាតីតិ អាហ “ឯកម្ហិ អាសនេ ចត្តារោ អរិយមគ្គា...បេ... អធិគតា ហោន្តី”តិអាទិ។

“សព្ពេ សង្ខារា អនិច្ចា ទុក្ខា វិបរិណាមធម្មា, សង្ខតា បដិច្ចសមុប្បន្នា ខយធម្មា វយធម្មា វិរាគធម្មា និរោធធម្មា”តិ យាថាវតោ ទស្សនេន សច្ចប្បដិវេធោ ញាណុត្តរោ, ន អញ្ញថាតិ ការណមុខេន និព្ពេធិកបញ្ញំ ទស្សេតុំ “សព្ពសង្ខារេសុ ភយតុលោ ហោតី”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ ភយតុលោតិ វុត្តនយេន សព្ពសង្ខារេសុ អភិណ្ហបវត្តភយសញ្ញោ។ ឧត្រាសពហុលោតិ ញាណុត្រាសវសេន សព្ពសង្ខារេសុ ពហុសោ ឧត្រាសមានសោ។ ឯតេន អាទីនវានុបស្សនមាហ “ឧក្កណ្ឋនពហុលោ”តិ បន ញាណិកា និព្ពិទានុបស្សនមាហ, “អរតិពហុលោ”តិអាទិនា តស្សា ឯវ អបរាបរុប្បត្តិំ។ ពហិមុខោតិ សព្ពសង្ខារតោ ពហិភូតំ និព្ពានំ ឧទ្ទិស្ស បវត្តញាណមុខោ, តថា វា បវត្តិតវិមោក្ខមុខោ។ និព្ពិជ្ឈតិ និព្ពេធោ, សោ ឯតិស្សា អត្ថិ, និព្ពិជ្ឈតីតិ វា និព្ពេធិកា, សា ឯវ បញ្ញា និព្ពេធិកបញ្ញា។ យំ បនេត្ថ អត្ថតោ អវិភត្តំ, តំ ហេដ្ឋា វុត្តនយត្តា, ឧត្តានត្ថត្តា ច សុវិញ្ញេយ្យមេវ។

១០៤. បត្តធម្មំ ឧបនិតាតិ ឯត្ថ យាទិសំ បត្តធម្មំ ឧបិសតោ បញ្ញាបដិលាភោ ហោតិ, តំ ទស្សេតុំ “បណ្ឌិតំ បត្តធម្ម”ន្តិ វុត្តំ។ ឧបិសនមេត្ថ ឧបដ្ឋានវសេន ឥច្ឆិតំ, ន ឧបនិសីទនមត្តន្តិ អាហ “បយិរុបាសិតា”តិ។ អត្ថន្តិ ហិតំ។ អញ្ញត្រ ករិត្វាតិ អញ្ញត្រការំ កត្វា។ តេនាហ “អត្ថយុត្ត”ន្តិ។ ការណបរិយាយោ និទ្ទេសោ នាយំ, ហិតូបសំហិតំ កត្វាតិ អត្ថោ។ អត្ថ-សទ្ទោ ច វិត្តបរិយាយោ “យស្សត្ថាតោ ន សន្តិ គោបី”តិអាទីសុ (ជា. ១០) វិយ។ តស្មា អត្ថន្តរោតិ ហិតន្តរោតិ អត្ថោ។

បដិលីនត្តាយ គតោតិ បដិលីនត្តាយ បចនត្តា, បដិលីនសភាវត្តំ គតោតិ អត្ថោ។ ឧបាទានេ ច និមិត្តេ ច លោកេតិ ឧបាទានបិសិបិន្រេច និមិត្តបិសិបិន្រេ ក្ខុបលោ។ ឧបាទាននិមិត្តលោកបិនតាសីលេន នេត្វ លក្ខណកោរល្លសេច នេស្សតិ។ អថ វា សេសលក្ខណានំ និទ្ធាត្តិយា ពុទ្ធានំ, ចក្កចត្តិនត្តា ឧបាទានោ អនុបឹយតិ, យានិ តេហិ លទ្ធព្ទអានិសំសានិ និមិត្តានិ , តស្មិំ ឧបាទានេ ច និមិត្តេ ច អនុបិនតានិចសេន លោកា និបុណាតិ អត្ថោ។ ញាត្វា បស្សិស្សតីតិ ញាណេន ជានិត្វា បស្សិស្សតិ, ន ចក្ខុចិន្នាណេនាតិ អធិប្បាយោ។

អត្តានុសារនីស្វតិ អត្តានំ ហិតានំ អនុសារនីស្វ។ យស្មា អនត្តបដិចេជ្ជនបុត្តិកា សត្តានំ អត្តបដិបត្តិ, តស្មា អនត្ថោបិ បរិច្ឆិជ្ជ គហេតព្ពា, ជានិតព្ពា ចាតិ វុត្តំ “អត្តានត្ថំ បរិក្កាហកានិ ញាណានី”តិ, យថោ “អាយុបាយកោរល្លំ ចិយ អបាយកោរល្លម្បិ ព្រូន្តិតព្ពំ”ន្តិ វុត្តំ។

សុចណ្ណចណ្ណលក្ខណចណ្ណនា

១៨៦៚ បដិសន្ថារតពលេន កោធចិនយេន អក្កោធនោ, ន កាចតាពលេនាតិ ឧស្សេត្តំ “ន អតាកាយិយក្កោនា”តិអាទិ វុត្តំ។ ឧចំ អក្កោធចនិកត្តាតិ ឧចំ យឈយាណចោ ចិយ ន កោធចសំ គតត្តា។ នានិសជ្ជីតិ ក្ខន្ធនចសេនច ន អភិសជ្ជិ។ យតិប្បកោធស្ស ឧប្បត្តិជ្ជានភូតេ អារម្មណេ ឧបនាហស្ស បច្ចយភូតំ ក្ខន្ធនចសេន អភិសជ្ជនំ, តំ ព្ចាធិប្បេតំ, ន លុទ្ធគចសេន។ តេនាហ “ក្ខដិលកហ្គេកោ ចិយា”តិអាទិ។ សោ ហិ យត្ថ លក្កតិ, តំ លោរេកន្តោ ឧច លក្កតិ។ តត្ថ តត្ថាតិ តស្មិំ តស្មិំ យប្បជ្ជានេ។ យប្បត្តិ ឲ្យប្បជ្ជេតុបិ ទុជ្ជនជ្ជានំ បុព្ពុប្បត្តិកោតិ បធុប្បន្នោ។ តតោ ពលចតរោ ព្យាបិនោ លទ្ធសេចតាយ ចិត្តស្ស ព្យាបជ្ជនតោ។ តតោ ពលចតរាបតិត្ថិយតាតិ សាតិសយំ លទ្ធសេចតាយ តតោ ព្យាបិនាចត្តាយបិ ពលចតរា បតិត្ថិយតា បច្ចត្តិកាករេចន ធាយប្បត្តិតោ។

សុលុយត្តចណ្ណីតិ អាទិ-សន្ទេន បណីតកោជនីយាទីនម្បិ សង្គហោ ទដ្ឋព្ពា កោជនជានស្សបិ ចណ្ណសម្បទានិមិត្តភាចតោ។ តេនាហ ភគវា “កោជនំ ភិក្ខវេ ទទមានោ ទាយកោ បដិក្កាហកានំ…បេ… អាយុំ ទេតិ, ចណ្ណំ ទេតី”តិ (អ៑ និ៑ ៥៑៣៧) តថា ច ចក្ខុតិ “អាយិសទានេន ចា”តិ។

១៨៨៚ តិ អធាសិ៑ ទទេចាតិ សេវេឈា, បដ្ឋេន្តោ ឧច ចា៑ ចរតេរាតិ ឧត្តមតោរ៑ បព្ពជ្ជាយ ចិសជិសាចត្តាទិ កាចតោ ន បព្ពជ្ជាតិ អបព្ពជ្ជា, គិហិភាវោ៑ អដ្ឋានេត្តិ កោបីតំ បដិដ្ឋានេត្តិ ឧតេហីតិ អដ្ឋានភាតិ, និចារភាតិ, តេសំ អដ្ឋានភាតេដ្ឋាច សេស ចត្តានដ្ឋា កោដចាទិ ឧត្តមបិចុរណានដ្ឋា៑ ចិនាសោតិ គតស្ស គមុស្ស អចិបច្ចិត្វា ចិនាសោ។

កោរសាហិតចត្តក្ខយ្យលក្ខណចណ្ណនា

១៩០៚ សយាតេតាតិ សមុទេច អាតេតា សយាគេយតា៑ ទទេជ្ជ បតិដ្ឋិតេន សក្កា កាតុំ ពាហុកតិកស្សេច ព្ទជ្ជនតោ៑ គត្តា តាយ តត្ថិតិ ចជ្ជ

ປຕິຏ຺ຐາເນ຺ຕີຕິ ອາເຣຕ຺ວາ ສປ຺ປເຕ຺ຖາ, ກເຣານ຺ຕິ ຈຊ຺ຊປຕິຏ຺ຐາເນນກປ຺ປນ຺ຕິ ຈ. ນຕ຺ຖ ຈຊ຺ຊປຕິຏ຺ຐາເນນກປ຺ປໍ ນາມ ສາຈຊ຺ຊນ຺ຕິ? ສຈ຺ຈໍ ສາຈຊ຺ຊໍ ສັກິລິຏ຺ຐຈິເຕ຺ຕນ ປຕິຏ຺ຐາເນຕ຺ຕສ຺ສ, ຕຸຄໍ ປນ ອສັກິລິຏ຺ຐຈິເຕ຺ຕນ ປເຣສ຺ສ ຮຸປ຺ປຊ຺ຊນກອຕ຺ຕໍ ປຣິຫຣຓຈເສນ ປຈຕ຺ຕໍ ອພິເປ຺ປຕໍ. “ຍາຕິສຕ຺ຕໍ ກເຣານ຺ຕນ຺ຕາ”ຕິ ວຸເຕ຺ຕນ ຍາຕຕ຺ຕຈຣິຍາເຈເສນ ຕໍ ກປ຺ປໍ ປຈຕ຺ຕີຕິ ເນສ຺ສຕີ.

໑໑໘. ອປິຕ຺ຕຕາປນາຕິ ອປິຕ຺ຕານໍ ຕປນສີລີ, ອປິຕ຺ຕຕາປນໍ ເຫາຕຸ ຈາ ຍາ ຈາ ວຸຈໍສກາຈາຕິ ອເຕ຺ວາ. ນ ຫິ ຈກ຺ກຈຕ຺ຕິເນາ ປຸຕ຺ຕານໍ ອປິຕ຺ຕາ ນາມ ເກຈິ ເຫານ຺ຕິ, ເຍ ເຕ ກເຈຍ຺ຍຸໍ, ຈກ຺ກາຕຸກາເຈເນຈ ສເຕ຺ຕປິ ຕຕ຺ຕິຍາເຄເຍາ ອຕຸຈຕ຺ຕກາ ເຕສໍ ກຈຕ຺ຕິ.

ປຍມກາຓຈາຣຈຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

ປຣິມຓ຺ຑລາທິລກ຺ຂຓຈຓ຺ຓນາ

໑໑໙. ສມນ຺ຕິ ສມານໍ ເຕນ ເຕນ ສີລາທິນາ ຈິຕ຺ຕາຕຸເຣນ ສມໍ ສມານໍ ຊານາຕິ, ຍເຕາ ຕຕ຺ຖ ປຕິປຊ຺ຊນວິທານໍ ຍາຕສ຺ມິໍ ປຕິປຊ຺ຊຕີ. ສຍໍ ຊານາຕີຕິ ອປຣເນຍ຺ຍາ ຫຸຕ຺ວາ ສຍເມວ ຊານາຕີ. ປຸຣິສໍ ຊານາຕີຕິ ຈ “ອຍໍ ເສຏ຺ຐາ, ອຍໍ ຍຊ຺ຊົຍາ, ອຍໍ ນິຫີເນາ”ຕິ ຕໍ ຕໍ ປຸຣິສໍ ຍາຈາເຕາ ຊານາຕີ. ປຸຣິສວິເສສໍ ຊານາຕີຕິ ຕສ຺ມິໍ ຕສ຺ມິໍ ປຸຣິເສ ວິຊ຺ຊມານໍ ວິເສສໍ ຊານາຕີ, ຍເຕາ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ອຕຸຣູປທານປທານາທິປຕິປຕ຺ຕິຍາ ຍຸຕ຺ຕປຕ຺ຕກາຣີ ເຫາຕີ. ເຕນາຫ “ອຍມິທມຣຫຕີ”ຕິອາທິ.

ສມ຺ມຕ຺ຕິປຕິລາພເຏຐນາຕິ ທິຏ຺ຐທມ຺ມິກາທິສມ຺ມຕ຺ຕີນໍ ປຕິລາພເປຏຐນ. ສມສຕ຺ຖກປ຺ປຕ຺ຕີ ສມໍ ຊານິຕ຺ວາ ຕທນຸຣູປໍ ຕສ຺ສ ຕສ຺ສ ສຕ຺ຖກປຸປຕ຺ຖກປ຺ປໍ.

໑໒໐. ຕຸລຍິຕ຺ວາຕິ ຕີຣຍິຕ຺ວາ. ປຕິວິຈິນິຕ຺ວາຕິ ວິຈິນິຕ຺ວາ. ນິປຸຓເຍາກເຕາ ນິປຸຓາ, ອຕິວິຍ ນິປຸຓາ ອຕິນິປຸຓາ, ສາ ປນ ເຕນໍ ນິປຸຓຕາ ສຓ຺ຫສຸຂຸມາ ປຊ຺ຊາຕິ ອາຫ “ສຸຂຸມປຊ຺ຊາ”ຕິ.

ສີຫປຸພ຺ພທ຺ທກາຍາທິລກ຺ຂຓຈຓ຺ຓນາ

໑໒໑. ໂລຍການເຍາຕິ ອຕຸປຊ຺ຈການເຍາ. ກຍຸສ຺ສກຕານານາຍາ ສຕ຺ຕານໍ ຈຊ຺ຊອາຈຫໍ ສຊ຺ຊສມ຺ມຕ຺ຕິຈິສາຍກຕ຺ຕິ ອາຫ “ປຊ຺ຊາຍາຕິ ກຍຸສ຺ສກຕາປຊ຺ຊາຍາ”ຕິ.

ສມ຺ມຕ຺ຕປຣິປຸຣາຕີຕິ ສມ຺ມຕ຺ເຕາ ສຊ຺ຊກາເຣຫິ ປຣິປຸຓ຺ຓາຕິ. ຕເຕາ ເອຈ ອຫີນາຕີ ອຕຸນາຕີ. ຂນາທີຫີຕິ ຂນຂຊ຺ຊາທີຫີ.

໑໒໒. ຂຸກປ຺ປນສທ຺ທາ ສເທ຺ທວ຺ຍຈຕ຺ໍ ຂຸກ຺ກິຕ຺ວາ ປພ຺ພິຕ຺ວາ ສທ຺ທຫນສທ຺ທາ. ສາ ເອຈ ປສາທນີຍຈຕ຺ວສ຺ມິຍິ ອກິປ຺ປີຍນຈເສນ ປຈຕ຺ຕິຍາ

បសាទសទ្ទា។ បរិយត្តិសចនេតតាតិ សត្ថាត់ ហិតប្បលាចហាឃ បរិយត្តិឃា សចនេតត។ ឆារលាបរិចឃាឌិត់ តំយ្ទលកត្វា តឆា ចុត្តំ។ ឲតេសត្តិ សទ្ទាឌិត់។ សហ ហាតឆេឃ្យុតាតិ សហាតឆេយ្យោ, ត សហាតឆេយ្យោតិ អសហាតឆេយ្យោ, តស្ស ការេចា អសហាតឆយ្យុតា, តំ អសហាតឆយ្យុតំ, អបរិហាតិឃសកាចត្តិ អវេច្ចា។

រសក្កសក្កិតាលក្ខលចណ្ណនា

១១៩។ តិលចលយត្តយ្បិ គោរះត់។ សត្ថាត្វ ចុរតីតិ សត្ថា រសាហរលិហេឃា អត្បុស្សរត្តិ សការេចត សត្ថាស្សិ ការេឃ ចុរតិ។ សឃា ហុត្វា ចហត្តីតិ អចិសឃា ក្ខុកា ហុត្វា បចត្តត្តិ។

អាទេរាក្យកាវលាកយ្ចត្តិ អវេរាកកាចកាទ៌ សត្ថាត់ អចិហេដតកយុំ។ យឆុរាឌិកេឌំ រសំ កសតិ ហរតិ ឲតេហិ, សឃយេច ចា តំ កសត្តិ កិលត្តិ អវេត្តា បវេចសេត្តីតិ រសក្កសា, រសក្កសាត់ អក្កា រសក្កសក្កា, តេ ឲត្ត សត្តីតិ រសក្កសក្កិ, តវេឆច លក្ខណំ។ កចតិ ហិ អកិវត្តុបិ ចត្តស្សិ តក្កតចិវេសសាចនោឆតត្វំ កិត្តិ ចិឃ កត្វា ចោហារេរា ឃឆា "សិលិប្បត្តកស្ស សរីរ"ត្តិ ៍ រសក្កសក្កិតាសត្ថាតំ ចា លក្ខណំ រសក្កសក្កិលក្ខណំ។

១១៧។ ចឆ-សទ្ទោ "អត្ថាត់ ចឆិត្វា ចឆិត្វា ទោរាឌតី"តិអាឌិស្សុ (បាចិ។ ប័ល៍ង៍) ជាឆតវេត្វាបិ ហោតីតិ តវេតា ចិរេសសតត្វំ "យារលាចឆេតា"តិ ចុត្តំ, យារលាសត្ថារេតត ចឆេតាតិ អវេច្ចា។ ជាឆតវេត្វា ឲច ចា ចឆ-សទ្ទោ, យារលោត, ជាឆតេត ចាតិ អវេច្ចា។ ក្ខត្ថាឆតាឃាតិ ពាត្ថតាការេរ បក្ខិបិត្វា ក្ខត្ថិ ក្ខត្ថិ ជាឆតេត។ តេតាហ "ពាត្ថតាការប្បវេចសតេតា"តិ។

អកិតិលតេត្វាឌិលក្ខណចណ្ណនា

១១៦។ ចិសដត្តិ កុដ្ឋតចវេសត ចិតិសដំ កត្វា។ តេតាហ "កក្កដកោ ចិឃា"តិអាឌិ។ ចិសាឌីតិ ចិទ្ធបំ សាឌិតកំ, ចិឌិយន្តិ អវេច្ចា។ តេតាហ "ចក្កក្ខិកោដិឃា"តិ , កុដិលអក្ខិកោដិបរិវេតតាតិ អវេច្ចា។ ចិវេចយ្យ បេក្ខិតាតិ ក្ខុកំ អវេតាលេកត្វា ឌិដ្ឋិបាតំ ចិចាវេត្វា ឌូលេកត្វា។ តេតាហ "រេឃា កុដ្ឋិតា"តិអាឌិ។ បវេរាតិ កុដ្ឋិតា។ ត ឌូលេកតិ តំ សយុលា កត្ថតិ កុដ្ឋិតា ត ឌូលេកតិ, បរយុលា។ ចិតេឃ្យាតិ ចិទ្ធបំ តិរិយំ, ចិត្ថាត់ ឌូលេកតក្កយំ ឌីតិក្កយិត្វាតិ អវេច្ចា។ ឌិយំ អវេតាលេកត្វា ក្ខុកំ ឌូលេកត់ តាយ កុដិលកាចករាត់ បាបឆយ្យាត់ អកាដទ៍តាក្ខុកតចិត្តតវេស្សច ហោតីតិ អាហ "ក្ខុយតោ ហុត្វា ក្ខុត្បំ បេក្ខិតា"តិ។ ឃឆា ច ក្ខុត្បំ បេក្ខិតា ហោតីតិ អាតេត្វា សត្ថន្ធា។ បសដត្តិ ក្ខុយុលតចវេសត សយុឆេច បត្វដ់។ ចិប្បុល់ ចិត្តតត្តិ តវេស្សច ចេចចត់។ បិឃំ បិឃាឃិតត្ថា ឥស្សត់ ឌូលេកត់ ឲតស្សាតិ បិឃឥស្សតោ។

ការលាតិ អក្ខិតិ តិយ្ទឹលត្វា បេក្ខតកោ។ កាកក្ខិតិ កោកាវក្ខោ។ ចក្កក្ខិតិ ឌិយគ្ឃបេក្ខតកោ។ អាចិលក្ខិតិ អាកុលឌិដ្ឋិបាវេតា។ តិលបិតលេហិតសេតកាឡអចណ្ណាត់ ចវេសត បញ្ចចណ្ណោ។ តត្វ បិតលេហិតចណ្ណា សេតយណ្ឌលកតរាឌិចវេសត, តិលសេតកាឡអចណ្ណា

បត ចាំចាំយល្លលចរសរគេច ខេចឌីតន្ថា៍ “បឃារេកាតិ បត ខេតរំ ចណ្ហាតំ បឃន្ថាកាទំ ឃន្លាឃ ចុត្ត”ត្តិ ខកចិ៍ បញ្ចាចណ្ហា បឃារេកាតិ បត ឃធាចុត្តបញ្ចាចណ្ហបរិចារេរា, ខតហិ ចា បឌិយល្លិខតា បឃារេកាតិ អខត្វា៍ ខគត្តឃយ្យត្តិករាគិតិ “បញ្ចាចណ្ហបឃារតា តិខរាហិតចិក្ខរកតគស្សតឃយត្វតា”តិ ឲចយាឌិ ចក្ខឃយ្យាយ ការេលាតិ៍ លក្ខលាឃខត្វ ឃុត្តាតិ លក្ខលាឃខត្វ អាឃុត្តា ឃុក្យឃលិ៍

ឱ្ឍិ៍ឃសិរលក្ខលាចណ្ហតា

១១០៍ បុត្តក្ខខយាតិ ឲត្វ បុត្តក្ខយតា តាយ បយុ៣តា, ខឌក្ខខឃក្ខកការេចា ពហុឌតស្ស អតុចត្តតិឃតាតិ អាហ “កលខឌក្ខខកា”តិអាឌិ៍

បុត្តក្ខយតាតិ បុត្តក្ខយស្ស កម្មិ៍ ឃស្ស ហិ កាឃឃុចទិតាឌិកម្មស្ស ចខឃត យហាបុរិខឃា ពហុឌតស្ស បុត្តក្ខខយា អខហារិ, តគស្ស កម្មិ “បុត្តក្ខយតា”តិ អឌិខប្បតំ, ត បុត្តក្ខយការេចា៍ ខតតាហ “ត្តឆ កម្មិ តាយ បុត្តក្ខយតា”តិ៍ បីតិបរិខយារឌ្ឍតបរិបុណ្ណសិខឃាតិ បីតិឃា, បរិខយារឌ្ឍត ច ឃយ្យណ្ហបញ្ញាសិខឃា ពហុលំ ខឃាយតស្សឃហកតគាលាឃយ្យឃុត្តចិត្តឃយក្ខិ ឲច ហុត្វា ចិចរតិ៍ យហាបុរិខឃាតិ យហាបុរិឃឌាតិខកា៍

១១១៍ ពហុឌតត្តិ ឃាយិអខត្វ ឌ្ឍបខឃាកចចតត្តិ អាហ “ពហុឌតស្សា”តិ៍ បរិក្ខឌ្ឍតខឌ្ឍត បឌិខការេកា, ឌ្ឍបខឃាកចត្វ បឌិខការេកា, តស្ស ហិតាតិ បឌិខកាកិឃា៍ ខគឃកាលំ ពាត្វា តក្ខបករលុបឌ្ឍាតាឌិ ខចឃ្យាចក្ខករា ឃត្តា៍ អកិហរត្តិតិ ញ្ជាហរត្តិ៍ តស្ស តស្ស ខចឃ្យាចក្ខស្ស បឌិហរលាខតា បចត្តតករលខតា បឌិហារេរា, ខចឃ្យាចក្ខកខរា, តស្ស ការេចា បឌិហារកត្តិ អាហ “ខចឃ្យាចក្ខករការេច”ត្តិ៍ ចិឃចតំ ចិឃខចា, កាយការេរា ចឃិតា, ខឃា ឲតស្ស អត្ថិតិ ចិឃចិតិ អាហ “ចិណ្ហចឃិ”តិ៍

ឲ្យខកកលិយតាឌិលក្ខលាចណ្ហតា

១១២៍ ឌ្ឍបចត្តតីតិ អត្ថក្ខលការចំ ឌ្ឍខបក្ខ ចត្តតិ៍ ខតតាហ “អត្ថាឃឃំ អតុចត្តតី”តិ៍

ឲ្យខកកលិយលក្ខលត្តិ ឲ្យខកកឃ្មិ ខលិយក្ខខប ឲ្យខកកលិយតាលក្ខលំ៍ ឲ្យខកកហិ ខលិខយហីតិ អខឌ្ឍាឃំ ឃរីខទ ឲ្យខកកឃ្មិយ្យិ ខលិយក្ខខប អខតកាតិបិ ខលិយាតិ ឌ្ឍខឌ្ឍហត្តិ, ត តធាកតស្ស៍ ខតហិ បុត បខច្ចកំ ខលិយក្ខខបឃុ ឲ្យខកខកខហច ឌ្ឍប្យខត្ថហិ ក្យល្លលិចខត្តហិ បគក្ខលាចត្តកឌារខតហិ គិចិតំ ចិឃ ឃរីទំ ខហាតីតិ ចុត្តំ “ឲ្យខកកលិខ្យបចិតក្ខចា”តិ៍

ចត្តាលិឃាឌិលក្ខលាចណ្ហតា

១១៣៍ អកិក្ខិតន្ថាបរិខឃាតិ បខទហិ ខកតចិ ឃក្ខខហត ឃក្ខខហត្វា, ឃុត្តិការេលំ គខស្សត្វា ចា ត កិក្ខិតន្ថាបរិខឃា៍

អបិសុណវាចាយាតិ ឧបយោគត្ថេ សាមិវចនំ, បេសុញ្ញស្ស បដិបក្ខភូតំ កុសលកម្មំ។ បិសុណា វាចា ឯតស្សាតិ បិសុណវាចោ, តស្ស បិសុណវាចស្ស បុគ្គលស្ស។ អបរិបុណ្ណាតិ ចត្តាលីសតោ ឩនភាវេន ន បរិបុណ្ណា។ វិរឡាតិ សវិវរា។

បហូតជិវ្ហាលក្ខណវណ្ណនា

១១៩។ អាទេយ្យវាចោតិ អាទរគារវវសេន អាទាតព្ពវចនោ “ឯវមេត”ន្តិ គហេតព្ពវចនោ សិរសា សម្បដិច្ឆិតសាសនោ។

ពទ្ធជិវ្ហាតិ យថា សុខេន បរិវត្តតិ, ឯវំ សិរាទីហិ បលិពុទ្ធជិវ្ហា។ គូឡ្ហជិវ្ហាតិ រសពហលតាយ គូឡ្ហគណ្ឌសទិសជិវ្ហា។ ទ្វិជិវ្ហាតិ អគ្គេ កប្បការេន ទ្វិធាភូតជិវ្ហា។ មម្មនាតិ អបរិព្យត្តលាបី។ ខរផរុសកក្កសាទិវសេន សទ្ទោ កិច្ឆតិ កិច្ឆការោ ហោតិ។ ឆិន្ទិត្វា បវត្តស្សរតាយ ឆិន្នស្សរា វា។ អនេកាការតាយ ភិន្នស្សរា វា។ កាកស្ស វិយ អមនុញ្ញស្សរតាយ កាកស្សរា វា។ មធុរោតិ ព្ពេទ្ធ, កម្ពោលេន វត្ថុនោ សុវិសុទ្ធត្តា។ បេមនីយោតិ បីតិសញ្ជននោ, បិយាយិតព្ពោ វា។

១២០។ អនេក្កាសយុត្តត្តាតិ អនេក្កាសុបសញ្ហិតត្តា អនេក្កាសវត្ថុសហិតត្តា។ អាទីនវការិន្តិ ឈដ្ឋនវសេន បទេសំ បីឡាវហំ។ ពហុតោ ឯតស្ស អវមទ្ធនតា, បមទ្ធាភាវការណតា វា ពហុជនប្បមទ្ធនំ។ អទីឃហន្តិ វា ឯត្ថ អ-ការោ វុទ្ធិអត្ថោ “អសេក្ខា ធម្មា”តិអាទីសុ (ធ។ ស។ តិកមាតិកា ១១) វិយ, តស្មា អតិវិយ ទីឃហំ ផរុសំ គិរន្តិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ ន ភណីតិ ចេត្ថ “ន អភណិ ន ភណី”តិ សទ្ទលោបេន និទ្ទេសោ។ សុសំហិតន្តិ សុដ្ឋុ សំហិតំ។ កេន បន សុដ្ឋុ សំហិតំ? “មធុរ”ន្តិ អនន្តរមេវ វុត្តត្តា មធុរតាយាតិ វិញ្ញាយតិ, កា បនស្ស មធុរតាតិ អាហ “សុដ្ឋុ បេមសំហិត”ន្តិ។ ឧបយោគបុថុត្តវិសយោ យំ វាចា-សទ្ទោតិ អាហ “វាចាយោ”តិ, សា ចស្សា ឧបយោគបុថុត្តវិសយតា “ហទយគាមិនិយោ”តិ បទេន សមានាធិករណតាយ វិញ្ញាតា។ “កណ្ណសុខ”ន្តិ បាឋេ ភាវនបុំសកនិទ្ទេសោយន្តិ ឯតស្សត្ថំ “យថា”តិអាទិ វុត្តំ។ វេទយថាតិ កាលវិបល្លាសេនាយំ និទ្ទេសោតិ អាហ “វេទយិត្ថា”តិ។ ព្រហ្មស្សរតន្តិ សេដ្ឋស្សរតំ, ព្រហ្មុនោ សរសទិសស្សរតំ វា។ ពហុន្តិ ពហុត្តំ ពហុន្តិ ជនានំ ពហុំ សុភណិតន្តិ យោជនា។

សីហហនុលក្ខណវណ្ណនា

១២១។ អប្បលំសិកោតិ អប្បលំសិយោ។ យ-ការស្ស ហិ ក-ការំ កត្វា អយំ និទ្ទេសោ យថា “និយ្យានិកា ធម្មា”តិ (ធ។ ស។ ទុកមាតិកា ៩៧)។ គុណោតិ អត្តា អធិគុណោតិ។ ឋានតោតិ យថាឋិតដ្ឋានតោ។

បលិពោធាយាតិ សព្ពបលិពោធាយ។ អន្តាបទិដ្ឋហនុកា ឯកតោ, ឱនតា វា សំកុចិតចិពុកា។ ចន្ទហនុកា ឯកបស្សេន កុដិលចិពុកា។ បញ្ហារហនុកា បុរតោ ឆិដ្ឋលម្ពិតចិពុកា។

១២៩. ចិកិណ្ណចចតោ តាម សម្ផប្បលាបិតោ, ឧបដ្ឋិតស្សតិ អចិកិណ្ណចចតោ យហារេជានិវត្តា។ ចាចា ឲច ឧបដ្ឋានិកម្មបិយតាយ “ញ្ញាបប្បទោ”តិ ចុត្តាតិ អាហ “អចិកិណ្ណ...បេ... ចចតបទោ អស្សា”តិ។ “ខ្ពីហិ ខ្ពីហី”តិ តយិជំ អាទេយនិតចចតំ អសយាតានិកាទលទោតា, អធ ទេលា ខ្ពីហិ ជីក្យលតាជស្សតត្តិ អាហ “ខ្ពីហិ ខ្ពីហីតិ ចត្យហឹ”តិ។ ឧបុខ្ពា “ខ្ពីត្យកយា”តិ ចត្យកយា ចុត្តាតិ អាហ “ចត្យប្បជាត”ត្តិ។ ឧធាយសការចោតិ យធាស្ស ចុត្តតទេយត ទេកតចិ អប្បធំសិយតា ទេហាតិ ក្យេលហិ, ឧធាយសការទោ។

សយជត្តានិលក្ខលចណ្ណតា

១៣០. ចិសុទ្ធសីលាចារតាយ បរិសុទ្ធា សមន្តតោ សព្ពទា ចា សុទ្ធា បុក្កលា បរិចារា ឲតស្សាតិ បរិសុទ្ធបរិចារោ។

១៣១. បហាឋីតិ ឧជក្កចទេសត, ចិក្ខម្ភតចទេសត ច បរិច្ចជិ។ ពិឌិចំ ឧាចតិសកចតំ បុទំ តកទំ ឲទេតសត្តិ ពិឌិចបុទា, ឧាចតិសទេជចា, ទេឧសំ ចទេទា ពិឌិចបុទចទេទា, ធ្វាទេគ្ពា។ ទេតត ពិឌិចបុទចទេទត។ ទេតតាហ “សទេក្កតា”តិ។ លបត្តិ កទេឆត្តិ ឲទេតតាតិ លបតំ, យុពត្តិ អាហ “លបតជត្តិ យុពជ”ត្តិ។ សុដ្ឋ ឆចលតាយ សុក្កា, ច្រ្វាសកយ្បិ អសំកិលិដ្ឋតាយ សុចិ។ សុគ្គសណ្ឋាតតាយ សុដ្ឋ កាចតទេតា, ចិបស្សតទេតា ច ទេសាកតា។ កាយំ ជតាតំ យត្យស្សាតំ តិចាសតដ្ឋាតានិកាទេចត បតិដ្ឋាក្ខទេតា ទេឌសចិទេសទេសា “ជតបទោ”តិ ចុច្ចតិ, ធ្វាឆ បត សបរិចារចត្យយហានឹបសត្ថិទេតា សទេត្ថា បទេឌទេសា ឧធា ចុទេត្តាតិ អាហ “ចក្កចាត្យអបរិដ្ឋិទេត្តា ជតបទោ”តិ។ តត្យ ច យធាចុទេត្តា បទេឌទេសា សយុគ្គបរិដ្ឋិទេត្តា, ត ចក្កចាត្យអបត្ថាតបរិដ្ឋិទេត្តាតិ? ទេសា បទេឌទេសា ចក្កចាត្យអបរិដ្ឋិទេត្តាបិ ទេហាតីតិ ឧធា ចុត្តំ ។ ទេយ ចា សយុគ្គតិស្សិតា, ចក្កចាត្យអបិជតិស្សិតា ច សត្តា, ទេឧសំ ទេត ទេត បទេឌសា បតិដ្ឋាតិ ទេឧបិ សដ្ឋល្យាត្តា “ចក្កចាត្យអបរិដ្ឋិទេត្តា”តិ អទេចាច។ ចក្កចាត្យអបរិដ្ឋិទេត្តាតិ ច ចក្កចាត្យឲត បរិដ្ឋិទេត្តាតិ ឲចទេយត្ថ អទេត្ថា ជដ្ឋទេត្ថា។ ឧស្សាតិ ឧស្ស ចក្កចត្តិទេតា។ បុត ឧស្សាតិ ឧស្ស ជតបជស្ស។ ពាហុជត សុពត្តិ ឲត្ថ បច្ចត្តពាហុចចតទេលិទេបត ពាហុជតក្កហលត្តិ អាហ “ពាហុជតា”តិ។ យធា បត ទេត ហិតសុលំ ចទត្តិ, ធំ ចិឌិ ជទេស្សត្យំ “សយាតសុពត្យក្ខា ហុត្តា”តិ ចុត្តំ។ ចិកតបិទេបិតិ សព្ពទេសា សយុដ្ឋិតទេតត ចិតិដ្ឋតបិបឆទេយា។ ជទេទធា ចុច្ចតិ កាឃិទេកា, ទេចតសិទេកា ច បរិញ្ញអាទេហា។ ឧត្ថ ទេចតសិកបរិញ្ញអាទេហា “ចិកតបិទេបិ”តិ ធ្វាយិតាច ចុទេត្តាតិ អាហ “ចិកតកាឃិកជទេឆកិលយទេធា”តិ។ ទាកាជទេយា យឞ្ហិ សត្តាទេត ជ្ជប្បត្តា, ឧស្ស យលឹតកាចកាទទេលត យលិ។ កចចទការទេចត លិលិ។ សត្តាតំ យហាតត្ថកាទត្តា ចិទេសសទេតា ទេគាទេសា កលឹតិ ចុត្តំ “ទេគាសកលឹតញ្ជា”តិ។ បត្យជេហឹតិ សយុដ្ឋិតតចទេសត សសត្តាតទេតា តឹហាទទេកហិ, បជហតទេកហឹតិ អទេត្ថា។ ទេសសំ សុចិទេត្ថាឃ្យទេយច។

ឲត្ថ ច យខ្ពា សទេត្ថសយ្បិ លក្ខលាតំ យហាបុរិសសត្តាតកាតបុញ្ញាសម្ភារទេហត្យកការទេចត សត្ថំទេយច ធំ បុញ្ញាកម្មំ សត្ថស្ស លក្ខលស្ស កាទលំ ចិសិដ្ឋទ្វបត្តា ចលស្ស។ ត ហិ អកិត្តន្លបកាទលំ កិត្តសកាចស្ស ចលស្ស បច្ចទេយា កចិត្យំ សទេក្កាតិ, ឧខ្ពា យស្ស យស្ស លក្ខលស្ស ឃំ ឃំ បុញ្ញាកម្មំ ចិទេសសកាទលំ, ធំ ធំ ចិកាទេកត ជទេស្សត្តឹ អឃំ ទេឌសតា បចត្តា។ ឧត្ថ យធា ឃានិសំ កាឃសុចទិតានិបុញ្ញាកម្មំ សុប្បតិដ្ឋិតបិជតាឃ កាទលំ ចុត្តំ, ឧានិសទេយច “ឌ្វហិប្បសីសតាឃ” កាទលត្តិ ត សក្កា ចត្តុំ ជញ្ញហសយាជាតតាចិសិដ្ឋស្ស ឧស្ស សុប្បតិដ្ឋិតបិជតាឃ កាទលការទេចត ចុត្តត្តា, ធ្វាឧទស្ស ច បុត្តាក្កយតាចិសិដ្ឋស្ស ចុត្តត្តា, ឲចំ ឃានិសំ អាឃតបហិប្បតាឃ កាទលំ, ត

ตาทิสเมว ทีฆงฺคุลิตาย, พฺรหฺมุชุคตฺตตาย จ การณํ วิสิฏฺฐรูปตฺตา ผลสฺส. น หิ อนิฏฺฐรูปการณํ อิฏฺฐสภาวสฺส ผลสฺส ปจฺจโย ภวิตุํ สกฺโกติ. ตตฺถ ยถา อุเปเตน กมฺมุนา วณฺณทีฆตาทิเหตุภูตํ ยุตฺติยํ อวตฺถาเนเนตา, สายตฺถิยเนเนตา วา กมฺมนิเนตา ฐานิตเฐา. น หิ ยถาวตฺถุ กมฺมํ วณฺณสฺส การณํ, ตถาวตฺถุเยว โสตาทีนํ การณํ โหติ อภิญฺญายตฺถิยํ วา, ตสฺมา ปญฺญายติภิกตฺตกาวปตฺถาภุตา ปุริสภิปฺผนฺนา กายตณฺหา ปญฺญเวเสน วิสิฏฺฐสภาวา กมฺมสฺส วิสิฏฺฐสภาวผลนิพฺพตฺตกสฺส ยตฺถตาสาทนเวเสน ปญฺญายา โหตีติ อุกมฺปิ

อเนกวิธผลนิพฺพตฺตกสฺส ยตฺถตาวเสน อเนกรูปตํ อาปนฺนํ วิย โหติ, อุวมฺปิ “อุกมฺปิ ปาณาติปาตา เวรมณีเวเสน ปวตฺตํ กุสลกมฺมํ อายตปณฺหิตาทีนํ ติณฺณมฺปิ ลกฺขณานํ นิพฺพตฺตกํ โหตี”ติ วุจฺจมาเนปิ น โกจิ วิโรโธ. เตน วุตฺตํ “โส ตสฺส กมฺมสฺส กตตฺตา…เป… อิมานิ ตีณิ มหาปุริสลกฺขณานิ ปฏิลภตี”ติ ภาสากมฺมุนา ปน เตสํ นิพฺพตฺติยํ วตฺถพฺเพน ภวิ, ปกติยํ ปน “ตสฺส

กมฺมสฺสา”ติ อุกวจนนิทฺเทโส สายญฺญวเสนาติ ทฏฺฐพฺโพ. อุวญฺจ กตฺวา สตปุญฺญลกฺขณวจนํ สมตฺถิตํ โหติ. “อิมานิ ทฺเว มหาปุริสลกฺขณานิ ปฏิลภตี”ติอาทีสุปิ อุเสว นเยา.

ลกฺขณสุตฺตวณฺณนาย ลีนตฺถปฺปกาสนา.

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ប៉៍ សិក្កាលវុត្តចណ្ណតា

តិឆាតចណ្ណតា

១៣១៍ បិការតេ បរិក្លិត្តត្តិ បង៌ អារតេត្វា ឃប្លុត្ថោ៍ កោបុរដ្ឋាលកឃុត្តត្តិ ក្ខារបិឃារឆេត ឆេច ពត្វ ពត្វ បិការយត្វកេ បពិដ្ឋាបិពអដ្ឋាលកោហិ ច ឃុត្តិ៍ ចេឡ្ហាហិ បរិក្លិត្តត្តា, អត្ថភ្ជូរេ បុប្បុបកឋល្វបក្រុក្លឃឡ្ឆាភ្ជូត្តា ច តិលេិកាឃំ៍ លាឃ្វឆកឃយ្យត្តិឃា, ក្វយិកាកឃយ្យត្តិឃា ច យតោរយំ៍

កាឡអកចេសេតាពិ កលត្កក្វបេត៍ តិចាបត្តិ កោឌត៌ ពត្តិ ក្លឃ្យាត៌

“លោ បតា”ពិ ចចភាលក្ខារយត្តយេពត្តិ តេត ឃយឃេតាពិ អត្វចចត៌ ឃុត្តិ៍ កហបពិ យហាឃារលេិពិ កហបពិក្វតោ យហាឃារទោ, រ-ការឃ្ស ល-ការទិ កត្វា អឃំ តិឌ្ឍឃោ៍ ចិកចឃយ្យត្តិឃា យហាឃារប្យត្តោ ក្យុដ្ឋិកោ៍ “បុត្តោ បតឃ្ស អឃ្សឌ្ឍោ”ពិអាឌិ អដ្ឋប្យត្តិកោ ឃំ វុត្តតិក្លេបិពិ ពំ អដ្ឋប្យត្តិ ឌឃ្សពុំ អារឌ្ឍិ៍ កយុឋលឃឌ្ឍាឃ អភាចេត អឃ្សឌ្ឍោ៍ រពតត្តឃេ បឃាឆាភាចេត អប្យឃត្ថោ៍ ៤ចយាហាពិ ៤ចំ ត្លឆាតិ ចុក្ខយាភាកាតេរ ចឆពិ៍

ឃាចឌិចំ អត្យុស្សរលិឃា តោហាពិ ហិពេឃិពាឃ ចុត្តា បឆ្ញិយា ចាចាពិ អឆិប្យាឃេត៍ បុឆុឌិឃាពិ ចិឃុំ ចិឃុំ ឌិឃា, ពា បត អតេកាពិ អាហ “ឌាហុឌិឃា”ពិ៍

១៣២៍“ត ពាច បចិដ្ឋោ”ពិអាឌិវុ ចត្តត្វា ហេដ្ឋា ចុត្តយេច៍ ត ត្លឆាតចាពិ ត ត្លយាឃ ៤ច ចេលិឃ៍ កំ ឆរហិពិ អាហ “បក្ខុឃឃយឃេបិ”ពិអាឌិ៍ កិហិចិតឃត្តិ កិហិត៌ កហដ្ឋាត៌ ចិតឃពត្តិក្វពំ “កិហិតា ៤ចំ ចត្តិពត្តា”ត្តិ កហដ្ឋាចារឃ្ស កហដ្ឋចត្តឃ្ស អតចសេឃតោ ត្លយវិ៌ វុត្តេ ឃចិសេឃំ កត្វា ចុត្តត្តា៍ ពឆេចាពិ ឃឆា ឡ្យដ្ឋចក្ខុតា ឌិដ្ឋិ, ពឆេច បឃ្សិ៍ តយឃ្សពិ ចត្តចសេត កត្តត្តិ កហេត្វា ឌិពត្តា៍

លឌិឃាឌិចណ្ណតា

១៣៣៍ចចត៌ វុត្វាច ចិត្តេឃិ ឡ្យដ្ឋាភុកាចេត អត្តឃយ្យុបលិឆាតតិយិត្តេត បុត្ថាឌលេត ច ចោឌិឃយាតោ៍ ត កិរ ពា ៤ពាពិ ពា ៧ ឌិឃា ៤ពា ត្លឆាតិ យឃា តយឃ្សិឃយាតា បុរត្វិយាឌិកា ត ហោត្តិ កិរាពិ៍ តិបិពយត្តត្តិ អតត្វកភាចំ ពឃ្ស ចឆពិ៍ បុឆ្លាបឆត្តិ បុឆ្លាចចត៌

កកចា កហបតិបុត្តក តយស្សិតន្តា ល ឌិសា បុន្និតោ ងេសតាក្យលតាយ អាឌិតោ ខុច តា អកឆេ្វា តស្ស តាច បឌិបត្តិយា ត់ កាឌតក្វត់ កាត់ ចឌ្ឌីយចឌ្ឌតត្វេត្វាច សេចិតន្តសេចតត្វេត្វា ខ្ញចាង់ ងេនត្តា “យតោ តោ កហបតិបុត្តា”តិអាឌិតា ងេសត់ អាទកិ៍ តត្វ កយ្ហុកិលេសាតិ កយ្ហុក្វតា និកិលេសា៍ កិលិស្សន្តីតិ កិលិដ្ឋា យលឹតា ចិយ ចិតា, ក្តបតាបិតា ច ហោន្តីតិ អតេ្វា៍ តស្មាតិ កិលិស្សតតិយិត្តត្តា៍ យឌិបិ ស្មុរាបិត់ បត្វេចេទការេចត ក្តបិសកេហិ បរិចឌ្ឌីយំ, តស្ស បត អបិយយ្យុកាលេចត បរេតា ចត្វកាយតាយ បិណាតិបិតាឌិកោ ខុច សន្តាយ “ចត្តារេទា”តិ ចុត្តំ, ត “បត្វោ”តិ៍ “ចិស្មំ អកយ្ហុបឆកាចតោ ចា”តិ អបទេ៍ “ស្មុរាបិតយ្បិ ‘ស្មុរាយេរយបិត់, កិក្លេច, អាសេចិត់ កាចិត់ ពហុលីកត់ តិរេយសិចត្វតិក’ន្តិអាឌិ (អ៍ តិ៍ ប័៑៣០) ចចតតោ ចិស្មំ កយ្ហុបឆកាេចត អាកត់៍ តឆា ហិ ត់ ត្ស្តូទិតកយ្ហុំ ហុត្វា ត្សក្កតិកាយិបិដ្ឋិចត្វកការេចត តិយត”ន្តិ កេចិ, តេសំ យតេត ខុកាងស កយ្ហុបឆា សិឃ្យុំ ៍ តស្មា យឆាចុតេ្តស្មេច កយ្ហុបឆេស្មុ ក្តបការកត្វសកាកត្វចេសេត អត្យុបេចសោ ងដ្ឋតន្តាតិ “ចិស្មំ អកយ្ហុបឆកាចតោ ចា”តិ ស្មុចុត្តយេត់៍ ស្មុរាបិតស្ស កោកាបិយយ្យុកាលេចត ចត្វកាយតាយ “ចត្តារេទា” តេ្វច អចេចាច៍ តិដ្ឋតិ ខុត្វ ចលំ តងាយត្តចុត្តិតាយាតិ ជាត់, ហេតុ្វតិ អាហ “ជាតេតហីតិ កាណេហី”តិ៍ អបេត្តិ អបកន្ត្តិ, អបេតិ ចា ខុតេហីតិ អបិយា, អបិយាត់, អបិយា ខុច ចា យុលាតិ ក្វាទាតីតិ អបិយយុលាតិ៍ ចិតាសយុលាតីតិ ខុត្វាបិ ខុសេច តយោ៍

កិត្វាបិ “អរិយសាចកស្សា”តិ បុតន្តា សាឆារណតោ ចុត្តំ, ចិសេសតោ បត បឆយាយ ក្វយិយំ ចិតស្សេច ចក្លយាតតយោ ឃុឌ្ឌីតិ “សោតិ សោ សោតាបន្នោ”តិ ចុត្តំ៍ បិបក-សន្តោ តិហីតបរិយាយោតិ “លិបកេហី”តិ ចុត្តំ៍ អបិយត្សក្លំ, ចដ្ឋត្សក្លត្វា បិបេត្តីតិ ចា បិបកា, តេហិ បិបកេហិ៍ ល ឌិសា បដិន្នាងេនត្តាតិ តេត តេត កាកេត ឌិស្សន្តីតិ “ឌិសា”តិ សន្នាតេ ល កាកេ សតេ្ត យឆា តេហិ សន្ធិ អត្តតោ លិន្ធិ ត ហោតិ, ខុចំ បដិន្នាងេនត្តា បដិសន្នាទេនត្តា៍ ចិឌិតតត្វាយាតិ អភិកចតត្វាយ៍ យោ ហិ ឌិដ្ឋងយ្ហុកំ, សយ្យាយិកត្វា អតត្វំ បរិចឌ្ឌតចេសេត អភិកចតិ, តតោ ខុច តក្សកយត្វំ សយ្យាងតិ, សោ ក្តកយលោកចិឌយាយ បដិបន្នោ តាយ ហោតិ បច្ចត្វកតិក្កណ្យុតោ, សកត្វសយ្យាងតតោ ច៍ តេតាហ “អយតេ្វាច លោកោ”តិអាឌិ៍ បិណាតិបិតាឌីតិ បត្វា ចេទាតិ ចេទប្បសចតតោ៍ អាទន្ធា ហោតីតិ សំសាឌិតោ ហោតិ, តយិជំ សំសាឆត់ កិត្តិសទ្ទត ព្តូឆ សត្វាត់ ចិត្តតោ សតត , ចេទាកាចាបិងតត ច ហោតីតិ អាហ “បរិតោសិតោ ចេច តិប្បាឌិតោ ចា”តិ៍ បុត បត្វា ចេទាតីតិ បត្វា ចេទចលិតិ ក្តត្តរបងលោបត៍

កតយស្សាតិ កតេយ អស្ស៍ កិលេសសយ្យយុត្តត្តា កិលេសោតិ ត់យោកតោ ត់សឌិសំ ចងតិ យឆា “បឹតិស្មុត់ បឆយំ ឈាត់, (ឌឹ៍ តិ៍ ១៍ ១១៥; យ៍ តិ៍ ១៍១លិ១, ១ប័លិ, ១ដ័លិ; សំ៍ តិ៍ ១៍១៤១; អ៍ តិ៍ ៣៍១១៦; ៤៍១ប័; បិទា៍ ១១; ឆ៍ ស៍ ៣ដ័ដ័; ចិក៍ ៤០ប័) តីលំ ចត្វ”ន្តិ ច៍ សយ្យយុត្តតា តេត្វ តងេកដ្ឋតាយ តេចឌិតន្តា, ត ខុក្យប្បាងាឌិតាយ៍ ខុចត្វា កត្វា បិណាតិបិតកយ្ហុស្ស ឌិដ្ឋិយាតលោកាឌីហិបិ កិលិដ្ឋតា សិន្ធា ហោតិ, យិន្នាចារស្ស ងោសាឌីហិ កិលិដ្ឋតា៍ តេតាហ “សំកិលេសោសេយចា”តិអាឌិ៍ បុតន្តា ចុត្តអត្វចេសេត បត សយ្ហុលេតបិ តេសំ កិលេសបរិយាយោ លត្តុតេច៍ ខុតងត្វបរិឌីបកេយចាតិ យោ “បិណាតិបិតោ តោ”តិអាឌិតា ចុតន្តា, ខុតស្ស អត្វស្ស បរិឌីបកេយច៍ យឌិ ខុចំ កស្មា បុត ចុត្តន្តិ អាហ “កាឆាតាន្ត”ន្តិ, តស្ស អត្វស្ស ស្មុលក្កហណត្វំ កកចា កាឆាតាន្ធំ អចេចាចាតិ អធិប្បាយោ៍

ចតុជាតាឌិចណ្ណតា

១៣៩។ “បាបកម្មំ ករោតី”តិ កត្វា អយំ ឧទ្ទេសភិទ្ទេនា បចេត្វាតិ អនេត្តាលីភាវេនាតិ សន្ធាយ “ញាតំ ភវតា”តិអាទិ វុត្តំ។ សុក្កបក្ខេនេត

ហិ ឧទ្ទេនា កតោ, កណ្ហបក្ខេន ច ភិទ្ទេនា អារទ្ធោ។ ការេតិ បាបកម្មស្ស ការកោ។ អការកោ បាកដោ ហោតិ យថា

បដិបន្នោ បាបំ ករោតិ នាម, តថា អប្បដិបន្នតោ។ សំកិលេសធម្មវិវជ្ជនបុព្ពកំ វោទានធម្មបដិបត្តិអាទិកម្មំ ញាណ

ទេសនាការណស្ស បធមតំ ការកំ ទស្សេន្តោ អាហ យថា “ចាយំ បុគ្គោ ទក្ខិណំ ភវ្យា”តិ (ធ។ ស។ អដ្ឋ។ ៣៥០) តថា ហិ ភវតា អដ្ឋតិស

មង្គលានិ ទស្សេន្តោ “អសេវនា ច ពាលានំ”ន្តិ (ខុ។ បា។ ៥។៣; សុ។ និ។ ២៦១) វត្វា “បណ្ឌិតានញ្ច សេវនា”តិ (ខុ។ បា។ ៥។៣; សុ។ និ។ ២៦១)

អនេកធា។ ទក្ខាណតិន្តិ ឧត្តមំ សត្ថុនេន សទ្ទេសិតេហិតិ ទស្សេន្តោ អាហ “ទេត្តន សេសេន អគតិ”ន្តិ។ ទក្ខាតិ ហេតុមុ ភិវិស្សក្កចនន្តិ អាហ

“ទេត្តនា”តិ។ ទក្ខ-សទ្ទោ ចេត្ថ តណ្ហាបរិយាយោ, ន កុសលធ្ឋនាទិបរិយាយោតិ អាហ “សេសេនា”តិ។ បរបទស្សតិ “ទោសាគតិ

គច្ឆន្តោ”តិអាទីសុ ចាតុម្មុ។ “ឧសេច នយោ”តិ ញាមិនា “ទោសេន ភោសេនា”តិ ឧចយាទិ អត្ថចនំ អតិទិសតិ។ មិទ្ធោតិ ទញ្ហមិទ្ធោ,

សម្មុទ្ធោតិ អត្ថោ។ សត្តិទ្ធោតិ ទិដ្ឋមត្តសហាយោ។ បកតិចេរចេនតាតិ បកតិយា ហេប្បន្តចេរចេនេ, ចិរកាលិកុជាគ្ធចិរោចនេនាតិ

អត្ថោ។ តេនេវាហ “តណ្ហាប្បត្តកោឈចេនេ ចា”តិ។ យំ ចា តំ ចា អយុត្តំ អការណំ វត្វា។ ចិសេយ ទោរាទិកេ, ចិសយាតិ ចា

កាយទុច្ចរិតាទីនិ សយាទាយ វត្តេនេន ភិស្សិតោ ចិសយភិស្សិតោ។

ទក្ខាគតិអាទីនិ ន គច្ឆតិ យទេក្កេន វតុក្កម្បិ អគតិគមនានំ បហីនត្តា, អគតិគមនានីតិ ច តថាបវត្តា អបាយគមនីយា

អកុសលចិត្តុប្បាទា វេទិតព្ពា អគតិ គច្ឆតិ ឧតេហីតិ។

យស្សតិ តេន កិត្តិយតីតិ យសោ, ថុតិឃោសោ។ យស្សតិ តេន បុរេចរានុចរភាវេន បរិចារីយតីតិ យសោ, បរិចារោតិ អាហ

“កិត្តិយសោបិ បរិចារយសោបិ”តិ។ បរិហាយតីតិ បុព្ពេ យោ ច យាចតកេ លទ្ធតិ, តតោ បរិតោ ហាយតិ បរិក្ខយំ គច្ឆតិ។

៤. អបាយទុក្ខាទិវណ្ណនា

១៣៤។ បុព្វេ ភាសេត បក្ខិបិត្វា តន្ធំ ហុកំ ទត្វា មត្តិត្វា កតា បុចសុរា។ ឧចំ សេសសុរាបិ។ កិណ្ណាតិ បត តស្សា សុរាយ ពីជំ វុច្ចតិ, យេ

“សុរាមោទកា” តិបិ វុច្ចន្តិ, តេ បក្ខិបិត្វា កតា កិណ្ណបក្ខិត្តា។ ហរីតកីអាមលកាទិនានាសម្ភារេហិ សំយោជិតា សម្ភារសំយុត្តា។

មធុកតាលនាឡិកេរាទិបុប្ផរសោ ចិរបរិវាសិកោ បុប្ផាសវោ។ បនសាទិផលរសោ ផលាសវោ។ មុទ្ធិការសោ មធ្វាសវោ។

ឧច្ឆុរសោ គុឡាសវោ។ ហរីតកាមលកកដុកភណ្ឌាទិនានាសម្ភារានំ រសោ ចិរបរិវាសិកោ សម្ភារសំយុត្តោ។ តំ សព្ពម្បីតិ តំ សព្ពំ

ទសវិធម្បិ។ មទករណវសេន មជ្ជំ បិវន្តិ មទយតីតិ កត្វា។ សុរាមេរយមជ្ជេ បមាទដ្ឋានំ សុរាមេរយមជ្ជបមាទដ្ឋានំ។ អនុ អនុ យោគោតិ

បុនប្បុនំ តំសមង្គិតា។ តេនាហ “បុនប្បុនំ ករណ”ន្តិ, អបរាបរំ បវត្តនន្តិ អត្ថោ។ ឧប្បន្នា ចេវ ភោគា បរិហាយន្តិ បានព្យសនេន

ព្យសនករណតោ។ អនុប្បន្នា ច នុប្បជ្ជន្តិ បមត្តស្ស កម្មន្តេសុ ញាយករណាភាវតោ។ ភោគាតន្តិ កុជ្ឈិតព្ពដ្ឋេន “ភោគា”តិ លទ្ធនាមានំ

កាមគុណានំ។ អបាយមុខ-សទ្ទស្ស អត្ថោ ហេដ្ឋា វុត្តោ ឧច។ អនេចលិយាតិ អយុត្តចេលិយំ។ យថា ចិចរតោ អត្ថករោ ន ហោន្តិ។

ចិសិលាសុ ឆរិយាតិ រន្ធាសុ ចិឆរលា៍

សយញ្ជា ចុច្ចតិ យរេហា, ឃត្ត តច្ចាតិបិ បរឃាឌឹឃត្តិ, រេតរសំ ឥស្សតាឌិអត្តំ តត្ត អកិរតិចរេសត ឆរលាំ ្ហបកយតំ សយញ្ជាកិឆរលា៍

តច្ចាឌិឥស្សតចរេសតាតិ តច្ចាឌឹតំ ឥស្សតាឌិចរេសតាតិ អាឌិសក្ខរេលារេបិ ឥដ្ឋរេន្តា, ឥស្សរេតត ចា សចតយ្យិ កហិតំ ចិទ្ធរេបករេសសតរេឃត៍ អារេលាឆតសកាចតាឃ ចា បញ្ចាចិន្តាលាតំ សចតកិរិយាឃបិ ឥស្សតសរេច្ចបសម្ពចរេតា "ឥស្សតចរេសត" ក្ខរេច្ចច ចុត្តំ៍ ក្ខឆ ចិត្តាលសិឃតា អការលក្ខិ "កាឃាលសិឃតា"តិ ចុត្តំ៍ ឃុត្តប្បឃុត្តតាតិ តប្បសុតតា អតិររកតរតាឃ៍

សុរាររយររឃស្ស ឈអាឌឹតចាឌិចណ្ណតា

៦៥ប៉៍ សឃំ ឥដ្ឋន្តិ សត្តិដ្ឋិ៍ សត្តិដ្ឋរេយច សត្តិដ្ឋិកំ, ឆតឌាតិសក្ខារេបក្ខាឃ បត ក្ខត្តិលិក្ខចរេសត តិរេដ្ឋរេសា, ឌិដ្ឋឆម្មិកាតិ អឃរេយត្ត អរេត្តាតិ អាហ "ក្ខឆរេលាកកាចិតឹ"តិ៍ សឃំ, សម្មា បស្សិតន្តាតិ ចា សត្តិដ្ឋិកា, បិតសយកាលកាចិតឹតិ អរេត្តា៍ កលហប្បចទ្ធតិ បិត្តស្ស កលរេហ អតាឌឹតចឥស្សិកាចរេតា៍ រេលត្តំ ្ហប្បត្តិដ្ឋាតកាចរេតា៍ អាឃតតន្តិ ចា ការលា, អាកររា ចាតិ អរេត្តា៍ បររេលារេក អកិត្តិ បិបុលាត្តិ អកិត្តិសំចត្តតិឃស្ស កម្មស្ស បសចតរេតា៍ រេកាបឹតំ ចា បិកដការចត អកត្តន្តរហស្សកម្មំ៍ សុរាយឥយត្តា ឆ បុរេន្តា អត្តតា កតំ តាឌិសំ កម្មំ អយត្តការល លាត្តេន្តា ចិឆរិត្វា យត្តការល បច្ចត្តិកាតយ្យិ ចិឆរត្តិ បិកដំ កររាត្តិ, រេតត រេតរសំ សា សុរា តស្ស រេកាបឹតស្ស តិឌំសតរេតា "រេកាបឹតតិឌំសតឹ"តិ ចុច្ចតីតិ ឲចរេយត្ត អរេត្តា ឥដ្ឋរេន្តា៍ កម្មស្សកតាបន្តាត្តិ តិឥស្សតយត្តំ ឥដ្ឋន្តា៍ "ឃំ កិញ្ចិ រេលាកិឃំ បញ្ញាំ ក្ខន្តាលំ កររាតិរេឃចា"តិ ហិ សក្កា ចិន្តាតុំ៍ តចា ហិ ឮតិររកម្មុរេលត តយត្តំ បតិដ្ឋរេបតុំ "យក្កបញ្ញាំ បតា"តិអាឌិ ចុត្តំ៍ "អត្តាឃុលរេយច ត បចិសតី"តិ ក្ខយិតា សុរាឃ យក្កបញ្ញាក្ខន្តាលកររលាស្ស ក្ខរសយុស្សរិតកាចយាហ ៍ តត្ត រេឆចំ សុរាឃ តស្សា បញ្ញាឃ ក្ខន្តាលីកររលា សាយត្តិឃចិឈារេតា អរេចាឌិរេតា រេហាតិ អរិយាតំ អត្ថប្បរេយាកស្សច រេចាឌិតត្តាតិ? តឃិដំ ឲចំ ្ហបរេយារេកាបិ តាយ សដា រេតរសំ តត្តិ, កុរេតា កិច្ចករលាត្តិ ក្ខយស្ស អត្តស្ស ចុត្តត្តា៍ អឆ បត អដ្ឋាតបរិកប្បចរេសតស្សា កតាឌិ សិឃា ្ហបរេយារេកា, តចាបិ រេសា តស្សា ក្ខន្តាលិឃំ ព្រំសកយ្យិ កាតុំ តាលរេយច សម្មរេឆច បឌិបក្ខធ្ទឹកាចត សុប្បតិដ្ឋិតកាចរេតា៍ រេតតាហ "យក្កបញ្ញា បត ក្ខន្តាលំ កាតុំ ត សក្កាតី"តិ៍ យក្កឹសរេសត រេឆត្ត អរិយាតំ សន្តស្សាបិ រេលាកិយរេលាកុត្តរាឃ បញ្ញាឃ ក្ខន្តាលកាចាបិឌារេត អសរេយត្តតា ឥស្សិតាតិ ឥដ្ឋន្តា៍ បន្ថតិ ឲរេតត ចលត្តិ បដំ, ការលា៍

៦៥ឌ៍អត្តាបិស្ស អកាលចារិស្ស អកុរេត្តា សររសរេតា អររក្ខិរេតា ្ហបក្កយរេតាបិ បរិចន្ថតីយាតំ អបរិចន្ថតរេតា៍ រេតតាហ "អរេចលិឃ ឆររេន្តា ហី"តិអាឌិ៍ កណ្ហកាឌីតិបីតិ បិ-សរេដ្ឋត រេសាក្ខាឌិរេក សក្ខណ្ហាតិ៍ រេចរិរេតាបីតិ បិ-សរេដ្ឋត រេចាទាឌិកា សក្ខឃត្តិ៍ បុត្តឌាទាតិ ឲត្ត បុត្តក្កហរេលាត បុត្តីបិ កហិតាតិ អាហ "បុត្តឌឹតរេទា"តិ៍ ឌាហិ បត្តតត្តិ កាឃបត្តតាចរេសត អរេត្តារេកហស្សិតរេតា តិឌាត្តចត្តរេតា ឌាហិន្តា បត្តតំ កត្វា៍ អរេញ្ញាហិ កតបិបករេម្មស្ធតិ បររេហិ កតាសុ បិបកិរិយាសុ៍ សត្តិតរេន្តា រេហាតិ អការលតត្ត តត្ត ឆរលារេតា៍ ទ្ធហតិ ឃស្មិ បរឥរេស រេចារិកា បចត្តា, តត្ត បររេហិ ឌិដ្ឋតា៍ ចត្តំ ត សក្កាតិ "ឲត្តកំ ក្ខក្ខំ, ឲត្តកំ រេចាយតស្ស"ត្តិ បរិន្និត្តិត្វា ចត្តំ ត សក្កា៍ តំ សន្តយ្យិ ចិកាលចារិមិ្សុក្កលា អាហរិតន្តំ តស្ស ្ហបរិ បក្ខិបិតន្តំ រេហាតិ៍ កចំ? អញ្ញាស្មិំ បុក្កលា តចាទ្ធប អាសក្កិតន្តា អសតិ៍ ក្ខតីតិ ឲចំ៍

ឃោតិ វិកាលចារី បុរក្ខតោ បុរតោ អត្តនោ ឧបរិ អាសន្នេត្ត គត្វា ចរតិ។

១៣០។ ភដភាដកាឌិតន្ត្តិ ភដេហិ ភាដកេហិ ភន្ទិតព្ពភាដកាឌិតន្ទិបិសិ។ អាទិ-សន្ទេភ អចសិដ្ឋំ សព្ពំ សក្កញាតិ។ “តត្វ គន្តព្ពំ ហោតី”តិ ចត្វា តត្វស្ស កយតេភ យថា អត្ថប្បត្តាតំ កោកាតំ អត្ថប្បានោ, ឧប្បត្តាតព្ពា ចិភានសា ហោតិ, តំ ឥនស្សតុំ “តស្សា”តិអាទិ វុត្តំ។ កឹតត្តិ សរកតំ, បករណកតំ , តាញអកតំ, អបឆាភកតត្តិ កត្តព្ពាសត្វចិហិតំ អញ្ញាយឹ សព្ពំ កឹតំ ចេឌិតព្ពំ។ ចាឌិតត្តិ ចីណាតេចញុបុដ្ឋក្កាឌិចាឥតំ។ អក្ខាភត្តិ ការតយុទ្ធសឹតាហរណាឌិអក្ខាតំ។ បាលិយស្សត្តិ កំសតាញអំ, “បាលិតាញអ”ត្តិបិ ចឥត្តិ។ កុមុក្ខត្តិ ចតុរស្សអម្ពណកតាញអំ។ “កុដកេរិសន្ទេ”តិ កេចិ។ “ខុសេច ភយោ”តិ ព្ពយិភា “កប្បិ ឆារត”តិអាទិភា ភដ្ឋេ វុត្តបត្តេ កឹតាឌឹសុ អតិទិសតិ។

១៣១។ ឧយន្តិ ទ្វំ ឌិភត្តោ។ ចេទន្តិ ឌិតេភ កឹញអកបុរិសេភ ឧយភិយិត្តំ អត្តនោ ឧបរិ ចេទំ ចិទេរាឆំ បសចតិ ឧប្បារេតិ។ តញ្ចិស្ស ចេទបសចតំ ឥនស្សតុំ “ឌិតំ យយា”តិអាទិ វុត្តំ។ ឌិតោតិ ទ្វតបរាឌយាបត្តាយ ឆតឌាតិយា ឌិតោ។ តេតាហ “អទ្ធោភ ឌិតោ សយាតោ”តិអាទិ។ ចិត្តំ អត្ថុសោចតីតិ តំ ឌិតំ ចិត្តំ ឧទ្ទិស្ស អត្ថុត្វតតិ។ ចិតិដ្ឋយដ្ឋាតេតិ យស្មិំ កិស្មិំ អដ្ឋចិតិដ្ឋយដ្ឋាតោ។ សក្ខិបុដ្ឋស្សាតិ សក្ខិការចេភ បុដ្ឋស្ស។ អក្ខុសោរណ្ណាតិ អក្ខឆុតោ។ ទ្វតកេរាតិ ទ្វតបយាឥដ្ឋាភាត្ថុយុតោ។ តូយឹ ភាយ កុលបុតោតិ កុលបុតោ ភាយ តំ, ភ យធំ តឃំ កោលបុត្តិយំ ពុតាតិ បស្សាយាតិ អធិប្បាយោ។ លិត្តកិត្តកាតិ លិត្តកិត្តហិទេរាត្តបប្បា, អហិទិកា អនោតត្តប្បីតិ អទត្វា។ តស្ស ការណាតិ តស្ស អត្តាយ។

អតិដ្ឋិតោតិ ភ ពុដ្ឋិតោ។ បេរិសិតព្ពា កចិស្សតិ ទ្វតបរាឌយេភ សព្ពកាលំ ទិត្តតុដ្ឋកាចតោ។

បិបយិត្តតាយ លអាទីភចាឌិចណ្ណភា

១៣២។ អក្ខឆុត្តាតិ អក្ខុសុ ឆុត្តា, អក្ខិតិយិត្តំ អត្ថចិភាសកា។ ពុត្តិសោណ្ណាតិ ពុត្តីសុ សោណ្ណា, ពុត្តិសម្ពរាកិតិយិត្តំ អាតបប្បភកា។ តថា កត្តសោណ្ណានយោ ចេឌិតព្ពា។ បិបិរសាតិ ឧបរូបរិ សុរាបិបិរសា។ តេតាហ “បិភសោណ្ណា”តិ។ ភេកតិកានយោ ហេដ្ឋា វុត្តា ខុច។ យេត្តិរូប្បត្តិដ្ឋាភតាយ យិត្តា ហោន្តិ។ តស្មាតិ បិបយិត្តតាយ។

១៣៣។ កមុត្តត្តិ កមុំ, យថា សុត្តិយេច សុត្តន្តោ, ខុចំ កមុំយេច កមុន្តោ, តំ កាតុំ កច្ឆាយាតិ វុត្តោ។ កមុំ ចា អន្តោ តិដ្ឋាតំ កច្ឆតិ ខុត្តាតិ កមុន្តោ, កមុករណដ្ឋាតំ, តំ កច្ឆាយាតិ វុត្តោ។

បត្តសលាតិ សុទំ បិតំ បនេក្ក បដិបត្តេន្តេ ខុច សលាតិ បត្តសលា។ តេតាហ “អយសេចតេត្វា”តិ។ “សម្មិយសម្មិយោ”តិ ចឥភសេត្វ អត្ថីតិ សម្មិយសម្មិយោ។ តេតាហ “សមុសមុតិ ចឥន្តោ”តិ។ សហាយោ ហោតីតិ សហាយោ ចិយ ហោតិ។ ឌ្ឋតារសេច កនេចសតីតិ ទន្ធសេច បរិយេសតិ អភត្វយស្ស កាតុកាសោ។ ចេទបប្បសទោតិ បនេហិ អត្តតិ ចេទស្ស បសចតំ អត្ថុបចត្តតំ។ តេតាហ “ចេទនាហុលតា”តិ។ បនេសំ

ការិយយាតោ អភេត្វា ហុត្វា អត្ថីតិ អភេត្វា, តក្ខាណោ អភត្វតាតិ អាហ “អភត្វការិតា”តិ។ យោ ហិ បុព្វេ អភត្វំ ករោតិ, សោ អត្វតោ អត្តតោ អភត្វការោ នាម, តស្មា អភត្វតាតិ វត្តបអភត្វការិតា។ អរិយោ ចុច្ចតិ សត្ថា, ក្ខន្ធិតោ អរិយោ កនរិយោ។ មស្ស ននុស្ស ចរសត សោ “កនរិយោ”តិ ចុច្ចតិ, សោ ននយ្យា កនរិយតា, មច្ឆរិយំ តំ បត ទុត្ថីបជ្ជតឹមការច ដិតំ សន្ធាយាហ “ស្វេ កនរិយតា ឆន្ទមច្ឆរិយកា”ចេតិ។ អចិបណ្ណសកាចតោ វេទ្ធាតុំ អសក្កោន្តោ ច ពួលំ កណ្ឌុន្តា សំឈីនន្តោច ពួលំ ចិកាហតិ នាម។ ស្វរិយេ អត្តុកាត ខុច កមុទន្ត អភាវករន្តោ រត្តំ អត្ថុទ្ធានសឹលោ។

អទ្ធាតិ ឆភាតិ។ អតិក្កមន្តីតិ អបកច្ឆន្តិ។ អថ ចា អទ្ធាតិ កិច្ចាតិ។ អតិក្កមន្តីតិ អតិក្កន្តកាលានិ ហោន្តិ, តេនំ អតិក្កមយាបិ អទ្ធុតោ ឆភាគមេច អតិក្កមោ។ ពួមិភា កឆាមក្កោភាតិ ពួមិភា “យតោ តោ កហបតិបុត្តា”តិអាទិ (ឌី॰ និ॰ ១॰១៣៣) ភមប្បចទ្ធុភ កឆាសត្ថាវតភ ហិតានិកម្មបិមយភ។ ខុត្តកំ កមុត្តិ ចត្តារោ កមុកិលេសា, ចត្តារិ អកតិកមភាតិ, ឆ ភោកានំ អបាយមុខានីតិ ខុចំ ចុត្តំ ចុទ្ធសចិធំ បាបកម្មំ។

មិត្តបតិរូបកវណ្ណនា

២៥៥. អភេទ្ធាតិ “ឯកាកិនាតិ, អាមសក្យំ, បរិសមទ្ទេមក្ខការចា, សមុទ្ធហមរណំ”ត្តិ ខុចំ អាទិកោ ដិច្ឆមុំកោ “ទុក្ខិតបរិកិលេសោ, ស្វកតិមច្ចុ អប្បាយុកតា, តត្ថាឆានិតា, អតិនលិទ្ធតា, អប្បត្តបិភតា”តិ ខុចំ អាទិកោ ច អភេទ្ធា ទប្បជ្ជតិ។ មាតិ កាតិចិ ភយាតីតិ អត្ថាភុចាគភមរាភុចាគភមណ្ឌភមានីតិ លេរកោ លទ្ធមានាតិ មាតិ កាតិចិ ភយាតិ។ ទបទ្ធចាតិ អត្តនាមា។ ទបសក្កាតិ សទិសេភ សំឈាតិ ចិម ទបទុបទិ ទប្បជ្ជកាតិ ញបតាតិ។ អញ្ញទត្ថុតិ ខុកន្តភាតិ ខុតស្មិំ អទត្ថុ តិបិតោ “អញ្ញទត្ថុនសោ”តិអានីសុ (ឌី॰ និ॰ ១॰៣១) ចិមាតិ ចុត្តំ “ខុកំសោភា”តិ។ មំ កិញ្ចិ កហណោមាក្ស ហរតិមេច កណ្ហាតិមេច។ ចាថា ខុច បរមា ខុតស្ស កមុត្តិ ចនីបរមោ។ តេភាហ “ចចភមទ្ធុភចា”តិអាទិ។ អត្ថុប្បិមត្តិ តក្កតំ, មំ ចា “រូនី”តិ ចុច្ចតិ មេហិ ស្វរាបិភានីហិ ភោកា អបេត្តិ ចិកច្ឆន្តិ, តេសុ តេសំ អបិមេសុ ញបភហេតុស្វ សហាមោ ហោតិ។

២៥៦. ហារកោករមេច ហោតិ, ភ ទាមកោ, តមស្ស ខុកំសតោ ហារកភាចំ ទស្សេតុំ “សហាមស្ស”តិអាទិ ចុត្តំ។ មំ កិញ្ចិ អប្បកត្តិ បុប្បផលាទិ មំ កិញ្ចិ បរិត្តំ ចត្ថុំ ទត្វា, ពហុំ បត្ថេតិ ពហុំ មហន្តំ ចត្តម្បកានិ បច្ចាសឹសតិ។ ទាសោ ចិម ហុត្វា មិត្តស្ស តំ តំ កិច្ចំ ករោន្តោ កឆំ អមិទ្ធា នាម ទានាតិ អាហ “អម”ត្តិអាទិ។ មស្ស កិច្ចំ ករោតិ អភត្វបរិហារត្តំ, អត្តភោ មិត្តការិនស្សភត្វត្តំ, តំ សេវតិ។ អត្តការណាតិ ចឌ្ឍិនិមិត្តំ, អមមេភតេនំ ភេវោ។

២៥៨. បរោតិ បរិចិតេ។ ភ អាកតោ ឈឹតិ អាកតោ ភាហោសិ។ ទឹណត្តិ តានិមស្ស, អមុកស្ស ច និត្តត្តា។ សស្សមុទ្ធកេហតិ សស្សតោ កាតត្តាទិត្តបុទ្ធហេ កតោ។

១៨៨។ “ទានាទីសុ យំ កិញ្ចិ ករោមា”តិ វុត្តេ “សាធុ សម្ម ករោមា”តិ អនុជានាតីតិ ឥមមត្ថំ “កល្យាណេបិ ឯសេវ នយោ”តិ អតិទិសតិ។ តត្ថ ឯវំ អនុជានន្តោ អយំ មិត្តោ ឯវ, ន អមិត្តោ មិត្តបតិរូបកោតិ? អនុប្បិយភាណីទស្សនមត្តមេតំ។ សហាយេន វា ទេសកាលេ, តស្មិំ វា កតេ ឧប្បជ្ជនកវិរោធាទិំ អសល្លក្ខេត្វា “ករោមា”តិ វុត្តេ យោ តំ ជានន្តោ ឯវ “សាធុ សម្ម ករោមា”តិ អនុប្បិយំ ភណតិ, តំ សន្ធាយ វុត្តំ “កល្យាណំ បិស្ស អនុជានាតី”តិ។ តេន វុត្តំ “កល្យាណេបិ ឯសេវ នយោ”តិ។

១៨៩។ មិត្តបតិរូបកា ឯតេ មិត្តាតិ ឯវំ ជានិតព្វា។

សុហទមិត្តវណ្ណនា

១៩០។ សុហទយាតិ បេមស្ស អត្ថិវសេន ពទ្ធចិត្តា។

១៩១។ បមត្តំ រក្ខតីតិ ឯត្ថ បមាទវសេន កិញ្ចិ អយុត្តេ កតេ តាទិសេ កាលេ រក្ខណំ “ភីតស្ស សរណំ ហោតី”តិ ឥមិនាវ តំ គហិតន្តិ តតោ អញ្ញមេវ បមត្តស្ស រក្ខណវិធិំ ទស្សេតុំ “មជ្ជំ បិវិត្វា”តិអាទិ វុត្តំ។ គេហេ អារក្ខំ អសំវិហិតស្ស ពហិគមនម្បិ បមាទបក្ខិកមេវាតិ “សហាយោ ពហិគតោ វា ហោតី”តិ វុត្តំ។ កថំ ហរន្តោតិ កថំ បដិពាហន្តោ។ ភោគហេតុតាយ ផលូបចារេន ធនំ “ភោគ”ន្តិ វទតិ។ កិច្ចករណីយេតិ ឧប្បន្នេ, មហន្តេ ច ការណេ ឧប្បន្នេ។

១៩២។ និគូហិតំ យុត្តកន្តិ និគូហិតំ ឋបេតុំ យុត្តកំ, និគូហិតំ វា យុត្តា កថា ឯតស្សាតិ និគូហិតំ យុត្តកំ, អត្ថតោ គុយ្ហំ។ រក្ខតីតិ អនាវិករោន្តោ ឋបេតិ។ ជីវិតម្បីតិ បិ-សទ្ទេន កិមង្គំ បន អញ្ញំ បរិគ្គហិតវត្ថុន្តិ ទស្សេតិ។

១៩៣។ បស្សន្តេសុ បស្សន្តេស្វិតិ អាមេឌិតវចនេន និវារិយមានស្ស បាបស្ស បុនប្បុនំ ករណំ ទីបេតិ។ បុនប្បុនំ ករោន្តោ ហិ បាបតោ វិសេសេន និវារេតព្ពោ ហោតិ។ សរណេសូតិ សរណេសុ វត្ថុសុ អភិន្នាតិ កត្វា បដិបជ្ជ, សរណេសុ វា ឧបាសកភាវេ វត្ថុសុ។ និបុណន្តិ សម្មា ការណន្តិ កម្មស្សកតាទិភេទយុត្តំ។ ឥទំ កម្មន្តិ ឥមំ ទានាទិភេទំ កុសលកម្មំ។ “កម្ម”ន្តិ សាធារណតោ វុត្តស្សាបិ តស្ស “សគ្គនិព្វត្តន្តី”តិ បទត្ថសម្ពន្ធនេន សទ្ធាហិរោត្តប្បសីលាទិកុលធម្មសមង្គិតា វិយ កុសលកាវេ ជាតិតោ ហោតិ។ សទ្ធាទយោ ហិ ធម្មា សគ្គគាមិនោ។ យថាហ –

“សទ្ធា ហិរិយំ កុសលញ្ច ទានំ,

ធម្មា ឯតេ សប្បុរិសានុយាតា;

ᩑᨲᨴᨲ᩠ᨳᩣᨿᨣ᩠ᨣ ᨶᩥᨧᩥᨿᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ,

ᩑᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᨶ᩠ᨲᩥ (ᩋ᩺ ᨶᩥ᩺ ᨸ᩺᪑᪑);

᪑᪙᪓᩺ ᨠᨳᩴ ᩈᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥᨧᨠ᩠ᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨲᨻ᩠ᨻᩥᨵᩮᨠ᩠ᨠᨸᨶ ᩋᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᩋᨠᩁᩮᨶ ᩋᨷ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ"ᨲᩥ᩺ ᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩣᨶᩴ᩺ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨿᩮᨶᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨿᩮᨶᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᨠᩣᩁᨠᩮᩣ᩺ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᩅᩴ ᩋᨠᩁᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᩣᨸᨲᩥᨲᩴ ᨧᩥᨿ ᨿᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ᩺ ᨷᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩅᩴ ᨠᩁᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᩮᨲᩣ ᨴᩮᩔᨲᩴ "ᨲᨳᩣᩁᩪᨸ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨧᩥᩁᩪᨸᩮᨸᩥᨲᩥ ᨻᩦᨠᩮᨨ᩠ᨨᩣ᩺ ᨶ ᨸᩥᩈᩣᨴᩥᨠᩣᨲᩥ ᨲᩔ᩠ᨿᨧ ᩁᩮᨧᩁᩁᩴ᩺ ᩈᩩᨴᩣᩁᩮᨲᩣᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᨲᩥᨠᩣ ᨴᩣᨲᩥᩈᨿᩮᨲ᩠ᨲᩣ᩺

᪑᪙᪔᩺ ᨴᩃᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩃᩮᨲ᩠ᨲᩣ᩺ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨧᩣᨲᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨧᩥᨿ᩺ ᨠᩣᩈᨲᩦᨲᩥ ᨧᩥᩁᩮᨴᩣᩁᨲᩥ᩺ ᨿᨾ᩠ᩉᩣᨿ ᨠᨣᩁᨲᩣ ᩈᨧᩥᩁᩮᩈᩴ ᨧᩥᩁᩮᨴᩣᩁᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨸᩥᨭᨠᩣᩁᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩮᩔᨲᩴ "ᨴᩃᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩅ ᨠᩣᩈᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᨾ᩠ᩉᩣ ᨿᨳᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᩈᨧᩥᩁᩮᩈᩴ ᨧᩥᩁᩮᨴᩣᩁᨲᩥ, ᨿᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨶᩮᨲᩣ ᨴᩩᩁᩮ ᨶᩥᨲᩣᨶᨿᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᩅᩴ ᨶᩔᨲᩣᨶᩥᩁᩮᩈᨶ ᨲᨿᨲ᩠ᨳᩴ ᨧᩥᨠᩣᩁᩮᨲᩴ "ᩁᨲ᩠ᨲᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺

"ᨠᨿᩁᩔ᩠ᨿᨧ ᨷᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩮᨲᩣ"ᨲᩥ ᩑᩮᨲᩮᨶᨲᩮᩔ ᩁᩮᨠᩣᨣᩈᩉᩁᨱᩴ ᨶᩈ᩠ᨿᩥᨣᩴ ᨴᩣᩁᩮᨿᩣᩁᩮᨸᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩮᩔᨲ᩠ᨲᩣ "ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᨿᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨿᩣᩉ᩺ ᩁᩣᩈᩥ ᨣᩮᩁᩣᨲ᩠ᨲᩔᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩔ ᨶᨶᨶᨬ᩠ᨬᩣᨴᩥᨠᩮᩣᨣᨴᩣᨲᩴ ᩈᨿᩥᨸ᩠ᨸᩥᨲᩴ ᩁᩣᩈᩥᨠᨲᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨷᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩮᨲᩣ ᩋᩣᨿᩩᩉᨲ᩠ᨳᩔ ᨶ᩺ ᨧᨠ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᨿᩣᩃᨲ᩠ᨲᩥ ᩁᨧᨧᨠ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᨿᩣᩃᩴ᩺ ᨶᩥᨴᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᨸᩁᩥᩅᩩᨴ᩠ᨵᩥ᩺ "ᨠᩮᩣᨠᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨴᨿᩴ ᨿᨲ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᨣᩮᨴᩥ ᨸᨴᨲ᩠ᨲᩥ᩺

ᩈᨿᩣᩉᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᩴᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ᩺ ᩋᩃᩴ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ "ᩋᩃᨾᩮᨴ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮᩈᩩ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲᩩᩴ, ᩋᩃᩴ ᩅᩥᩁᨩ᩠ᨩᩥᨲᩩ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨴᩦ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪒᪒᪗᪒; ᩈᩴ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪒᪑᪒᪔, ᪑᪒᪘, ᪑᪓᪔, ᪑᪓᪓) ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨿᨲᩴ ᨶᩮᨴᩮᨲᨲᩥ, "ᩋᩃᨿᩁᩥᨿᨬᩣᨱᨴᩔᨶᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ"ᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨿ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪑᪑᪓᪑ᨸᩢ) ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ᩺ ᩋᨿᩣ ᨶᩮᨴᩮᨲᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨴᩩ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪒᪔ᩃᩥ) ᨧᩥᨿ ᩋᨲ᩠ᨳ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᨠᩣᩁᨸᩁᩥᨿᩣᩁᩮᨿᩣᨲᩥ ᩅᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨶᩮᩔᨲᩮᨲ᩠ᨲᩣ "ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩈᨠᩣᩁᩮᨴᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨿᩣᩉ᩺ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨿ᩠ᨿᩣ ᨶᩮᨸᨲᩴ, ᩈᨿᩮᩣᨶᩮᨴ ᨸᨴᩮᨲ᩠ᨲᨲᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩮᨲ᩠ᨳᩣ᩺

ᩑᨲᩴ ᨧᩥᨠᨴᩮᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨴᨶᩴ ᨧᨲᩩᩈᩣ ᨧᩥᨠᨴᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩥᨠᨴᨶᩮᩉᨲᩩ ᨿᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᩈᩮᩣᨲᩣᨶ᩠ᨲᩁ ᨣᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩁᩮᨿᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩋᨶᩦᨲᩣᨸᩮᨲᨶ ᨸᨲᩣᨭ᩠ᨮᨲᩥ᩺ ᨲᩮᨲᩣᩉ "ᩋᨠᩮᨩ᩠ᨩᨿᩣᨲᩣᨶᩥ ᨶᩮᨸᨲᩦ"ᨲᩥ ᩲ ᨣᨧ᩠ᨨ ᨸᨲ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲᨿᩮᨶ ᨧᨲᩩᩈᩣ ᨠᩮᩣᨠᩣᩁᩴ ᨧᩥᨠᨴᨲᨲ ᨿᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᨿᩔ ᩉᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᩺ ᨲᩮᨲᩣᩉ ᨠᨣᩁᨲᩣ "ᨴᨴᩴ ᨿᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦ"ᨲᩥ (ᩈᩴ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪑᪒᪓᪙)᩺ ᨠᩩᩃᩮᨩ᩠ᨩᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨣᩩᨸᨠᩩᩃᩮᨩ᩠ᨩᨿ᩠ᨿ, ᨣᩩᨸᨿᩩᩃᩮᨩ᩠ᨩᨿ᩠ᨿ ᩁᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩺ ᩈᨿᩃ᩠ᩃᩣᩉᩪᩃᨠᨸᩃᨴ᩠ᨴᩥᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᨴᩣᨲᨧᩈᩮᨶ ᩁᩮᩁ ᩋᨶᩥᩁᨲ᩠ᨳᩴᨴᩮᩁᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᩁᩮᨸᨲᨴᩣᩃᩥᨧᩈᩮᨶ, ᨲ᩠ᨿᩣᨿᩥᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᩁᩮᨴᨲᨶᩈᩮᨶ ᨧ ᨶᩥᨶᩥᨿᩮᩣᨠᩣᨸᩥ ᨣᩩᨸᨿᩮᩣᨠᩣ ᩑᩁ᩺ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᨲᩥ "ᨷᩩᨴ᩠ᨵᩮᩈᩩ ᨸᨲᩣ"ᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩋᩣᩁᩮᨿᩣ ᨲᩣᨿ ᩮᩉᨴ᩠ᨴᩥᨿᩮᨲ᩠ᨲᨲ ᨧᨿᩮᨲᩣ ᨧᨲ᩠ᨳᩩᨣᩮᨱᩣ ᨷᩩᨴ᩠ᨵᩥᨲᩮᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨧᩮᨿᩣ ᩋᨷᩥᨶ᩠ᨴᨶᩈᩮᨶ ᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴᨿ᩠ᨿ, ᨶᩥᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᨠᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨧ ᩋᩈᨿᩩᨠ᩠ᨠᩮᨲᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨴ᩠ᩅᩥᩉᩥ ᨣᨿᩴ ᨸᨿᩮᩣᨴᨿᩮ"ᨲᩥ᩺ ᨶᩥᨴᨴ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨶᩥᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨠᩩᨿᩥᨣᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩺ ᩁᩣᨴᩣᨴᩥᨴᨿᩮᩈᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨴᨠᩣᩁᩮᨧᩣᩁᨴᩩᨯ᩠ᨰᩥᨠ᩠ᨠᩣᨴᩥᨠᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩣᨲᩥ᩺ ᨲ᩠ᨿᩣᨿᩥᨲᩣᨴᩦᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨣᩮᩣᩃᩥᨠᩁᨴᩣᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ᩺

១៩៩៍ចត្វហិ ការណេហីតិ ត លក្ខកាយតាឌីហិ ចត្វហិ ការណេហិ ៍ អក្សលំ បហាយាតិ “ធម្មាទេរា កយ្ហកិលេសា”តិ ទុត្តំ អក្សលទ្ធេច អកតិកាយតាក្សលទ្ធា បដហិត្វា៍ លហិ ការណេហីតិ ឃ្សរាបិតាឌីឃ្ស អាឌីតចឌឃ្សតឃន្ទោតហិ លហិ ការណេហិ៍ ឃ្សរាបិតាត្សឃោកាឌីកេឆំ លក្ខីឆំ កោកាតំ អបិឃយុលំ ចិតាឃយុលំ ចឌេដ្ឋត្វា៍ សោត្យអឃ ថិត្តាតីតិ ក្នុបការាឌីចសេត ធម្មាទេរា, បយត្តរក្ខលាឌីកិច្ចចិសេឃចសេត បទេក្ខំ ធម្មាទេរា ធម្មាទេរា កត្វា សោត្យអឃចិឆេ កល្យាណមិត្តេ សេចទេត្តា កឌទេត្តា៍ ឃត្វចាលិដ្ឋាឌីមិន្ធាឌីចំ បហាយ ឆាតេយតេច ចត្តតតោ ឆម្ពិកោត អាឌីចេត ឌីចតិ៍ តយឃ្សឹតត្តាតិ ក្នុបការចសេត, ក្យលចសេត ច តយឃ្សឹតត្តា ឃត្តកា តតោត ហ្សត្វា ចត្តិតត្តា៍ ឌីឃា-ឃឌ្គឃ្ស អទេត្វា ទោដ្ឋា ទុទេត្តា ៧ច៍ អាកាយតកយត្តិ ពត្វ ឃយ្ហា អប្បឌីបត្តិយា, មិន្ធាបឌីបត្តិយា ច ក្នុប្បដ្ឋតកអតទេត្វា៍ សោ ហិ កាយត្តិ ៧តឃ្ហាតិ “កយ”ត្តិ ទុច្ចតិ៍ ឃោត ការណេត យាតាបិត្យអាឌឃោ ប្សរត្តិយាឌីការចេត អបឌីដ្ឋា, តំ ឌឃ្សត្យំ “ប្សត្ថបការិតាយា”តិអាឌី ទុត្តំ, តោត អត្វឃរិក្ខតាយ តេឆំ ប្សរត្តិយាឌីការចោតិ ឌឃ្សតិ៍ ពធា ហិ យាតាបិតរោ ប្សត្តាតំ ប្សរត្តិយការចេត ពាច ក្នុបការិការចេត ឌីឃ្សតតោ, អបឌីឃ្សតតោ ច ប្សរត្តិយា ឌីឃា៍ អាចរិយា អទេត្តចាឃិកឃ្ស ឌក្ខិលការចេត, ហិតាហិតំ បតិក្យសលការចេត ឌក្ខិលារទហតាយ ច ទុត្តតយោត ឌក្ខិលា ឌីឃា៍ ពួមិតា តយោត “បច្ឆិយា ឌីឃា”តិអាឌីឃ្ស ឃធារហំ អទេត្វា ទេចឌីតទេត្តា៍ ឈរាចាឃឃ្ស ទ្សក្ខពាហ្សលតាយ ទោ ទោ ច កិច្ចចិសេឃា ឃធាក្នុប្បតិតទ្សក្ខតិត្វរលត្វាតិ ទុត្តំ “ទោ ទោ ទ្សក្ខចិសេឃ ក្នុត្តរតី”តិ៍ ឃឃ្ហា ឌាឃកយ្ហករា ឃាមិកឃ្ស បិឌាតំ បឃិរ្សបិឃតចសេត ទេច ពឌត្ថចិកកិច្ចឃាឆតចសេត ច ឃោក្សឃ្យោត ឃត្តិកាចធរា, ពឃ្ហា ទុត្តំ “បិឌយ្ហលេ បតិដ្ឋាតចសេតា”តិ៍ ក្យណេហីតិ ក្នុបរិកាចាចទោហិ ក្យណេហិ៍ ក្នុបរិ ធិតការចតាតិ ឃក្កយទេក្ក ឃោក្ខយទេក្ក ច បតិដ្ឋិតការចត៍

១៩៤៍ិកទោតាតិ ទេបិឃិទោតា, តំ បត កទលំ ឌាតកាលទោតា បដ្ឋាយ ឃ្សលបច្ចឃ្សបហរណេត ទ្សក្ខបច្ចឃាបហរណេត ច តេហិ បចត្តិតត្តិ ឌឃ្សត្យំ “ធដ្ឋា បិយោត្វា”តិអាឌី ទុត្តំ៍ ឌក្កិទោតាតិ បឌីឌក្កិទោតា៍ តេតិ យាតាបិតរោ៍

យាតាបិត្យតំ ឃត្តកំ ទេលត្តាឌី អចិតាទេឃត្វា រក្ខិតំ តេឃំ បទេយ្យរាយ ថិតិយា ការលំ ទោហាតីតិ “តំ រក្ខទេត្តា ក្យលចំឃំ ឃលុទេបតិ តាយា”តិ ទុត្តំ៍ អឆម្ពិកចំឃទោតាតិ “ក្យលប្បទេឃាឌីតា អត្តតា ឃឌីឃំ ៧កំ ប្សរិឃំ ឈទេដត្វា ចា កីចាឃំ ចា ហទេត្វ ចា ឆាគ្គយលិឃំ ចា ហារទេតត្តា”ត្តិ ៧ចំ អាឌីតា បចត្តអឆម្ពិកបទេចលិទោតា៍ ហារទេត្វាតិ អបទេតត្វា តំ កាហំ ចិឃ្សដ្ឋាទេបត្វា៍ យាតាបិតរោ តទោតា កាហទោតា ចិទេចធទេតទេតច ហិ អាឃតិ៍ តេឃំ បទេយ្យរាហារិកា ឃិឃា៍ ឆម្ពិកចំឃេតិ ហិឃាឌីចិរតិយា ឆម្ពិកោ ចំឃេ ឆម្ពិកាយ បទេចលិឃំ៍ ធទេបទេត្តាតិ បតិដ្ឋទេបទេត្តា៍ ឃលិកកត្តាឌីតិ អត្សបច្ឆិត្តិត្វាតិ ឃលិកកត្តឌាតាឌីតិ អចិច្ឆិត្តិត្វា៍

ឌាយដ្ឋំ បឌីបដ្ឋាយីតិ ៧ត្វ ឃឃ្ហា ឌាយបឌីលិកឃ្ស ឃោក្យការចេត ចត្តយាទេតាទេយច ឌាយដ្ឋំ បឌីបដ្ឋតិ តាយ, ត ពួតរោ, ពឃ្ហា ពយត្តំ ឌឃ្សត្យំ “យាតាបិតរោ”តិអាឌី ទុត្តំ៍ ឌារកេតិ ប្សទេត្តា៍ ចិតិច្ឆយំ បត្វាតិ “ប្សត្តឃ្ស ធដចិឃ្សដ្ឋត”ត្តិ ៧ចំ អាកតំ ចិតិច្ឆយំ អាកយ្ហ៍ ឌាយដ្ឋំ បឌីបដ្ឋាយីតិ ទុត្តត្តិ “ឌាយដ្ឋំ បឌីបដ្ឋាយី” តិ ពួឆំ ចត្យត្វ ចត្តតដ្ឋាតំ ទុត្តំ៍ ទោឃត្តិ យាតាបិត្យតំ៍ តតិយឌីចឃទោតា បដ្ឋាយាតិ

មតជិវនតោ តតិយជិវនតោ បដ្ឋាយ។

បាបតោ និវារណំ នាម អនាគតវិសយំ សម្បត្តវត្ថុតោបិ ហិ និវារណំ ទ្វីហិ ការណេហិ អនាគតេ ឯវ សិយា, ន វត្តមានេ។ និវត្តេតិ បន

បាបកិរិយា ករណយុត្តបដិការាតិ អាហ “គាមេហិ ករោន្តី”តិ។ និវេសេន្តីតិ បតិដ្ឋាបេន្តិ។ ចុត្តប្បការា មាតាបិតរោ អនុសាសេយ្យ សិប្បំ

សិក្ខាបេន្តីតិ ចុត្តំ “មុទ្ទាគណនាទិសិប្ប”ន្តិ។ ទ្វារិកាទិតិ អាទិ-សទ្ទេន ហេរញ្ញិកាទីនំ សង្គហោតិ។ អនុរូបេនាតិ អនុច្ឆវិកេន។

និច្ចកូតោ សមយោ អភិណ្ហករណកាលេ។ អភិណ្ហត្ថោ ហិ អយំ និច្ច-សទ្ទោ “និច្ចបហំសិតោ និច្ចបហដ្ឋោ”តិអាទីសុ វិយ។ យុត្តបត្តកាលេ

ឯវ សមយោ កាលសមយោ។ “ឋាយ សមុដ្ឋាយ”តិ ឧទិតាយ និច្ចវេន ទានេ ទេយំ យុត្តបយុត្តំ ទស្សេតិ។ សិលាទិបនំ ទានកាលេ។

អាចារបរិចារំ បុត្តដីតូនំ មោឡិនុប្បត្តកាលេ។

តំ កថំ យថា នាគច្ឆតិ, ឯវំ បិហិតា ហោតិ “បុរត្ថិមា ទិសា”តិ វិភត្តិ បរិណាមេត្វា យោជនា។ យថា បន តំ កថំ អាគច្ឆេយ្យ, យថា ច

នាគច្ឆេយ្យ, តថា កថំ ទស្សេតុំ “សចេ ហិ”តិអាទិ ចុត្តំ។ វិប្បដិបន្នាតិ “ករោន្តេ ន ករិស្សាមី”តិអាទិនា វុត្តសម្មាបដិបត្តិយា អករណេន

ចេវ មិច្ឆាបដិបត្តិមិច្ឆាបដិបត្តិយា អករណេន ច វិប្បដិបន្នា បុត្តា អស្ស។ ឯតំ កមត្ថំ ឯតំ “មាតាបិតូនំ អប្បតិរូបាតិ វិញ្ញូនំ

ករហិតព្វតាកថំ, បរិចាគកម”ន្តិ ឯវមាទិ អាគច្ឆេយ្យ បុរត្ថេស។ បុត្តានំ ទានុរូបាតិ ឯត្ថ “បុត្តាន”ន្តិ បទំ ឯតំ កថំ បុត្តានំ

អាគច្ឆេយ្យាតិ ឯវំ ឧណាបិ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្វំ។ តាទិសានញ្ហិ មាតាបិតូនំ បុត្តានំ ឧបចារានុសារេនិមោ ទានំ សមត្ថកាលតោ បដ្ឋាយ

តា នេសំ ទានព្ពា ឯវាតិ គតា តថា ចុត្តំ។ បុត្តានញ្ហិ ចរេសនាយំ ឆេសនា អនាគតា សម្មាបដិបត្តេសុ រុទិកាសុ អត្ថេនា, មាតាបិតូនញ្ច

ចរេសន រុប្បជ្ជនគតាយ សត្តំ កថំ ន ហោតិ សម្មាបដិបន្នា។ ឯវំ បដិបន្នា ឯវ បដិច្ឆន្នា ហោតិ តត្ថ គាតព្វបដិសន្ធារស្ស សម្មុខេច

គតត្តា។ ខេមាតិ អនុបទ្ទវា។ យថាវុត្តសម្មាបដិបត្តិយា អករណេន ហិ រុប្បជ្ជនកាបទ្ទវា ករណេន ន ហោន្តីតិ។

“ន លោ តេ”តិអាទិនា ចុតេត្វា សង្គីតិអនារុឡ្ហមេវា កថេតា តទា តស្ស ចុតេត្វា បរេយ្យការតោ អនេត្វា ចេជិតព្វោ។ តេនាហ “កថា

សិក្ខាលគំ ឯតទេវចាទា”តិ។ អយមញ្ញំតិ ឯត្ថ ហិ-សទ្ទោ អវធារណោ។ តថា ហិ “នោ អញ្ញា”តិ អញ្ញាទិនំ និវត្តេតិ។

១៩៥។ អាចរិយំ ក្ខរតោច ឋិត្វា ឋាននេនេនេន តស្ស បច្ចុគ្គមនាទិសាមីចិកិរិយា អចុត្តសិទ្ធាតិ តំ ទស្សេន្តោ “បច្ចុគ្គមនំ

គត្វា”តិអាទិមាហ។ ឧបដ្ឋានេនាតិ បយិរុបាសនេន។ តិក្ខត្តុំ ឧបដ្ឋានគមនេនាតិ បរេតា, មជ្ឈន្តិកា, សាយន្តិ តីសុ កាលេសុ ឧបដ្ឋានត្តំ

ឧបគមនេន។ សិប្បុគ្គហណត្ថំ បន ឧបគមនំ ឧបដ្ឋានន្តោគធំ បយោជនវសេន គមនកាចរោតាតិ អាហ “សិប្បុគ្គហណ…បេ… ហោតី”តិ។

សោតុំ ឥច្ឆា សុស្សូសា, សា បន អាចរិយេ និក្ខិត្តនិក្ខេ ច អាទរការបច្ចុត្តិកា ឥច្ឆិតព្វា “អទ្ធា ឥមិនា និយមេន និក្ខិតេន ឯវន្ទុបំ គុណំ

បដិលភិស្សាមី”តិ។ តថារូតញ្ច តំ សចនំ សទ្ធាបុព្វង្គមំ ហោតីតិ អាហ “សទ្ទហិត្វា សវនេនា”តិ។ ចុត្តាវសេសំ ឧបតិដ្ឋកវសេន ទស្សេតុំ

“អវសទ្ទហិត្វា…បេ… នានុគច្ឆតី”តិ ចុត្តំ។ តស្សា តស្សទេវា ចុត្តបដិបក្ខនយេន ចេជិតព្វោ។ យំ សត្ថាយ “អចសេសបច្ចុគ្គមនំបរិចរិយាយា”តិ

ចុត្តំ, តំ វិកប្បំ អនចសេសសតោ ទស្សេតុំ “អន្តេវាសិកេន ហិ”តិអាទិ ចុត្តំ។ បច្ចុបដ្ឋានាទិកីតិ អាទិ-សទ្ទេន អាសនបញ្ញាបនំ វីជនន្តិ

ឧចយាទិ៍ សង្កណ្ហាតិ៍ អន្តេចាសិកចត្តិ អន្តេចាសិកេន អាចរិយបិ្យបយុ្ខាចត្តិតព្ពចត្តំ៍ និប្បបដិក្កហលោគាតិ និប្បាគ្គស្ស សក្កច្ចំ ក្កក្កហលោគ៍ តស្ស ហិ សុក្កុ ក្កក្កហលោគ តគត្សាទេគស្ស បយោទកាបិ សមុទេច ក្កក្កហិតោ ហោតីតិ៍ តេតាហ "ទេទាកំ កេហត្វា"តិអាទិ៍

សុចិតិតំ ចិតេត្តិតិ ពួឈ អាចារចិគយោ អធិប្បេតោ៍ និប្បុទ្ធិ បគ និក្កាបគចិគយោ "សុក្កហិតំ កាហាបេត្តិ"តិ ពួមិគាច សក្កហិតោតិ ចុត្តំ "ឧចំ តេ តិសីទិតព្ព"ត្តិអាទិ៍ អាចរិយា ហិ គាយ អន្តេចាសិកេ គ ទិដ្ឋេធមិ្មកេ ឧច ចិតេត្តិ, អធ ចោ សម្បរាយិកេបីតិ អាហ "បិបមិត្តា ចខេជ្ជតព្វា"តិ៍ និប្បាគ្គស្ស ក្កក្កណ្ហាតំ គាយ យាចទេច បយោកសម្បាគតត្តិ អាហ "បយោកំ ឥស្សេត្វា កណ្ហាបេត្តិ"តិ៍ មិត្តាយទេ្ធសុតិ អត្តតោ មិត្តាយទេ្ធសុ៍ បដិយាទេគ្គិតិ បរិក្កហេត្វា តំ ឃបត្តចតេសគ បដិយាទេគ្គិ៍ "អយំ អយ្យាកំ អន្តេចាសិកោ"តិអាទិគា ហិ អត្តតោ បរិក្កហិតពស្សគយុទេលគ ទេច "ពាហុស្សុតោ"តិអាទិគា តស្ស ក្យាលបរិក្កហណ្ហាគយុទេល ច តំ តោសំ បដិយាទេគ្គិ៍ សព្ពាទិសាសុ ទក្ខិ ពទោត្តិ ចាតុទ្ទិសកាចសម្បាទទេគស្ស សព្ពត្ថ សុលទ្ធិចិកាចសាឈគតោ៍ តេតាហ "ក្កក្កហិតសិបេ្បា ហិ"តិអាទិ៍ សត្ថាគញ្ញាតុចិឆា សទិទេទក្ខា អព្ភត្តទបរិស្សយបដិឃាតេត, ពាហិរបរិស្សយបដិឃាតេគ ច៍ តត្ថ អព្ភត្តទបរិស្សយោ ក្យុប្បិបាសាទិទេតទោ, ទេសា លិគិសិទ្ធិយា បដិហញ្ញាតិ តាយ តត្ថាបរិហារសំចិធាគតោ៍ ពាហិរបរិស្សយោ ទោរអមគុស្សាទិទេហតុកោ, ទេសា ចិជ្ជាសិទ្ធិយា បដិហញ្ញាតិ តាយ តត្ថាបរិហារសំចិធាគតោ៍ តេត ចុត្តំ "ឃំ ឃំ ទិសំ"ត្តិអាទិ៍

សុទេត្ត "ក្កក្កហិតសិបេ្បា ហិ"តិអាទិគា និប្បសិក្កាបគតេគច លិគិប្បត្តិយា ទិសាសុ បរិត្តាណាកាទណំ ឥស្សិតំ, ពួគាតិ "ឃំ ចា ទេសា"តិអាទិគា តស្ស ក្កក្កហិតសិប្បស្ស គិប្បត្តិចទេសគ ក្យាលកិត្តគយុទេលគ បក្កណ្ហាគតបិ លិគិប្បត្តិយាតិ អឃទេយតោសំ ចិកប្បាគំ គេគោ៍ ទេសសត្តិ "បដិច្ឆន្នា ហោតី"តិអាទិកំ បិញ្ញួអាកាតំ, "ឧចទ្ធា បគ ចត្វា"តិអាទិកំ អដ្ឋកថាកតទ្ធា៍ ឧត្តាតិ ឧតស្មិ ចុតិយទិសាថាទេ៍ សុរិមគយេគថាតិ សុទេត្ត បឈមទិសាថាទេ ចុត្តគយេគច៍

១៩៨៍ សមុគតា គាយ សម្មាចតា, សា បគ អត្ថចរិយាលក្ខណា ច ទាគលក្ខណា ច ចត្ថុបច្ចយដ្ឋាគតេហច សក្កហិតាតិ បិយចចគលក្ខណំ តំ ឥស្សេតុំ "សម្មាចិតកថាកឋទេគា"តិ ចុត្តំ៍ ចិកពយាគតា ចិយាគតា, គ ចិយាគតា អចិយាគតា, ចិយាគតាឃ អកាទណំ៍ តេតាហ "ឃថា ទាសកមុកទាគយោ"តិអាទិ៍ សាមិកោគ ហិ ចិយាតិតាគំ ពួត្ថិគំ សទេត្ត បរិឌទេតា ចិយាទេតតិទេឃច៍ បរិចទទេត្តាតិ ពួក្រិយាគិ បរិចទទេត្តា៍ តំ អតិចទតិ គាយ តំ អត្តតោ កិហិតិ អតិមញ្ញិត្វា អកលេត្វា ចត្តតោ៍ ពួស្សរិយទេចាស្សកោ្កតាតិ ឧត្ត ឃាទិទេសា ពួស្សរិយទេចាស្សកោ្កា កិហិតិយា អត្តច្ឆចិកោ, តំ ឥស្សទេត្តា "គត្តកោហ ចិស្សដ្ឋេ"តិ អាហ៍ កោហ ឧច ឥត្វា ចិចារទេតព្ពាយិ ហិ កសិចាលិជ្ជាទិកមុំ ក្យុលិត្ថិយា គាទេរា គ ហោតិ, សាមិកស្សេច គាទេរា, តទោ អាកតសាបតោយ្យំ បគ តាឃ សុក្យុត្តំ កត្វា ឥបេតព្ពំ ហោតិ៍ "សព្ពំ ពួស្សរិយំ ចិស្សដ្ឋំ គាយ ហោតី"តិ ឧតា យញ្ញាត្តិតិ អធិប្បាយោ៍ ពួត្ថិយោ គាយ សុត្តលិគេគ ចិឃ យហល្លូចិសុលិលក្ខារលិគេគបិ គ សត្តុស្សទេត្តថាតិ តាសំ តោរសគំ អលក្ខារទាគត្តិ អាហ "អត្តតោ ចិគថាគុរូបគា"តិ៍

ក្យុលិត្ថិយា សំចិហិតព្ពាកមុត្តា គាយ អាហារសម្បាទគចិចារប្បកាទាតិ អាហ "ឃាក្យុគត្តបចគកាលទិតិ"តិអាទិ៍ សមុគតាតីហិ ឃថារហំ បិយចចគេហិ ទេច គោឌគទាគាតីហិ ច បទេហណកទេបសគាតីហិ អញ្ញាទេតា, តទេត្ថច ចា ក្កប្បត្តស្ស បណ្ណាការស្ស ឈណាទិចសាតីសុ

េបសេតព្ពបិយកណ្ឌេហិ ច សង្គហិតបរិវេនា។ គេហសាមិកិយា អន្តោគេហគតោ តិដ្ឋំ សង្គហិតោ ឯវាតិ វុត្តំ “ទូត បរិវេនោ តាយ…

បេ… ភោជិតោ”តិ។ អាគតផលត្តិ ដាហិរេតោ អន្តោគេហំ បវេសិតផលំ។ គិហិតិយា តាយ បណ្ឌំ អាហារសប្បាយេ គោរវល្លិ ទូត្ថិតព្វា,

តត្ថ ច យុត្តាយុត្តតា, តតោ សាមិកស្ស ទូតិដ្ឋតាយវេត្តស្ស កិច្ចាកិច្ចេសុ, តតោ បុត្តានំ បរិវេនស្ស កាតព្វកិច្ចេសូតិ អាហ

“យាគុភត្តសប្បាយតាទីសុ”តិអាទិ។ “គិរេក្ខាសន្ធា”តិ វត្វា តរេយ គិរេក្ខាសន្ធំ ឮតិរេកតោ, អត្ថយតោ ច ទិការេវាំ “យថា”តិអាទិ

វុត្តំ។ ទូណាតិ ទូយស្មិំ តតិយទិសាចារេ។ បុរិមតយេតេវាតិ បណ្ឌទិសាចារេ វុត្តតយេតេវ។ ទូតិ កកថា “បន្តិយា និសា បុត្តការា”តិ

ឧទ្ទិសិត្វាបិ ការេវសេតេវ បន្តិយំ និសំ ទិស្សេន្តិ, ត បុត្តវសេត។ កស្មា? បុត្តា ហិ ការកការេល អត្តតោ យាតុ អត្កក្កហ្វកតេវ អត្កក្កហិតា

ហោន្តិ អត្កកយិតា, ទិដ្ឋាតំ បត្តការេល បត យថា តេបិ តកា អត្កក្កហតត្ថា, ឃ្វាយំ ទិធិ “បិបិ គិវារេត្តិ”តិអាទិកា បណ្ឌទិសាចារេ

ទស្សិតោ ឯវាតិ កិំ បុត ទិស្សន្តេតតាតិ។ កាតាទិសង្គហវត្ថុសុ យំ វត្តព្វំ, តំ ហេដ្ឋា វុត្តមេវាតិ។

១៤០។ ចត្តារិបិ ឋានានិ លង្ឃិត្វា បញ្ចមេ ឋានំ ទិវទិតុំ “អទិសំវាទតតាយា”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ យស្ស យស្ស តាយំ កល្យាណីតិ

សហាយេយា អត្ថិកការេវត យស្ស យស្ស វត្តេតា តាយំ កេឆតិ។ អទិសំវាទេត្វាតិ ឯត្ថ ទុទិឆំ អទិសំវាទតំ វាវាយ, បយោគេត វាតិ តំ

ទុទិឆបិ តេស្សាំ “ទូតយិ”តិអាទិ វុត្តំ។ “ការេតតា”តិ ច ទូតំ គិតស្សតយត្តំ តដ្ឋន្តា ទូតរសង្គហវត្ថុវសេតបិ អទិសំវាទេត្វា សង្គហ្វតស្ស

លក្ខតោ, ទូត្ថិតព្វតោ ច។ អបរា បន្តិយា បជា អបរបជា, អបរាបរំ ឧប្បន្នា វា បជា អបរបជា។ បដិបុដតា តាយ យយាយតា,

សក្ការកិរិយា វាតិ តត្កយំ តស្សេវាំ “គេលិយត្តិ”តិអាទិ វុត្តំ។ យយាយត្តីតិ យយត្តំ កេរាត្តិ។

១៤១។ យថាពលំ កយត្តសំវិធានេតតាតិ ការសកយុករានំ យថាពលំ ពលិត្តុបំ តេសំ តេសំ កយត្តានំ សំវិទហេតេត វិធារេណេត,

ការាបតេតាតិ អត្ថោ។ តេតាហ “ទហរេហី”តិអាទិ។ កត្តវេតតាត្កបការេតតាតិ តស្ស តស្ស ការសកយុករស្ស អត្តុបំ កត្តស្ស, វេតតស្ស

ច បការេត។ តេតេវាហ “អយំ ល្កុដ្ឋកបុត្តោ”តិអាទិ។ គេសន្ធាទីតីតិ អាទិ-សទ្ទេត សប្បាយាហារវសេតដ្ឋាតាទិ សង្គហ្វាតិ។ សាតការេវា

ឯវ រសានំ អច្ឆរិយតាតិ អាហ “អច្ឆរិយេ យគុរររេស”តិ។ តេសត្តិ ការសកយុករានំ។ វោស្សន្តេតតាតិ កយុករណេតា ទិស្សន្តេត។ វេល់

ជាត្វាតិ “បហារាវសេសោ, ឧបឌ្ឍបហារាវសេសោ វា និវសោ”តិ វេលំ ឌាត្វា។ សោ កោដិ យហុស្សវា ឈណោ តាយ។

កត្តិកុស្សវោ, ផគ្គុណុស្សវោតិ ឯវំ តក្ខត្តសល្លក្ខិតោ យហុស្សវោ តក្ខត្តំ។ បុព្ពឌ្ឍាយិតា, បន្នាតិបិតិតា ច យហាសុទស្សេត វុត្តា ឯវាតិ

ទូត អតាយដ្ឋា។

ជិក្ខាគាមិតោតិ បុព្ពបតាចរាណចរេសត សាចរាណចតត្តិ អចរាណេត គិចត្តិតំ តស្សេវាំ “ចោរិកាយ កិច្ចំ អក្កហេត្វា”តិ វុត្តំ។

តេតាហ “សាមិកេហិ ជិក្ខស្សេវ អាគាមិតោ”តិ។ ត យយំ កិច្ចំ លភាមាតិ អត្តញ្ញាយិត្វាតិ បដិសេឆេត្វយេត តេហិ លទ្ធព្វស្ស លិកំ

តស្សេតិ។ “កិំ ឯតស្ស កេយុត កេតាតាតិ អត្តញ្ញាយិត្វា”តិ ទូតំ តុដ្ឋហតយតាយ ការណតស្សាំ បដិបក្ខទ្ទីភាវេតោ។ តុដ្ឋហតយតាតស្សតយិ

កយុស្ស សុកតការិតាយ ការណតស្សាំ។ កិត្តិ ឯវ វណ្ណោ កិត្តិវណ្ណោ, តំ កិត្តិវណ្ណំ គុណកថំ ហរន្តិ, តំ តំ និសំ ឧបិហន្តីតិ កិត្តិវណ្ណហរា។

តថា តថា កិត្តេតព្ពតោ ហិ កិត្តិ, គុណោ, តេសំ វណ្ណនំ កថនំ វណ្ណោ។ តេតាហ “គុណកថាហារកា”តិ។

១៤១ ការលក្ខតា ខេត្វា ឯតេសំ អត្ថីតិ ខេត្វាតិ, កាយកម្មាទីនិ យានិ បត តានិ យថា យថា ច បវត្តន្តិ, តំ ទស្សេតុំ "តត្ថ"តិអាទិ វុត្តំ "ចិហារកយត"ត្តិអាទីសុ "ខេត្តចិត្តំ បច្ចុបដ្ឋាបេត្វា"តិ បទំ អាហរិត្វា យោជេតព្វំ អតាចដក្ខារតាយាតិ ឲត្ត ក្ខារ តាយ

អលៅកណ្ណាវយតា ទាតស្ស យុលកាចតោ តស្ស វតោ ទេឈ្យទម្មស្ស ទាតុកាយតា អតាចដតា ឲចវីញឈរយាចវន្តោ កុលបុត្តោ

កោហក្ខារេ បិហិតេបិ អតាចដក្ខារោ ឲច, អញ្ញថា អបិហិតេបិ ឈរក្ខារេ អាចដក្ខារោ ឲចាតិ តេត វុត្តំ "តត្ថ"តិអាទិ ចិចរិត្វាបិ

ចវន្តោតិ ចចតវេវោ បិទហិត្វាបីតិ ឲត្វាបិ ឲវេច តយោ "សីលចន្តេស្ស"តិ ឮទំ បដិក្កាហកតោ ទក្ខិលចិបុទ្ធិទស្សតត្តំ វុត្តំ

កាទុលាលេត្តបិ ទាតេត អតាចដក្ខារតា ឲច "វត្តន្តោចា"តិ ឮមិតា អវត្តំ តត្ថិចចតំ បុដ្ឋិតបដិចចតំ ចិយ ឮដ្ឋិតព្វំ ឲចាតិ ទស្សេតិ

ចិណ្ណាតំ អត្ថិកាតំ ចិត្តមច្ឆចកាលតោ "បុរេកត្តំ បរិកុញ្ជិតព្វក"ត្តិ ឮទំ យាចកាលិកេ ឲច អាមិវកាចស្ស តិរុទ្ធហតាយ វុត្តំ

"វន្តេ វត្តា"តិ ឮទំ តេវំ វមហ(ត្រាហុលាតំ អញ្ញាវយវមុត្តិទស្សតំ បក្កបិតាកាចទីបតតោ, ឲ្យមិវេវា ចទលាយបិ ខេត្តាកាចតាយ

លត្តតតោ យាយ កុវលិកិចដ្ឋិអាកណ្ណាយ តេវំ ដ្ឋបដ្ឋាកាតំ, តថា តេវំ កោហបចិវតំ, តំ វក្ខាយាហ "បចិវត្តាបិ កល្យាលេត

ទេចតវា អត្ថកម្យត្តិ តាមា"តិ សុតស្ស បរិយោទាបតំ តាម តស្ស យាថាចតោ អត្តំ ចិកាចេត្វា ចិចិកិច្ឆាតមចិឆមេតត ចិវោឆត្តិ

អាហ "អត្តំ កេចត្វា កច្ចំ ចិតោរេត្តិ"តិ វចតំ តាម ឆម្មស្ស យាចទេច វម្មាបដិបដ្ឋតាយ អវតិ តស្មិំ តស្ស តិទត្តកកាចតោ, តស្មា

សុតស្ស បរិយោទាបតំ តាម វម្មាបដិបដ្ឋាបតត្តិ អាហ "តចត្តាយ ចា បដិបដ្ឋាវេត្តិ"តិ

១៤២ អលមេត្តាតិ វមត្តវកាវចា, វោ ច អត្តតោ វមេត្តា ឲចាតិ "អការេ អញ្ញាចវតវមេត្តា"តិ វុត្តំ ជិវាតមស្សតដ្ឋាវេតតិ

យថាវុត្តជិវាតំ បច្ចុបដ្ឋាតវត្តិតេ តមស្សតការលោ បណ្ឌិតោ ហុត្វា កុវលោ លេកោ លតេ យវត្តិ ឃោជតា

វល្យាលាយោកតោ វល្យា, វល្យាលាតិ បតេត្ត សុលុមតិបុលាបណ្ណោ, យុទ្ធចាចាតិ ទស្សេត្តោ "សុលុម...បេ... តលាតេត ចា"តិ វុត្តំ

ជិវាតមស្សតដ្ឋាវេតតាតិ ឃេត ខាវេលាត យថាវុត្តា ៧ ជិវា វុត្តតយេត បដិបដ្ឋត្តោ តមស្សតិ តាម, តំ ខាលាំ ជិវាតមស្សតដ្ឋាតំ,

តេត បដិកាតចា តេត ហិ តំតំកិច្ចយុត្តបត្តចវេត បដិបដ្ឋត្តោ ឮឆ "បដិកាតចា"តិ វុត្តោ តិចាតវុត្តីតិ បហិបិតមីវេលិ អត្តឌ្ឋោតិ

ត ចទ្ធោ ចមុទ្ធហិតោតិ ចិត្តស្ស ដ្ឋក្ខមាតលក្ខលោត ចម្មិតកាវចេត ចិវហិតោ ដ្ឋាតចិវិយវម្មត្តោតិ កាយិកោត ចិរិយេត វមត្តាកតោ

តិរត្តរកាលចវេតាតិ អារទ្ធស្ស កម្មស្ស វតតកាវិតាចវេត ទាតុប្បត្តិយា បញ្ញាយាតិ តស្មិំ តស្មិំ អត្តកិច្ចេ ដ្ឋបដ្ឋិតេ ទាតវេវា តម្ពលោ

ឲច ដ្ឋបដ្ឋកាបញ្ញាយ

វក្កហកវេរាតិ យថារហំ វត្តាតំ វក្កល្យាកោ មិត្តកេវាតិ មិត្តកាចកេវា, វោ បត អត្តតោ មិវេត្ត បរិយេវតកោ តាម ទេហាតីតិ វុត្តំ

"មិត្តកេចវតោ"តិ យថាវុត្តំ ចទំ ចចតំ ខាតាតីតិ ចទញ្ញោតិ អាហ "បុព្វាការិតា វុត្តចចតំ ខាតាតី"តិ ឮទាតិ តមេចតំ វច្ចេមេត

វុត្តំ ចិត្តារចវេត ទស្សេតុំ "វហាយកស្សា"តិអាទិ វុត្តំ បុព្វោ យថាបចត្តាយ ចាចាយ ខាតតេ ចទញ្ញាតំ ទស្សេត្វា ឮទាតិ

អាការវល្លក្ខលោត អប្បចត្តាយ ចាចាយ ខាតតេបិ ចទញ្ញាតំ ទស្សេតុំ "អបិចា"តិអាទិ វុត្តំ "យេត យេត ចា បតា"តិអាទិតា

ចចតីយត្តំ ចទញ្ញ-វទ្ធស្ស ទស្សេតិ តេតាតិ យថាទិវេប្បតមត្តំ បច្ចក្ខតា បិវេបតា តេតាហ "តំ តមត្តំ ទស្សេត្តោ បញ្ញាយ

តេតា"តិ តេតិ តំ តមត្តត្តិ អាតេត្វា វម្ពន្ទ្ធោ បុតប្បុតំ តេតីតិ អត្ថ អត្ថ តេតិ, តំ តមត្តត្តិ អាតេត្វា យោជេតា

តស្មិំ តស្មិន្តិ តស្មិំ តស្មិំ ឥតរាតីហិ សង្កេតហិ សង្កេតតន្តេ បុគ្គលេ។ អាលិយាតិ អក្ខុសិសកោតាយ អាលិយា។ យាយតោតិ កន្ទេតា។ បុត្តការណាតិ បុត្តកិមិត្តា។ បុត្តហេតុកោត្យាបុត្តេត កត្តព្ពំ យាតំ ចា បុ្ចំ ចា។

វុបយោកចចេតតិ វុបយោកេត្វា ចុដ្ចុតីតិ ចចតំ, អទេត្វា វុបយោកចចេត ចា ចត្តេត្វា។ បច្ចុត្តតិ បច្ចុត្តចចតំ។ សមុា ទេបក្ខុត្តិតិ សមុទេច កាតន្តេ ទេបក្ខុត្តិ។ បសំសតីយាតិ បសំសិតន្តា។ កចត្តិ ឲតេ សង្កេតតន្តេ តត្វ បុគ្គលេ យធាទហំ បចេត្តត្តាតិ អធិប្បាយោ។

ឲលិ៍រ។ “ឍុតិ កកចា”តិអាទិ តិកយតំ។ យា ជិសាតិ យា យាតាបិតុអាទិលក្ខណា បុរត្តិយាទិជិសា។ តយស្សាតិ តយទេស្សយ្យាសីតិ អទេត្វា “យធា កធំ បតា”តិអាទិកាយ កហបតិបុត្តស្ស បុច្ឆាយ ចទេសត ទេសតាយ អារទ្ធត្តា “បុច្ឆាយ ជត្វា”តិ ចុត្តំ។ អកធិតំ តត្វិ កិហីហិ កត្តព្ពកទេមុ អប្បយាធបដិបត្តិយា អតចទេសទេតា កធិតត្តា។ យាតាបិតុអាទីសុ ហិ ទេតហិ ច បដិបជ្ជិតព្ពបដិបត្តិយា តិរចទេសទេតា កធទេតទេតច រាជាទីសុបិ បដិបជ្ជិតព្ពចិធិ អត្វទេតា កធិទេតា ឲច ទេហាតីតិ។ កិហិទេតា ចិតិយត្តិ, ចិតយំ វុទេបត្តិ ឲទេតតាតិ កិហិចិតទេយា។ យធាត្ញសិដ្ធត្តិ យធា ញាធ សត្វារា អត្ញសិដ្ធំ កិហិចាទិត្តំ, តធា ទេតត បកាទេរត ធំ អចិរាទេធត្វា។ បដិបជ្ជយាតស្ស ចុទ្ធិទេយច បរិចិកទ្ធាតិ ជិដ្ធធម្មិកសម្បរាយិកបទេយទេត្វហិ ចុទ្ធិទេយច ញាទ្ធិតព្ពា អចស្សម្ភាចិតីតិ។

សិក្កាលសុត្តចណ្ណតាយ លីតត្វប្បការសតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ង៍ អាជិតាជិឃសុត្តចណ្ណភា

បឋមភាណចារចណ្ណភា

១៤៥. “ចក្ខុំ ភិក្ខវេ ធរបត្វា”តិ ទ្ពាធំ ខ្ចិស្ វធាតសុ ចក្ខុសុ ជិវ្ហាសុ ធបិតំ ភិក្ខុ សន្ធាយ ចុត្តត្តិ តទុកយំ ឥទស្សតុំ “អសុរទេសភាយា”តិអាជិ

ចុត្តំ. អត្តតោ ហិ អធិការេរ, អត្តតោ ភិក្ខាយ ច អប្បមជ្ជតោត តេហិ ទ្ពាធំ ខ្ចិស្ វធាតសុ ចក្ខុសុ ជិវ្ហាសុ អារក្ខុបតិ. យទ្យាតំ

អសុរទេសភាយ បដិទេសធតុំ ធេចបុទេ ចក្ខុសុ ជិវ្ហាសុ សក្កស្ស ធេចាតយិក្ខុស្ស អារក្ខុបតិ, តំ អត្តតោ អធិការេរ អប្បមជ្ជតិ. យំ បត

តេតិ កកចតោ សត្តិកំ រូបសក្កមទេត ចក្ខុសុ ជិវ្ហាសុ អារក្ខុបតិ, តំ អត្តតោ កតា ភិក្ខាយ អប្បមជ្ជតិ. តេត ចុត្តំ “អសុរទេសភាយ

ភិចារលត្តុ”ត្តិអាជិ. បរិញ្ញាយំ ចក្ខុសត្តិ កុម្ភទេត្តុរូបទេយាកចចតត្តិ កុម្ភចទេសត តធត្តុំ ធទេស្សទេត្តា “ចក្ខុសុ ជិវ្ហាសុ”តិ អាហ. អារក្ខុ

ធរបត្វាតិ ទេចស្សចណាធទេយា ចត្តារោ មហារាជារោតា អត្តតា អត្តតា ភិក្ខុតត្តជិវ្ហាសុ អារក្ខុ ធរបត្វា កុត្តិ សម្ពុទេធច ចិធហិត្វា. ពាលកុម្ពី

ធរបត្វាតិ យក្ខុសេភាជិសេភាពាលសម្ពុហំ ធរបត្វា. ខ្ចុចរលំ ធរបត្វាតិ បដិបក្ខុភិសេធភសមត្តុំ អាចរលំ ធរបត្វា. ទ្ពាតិ តីហិ បទេហិ

យធាក្កមំ បទេច្ចកំ ទេចតការទ្វារស្ស អទេត្តា, ទ្វារសមីទេប, ទ្វារទេតា ពាហិ, ជិសារក្ខុចសទេភាតិ តិចិធាយ ភិក្ខាយ ធបិតការទេចា ចា

ជីបិទេតា. តេភាហ “ខុចំ សក្កស្ស...ទេប... កត្វា”តិ. សត្ត ពុទ្ធ អារក្ខាតិ ខុត្តុ សទេត្តច ពុទ្ធ អារក្ខ បរិពត្តភការលំ មហាបធាតជីកាយំ

(ទី. ភិ. ជី. ១.១១) ចុត្តតទេយតេច ទេចជិតត្ថំ. ធម្មអាលត្តិ ធម្មមយំ អាលំ, សត្តុ ធម្មចក្កត្តិ អទេត្វា. “បរិសទេតា ពាហិរការទេចា,

អសម្ពុរទេកា”តិ ខុចមាជិ ទ្ពាធញ្ចិធញ្ចា ចិចជ្ជតការលំ កទិស្សាមាតិ. សាចតត្តិ ចក្ខុត្តុមិ បរិសាតំ តិក្ខុត្តុំ បរិចារទេត អតុសាចតិ, យធា

សទេក្កា ធេចាតយិទេក្ខុ អសុរទេសភាយ ភិចារលត្តុំ ចក្ខុសុ ជិវ្ហាសុ អារក្ខុ ធបិទេបតិ, ខុចំ មហារាជារោតាបិ តាជិទេស កិច្ចចិទេសទេស អត្តតោ

អារក្ខុ ធរបត្តិ. ទ្ពាទេមសមិ ហិ តទេតា សាសក្កំ សប្បដិកយត្តិ. តេត ចុត្តំ “អត្តតោបី”តិអាជិ.

អភិក្កន្តាតិ អតិក្កន្តា, ចិកតាតិ អទេត្វាតិ អាហ “លទេយ ជិស្សតី”តិ. តេទេតច ហិ “ភិក្ខុទេត្តា បឋទេមា យាទេមា”តិ អភត្តំ ចុត្តំ. អភិក្កន្តតទេរាតិ

អតិចិយ កត្តតទេរា. តាជិទេសា ច សុត្ថទេរា កច្ចទេកា ភាយ ទេហាតីតិ អាហ “សុត្ថទេរ ជិស្សតី”តិ.

ទេកាតិ ធេចភាកយក្ខុកត្ថាជិសុ ទេកា កតទេយា. ទេមតិ មយ. បិធាតីតិ បិទេធ. ទ្ពាក្ខិយាតិ ទ្ពាមាយ ខុចទ្យុបិយ ធេចិក្ខិយា. “យសសា”តិ

ទ្ពាមិតា ខុជិទេសត បរិចារទេត, បរិទេច្ឆទេធត ច. ឌលត្តិ ចិទេជ្ជាតមាទេតា. អភិក្កន្តតាតិ អតិចិយ កទេត្តត កមតីទេមត អភិទ្យុទេបត. ចណ្ណតាតិ

សរីរចណ្ណតិកាយ. សត្ថា ខ្ចុការសមំ ជិសាតិ ធសបិ ជិសា បការសទេត្តា ចទេក្ខុ ចិយ, សុរិទេយា ចិយ ច ខុទេកាការំ ខុការទេលិកំ កទេរារទេត្តាតិ

កាធាយ អទេត្វា. អភិទ្យុទេបតិ រូប្យអារទ្យុទេប សប្បត្តទ្យុទេប. អត្ថុតុទេយាធទេតតិ សប្បហំសទេតា. ទ្ពាធ បតាតិ “អភិក្កន្តាយ ភិត្តិយា”តិ ខុតស្មិ បទេធ.

តេតាតិ លយបរិយាយត្តា.

ទ្យុបិយតភាជីស្វតិ អាជិ-សទេក្ខុត អក្ខុរាជីតំ សក្កទេហា ធម្មទេត្ថា. សុចណ្ណចណ្ណាតិ សុចណ្ណច្ឆចីតិ អយទេមត្តុ អទេត្វាតិ អាហ “លចិយ”ត្តិ. តធា

ហិ ចុត្តំ “កញ្ចាតបត្តិកត្តចោ”តិ (ឌី៑ ត៑ ១៑១៤; ១៑១០០, ១៨៥; ម៑ ត៑ ១៑១៥៩) បញ្ញាត្យហាតិ បដ្ឋតិ្តតា៑ ចណ្ណាតិ ក្យាចណ្ណតាតិ អាហ “ចុតិយ”ត្តិ, ទោយតាយត្តិ អទេត្វា៑ ក្យលចកេ្កតិ លត្តិយាឌិក្យលកោដ្ឋារេប៑ តត្ត “អទេដ្ឋា ចិប្យបទេត្វា”តិអាឌិតា ចណ្ណិតត្ថាដេត ចណ្ណោ, លចិ៑ ចណ្ណតដេត ចណ្ណោ, ចុតិ៑ អកិត្តចតដេត ចណ្ណោ, ចុតិ, អញ្ញាមញ្ញា អបដ្ឋរទោតា ចណ្ណិតត្ថទោតា ឩទេបតត្ថទោតា ចណ្ណោ, លត្តិយាឌិក្យលចកេ្កា៑ ចណ្ណិយតិ ចាបឹយតិ ៧ទេតតាតិ ចណ្ណោ, ចាបក់ កាទហ៑ ចណ្ណតទោតា ធ្វលទម្ប្យាឌិកាទចត ចុបដ្ឋាតទោតា ចណ្ណោ, បណ្ណាត៑ “មហត្តិ លុទ្ធក់, មដ្ឋិម”ត្តិ ចណ្ណតត្ថទោតា បមាទលាតត្ថទោតា ចណ្ណោ, បមាល៑ ចណ្ណិយតិ ចក្ខុតា ចិចទឹយតីតិ ចណ្ណោ, ទ្វបិយតតត្តិ ៧ចំ តម្ពិ តម្ពិ អទេត្វ ចណ្ណ-បដ្ឋស្ស បចត្តិ ទេចឌិតត្ថា៑ ទេបាតិ ចណ្ណបទេ្ធា៑ លចិយំ ដដ្ឋទេត្ថា ទ្វបិយតទេត កយ្យមាតស្ស លចិមុទេលទេតច កទេហតត្ថទោតា៑ “លចិកតា បត ចណ្ណឆាតុ ៧ច ឃុចណ្ណចណ្ណោតិ ៧ត្ត ចណ្ណកហទេលាត កហិតា”តិ អបទេទ៑

ទោចលបទិបុណ្ណត្តិ ៧កទេឆបមិ្យ អទេបទេបត្វា តិទចទេបបទោតាច បទិបុណ្ណត្តិ អយទេមត្ត អទេត្វាតិ អាហ “អតចទេបបតា អទេត្វា”តិ៑ ទោចលកប្យាតិ កប្យ-បទេ្ធា តិបិទេតា បឆប្អុទលាមត្តំ, ទោចល់ ត្ថាទេចូច អទេត្វា ៍ ទោចល-បទេ្ធា ចាហុលចាឌីតិ អាហ “ទេយក្យេ្យតា អទេត្វា”តិ៑ ទោចិ បត “ឲ្យាបក់ អបមត្តា ទោចលកប្យា”តិ ចឆត្តិ៑ ៧ចំ បតិ អតចទេបបទេត្វា ៧ច ទោចល-បដ្ឋទេត្វា បិយា, អតត្តត្តទេត បត កប្យ-បទេ្ធត បឆចឆ្ឌត់ កត់ ទោចលទេមច ទោចលកប្យត្តិ៑ អឆ ចា កប្យតឹយតា, បញ្ញាទេបតត្ថតា ទោចលកប្យា៑ អញ្ចាមិស្សតា ចិឌាតិទេយត អបដ្ឋទា ឃុចដ្ឋតា៑ អតតិទេទកតា តំបទេមតា ចិទេបបាកាទេចា៑ ទោចលកប្យត្តិ ទោចល់ ឆញ្ចហំ កត្វាតិ អទេត្វា៑ ទោចល់ ចុច្ចតិ តិត្ថាត់ បត្ថាបដ្ឋតចិចិត្តត្តា៑ តំ ៧តស្ស អឆិកត់ អត្ថិតិ ទោចលឹ, បដ្ឋិកតតិទេទាទេឆា ឋិលាបទេចា៑

កប្យ-បទេ្ធា បតាយំ ប-ដុបបទេកា្ក, អតុបបទេកា្ក ចាតិ អឆិប្យាទេយត ឲ្យកប្យតិយបទេឆ លក្ខមាត់ កប្យតិយបទ្ធមត្តំ តិឆទេស្យតិ, អញ្ញាឆា កប្យ-បដ្ឋស្ស អតុទ្ធាទេទ ឲ្យកប្យតិយបឆំ អតិឆស្សតទេមច បិយា៑ បយលាកទេប្យហិតិ ចិតយត្តមបិទេ្ឋហិ បយលាទេចាហាទេទហិ៑ តិច្ចកប្យត្តិ តិច្ចកាល៑ បញ្ញាត្តីតិ តាយទេ្យាត់ តស្ស អាយឃុទេតា, យឌិឆំ កទេប្យាតិ៑ កប្យិតទេកាបមស្សតិ កត្តទិយា ទេលឌិតទេកាបមស្ស៑ ដ្ឋលកទេប្យាតិ មជ្ឈតិ្យាទេចលិយ ចិតិក្កត្តាយ ដ្ឋលតាចិកទេប្យា៑ ទេលទេបាតិ អបទេឆទេបា៑ អតចទេបំ ចទិត្យំ បមត្តស្ស ឲ្យកាបស្ស ទោតចិ កាទទេលាត ៧កទេឆបចទលាមិ្យ បិយា, អយំ បត បត្ថាទេបាច ចទីតិ ឆទេស្យត្យំ បមត្តទេត្វា កប្យ-បទេ្ធា កហិទេតាតិ អាហ “អតចទេបំ បមត្តទេតា”តិ៑

យឃ្ចា ទេឆចតាត់ បទិទេប្យកា ដ្ឋាឆបទេយាឌតមត្តំ ឩាត់, តទេតា កិទេយ្យាបិ ចទិត្វា តិដ្ឋតិ, តឆា ចត្វាកទលាឌីហិ បមដ្ឋិតា បកា, តឃ្ចា ចុត្តំ “ចត្តិយា ចិយ, ឃ្វទិទេយា ចិយ ច ៧ទោកាកាយំ ៧ក់ បទេ្ឋាត់ កទិត្វា”តិ៑ កឃ្ចា ៧ទេត មហាទាឌាទេតា កកចទេតា បត្តិទេក តិឃឹឌិឃុ? តតុ ទេយក្យេ្យត ទេឆចតា កកចទេតា បត្តិក់ ដុបកតា ឩត្វាច កទេឆតត្ថំ កទេឆត្តា កឆ្ឋតិ្តតិ? បច្ចទេមត់, ត្ថាឆ បត តិឃឹឆទេត កាទហំ អត្តិ, តំ ឆទេស្យត្យំ “ទេឆចតាត”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៑ “ត្ថាឆំ បទិត្តំ តាយ បត្តាតុដ្ឋបឌិបំយុត្តំ កតុ, តឃ្ចា ត អទេមត្វិ ឩត្វា កទេហតត្ថា”ត្តិ ចិទេត្តតា្វ បទិត្តកាទចចទេបត តិឃឹឌិឃុ៑

១លិ៩៑ កឃ្ចា បទេតត្វ ទេចស្សចទេលា ៧ច កទេឆបិ, ត ត្ថាតទេទឃុ ទេយា ទោកាឌីតិ? តត្វ កាទហំ ឆទេស្យត្យំ “កិច្ចាបឹ”តិអាឌិ ចុត្តំ៑ ចិស្សាបិទោកា អកិលាញ្ឆបបដ្ឋមទេតត៑ ញ្ចទេត្វាតិ ចិបាទទេកា, តញ្ចាយស្ស ទេចយ្យត្តិយំ ឃុដ្ឋ បិក្ខិតកាទចតាតិ អាហ “ឃុបិក្ខិទេតា”តិ៑ មតុទេស្សឃុ ចិយ ហិ

ទេវេសុបិ កោចិទេវ បុរិមជាតិបរិចយេន សុសិក្ខិតោ ហោតិ, តត្រាបិ កោចិទេវ យថាធិប្បេតមត្ថំ វត្តុំ សមត្ថោ បរិបុណ្ណបទព្យញ្ជនតាយ បោរិយា វាចាយ សមន្នាគតោ។ “មហេសក្ខា”តិ ពលវស្ស អត្ថវចនំ “អានុភាវសម្បន្នា”តិ, មហេសក្ខាតិ វា មហាបរិវារាតិ អត្ថោ។ បីឡាតិបីឡេត អាទីនវទស្សនេនេវ តំ វិបរិយាយតោ តតោ វេរមហិំ អានិសំសោ បាកដោ ហោតីតិ “អាទីនវំ ទស្សេត្វា” ព្រហ្មេន វុត្តំ។ តេសុ សេនាសនេសូតិ យានិ “អនុញ្ញាតកប្បិយានី”តិអាទិនា (ម។ និ។ ១។១៣-៣៤) វុត្តានិ កិច្ចានិ វសនដ្ឋានកានិ អនុញ្ញាតកានិ, តេសុ កិច្ចហិ សមិតត្ថតោ, អាសិតត្ថតោ ច សេនាសនសប្បាយតោ។ និពទ្ធវាសិនោតិ រុក្ខមូលបណ្ណតបដិពទ្ធេសុ វិហារេសុ និច្ចវាសិតាយ និពទ្ធវាសិនោ។ ពទ្ធត្ថាតិ កាយាការេន គន្ថិតត្តា សម្ពន្ធិតត្តា។

“ស្កក្កល្យាត កនន្ត កកថា”តិ អត្ថតោ វុទ្ធយានំ បរិត្តំ កថនន្តំ ស្កក្កល្យាបេតុកាមេយា ចេស្សវណោ អវេចាវាតិ អធិប្បាយេន ធោទេកោ “កិំ បន កថនតោ អប្បដ្ឋព្ពដ្ឋេយ្យោ នាម អត្ថី”តិ ចោទេសិ។ អាចរិយោ សន្តត្វ អប្បដិហតតោគោណវារស្ស កថនតោ ន កិញ្ចិ អប្បដ្ឋព្ពន្តិ ទស្សេន្តោ “នត្ថី”តិ វត្វា “ស្កក្កល្យាត កនន្ត កកថា”តិ វទនតោ ចេស្សវណស្ស អធិប្បាយំ វិវរន្តោ “ឋានាសនករណត្ថ”ន្តិអាទិមាហ។ យថា ហិ បញ្ញាសិលោ គន្ធព្ពទេវបុត្តោ ទេវានំ តាវតិំសានំ, ព្រហ្មុនោ ច សនង្កុមារស្ស សម្មុខា អត្ថតោ យថាសុតំ ធម្មំ កថនតោ សន្តិកំ ស្កបក្កោ បវេទេតិ, ឯវមេវ មហារាជា ព្រហ្មរេហិ សន្ធិ អាដានាដកោរេ កាថាវសេន ពន្ធិតំ បរិត្តំ កថនតោ បវេទេតុំ ឋានាសនំ ការេន្តោ “ស្កក្កល្យាត កនន្ត កកថា”តិ អាហ, ន តំ តស្ស បរិយាបុណនេ និយោជេន្តោ។ តស្មា ស្កក្កល្យាត្វាតិ យថិទំ បរិត្តំ មយា បវេទិតមត្ថេន ហុត្វា វត្តុំ បរិសានំ វិទកាល៍ ហិតាវហំ ហោតិ, ឯវំ ស្កន្ធំ អារក្ខាយ គណ្ហាត, មយ្ហំ ឧគ្គណ្ហតូតិ អត្ថោ។ មត្ថុ គណ្ហេតិ មត្ថុ អាវេរាចិតេ, វត្តុំ បរិសានំ មត្ថុ គវេន វាតិ អត្ថោ។ សុខវិហារាយាតិ ឥរិយាបថេហិ អវិហិំសាយ លទ្ធព្ពសុខវិហារាយ។

១៤៤។ មត្ថុបិទ្ធ្វា វក្ខមេត្តា បញ្ញាហិ វក្ខហិ វក្ខមការេន វិសេសាការេន តស្មាតិ យស្មា វក្ខមការោ វិយ សន្តុក្ខតានុកម្បិតានវោយា សន្តាបិ វិសេសា មត្តុកម្បិ ទុន្ធាន សាធារណា, តស្មា, ភុលេនបិត្តការេន វា យស្មា ទុន្ធាន នានាតិ នាម, ន លិង្គិកានត្តិកយាទិវត្តកាតិ, តស្មា ទុន្ធាន ភុលវិសេសទីបនាតិ “វក្ខមត្តស្សា”តិអាទិនា (ទី។ និ។ ១។១៤៤) វុត្តាតិ ឯតាតិ ឯកេកស្ស មត្តុ មត្តុ នានាតិ ហោន្តិ។ តេសំ នានាតំ សាធារណការំ អត្ថវសេន យោគេនត្ថាតិ វេស្សតំ “សន្តាបី”តិអាទិ វុត្តំ។ សន្តុក្ខតានុកម្បិនោតិ អនញ្ញសាធារណមហាករុណាយ សន្តាសន្តានំ អនុកម្បិកា។ នមោតិលសន្តាតិ អដ្ឋង្គិកេន អរិយមគ្គជលេន សុបរិសន្តានេសុ និរវសេសតោ ធោតកិលេសមលត្តា។ មារសេនាបមទ្ទិនោតិ សបរិវារំ បញ្ចបិ មារេ បមទ្ទិតវន្តោ។ វុសិតវន្តោតិ មគ្គព្រហ្មចរិយវាសំ, ទសវិធំ អរិយវាសញ្ច វុសិតវន្តោ។ វុសិតវន្តតាយ ឯវ ឆាហិតបាបតា វុត្តា ហោតីតិ “ព្រាហ្មណស្សា”តិ បទំ អនាមដ្ឋំ។ វិមុត្តាតិ អនញ្ញសាធារណានំ បញ្ចន្នម្បិ វិមុត្តីនំ វសេន និរវសេសតោ មុត្តា។ អង្គេតាតិ សរីរង្គេតា, នានាង្គេតា ច, ទ្វត្តិំសមហាបុរិសលក្ខណ- (ទី។ និ។ ១។១៧; ១។១០០; ម។ និ។ ១។១៥៤) អសីតិអនុព្យញ្ជនេហិ និក្ខមនបូកា, ព្យាមប្បភា, កេតុមាលាវិនិគ្គមប្បភា ច សរីរង្គេតា និក្ខមនការិនោ យោ, មហាករុណាបដិហារិយាទីសុ ស្វប្បញ្ញនកប្បភា នានាង្គេតា និក្ខមនការិនោយា។ ន ឯតានេវ “វក្ខមា”តិអាទិនា (ទី។ និ។ ១។១៤៤) វុត្តានិ មត្ថុ នាមានិ, អថ ខោ អញ្ញានិបិ ពហូនិ អបរិមិតានិ នាមានិ។ កេនត្តិ អាហ “អសង្ខ្យេយ្យានិ នាមានិ សគុណេន មហេសិនោតិ វុត្ត”ន្តិ (ធ។ ស។ អដ្ឋ។ ១៣១៣; ឧទា។ អដ្ឋ។ ៥៣; បដិ។ អដ្ឋ។ ៤៩)។ កេន វុត្តំ? ធម្មសេនាបតិនា។

ឃដិ ខុចំ ពន្ធា ទេចស្សចទេណា ខុតាទេតច ពលិ្ហា អាហ "អត្តទេតា បិពេដតាយចទេសតា"តិ៍ តិណាសចាឌតាតិ អឆិទេប្យតា៍ ទេត ហិ ពយ្ខុពិទេលទេសហិ ឌាតាបិ ខុចំ ត បុត ឌាឃិស្សត្តិតិ ព្ចយិតា អទេត្ខត ឌតា៍ ឃឆាហ "ទេឃា ច ពាលឈទេសា ក្ទទេតា"តិ (ឌា៍ ១៍៧៍១៥០) ទេឌសតាឃឹសយត្តត្តិ តិឌស្សតយត្តត្តិ អទេត្ខា, អចឃទេចត ចា សយុឌាឃុបលក្ខូណទេយតំ៍ សតិ ច បិសុលចាឌប្យហាទេត ឋទ្រុសចាចា បហិតាច ទេហាតិ, បទេកច ច យុសាចាទេឌាតិ "អបិសុណា" ព្ចទេច្ចច ចុត្តា៍ យហត្តាតិ យហា អត្តា សកាទេចា ខុទេតសត្តិ យហត្តា៍ ទេតតាហ "យហត្តកាចំ បត្តា"តិ៍ យហត្តាតិ ចា យហា អត្តា, បរិតិត្ថាតបរិទេឃាសាតាតិ ចុត្តំ ទេហាតិ៍ យហទេត្តហិ ចា ឃឹលិឌឹហិ សយត្នាពតា៍ អឃំ តាច អដ្ឋពចាឃំ អាពតតទេឃត អទេត្ខា៍ ព្ចតទេទសំ បត យទេតត ញុទ្ធាឌឹហិ អទិទេឃហិ យហតឹឃទេតា ប្ចុឌតឹឃទេតា យហំ តាយ តិត្ថាតំ, យហយទេត្តា ខុទេតសត្តិ យហត្តា, តិត្ថាតឌិដ្ឋាតិ អទេត្ខា៍ តិស្សាទេឌាតិ សាទេឌ្ខូទហិតា, តិត្តុឃាតិ អទេត្ខា៍ ទេតតាហ "ចិពតទេលិយហំសា"តិ៍

ហិតត្តិ ហិតចិត្តំ, សត្តាតំ ហិទេតឃឹតិ អទេត្ខា៍ ឃឆាក្ទតំ ចិបស្សិសុត្តិ បញ្ញាបិឌាតក្ខូទេត្ថសុ សយុឌឃាឌិទេតា ឃាចាចទេតា ចិចិទេឆតាពាទេទត បស្សិសុ៍ "ទេឃ ចាបិ"តិ បុទេត្ថា បច្ចត្តពាហុចចទេតត អតិឃយទេតា ចុទេត្ត ទេតសយ្យិតិ អត្តំ សយ្យុឌាតពាហុចចតចទេសត តិឃទេយត្តា "តយត្ថ"តិ ច បឆំ អាទេតត្តា ទេឃាទេឌតិ ឃំ តំ-សត្តាតំ អញ្ញកិចាទិតសយ្ខូត្តកាចទេតា៍ ចិបស្សិសុ តយស្សត្តិតិ ចា ទេឃាឌតា៍ បឆយពាឆាឃាតិ "ទេឃ ចាបិ តិត្ថុតា ទេលិទេព"តិ ខុចំ ចុត្តពាឆាឃ៍ ក្ទតិឃពាឆាឃាតិ តឌត្តទពាឆាឃ៍ តត្ត ទេឌសតាយុលយត្តត្តិ ព្ចតទេទសយ្យិ ញុទ្ធាតំ តាយក្កហទេណ បទេត្ត ព្ចយទេស្សច ភពចទេតា តាយក្កហលំ តឆា ទេឌសតាឃ យុលយត្តំ, តន្ធា ទេតបិ អត្តទេតា ពហិតា ខុចាតិ អឆិប្យាទេឃា៍ ទេតតាហ "អឃយ្យិ ហឹ"តិអាឌិ៍ តត្ត អឃត្តិ អឃំ ពាឆា៍ បុរិយទេឃាឌតាឃំ តស្សាតិ ចិទេសឃិតត្ថាតាឃ អភាចទេតា "ឃត្តិ តិបិតយត្ត"ត្តិ ចុត្តំ, ព្ចឆ បត "តស្ស តយត្ថ"តិ ខុចំ សយ្ខូត្តស្ស ច ព្ចច្ចិតត្តា "ឃ"ត្តិ តាយបឆំ ខ្ចុបទេឃាទេពពចចតត្តិ ឌទេស្សទេត្តា "ឃំ តយស្សត្តិ ទេពាតយ"ត្តិ អាហ៍

១លិប៌៍ "ឃទេតា ខ្ចក្កច្ឆតិ ឃ្ទុរិទេឃា"តិអាឌិកំ ពន្ធា អាទេឌ្ខំ? ឃំ ទេឃ ឃក្ខូឌទេឃា សត្ត ឆយ្ខុអាលំ, អត្តទេតា ច ទាឌាលំ តាឌិឃត្តិ, ទេតសំ "ព្ចឌច្ចិឌច្ចា តិក្កហំ ពរិស្សាយា"តិ សាចតំ ពាត្យពាយា តត្ត តត្ត ខ្ចិសហស្សបរិត្តឌឹបបរិចាទេទសុ ចត្ទសុ យហាឌឹទេបសុ អត្តទេតា អាណាឃ ចត្តាតំ អត្តទេតា បុត្តាតំ, អដ្ឋចឹសតិឃា ឃក្ខូទេសតាបតិអាឌឹតច្ចា សត្តិទិ បសាឌពាទចពាហុយាតច្ចា បទេចទេឌត្តា តិក្កហាទហាតំ សត្តឌ្ខូតត្តំ អាទេឌ្ខំ៍ តត្ត "ឃទេតា ខ្ចក្កច្ឆតឹ"តិអាឌឹសុ "ឃទេតា ឆាតទេតា ខ្ចទេឌតឹ"តិ ចុច្ចតិ, ក្យទេតា បត ឆាតទេតា ខ្ចទេឌតឹតិ ចុច្ចតិ? បុត្តាចិទេឌហចាឃឹតំ តាច យឌ្ឈតិព្យាដ្ឋាទេត ជិទេតា ឌយ្ខុឌឹបចាឃឹតំ ខ្ចទេឌតឹតិ ចុច្ចតិ, ខ្ចត្តទក្យទ្រុពាតំ បត ឍក្កច្ឆតឹតិ ព្ចយិតា តទេឃត ទេសសឌឹទេបសុបិ ឃ្ទុរិឃស្ស ខ្ចក្កច្ឆទេតាក្កច្ឆតបរិឃាទេឃា ទេចជិតទេត្ថា៍ អឃច្ចា អទេត្ខា ទេហដ្ឋា អក្កញាសុត្តចណ្ណូតាឃំ (ឌី៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ៣៍១៧១) បពាសិទេតា ខុច៍ អឌិតិឃា បុទេត្តាតិ ទេលិពសយុឌាចាទចទេសត ចុត្តំ៍ ទេលិពិឃា ហិ ទេឌទេច អឌិតិឃា បុត្តា, អសុទេទ អតិចិឃា បុត្តាតិ ចឌត្តិ៍ អាឌិប្យតទេតា បត អាឌិទេច្ចា, ខុពប្យហាទេទទេតច តឹសុ ឌឹទេបសុ អាទេលិពចិឆំសទេតត សយុឌ្ខូលតទេតាតិ អទេត្ខា៍ យណ្ឌលីតិ ខុត្ត ៥៣-ពាទេទា ក្ទសទេត្ខាតិ អាហ "យហត្តិ យណ្ឌលំ អស្សាតិ យណ្ឌលី"តិ៍ យហត្តិ ហិស្ស ចិយាតយណ្ឌលំ បញ្ញាសទេឃាឌតាឃាយចិត្តាទទេតា៍ "សំចទីបិតិទ្រុញ្ញា"តិ ព្ចយិតាច ឌិចទេសាបិ ឌាឃតឹតិ អឃយ្យិ អទេត្ខា ចុទេត្តាតិ ទេចជិតទេត្ថា៍ ទត្តិ អត្តទឆាឃតឹតិ សិទេតទុបច្ចាឃាលក្ខូលាស្ស អត្ថពាទស្ស ចិពច្ឆតទេតា៍

ខ្ចកពាទហទេឌាតិ ឌលឆិ៍ "តស្មិំ ឆាទេត"តិ ព្ចឌំ បុទត្តិយសយុឌ្ឋស្ស ខ្ចុបរិកាទេពត ឃ្ទុរិឃស្ស ពយតំ សត្ថាឃ ចុត្តំ៍ តឆា ហិ ឌយ្ខុឌឹទេប ជិតាតំ បុទត្តិយសយុឌ្ឋទេតា ឃ្ទុរិទេឃា ខ្ចក្កច្ឆទេត្តា ចិឃ ខ្ចបដ្ឋាតិ៍ ទេតតាហ "ឃទេតា ខ្ចក្កច្ឆតិ ឃ្ទុរិទេឃា"តិ៍ សយុឌ្ឋតទេដ្ឋត អត្តតិ បតិតស្ស សយុទេឌច,

សង្ខេសោ ច ភ្កត្ថភេទ្ទេន កិលេសភេទ្ទេន សមុទ្ទោ សមុទ្ទោ ហិ កិលេសភេទ្ទោ ទេហនោ សារិតោឌនោតិ អនេកានិ ឃោឌតសហស្សានិ ចិត្តិណ្ណោឌនោ, សរិតា តឌិឃោ ភ្ឌនេក ឲតស្សាតិ ចា សរិតោឌនោ

សិនេរុបព្ពតរាជា ចក្កចាឡអស្ស ចេមជ្ឈេ ឋិតោ, តំ បឆាតំ កត្វា ចត្តាឡិត្តិ អធិប្បាយេឃន "ព្ភុតោតិ សិនេរុតោ"តិ ចត្វា តថា បត ឌិសាចចត្វាតំ អតចដ្ឋិតត្តិ "តោសំ តិសិន្ធុដ្ឋាតតោ ចា"តិ ចុត្តំ តោសត្តិ ចត្យត្តុ យហារាឌាតំ តិសិន្ធុដ្ឋាតំ អាឋៅតាឌតកាទំ តត្ត ហិ តិសិន្ធុ តោ ព្ភយំ បរិត្តំ ឝាត្តិស្ស តោសំ តិសិន្ធុដ្ឋាតតោតិ ចា សត្ត សត្តិកេ តោសំ តិសិន្ធុដ្ឋាតតោ ភ្ជកឃចាបិ ឃ្នុរិឃស្ស ភ្ជឃដ្ឋាតា បុរត្ថិយា ឌិសា តាយ ហោតិ បុរិយបក្ខិឃេចេត្ត ចណ្ហត្តិ តោត ចុត្តំ "ព្ភតោ សា បុរិយា ឌិសា"តិ ឃ្នុរិឃោ, បត ចត្កតក្ខត្តាឌឃោ ច សិនេរុំ ឥក្ខិលោតោ, ចក្កចាឡអបព្ពតក្ខា ចាយតោ កត្វា បរិចេត្តត្តិ ឃត្ត ច តេសំ ភ្ជុយតំ បញ្ញាឃតិ, សា បុរត្ថិយា ឌិសា ឃត្ត ឡក្កុយតំ បញ្ញាឃតិ, សា បច្ឆិយា ឌិសា ឥក្ខិលាបស្ស ភ្ជត្តរា ឌិសា, ចាយបស្ស ឥក្ខិលា ឌិសាតិ ចត្យហាឌិបចាឝិតំ បច្ចេកំ សិនេរុ ភ្ជត្តរាឌិសាឃយេច, តស្មា អតចដ្ឋិតា ឌិសាចចត្វាតិ អាហ "ព្ភតិ តំ អាចិក្ខតិ ឌតោ"តិ ឃំ ឌិសត្តិ ឃំ បុរត្ថិយឌិសំ ឃសស្សិតិ យហាបរិចារោ កោឋសតសហស្សបរិយាណា ហិ ទេចតា អភិលក្ខាបរិចារេត្តិ ចត្កតកាទុក្ខាឌិសុ ឡសធិតិលាចតប្បតិសុកត្ថតំ អត្ថតោ, តោហិ ឌិត្តកាច្ចបកាយតតោ "កត្តញ្ញា"តិ លត្ថតាយាតំ ចាត្យហារាឌិកទេចាតំ អធិបតិ កាចតោ ទេ សុតត្តិ ឲត្ត ទេតិ តិបិតោយត្តំ សុតត្តិ ចិស្សុតត្តិ អតេត្វា អឃតោ្យត្ត ឃោឌតា – តស្ស ឆតាដ្ឋយហារាឌស្ស បុត្តាបិ ឝាហចា កិត្តកា? អឝីតិ, ឥស ឲទកា ច ឲកតាយា កធំ? ព្ភត្តតាយា "យហប្បលិ"តិ ច សុតំ ចិស្សុតយេតំ លោកេតិ

អាឌិច្ចា ពោតយពោតេត្តា, ភកចាបិ ពោតយពោតេត្តា, អាឌិច្ចេត សយាតកោត្តតាឃ អាឌិច្ចា ឝាត្ត ឲតស្សាតិបិ អាឌិច្ចឝាត្ត, អាឌិច្ចស្ស ចា ឝាត្តតិ អាឌិច្ចឝាត្ត, តំ អាឌិច្ចឝាត្តតំ អតចេជ្ឈតាតិ អចជ្ឈបឋិបក្ខេត (ព្រហ្មចិហារេត សេយក្ខសិ ឡធិសោ, អតោធិសោ ច ឋទេលាត ឡលិកេសិអារឃាត្តុឃចរិឃាឌិយុត្តិអាឌិចិកាកាចពៅឆចសេត ចត្វា ចត្តិត្តិ "លោកស្ស អត្តុកាយពោ"តិ កិតេត្តត្វា ចត្តិត្តំ សុតំ តេតត្តិ សុតំ តត្តតិ ឲតស្មិ អតេត្ត ត្ត-សតេត្ថា អដ្ឋកចាឃំ បត តោកាពោឃត្តិ អធិប្បាយេឃត អយេត្តិតិ អតេត្វា ចុទេត្តា ឲតត្តិ ឲតំ តថា បរិកិតេត្តត្វា អយត្តស្សាតំ ទេចតាតំ ចត្តតំ ចឥត្តិ ឆតាដ្ឋយហារាឌស្ស បុត្តា

១៤៩៎ ឃេតបេតា បច្ចុត្តិតិ ឲត្ត ចចតសេសេត អតេត្វា ចេចឌិតេត្តា, ត ឃឆារុតចសេតេចាតិ ឥសេស្សេត្តា "ឃេត ឌិសាកាពេត តិហរិឃត្តតិ ចុច្ចត្តិ"តិ អាហ ឥឃត្តត្ត ចាតិ បេតោ សត្ថាឃ ចឥតិ លិជ្ឈត្ត ចា ហត្តបិដាឌិកេ បិសុណា បិដ្ឋិយំសិកា ហញ្ញាត្ត បិណាតិបិតិតោតិអាឌិកា បច្ចុត្តិតិ ចា សមុច្ចត្តិ, "អលំ តោស"ត្តិ សយាចិតិឃត្តិតិ អតេត្វា ឲចព្យាចចតសេសេត ចិតា ឲច អតេត្វា សិនេត្តា ហោតិ ទេហស្សក្កត្តិ ឝិឌំ សត្ថាឃ ចឥតិ

១៥០៎ ឃស្មិ ឌិសាកាពេក ឃ្នុរិឃោ អត្តំ កច្ឆតិតិ ឲត្ត "ឃតោ ឥាតតោ ភ្ជឥតិ"តិ ឲត្ត ចុត្តកឃាត្តុសារេត អតេត្វា ចេចឌិតេត្តា

១៥១៎ ឃេត ឌិសាកាពេត ភ្ជត្តរក្សុ ទេយ្យា អចដ្ឋិតោ, ព្ភតោ សា ភ្ជត្តរា ឌិសាតិ ឃោឌតា ៎ យហាតេត្វតិ យហត្តោ, យហតិឃោ ច

នេរុសង្ខាតោ បព្ពតោ។ តេនាហ “មហាសិនេរុ បព្ពតរាជា”តិ។ រជតមយំ។ តថា ហិ តស្ស បភាយ អជ្ឈោត្ថតំ តស្សំ ទិសាយំ សមុទ្ទោទកំ ខីរំ វិយ បញ្ញាយតិ។ មណិមយន្តិ ឥន្ទនីលមយំ។ តថា ហិ ទក្ខិណទិសាយ សមុទ្ទោទកំ យេភុយ្យេន នីលវណ្ណំ ហុត្វា បញ្ញាយតិ, តថា អាកាសំ។ មនុស្សា ជាយន្តិ។ កថំ ជាយន្តិ? អមមា អបរិគ្គហាតិ យោជនា។ មមត្តវិរហិតាតិ “ឥទំ មម ឥទំ មមា”តិ មមង្ការវិរហិតាតិ អធិប្បាយោ។ យទិ តេសំ “អយំ មយ្ហំ ភរិយា”តិ បរិគ្គហោ នត្ថិ, “អយំ មេ មាតា, អយំ ភគិនី”តិ ឯវរូបិ ញាណ វិយ មរិយាទាបិ ន សិយា មាតុអាទិភាវស្ស អជាននតោតិ ចោទកំ សន្ធាយាហ “មាតរំ វា”តិអាទិ។ ឆន្ទរាគោ នុប្បជ្ជតីតិ ឯត្ថ “ធម្មតាសិទ្ធស្ស សីលស្ស អានុភាវេន បុត្តេ ទិដ្ឋមត្តេ ឯវ មាតុ ថនតោ ថញ្ញំ បគ្ឃរតិ, តេន សញ្ញាណេន តេសំ មាតរិ បុត្តស្ស មាតុសញ្ញា, មាតុ ច បុត្តេ បុត្តសញ្ញា បច្ចុបដ្ឋិតា”តិ កេចិ។

តក្កលិតិ លិង្គវិបល្លាសេន វុត្តន្តិ អាហ “តក្កលិតិបិ”តិ។ អកដ្ឋេតិ អកសិតេ អកតកសិកម្មេ។

តណ្ឌុលិច តស្ស ផលន្តិ សត្តានំ បុញ្ញានុភាវហេតុកា ថុសាទិអភាវេន តណ្ឌុលិ ឯវ តស្ស សាលិស្ស ផលំ។ តណ្ឌុលិកន្តិ បនេតការន្តស្ស ភាវន្តិ វុត្តំ “សាលិយ”ន្តិ។ អាកិរិត្វាតិ តណ្ឌុលានិ បក្ខិបិត្វា។ និទ្ធូមង្គារេនាតិ ធូមង្គាររហិតេន កេវលេន អគ្គិនា។ ជោតិកបាសាណតោ អគ្គិម្ហិ ឧដ្ឋហន្តេ ហុតោ ធូមង្គារានំ សម្ភវោ។ ភោជនន្តិ វជ្ជេតព្វាធិប្បាយេន “ភោជនមេវា”តិ អវធារណំ កត្វា តេន និច្ចមេវ តត្ថ ទស្សេន្តោ “អញ្ញោ សូបោ វា ព្យញ្ជនំ វា ន ហោតី”តិ អាហ។ យទិ ឯវំ រសវិសេសយុត្តោ តេសំ អាហារោ ន ហោតីតិ? នោតិ ទស្សេន្តោ “ភុញ្ជន្តានំ...បេ... រសោ ហោតី”តិ អាហ។ មច្ឆរិយចិត្តំ នាម ន ហោតីតិ ធម្មតាសិទ្ធស្ស សីលស្ស អានុភាវេន។ តថា ហិ តេ កញ្ចិបិ អមមា បរិគ្គហាវ ហុត្វា ចរន្តិ។

អបិច តត្ថ ឧត្តរកុរុកានំ បុញ្ញានុភាវសិទ្ធោ អយម្បិ វិសេសោ វេទិតព្វោ – តត្ថ កិរ តេសុ តេសុ បទេសេសុ ឃនវិតបត្តសញ្ឆន្នសាខាបសាខា កូដាគារូបមា មនោរមា រុក្ខា តេសំ មនុស្សានំ និវេសនកិច្ចំ សាធេន្តិ, យត្ថ សុខំ និវសន្តិ, អញ្ញេបិ តត្ថ រុក្ខា សុជាតា សព្វទាបិ បុប្ផិតគ្គា តិដ្ឋន្តិ, ជលាសយាបិ វិកសិតកមលកុវលយបុណ្ឌរីកសោគន្ធិកាទិបុប្ផសញ្ឆន្នា សព្វកាលំ បរមសុគន្ធំ សមន្តតោ បវាយន្តា តិដ្ឋន្តិ។ សរីរម្បិ តេសំ អតិទីឃតាទិទោសរហិតំ អារោហបរិណាហសម្បន្នំ ជរាយ អនភិភូតត្តា វលិបលិតាទិទោសរហិតំ យាវតាយុកំ អបរិក្ខីណយោព្វនបរក្កមមេវ ហុត្វា តិដ្ឋតិ។ អនុដ្ឋានផលូបជីវិតាយ ន ច តេសំ កសិវាណិជ្ជាទិវសេន, អាហារបរិយេដ្ឋិវសេន ទុក្ខំ អត្ថិ, តតោ ឯវ ន ទាសទាសិកម្មករាទិបរិគ្គហោ អត្ថិ, ន ច តត្ថ សីតុណ្ហឌំសមកសវាតាតបសរីសបវាឡាទិបរិស្សយោ អត្ថិ។ យថា នាមេត្ថ គិម្ហានំ បច្ឆិមេ មាសេ បច្ចូសវេលាយំ សមសីតុណ្ហឧតុ ហោតិ, ឯវមេវ សព្វកាលំ សមសីតុណ្ហោវ ឧតុ ហោតិ, ន ច តេសំ កោចិ ឧបឃាតោ, វិហេសា វា ឧប្បជ្ជតិ។ អកដ្ឋបាកិមមេវ សាលិំ អកណំ អថុសំ សុគន្ធំ តណ្ឌុលផលំ បរិភុញ្ជន្តានំ តេសំ កុដ្ឋំ, គណ្ឌោ, កិលាសោ, សោសោ, កាសោ, សាសោ, អបមារោ, ជរោតិ ឯវមាទិកោ ន កោចិ រោគោ ឧប្បជ្ជតិ។ ន តេ ខុជ្ជា វា វាមនកា វា កាណា វា កុណី វា ខញ្ជា វា បក្ខហតា វា វិកលង្គា វា វិកលិន្ទ្រិយា វា ហោន្តិ។ ឥត្ថិយោបិ តត្ថ នាតិទីឃា នាតិរស្សា នាតិកិសា នាតិថូលា នាតិកាឡា នាច្ចោទាតា សោភគ្គប្បត្តរូបា ហោន្តិ។ តថា ហិ ទីឃង្គុលី តម្ពនខា លម្ពត្ថនា តនុមជ្ឈា បុណ្ណចន្ទមុខី វិសាលក្ខី មុទុគត្តា សំហិតូរូ ឱទាតទន្តា គម្ភីរនាភី តនុជង្ឃា

ឌីឈតិលេចល្លិតេកឈិ បុត្តលស្មុំសោហិ ភាតិលេយាភាលេយា ស្មុកា ក្តព្យុត្តយប្បុស្សា សញ្ញា សលិលសម្ពុំសា ភាភាករលចិក្ខុំតា ចិចរន្តិ៍ សទ្ទា ហិ សោញអសចស្ស្សេទ្ធិកា ចិឃ ហោន្តិ៍ បុរិសា ច បញ្ចាចិសតិចស្ស្សេទ្ធិកា ចិឃ, ត បុព្ទគាសេស្ស រជ្ជន្តិ៍ អឃំ ពត្ថ ឆយូតា៍

សត្តាហិកាយេច ច ពត្ថ ព្ពត្តិបុរិសា កាយរតិឃា ចិហរន្តិ, ពតោ ចិតរាកា ឃធាសកំ កច្ឆន្តិ៍ ត ពត្ថ ព្ពឆ ចិឃ កឞ្ញាកូន្តិម្បុលកំ, កត្តុរិហលម្បុលកំ , ចិឌាឃតម្បុលកំ ចា ក្តក្ល ហោតិ៍ រតួកញ្ចាកតោ កញ្ចាតបជិយា ចិឃ គារកា យាព្យុក្ខិតោ អយក្លិតា ឲច សេយ្យាជិតា ស្មុលតេច តិក្លយត្តិ, អឃំ ពត្ថ ឆយូតា៍

យាតា បត បុត្តិ ចា ឌីតរ៍ ចា ចិឌាឃិត្វា តេសំ ចិចរលប្បុរេស ឆសេត្វា អតសេសក្លា ឃធារូទិ កច្ឆតិ៍ តេសំ ពត្ថ សឃិតាត់ សេ បស្សន្តិ បុរិសា, ព្ពត្តិឃោ ចា, តេ អត្តតោ អក្កុលិឃោ ក្តុបតាឃន្តិ, តេសំ កយូពលេត ពតោ លិរ៍ បចត្តតិ, តេត គារកា ឃាសេត្តិ៍ ឲចំ បត ចឆ្ឆា កពិបឃចិចសេហេច លត្តពលិ ហុត្វា គារិកា ព្ពត្តិឃោ ក្តុបកឆ្ឆន្តិ, គារកា បុរិស៍ កប្បុរុក្លតោ ឲច ច តេសំ ពត្ថ ពត្ថ ចត្វាករលាតិ តិប្បជ្ជន្តិ៍ ភាភាចិរាកចល្លិចិចិត្តាតិ ហិ ស្មុលុយាតិ ឃុក្ខុស្មុលយប្បុស្សាតិ ចត្វាតិ ពត្ថ ពត្ថ កប្បុរុក្លស្ស ឌ្លលយុត្តាតិ ព្ពុក្ខន្តិ៍ ភាភាចិឆរ៍សិឌាលសយុឌ្ឌលចិចិឆចល្លរពតចិតទ្ធាតិ អតេកចិឆយាលិកយូលពាកយូកិត្តិកយូចិចិត្តាតិ សឹស្មបកឹត្មបកហត្ថបកកត្មបកបិត្មបកាតិ សោចល្លយឃាតិ អាករលាតិ ច កប្បុរុក្លតោ ឌ្លលយុត្តិ៍ ពធា ចិលាឃុក្ខុបលចសយូពាញអសទ្ទចិសចេតាញអបរិចាតិចល្លិកកុពិកា ព្យុរិឃកល្ហាបិ ពតោ ពតោ ឌ្លលយុត្តិ៍ ពត្ថ ច ពាហ្ម ឞលរុក្លា កុប្បុយុត្តាតិ ឞលិតិ ឞលត្តិ យក្ខុសេសាតិ, ឃាតិ បរិក្ខុជ្ជិត្វា តេ សត្តាហយ្យិ លុប្បិបិសាហិ ត ពាធិឃត្តិ៍ តឌ្ឌោបិ ពត្ថ ស្មុចិស្មុក្ខលិ ស្មុបតិត្វា រយលឺឃា អកក្កុយា ចាលុកពលិ ភាតិសឹតា ភាក្ខុល្យា ស្មុរកិកត្តិហិ ឌលឌបុសេយ្យហិ សញ្ញាត្ថ សទ្ទកាលំ ស្មុរកិ ចាឃត្តិឃោ សត្តន្តិ៍ ត ពត្ថ កល្ហាកតិលាកក្លញអកច្ឆលតា ហោន្តិ, អកល្ហកា បុប្បឞលសយ្យត្តា ឲច ហោន្តិ៍ ចត្តុតភាកុរុក្លា សឃេយច រសំ បល្លុរន្តិ ៍ ត្យាឃិព្យកាយា ច តឌីតិតេ្ថ ឲកព្ពុជ្ជា ចត្វាករលាតិ ឆសេត្វា តឌិ ឌ្លតរិត្វា ត្យព្ព្យា ក្តត្តិល្ហពិល្ហា ក្តុបរិឌ្ឌិយំ ចត្វាករលំ កល្ហន្តិ, ត តេសំ ឲចំ ហោតិ “ព្ពទំ យយ, ព្ពទំ បរស្ស្សា”តិ, ពតោ ឲច ត តេសំ កោធិ ចិក្កុហោ ចា ចិចាសោ ចា៍ សត្តាហិកា ឲច ច តេសំ កាយរតិកឹញអា ហោតិ, ពតោ ចិតរាកា ចិឃ ចិចរន្តិ៍ ឃត្ថ ច រុក្លា សឃិព្យកាយា ហោន្តិ, ពត្តេច សឃតំ ក្តុបលកត្តិ៍ យតេ ច សទ្ទេ ជិល្ហា ត សេរាកន្តិ, ត សោចន្តិ, ពញ្ចា យល្ហឃិត្វា តិក្លិបត្តិ៍ ពាចសេច ច តេសំ ពធារូបិ សក្យុលា ក្តុបកត្វា យពំ ឌីបត្តរ៍ តេត្តិ៍ ពប្ពា ស្មុសាតំ ចា អស្មុចិទ្ធាតំ ចា ពត្ថ តត្តិ៍ ត ច ពតោ យតា តិរយំ ចា ពិរឆ្ឆាតយោតិ ចា បេពត្តិចិសយំ ចា ក្តុបបជ្ជន្តិ៍ “ឆយូតាសិទ្ធស្ស បញ្ចាឌីលស្ស អាត្មុភាវេត តេ ពេចរលិកេ តិព្ពាតត្តី”តិ ចតន្តិ៍ ចស្ស្សសហស្សេច ច តេសំ សទ្ទកាលំ អាឃុប្បមាណំ៍ សទ្ទុយតំ តេសំ បញ្ចាឌីលំ ចិឃ ឆយូតាសិទ្ធំ ឲចាតិ ចេជិតព្ពា៍ ពត្វាតិ ពស្ស៊ិ ក្តត្តរក្យុរុជិយ៍

ឲកលុរ៍ កត្វាតិ អតេកសចឞយ្យិ ឲកសចិ ចិឃ កត្វា, អស្សំ ចិឃ កត្វាតិ អត្វោ៍ “កាចិ”ត្តិ ចត្វា បុត “បស្ស”ត្តិ ត្យត្តត្តា កាចិតោ ព្ពតេរា សទ្ទោ ចព្យុប្បរោ ព្ពឆ “បស្ស”តិ អជិប្បយេតាតិ អាហ “ឆសេត្វា កាចិ”ត្តិ៍

តស្សាតិ កង្ខិតព្វាយំ បិដ្ឋិ ឰតយិតុំ សហតីតិ កុដ្ឋិយា កទ្រការតាឃ ទេហំ អារុញ្ញហការេល បិដ្ឋិ ឰតយតិ, ទេហំ គិសញ្ញូ សហតិ បល្លេក្ក គិសិត្វា ចិឃ ហោត្តិំ សយ្ហាទ៌ដ្ឋិកេតិ កយ្ហបឆសយ្ហាទ៌ដ្ឋិឃា សយ្ហាទ៌ដ្ឋិកេំ ឲុត្តាតិ ឌយ្ញាឹបេំ ឲុត្តុ ហិ ឌគបឥចោហាទោ, គ ង្គុត្តរក្សុយិញ្ជាតឆា ហិ “បច្ចត្តិយមិលក្ខចាសិកេ”តិ ច ចុត្តំ

តស្ស ទេញ្ញាតិ ចេស្សចណយហាទាឌស្សំ ឡាតិ សោ អត្តាគយេច បទំ ចិឃ កត្វា ចឥតិំ ឲសេច គឃោ បទទោតាបិំ ពាហុចិធំ គាគារតាគចិចិត្តុ គាគាសណ្ឌាគំ ទេឆាឌិ ឌិដ្ឋឃាគំ ង្គបដ្ឋិតយេច ហោតិ ស្ចត្តចាហគឃុត្តុ, គ គេហំ ឃាគាគំ ង្គបដ្ឋាបគេ ង្គស្សុក្កិ អាបដ្ឋិតត្តាំ អត្តិំ ឲតាគីតិ ហត្តិឃាគាឌិគិំ គេសត្តិ ចេស្សចណបរិចាទិកាគំ កប្បិតាគិ ហុត្វា ង្គដ្ឋិតាគិ អារុហិតុំ ង្គបកប្បគឃាគាគិំ គិបត្វាបិ គិសិត្វាបិ ចិចទត្តិ ចគ្គិយស្ចុរិឃា ចិឃ ឃឆាសកំ ចិយាគេស្ចំ

គកទាអហ្វតិ លិក្កុចិបល្លាសេគ ចុត្តត្តិ អាហ “គកទាគិ កចិស្វតិ អនេត្វា”តិំ អាជាគាជា គាយាតិ ឡាត្តិលិក្កុចសេគ លគ្គគាយំ គកទំ អាសិំ

តស្មិំ ធត្វាតិ តស្មិំ បឥេស បទក្សិជគាជាគាយកេ គកទេ ធត្វាំ តទោ ង្គន្ទុំ ង្គត្តទឌិសាឃំ ឲតស្សាតិ កសិចត្តគកទស្សំ អបទកាគេ អបទកោដ្ឋាគេស, បទទោ ឡាឆ្ចេច អនេត្វាំ

ក្សេចទោតិ តស្ស បុរិយឌាតិសយុតាកតំ គាយត្តិ ទោគេច បសេក្កេគ ឃេគាឃំ សយុត្តិ អធិកតា, តឥស្ស បុដ្ឋាកយុំ អាឌិក្តិតុំ “អឃំ កិទា”តិអាឌិ ចុត្តំ ង្គញ្ចចប្បត្តិង្គញ្ចសស្សំ អចេសសសាលិហីតិ អចេសសឃត្តសាលិហិ, គិស្សក្កចគេច្ចាតំ តទេត្វចាតិ បុដ្ឋាតុំ ឌិត្វសាលិឃេយេចំ

បដិឲសេត្តាតិ បតិ បតិ អនេត្វ ឲសេត្តា ចីយំសេត្តាំ គ កេចលំ ទេ ចីយំសត្តិ ឲច, អឆ ទោ តយត្តុ បតិដ្ឋាបេត្តីតិ អាហ “ចិស្មំ ចិស្មំ អនេត្វ ង្គបបរិក្ខយាគា អគ្សាសយាគា”តិំ ឃក្ខទ៌ដ្ឋិកាតិ ឃក្ខទ៌ដ្ឋាធិបតិគោំ ឃក្ខា ច ចេស្សចណស្ស ទេញ្ញា គិចេសគង្គាទេ គិឃុត្តា ចាតិ ឃក្ខទោចាទិកា, ទេហំ ឃក្ខទោចាទិកាគំ

ឃស្មា ធទហីបេរិក្ខហិទោតា បុទាណោធកំ គស្សឃត្តិ ទេហដ្ឋា ចុដ្ឋិ ហុត្វា គិក្ខយតិ, តស្មា តំ តទោ កទេហត្វា យេឈេហិ បចុដ្ឋិ ចិឃ ហោតីតិ ចុត្តុ “ឃទោ បេរិក្ខរហិទោ ង្គធកំ កទេហត្វា យេឈា បចស្សត្តី”តិំ ឃទោតិ ឃទោ ធទហីបេរិក្ខហិទោតាំ សកាតិ ឃក្ខាគំ ង្គបដ្ឋាគសកាំ

តស្មិំ ធាទេតិ តស្សា បេរិក្ខហិឃា តីទេ ឃក្ខាគំ ចសគចេគាំ សធា ឋលិតាតិ គិច្ចកាលំ សញ្ញាតឋលិំ គិច្ចបុប្ជិតាតិ គិច្ចំ សញ្ញាតបុប្ជាំ គាគាឌ៌ឌកណាឃុតាតិ គាគាចិធេហិ ឌិឌកេណហិ ឃុត្តាំ ទេហិ បគ សក្សណសេឈ្លហិ ឡាទោ ចិទោ ច សយុតទេត្តហិ បរិក្ខយទេត្តហិ ឃស្មា សា បេរិក្ខហី អាក្សលិ ចិឃ ហោតិ, តស្មា ចុត្តុ “ចិចិធបក្ខិសញ្ឈសយាក្សលិ”តិំ កោញ្ចុសក្សណហីតិ សាទសសក្សទេត្តហិំ

“ᩑᩅᩴ ᩅᩥᩁᩅᨶ᩠ᨲᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩥᨲᩣ ᨲᨳᩣ ᩅᩔᩥᨲᩅᩈᩮᨶ “ᨩᩦᩅᨬ᩠ᨩᩦᩅᨠᩣ”ᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨾᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩩᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩑᩅᩴ ᩅᩔᨾᩣᨶᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᩈᩣᨲᨠᩣᨲᩥ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᨲᩣᨿ “ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᩈᩣᨲᨠᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨾᩣ᪨

ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩴ ᩈᩮᩣᨽᨲᩦᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩣᨸᩥ ᩈᩮᩣᨽᨲᩥ, ᨶ ᨲᩔᩣ ᩉᩮᨾᨶ᩠ᨲᨣᩥᨾ᩠ᩉᩅᩈᩮᨶ ᩈᩮᩣᨽᩣᩅᩥᩁᩉᩥᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᩑᩅᩴᨽᩪᨲᩣ ᨧ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩥᨲᨹᩃᩥᨲᨸᩃ᩠ᩃᩅᩥᨲᨲᩣᨿ, ᨹᩃᨽᩣᩁᨽᩁᩥᨲᩁᩩᨠ᩠ᨡᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩥᨲᨲᩣᨿ, ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩈᩃᩥᩃᨲᩣᨿ ᨧ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᩮᩣᨽᨲᩥ᪨

᪑᪐᪑᪨ ᨸᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨸᩁᩥᩈᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩤᨲᩥ ᩑᨠᨠ᩠ᨡᩁᩔᩣᨸᩥ ᩋᩅᩥᨶᩣᩈᨶᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᩈᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩤ᪨ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᩩᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨾᨱ᩠ᨯᩃᨸᨴᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨲᩣᨿ ᨸᩮᩣᩁᩥᨿᩣ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᩅᩥᩔᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᨶᩮᩃᨣᩊᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᩥᨿᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᨴᩮᩅ ᨣᩉᩥᨲᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ “ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩈᩮᩣ ᨸᩁᩥᩈᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩤ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨩᩣᨶᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᩉᩥ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ ᨸᩁᩥᩈᩩᨩ᩠ᨫᨲᩥ, ᨶᩮᩣ ᩋᨩᩣᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨸᨴᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩣᨶᩦᨲᩥ ᨸᨴᩣᨶᩥ ᨧ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩣᨶᩥ ᨧ ᩋᩉᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩤ᪨ ᩑᩅᨬ᩠ᩉᩥ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩅᩥᩈᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩤᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ᪨ ᨲᩮᨩᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᨲᩮᩣ ᩅᩮᩅ ᩅᩥᨿᩮᩣᨾᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿᩮᨲᩮᩣ ᩅᩣ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᩈᩣᩈᨶᨲᩮᩣ ᩋᨶᨸᩮᨲᩴ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨩᩮᨲᩩᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩈᨠᩣᨿ ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᩥᨶᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨽᩣᩅᩮᨶ ᩈᩣᨵᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨸᨭᩥᩃᩮᩣᨾᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᨴᩣᨿ ᨸᨭᩥᩃᩮᩣᨾᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᨲᩥ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩣᨵᨠᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᨿᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᨴᩣᨿ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᨿᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩣᨵᨠᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩃᩮᨡᩮᩉᩥ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩴ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᨠᨾᩣᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨸᨭᩥᨻᩣᩉᨶᩉᩮᨲᩩᨲᩥ ᨲᩔ ᨴᩮᩣᨾᩣᨾᨠᩁᩩᨾᩣᨸᩩᨭ᩠ᨮᨠᨲᩣ ᨶᩥᩔᩁᨾᩣᨸᨠ᩠ᨡᩮᩣ᪨ ᩈᩮᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᩁᩮᩅᩣᩁᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤᨲᩥ ᩈᩮᨲ᩠ᨳᩣᩈᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᩁᩮᨲ᩠ᨳᩩ ᩉᩥᨲᨹᩁᨱᩴ ᨸᩩᩁᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᩅᩤ᪨

“ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨸᩩᩁᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᨠᨲᩣᨿ ᩈᩣᨵᨶᩣᨿ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᨸᩅᩮᨴᩥᨶᩴ᪨ ᨿᩁᩅᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩈᨶᩮᨣᩉᩴ᪨ ᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩅᩣᩈᨲ᩠ᨲᩦ ᨸᩁᩁᩮᨠᩉᩮᨸᩥ ᨶᩮᩅᩣᩈᩥᨠᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᩣᩈᩴ ᨶ ᩃᨽᩮᨿ᩠ᨿ, ᨿᩴ ᨸᨶ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣᨶᩴ, ᨿᨠ᩠ᨡᩈᩮᨶᩣᨸᨲᩦᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴᨿᩮᩅ ᨣᨶ᩠ᨵᩴ ᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨣᨾᨶᩴ, ᨲᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩈᨾᩥᨲᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨠ᩠ᨡᩈᨾᩣᨣᨾᩴ᪨ ᨠᩣᨾᩴ ᨸᩥᨬ᩠ᨧᨽᨿᩴ “ᨶ ᨾᩮ ᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᨠᨲᩴ, ᨽᩪᨲᩅᩮᩁᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨶ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣᨶᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᨠᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᨲᩣᨿ ᨲᩮᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩴ ᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᨳᩣ ᩋᩅᩮᩣᨧ᪨ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩉᩥᨲᩩᩴ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩣᩅᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᩴ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᩩᩴ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨲᩴ ᩋᨶᩣᩅᩁᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨶ ᩋᩣᩅᩣᩉᨿᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶ ᩅᩥᩅᨿ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᩥᩅᨿ᩠ᩉᩴ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᨣᩉᩮᨲᩩᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨶ ᩅᩥᩅᩣᩉᨿᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᩣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩋᩉᩴ ᨿᩣᨲᩮᩣ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩈᨿᨽᩪᨲᩮᩣ ᩑᨲᩣᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ, ᨸᩁᩥᨽᩣᩈᩣ, ᨲᩣᩉᩥ᪨ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩣᩉᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩣ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩑᩅᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣ ᨶᩣᨾ, ᨲᩮᩉᩥ᪨ ᨲᩮ ᨸᨶ “ᨠᩣᨿᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨠᩣᨿᩋᩣᩁᨠ᩠ᨡᩣ ᨠᩣᨿᩋᨧ᩠ᨨᨱ᩠ᨱᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ᪨

ᩅᩥᩅᩁᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᩅᩁᨱᨠᩣ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩣ ᩅᩥᩅᩮᩁᩣᨬ᩠ᨬᩮᩣ᪨ ᩁᩩᨴᩣᨲᩥ ᨴᩣᩁᨠᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨠᩁᩩᨱᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩁᩩᨴᩣᨲᩥ ᩅᩣ ᨴᩣᩉᩈᩥᨠᩣ᪨ ᨴᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᩅᩣᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᩣ, ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩁᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᩉᩥ “ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩥ ᨽᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮ”ᨲᩥ ᨴᩣᨾᩥᨠᩔ ᩅᩈᩮ ᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᨲᩮ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨿᨠ᩠ᨡᩈᩮᨶᩣᨸᨲᩦᨶᩴ ᩅᩮ ᨾᨶᩩᩔᩣ, ᨲᩮᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᩣᩊᩣᨿ ᩋᩅᩮᩁᩣᨩᩥᨲᨸᨴᩣᩁᩣ ᩋᩅᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣ, ᨲᩮ ᨸᨶ ᩋᩣᩊᩣᩅᨲᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ “ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩮᩁᩥᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᨲᩩᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨲᩴ ᨸᨶ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᨶᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᨶᩥᩅᩮᨴᩥᨿᩣᨿ ᨩᩣᨶᩣᨸᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨩᩣᨶᩣᨸᩮᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

បរិត្តបរិកម្មកថាវណ្ណនា

បរិត្តស្ស បរិកម្មំ ករោន្តេនាតិ អាទិកាលេ បរិត្តស្ស បរិកម្មំ បុព្ពបធានដ្ឋានិយំ មេត្តសុត្តានិ ករោន្តេន។ ឧទកុម្ភំ លទ្ធាវសេន ហុត្វា វេឋនត្តំ ហោតិ។ តេនាហ "បឋមមេវ ហិ"តិអាទិ។ បិដ្ឋិ ច ឲា មំសំ ឲាតិ ឲា-វណ្ណា អតិមមតេ្វា, តេន មច្ឆមតស្សបិទិំ វក្កល្យាតិ។ ខ្ពតារំ លកត្តិ អត្ថតា បិយាយិតព្ពអាហារចវេនត បិយាយិតព្ពដ្ឋានចវេនត ច។ "បរិត្ត...បេ... តិឋិទិតព្ព"ត្តិ ខ្ពមិតាច បរិត្តការកស្ស កិច្ចតា បរិសុទ្ធិបិ ខ្ពន្ធិតព្ពាតិ ឧរស្សតិ។

"បរិត្តការកោ...បេ... វសៀទិចាទិតេតា"តិ ខ្ពឌំ បរិត្តករណេ ទាហិររក្ខាវសិធិឆាត៌។ "មេត្តចិត្តំ ...បេ... កាតព្ព"ត្តិ ខ្ពឌំ អជ្ឈត្តរក្ខា ដ្ឋកមតោ រក្ខាវសិធិឆាត៌។ ឧទធិក្យអមនុស្សា បរិត្តករណស្ស អន្តរាយំ កាតុំ ន ចិសហន្តិ។ មក្កលកធា ចត្តព្ពា បុព្ពបធានចវេនត៌ វព្ពវត្តិបិទេតាតិ តស្មិំ ចិហារេ, តស្មិំ ចា កាមខេខេត្ត វខ្ពាវំ កិច្ចតំ វត្តិបិទេតា៌ ឈោវេមតខ្ពា,"ឆេតិមក្កលេ វខ្ពាហិ វត្តិបតិតព្ព"ត្តិ៌ អតាកត្វា តាម ត លទ្ធតិ អមនុស្សេត ឲុទ្ធាលាកខេមត, រាឌាលាកខេមត ច៌ កហិតកាបឌេវេនត អមនុស្សោច បុច្ឆិតោ ហោតីតិ អាហ "អមនុស្សក្កហិតកោ 'ត្វំ កោ តាមា'តិ បុច្ឆិតព្ពោ"តិ៌ មាលាកន្ធាឌីសុ បូជត្វំ ចិតិឃុញ្ញាមយាគតសុ៌ បត្តិតិ ទុឃ៌ាបត្តិឆាត៌ បិណ្ឌបាតេ បត្តិតិ បិណ្ឌបាតេ ឌិឃ្យមាតេ បត្តិឆាត៌ ឌេចតាតត្តិ មក្កលវេតាបតិត៌ បរិត្តំ ករិតព្ពត្តិ ឲត្វាបិ "មេត្តចិត្តំ បុរេចារិកំ កត្វា"តិ ច "មក្កលកធា ចត្តព្ពា"តិ ច "ចិហារស្ស ដ្ឋបវេតេ"តិ ឧចមាឌិ ច វត្តុំ កិហិតំ បរិត្តករណេ ទុត្តំ បរិកម្មំ កាតព្ពមេច៌

វឹរេ អឌិមុទ្ធតីតិ វឹរំ អតុបចិសិត្វា ចិម អាចិសេន្តោ មធា កហិតកស្ស ចវេនត ត ចត្តតិ, អត្តតោ ឲច ចវេនត ចត្តតិ, ឲចំ អឌិមុទ្ធតិ អឌិដ្ឋហិត្វា តិដ្ឋតិ៌ តេតាហ "អាចិសតីតិតស្សេច វេចចត"ត្តិ៌ លក្កតីតិ តវេត្វច លក្កោ អល្លីតោ ហោតិ៌ តេតាហ "ត អបេតី"តិ៌ វេរាកំចឌេន្តោតិ ឆាតុំ វមការេចត ចត្តិតុំ អប្បឌាតចវេនត ដ្ឋប្បត្តំ វេរាកំ ចឌេន្តោ៌ ឆាតុំ ចិវមកាចាបត្តិមា ច អាហារស្ស ច អទ្ធុតេត កហិតកស្ស វឹរេ លោហិតំ សុស្សតិ, មំសំ មិលាមតិ, តំ បតស្ស មរេក្ខា ឆាតុក្ខាកតិមិត្តតាម ករោន្តោ ចិម ហោតីតិ ទុត្តំ "អប្បមំសលោហិតំ ករោន្តោ"តិ៌

ឲប័ឲ្យ៌តេសំ តាមាតិ ខ្ពគ្គាឌិតាមការេចត ចោហរិតព្ពតោ៌ តតោតិ តតោ អារោចតតោ បរំ តេតិ មក្កលវេតាបតខោ៌ ខ្ពកាវសោ ត កចិស្សតីតិ កិច្ចកិច្ចតិខោ, ដ្ឋបិវច៌កាបិសិកាខោ ចិខេហេឌតុំ អចវេរា ត កចិស្សតិ វម្មុឌេច អារក្ខាម ចិហិតព្ពាតិ៌

អាទិកាលេ វុត្តចណ្ណតាម លីតត្ថប្បកាសតា៌

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១០. សង្ខិត្តសុត្តវណ្ណនា

១៨៩. ឥសសហស្សចក្កចារុទិតិ ឥន្ទវេឡុត្តមេ ឥសសហស្សបរិយាយេន ចក្កចារុទ្ធ។ តត្ថ ហិ ឋយស្មិំ ចក្កចារុទ្ធ ខេចយត្ថស្សាឃេច កតាឆិការា, ឋិតនេរស្ម ខេចា ចិនេសសកាកិនេភា។ តេន វុត្តំ “ឥសសហស្សចក្កចារុទ្ធ ឆាលាខាលំ បត្តិទិត្វា”តិ។ ឆាលាខាលបត្តិទលត្តិ ច តេសំ តេសំ សត្តានំ អាសយានិចិកាចតចនេសត ឆាលាស្ស បចត្តតនេយច។ តេនាហ “ទលិកំ ខចាទលិកឃយានេភា”តិ, សត្តទលិកំ ញ្ញចទលិកឃយានេភា អាសយាត្ថសឃចទិតាឆិយុត្តិអាឌិកេ ចិនេសនេតា ឋ្លការេហត្វា បស្សន្តោតិ អនេត្វា។ យក្កុលំ កលាទេបស្សត្តិ “តំ តេសំ អាឃតិ ចិនេសនាឆិកយស្ស ចិដ្ឋាដ្ឋានំ ហុត្វា ឌីឃទត្តំ ហិតាយ សុខាយ កចិស្សា”តិ។ តីហិ បិដកេហិ សមុសិត្វាតិ តិបិដកេតា ឧកកក្កាឌិភា សក្កេហតត្ថស្ស សក្កលញ្ញូចនេសត សមុសិត្វា ឌីឃំសិត្វា។ ឆាតុំ ឋាឌ្ឋិតា អត្វា បញ្ញា, តេ បត ឋយស្មិំ សុនេត្ត ឧកកាឌិចនេសត អាកតា សហស្សំ, ចុទ្ធស ចាតិ អាហ “ចុទ្ធសបញ្ញាឆិកេត បញ្ញាសហស្សេត បឌិយេល្លត្វា”តិ។ ឧចយិឆ សមុទ្ទេល្លត្វា ឥស្សិនេ បញ្ញាបនេតា សុត្តបទិឃាសានេត “ឧកកចនេសត ខេត្ត បញ្ញា កចិតា”តិអាឌិភា (ឌី. តិ. អដ្ឋ. ១.១៩៨) ចិកាទេត បទិកេលត្វា សឃនេយច ឥស្សស្សតិ។

ដុក្កតកតចសន្តាការវណ្ណនា

១៨៧. ដុក្ខាឆិដ្ឋានតាឃ តំ សន្តាការំ ក្ខុយិតោ ដុក្កតំ ចិយាតិ “ដុក្កតក”ត្តិ ភាយំ លកតិ។ តេនាហ “ដុក្ខតា ចា ឧចំ ចុត្តា”ត្តិ។ សន្តាការសាលិតិ ឧកា យហាសាលិ។ ដុក្ខស្សកកទលាឌីស្វ ហិ ទាខានោ តត្ថ ឌត្វា “ឧត្តកា បុទនោ កដ្ឋត្តំ, ឧត្តកា បដ្ឋា”តិអាឌិភា តត្ថ តិសិឌិត្វា សត្តំ កនោត្តិ យទិយាឌំ ពាត្តុត្តិ, តស្មា តំ ធានំ “សន្តាការ”ត្តិ ចុច្ចតិ។ ដុក្ខស្សកដ្ឋានទោ ច អាកត្វា ឃាច កេហំ កោយឃបទិកល្លាឌិចនេសត បឌិឌក្កំ កនោត្តិ, តាច ឧកំ ខេត្ត ឌិចនេស តេ ទាខានោ តត្ថ សត្តស្សត្តិតិបិ សន្តាការំ, តេសំ ទាឌុត្តំ សហ អត្វាត្ថុសាសតអការត្តិបិ សន្តាការត្តិ។ ឃស្មា ចា តេ តត្ថ សត្តិបតិត្វា “ឋយស្មិំ កាលេ កសិតុំ ចដ្ឋតិ, ឋយស្មិំ កាលេចបិតុ”ត្តិអាឌិភា ឈទាចាសកិច្ចំ សន្តទត្តិ, តស្មា ឈិត្តាចឈិត្តំ ឈទាចាសំ តត្ថ សន្តទត្តិតិបិ សន្តាការំ, សា ឧច សាលិតិ សន្តាការសាលិ។ ខេចតាតិ ឈទខេចតា។ តិចាសចនេសត អត្តញ្ញាចុត្តត្តា “កោតចិ ចា យត្ថស្សក្ខុតោភា”តិ ចុត្តំ។ កយុកទលចនេសត បត យត្ថស្សា តត្ថ តិសដ្ឋាឌីតិ កនេស្សុនេយច។ “សឃនេយច បត សត្ថ ឋាឆាកយតំ អយញ្ញាំ បុញ្ញាចនេសនេតច, អនេហា យឃំ បុញ្ញាចនេត្តា”តិ ហដ្ឋពុដ្ឋា ឧចំ សមុទ្ទា ចិនេត្តសុត្តិ ឥស្សនេត្តា “អនេយត្វា”តិអាឌិយាហ។

១៨៥. អដ្ឋកាតិ ចិត្តកយុកទលត្តំ ពាន្ធា យញ្ញកា។ យុត្តយត្តាតិ តាចខេច សន្តាការេ តចកយុស្ស តិដ្ឋាបិតកាចយាហ, តេត“អចិទការិត”ត្តិអាឌិភា ចុត្តនេយចត្តំ ចិការេចតិ។ អនេញ្ញា អាទានេយ អាទេយិតញ្ញដ្ឋានំ ឧទេតសត្តិ អនេញ្ញាទាយា។ សត្តទលំ សត្តិ, សនេត្តា សកនេលិ សត្តិ ឧត្តាតិ សត្តសត្តិ, កាចតប៉ុសកតិឌ្ឍនេសាឃំ។ តេនាហ “ឃចា សត្តំ សត្តំ ហោតិ, ឧច”ត្តិ។

១៨៨. សយត្តបិសាឌិកោតិ សយត្តនេតា សត្តាការេត បសាឌចនេហា ចាញុទិឃនេសា។ “អឌិតិហត្តំ ធានំ កញ្ញាតិ”តិ ឋាឌំ ញ្ញាន្ធានំ

កាឃប្យកាឃ បកតិឃា អឞីតិហេត្ត ផាេត អភិព្យាបតេតា ទុត្តំ៍ ព្ទាត្តកាេចត បត អតត្ថិ អបរិយាល៉ា ផាត៌ ចិេន្លាតេតច៍ តិលបិតេលិហិេតាឥាតយញ្ញូបកឃ្សេចេរេត លព្វាឍ្ឍា៍ រេត្ត និរាកាកាតិ រទិរប្យកាឃ ទាហុល្លេតា ទុត្តំ៍

អត្ថាយហិកានិហិ ឫបក្កិលិង្ក៏ រុញ្ញា ត េរាកតិ, តារកាចិតំ បត អត្តលិក្ល តារ៉ំ បកាហិ រយត្តេតា ចិេន្លាតយាត៌ ចិេរាចតិតិ អាហ "រយ្យក្កតតារេក៌ ចិឃ កកតតល"ត្តិ៍ រត្តបិលិថុេល្លាតិ ម្ពលេតា បក្ខាឃ ឃាច រាលក្កា ថុេល្លា៍ "បជិបិជិឃាផបិតាត"ត្តិអាឌិ បរិកប្បបយា៍ តឆា ហិ ចិឃ-រក្ខកហល៉ា កតំ៍ រីរិឃា រីរិ៍ អភិកចយាត៌ ចិឃាតិ អត្តេតា េរាកាឃ េតរ៉ំ េរាកត្តិ អេត្ត៍ "ភិក្កុបិ រេត្តចា"តិ ព្ទង៌ េតរ៉ំ "អប្បិដ្ឋា"តិអាឌិតា ទុត្តក្កុេលារុ េលិកិឃក្កុលាត៌ ចេរេត េឃាេឌតត្តា៍ ត ហិ េត រេត្តច ឥរកឆាចត្តុលិភិេតា៍ េតត ទុត្ត "រុត្តត្តិ អាចេន្លត្តា...េប... អេរហត្ត បិបុហិរ្សត្តិ"តិ (ឌិ៍ តិ៍ អក្ខ៍ ១៍១ជ៩)៍ តរ្វា េឃ តត្ត អរិឃា, េត រេត្តរយ្បិ បកាត៌ ចេរេត េទាឌិតា េហាត្តិ៍ េឃ បត បុត្ថុជ្ជតា, េត េលិកិឃក្កុលឌិបេកហិ បេឥហិតិ ត តឆា េហក្ខា "អឞីតិយហាេឆរា"តិអាឌិ ទុត្តំ៍ បុេត្ត អេរហត្តកាកិេតា កហិតា៍

ទ្វបកាឃរ្ស អឞីតិអតុព្យញ្ញត-បជិយល្ខិត-ក្ខត្តិរយហាបុរិរលក្ខលកាឃប្យកាព្យាយប្យកាេកតុយាលិចិចិត្តតាច (ឌិ៍ តិ៍ ១៍១១; ១៍ ១០០; យ៍ តិ៍ ១៍១ប៍រ៍) ព្ទុត្ថេចេរា៍ លព្វាឍ្ឍា ព្ទត្ថរត្ថិេឃា ចិរ្សេជ្ជត្តរ្ស ភកចេតា កាឃរ្ស អាេលិកិតចិេលិកិតាឌិរុ បេរយុក្កិរកេតា ព្ទុត្ថាេចលិេកា អត្តក្កុបេរេយា ព្ទុត្ថចិលិេរា៍ អរ្សត្តិ តរ្ស៍

រត្ថាការាតុេយាឥតបជិរ៉ំឃុត្តាតិ "ឞីតំ ឫល៉្យាបជិហត្តិ"តិអាឌិតា (ទ្វព្យអច៍ ១ជ៍រ៍, ១១៍រ៍) តេឃត រត្ថាការក្កុល្វបរព្យោតា រត្ថាការកេរលបុញ្ញាតិរ៉ំរកាចិតិ៍ បកិណ្ណកកឆាតិ រក្កឹតិអតារុព្យហា រុលត្តាត៌ អញ្ញារឃាតុទ្វបតាឃ ចិចិឆចិបុលេហត្វបយារយាលក្កតា តាតាតឃចិចិត្តា ចិត្តារកឆា៍ េតតាហ "តឥា ហិ"តិអាឌិ៍ អាការរកក្កំ ឌ្ឍតាេរេត្តា ចិឃ តិទ្វបក្កិេលរតាឃ រុចិរុេត្ថត, ចិបុេលិឥារតាឃ អបរិេយេឃ្យត ច អេត្តត រុលត្តាត៌ កាឃចិត្តបរិព្យអាហទ្វបរយេតតា៍ បឆេចារ៉ំ អាកត្ថេត្តា ចិឃ អេញ្ញារ៉ំ រុក្ខុក្កុរតាឃ, យហារារតាឃ ចា អត្តរ្ស៍ យហាឌយ្យំ យត្តេក កេហត្តា ចារេលេត្តា ចិឃ ចាលតបត្វឃក្ខាតចេរេត បុេត្តតាបរំ អតុរត្ថាតេតា៍ េឃាឌតិឃ...េប... បិឃយាេតា ចិឃ េឥរត៌ ចតុរត្វឃេត្ត បក្កិបិត្តា អត្តេចឥឆយុេចឥេឃ្សច លភាបេតត រាតយឥុរឆយ្យាយតរទ្វបរ៉ំហរលេតា៍ យឥុកល្ខត្តិ យឥុបជល៉៍

១០០៍"តុល៉ិត្រូតំ តុល៉ិត្រូត"ត្តិ ព្យាបតិដ្ឋាឃំ ព្ទង៌ អាេយឌិតចេតត្តិ ឥេរ្សុតំ "ឃំ ឃត្តិរ"ត្តិអាឌិ ទុត្តំ៍ អតុចិេលិេកត្តាតិ ៩ត្ត អតុ-រេត្តា "បរិ"តិ ព្ទយិតា រយាតេត្តា, ចិេលិកតេត្តាត្ត រត្ត ចក្ខុេឃតបិ ព្ទដ្ឋិតត្តាត្តិ "យំរចក្ខុតា...េប... តេតា តេតា ចិេលិេកត្តា"តិ រេត្តបេតា ចត្តា តយត្តំ ចិត្តារេតា ឥេរ្សុតំ "យំរចក្ខុតា ហិ"តិអាឌិ ទុត្តំ៍ ហេត្តត ក្កុដ្ឋិតំ កតំ ហត្តក្កុក្កុត្តំ ក្កុកតេយច ក្កុក្កុត្តត្តិ កត្តា៍ ៩ចំ បិឥក្កុក្កុត្តំ ឥក្ខត្តំ៍ តិត្វលិ តិឞីឌិរុ អត្តេតា រុចិតិតភាេចត, ព្ទត្ថាការេចត ច៍ "អាេលិក៌ បត ចត្តឃិត្តា"តិអាឌិ កឥាចិ ភកចា ៩ចយ្បិ កេរាតិតិ អឌិប្យាេឃត ទុត្តំ៍ ត ហិ រត្ត រាចកាត៌ ចិឃ ៩ចំ បេឃាករយ្យាឥតិឃេយតំ ទាល៉ា៍ តិេរាហិតចិត្វេចត្តតិបិ ទ្វបកេត យំរចក្ខុេតា បចត្តិឃា ព្ទដ្ឋិតត្តា ចិយំរិតត្តា ៍ អេរហត្តបក៌ អេរហត្តបឥក្ខាត៌ ចក្ខុតេលរុ តិយិត្តំ ផេបត្តាតិ ភាចតាតុេឃាកររយុត្តិឃា

សន្តានំ តេនំ កិលេសំ ចក្ខុតោលេសុ លក្ខណាតំ សត្តិត្រិយបិកតចិតយិទ្ធតាការសន្តាតំ តិបិត្តំ អត្តនោ ហទយេ ធរេត្វា សល្លក្ខេត្វា។ កត្វា អាកិលាយតិ កោដិសតសហស្សហត្ថិនាកានំ ពលំ ធារេតុស្សាតិ ទោធកស្ស អធិប្បាយោ។ អាចរិយា ឧស សន្តានានំ សការេចា, យទិទំ អតិច្ចតា។ ដេ បន អតិច្ចា, តេ ឧកតេត្តតោ ចុដយចយបដិបីឡិតតាយ ទុក្ខា ឧច, ទុក្ខសការេចសុ តេសុ សត្វ ការេយ ទុក្ខប្បត្តិយា អយំ បច្ចយោតិ ធម្មេសុ "ភកចតោ ហិ"តិអាទិ វុត្តំ។ បិដ្ឋិចារេតោ ចុប្បញ្ញី, សោ ច តោ មុត្តោ កតាកមុបច្ចយា។ ថ្វាយតេត្វា បរេមត្វាឌីបតំ ចុទាតដ្ឋកចាយំ អាកតតេយតេច ទេជិតត្តោ។

និក្ខិត្តបទវណ្ណនា

១០៣. ហេដ្ឋា វុត្តនយេន បរិយាទិកវុត្តបទវណ្ណនាយំ (ឌី· និ· អដ្ឋ· ១·១៩៣)។

១០៤. ថ្វាព្យាតំ ធម្មំ ទេសេតុកាមោតិ ថ្វាព្យាតំ កត្វា ធម្មំ ទេសេតុកាមោ, សត្ថារា ចា ថ្វាព្យាតំ ធម្មំ សយំ កិលេសំ ទេសេតុកាមោ។ សត្ថារា ទេសិតធម្មេន ហិ តេតា តេតា កហេត្វា សាធកា សព្រាហ្មចារិនំ ទេសេន្តិ។

លោកកវណ្ណនា

១០៥. សបក្ខេហិ ការសិតព្ពត្តិ អញ្ញាយញ្ញា សបក្ខេហិ ហុត្វា ការសិតព្ពំ, សញ្ញាយិតព្ពត្តោច ចណ្ណិតព្ពត្តាតិ អត្ថោ។ យថា បន សបក្ខេហិ សក្កាយតំ ហោតិ, តថា ទស្សេតុំ "លោកចន្ទនេហី"តិអាទិ វុត្តំ។ លោកចន្ទនេហីតិ ចិទោធាការេចេន សមានចន្ទនេហិ។ តេនាហ "អចិន្តនចន្ទនេហី"តិអាទិ។ សាមក្កីរសំ ធម្មេតុកាមោតិ យស្មិំ ធម្មេ សក្កាយេន សាមក្កីរសាតុកចតំ ពុទ្ធិំ ទេសនាក្រុសលតាយ, តត្ថ លោកកក្រុកតិកាទិចនេសន ពាហុធា សាមក្កីរសំ ធម្មេតុកាមោ។ សព្វេ សត្តាតិ អគចនេសេន សត្តា, តេ បន គចេគធេតា សព្វេបតេច កិត្តិត្វា ធម្មេន្តោ "កាយគចាឌីស្វ"តិអាទិមាហ។ ឭធិកលោតេបិ ពាហិរត្វេសមានេសា ហោតិ យថា "ភូរិសលោយា"តិ អាហ "អាហារតោ ឋិតិ ឧតេតសន្តិ អាហារដ្ឋិតិកា"តិ។ តិដ្ឋតិ ឧតេតនាតិ ឋិតិ, អាហារោ ឋិតិ ឧតេតសន្តិ អាហារដ្ឋិតិកាតិ ឧចំ ចា ឧត្ត សមានចិក្កហោ ចដ្ឋត្តោ។ អាហារដ្ឋិតិកាតិ បច្ចយដ្ឋិតិកា, បច្ចយាយត្តវុត្តិកាតិ អត្ថោ។ បច្ចយត្ថោ ហេត្ថ អាហារ-សទ្ទោ "អយំ អាហារោ អនុប្បន្នស្ស ចា កាយចន្ទនិស្សាប្បាទាយា"តិអាទីសុ (ម· និ· ១·២៨, ១១១) ចិយ។ ឧចញ្ហិ "សព្វេ សត្តា"តិ ពុទ្ធិតា អសញ្ញសត្តាបិ បរិក្កហិតា ហោន្តិ។ សា បនាយំ អាហារដ្ឋិតិកតា និប្បរិយាយតោ សន្តានធម្មោ, ន សត្តធម្មោ។ តេនេវាហ អដ្ឋកថាចរិយា "សព្វេ សត្តា អាហារដ្ឋិតិកាតិ អាកតដ្ឋានេ សន្តានលោកោ វេទិតព្វោ"តិ (ចិសុទ្ធិ· ១·១៦៩; បារា· អដ្ឋ· វេរញ្ជកណ្ឌវណ្ណនា; ចូឡា· អដ្ឋ· ១០; ឯកអនិ· អដ្ឋ· ៤៣; ចូឡា· អដ្ឋ· ១៥៩) យទិ ឧចំ "សព្វេ សត្តា"តិ ឥទំ កថន្តិ? បុគ្គលាធិដ្ឋានា ទេសនាតិ នាយំ ទោសោ។ យថាហ ភគចា "ឯកធម្មេ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ សម្មា និព្វិន្ទមានោ សម្មា វិរជ្ជមានោ សម្មា វិមុច្ចមានោ សម្មា បរិយន្តទស្សាវី សម្មត្ថំ អភិសមេច្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខស្សន្តករោ ហោតិ, កតមស្មិំ ឯកធម្មេ? សព្វេ សត្តា អាហារដ្ឋិតិកា"តិ (អ· និ· ១០·២៧) ឧកោ ធម្មោតិ "សព្វេ សត្តា អាហារដ្ឋិតិកា"តិ ថ្វាយំ បុគ្គលាធិដ្ឋានាយ កថាយ សព្វេសំ សន្តានានំ បច្ចយាយត្តវុត្តិតាយ អាហារបរិយាយេន សាមញ្ញតោ បច្ចយធម្មោ វុត្តោ, អយំ

អាហារោ តាយ ឲុកោ ឆយ្ខោ៑ ឃាឆាចតោ ចាត្វាតិ ឃឆាឃកាចតោ អភិឃដ្ឋដ្ឋីតា៑ ឃយ្ចក្លាតោតិ តោតេច អភិឃដ្ឋាការេត ឃយ្ចេឆច តេឍិតោ៑

ចោឆកោ ចុត្តយ្យិ អត្ថ ឃាឆាចតោ អប្យដិបដ្ឋយាតោ តេឃ្យត្ថ ឃុត្តបជ ភិតត្តតោ ឆហត្តោ “ឃត្ថោ ឃត្តា”តិ ចចតយត្ត ឆត្វា “តត្ថា”តិអាឌិតា ចោឆតិ៑ អាចទិយោ អថិបរិតំ តត្ថ ឃឆាឌិប្យតយត្ថ បចេចឆត្តោ “ត ថិរុឌ្ឍិ”តិ ចត្វា “តោឃចិ្យាឈសាត៌ អាហារោ ហោតិ”តិ អាហ៑ ឈសាតត្តិ ឲកចោការកចាចហំ ឃដ្ឋាយ ចិរដ្ឋតចឃេត បចត្តិ រុបិចចរចត្ថឌ្ឍាត៌ បិត្យឌ្ឍយំ បត “អតាហារោ”តិ ចចត៌ អឃដ្ឋាកថេច ចតុត្ថិ អាហារាត៌ អកាចំ ឃត្លាយ ចុត្តំ, ត បច្ចយាហារស្ស អកាចតោ៑ “ឲចំ ឃត្តោបិ”តិ ត្ថជំ ឃាឃតេ ឃេឃុ ឆយ្ខោឃុ ថិឃេឃតោ អាហារ-ឃត្ថោ ភិរុត្យហោ, “អាហារដ្ឋិតិកា”តិ ឲត្ត ឃឌិ តោ ឲច កយ្ឃត្តិ, អត្យាបិតឆោឃោ អាបត្តោ៑ អឆ ឃត្ថោបិ បច្ចយឆយ្ខោ អាហារោតិ អឆិប្យេតោ, ត្ថយាឃ អាហារបិត្យត្ថយា ចិរោឆោ អាបត្តោតិ ឆស្សេត្យំ អារត្ថ៑ “ត ថិរុឌ្ឍិ”តិ តេឃតាឆិប្យាយេត ចុត្តំ, តំ ថិចរត្តោ “ឲតឃ្ហិចិ្យាឃុត្ត”តិអាឌិយាហ៑ កចត្យ្រាការាហារាឌិត៌ ឍ្ឌដ្ឋយករុបិហឈាឌិ ភិប្យទិយាឃេត អាហារកាចោ៑ ឃឆា ហិ កចត្យ្រាការាហារោ ឍ្ឌដ្ឋយករុបិហឈោត រុបកាយំ ដ្ឋបត្ថេតិ, ឲចំ ឋស្សាឆយោ ច ចេចតាឌិអាហឈោត តាយកាយំ ដ្ឋបត្ថេត្តិ, តស្មា ឃតិបិ ឌតកការេច ដ្ឋបត្ថកការេចា ឍ្ឌាឌិឃុ ឃាតិឃយោ លក្ខយាតោ យុត្យា អាហារដ្ឋោតិ តោ ឲច ភិប្យទិយាឃេត អាហារលក្លហា ឆយ្ខា ចុត្តា៑ ត្ថឆាតិ ត្ថយស្មិ ឃក្តិតិឃុត្តោ៑ បរិយាឃេត បច្ចយោ អាហារោតិ ចុត្តោ ឃត្ថោ បច្ចយោ ឆយ្ខោ អត្តតោ ឋល់ អាហរតិតិ ត្ថយំ បរិយាយំ លកតិតិ៑ តេតាហ “ឃត្ថឆយ្ខាតិ្យា”តិអាឌិ៑ តត្ថ ឃត្ថឆយ្ខាតត្តិ ឃត្ថោឃំ ឃក្លតឆយ្ខាត៌ ត្ថឆាតិ ឃឆាចុត្តយត្ថ ឃុត្តេត (អ៑ ភិ៑ ១០៑៩១) ឃយត្តត្យំ “តោតេចាហា”តិអាឌិ ចុត្តំ៑ អឃត្តិ បច្ចយាហារោ៑

ភិប្យទិយាឃាហារោបិ កហិតោច ហោតិ, ឃាចតោ ឃោបិ បច្ចយការេចេតេច ឌតកោ, ដ្ឋបត្ថកោ ច ហុត្វា តំ តំ ឋល់ អាហរតិតិ ចត្តត្ថំ លកតិតិ៑ តត្វាតិ បរិយាឃាហារោ, ភិប្យទិយាឃាហារោតិ ត្ថិឃុ អាហារេឃុ៑ អឃដ្ឋាកថេច ឃឌិបិ ភិប្យទិយាឃាហារោ ត លត្ភតិ, បច្ចយាហារោ បត លត្ភតិ បរិយាឃាហារលក្លហោ៑ ត្ថឆាតិ ត្ថយេយចត្ថ ថិត្វោេត ឆស្សេត្យំ “អតុប្យត្តោ ហិ ត្យុត្ថោ”តិអាឌិ ចុត្តំ៑ ដ្ឋប្យត្តោ ត្យុត្ថោ តិត្វកេយតភិឃ្សិតាត៌ ឈសាតកាចតាឃ អឃិឌ្ឍតោ “អតុប្យត្តោត្យុត្ថោ”តិ ចុត្តំ៑ ឃាឃតិកា តាឌិឃំ ឈសាត៌ ត ភិត្ថោតត្តិតិ “តិត្វាឃតេត បត្ថាឌិតា”តិ ចុត្តំ៑ តិត្វិយា ហិ ដ្ឋបត្តិចិឃេឃ ចិយុត្តិឃត្ថិតោ, អឌ្ឍាចិរាកាចិរោកឃុ អាឌិតចាតិឃំឃឆស្សិតោ ចា ហុត្វា អឃត្ថាឃយាបត្តិ ភិត្ថោតត្តា អក្លហក្ខុយិឃំ ដ្ឋប្បឌ្ជត្តិ, ត ឃាឃតិកា៑ ចាឃេយាកឃិឈោ បរិកម្មំ កត្វាតិ ចាឃេយាកឃិឈោ បឆយាឌិតិ តិលិ ឈសាតាតិ ភិត្ថោតត្តា តតិឃដ្ឋាតេ ចិល្លចឃិ ហុត្វា តតោ ចុដ្ឋាយ ចត្ថឌ្ឍាតាឆិកយាយ បរិកម្មំ កត្វា៑ តេតាហ “ចត្ថឌ្ឍាត៌ ភិត្ថោតត្តា”តិ៑ កស្មា បតេត្ត ចាឃេយាកឃិឈោឃេច បរិកម្មំ ចុត្តត្តិ? ឃឆេត្ត ចត្តត្ថំ , តំ (ទាហុឌាលឌិកាយំ (ឌិ៑ ភិ៑ ឌិ៑ ១៑៣១)

ថិត្វារិតយេច៑ ឆិតិ ឌិក្បត្តតេត្វ ភិបិតោ, តស្មា ឆិ ថិត្តត្តិ ថិត្តំ ឌិក្បត្ថាយិតិ អតេ្វា៑ ឆិត្ថាតោតំ ថិត្តត្តិ ឲតំ យយ ថិត្តំ ឌិក្បត្តិតំ ចត តោហាតុ៑ ចតាតិ ឃក្កាចតេ, តោត ឌិក្បត្ថិ ឃក្កាចតេត្តោ ចឆតិ៑ តាយាតិ ច ឃក្កាចតេ ឲច, តោត ថិត្តស្ស អកាចំ ឃក្កាចេចតិ៑ ថិត្តស្ស កាចាកាចេឃុ អាឌិតចាតិឃំឃេ ឆស្សេត្យំ “ថិត្តតិ្យា”តិអាឌិ ចុត្តំ៑ លត្តិ រុថិ ដ្ឋប្យាឆេត្វាតិ “ថិត្តស្ស អកាចោ ឲច ឃាឆុ ឃុដ្ឋុ”តិ ត្ថយំ ឌិដ្ឋិភិឌ្ឍាតក្លត្តិ, តត្ថ ច អភិរុថិ ដ្ឋប្យាឆេត្វា៑

តថា កាចិតស្ស ឆាតស្ស ជិឃច្ឆាភិភូតស្ស អបរិហីនត្ថាតស្ស ពិត្តាយតនេ បត្តខិតស្សេវ តថា ឆាតកាចតា ហោតីតិ អាហ “យត្ថស្សលោកេ”តិ។ បលិហិតោ អហោសីតិ យទលស្ស អាសត្តការេន ឋបិតោ អហោសិ។ យទិ ជាតាជិតា អាការេន តិដ្ឋតេត្តយ្យ, កយ្ហាលេន យាវ គេហា តេនតេវាការេន តិដ្ឋេយ្យ ចាតិ អាហ “សោ តេន ឋទិយាបចេតា”តិអាទិ។

ឯវ ទុបិតយ្យីតិ ឯវំ អចេតនាតយ្យិ។ បិ-សទ្ទេន បគេវ សចេតនាតត្តិ ទស្សេតិ។ កថំ បន អចេតនាតំ តេសំ បច្ចយាហារស្ស ឋបកប្បត្តិ ទោឯតំ សន្ធាយ ពត្ថ តិទស្សតំ ទស្សេន្តោ “យថា”តិអាទិមាហ។

យេ ដ្ឋានតីទិរិយេតេច និចសំ ចិតិតាយេត្វា តស្ស តិស្សត្ថផលយត្តំ កិច្ចាំងេច លភិត្វា ខីចិកំ កបេត្តិ, តេ ដ្ឋានផលូបជីវិនោ។ យេ បន អត្តនោ បុញ្ញផលមេវ ឋបជីវេន្តិ, តេ បុញ្ញផលូបជីវិនោ។ នេរយិកានំ បន នេច ដ្ឋានតីទិរិយធម្មេន ខីចិកាកប្បតំ, បុញ្ញផលស្ស បន លេសោបិ នត្ថីតិ ទុត្តំ “យេ បន តេ នេរយិកា...បេ... ន បុញ្ញផលូបជីវីតិ ទុត្តា”តិ។ បដិសន្ធិវិញ្ញាណស្ស អាហរណត យតោសទ្ធោតតាហារោតិ ទុត្តា, ន យស្ស កស្សចិ ផលស្សាតិ អធិប្បាយេន “កិំ បច្ចា អាហារា អត្ថី”តិ ចោទេតិ។ អាចរិយា និប្បរិយាយាហារេ អធិប្បេតេ សិយា តច ចោទនាយាចសរោ, សា បន ឯត្ថ អនវសរាតិ ទស្សេតុំ “បច្ចា ន បច្ចាតិ ឥទំ ន វត្តព្ព”ន្តិ វត្វា បរិយាយាហារស្សេវ បនេត្ថ អធិប្បេតភាវំ ទស្សេន្តោ “នតុ បច្ចយា អាហារាតិវុត្តមេត”ន្តិ អាហ។ តស្មាតិ យស្ស កស្សចិ បច្ចយស្ស “អាហារា”តិ ឥច្ឆិតត្តា។ ឥទានិ វុត្តមេវត្ថំ បាកដំ ករោន្តោ “ឃំ សន្ធាយា”តិអាទិមាហ។

មុខ្យាហារធម្មេសុបិ នេរយិកានំ អាហារដ្ឋិតិកតំ ទស្សេតុំ “កពឡីការំ អាហារំ...បេ... សាទេតី”តិ វុត្តំ។ យទិ ឯវំ នេរយិកា ឥមសបដិសន្ធិនោបិ ហោន្តីតិ? នោតិ ទស្សេតុំ “ខេឡម្បិ ហី”តិអាទិ វុត្តំ។ តមេវាតិ តមេវ អនុបាទានា កពឡីការាហារស្ស អភាវតោ។ អវសេសានន្តិ អសញ្ញសត្តេហិ អវសេសានំ។ កាមភវាទីសុ តិដ្ឋតុសត្តានំ បច្ចយាហារា ហិ សត្តានំ សាធារណាតិ។ ឯតំ បញ្ហន្តិ “កតមោ ឯកោ ធម្មោ”តិ ឯវំ ចោទិតមេតំ បញ្ហំ កថេត្វាតិ វិស្សជ្ជេត្វា។

“តត្ថ តត្ថ...បេ... ទុក្ខំ ហោតី”តិ ឯតេន យថា ពាល បណ្ឌិតស្ស បញ្ហស្ស និយ្យាតនំ, ទុតិយស្ស ឋទ្ទេសំ ន កតំ, ឯវំ ពាហិរា ឯវ អធិប្បាយេន ពាលោ បទេសុ ទុកតិកាទិបញ្ហេសុ តត្ថ តត្ថ អាទិបរិយាយាវសេសុ ឯវ ឋទ្ទេសនិយ្យាតនានិ កត្វា សេសេសុ ន កតន្តិ ទស្សេតិ។ បដិច្ច ឯតស្មា ផលំ ឯតីតិ បច្ចយោ, ការណំ, តេនេវ អត្តនោ ផលំ សង្ខរោតីតិ សង្ខារោតិ អាហ “អវិជ្ជា...បេ... សង្ខារោតិ ទុត្តា”តិ។ អាហារបច្ចយាតិ អាហរណដ្ឋេន អាហារដ្ឋា បច្ចយា។ អាហរណដ្ឋោត្ថ ឋប្បាទកត្តប្បសាតំ, សង្ខរណំ ឋបត្ថម្ភកត្តប្បសាតន្តិ អយមេតេសំ វិសេសោ។ តេនាហ “អយមេត្ថ ហេដ្ឋិមតោ វិសេសោ”តិ។ និប្បរិយាយាហារេ គហិតេ “សព្វេ សត្តា”តិ វុត្តេបិ អសញ្ញសត្តា ន គហិតា ឯវ ភវិស្សន្តីតិ បនេសវិសេសយា សត្ត-សទ្ទោ ហោតិ យថា “សព្វេ តសន្តិទណ្ឌស្សា”តិអាទីសុ (ធ។ ប។ ១៩០)។ ន ហេត្ថ ខីណាសវាទីនំ គហណំ ហោតិ។ បិរកបនិ គហេយ្យ វិសេសសាមញ្ញស្ស វិសយត្តា បញ្ហានំ។ នោ ច គហិតេ អដ្ឋកថាចរិយា។ ធម្មោ នាម នត្ថិ សង្ខតោតិ អធិប្បាយោ។ ពាល ទុតិយបញ្ហេ “សង្ខារា”តិ បច្ចយា ឯវ កថិតោតិ វេទិតព្វា។

ឃតា សមុាសម្លានិសមនិការេតា, តតា ឧច សព្ពេតាឃ្យំ សន្តិកតំ ឌាតត្តិ អាហ "យហារេឥានិមេណ្ឌ តិសិដ្ឋិត្វា"តិ៍ សឃត្តិ សាមំឃេច៍ អឌ្ឍតិឃត្តិ អឌ្ឍាតក្លមំ ជិរកាលិចដ្ឋាឃិ ឋិរេមុទិឃចេសត៍ តេតាហ "ឧេកត ហី"តិអាទិ៍ បរមុរកឆាតិឃេមតាតិ បរមុរកឆាកឆតតិឃេមត, តិឃមិតត្វញ្ជូនាតាត្ថុប្បត្តិឃា កឆាឃាតិ អតេត្វា៍ ឧកកចេសតាតិ ឧកំ ឧកំ បរិយាលំ ឧតស្សាតិ ឧកេកា, បតេញ្ញា៍ តស្ស ឧកកស្ស ចេសត៍ ឧកកំ តិដ្ឋិតំ ជិស្សជ្ជតត្តិ អនិប្បាយេឃាតិ៍

ឧកកចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

ទុកចណ្ណតា

១០៖៍ចត្តារទេលក្ខាតិ តេតសំ តាច តាយតដ្ឋេត តាយកាចំ បឋមំ ចត្វា បន្ធា តិព្ពាតស្ស ចត្តុការេមា អាហ៍ តស្សាបិ ហិ តឆា តាយកាចំ បរេតា ចក្កតិ៍ "តាមំ ករេទាតិ តាយឃតី"តិ ឧត្ត ឃំ តាយករលំ, តំ តាយត្តិ អាហ "តាយតដ្ឋេតាតិ តាយករលាដ្ឋេតា"តិ, អត្តតោចាតិ អនិប្បាយេឃា៍ ឧចញ្ញាសាតិសឃមិទំ តេតសំ តាយករលំ តេហាតិ៍ តេតាហ "អត្តតោ តាមំ ករេទាត្តាច ដ្ឋប្បជ្ជត្តី"តិអាទិ៍ ព្ពតាតិ តមត្វំ ញ្ញតិទេកមុលេត ជិកាទេចតុំ "ឃឆា ហី"តិអាទិ ចុត្តំ៍ ឃស្ស តាយស្ស ករេលាតេច តេ "តាយ"ត្តិ ចុច្ចត្តិ, តំ សាយព្ពាតាមំ, កិត្តិយតាមំ, ក្យលតាមំ ចា ត តេហាតិ, អឆ តេលា ឱ្យបបិតិកតាយត្តិ បុទិយាតិ ពីលិ តាយាតិ ដ្ឋតាហរលចេសត ដេស្សត្វា "ត ឧចំ តេចតាជីត"ត្តិ តេ បដិក្កិបិត្វា ព្ពតរតាមេច តាយករលាដ្ឋេត តាយត្តិ ដេស្សេត្វា "តេចតាដេឃា ហី"តិអាទិមាហ៍ "មហាបឆជិអាដេឃា"តិ កត្វា ចុត្តំ, តត្ត បឆជិអាបិដេឃា ព្ពូឆ តាយត្តិ អតនិប្បេតា, ទុបត្តិ បត អនិប្បេតាតិ? សច្ចមេតំ, ឲស្សតេចតាជីតំ ជិឃ បត បឆជិអាជីតំ ឱ្យបបិតិកតាយតាសាមព្ពាត "បឆជិអាដេឃា ជិឃា"តិ តិដស្សតំ កតំ, ត អទុបឆមុា ជិឃ ទុបឆមុាតំ តាយសកាចត្វា៍ ឲស្សតេចតាជីតញ្ញា អទុបឆមុាតំ សព្ពតាបិ ឲស្សាជិតាយកត្វា, បឆជិអាជីតំ តេលសក្យុក្ខជិតាយត្តរាបត្តិ ជិឃ តាយត្តរាតាបជ្ជតេតា ច សតា អត្តតាច កតតាយតាឃ ចត្យក្លត្តតិព្ពាតាតិ តាយករលាដ្ឋេត តាមំ៍ អឆ ចា អនិចចតសមុទស្សា ជិឃ អនិចចតតាយមត្តទេត េឃ អត្យបជិតសមុក្ខរាតំ កហលំ ត កច្ឆត្តិ, តេ តាយាឃត្តក្កហលា តាមំ៍ ទុបំ បត ជិតាបិ តាយសាឆតំ អត្តតោ ទុប្បតសកាចេត កហលំ ដ្ឋបឃាតីតិ ទុបំ៍ តេតាហ "តេសុ ដ្ឋប្បេត្តុ"តិអាទិ៍ ព្ពូឆាបិ "ឃឆាបឆជិឃា"តិអាទីសុ ចុត្តតេឃតេច អតេត្វា តេចឌិតព្ពា តិដស្សតចេសត អាកតត្វា៍ "អតីតេតបី"តិអាទិតា តេចតាដីសុ តាយសព្ពា តិទុញ្ញហា, អតាជិកាលិកា ចាតិ ដេស្សតិ៍

ព្ពតិ អតីតាជិជិកាកចត្តាតមុំ តេចតាជីតំ តាយករលាដ្ឋេត តាយការេចា ឧកត្តិតេកា, តព្ពិកាករហិតេ បត ឧកសការេច តិតេច្ច តិព្ពាតេត ចត្តព្ពមេច តត្វីតិ ដេស្សេត្វា "តិព្ពាតំ បត...តេប... តាយតដ្ឋេត តាយ"ត្តិ អាហ៍ តាយតដ្ឋេតាតិ តាយករលាដ្ឋេត៍ តយត្តីតិ ឧកត្តតេតា សារមុលត្វា តត្តិត្វា តេហាត្តិ, តេហិ ជិតា តប្បចត្តត្តីតិ អតេត្វា៍ សព្ពត្តិ លត្ថចត្យក្កំ, តិព្ពាតព្វា ៍ ឃស្មិំ អារមុលេឃេច តេចតាក្លេត្ថា បចត្តតិ, តំសមុឃុត្តតាឃ សព្ពាក្លត្ថាដេឃាបិ តត្វ បចត្តត្តីតិ េសា តេ តត្វ តារេមត្តា ជិឃ តេហាតិ ជិតា អប្បចត្តតេតា៍ ឧស តេឃា សព្ពាក្លត្ថាជីសុបីតិ ចុត្តំ "អារមុលា អព្ពាមព្ពា តាេមត្តី"តិ៍ អតចជ្ជឆេមុ មក្កឲលិជីតេក ៍ កាមំ តេកសុជិ ទុបឆមុសុបិ អារមុលាឌិបតិការេចា លក្ខេតេច, តិព្ពាតេត បតេស សាតិសឃា តស្ស អច្ឆត្តសត្តបលីតតាកប្បកាចតេតាតិ តដេច

អារម្មណាធិបតិបច្ចយតាយ “អត្តតិ តារេយតី”តិ វុត្តំ។ តថា ហិ អរិយា សកលម្បិ ទិវសភាគំ តំ អារព្ភ ឱតិតារេយត្តាបិ តិត្តិំ ន គច្ឆន្តិ។

“រុប្បនដ្ឋេនា”តិ ឯតេន រុប្បតីតិ រូបន្តិ ទស្សេតិ។ តត្ថ សីតាទិវិរោធិបច្ចយសន្និបាតេ វិសទិសុប្បត្តិ រុប្បនំ។ ននុ ច អរូបធម្មានម្បិ វិរោធិបច្ចយសមាគមេ វិសទិសុប្បត្តិ លព្ភតីតិ? សច្ចំ លព្ភតិ, ន បន វិភូតតរំ។ វិភូតតរញ្ហេត្ថ រុប្បនំ អធិប្បេតំ សីតាទិគ្គហណតោ។ វុត្តញ្ហេតំ “រុប្បតីតិ ខោ ភិក្ខវេ តស្មា ‘រូប’ន្តិ វុច្ចតិ។ កេន រុប្បតិ? សីតេនបិ រុប្បតិ, ឧណ្ហេនបិ រុប្បតី”តិអាទិ (សំ. និ. ៣.៧៩)។ យទិ ឯវំ កថំ ព្រហ្មលោកេ រូបសមញ្ញាតិ? តត្ថាបិ តំសភាវានតិវត្តនតោ ហោតិយេវ រូបសមញ្ញា។ អនុគ្គាហកបច្ចយវសេន វា វិសទិសបច្ចយសន្និបាតេតិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ វេទិតព្វោ។ “យោ អត្តនោ សន្តានេ វិជ្ជមានស្សេវ វិសទិសុប្បត្តិហេតុភាវោ, តំ រុប្បន”ន្តិ អញ្ញេ។ ឥមស្មិំ បក្ខេ រូបយតិ វិការមាបាទេតីតិ រូបំ។ “សង្កេតេន វិការាបត្តិយំ រុប្បន-សទ្ទោ និរុឡ្ហោ”តិ កេចិ។ ឯតស្មិំ បក្ខេ អរូបធម្មេសុ រូបសមញ្ញាយ បសង្គោ ឯវ នត្ថិ សង្កេតាភាវតោ។ “បដិឃតោ រុប្បន”ន្តិ អបរេ។ “តស្សាតិ រូបស្សា”តិ វទន្តិ, នាមរូបស្សាតិ បន យុត្តំ។ យថា ហិ រូបស្ស, ឯវំ នាមស្សាបិ វេទនាក្ខន្ធាទិវសេន, បដិសន្ធាទិវសេន ច វិត្ថារកថា វិសុទ្ធិមគ្គេ (វិសុទ្ធិ. ៣.២៥៩) វុត្តា ឯវាតិ។ ឥតិ អយំ ទេសនា រូបលក្ខណេន សង្គហិតោ សមាធិយេ បរិគ្គហេត្វា បវត្តោតិ។

អវិជ្ជាតិ អវិន្ទិយំ “អត្តា, ជីវោ, ឥត្ថី, បុរិសោ”តិ ឯវមាទិកំ វិន្ទតីតិ អវិជ្ជា។ វិន្ទិយំ “ទុក្ខំ, សមុទយោ”តិ ឯវមាទិកំ ន វិន្ទតីតិ អវិជ្ជា។ សព្វម្បិ ធម្មជាតំ អវិទិតករណដ្ឋេន អវិជ្ជា។ អន្តរហិតេ សំសារេ សព្វត្ថ ជវាបេតីតិ អវិជ្ជា។ អត្ថតោ បន សា ទុក្ខាទីសុ ចតូសុ សច្ចានំ សភាវច្ឆាទនកោ សម្មោហោ ហោតីតិ អាហ “ទុក្ខាទីសុ អញ្ញាណ”ន្តិ។ កថមេត្ថា តាយ កាមភវាទិកំ បត្ថនាវសេន បវត្តា តណ្ហា។ តេនាហ “យោ កាមេសុ កាមច្ឆន្ទោ”តិអាទិ។ ឥតិ “អយំ លោកោ ឧច្ឆិន្នមូលសមុទាចារស្សត្ថុ បហីនោ។

ភវទិដ្ឋីតិ លទ្ធបច្ចយំ “អត្តា ច លោកោ ចា”តិ គហេត្វា តំ “ភវិស្សតី”តិ គណ្ហន្តស្ស សស្សតទិដ្ឋីតិ អត្ថោ។ តេនាហ “ភវោ វុច្ចតី”តិអាទិ។ ភវិស្សតីតិ ភវោ, ទិដ្ឋីតិ សព្វកាលំ អត្ថីតិ អត្ថោ។ សស្សតន្តិ សស្សតភាវោ។ វិភវទិដ្ឋីតិ លទ្ធបច្ចយេ “អត្តា”តិ ច “លោកោ”តិ ច គហេត្វា តំ “ន ភវិស្សតី”តិ គណ្ហន្តស្ស ឧច្ឆេទទិដ្ឋីតិ អត្ថោ។ តេនាហ “វិភវោ វុច្ចតី”តិអាទិ។ វិភវិស្សតិ វិនស្សតិ ឧច្ឆិជ្ជតីតិ វិភវោ, ឧច្ឆេទោ។

យំ ន ហិរីយតីតិ យេន ធម្មេន តំសម្បយុត្តធម្មសមូហោ, បុគ្គលោ វា ន ហិរីយតិ ន លជ្ជតិ, លិង្គវិបល្លាសំ វា កត្វា យោ ធម្មោតិ អត្ថោ វេទិតព្វោ។ ហិរីយិតព្វេនាតិ ឧបយោគត្ថេ ករណវចនំ, ហិរីយិតព្វយុត្តំ កាយទុច្ចរិតាទិធម្មំ ន ជិគុច្ឆតីតិ អត្ថោ។ និល្លជ្ជតាតិ បាបស្ស អជិគុច្ឆនា។ យំ ន ឱត្តប្បតីតិ ឯត្ថាបិ វុត្តនយេនេវ អត្ថោ វេទិតព្វោ។ ឱត្តប្បិតព្វេនាតិ បន ហេតុអត្ថេ ករណវចនំ, ឱត្តប្បិតព្វយុត្តេន ឱត្តប្បស្ស ហេតុភូតេន កាយទុច្ចរិតាទិនាតិ អត្ថោ។ ហិរីយិតព្វេនាតិ ឯត្ថាបិ វា ឯវមេវ អត្ថោ វេទិតព្វោ។ អភាយនកអាការេនាតិ បាបតោ អនុត្រាសនាការេន។

“យំ ហិរីយតី”តិអាទីសុ អនន្តរេ វុត្តនយេន អត្ថោ វេទិតព្វោ។ និយកជ្ឈត្តំ ជាតិអាទិំ ឧដ្ឋាតីតិ អជ្ឈត្តសមុដ្ឋានា។

និយកជ្ឈត្តតោ ពាហិកាចតោ ពាហិទ្ធា បរសន្តានេ សមុដ្ឋានំ ឧតិស្សាតិ ពាហិទ្ធា សមុដ្ឋានា។ អត្តា ឯវ អធិបតិ អត្តាធិបតិ, អជ្ឈត្តសមុដ្ឋានត្តា ឯវ អត្តាធិបតិតោ អាគតតោ អត្តាធិបតេយ្យា។ លោកាធិបតេយ្យត្តិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ លជ្ជាសភាវសណ្ឋិតាតិ បាបតោ ជិគុច្ឆនសភាវេន អវដ្ឋិតា។ ភយសភាវសណ្ឋិតត្តិ បាបតោ ឧត្តាសនសភាវេន អវដ្ឋិតំ។ អជ្ឈត្តសមុដ្ឋានាទិតា ច ហិរោត្តប្បានំ តត្ថ តត្ថ បាកដភាវេន វុត្តា, ន បន តេសំ កទាចិបិ អញ្ញមញ្ញវិប្បយោគតោ។ ន ហិ លជ្ជំ និព្ភយំ, បាបភយំ វា អលជ្ជំ អត្ថីតិ។

ទុក្ខន្តិ កិច្ចំ, អនិដ្ឋន្តិ ច អត្ថោ។ វិប្បដិក្កូលការហិមិមិ ធម្មានុធម្មបដិបត្តិយា វិលោមការណេ។ តស្សា ឯវ វិបត្តិកំ ទុប្បដិបត្តិ សារំ ព្ពដ្ឋំ ឯតស្សាតិ វិបត្តិកសារតោ, តស្មិំ វិបត្តិកសារេ។ ឯវំ ហុតោ ច ឧបាទហុតេ សារតក្កេ ឧបាទនេ ច អាគតការណហិតោ ហោតីតិ អាហ “អនាគតេ”តិ។ តស្ស កយិរតិ តស្ស ទុន្នស្ស បុគ្គលស្ស អនាគតទិយនេន បវត្តនចេតនា ចោទនស្សំ។ តស្ស ការណាតិ តស្ស យថាវុត្តស្ស ចោទនស្សស្ស អត្ថិការណា ចោទនស្សតា, អត្ថតោ ចោទនស្សមេវ។ តេនេវាហ “សា អត្ថតោ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតី”តិ។ ចេតនាប្បធានតាយ ហិ សង្ខារក្ខន្ធស្ស ឯវំ វុត្តំ។ ឯតេនាការេនាតិ អប្បដិក្កូលការហិតាការេន។

អស្សទ្ធិយទុស្សីល្យាទិបាបធម្មយោគតោ បុគ្គលោ បាបោ នាម ហោន្តីតិ ទស្សេតុំ “យេ តេ បុគ្គលា អស្សទ្ធា”តិអាទិ វុត្តំ។ យាយ ចេតនាយ បុគ្គលោ បាបសម្បន្នោ នាម ហោតិ, សា ចេតនា បាបមិត្តតា, ចត្តារោបិ ច អរូបិនោ ខន្ធា តទាការប្បវត្តា បាបមិត្តតាតិ ទស្សេន្តោ “សាបិ អត្ថតោ ចោទនស្សតា វិយ វេទិតព្ពា”តិ អាហ។

“សុចំ វចោ ឯតស្មិំ បទក្ខិណគ្គាហិមិអនុលោមសាតេ សាធវេ បុគ្គលេតិ សុព្ពចោតិអាទិនា, “កល្យាណា សន្ធានយោ បុគ្គលា ឯតស្ស មិត្តាតិ កល្យាណមិត្តោ”តិអាទិនា ច អត្ថទ្វយស្ស អត្ថោ វេទិតព្ពោតិ អាហ សោវចស្សតា...បេ... វុត្តបដិបក្ខនយេន វេទិតព្ពា”តិ។ ឯកតោ សោវចស្សតា, កល្យាណមិត្តតា ច។ តេសំ ពន្ធានំ បវត្តិអាការវិសេសា “សោវចស្សតា, កល្យាណមិត្តតា”តិ ច វុច្ចន្តិ, តេ លោកិយាបិ ហោន្តិ លោកុត្តរាបីតិ អាហ “លោកិយលោកុត្តរមិស្សកា កថិតា”តិ។

វត្ថុភេទាទិតា អនេកភេទភិន្នា តំតំជាតិវសេន ឯកជ្ឈំ កត្វា រាសិតោ គយ្ហមានា អាបត្តិយោវ អាបត្តិក្ខន្ធា។ តា បន អន្តរាបត្តិំ អគ្គហេត្វា បញ្ចបិ អាបត្តិក្ខន្ធា អាបត្តិយោ, តានំ បន គហេត្វា សត្តបិ អាបត្តិក្ខន្ធា អាបត្តិយោ។ “ទ្វេមា អាបត្តិយោ, ឯត្តកា អាបត្តិយោ, ឯវញ្ច តេសំ អាបជ្ជនំ ហោតី”តិ ជានតបញ្ញា អាបត្តិកុសលតាតិ អាហ “យា តាសុ”ន្តិអាទិ។ តាសំ អាបត្តីនន្តិ តាសុ អាបត្តីសុ។ តត្ថ យំ សម្ពុទ្ធវត្ថុកាសុ វិយ ឋិតាសុ, ទុវិញ្ញេយ្យវិការកាសុ ច អាបត្តីសុ អសង្ករតោ ចវត្ថានំ, អយំ វិសេសតោ អាបត្តិកុសលតាតិ ទស្សេតុំ ទុតិយំ អាបត្តិគ្គហណំ កតំ។ សហកម្មវាចាយាតិ កម្មវាចាយ សទ្ធិំ។ អាបត្តិតោ វុដ្ឋានបយោគតាយ កម្មភូតា វាចា កម្មវាចា, តទាភូតា អនុសាវនវាចា វេវ “បរិវសាមី”តិ ឯវំ បវត្តវាចា វា។ តាយ កម្មវាចាយ សទ្ធិំ សមការេវ “ទ្វេយាយ កម្មវាចាយ ទ្វេតោ អាបត្តិតោ វុដ្ឋានំ ហោតិ, ហោន្តញ្ច បនេវ ច តតិយេ វា អនុសាវនេយ្យការប្បត្តេ, ‘និសីទិស្សាមី’តិ វា បទេ បរិយោសិតេ ហោតី”តិ ឯវំ តំ តំ អាបត្តីហិ វុដ្ឋានបរិច្ឆេទបរិជាននបញ្ញា អាបត្តិវុដ្ឋានកុសលតា។ វុដ្ឋានន្តិ ច យថាបន្នាយ អាបត្តិយា យថា តថា អនន្តរាយតាបាទនំ, ឯវំ វុដ្ឋានគ្គហណេនេវ ទេសនាយបិ សង្គហោ សិទ្ធោ ហោតិ។

“ឥតោ បុព្ពេ បរិកម្មំ បវត្តំ, ឥតោ បរំ ភវង្គ មជ្ឈេ សមាបត្តី”តិ ឯវំ សមាបត្តីនំ អប្បនាបរិច្ឆេទជាននបញ្ញា សមាបត្តិកុសលតា។ វុដ្ឋានេ កុសលភាវោ វុដ្ឋានកុសលតា, បគេវ វុដ្ឋានបរិច្ឆេទកំ ញាណំ។ តេនាហ “យថាបរិច្ឆិន្នសមយវសេនេវា”តិអាទិ។ វុដ្ឋានសមត្ថាតិ វុដ្ឋាបនេ សមត្ថា។

“ធាតុកុសលតា”តិ ឯត្ថ បថវីធាតុអាទយោ, សុខធាតុអាទយោ, កាមធាតុអាទយោ ច ធាតុយោ ឯតាស្វេវ អន្តោគធាតិ ឯតាសុ កោសល្លេ ឥច្ឆិតេ តាសុបិ កោសល្លំ ឥច្ឆិតមេវ ហោតីតិ “អដ្ឋារស ធាតុយោ ចក្ខុធាតុ...បេ... មនោវិញ្ញាណធាតូ”តិ វត្វា “អដ្ឋារសន្នំ ធាតូនំ សភាវបរិច្ឆេទកា”តិ វុត្តំ។ តត្ថ សភាវបរិច្ឆេទកាតិ យថាភូតសភាវាវពោធិកា។ “សវនបញ្ញា ធារណបញ្ញា”តិអាទិនា បច្ចេកំ បញ្ញា-សទ្ទោ យោជេតព្វោ។ ធាតូនំ សវនធារណបញ្ញា សុតមយា, ឥតរា ភាវនាមយា។ តត្ថាបិ សម្មសនបញ្ញា លោកិយា។ វិបស្សនា បញ្ញា ហិ សា, ឥតរា លោកុត្តរា។ លក្ខណាទិវសេន, អនិច្ចាទិវសេន ច មនសិករណំ មនសិការោ, តត្ថ កោសល្លំ មនសិការកុសលតា។ តំ បន អាទិមជ្ឈបរិយោសានវសេន តិធា ភិន្ទិត្វា ទស្សេន្តោ “សម្មសនបដិវេធបច្ចវេក្ខណបញ្ញា”តិ អាហ។ សម្មសនបញ្ញា ហិ តស្សា អាទិ, បដិវេធបញ្ញា មជ្ឈេ, បច្ចវេក្ខណបញ្ញា បរិយោសានំ។

អាយតនានំ គន្ថតោ ច អត្ថតោ ច ឧគ្គហណវសេន តេសំ ធាតុលក្ខណាទិវិភាគស្ស ជាននបញ្ញា ឧគ្គហជាននបញ្ញា។ សម្មសនបដិវេធបច្ចវេក្ខណវិធិតោ ជាននបញ្ញា មនសិការជាននបញ្ញា។ យស្មា អាយតនានិបិ អត្ថតោ ធាតុយោវ មនសិការោ ច ឧគ្គហណាទិវសេន តេស្វេវ មនសិការវិធិ, តស្មា ធាតុកុសលតាទិកា តិស្សោបិ កុសលតា ឯកទេសេន គហេត្វា ទស្សេតុំ “អបិចា”តិអាទិ វុត្តំ។ សវនំ វិយ ឧគ្គហណបច្ចវេក្ខណានិបិ បរិត្តជាណកត្តាតីតិ អាហ “សវន ឧគ្គហណបច្ចវេក្ខណា លោកិយា”តិ។ អរិយមគ្គក្ខណេ សម្មសនមនសិការានំ និប្ផត្តិ បរិនិដ្ឋានត្តា តេសំ លោកុត្តរតាបរិយាយោបិ លព្ភតីតិ វុត្តំ “សម្មសនមនសិការា លោកិយលោកុត្តរមិស្សកា”តិ។ បច្ចយធម្មានំ ហេតុអាទីនំ អត្តនោ បច្ចយុប្បន្នានំ ហេតុបច្ចយាទិភាវេន បច្ចយភាវោ បច្ចយាការោ, សោ បន អវិជ្ជាទីនំ ទ្វាទសន្នំ បដិច្ចសមុប្បាទង្គានំ វសេន ទ្វាទសវិធោតិ អាហ “ទ្វាទសន្នំ បច្ចយាការាន”ន្តិ។ ឧគ្គហាទិវសេនាតិ ឧគ្គហមនសិការសវនសម្មសនបដិវេធបច្ចវេក្ខណវសេន។

ឋានញ្ច តិដ្ឋតិ ផលំ តទាយត្តវុត្តិតាយាតិ ការណញ្ច ហេតុបច្ចយភាវេន ការណតោ និប្ផាទនតោ។ តេសំ សោតវិញ្ញាណាទីនំ ឯតម្បិ ទុកេ អត្ថោ វេទិតព្វោតិ សម្ពន្ធោ។ យេ ធម្មា យស្ស ធម្មស្ស ការណភាវេន ឋានំ, តេវ ធម្មា តំវិធុរស្ស ធម្មស្ស អការណភាវេន អដ្ឋានន្តិ បឋមនយេ ផលភេទេន តស្សេវ ធម្មស្ស ឋានាដ្ឋានតា ទីបិតា; ទុតិយនយេ បន អភិន្នេបិ ផលេ បច្ចយធម្មភេទេន តេសំ ឋានាដ្ឋានតា ទីបិតាតិ អយមេតេសំ វិសេសោ។ ន ហិ កទាចិ អរិយា ទិដ្ឋិសម្បន្នា និច្ចគាហស្ស ការណំ ហោតិ, អកិរិយតា បន សិយា តស្ស ការណន្តិ។

ឧជុនោ ភាវោ អជ្ជវំ, អជិម្ហតា អកុដិលតា អវង្កតាតិ អត្ថោតិ តយម្បិ អនជ្ជវបដិក្ខេបមុខេន ទស្សេតុំ “គោមុត្តវង្កតា”តិអាទិ វុត្តំ។

ស្វាយំ អកញ្ញេវា កិញ្ចិ យេភុយ្យេន អនេកសតាយ, អគោចរចារិតាយ ច ហោតីតិ អាហ “ឧកេន្ធា ហិ...បេ... ចរតី”តិ។ អយំ គោមុត្តវង្កតា កាយ អាទិតោ បដ្ឋាយ យាវ បរិយោសានា បដិបត្តិយា វង្កភាវតោ។ បុរិមសទិសោតិ បឋមំ វុត្តកិល្លសទិសោ។ ចន្ទវង្កតា កាយ បដិបត្តិយា មជ្ឈដ្ឋានេ វង្កភាវាបត្តិតោ។ នង្គលកោដិវង្កតា កាយ បរិយោសានេ វង្កភាវាបត្តិតោ។ ឯកំ អង្គំ កាយ សន្តាតុកមេវ ឧជុកាវសិដ្ឋិតោ។ អង្គវតាតិ អាការនិទ្ទេសោ, យេនាការេនស្ស អង្គេវា បវត្តតិ, តេនាការនិទ្ទេសោតិ អត្ថោ។ លក្ខីតិ លក្ខី, ហិរិយា, តស្ស ការណា លក្ខណំ, ហិរីតិ អត្ថោ។ លក្ខា ឯតស្ស អត្ថីតិ លក្ខី យថា “សាលី, សាមី”តិ ច, តស្ស ការណា លក្ខីការណា, សា ឯវ លក្ខា។

បរាបរាធាទីនំ អធិវាសនកល្លំ អធិវាសនកលត្តំ។ សុចិសីលតា សោរច្ចំ។ សា ហិ សោភនកម្មរតតា, សុដ្ឋុ វា បាបតោ ឱរតភាវោ វិរតតា សោរច្ចំ។ តេនាហ “សុរតភាវោ”តិ។

“កាយដ្ឋា រូបដ្ឋា”តិអាទីសុ អយំ អបរោ នយោ – កាយករណដ្ឋេនាតិ អត្ថំ អនបេក្ខិត្វា សយមេវ អត្ថតោ កាយករណសភាវតោតិ អត្ថោ។ យសិប្បបរស្ស កាយំ ករោតីតិ, តស្ស ច ឋានបេក្ខត្វា អញ្ញាបេក្ខំ កាយករណត្តំ កាយករណសភាវតា ន ហោតិ, តស្មា យថាវុត្តស្ស ឧបាតីតំ, ក្ខាតុដ្ឋា សាយណ្ណកាយាទិការកានំ កាយការណា កាបន្តិ។ យស្ស ច អញ្ញហិ កាយំ ករីយតិ, តស្ស ច កាយករណសភាវតា នត្ថីតិ, នត្ថិយេវ កាយការណំ។ វេទនាទីនំ បន សភាវសិទ្ធត្តា វេទនាទិកាយស្ស កាយករណសភាវតោ កាយតា វុត្តា។ បថវីអាទិ និទស្សនេន កាយស្ស សភាវសិទ្ធតំយេវ និទស្សេតិ, ន កាយភាវសាយណ្ណំ, និរុឡ្ហត្តា បន កាយ-សទ្ទោ អរូបធម្មេសុ ឯវ វត្តតិ, ន បថវីអាទីសូតិ ន តេសំ កាយការណា។ ន ហិ បថវីអាទិកាយំ ឋបេត្វា កេសាទិកាយេហិ រូបធម្មានំ ឋិយ វេទនាទិកាយំ ឋបេត្វា អញ្ញេន កាយេន អរូបធម្មានំ វោហរិតព្ពេន បិណ្ឌាការេន បវត្តិ អត្ថីតិ។

អថ វា រូបធម្មា វត្ថុធរោយា រូបិធរោយា ច, តេសំ បការសកបការាតិសន្តកាវតោ ឋិតាបិ ការេន បិណ្ឌិ ហោន្តិ, ន ឯវំ អរូបធម្មាតិ តេ អធិវចនសមុទ្ទយា ឋិយ កាយាយតនុក្ខហរិយកាវេន “កាយ”ន្តិ វុត្តា។ បដិឃសមុទ្ទយា ច ន វត្ថុទីនិ ឋិយ ការេន ឋិតា បិណ្ឌិតាតិ “កាយ”ន្តិ វុត្តា, អរូបតាយ ច អញ្ញកាយសភាវត្តា សង្ហិតោយំ, អញ្ញវេឞ្យសភាវត្តា វា វទនតោបិ ហិ រូបយតីតិ រូបំ, កាយយតីតិ កាយន្តិ ឯវ បញ្ញិយបុរិយាតំ សមុគ្គតិ។ រូបយតីតិ ឋិតាបិ ការេន អត្តានំ បការសតីតិ អត្ថោ។ កាយយតីតិ ការេន ឋិតា អបិណ្ឌិភាវតោ អត្តនោ បការសនំ កាយំ ករោតីតិ អត្ថោ។ អារម្មណាធិបតិបច្ចយតាយាតិ សតិបិ រូបស្ស អារម្មណាធិបតិបច្ចយភាវេ ន តំ បរេសម្បាយុត្តំ និព្ពានំ ឋិយ សាតិសយំ កាយនការេន បច្ចយោតិ និព្ពានេន “កាយ”ន្តិ វុត្តំ។

“អវិជ្ជាវ គវតណ្ហា វា”តិ អយំ ទុតោ សត្តានំ វដ្ដមូលសមុទាចារទស្សនត្ថោ។ សមុទាចរតីតិ ហិ សមុទាចារោ, វដ្ដមូលមេវ សមុទាចារោ វដ្ដមូលសមុទាចារោ, វដ្ដមូលទស្សនេន វា វដ្ដមូលានំ បវត្តិ ទស្សិតា ហោតីតិ វដ្ដមូលានំ សមុទាចារោ វដ្ដមូលសមុទាចារោ, តំទស្សនត្ថោតិ អត្ថោ។

ᩑᨠᩮᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ “ᩋᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨧ “ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᨧ ᨣᩉᨱᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᩏᨷᩣᨴᩣᨿ “ᩋᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᨧᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩑᨠᩴ ᩅᩣ ᨡᨶ᩠ᨵᩴ “ᩋᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩏᨷᨽᩮᩣᨣᨽᩪᨲᩴ “ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩔ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ “ᩋᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩔ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ “ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩔ ᩅᩣ ᩅᩈᩮᨶ “ᩋᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᨧᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩈᩉ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩈᩉᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨽᩅᩴ ᩈᩉᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᩉᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩮ᪨ ᨴᩮᩣᩅᨧᩔ-ᩈᨴ᩠ᨴᨲᩮᩣ ᩋᩣᨿ-ᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨴᩮᩣᩅᨧᩔᩣᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨴᩮᩣᩅᨧᩔᩔ ᩅᩣ ᩋᨿᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩮᩣᩅᨧᩔᩣᨿᩴ᪨ ᩋᩣᩅᩮᨱᩥᨠᩔᩣᨷᩥ ᩋᨶᩩᩅᩥᨠ᩠ᨡᨲᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᨿᩮᨶ ᨽᨭᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩅᩮᨧᨲᩣ...ᨷᩮ... ᨽᨭᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨽᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᩉ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩥᨱᩅᨲ᩠ᨳᩣᩁᨠᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨿ, “ᩋᩉᩴ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿᩥᩴ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨧ ᩈᩮᩉᨧ᪨ ᩈᩮᩉᨧ ᩉᩥ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨿ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨲᩥ, “ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨿ ᩋᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨧ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᨠᩣᨿᩥᨠᩴ, ᩅᨧᩦᨠᩴ ᨧ, ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ”ᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᩈᩉ ᨹᩃᩔ ᨩᩣᨶᨶᩅᩈᩮᨶ “ᩈᩉ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᩈᩉ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨮᨷᩥᨲᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩈᩉ ᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᨵᩣᨲᩩᩅᩥᩈᨿᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨷᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨵᩣᨲᩩᨠᩩᩈᩃᨲᩣ᪨ ᨲᨴᩮᨠᨴᩮᩈᩣ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨠᩩᩈᩃᨲᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᨶ ᨷᩩᩁᩥᨾᨷᨴᩮᨷᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᨶᨷᨭᩥᩅᩮᨵᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨶ ᨶᩥᨷ᩠ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᨲᩮᩣ ᩅᩥᨷᩔᨶᩣᨴᩥᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᩑᩅ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨲᩣᩈᩴᨿᩮᩅ ᨵᩣᨲᩪᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᨶᨷᨭᩥᩅᩮᨵᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨷᨬ᩠ᨬᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩋᩣᨿᨲᨶᩅᩥᩈᨿᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨷᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᩣᨿᨲᨶᨠᩩᩈᩃᨲᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᩣᨿᨲᨶᩣᨶᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨩᩣᨶᨶᨷᨬ᩠ᨬᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ “ᩋᨷᩥ ᨧᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨴ᩠ᩅᩦᩈᩩᨷᩥ ᩅᩣ ᨷᨴᩮᩈᩩ ᩅᩣᨧᩩᨣ᩠ᨣᨲᩣᨿ ᩋᩣᨿᨲᨶᨷᩣᩊᩥᨿᩣ, ᨵᩣᨲᩩᨷᩣᩊᩥᨿᩣ ᨧ ᨾᨶᩈᩥᨠᩁᨱᩴ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ , ᨲᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᩩᨱᩣᨲᩥ, ᨣᨶ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨧ ᨵᩣᩁᩮᨲᩥ, “ᩍᨴᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩣᨿᨲᨶᩴ ᨶᩣᨾ, ᩋᨿᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨵᩣᨲᩩ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩈᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᨣᨱᨶᨲᩮᩣ ᨧ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩴ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨧ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨷᨬ᩠ᨬᩣᨴᩥᨠᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨷᨴᩮ ᨷᨶ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨲ᩠ᨲᨿᩴᩈᩣᨷᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩥᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ “ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨲᩔ ᨩᩣᨶᨶᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩮᨶ, “ᨿᨳᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨧ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩴ, ᩑᩅᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣ”ᨲᩥ ᨩᩣᨶᨶᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨩᩣᨶᨶᩴ᪨ “ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨩᩣᨶᨶᩴ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨩᩣᨶᨶᩴ᪨ ᨲᨴᩩᨽᨿᨾ᩠ᨷᩥ “ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᩣᨷᩥ ᩉᩥ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩈᨾ᩠ᨷᨿᩮᩣᨣᨲᩮᩣ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨶᩥᩔᩥᨲᩮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᩁᩉᨲᩥ᪨ ᨿᩣ ᨧ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᨿᩣ ᨧ ᨾᨶᩈᩥᨠᩁᨱᩅᩥᨵᩥᨿᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᩈᩣ “ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨠᩩᩈᩃᨲᩣᨲᩥ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᨶᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ, ᩈᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᨾ᩠ᨾᩈᨶᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᩣᨵᩮᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩣᨴᩥᨷᨭᩥᩉᨲᨲᩮᩣ᪨ ᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᨶᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩣᨵᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᨾ᩠ᨾᩈᨶᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨾᩥᩔᨠᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨮᨷᩥᨲᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᩅᩦᩈᨲᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨴᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩔ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨽᩣᩅᨩᩣᨶᨶᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᨠᩩᩈᩃᨲᩣ᪨

អឆិចាយតំ លយតំ តតោ្យបរេរសំ ត្វុក្កូដំ ត្វុត្តញ្ញា បដិចិរោវាឆាករេលាត អត្តនោ ភ្លបរិ អារោរបត្វា ចាយតំ “អឆិចាយត”ន្តិ ចុត្តំ

អចល្វិកត្តិ អកូដ្ឋន្តំ ចោយតស្សចរេសត បរេរសំ អក្លិស្ស អស្សុតំ អត្វុប្បាងតា អតស្សុរោរបិ អត្តយតតាតិ សកាយតតា ចិត្តស្ស អញ្ញាបរេត្ថា

សរេកា យរេតាការេចា អត្តយតតា ចិត្តត្តិ ចា ចិត្តប្បត្តិ ឲការេត្តត ករេហត្វា តស្ស អត្តុរា ភ្លប្បរេត្តត បីតិសហកាតយរេតត សកាយតតា

អត្តយរេតា ចា បុក្កលេលិ, តស្ស ការេចា អត្តយតតា, សា ត សត្តស្សាតិ បុក្កលជិដ្ឋិតិចារេលាត្វំ “ចិត្តស្សា”តិ ចុត្តំ អឆិចាយតលក្ខលា លត្តិ

អឆិចាយតលត្តិ ស្វុចិសីលតា ឈរេសារត្វុំ សា ហិ ឈរេសាកតកាយុ្រតតា ស្វុដ្ឋ បិបរេតា ឆូរតការេចា ចិរតតា ឈរេសាត្វុំ តោតាហ

“ស្វុរតការេចា”តិ

សលិរេលិ ចុត្តិ សលុ្យការេចា, តស្ស ការេចា សាលល្វិ, សលុ្យការតា តំ បត ឮតិរេកាយុ្រលត ចិការេចត្តិ ឃា បិញ្ញូ បចត្តា, តំ ឥរេស្សរេត្តា

“តត្វ ពកយំ សាលល្យ”ត្តិអាទិយាហ តត្វ អល្វកាតិ សរេចាសចរេលា ទុរេក្ក តិឃ្យាសបិល្វិរេឃា, អហិន្ធត្តកាឌីតិ ចា ភ្លដ្ឋិតាតិ “អល្វកាតី”តិ

ចឥត្តិ ៉ រេចក្កុរុក្កស្ស បត ក្យសិតស្ស អល្វាតិ ចិឃ ភ្លដ្ឋិតា ត្វុល្លបិល្វិរេឃា, កល្វិរេឃា ចា អល្វកា ឮឆ បត ឮាបដ្ឋតកក្កសាជិកាចរេតា

អល្វកបកតិការេចត ចាចា “អល្វកា”តិ ចុត្តា បគ្យតាញ្ជំ ចិឃ ឈរេសាតំ ឈ្យសឃយាតា បចិសត្តិ កក្កសា ឥដ្ឋត្វា ឈោការេឆត តិន្ថត្តត្តា

តស្ស បរិចារេក្វុតា ឈោការេឆសាយត្តា បុរេរ សំចឥន្ធតារី ឈបិរី, សា ចិឃ ស្វុកុយារា យុត្វុកា ចាចា ឈបិរី ចិឃាតិ ឈបិរី តត្វាតិ “ការិតា

រេហាតី”តិ ចុត្តាឃ កិរិឃាឃាតិបិ ឈឃាងតា សយុចតិ, តត្វ ចាចាឃាតិ ចា “សលុ្យការតា”តិអាទិតា តំ ចាចំ បចត្តឃយាតំ ឈចតតំ

ឥរេស្សតិ សរេយ្យាងកស្ស បុក្កលស្ស យុត្វុកាការេចា យដ្ឋចំ សរេយ្យាងកយុត្វុកាការេចា អាយិរេសត អលក្ខុយារេតត, តចា ឥរេយុត ចាតិ ខ្ពីហិ ល៊ិរេដ្ឋា

អាយិសស្ស, ឥយុស្ស ច អលិរេកត អត្តនោ បរស្ស ច អត្តុរេ សយុចត្តស្ស ហិ លិដ្ឋស្ស ចិចរស្ស រេកឥស្ស បដិសត្វុរលំ បិឥហតំ សក្កលុ្យត្តំ

បដិសត្វុរោរា តំ សរុបរេតា, បដិបត្តិរេតា ច បិញ្ញូឥស្សតយុរេលត ចិការេចតុំ “អភិឆរេយុបី”តិអាទិយាហ អក្កិ អក្កហេត្វាតិ អក្កិ អត្តនោ

អក្កហេត្វា ភ្លរេដ្ឋសឥាតត្តិ បិញ្ញូឃា, អដ្ឋកចាឃ ច ភ្លដ្ឋិសតំ បិញ្ញូចល្លតាតិ បិញ្ញូឃា អត្វចល្លតា ឥយុកចាកចតត្តិ

សរេកត្ថាសរេកលតាជិចរេសត ឥយុកចតំ

កត្វុលាតិ កត្វុលាត្រិហ្វុចិហារេយាហ កត្វុលាបុត្តការេកាតិ តស្ស បុត្តការិកាបចារេត្ថូាតំ ចឥតិ បិញ្ញូបរេឥ បត ឃា កាចិ កត្វុលា

“កត្វុលា”តិ ចុត្តា, កត្វុលារេចរេតាចិយុត្តិតិ បត អប្បតាប្បត្តាច យេត្តាឃបិ ឲរេសច តរេឃា ស្វុចិ-សដ្ឋរេតា ការេច ឃ្យ-កាទ៊ិ, ត្វា-ការស្ស

ច ឲ-ការារេឥសំ កត្វា អឃំ តិរេដ្ឋសាតិ អាហ “ឈរេសារេចឃ្យត្តិ ស្វុចិការេចា”តិ រេហាត្យ តាច ស្វុចិការេចា ឈរេសារេចឃ្យំ, តស្ស បត

យេត្តាបុត្តកាកតា កឆត្តិ អាហ “ចុត្តយ្យិ រេចត”ត្តិអាជិ

យដ្ឋា សតិ ឲតស្សាតិ យដ្ឋស្សតិ, តស្ស ការេចា យដ្ឋស្សត្វុំ, សតិបដិបរេក្ខា ឥរេយុា, ត សតិឃា អកាចយត្តុំ ៉ ឃស្វា បដិបរេក្ខ សតិ តស្ស ចរេសត

សតិចិកតា ចិប្បត្វុត្វា តាយ រេហាតិ, តស្វា ចុត្តំ “សតិចិប្បចារេសា”តិ “អស្សតី”តិអាជីស្វុ អ-ការោរា បដិបរេក្ខ ឥដ្ឋរេត្ថា, ត សត្តបដិរេសរេធ

ភ្លឥរេក លិត្យ ចិឃ ឈរេឃត ចិត្តុំ អាររេយុលា បិលចត្តា ចិឃ តិដ្ឋតិ, ត ឆ្លកាហតិ, សា បិលិបតតា ឈរេឃត កហិតយ្យិ អាររេយុលំ សយុស្សាតិ ត

សរតិ, សា សយុស្សតតា ឃចា ចិន្ថាបដិបក្ខា អចិន្ថា ចិន្ថាឃ បហាតត្វរេតា, ឲចំ សយ្យដ្ឋញ្ញាបដិបក្ខ អសយ្យដ្ឋញ្ញា, អចិន្ថារេឃច

ឥន្ទ្រិយសំវរភេទោតិ ឥន្ទ្រិយសំវរវិនាសោ។ អប្បដិសង្ខាតិ អបច្ចវេក្ខិត្វា អយោនិសោ ច អាហារបរិភោគេ អាទីនវានិសំសេ អវីមំសិត្វា។

អប្បដិសង្ខាយាតិ ឥតិកត្តព្ពតាយ អប្បច្ចវេក្ខណាយ ភាវំ អញ្ញាណំ អប្បដិសង្ខាន និមិត្តំ ។ អកប្បតោ ការណត្តិ តាយ អនភិរតិយំ ញាណំ, តត្ថ តត្ថ បច្ចវេក្ខណាញាណេន្តេន បច្ចវេក្ខណាយ ឧបទ្ទុតំ លោលុប្បតាញាណេន និប្បរិយាយេន ឧបក្កភាវនា ភាវនា នាម, យា ច តទត្ថា, តទុភយញ្ញា ភាវេតព្វស្សេវ ឥន្ទ្រិយត្ថំ, ន ភាវិតភាវនស្សាតិ វុត្តំ “ភាវេតព្វស្ស ឧប្បត្តិ ពល”ន្តិ។ តេនាហ “យា កុសលានំ ធម្មានំ អាសេវនា ភាវនា ពហុលីកម្ម”ន្តិ។

កាមំ សព្វយុត្តធម្មេសុ ចិរការេនាបិ ពលវន្តោ ឧប, បដិបក្ខេហិ បន អកម្បនីយតា សាតិសយំ ពលវន្តោតិ វុត្តំ “អស្សទ្ធិយេ អកម្បនេនា”តិ។ បច្ចនីកធម្មេហិ យេន សេវា សមានំ អនិច្ចានិតា វិវិធេនាការេន ទស្សនេន វិបស្សនា បញ្ញា ។ តំ អាការំ គហេត្វាតិ សមានាការំ គហេត្វា។ យេនាការេន បុព្ពេ អសិតំ អត្ថទ្ធំ ឧទ្ធុមំ ភាវនាវីថិបដិបន្នំ ហុត្វា វិត្តំ សមាហិតំ ហោតិ, តំ អាការំ គហេត្វា សល្លក្ខេត្វា។ និមិត្តេនេវាតិ ការណេន។ “ឯកេវ ននេយា”តិ ឧបមិតា បគ្គហោ ច តំ អាការំ គហេត្វា បុន បវត្តេតព្វស្ស បគ្គហស្ស និមិត្តេន បគ្គហនិមិត្តន្តិ ឧបយុត្តំ អធិវសតិ, តស្សេវ សមេន វុត្តនយានុសារេន វេទិតព្វា។ បគ្គហោ ចីរិយំ កោសជ្ជបក្ខេនេ វិត្តស្ស បតិតុំ អទត្វា បគ្គណ្ហនេន។ អវិក្ខេបោ ឯកគ្គតា វិក្ខេបស្ស ឧទ្ធច្ចស្ស បដិបក្ខភាវេន បដិសង្ខានិប្ផត្តិភាវេន លោកុត្តរធម្មានំ បដិសង្ខានពលភាវេន, តទា បុព្ពេ បវត្តាការសល្លក្ខណេន សមថបគ្គហានំ ឧបវិ បវត្តិសង្ខាតេន សមថនិមិត្តស្សាបិ វិស្សជ្ជនា វុត្តា។

យថាសមាទិន្នស្ស សីលស្ស ខណ្ឌាទិភាវោ ឆិទ្ទាទិភាវោ សីលវិនាសនោ អសំវរោ សមាទិន្នវិនាសិកាតិ “អខណ្ឌ ឆិទ្ទ”ន្តិអាទិ (វិ៑ និ៑ ១៑៣៣; ម៑ ៨៣; មិក៑ ៥៨១) នយប្បវត្តាយ សមាទិន្នយា ទស្សិកា៑

សីលស្សសមាទានំ នាម សព្ពការេន តស្ស អត្ថនានុបាទនត្ថំ អាហ “សមាទានតោ បរិបូរណតោ”តិ។ បរិបូរេត្វា ហិ សមាទាន-សម្ពន្ធិ ទានសិលសីលំ នាម សីលវិសោធនេនេន អក្ខណ្ឌាទិប្បហានំ ចិត្តិ បរិបូរិភូតំ ការណត្តិ អខណ្ឌាទិវិសមាទិន្នយា បរិបូរិការេន បវត្តំ ការណំ។

វិសុទ្ធិបរិបន្ថំ សមត្ថិ វិត្តវិសុទ្ធិអាទិសុបរិវិសុទ្ធិយា បច្ចយា ភវិតុំ សមត្ថំ។ សុវិសុទ្ធមេវ ហិ សីលំ តស្សា បទដ្ឋានំ ហោតីតិ។ វិសុទ្ធិ បរិបន្ថំ សមត្ថំ ទស្សនត្ថំ ការណទស្សនវិសុទ្ធិ, បរមត្ថវិសុទ្ធិនិប្ផាទនេ បរិបន្ថំ សុបនតំ សមត្ថំ កម្មស្សកតាការណាទិសមាទស្សនំ ។ តេនាហ “អភិធម្មេ”តិអាទិ។ ឯត្ថ ច “ឯកំ អក្កុសលំ កម្មំ នោ សក, ឯកំ បន កម្មំ សក”ន្តិ ឯវំ ទ្វេវិធេន អត្ថយេន ច កម្មស្សកតាញាណទស្សនំ កម្មស្សកតាទស្សនំ។ តេនាហ “ឯត្ថ ច”តិអាទិ។ “បនេន កតមឿ”តិ ឯកំ និទស្សនេន វុត្តំ យថា បនេន កតំ, ឯវំ អត្តនា កតមឿ សកកម្មំ នាម ន ហោតីតិ។ អត្តនា ច សុស្សាហិតេន បនេន កតំបីតិ ឯវំ ច អនត្វា ទដ្ឋព្ពោ។ យសិញ្ចិតំ បរស្ស សុស្សាហិតេន កតំ,

តម្បិ សកកម្មំ ភាយ ហោតីតិ អយមេត្ថ អធិប្បាយោ។ អត្តកញ្ញាតតោតិ ជិគុច្ឆិការិសត្តអត្តចិភាវសតោ។ អត្តជាតតោតិ ញ្ញាឆលោកត្តបរលោកត្តបរយត្តានំ ឧប្បាទកតោ។ អារក្ខការេន "អនិច្ចំ ទុក្ខំ អនត្តា"តិ បចត្តម្បិ ចតុសច្ចា លក្ខណានិ បដិវិជ្ឈន្តិ វិបស្សនាញាណំ អនុលោមេតិ តទេវ បដិវិជ្ឈនតោ។ បរមត្ថសច្ចានំ និដ្ឋានំ ន វិលោមេតិ ន វិរោធេតិ ឧកេត្តេតេវ សម្បាបកតោ។

ញាណទស្សនន្តិ ញាណភូតំ ទស្សនំ, តេន យក្កំ ចនតិ។ តំសម្បយុត្តេនេវ វីរិយន្តិ បធានមគ្គសម្បយុត្តំ វីរិយមាហ។ សន្តាបិ មគ្គបញ្ញា ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិយេវាតិ ទស្សេតុំ "អបិចា"តិអាទិ វុត្តំ។ អយមេវ ច តយោ អភិជ្ឈាបច្ចយា (ធ. ស. ៣៣០) សេតីតិ ទស្សេន្តោ "អភិធម្មេ បតា"តិ អាទិ អាហ។

យស្មា និរោធោ ការ សហេតុកប្បញ្ញាណំ, តស្មា និរោធាចត្តំ ឧបាទា ការិតព្ពតោ ទស្សនវសេន បចត្តញាណំ។ ទេតាហ "ជាតិក្ខយ"ន្តិអាទិ។ ការណន្តិ ឧតស្មាតិ ឧបំ, ជាតិ ឧច ឧបំ ជាតិក្ខយំ។ និរោធាតីយន្តិ និចិដ្ឋិតព្ពំ ការិតព្ពំ ស្វាតាទិតព្ពំ។ ធាតន្តិ ការណំ, ចតុតិ អត្ថោ។ និរោធជាតស្សាតិ ឧប្បន្ននិរោធស្ស។ ឧបិយបដានន្តិ ឧបិយេន បចេត្តតព្ពំ វីរិយំ។

កុសលានំ ធម្មានន្តិ និលឹនំ អនវជ្ជធម្មានំ។ កាមតាយាតិ ឧប្បាទនេន ចឌ្ឍនេន ច។ អសក្កច្ចស្សាតិ "អលំ ឧត្តាចតា, កចំ ឧត្តាចតា"តិ សន្តោសាបត្តិវសេន ន សក្កច្ចស្ស។ កិរយ្យាការតាតិ កិរយ្យា កិរយ្យា ឧប្បាទនីយា។ ចោរោនាតន្តិ សន្តោចំ អសមត្ថតំ។ ធុស្សនំ ធុដ្ឋំ សក្កច្ចំ, តច្ចំ ឧតស្ស សក្កច្ចីតិ អសក្កច្ចំ, តស្ស ភាវោ អសក្កច្ចតា។ វីរិយប្បចារេហ ចត្តយានេ អត្ថោ ឧច បដិការំ និចត្តំ បដិចាតំ, តំ តស្ស អត្ថីតិ បដិចាតី, ន បដិចាតី អប្បដិចាតី, តស្ស ភាវោ អប្បដិចាតិតា។ សក្កច្ចកិរិយតាតិ កុសលានំ ការណេ សក្កច្ចកិរិយតា។ អាទរកិរិយតា។ សាតច្ចកិរិយតាតិ សតតមេវ ការណំ។ អដ្ឋិតកិរិយតាតិ អត្ថោ អដ្ឋេបត្វា ឧណ្ឌំ អកត្វា ការណំ។ អនោលីនវុត្តិតាតិ ន លីនប្បវត្តិតា។ អនិក្ខិត្តឆន្ទតាតិ កុសលច្ឆន្ទស្ស អនិក្ខិបនំ។ អនិក្ខិត្តធុរតាតិ កុសលការណេ វីរិយធុរស្ស អនិក្ខិបនំ។ អាសេវនតាតិ អាទរេន សេវនា។ ភាវនាតិ វឌ្ឍនា ព្រូហនា។ ពហុលីការោតិ បុនប្បុនំ ការណំ។

តិស្សោ វិជ្ជាតិ បុព្ពេនិវាសានុស្សតិញាណំ, ទិព្ពចក្ខុញាណំ អាសវក្ខយញាណន្តិ ឥមា តិស្សោ វិជ្ជា។ បដិបក្ខវិជ្ឈនដ្ឋេន បុព្ពេនិវុត្ថក្ខន្ធាទិកំ វិទិតការណដ្ឋេន វិទិដ្ឋា យុត្តីតិ វិមុត្តិ។ ទ្វាយំ វិមោក្ខោ បដិបក្ខវិកមេនេន, បដិមោក្ខវិកមេនេន ច ព្រូហិតព្ពោតិ តទុភយំ ទស្សេតុំ "ឧតុ ចា"តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ យេន វិមោក្ខេន សមាបត្តិយោ បច្ចនីកធម្មេហិ សុដ្ឋុ មុត្តា, តតោ និរាសង្កតាយ អារម្មណេ ច អភិរតា, តំ វិមោក្ខំ ឧបនិធាយ តា អធិកំ មុច្ចនតោ, អារម្មណេ អធិមុច្ចនតោ ច អធិមុត្តិយោ ភាយាតិ វុត្តំ "ចិត្តស្ស ច អធិមុត្តី"តិ។ មុត្តត្តាតិ សព្ពសង្ខារេហិ វិមោក្ខេន និស្សដត្តា វិមុត្តិ។

ខយេ ញាណន្តិ សមុច្ឆេទវសេន កិលេសេ ខេបេតីតិ ខយោ, អរិយមគ្គោ, តប្បរិយាបន្នំ ញាណំ ខយេ ញាណំ។ បដិសន្ធិវសេនាតិ កិលេសានំ តំតំមគ្គវជ្ឈានំ ឧប្បត្តិយោគ្គេ ខន្ធសន្តានេ បុន សន្ទហនវសេន។ អនុប្បាទក្ខយេតិ តំតំផលេ។ អនុប្បាទបរិយោសានេតិ អនុប្បាទការា មគ្គា អនុប្បាទា, តស្ស បរិយោសានេ, កិលេសានំ វា អនុប្បជ្ជនសង្ខាតេ បរិយោសានេ, ភគ្គេតិ អត្ថោតិ។

ទុកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

តិកវណ្ណនា

៧០. ធម្មតោ អញ្ញ កត្វា នន្ទីតិ ទស្សេតុំ កត្តុសាធនវសេន “លុព្ភតីតិ លោភោ”តិ វុត្តំ។ លុព្ភតិ តេន, លុព្ភនមត្តមេវន្តិ ករណភាវសាធនវសេនបិ អត្ថោ យុជ្ជតេវ។ ទុស្សតិ មុយ្ហតីតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ អកុសលញ្ច តំ អកោសល្លសម្ភូតដ្ឋេន ឯកន្តាកុសលភាវតោ មូលញ្ច អត្តនា សម្បយុត្តធម្មានំ សុប្បតិដ្ឋិតភាវសាធនតោ, ន អកុសលភាវសាធនតោ។ ន ហិ មូលកតោ អកុសលានំ អកុសលភាវោ, កុសលាទីនញ្ច កុសលាទិភាវោ។ តថា សតិ មោមូហចិត្តទ្វយេ មោហស្ស អកុសលភាវោ ន សិយា។ តេសន្តិ លោភាទីនំ។ “ន លុព្ភតីតិ អលោភោ”តិអាទិនា បដិបក្ខនយេន។

ទុច្ចរិតានីតិ បច្ចយតោ, សម្បយុត្តធម្មតោ, បវត្តិអាការតោ ច ន សុដ្ឋុ អសម្មា បវត្តិតានិ។ វិរូបានីតិ ពីភច្ឆានិ សម្បតិ, អាយតិញ្ច អនិដ្ឋុបត្តា។ កាយេនាតិ កាយទ្វារេន ករណភូតេន។ កាយតោតិ កាយទ្វារតោ។ “សុដ្ឋុ ចរិតានី”តិអាទីសុ វុត្តវិបរិយាយេន អត្ថោ វេទិតព្វោ។ យស្ស សិក្ខាបទស្ស វីតិក្កមេ កាយសមុដ្ឋានា អាបត្តិ ហោតិ, តំ កាយទ្វារេ បញ្ញត្តសិក្ខាបទំ។ អវីតិក្កមោ កាយសុចរិតន្តិ ចារិត្តសីលស្ស វសេន វទតិ, វារិត្តសីលស្សបិ វា, យស្ស អករណេ អាបត្តិ ហោតិ។ វចីទុច្ចរិតសុចរិតនិទ្ធារណេបិ វុត្តនយានុសារេន វេទិតព្វំ។ ឧភយត្ថ បញ្ញត្តស្សាតិ កាយទ្វារេ, វចីទ្វារេ ច បញ្ញត្តស្ស។ សិក្ខាបទស្ស វីតិក្កមោ ច មនោទុច្ចរិតំ មនោទ្វារេ បញ្ញត្តស្ស សិក្ខាបទស្ស អភាវតោ, តយិទំ ទ្វារទ្វយេ អកិរិយសមុដ្ឋានាយ អាបត្តិយា វសេន វេទិតព្វំ។ អវីតិក្កមោតិ យថាវុត្តាយ អាបត្តិយា អវីតិក្កមោ មនោសុចរិតំ។ “សព្វស្សាបិ សិក្ខាបទស្ស អវីតិក្កមោ មនោសុចរិត”ន្តិ កេចិ។ តទុភយញ្ហិ ចារិត្តសីលំ ឧទ្ទិស្ស បញ្ញត្តំ សិក្ខាបទំ, តស្ស អវីតិក្កមោ សិយា កាយសុចរិតំ, សិយា វចីសុចរិតន្តិ។

បាណោ អតិបាតីយតិ ឯតាយាតិ បាណាតិបាតោ, តថាបវត្តា ចេតនា, ឯវំ អទិន្នាទានាទយោបីតិ អាហ “បាណាតិបាតាទយោ បន តិស្សោ ចេតនា”តិ។ វចីទ្វារេបិ ឧប្បន្នា កាយទុច្ចរិតំ ទ្វារន្តរេ ឧប្បន្នស្សាបិ កម្មស្ស សនាមាបរិច្ចាគតោ យេភុយ្យវុត្តិយា, តព្ពហុលវុត្តិយា ច។ តេនាហុ អដ្ឋកថាចរិយា –

“ទ្វារេ ចរន្តិ កម្មានិ, ន ទ្វារា ទ្វារចារិនោ;

តស្មា ទ្វារេហិ កម្មានិ, អញ្ញមញ្ញំ វវត្ថិតា”តិ។ (ធ។ ស។ អដ្ឋ។ កាមាវចរកុសលទ្វារកថា);

វចីទុច្ចរិតំ កាយទ្វារេបិ វចីទ្វារេបិ ឧប្បន្នាតិ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្វំ។ ចេតនាសម្បយុត្តធម្មាតិ មនោកម្មភូតាយ ចេតនាយ

សម្បយុត្តធម្មា. កាមវីកម្មក្ខនាយ បន ចេតនាយ សម្បយុត្តា អភិជ្ឈាទយោ តំ តំ បក្ខិកា វា ហោន្តិ អន្តោហារិកា វាតិ.
ចេតនាសម្បយុត្តធម្មា មនោទុច្ចរិតន្តិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ. តិវិធស្ស ទុច្ចរិតស្ស អករណវសេន បវត្តា តិស្សោ ចេតនាបិ
វិរតិយោបិ កាយទុច្ចរិតំ កាយិកស្ស វីតិក្កមស្ស អករណវសេន បវត្តនតោ, កាយេន បន សិក្ខាបទានំ សមាទិយនេ សីលស្ស
កាយទុច្ចរិតការេ វត្តន្តាយេវ នត្ថិ. ឯសេវ នយោ វចីទុច្ចរិតេ.

កាមបដិសំយុត្តាតិ ឯត្ថ ទ្វេ កាមា វត្ថុកាមា ច កិលេសកាមា ច. តត្ថ វត្ថុកាមបក្ខេ អារម្មណករណវសេន កាមេហិ បដិសំយុត្តា
វិតក្កា កាមវិតក្កា. កិលេសកាមបក្ខេ បន សម្បយោគវសេន កាមេន បដិសំយុត្តាតិ យោជេតព្ពា.
“ព្យាបាទបដិសំយុត្តា”តិអាទីសុ សម្បយោគវសេនេវ អត្ថោ វេទិតព្ពោ. ព្យាបាទវត្ថុបដិសំយុត្តាបិ ព្យាបាទបដិសំយុត្តាតិ
ភាសន្តរេន ទុក្ខមហាបិ យោជេតុំ លព្ភតេវ. វិហិំសាបដិសំយុត្តាតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ. វិហិំសន្តិ ឯតាយ សត្តេ, វិហិំសនំ វា ឯសា
សត្តានន្តិ វិហិំសា, តាយ បដិសំយុត្តា វិហិំសាបដិសំយុត្តាតិ ឯវំ សទ្ទត្ថោ វេទិតព្ពោ. អប្បិយេ អមនាបេ សង្ខារេ អារព្ភ
ព្យាបាទវិតក្កុប្បត្តិ អដ្ឋនាឃាតវសេន ទីបេតព្ពា. ព្យាបាទវិតក្កស្ស អវធិំ ទស្សេតុំ “យាវ វិនាសនា”តិ វុត្តំ. វិនាសនំ បន
បិឡនាទិបិ ហោតិ ឯវាតិ. “សង្ខារេ” ហិ ទុក្ខាបេតព្ពោ នាម នត្ថី”តិ កស្មា វុត្តំ, ននុ យេ “ទុក្ខាបេតព្ពោ”តិ ឥច្ឆិតា សត្តសញ្ញិតា, តេបិ
អត្ថតោ សង្ខារា ឯវាតិ? សច្ចមេតំ, យេ បន ឥន្ទ្រិយពទ្ធា សវិញ្ញាណកតាយ ទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ, តស្មា តេ វិហិំសាវិតក្កស្ស វិសយា
ឥច្ឆិតា សត្តសញ្ញិតា. យេ បន ន ទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តិ វុត្តលក្ខណាយោគតោ, តេ សន្ធាយ “វិហិំសាវិតក្កោ សង្ខារេសុ នុប្បជ្ជតី”តិ វុត្តំ.
យត្ថ បន ឧប្បជ្ជតិ, យថា ច ឧប្បជ្ជតិ, តំ ទស្សេតុំ “ឥមេ សត្តា”តិអាទិ វុត្តំ.

នេក្ខម្មំ វុច្ចតិ លោភតោ និក្ខន្តត្តា អលោភោ, នីវរណេហិ និក្ខន្តត្តាបិ បឋមជ្ឈានំ, សព្ពាកុសលេហិ និក្ខន្តត្តា សព្ពេ កុសលា ធម្មា,
សព្ពសង្ខតេហិ បន និក្ខន្តត្តា និព្ពានំ, ឧបនិស្សយតោ, សម្បយោគតោ, អារម្មណករណតោ ច នេក្ខម្មេន បដិសំយុត្តាតិ
នេក្ខម្មបដិសំយុត្តា. នេក្ខម្មវិតក្កោ សម្មាសង្កប្បោ. ឥទានិ តំ ភូមិវិភាគេន ទស្សេតុំ “សោ”តិអាទិ វុត្តំ. អសុភបុព្ពភាគេតិ
អសុភជ្ឈានស្ស បុព្ពភាគេ. អសុភគ្គហណាទេដ្ឋត្ត កាមវិតក្កស្ស ឧជុវិបច្ចនីកទស្សនត្ថំ កតំ. កាមវិតក្កបដិបក្ខោ ហិ នេក្ខម្មវិតក្កោតិ.
ឯវញ្ច កត្វា ឧបរិវិតក្កទ្វយស្ស ភូមិំ ទស្សេន្តេន សព្ពភាគាតិ មេត្តាករុណាឈានាទីនិ ឧទ្ធដានិ. អសុភជ្ឈានេតិ អសុភារម្មណេ
បឋមជ្ឈានេ. អវយវេ ហិ សមុទាយវោហារំ កត្វា និទ្ទិសតិ យថា “ទុក្ខេ សាលា”តិ. ឈានំ បាទកំ កត្វាតិ និទស្សនមត្តំ. តំ ឈានំ
សម្មសិត្វា ឧប្បន្នមគ្គផលកាលេបិ ហិ សោ លោកុត្តរោតិ. ព្យាបាទស្ស បដិបក្ខោ, កិញ្ចាបិ ន ព្យាបាទេតិ ឯតេនាតិ វា អព្យាបាទោ,
មេត្តា, តាយ បដិសំយុត្តោ អព្យាបាទបដិសំយុត្តោ. មេត្តាឈានេតិ មេត្តាភាវនាវសេន អធិគតេ បឋមជ្ឈានេ. ករុណាឈានេតិ
ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ. វិហិំសាយ បដិបក្ខោ, ន វិហិំសតិ វា ឯតាយ សត្តេតិ អវិហិំសា, ករុណា.

តត្ថ ច អលោភាទោសានំ អញ្ញមញ្ញាវិរហតោ តេសំ វសេន ឧប្បជ្ជនកានំ ឥមេសំ នេក្ខម្មវិតក្កាទីនំ អញ្ញមញ្ញំ អសង្ករណតោ វវត្ថានំ
ន ហោតីតិ? នោតិ ទស្សេតុំ “យទា”តិអាទិ អារទ្ធំ. អលោភោ សីសំ ហោតីតិ អលោភោ បធានោ ហោតិ.
និយមិតបរិណតសមុទាចារាទិវសេន យទា អលោភប្បធានោ នេក្ខម្មគុណោ ចិត្តុប្បាទោ ហោតិ, តទា លទ្ធាវសរោ នេក្ខម្មវិតក្កោ

បតិដ្ឋហតិំ តំសម្បយុត្តស្ស បន អទោសលក្ខណស្ស អព្យាបាទស្ស ចេវេត ទយា តស្សេច អព្យាបាទចិត្តក្ការោ សម្ភោចយ្យ, សតិ ច អព្យាបាទចិត្តក្ការេច កស្សចិបិ អចិហេឋនជាតិកតាយ អចិហិំសាចិត្តក្ការោ ច សម្ភោចយ្យ, តេ ត្វាតេរ ធម្មំ តេគ្ខយិកាតិ តស្សេច តេក្ខម្មចិត្តក្កស្ស អត្ថកាមិតោ, សទ្ធបេតា អធិប្បេតេតា "តស្មិំ សតិ ហោតិ, អសតិ ន ហោតិ"តិ តេន្វយាតេតយ្យា កចត្តិំ សេសម្ពេយបិ ត្វាយិភា តេយត អេត្ថ ចេឌិតព្ពោំ ចុត្តតេយតេចាតិ "កាយបដិសំយុត្តា សង្កប្បា កាយសង្កប្បា"តិអាទិតា ចិត្តក្កត្តិកេ ចុត្តតេយតេច (ឌី៍ ដិ៍ ១៍១បប័) ចេឌិតព្ពោ អត្ថេតា អភិត្ថត្តា៍ យទិ ឲចំ កស្មា បុត ទេសតា កតាតិ? តធា ទេសតាយ ញាណក្កាតំ អញ្ញាសយចេវេត ទេសតាយត្តេយេចតំ

កាយចិត្តក្កាឌីតំ ចិយ ក្ខប្បជ្ជតាកាេរា ចេឌិតព្ពោ "តាសុ ធម្មំ សត្តេសុបិ សង្កាេរសុបិ ក្ខប្បជ្ជត្តិ"តិអាទិតាំ តត្ថ ការលយាហ "តំសម្បយុត្តាយេច ហិ ឲតា"តិំ តទេធចាតិ យធា តេក្ខម្មចិត្តក្កាឌីតំ "អសុភបុព្ពការេក កាយាចធេរា ហោតិ"តិអាទិតា កាយាចធេរាទិការោ ចុត្តោ, តទេធច តាសម្បិ តេក្ខម្មសញ្ញាឌីតម្បិ កាយាចធេរាទិការោ ចេឌិតព្ពោំ

កាយបដិសំយុត្តាតិ សម្បយោគចេវេត ការេមត បដិសំយុត្តាំ តក្កតចេវេត តេក្កាំ ចិតេសសតា តក្កតចេវេត ចិតេក្កាំ សង្កប្បនបរិកប្បនចេវេត សង្កប្បាំ អេញ្ញាសុបិ កាយបដិសំយុត្តាសុ ធម្មេសុ ចិជ្ជមាតេសុ ចិតេក្កា ឲច ការេយាបបេធា ធាតុ-សទ្ធោ និទ្ទេសោ ចេឌិតព្ពោ ចិត្តក្កស្ស កាយសង្កប្បប្បចត្តិយា សាតិសយត្តាំ ឲស តេយា ព្យាបាទធាតុអាទីសុំ សញ្ញាបិ អកុសលា ធម្មា កាយធាតុ ហិតញ្ញាសយេហិ កាមិតព្ពធាតុកាចេតា កិលេសកាមស្ស អារម្មណសកាចត្តាតិ អេត្ថាំ ចិហេឋតីតិ ចិពាធតិំ តត្ថាតិ តស្មិំ យធាចុត្តេ កាយធាតុត្តិកេំ សញ្ញាកុសលសង្គហិកាយ កាយធាតុយា ត្វាតេរា ធម្មំ សង្គហេត្វា កធតំ សត្តសង្គហិកា កធាំ តិស្សោ ធាតុយោ អញ្ញាមញ្ញា អសង្ករេតា កធា អសម្មិស្សាំ ត្វាតេរា ធម្មំ កហិតាច ហោត្តីតិ ត្វាតេរា ធម្មំ ធាតុយោ កហិតា ឲច ហោត្តិ សញ្ញាបិ អកុសលា ធម្មា កាយធាតុ"តិ ចុត្តត្តា សាមញ្ញជោតតាយ សចិសយស្ស អតិព្យាបេតតំ តេតាតិ ត្វាតេរធាតុត្តយសង្គហិកាយ កាយធាតុយាំ តីហរិត្វាតិ តិទ្ធាេរត្វាំ ធេស្សតីតិ ឲចំ ភកចា ធេស្សតីតិ ចត្តុំ ចដ្ដតិំ ព្យាបាទធាតុំ...បេ... កធេសិំ កស្មា? បកេច អបចាធា អភិតិចិសត្តិ, តេតា បទំ ក្ខស្សេក្កា បចត្តតិ, ធេបត្វា ចា អបចាទចិសយំ តំ បរិហរេត្តាច ក្ខស្សេក្កា បចត្តតីតិ, ធាតុយោ ហេស លេតេក តិទ្ទេសោហោតិំ

ធម្មកធាតិ "សញ្ញាសង្គហិកា, អសម្មិស្សា ចា"តិ (ឌី៍ ដិ៍ អដ្ឋ៍ ១៍១០៥) អតត្តេរត្តិកេ ចុត្តា ធម្មំ កធាំ តត្ថ ចុត្តតេយត អារេតត្វា កធតចេវេត ចេឌិតព្ពោំ តស្មា តត្ថ ចុត្តអេត្ថំ ត្វាធាបិ អាហរិត្វា ចេឌិតព្ពោ "តេក្ខម្មធាតុយា កហិតាយ ត្វាតេរា ធម្មំ កហិតាច ហោត្តិ"តិអាទិតាំ

សុញ្ញាតដ្ឋេតាតិ អត្តសុញ្ញតាយំ កាយភេចា ការេយា ក្ខត្តេរបទេលិបេត សុញ្ញាតដ្ឋេត ធាតុ ចាតិ កាយធាតុំ ព្រហ្មលោកត្តិ បធមញ្ញាតក្ខមិសញ្ញិតំ ព្រហ្មលោកំ ធាតុយា អាកតដ្ឋាតម្បិ "កាយធាតុ រូបធាតុ"តិអាទិតា ធាតុក្កហេណ កតេំ ភចេត បរិច្ឆិត្តិតព្ពាតិ "កាយភេចា រូបភេចា"តិអាទិតា ភចចេវេត តេទេត្វា បរិច្ឆិត្តិតព្ពោ, ត យាយ កាយចិ ធាតុយា ចេវេតំ យេទេក្កត ច ធាតុយា អាកតដ្ឋាេត ភេចត បរិច្ឆេទោ កាតព្ពោ, តេទេក្កត ភចស្ស អាកតដ្ឋាេត ធាតុយា បរិច្ឆេទោ កាតព្ពោ ភចចេវេត ធាតុយា

បរិច្ឆិន្នតោ។ និព្វុតិ កិលេសវដ្ដវូបសមាតិ និព្វានំ, សា ឯវ សុញ្ញតាយ ធាតូតិ និព្វានធាតុ, និព្វានំ និព្វុតេ ច កិលេសវដ្ដ កម្មវិបាកវដ្ដា និព្វុតា ឯវ ហោតិ។

ហីនធាតុត្តិកោ អភិធម្ម (ធ៓ ស៓ តិកមាតិកា ១៣) ហីនត្តិកេន បរិច្ឆិន្នតន្តិ វុត្តំ “ហីនា ធាតូតិ ទ្វាទស អកុសលចិត្តុប្បាទា”តិ។ តេ ហិ លាមកដ្ឋេន ហីនធាតុ។ ហីនបណីតានំ មជ្ឈេ ភវាតិ មជ្ឈិមធាតុ, អវសេសា តេភូមកធម្មា។ ឧត្តមដ្ឋេន អតប្បកដ្ឋេន ច បណីតធាតុ, នវលោកុត្តរធម្មា។

បញ្ចកាមគុណា វិសយភូតា ឯតស្ស សន្តីតិ បញ្ចកាមគុណិកោ, កាមរាគោ។ រូបារូបភវេសូតិ រូបារូបូបបត្តិភវេសុ យថាធិកតេសុ។ អនធិកតេសុ បន យោ បត្ថនា នាម ន ហោតីតិ ភវភវេន បត្ថនាតិ ទ្វិធា ច គហិតោ។ សស្សតទិដ្ឋីតិ រូបារូបជ្ឈានេសុ និកន្តិ។ ភវភវេន បត្ថនាតិ ភវេសុ បត្ថនាតិ។ ឯវំ ច ទ្វិហិបិ បទេហិ យថាក្កមំ មហគ្គតូបបត្តិភវវិសយា, មហគ្គតកម្មភវវិសយា, ភវទិដ្ឋិសហគតា, ភវបត្ថនាភូតា ច តណ្ហា “ភវតណ្ហា”តិ វុត្តា។ វិភវទិដ្ឋិ វិភវោ ឧច្ឆេទទស្សនំ, វិភវសហគតា តណ្ហា វិភវតណ្ហា។ រូបាវចរបញ្ចកត្ត កាមវិសយា ពលវរាគភូតា តណ្ហា កាមតណ្ហាតិ បច្ចយនយា, “សព្ពេបិ តេភូមកធម្មា កាមនីយដ្ឋេន កាមា”តិ (មហានិ៓ ១) វចនតោ តេ អារព្ភ បវត្តា ទិដ្ឋិវិប្បយុត្តា សព្ពាបិ តណ្ហា កាមតណ្ហាតិ ទុតិយនយោតិ អយមេតេសំ វិសេសោ។

អភិធម្មេ បនាតិ បន-សទ្ទោ វិសេសត្ថជោតនោ, តេន បញ្ចកាមគុណិករាគតោ អញ្ញោបិ កាមាវចរធម្មវិសយោ លោភោ អភិធម្មេ (វិភ៓ ៩១៦) “កាមតណ្ហា”តិ អាគតោតិ ឥមំ វិសេសំ ជោតេតិ។ តិកត្តយេបិ សមានំ តណ្ហាត្តយំ និស្សាយ បវត្តិតទេសនានុសារេន តំ “វារោ”តិ វត្តព្ពតំ អរហតីតិ “ទ្វយិនា វារេនា”តិ វុត្តំ។ ទ្វយិនា វារេនាតិ ទ្វយិនា បរិយាយេនាតិ អត្ថោ។ រូបតណ្ហាទីនំ កាមតណ្ហាយ និស្សិតត្តាតិ បរិគ្គហេត្វា។ នេនាតិ កាមតណ្ហាយ។ និស្សិតត្តាតិ និទ្ទិសេត្វា។ ទ្វេ ននេ ទ្វេ តណ្ហាតិ រូបតណ្ហា អរូបតណ្ហា ចស្សតិ។ ឯតេន “កាមតណ្ហា”តិ សាធារណវចនេន សព្ពស្សបិ លោកស្ស, តស្ស បន “រូបតណ្ហា អរូបតណ្ហា”តិ វិសេសវចនំ យថា កាមគុណិករាគោ រូបរាគោ អរូបរាគោតិ ទស្សេតិ។ និព្វានតណ្ហាតិ ភវនិព្វានេ ភវសមុច្ឆេទេ តណ្ហា។ យស្មា ហិ ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ មនុស្សត្តភាវេ, កាមាវចរទេវត្តភាវេ, រូបាវចរអរូបាវចរត្តភាវេ វិនស្សេ អត្តនោ សម្មា សមុច្ឆេទោ ហោតីតិ ភវនិព្វានំ អារព្ភ បវត្តតិ, តស្មា តំសហគតាបិ តណ្ហា តមេវ អារព្ភ បវត្តតីតិ។

ធម្មវិទ្ធិ តីវិធេបិ ធម្មេ។ យថា តេ ហិ និស្សរិតុំ អប្បទានវសេន កម្មវិបាកវដ្ដេ តំសមង្គីសត្តំ តេនេវ បវាបរប្បត្តិយា បច្ចយការេន សំសារេ នេត្តិ, ឯវំ កិលេសវដ្ដេបីតិ។ សតីតិ បវេសិតោ វិញ្ញាណេ។ រូបាទិកេ ឥតិ រូបវេទនាទិវិការេ។ ការេតីតិ ឆន្ទសមុទយេ វិញ្ញាណាតិ សតិ បវេសិតោ រូបលក្ខណា។ ទិដ្ឋិយា បរិកប្បិតោ ហិ អត្តានំ បវេសិតោ នត្ថិ, ទិដ្ឋិ បន អយំ អត្តាចាតិ។ វិវិធនត្តាតិ ធម្មសភាវំ វិមំសន្តោ។ កិច្ចតីតិ កិលមតិ។ បរាយនតីតិ បវេសោ អាយតតិ។ “សីលេន សុទ្ធិ, វតេន សុទ្ធី”តិ គណ្ហន្តា ហិ វិសុទ្ធិមគ្គំ អតិក្កមិត្វា តស្ស បវេសោ អាយតតិ នាម។ វិនតិវត្តកា ទិដ្ឋីតិ រូបាទិ-ធម្មេ, បវេន្ទ តេ វា និស្សិតំ, តេនំ វា និស្សយភូតំ, សាមិភូតំ វា កត្វា

បរិកប្បតចនេត បចត្តិយា ចិរតិចត្វកា អត្តនិដ្ឋិ ចិរតិ៍ ចិយតីតិ ឆនេយ្យុ រយ្យា, យិដ្ឋា ចា យតតាកាចនេតា រំរឃិតនេដ្ឋត អយតិ, អប្បដិបជ្ជតត្តិ អនេត្វា៍ ចិបរិយារក្កានេហាតិ អរុម្ហិយនេក្ក "រុម្ហិយនេក្កា"តិ ចិបរឹតក្កានេហា៍

ចិរបរិចាសិឃនេដ្ឋតាតិ ចិរបរិចុត្វតាឃ បុរាណការេចត៍ អារចតនេដ្ឋតាតិ រត្ថតនេដ្ឋត, បចត្តតនេដ្ឋតាតិ អនេត្វា៍ រចតីតិ បចត្តតិ៍ អចឆិអនេត្វា អា-កានេរា, អចឆិ ច យរិឃាឆាកិចិឆិនេកឆនេតា ត្យចិនេឆា៍ តត្វ យរិឃានេឆា កិរិឃំ ឆាហិ កត្វា បចត្តតិ ឃឆា "អា បិដលិបុត្តា ចុនេដ្ឋា នេឆនេចា"តិ៍ អកិចិឆិ កិរិឃំ ញ្យានេបត្វា បចត្តតិ ឃឆា "អា កចក្កា កកចនេតា ឃនេរា បចនេត្តា"តិ៍ អកិចិឆិអនេត្វា អឃំ អា-កានេរា នេចឌិតនេត្តា៍

កត្វចិ នេច្ឆ អារចា អាកតាតិ ចិតឃបិញត្តំ (បិរា៍ ១៦) រត្តាឃាហ៍ តត្វ ហិ "ឌិដ្ឋឆម្មិកាតំ អារចាតំ រំចរាឃ, រម្បរាឃិកាតំ អារចាតំ បដិឈាតាឃា"តិ (បិរា៍ ១៦) ក្តិឆា អារចា អាកតាតិ៍ កត្វឌីតិ តិកតិបិនេត អារចរុនេត្ត, (ត្ថតិចុ៍ ៥៩; រំ៍ តិ៍ ៥៍១៩១) អនេត្ថារុ ច រញអាឃតតរុត្តាឌឹរុ (រំ៍ តិ៍ ៥៍១១១)៍ រញអាឃតតរុនេត្តរុបិ ហិ "តនេឃានេយ អាចុនេរា អារចា កាយារនេចា កចារនេចា អចិដ្ឋារនេចា"តិ តនេឃា ៦ច អាកតាតិ៍ តិរឃំ កនេយត្តិតិ តិរឃកាយិតិឃា៍ ឃត្វា ត្តឆ រារចំ ក្យរលិក្យរលំ កយុំ អារចបរិឃានេឃត នេឆរិតំ, តត្វា បត្វាកតិរំចត្តតឹឃការេចត អារចា អាកតា៍ ត្តយត្វិំ រក្កិតិរុនេត្ត តនេឃា អាកតាតិ៍ ៦ត្វ ឃត្វា អនេត្ថារុ ច អា កចក្កំ អានេកាព្រកំ បចត្តនេត្តរុ យាតាឌឹរុ ចិដ្ឋយានេតរុ អត្តត្តតិឃាឌិក្កាហចនេរត, អកិញ្យាបតយឌការលចនេរត អារចរឌិរតា ច ៦នេតរំនេឃច, ត អនេត្ថារំ, តត្វា ៦នេតនេរូច អារច-រនេត្ថា តិរុញនេហា ឌនេដ្ឋត្តា៍ ត នេចត្វ "ឌិដ្ឋារនេចា តាកនេតា"តិ ចិនេត្តតត្តំ កចតល្យាឃ, កចឌិដ្ឋិឃាបិ កចារចក្កហនេលនេតច កហិតត្តា៍ កាយារនេចា តាយ កាយតនេដ្ឋត, អារចតនេដ្ឋត ច៍ ចុត្តានេឃច អត្វនេតា តិត្ថាតាការលនេតា៍

កានេយ ៦រតិ កនេចរតិ ៦តាឃាតិ កានេយរតា, កាយាតំ អកិបត្វតាចនេរត, បរិនេឃដ្ឋិចនេរត, បរិក្យដ្ឋាតចនេរត ចា បចត្តរានេកា៍ កនេចរតា បត កចបត្វតា, កចាកិរតិកចនេត្ថ្យរាតចនេរត បចត្តរានេកា ៍ ឌិដ្ឋិកតិករម្យុតរ្យ្យាតិ អត្ថាតិត្តិនេឃហិ បរិកប្បិតរ្យ្យ, រម្ភាចិតរ្យ្យ ច៍ ព្រាហ្មចរិឃរ្យ្យាតិ តនេបិបក្កុយរ្យ្យ៍ តនេឆកដ្ឋត្តិ តាហិ រាកឌិដ្ឋិហិ រហនេឌកដ្ឋំ៍ កយុត្តិ អក្យរលកយុំ៍ តយ្យិ ហិ កាយាឌិនេក តិត្ថាត្តតាឆិដ្ឋាតាឌិចនេរត បចត្តិ "៦រតី"តិ ចុច្ចតិ៍ អត្តក្កាហិកា ឌិដ្ឋិតិ តិឆរ្យ្យតយត្តនេយតំ៍ ឃា កាចិ បត យិដ្ឋាឌិដ្ឋិ តនេបិបក្កុយនេហត្យកា ព្រាហ្មចរិនេឃរតា ៦ច៍

អាការរល្លាតត្តិ ចិរិដ្ឋាការាចដ្ឋាតំ កត់ចិឆត្តិ ហិ នេកត បការនេត រល្លិតំ, រយចដ្ឋិតត្តិ អនេត្វា៍ រត្ថត្វនេតា បត ចិឆហតំ ចិរិដ្ឋាការនេត អចដ្ឋាតំ ចិឆា, ចិឌឹឃតិ ចិរឌិរាការនេត ឆបឹឃតីតិ ចិឆា, នេកាដ្ឋារនេរា៍ ចិឆហតនេតា ហឹតាឌិចនេរត ចិចិនេឆតាការនេត ឆហតនេតា ដ្ឋបឆារលនេតា ចិឆា, យានេតាច៍ នេរឃ្យរឌិរហឹតាតំ ចនេរតាតិ នេរឃ្យរឌិរហឹតកាចាតំ ឃាឆាចា៌ ឃាឆាចក្ខតាតំ ចនេរត៍ តនេឃា យាតា ចុត្តា នេរឃ្យនេឃ្យច ដ្ឋប្បដ្ឋតកា៍ ៦រ តនេឃា រឌិរហឹនេតរុបិ៍ នេតតាហ "អឃញ្យាយានេតា"តិអាឌិ៍ ត្តឆាតិ ឃឆាដ្ឋិនេដ្ឋ តចចិនេឆបិ យានេត ចត្វចិការេកត ឆនេរ្យតំ "តត្វា"តិអាឌិ ចុត្តំ៍ រាដ្ឋតនេច្ឆច បត្តាឌិតាតត្ថា ដ្ឋប្បដ្ឋតិ កត្វា? នេត ចិនេររនេតា អត្តាតំ នេរឃ្យនេតា ឆហត្តិតិ៍ ត្តឆាតិ តយតំ ចិត្វារនេតា ឆនេរុនេត្តា "រាឌា ហិ"តិអាឌិយាហ៍ នេកា យឃា រឌិនេរា អត្វិតិ នេកា-រនេត្ថា បដិនេក្កបនេត្វា, អនេត្ថា

សទិសោ នត្ថីតិ អធិប្បាយោ។ ឯតេសំយេវាតិ ទាឡ្ហំ, បណ្ឌិតានញ្ច។ ឧប្បជ្ជតិ សេដ្ឋវត្តកត្តា តស្ស។ “ហីនោហមស្មី”តិ មានេនបិ ឯសេវ នយោ។

“កោ មយា សទិសោ អញ្ញោ រាជបុរិសោ អត្ថី”តិ វា “មយ្ហំ អញ្ញេហិ សទ្ធិំ កិំ នានាករណ”ន្តិ វា “អហមេត្ថ ធិ នាមាមេវ…បេ… នាមាហ”ន្តិ វាតិ សទិសស្ស សេយ្យមានាទីនំ តិណ្ណំ បវត្តិអាការទស្សនំ។

ទានាទីនន្តិ អាទិ-សទ្ទេន កតិក កម្មករាទីនំ បរាធីនវុត្តិកានំ គហណំ។ អាទិ-សទ្ទេន វា គហិតោ ឯវ “បុក្កុសចណ្ឌាលវេនយោបី”តិ សមេវ ទស្សេតិ។ តត្ថ ច មានោ នាមានំ និប្បក្ខរោសោ, សោ កថំ ហីនមានេ សង្គហិតោតិ? សោបិ អវករណមុខេន ហីនោហមស្មីតិ បវត្តនតោ នាមំ ហីនោតិ វុច្ចតិ “កិំ ទាសោ នាម អហន្តិ ឯវំ មានេន ករោតី”តិ។ តថា ហិស្ស យាថាវមានតា វុត្តា។

យាថាវមានា សទិសត្តិ វិយ, អត្តនិដ្ឋិ វិយ ច ន មហានិទ្ទោ, តស្មា តេ ន អបាយគមនីយា។ អយាថាវមានចិត្តកោដា ហិ តេ យាថាវមានា “អនុមត្តមុក្កដ្ឋោ”តិ ច តស្ស អនិច្ចមហានុហាវិតាយ វុត្តា។ វុត្តិយតិយមក្កេហិ ច តេ អយាថាវំ បហីយន្តិ, តេ ឧក្កដ្ឋអាទិកតរា, ឧក្កដ្ឋអាទិកតយា ច។ មានោ ហិ “អហំ អស្មី”តិ បវត្តិយា ឧបរិមក្កេន សមុគ្ឃាតិយា ឧគ្ឃដិតបច្ចនីកោ ហុត្វា បហីយតិ។ អយាថាវមានា នាម អយាថាវចិត្តកោដាយ, តេនេវ តេ មហានិទ្ទការេន បឋមមក្កេន្ត វុត្តា។

អតីតិ សតំ គតោតិ បវត្តតីតិ អទ្ធា, កាលោតិ អាហ “តយោ អទ្ធាតិ តយោ កាលោ”តិ។ សុត្តន្តបរិយាយេនាតិ ភទ្ទេករត្តសុត្តាទីសុ (ម॰ និ॰ ៣.២៧២) អាគតនយេន។ តត្ថ ហិ “យោ ចាវុសោ មនោ, យេ ច ធម្មា, ឧភយមេតំ បច្ចុប្បន្នំ, តស្មិំ ចេ បច្ចុប្បន្នេ ឆន្ទរាគបដិពទ្ធំ ហោតិ វិញ្ញាណំ, ឆន្ទរាគបដិពទ្ធត្តា វិញ្ញាណស្ស តទភិនន្ទតិ, តទភិនន្ទន្តោ បច្ចុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ សំហីរតី”តិ (ម॰ និ॰ ៣.២៨៤) អទ្ធាបច្ចុប្បន្នំ សន្ធាយ វុត្តំ។ តេនាហ “បដិសន្ធិតោ បុព្ពេ”តិអាទិ។ ឯកត្តនន្តិ តេសំ វុត្តិបដិសន្ធីនំ វេមជ្ឈេបច្ចុប្បន្នោ អទ្ធា, យោ បុព្ពន្តាបរន្តានំ វេមជ្ឈោតិ “បុព្ពន្តាបរន្តេ កង្ខតិ, (ធ॰ ស॰ ១១៦៣) បុព្ពន្តាបរន្តេ អញ្ញាណ”ន្តិ (ធ॰ ស॰ ១០៦៧, ១១០៦, ១១៦២) ឯវមាទីសុ “បុព្ពន្តាបរន្តា”តិ ច វុច្ចតិ។ ខណត្តយំ ធម្មោ អតីតំសេន សង្គហិតោតិ អាហ “ខណតោ ឧទ្ធំ អតីតោ អទ្ធា នាមា”តិ។ តថា អនុប្បន្នោ ធម្មោ អនាគតំសេន សង្គហិតោតិ អាហ “ឧប្បាទតោ បុព្ពេ អនាគតោ អទ្ធា នាមា”តិ។ ខណត្តយេតិ ឧប្បាទេ, ឋិតិ, ភង្គោតិ តីសុ ខណេសុ។ យទា ហិ ធម្មោ ហេតុបច្ចយេហិ សមាហិតោ ឧប្បជ្ជតិ, យទា ច វេតិ, ឋិតិ ភង្គេសុបិ ខណេសុ ឋិតិក្ខណេ វិយ បច្ចុប្បន្នោតិ។ ធម្មានំ ហិ បាកកាលបរិច្ឆិន្នំ វត្តន្តំ ឧទ្ទយា, វិនាសកាលបរិច្ឆិន្នំ វយា, តទុភយវេមជ្ឈំ ឋិតិ។ យទិ ឯវំ អទ្ធា នាមា ធម្មោ ឯវ អាបន្នោតិ? ន ធម្មោ, ធម្មស្ស បន អវត្ថាភេទោ, តញ្ច ឧបាទាយ លោកេ កាលសមញ្ញាតិ ទស្សេតុំ “អតីតានាគតោ ច នាម អយ”ន្តិអាទិ វុត្តំ។ វុត្តាតិ វុត្តស្មិំ លោកេ។ តេនេវ វោហារេនាតិ តំ តំ អវត្ថាវិសេសំ ឧបាទាយ ធម្មោ “អតីតោ អនាគតោ បច្ចុប្បន្នោ”តិ យេន វោហារេន វោហរីយតិ, ធម្មប្បវត្តិមត្តតាយ ហិ បរមត្ថតោ អវិជ្ជមានោបិ កាលោ តស្សេវ ធម្មស្ស បវត្តិអវត្ថាវិសេសំ ឧបាទាយ តេនេវ វោហារេន “អតីតោ អទ្ធា”តិអាទិនា វុត្តោ។

អន្ត-សទ្ទោ លោកេ បរិយោសានេ, កោចិ យំ តិរុឡ្ហហោតិ តទត្ថំ ទស្សេន្តោ "អន្តោយេវ អន្តោ"តិ អាហ, កោចិ អន្តោតិ អត្ថោ បរការកោតិ បរិយន្តោ អយតិ គច្ឆតិ គចប្បវត្តោ តិដ្ឋតិ ឧត្តោតិ អន្តោ, កោចិ អយតិ តិដ្ឋតកយន្តិ អន្តោ, ឃុសាតិ សោ បន "ឧបេចន្តោ ទុក្ខស្សា"តិ (យ. តិ. ១.១៩១; ន. តិ. ១.៣៧) ទុត្តត្តា ទុក្ខក្ខយស្ស បរិយន្តោតិ អាហ "បរការកោ"តិ អយុតិ បរិគុយ្ហតិ ហិឡញ្ញាយតីតិ អន្តោ, លិយកោ អយុតិ គាគសោ ពាយតីតិ អន្តោ, អំសោតិ អាហ "កោដ្ឋាសោ អន្តោ"តិ សន្តោ បរយត្តតោ ចិន្តយាតោ ការយោ ឆយុសយុហោតិ សក្កាយោ, ឧន្ត, តេ បន អរិយសច្ចកថា ពុទ្ធានំបុត្តាតិ ទុត្តំ "បញ្ញាបិតាគក្កន្តា"តិ បុរិយតណ្ហាតិ យេសំ តិដ្ឋតិកា, តតិដ្ឋតិតោ បនេច សិទ្ធា តណ្ហា អប្បចត្តិកុតត្តិ តប្បចត្តតិ តទុកយំ ឧត្តាតិ តេសំ អប្បចត្តិដ្ឋាតកុតំ យទិ "សក្កាយោ អន្តោ"តិអាទិនា អញ្ញមញ្ញំ ចិកត្តិតាយ ទុក្ខសច្ចានយោ គហិតា, អថ កស្មា យក្កោ ន គហិតោតិ អាហ "យក្កោ បនា"តិអាទិ តត្ថ ដ្ឋបិយត្តាតិ ដ្ឋបិយការតោ, សយ្យាបកហេតុការតោតិ អត្ថោ

យទិ បន ហេតុយត្តក្កហណេនេវ ហេតុ គហិតោ ហោតិ, ននុ ឧចំ សក្កាយក្កហណេនេវ តស្ស ហេតុភូតោ សក្កាយសមុទយោ គហិតោ ហោតីតិ? តស្ស គហណេ សន្តតទុកោ ចិយ, សប្បច្ចយទុកោ ចិយ ច ទុកោចាយំ អាបជ្ជតិ, ន តិកោ យថា បន សក្កាយំ គហេត្វា សក្កាយសមុទយោបិ គហិតោ, ឧចំ សក្កាយនិរោធំ គហេត្វា សក្កាយនិរោធុបិយោ គហេតព្ពោ, ឧចំ សតិ ចតុក្កោ អយំ អាបជ្ជេយ្យ, ន តិកោ, តស្មា ហេតុយត្តក្កហណេន ហេតុក្កហណំ ន ចិន្តេតព្ពំ អយំ បនេត្ថ អធិប្បាយោ យុត្តោ សិយា – ពុទ្ធ សក្កាយសក្កាយសមុទយា អនាទិកាលិកា, អសតិ មគ្គភាវនាយំ បច្ចយានុបរមេន អបរិយន្តា ច, តិដ្ឋន្តិ បន អប្បច្ចយត្តា អត្តនោ តិច្ចតាយ ឧច សព្ពទាភាវីតិ អនាទិកាលិកោ, អបរិយន្តោ ច ពុតិ ពុយាតិ តីហិ សច្ចានិ មហាភេទោ ពុយាយ សភាវតាយ "តយោ អន្តា"តិ តិកំ កត្វា ទស្សេតិ អរិយមគ្គោ បន គតាទិ គរហទិ លព្ភមានោ ន តថាតិ តស្ស អតិចិយ ទុល្លភបិតុការណំ ជិនបតំ តិកតោ ពាហិកតោតិ អយមេត្ថ អត្ថនយោតិ

ទុក្ខតាតិ ទុក្ខភាវោ, ទុក្ខំ យេវ វា យថា ទេវោ ឧច ទេវតា ទុក្ខ-សទ្ទោ វាយំ អទុក្ខសភាវេសុបិ សុខុបេក្ខាសុ កត្ថិ អតិដ្ឋតាចិវេសំ ដ្ឋបិតាយ បវត្តតីតិ តតោ តិវត្តេន្តោ សភាវទុក្ខវាចិនា ឧពោន ទុក្ខ-សទ្ទេន ចិសេសេត្វា "ទុក្ខទុក្ខតា"តិ អាហ កថតិ ហិ ឧបក្កតោ តំសភាវេបិ អត្ថ អញ្ញស្ស ធម្មស្ស យេន ពោធិ សទិសតាលេសេន ញុតិចារាសញ្ញាតិ ចិសេសិតព្ពតា យថា "រូបរូបំ តិលតេល"ន្តិ (ចិក. អដ្ឋ. បកិណ្ណកថា) វា សង្ខារភាវតាតិ សង្ខតភាវេន បច្ចយេហិ សង្ខរីយន្តីតិ សង្ខារា, អទុក្ខមសុខវេទនា សង្ខរីយមានត្តា ឧច ហិ អសារកតាយ បរិទុព្ពលភាវេន គក្កដ្ឋាតិមុខក្ខលោសុ ចិយ អត្ថលិកក្ខលោបិ ចិតាឆប្បត្តា ឧច ហុត្វា សង្ខារា បចត្តន្តីតិ អាហ "សង្ខតត្តា ឧប្បាទវយបតិបីឡិតត្តា"តិ តស្មាតិ យថាទុត្តការណតោ អញ្ញទុក្ខសភាវវិរហតោតិ ទុក្ខទុក្ខតាចិបរិណាមទុក្ខតាសង្ខាតស្ស អញ្ញស្ស ទុក្ខសភាវស្ស អភាវតោ ចិបរិណាមេតិ បរិណាមេ, ចិគមេតិ អត្ថោ តេនាហ បបញ្ចសូទនិយំ "ចិបរិណាមទុក្ខាតិ តត្តិភាវោ ទុក្ខ"ន្តិ អបរិញ្ញាតចត្តុកានញ្ហិ សុខវេទនុបរមោ ទុក្ខតោ ឧបដ្ឋាតិ, ស្វាយមត្ថោ បិយចិប្បយោគេន ជិនបតព្ពោ តេនាហ "សុខស្ស ហិ"តិអាទិ បុព្ពេ ទុត្តនយោ បនេសតិស្សិតោ ទេវតាចិរេសសមត្ថចិសយត្តាតិ អនេចរេសតោ សង្ខារទុក្ខំ ទស្សេតុំ "អបិចា"តិ ទុតិយនយោ ទុត្តោ តត្ថ ច "សព្ពេ សង្ខារា ទុក្ខា"តិ (ធ. ប. ១៧៨) ចចនតោ

សុខទុក្ខវេទនានម្បិ សង្ខារទុក្ខតា អាបន្នាតិ ? សច្ចមេតំ, សា បន សាមញ្ញោទាហរណភាវបចារក្ខេតន ឧភតោទុក្ខតាវចនេន និវត្តិយតីតិ នាយំ វិរោធោ· តេនេវាហ “ឧបេក្ខា ទុក្ខវេទនំ សុខវេទនញ្ញា”តិ·

មិច្ឆាសភាវោតិ “ហិតសុខាវហោ នេ កស្សចី”តិ ឯវំ អាសីសិតោបិ តថា អភាវតោ, អសុភាទីសុ វិយ

“សុភ”ន្តិអាទិវិបរីតប្បវត្តិតោ ច មិច្ឆាសភាវោ, មុសាសភាវោតិ អត្ថោ· មាតុឃាតកាទីសុ បវត្តមានាបិ ហិ ហិតសុខំ ឧប្បាទេន្តី

បវត្តន្តីតិ តេ ឥច្ឆា “ហិតសុខាវហា នេ កស្សចន្តី”តិ អាសីសិតា ហោន្តិ· តថា អសុភាសុខាទិកាននត្តេសុ សុភាទិវិបរិយាសវឹហតាយ

អានន្តរិយកម្មនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋីសុ បវត្តិ ហោតីតិ តេ ឥច្ឆា អសុភាទីសុ សុភាទិវិបរីតប្បវត្តិកា ហោន្តិ· វិបាកទានេ សតិ

ខន្ធភេទានន្តរមេវ វិបាកទានតោ និយតោ, មិច្ឆត្តា ច សោ និយតោ ចាតិ មិច្ឆត្តនិយតោ· អនេកេសុ អានន្តរិយេសុ កតេសុ យំ តត្ថ

ពលវំ, តំ វិបច្ចតិ, ន ឥតរានីតិ ឯកស្សវិបាកទានកាលេ និយតតា ន សក្កា វត្តុំ “វិបាកទានេ សតី”តិ វុត្តំ· ខន្ធភេទានន្តរន្តិ

ចុតិអនន្តរន្តិ អត្ថោ· ចុតិ ហិ មរណក្ខេន្ធ “ខន្ធានំ ភេទោ”តិ (ទី· និ· ២·៣៨០; ម· និ· ១·១២១; ៣·៣៧៣; វិភ· ២៣៣) វុត្តា, ឯតេន

វចនេន សតិ ផលទានេ ចុតិអនន្តរោ ឯវ ឯតស្ស ផលកាលោ, ន អញ្ញោតិ ផលកាលនិយមេន និយតតា វុត្តា ហោតិ, ន

ផលទាននិយមេនាតិ និយតផលកាលានំ អញ្ញេសម្បិ ឧបបជ្ជវេទនីយានំ, ទិដ្ឋធម្មវេទនីយានម្បិ និយតតា អាបជ្ជតិ, តស្មា

វិបាកធម្មធម្មានំ បច្ចយន្តរវិកលតាទីហិ អវិបច្ចមានានម្បិ អត្តនោ សភាវេន វិបាកធម្មតា វិយ ពលវតា អានន្តរិយេន វិបាកេ

ទិន្នេ អវិបច្ចមានានម្បិ អានន្តរិយានំ ផលទានេ និយតសភាវា, អានន្តរិយសភាវា ច បវត្តីតិ អត្តនោ សភាវេន

ផលទាននិយមេនេវ និយតតា, អានន្តរិយតា ច វេទិតព្ពា· អវស្សញ្ច និយតសភាវា, អានន្តរិយសភាវា ច តេសំ បវត្តីតិ

សម្បដិច្ឆិតព្ពមេតំ អញ្ញស្ស ពលវតោ អានន្តរិយស្ស អភាវេ ចុតិអនន្តរំ ឯកន្តេន ផលទានតោ·

តត្ថ ឯវំ អញ្ញេសម្បិ ឧបបជ្ជវេទនីយានំ អញ្ញស្មិំ វិបាកទាយកេ អសតិ ចុតិអនន្តរមេវ ឯកន្តេន ផលទានតោ អានន្តរិយសភាវា,

និយតសភាវា ច បវត្តិ អាបជ្ជតីតិ? នាបជ្ជតិ អសមានជាតិកេន ចេតោបណិធិវសេន, ឧបឃាតកេន ច និវត្តេតព្ពវិបាកត្តា

អនន្តរេកន្តផលទាយកត្តាភាវា, ន បន អានន្តរិយានំ បដិបក្ខានាទីនំ ឧបឃាតកានីតិ វិយ អសមានជាតិកំ ផលនិវត្តកំ អត្ថិ

សព្ពានន្តរិយានំ អវីចិផលត្តា, ន ច ហេដ្ឋុបបត្តិំ ឥច្ឆតោ សីលវតោ ចេតោបណិធិ វិយ ឧបរូបបត្តិជនកកម្មពលំ អានន្តរិយពលំ

និវត្តេតុំ សមត្ថោ ចេតោបណិធិ អត្ថិ អនិដ្ឋផលត្តា, អវីចិវិបាកត្តា, ន ច អានន្តរិយុបឃាតកំ កិញ្ចិ កម្មំ អត្ថិ· តស្មា តេសំយេវ

អនន្តរេកន្តវិបាកជនកសភាវា បវត្តីតិ· អនេកានិ ច អានន្តរិយានិ កតានិ ឯកន្តេ វិបាកេ និយតត្តា ឧបរតាវិបច្ចនសភាវានក្កត្តា

និច្ឆិតានិ សភាវតោ និយតានេវ· ចុតិអនន្តរំ បន ផលំ អនន្តរំ នាម, តស្មិំ អនន្តរេ និយុត្តានិ, តន្និព្ពត្តនេន អនន្តរករណសីលានិ

អនន្តរបយោជនានិ វាតិ សភាវតោ អានន្តរិយានេវ ច ហោន្តិ· តេសុ បន សមានសភាវេសុ ឯកេន វិបាកេ ទិន្នេ ឥតរានិ អត្តនា

កាតព្ពកិច្ចស្ស តេនេវ កតត្តា ន ទុតិយំ ចតិសន្ធិំ បដិសន្ធិំ ករោន្តិ, ន សមត្ថតាវិឃាតត្តាតិ នត្ថិ តេសំ និយតានន្តរិយតានិវត្តីតិ· ន

ហិ សមានសភាវំ សមានសភាវស្ស សមត្ថំ វិហនតីតិ· ឯកស្ស បន អញ្ញានិបិ ឧបត្ថម្ភកានិ ហោន្តីតិ ទដ្ឋព្ពានីតិ· សម្មាសភាវោតិ

សច្ចសភាវោ· និយតោ ឯកន្តិកោ អនន្តរមេវ ផលទានតោតិ សម្មត្តនិយមតោ·ន និយតោតិ ឧក្កមថាបិ ន និយតោ· អវសេសានំ

ឥច្ឆានន្តិ កិលេសានន្តរិយកម្មនិយ្យានិកឥច្ឆេហិ អញ្ញេសំ ឥច្ឆានំ·

តយគ្គការេរាតិ តេយា អគ្គការេរាតិ បឌចិការេកា អចិន្ត្រា តេយា តាយ អារេយ្យហស្ស លាឌតេដ្ឋត ខេតតចាហ “តេយា ចិហេតា, អារេលិកោ ង្កប្បេត្កា (យ. តិ. ១.២៥ប៉ី; បរា. ១៧), តេយាក្លូត្កា បគាលិតោ”តិ (សំ. តិ. ១.១៩៖) ច អាឌិ. អចិន្ត្រាហីសេត ចិចិកិច្ឆា ចុត្តា យហតា សេយ្យាេហត សព្ពកាលំ អចិឃុន្តតេតា. អាកយ្យាតិ បត្វា. កព្ភតីតិ “អេហាសិ ត្យ េលា អហំ អតីតយទ្ធាត”ត្តិអាឌិតា (យ. តិ. ១.១ប៉ី; សំ. តិ. ២.២០) កព្ភំ ង្កប្បាឌេតិ សំសយំ អាបជ្ជតិ. អឌិយ្យត្ថិត្យំ ត សេក្កាតីតិ បសាគាឌិយោក្លូចេសត អឌិយ្យត្ថិត្យំ ត សេក្កាតិ. ខេតតាហ “ត សយ្យិសីឌតី”តិ. ឃាចត្តកញ្ញ្យាយស្មិ ចត្តុស្មិ ចិចិកិច្ឆា ត ចិកច្ឆតិ, តាច តត្ត សត្ថាឌិយោក្លូ អតចសេរាច. ត េកចលំ សត្ថាឌិយោក្លូ, តិច្ឆយាឌិយោក្លូបិ តត្ត ត បតិដ្ឋហតិ ឲច.

ត រក្លិតព្ពាតីតិ “ព្ពយាតិ យឃា រក្លិតព្ពាតី”តិ ឲចំ កត្តុម្ភ រក្លាកិច្ចំ តត្តិ បរេតា រក្លិតព្ពេស្សច អកាចេតា. សតិយា ឲច រក្លិតាតីតិ យដ្ឋស្សច្ឆស្ស េខាឌិយ្យលេ ឲច សចាសតំ សយ្ឆិតត្វា សតិយា រក្លិតព្ពាតិ តាយ សព្ពាគាបិ រក្លិតាតិ ឲច. តត្តិ តចាកតស្ស កាយទុច្ចរិតត្តិ តចាកតស្ស កាយទុច្ចរិតំ តាយ តេត្តច, ឃេតា ស្យបរិស្យេត្តា កាយសយាចារេរា កកចេតា. េតា អបរិស្យត្តា, បរិស្យត្តា ឲច អបរិស្យត្តិេហត្យតំ កិេលសាតំ បហីតត្វា. តចាបិ ចិតេយ អបកតព្ពាតាចេសត និយា េតសំ អបិរិស្យត្តិេលេសា, ត កកចេតាតិ ឌេស្សត្យំ “ត បតា”តិអាឌិ ចុត្តំ. តត្ត ចិហារកាទំ អាបត្តិត្តិ ឲកចចតចេសត “អាបត្តិេយា”តិ ឲត្ត អាបត្តិ-សង្ខំ អារេតត្វា េឃាេឌតព្ពា. អកិេឆយ្យាត្យ្របញ្ញាលិក្ខចចតាតិ េហាត្តិ. ឲស តេយា េសេសស្យបិ. “យេតាត្វារេរ”តិ ព្ពឌំ តស្សា អាបត្តិយា អកិរិយសយ្យដ្ឋាតតាយ ចុត្តំ. ត ហិ យេតាត្វារេរ បញ្ញត្តា អាបត្តិ អត្ថិតិ. ទិសាបិេយ្យក្ខចេសតាតិ សចត្តព្ពតាចេសត, ត បត ទុច្ចរិតលក្លូហាបត្តិចេសត, ឃេតា តំ កកចា បដិក្លូបតិ. ឃចា អាឃស្មេតា យហាកប្បិតស្សាបិ “េកច្ឆយ្យំ ចាហំ ង្កេបិសចំ, ត ចា េកច្ឆយ្យំ. េកច្ឆយ្យំ ចាហំ សឈ្ឈាកយ្យំ, ត ចា េកច្ឆយ្យ”ត្តិ (យហាច. ១៧លិ) បរិចិតក្កិតំ. យេតាទុច្ចរិតត្តិ យេតាត្វារិកំ អប្បសត្តំ ចរិតំ. សត្តារា អប្បសត្តតាយ ហិ តំ ទុច្ចរិតំ តាយ ឌាតំ, ត សកាចេតា.

ឃស្មា យហាកាទ្យហិេកា កកចា សេឌចកស្ស េលិកស្ស ហិតស្យហាយ ឲច បដិបជ្ជយាេតា អច្ឆត្តចិេចកព្ញាសយតាយ តត្ថិត្ចទំ ឆយ្យេសតាបតិេតា ចិត្តប្បាឌំ បដិក្លូបេត្តា “ត េលា េត...េប... ង្កប្បាឌេតព្ព”ត្តិ អេចាច, តស្មា េសា េឆេស្ស ចិត្តប្បាឌោ កកចេតា ត បិសំេសាតិ កត្វា យេតាទុច្ចរិតំ តាយ ឌាេតា, តស្ស ច បដិេក្លូេបិ ង្កបិេយ្យក្ខាតិ អាហ “តស្មិំ យេតាទុច្ចរិេត ង្កបិេយ្យក្ខំ អារោរេបត្វា”តិ. កកចេតា បត ឲត្តកយ្បិ តត្តិ, ឃេតា បចារហាស្យត្តេ “ហត្ថ ឌាតិ, កិក្លូេច, បចារេយិ េចា, ត ច េយ កិច្ចិ ករហឆ កាយិកំ ចា ចាចសិកំ ចា”តិ (សំ. តិ. ១.២១៨ី) ចុត្តា កិក្លូសឈ្ឈ “ត េលា យសំ កត្ត កកចេតា កិច្ចិ ករហាយ កាយិកំ ចា ចាចសិកំ ចា”តិ សត្តុ បរិស្យត្តកាយសយាចារាឌិកំ សិេសា សយ្យដិច្ឆិ. អយញ្ញាេលិកតាឆស្ស ទុច្ចរិតាការេចា េខាឌិសត្តក្ខុយិយ្យិ ចរិយាចិរាត្យាេតា អេហាសិ, បេកច ព្យត្តក្ខុយិយត្តិ ឌេស្សេត្តា “អតច្ឆរិយេព្ភាត”ត្តិអាឌិយាហ.

ព្យត្តាតំេឃច ឆយ្យា ក្យហា, ត អេញ្ញាសត្តិ ព្យត្តឆយ្យា. តចា ហិ េត ព្យត្តាតំ អាេចហិកឆយ្យាតិ ចុច្ចត្តិ. តត្ត “តត្តិ តចាកតស្ស កាយទុច្ចរិត”ត្តិអាឌិតា កាយចទីយេតាទុច្ចរិតាកាចចចតំ ឃចាឌិការំ កាយកយ្យាឌីតំ ខាកហាត្យបរិចត្តិតាយ លត្តក្យហាកិត្តតំ, ត

អារេចហិកេសមុត្តានស្សាតិ សន្តាន៎ស្មិំ ញាកាយកម្មាទិកេ ឆាកាលាត្យបរិចត្តិតិ ក្យតោ កាយទ្យុទ្ធិរិតាឌិតំ សម្ពុចា “ញុទ្ធស្ស អប្បដិហតនាកាល”ន្តិអាទិតា ចុត្តាតិ សន្តាន្តាតន្តាលតោ ចិសុំយេច តីលិ ឆាកាលាតិ ចត្យេយាតិបច្ចាកតិបរិច្ឆេទកឆាកាលាតិ ចិយា”តិ ចទត្តិ៍ ឲកំយេច ហុត្វា តីសុ កាលេសុ អប្បដិហតនាកាលំ តាយ សន្តាន្តាតន្តាលយេច៍ តត្ថ លក្ខស្ស ហាតីតិ សទ្ទាសុ ហិតលក្ខស្ស ហាតិ តត្ថ៍ តត្ថ ចិរិយស្សហាតីតិ រលយបចិទេចកចិតក្កាក្យាតស្ស ចិរិយស្ស ហាតិ តត្ថ៍ “តត្ថ ឌចាតិ លិដ្ឋាធិប្បាយេត កិរិយា តត្ថ៍ តត្ថ រចាតិ សហសា កិរិយា តត្ថី”តិ ចទត្តិ, សហសា បត កិរិយា ឌចា “អន្តា កិរិស្សាមី”តិ អន្តាករលំ រចា៍ លលិតត្តិ ចិរដ្ឋានំ ឆារលោត អប្បដំ៍ សហសាតិ ទេចកាឃិតត្តំ ត្យុរិតកិរិយា៍ អញ្ញាចទេដ៏ យទោតិ តិរត្ថទោ ចិត្តសម្បាចាទោ៍ អក្យុសលចិត្តត្តិ អន្តាល្យេបក្កុយាហ, អឃញ្ញា ឌីឈកាលកាតំ បរិទេធា អាក្យុទេលិ ចិយ៍ អយំ បត បរិទេធា អតាក្យុទេលិ –

អតីតំរេស ញុទ្ធស្ស កកចទេតា អប្បដិហតនាកាលំ, អតាកតំរេស, បច្ចុប្បន្តំរេស៍ ព្លទេយហិ តីហិ ឆទេមុហិ សមត្តាកតស្ស ញុទ្ធស្ស កកចទេតា សន្តា កាយកម្មំ ឆាកាលបុព្វាដ្ឋមំ ឆាកាលាត្យបរិចត្តំ, សន្តា ចឌីកម្មំ, សន្តា យទោកម្មំ៍ ព្លទេយហិ លហិ ឆទេមុហិ សមត្តាកតស្ស ញុទ្ធស្ស កកចទេតា តត្ថ លក្ខស្ស ហាតិ, តត្ថ ឆមុទេសតាយ, តត្ថ ចិរិយស្ស, តត្ថ សមាធិស្ស , តត្ថ បញ្ញាយ, តត្ថ ចិមុត្តិយា៍ ព្លទេយហិ ទ្វាទសហិ ឆទេមុហិ សមត្តាកតស្ស ញុទ្ធស្ស កកចទេតា តត្ថ ឌចា, តត្ថ រចា, តត្ថ អប្បដំ, តត្ថ ទេចកាឃិតត្តំ, តត្ថ អញ្ញាចដយទោ, តត្ថ អប្បដិសត្លាត្យេបក្កាតិ៍

តត្ថ អប្បដិសត្លាត្យេបក្កាតិ អន្តាល្យេបក្កា៍ ទេសំ ចុត្តតយេច៍ ឲត្ថ ច តទាកតស្ស អាឌីចបរិរិសុទ្ធិ កាយចឌីយទោសមាចារបរិរិសុទ្ធិយាច សក្កទេហត្វា សមាចារត្តយចទេសត យហាទេឆទេត តិទេកា ទេឌសិទេតា៍

កិច្ចាតាតិ កិច្ចិក្កា៍ ព្លទេយ បត រាកាទេយា បលិញុទ្ធតទេ្ឌត កិច្ចាតា ចិយាតិ កិច្ចាតា៍ ទេតតាហ “កិច្ចាតាតិ បលិទេពធា”តិ៍

អត្យុឌហតទេ្ឌតាតិ អត្យុ អត្យុ ឌហតទេ្ឌត៍ រាកាទេយា អទ្យុបឆមុា ព្លត្តរក្កលា កធំ អត្យុឌហត្តីតិ អាសង្កា តិចទេត្តត្យំ “តត្ថ ចត្ថតី”តិ ចុត្តំ, ឌទ្ឌត្តាតីតិ ចចតសេសា៍ តត្វាតិ តស្មិំ រាកាឌីតំ អត្យុឌហតទ្ឌេ៍ ចត្ថតីតិ សាសទេត, ទេលិទេក ច បរិកដត្តា បច្ចក្ខតាតិ កាទេលាតិ៍ រាទេកាក្ខប្បទេត្តា តិលិលាកទេរា ហុត្វា៍ តស្វា តំសមុដ្ឋាតា ទេតទេឌាឆាត្យ អតិចិយ តិលិលាការទេចត សទ្ធិំ អត្ថតា សហឌាតឆទេមុហិ ហទយប្បទេឌសំ ឈារេបសិ យធា តំ តាហិរា ទេតទេឌាឆាត្យ សតិស្សយំ៍ ទេតត សា កិក្ខតី សុបទេតា ចិយ ញ្យាធិ ឈាឃិត្វា យតា៍ ទេតតាហ “ទេតទេតច ឈាឃិត្វា កាលយកាសី”តិ៍ ទេឌាសស្ស តិស្សយាតំ ឌហតតា បរិកដ៏ ឲចាតិ ព្លតទំ ឌទេស្សត្យំ “ទេយាហចទេសត ហី”តិអាទិ ចុត្តំ៍ អតិចត្តិត្វាតិ អតិក្កមិត្វា៍

ការំ អាហុទេតយ្យក្កិអាឌទេយា តទេយា អក្កិ (ញាហុទេណហិ ព្លទ្ធិតា សត្តិ, ទេត បត ទេតហិ ព្លទ្ធិតមត្តា, ត សត្តាតំ តាឌិសា អត្ថសាឆកា៍ ទេឃ បត សត្តាតំ អត្ថសាឆកា, ទេត ឌទេស្សត្យំ “អាហុតំ ចុច្ចតី”តិអាទិ ចុត្តំ៍ តត្ថ អាឌទេរត ហុតតំ ប្អឌតំ អាហុតត្តិ សក្កាទេរា “អាហុត”ន្តិ ចុច្ចតិ, តំ អាហុតំ អរហត្តិ៍ ទេតតាហ កកចា “អាហុទេតយ្យាតិ កិក្ខុទេច យាតាបិត្យតទេយតំ អធិចចត”ន្តិ (ព្លតិចុ៍ ១០៩)៍ ឃទេក្កត ច ទេត បុត្តាតំ ពាហុការតាយ អាហុទេតយ្យាតិ ទេតសុ សម្មាបដិបត្តិ ទេតសំ ហិតសុលាចហា, តទេក្កត ទេតសុ មិច្ឆាបដិបត្តិ អហិតទ្យក្ខាចហាតិ អាហ “ទេតសុ...

េប... និដ្ឋត្តន្តី”តិ។ ស្វាយមេត្វាតិ យោ មាតាបិតូនំ អត្តនោ ឧបរិ វិប្បដិបន្នានំ បុត្តានំ អនុគ្គហកស្ស បច្ចយការេន អនុគ្គហកេដ្ឋោ, សោ អយមេត្វា។ មិត្តវិន្ទកវត្ថុនាតិ មិត្តវិន្ទកស្ស នាម មាតរិ វិប្បដិបន្នស្ស បុរិសស្ស តាយ ឯវ វិប្បដិបត្តិយា ទីឃំ កាលំ អាបាយិកទុក្ខានុភវនទីបនេន វត្ថុនា វេទិតព្ពោ។

ឋានាតិ តមត្ថំ កស្សបស្ស ភគវតោ កាលេ បវត្តំ វិការេវន្តំ “មិត្តវិន្ទកោ ហិ”តិអាទិ វុត្តំ។ ធនលោភេន, ន ធម្មច្ឆន្ទតាតិ អធិប្បាយោ។ អក្ខោតាកយំ កោនចិ អនុដ្ឋាបនីយតាយ។ និវារេសិ សមុទ្ទបយាតា នាម ធាវត្តរាយាតិ អធិប្បាយេន។ អត្តំ កត្វាតិ អតិក្កមនវសេន ឆិន្នំ បិធានំ អត្តនេ កត្វា។

នាវា អដ្ឋាសិ តស្ស បាបកម្មផលេន វាតស្ស អភាវតោ។ ឯកទិវសំ ទក្ខិណាបេរិតកម្មានុភាវេន សមុត្តិ អនុវត្តិត្វា។ យថា បុរិមាហិ បរេតា យា អនុមានីតិ វុត្តា, ឯវំ អបរាបរាហិបីតិ អាហ “តាហិ ‘បរេតា បរេតា យា អនុមានី’តិ វុច្ចមានា”តិ។ ឧរចក្កធរន្តិ ឧរធារណបចក្កធរំ ឯកំ បុរិសំ ឧបដ្ឋាសិ បាបកម្មស្ស ពលេន។

ចតុត្ថីតិ ចតូហិ អច្ឆរាសទិសីហិ វិមានបេតីហិ, សមប្បិតំ អនុវត្តាតិ វេធនសេវោ អដ្ឋញ្ញាមាតិ រូបាទិកាមគុណេហិ តទា វិនិដ្ឋតរា អដ្ឋ វិមានបេតិយោ អធិគច្ឆិ។ អតិច្ឆតិ អតិច្ឆាបន្នាតេន អតិលោភេន សមត្តាគតត្តា អត្ត អត្ត កាមគុណេ ឋច្ឆេត្វា។ វត្តតិ ឧរវក្ក អាសនោតិ អនត្ថាវហការេន អាសរោតិ។

សោតិ លោហមយិកោ ភត្តា។ បុរិមភវេភវាតិ អនុគ្គហកស្ស បច្ចយតាយ។

អតិវារិតីតិ សាមិកំ អតិក្កមិត្វា វារិតី មិច្ឆាវារិតី។ រត្តិំ ទុក្ខន្តិ អត្តនោ បាបកម្មានុភាវសមុប្បន្នេន ទុក្ខេន ឃោរិតត្តាតទុក្ខំ វេទេត្វាតិ តំ អន្តរាបេត្វា ការណដ្ឋាតកមានំ សន្ធាយ វុត្តំ។ បរបរន្តីតិ បរបរិ កត្វា។ អនុវេទស្សតេ ញាតិ។ មដ្ឋិយោ កោ តិទាយំ តស្ស ឧបក្កន្តុរោទនស្ស, យទិទំ លោហអបិណ្ឌំ ខុមិយំ និដ្ឋកិត្វា បិនេទន ឈិនន្តំ។ តេន វុត្តំ “សោ តថា អកាសិ។ ឧបក្កា អត្តនោទាយិក្ខុ”តិ។

ទុក្ខិលាតិទុត្តារោ បច្ចយា ទិយ្យមានា ទុក្ខត្តិ ឯវតិហិ ហិតឧបលាភិតិ។ តំ ទុក្ខិលំ អរហតីតិ ទុក្ខិលោលយ្យា, កិច្ចសញ្ញោ។ វេទនីវត្ថុ វិមានវត្ថុបេតវត្ថុ (វិ· វ· ៦៩១ អាទយោ) តេសំ អដ្ឋកថាយញ្ច (វិ· វ· ៨៥៥-៨៦០; បេ· វ· អដ្ឋ· ៧១៣-៧២៩) អាគតនយេន វេទិតព្ពំ។

“តិវិធេន រូបសង្គហោ”តិ ឯត្ថ តត្ថ សង្គហោ ឯកវិធោ, សោ កថំ “ចតុព្ពិធោ”តិ វុត្តោតិ? “សង្គហោ”តិ អត្ថំ អវត្វា អភិធម្មត្ថស្ស សង្ខេបេន វុត្តត្តា “តិវិធេន រូបសង្គហោ”តិអាទីសុ (ធ· ស· រូបកណ្ឌ-តិកំ) បទេសុ សង្គហ-សទ្ទោ នាម អត្តនោ អត្ថវសេន ចតុព្ពិធោតិ អយមេត្ថ អត្ថោ។ អត្ថោបិ វា អភិធម្មត្ថវិសេសោ សាមញ្ញេន គហេតព្ពំ បត្វា “តិវិធេន

រូបសង្គហោ”តិអាទីសុ (ធ. ស. រូបកណ្ឌ-តិកេ) “សង្គហោ”តិ វុត្តោតិ ន កោចិ ទោសោ។ លិង្គាទិភេទេ ហិ វិសេសេ តស្ស ឯកវិធតា សិយា, ន តេន យុជ្ជតិ។ “ជាតិសង្គហោ”តិ វុត្តេបិ ជាតិ-សទ្ទស្ស សាបេក្ខសទ្ទត្តា អត្ថតោ ជាតិយា សង្គហោតិ អយមេត្ថ វិញ្ញាយតេវ សម្ពន្ធារហស្ស អញ្ញស្ស អវុត្តត្តា យថា “មាតាបិតុ ឧបដ្ឋាន”ន្តិ (ខុ. បា. ៥.៦; សុ. និ. ២៦៥)។ អដ្ឋកថាយំ បន យថាធិប្បេតមត្ថំ អបរិបុណ្ណំ កត្វា ទស្សេតុំ “ជាតិសង្គហោ” ត្វេវ វុត្តំ។ សមានជាតិកានំ សង្គហោ, សមានជាតិយា វា សង្គហោ សជាតិសង្គហោ។ សញ្ជាយតិ ឯត្ថាតិ សញ្ជាតិ, សញ្ជាតិយា សង្គហោ សញ្ជាតិសង្គហោ, សញ្ជាតិទេសេន សង្គហោតិ អត្ថោ។ កិរិយាយ ឯវរូបិយ សង្គហោ កិរិយាសង្គហោ។ រូបក្ខន្ធគណនន្តិ “រូបក្ខន្ធោ”តិ គណនំ សង្ខ្យានន្តិ រូប្បនសភាវត្តា។ តីហិ កោដ្ឋាសេហិ រូបគណនាតិ វក្ខមានេហិ តីហិ ការណេហិ រូបស្ស សង្គហោ, គណេតព្វតាតិ អត្ថោ។

រូបាយតនំ និបស្សតិ បច្ចក្ខតោ វិជានាតីតិ និទស្សនំ, ចក្ខុវិញ្ញាណំ, និទស្សតីតិ វា និទស្សនំ, ទដ្ឋាការេន, ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស គោចរការេន, តស្ស ច រូបាយតនតោ អនញ្ញត្តេបិ អញ្ញេហិ ធម្មេហិ រូបាយតនំ វិសេសេតុំ អញ្ញំ វិយ កត្វា “សហ និទស្សនេនាតិ សនិទស្សន”ន្តិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ វេទិតព្វោ។ ធម្មសភាវសាមញ្ញេន ហិ ឯកីភូតេសុ ធម្មេសុ យោ នានត្តករោ សភាវោ, សោ អញ្ញោ វិយ កត្វា ឧបចរិតុំ យុត្តោ។ ឯវញ្ហិ អត្ថវិសេសាវពោធោ ហោតីតិ។ ចក្ខុបដិហននសមត្ថោតិ ចក្ខុនា ឃដ្ដនសមត្ថោ។ ឃដ្ដនំ វិយ ច ឃដ្ដនំ ទដ្ឋព្វំ។ វុតិយេន អត្ថវិការេន ទដ្ឋព្វាការសង្ខាតំ តស្ស និទស្សនត្ថិ អនិទស្សនត្ថិ យោជនា។ ឯត្ថ ច ទសន្នំ អាយតនានំ យថារហំ សយំ, និស្សយវសេន ច សម្បត្តានំ, អសម្បត្តានញ្ច បដិមុខភាវេន អញ្ញមញ្ញបតនំ បដិហននំ, យេន ព្យាបារាទិវិការបច្ចយន្តរសន្និធានេ ចក្ខាទីនំ វិសយេសុ វិការុប្បត្តិ។ តត្ថ ព្យាបារោ ចក្ខាទីនំ សវិសយេសុ អាវិញ្ឆនំ, រូបាទីនំ អាបាថគមតា, តត្ថ ច ចិត្តស្ស អាភុជនន្តិ ទ្វយេ អាទិសទ្ទសង្គហិតា។ តេហិ វិការុប្បត្តិយា បច្ចយន្តរព្យាបារតោ អញ្ញត្តំ កត្វា អនុគ្គហុបឃាតតោ វិការោ។ រូបនិស្សយោ បន អប្បធានស្ស បច្ចយោ ទ្វធា គហិតោ។ ការណការណម្បិ ការណមេវាតិ កត្វា គយ្ហតេ សិយា។ តស្សាបិ សង្គហោតិ។ វុត្តប្បការន្តិ “ចក្ខុវិញ្ញាណសង្ខាត”ន្តិ វុត្តប្បការំ។ នាស្ស បដិឃោតិ ឯវម្បិ “វុត្តប្បការ”ន្តិ អានេត្វា សម្ពន្ធោ។ អវសេសំ សោឡសវិធំ សុខុមរូបំ។

សម្បាទេតីតិ សម្បិណ្ឌេតិ។ ចេតនា ហិ អាយូហនរសតាយ យថា សម្បយុត្តធម្មេ យថាសកំ កិច្ចេសុ សំវិទហន្តី វិយ អភិសន្ទហន្តី វត្តយាតា តេនេវ កិច្ចវិសេសេន តេ សម្បិណ្ឌេន្តី វិយ ហោតិ, ឯវំ អត្ថតោ វិបាកធម្មេបិ បច្ចយវសេន សម្បាទេតិ សម្បិណ្ឌេតិ វិយ ហោតិ។ តេនាហ “សហជាត...បេ... រាសឹ ករោតី”តិ។ អភិសម្បាទេតីតិ អភិវិសិដ្ឋំ កត្វា សម្បាទេតិ។ បុញ្ញាភិសម្បាទោ ហិ អត្ថតោ ផលំ ទាតុស្ស ផលតោ អតិវិយ វិសិដ្ឋំ កិច្ចំ កត្វា សម្បាទេតិ បច្ចយតោ, សភាវតោ, បវត្តិអាការតោ ច សយំ ទ្វារេហិ វិសិដ្ឋសភាវត្តា។ ឯវ តយោ ទ្វារេហិបិ បុញ្ញកវផលនិព្វត្តនតោ, អត្តនោ សន្តានស្ស បុនតោ ច បុញ្ញោ។

មហាចិត្តចេតនានន្តិ អសង្ខេយ្យាយុតិប្បាទកាទិមហត្ថការកតាយ មហាចិត្តេសុ បវត្តចេតនានំ។ អដ្ឋេវ ចេតនា ហោន្តិ, យា កាមាវចរា កុសលា “តេរសបី”តិ កប្បា វុត្តំ, តត្ថ “នវា”តិ វត្តព្វំ។ ន ហិ ភាវនា ញាណរហិតា យុត្តាតិ អត្ថយោគំ សន្ធាយាហ “យថា ហី”តិអាទិ។ កសិណបរិកម្មំ ករោន្តស្សាតិ កសិណេសុ ញាតបរិកម្មំ ករោន្តស្ស។ “បថវី បថវី”តិអាទិ ភាវនា ហិ កសិណបរិកម្មំ។ តស្ស ហិ បរិកម្មស្ស សុបគុណភាវតោ អត្ថយុត្តស្ស តត្ថ អាទរាករណេន សិយា ញាណរហិតចិត្តំ។ ឈានបច្ចវេក្ខណាយបិ ឯវមេវ នយោ។ កោចិ

យណ្ឌលការណយ្យិ កាចត៌ កឌារេបត្តិ៍

ឌាតចេវេត បចត្តចិត្តចេតវិកឆយ្យា ឌាត៌, ៣ត្ត ព្យាបិរក្ខតា អាឃ្វហតចេតតា ឌាត៌ អារេក្ខ, ឌាតប្ពា អឆិកិច្ច ្ករបុឌ្ឍីពិ ចុត្តា៍ ៨ចំ ព្ពាតេទេរិសុបិ៍ អយំ វេខ្ពបេឌេវតាតិ អយំ បុញ្ញាកិវខ្ពារេ វេខ្ពបេតា អត្តេឌេវតា, អត្តចណ្ណតាតិ អេត្តា៍

េវាយតវ្សចិេត្តតាតិ អត្ថេយាឌតាបចត្តិឌវ្សតយត្តេយត៌ ឌេដ្ឋាំ៍ ្កេបក្ខាវហកេ៣តាបិ ហិ អត្ថវ្សុរតិ ៨ចាតិ៍ កាយំ តិច្ចវីលំ,
្កេបិវេឆវីលំ, តិឃយវីលយ្យិ វីលេយច, បរិបុណ្ណំ បត វេត្តាក្កវយ្យត្ត វីលំ ឌេវ្សត្ញំ “វីលបុ្ទរណត្តាឃា”តិអាឌិ ចុត្តំ៍ តឃឌវ្សត៌ ចា ៨ត៌,
៣វ្វា “តិច្ចវីលំ, ្កេបិវេឆវីលំ, តិឃយវីលំ វេយាឌិឃិវ្សាយី”តិ ចិហារ៉ ក្ខត្តវ្ស, វេយាឌិឃិត្វា វេយាឌិត្តវីលេ ច ៣វ្វិ, “វាក្ខ វុដ្ឋ”តិ
អាចឌ្ឍត្តវ្ស, ត៌ វីលំ េវាេឆត្តវ្ស ច បចត្តា េចតតា វីលយឃាតិ ៨ចេយត្ត េឃាឌតា េចឌិតត្តា៍

បុេត្តា វេយឆចេវេត កាចតាតេឃា កហិេ៣តិ ព្ពាឌាតិ វេយ្យវតតេឃត ត៌ ឌេវ្សត្ញំ “បដិវេម្មិឌាយំ ចុេត្តតា”តិអាឌិ ចុត្តំ៍ ៣ត្ត អតិច្ចេ៣តិ
អតិច្ចកាចេ៣តា៍ ក្ខេ៣តា, អតត្តេ៣តិ ៨ត្តាបិ ៨េវេច តេឃា៍

៣ត្ត េឃ បញ្ចាបិឌាតក្ខត្ត តាយរ្ទបកាេចត បរិក្កហិតា, េ៣ ឃវ្វា ក្ខារារយ្យេណហិ វេក្ខិ ក្ខារប្យចត្តឆយ្យចេវេត ចិកាក៌ លកត្តិ, ៣វ្វា
ក្ខារលក្កាឌិចេវេត ល លក្កា កហិ៣ា៍ ឃវ្វា បត លក្ខេណវ្ស អតត្តលក្ខណំ ក្ខត្តិកាចំ, ៣វ្វា ៣វ្ស ចិកាចតាឃ ល ឆាត្យេឃា កហិតា៍
៣េ៣ េឃវ្ស កវិេណវ្ស ព្ពាេ៣ ឌាហិរកាត៌ អត្តាកិតិេចេវា, ៣ាតិ ព្ពាេយវំ េវាតាត៌ អារយ្យណកាេចត ្កបដ្ឋាតាការយត្តាតិ, ព្ពាយាតិ បត
៣ាតិ េវាតាតីតិ ឌវ្សតត្ត ឌេវ កវិណាតិ កហិ៣ាតិ៍ ៣េ៣ ក្ខាត្រុបវ្សតាឃ បរិចារកាេចត បដិក្ខលិការចេវេត ក្ខត្តិវ េកាដ្ឋាវា
កហិ៣ា៍ បុេត្តា លត្តចេវេត វេខ្ពបេ៣ ព្ពាេយ ឆយ្យា កហិ៣ា, ព្ពាឌាតិ តាតិវេខ្ពបចិត្តារតេឃត ច យតវិ កា៣ត្តាតិ ឌវ្សតត្ត
ក្ខាឌវាឃ៣តាតិ, អដ្ឋារវ ឆាត្យេឃា ច កហិ៣ា៍ េ៣វ្ស ព្ពាេយ ឆយ្យា វេតិបិ វុត្តាតិរីហអព្យាបិរកាេច ឆយ្យវកាចេ៣ អាឆិបច្ចកាេចត
បចត្តត្តិតិ អតត្តកាចចិកាចតត្ត ព្ពាត្រ្កឃាតិ កហិ៣ាតិ៍ ៨ចំ អេតកេកឌកិត្តាបិ ព្ពាេយ ឆយ្យា ក្ខយិត្តឃបរិឃាបត្តតាឃ តិចិឆាច េហាត្តិតិ
ឌវ្សតត្ត តិេវ្សា ឆាត្យេឃា កហិ៣ា៍ ៨ត្តាចតា តិយិត្ត ឌេវ្សត្ញា បចត្ត ឌេវ្សត្ញំ កាយកចាឌេឃា តច កចា កហិ៣ា៍ ៨ត្តេក
អកិេត្តាឃ្យចិេវេវ បចត្តយតវិការេកាវេល្វត វេណ្យ្សុវុេយវ្ស តិត្តាត្តិ៣យហក្ក៣ឆេយ្យវ្ស យតវិការេរា បចេត្ត៣េត្តាតិ ឌវ្សតត្ត
េវាតអប្យយត្តារ្ទបិតិ កហិតាតិ៍ ៣ត្ត េវាតាតិ តាយ ចុត្តាចេវវារយ្យណាតិ រ្ទបិចចេត្តាតាតិ៍ បុត បច្ចឃបច្ចឃ្យប្យត្តចិកាកេ៣ ព្ពាេយ
ឆយ្យា ចិកឌ្ឍ យតវិកា៣ត្តាតិ ឌវ្សតត្ត បដិច្ចវេយ្យប្យាឌក្កាតិ កហិតាតិ៍ បច្ចឃាការយតវិការេរា ហិ វុេលត, វុដ្ឋ៣េរប្ពា លក្ខណត្តយំ
ចិកាេចតិ, ៣វ្វា េវា បច្ឆេ៣ កហិេ៣ា៍ ៨ចំ ៨េ៣ វេយ្យវតិឃកាេចត កហិតា លត្តាឌិចេវេត េកាដ្ឋាវេ៣ បញ្ចចិវតិចិឆា,
បេកឌេ៣ បត អតីតាឌិេកឌំ អតាយវិត្វា កឃ្យ្យាតា ក្ខិហិ ្កាតាតិ េក្ខវតាតិ េហាត្តិ៍ ព្ពាឌំ ៣ាេចត្ត បិញ្ញព្ពាចចត្តាត៌, អត្តចិចារ៉ បត
ព្ពាឆ្ឆេត្តហិ បរេយត្តយត្តវាយំ ចិវុឌ្ឍយក្កវំចណ្ណតាយំ ចុត្តតេឃតេច េចឌិតត្តា៍

ត បុេត្តាតិ អបុេត្តា៍ ៣វ្ស បុញ្ញ-វេឌ្ឍ ចុត្តចិបរិឃាេឃត អេត្តា េចឌិ៣េត្តា៍ វេត្តាតវ្ស ព្ពាឌ្ឍាតេហត្វត៌ តីចេរណាឌីត៌ វុចិក្ខយ្យតេ៣

រូបតណ្ហាសង្ខាតស្ស ឆ្គន្ទិតស្ស អកាចេតា អតិញ្ញា, អតិញ្ញាយេច “អាសេវញ្ញា”ន្តិ ចុត្តំ តថា ហិ រូបារម្មណំ រូបនិមិត្តារម្មណំ សង្ខាមេវិ ចត្តុត្ថុញ្ញានំ តិប្បរិយាយេន “អាសេវញ្ញា”ន្តិ ចុច្ចតិ។

ចត្តារោ មគ្គា, ហេដ្ឋិមា តយោ ផលដ្ឋាតិ ឲុចំ សត្តចិរេឆា។ តិរេស្សា និរុត្តិ អធិបីលិធិកា តិរេស្សា និរុត្តា។ តាសុ ឌានតាតិ ចា សេរេក្ខា, អរិយបុគ្គលេ ហិ អរិយាយ ឌាតិយា ឌាយមានោ និរុត្តាសុ ឌាយតិ, ន យោនិយំ។ និរុត្តសីលេតិ ចា សេរេក្ខា។ បុគ្គលិធិដ្ឋានាយ ចា ពធាយ សេក្ខស្ស អយត្តិ អញ្ញានាធារលាយក្កុផលត្តយធម្មា សេក្ខបរិយាយេន ចុត្តា។ អសេរេក្ខាតិ ន យត្ត សេក្ខកាចាសង្គា អត្ថិ, តត្ថាយំ បដិសេធោតិ លោកិយតិត្ថានេសុ អសេក្ខកាចតាបត្តិ ឌដ្ឋព្វា។ សីលសមាធិបញ្ញាសង្ខាតា ហិ និរុត្តា អត្ថតោ បដិបក្ខកិលេសេហិ ចិប្បមុត្តា បរិសុទ្ធា ដុបក្កិលេសានំ អារម្មណកាចេបិ អត្ថុបាយតេតា ឲុតា “និរុត្តា”តិ ចត្តំ យុត្តា អដ្ឋសុបិ មគ្គផលេសុ ចិជ្ជន្តិ, តស្មា ចត្តុមគ្គហេដ្ឋិមផលត្តយសមង្គិតោ ចិយ អរហត្តផលសមង្គីបិ តាសុ និរុត្តាសុ ឌានតាតិ ន តំសមង្គិតោ អរហតោ ឆ្គតេរេសំ ចិយ សេក្ខត្តេ សតិ សេក្ខស្ស អយត្តិ ន និរុត្តា សីលំ ឲុតស្សាតិ ន “សេរេក្ខា”តិ ចត្តព្វោ សិយាតិ តន្តិចត្តតំ អសេរេក្ខាតិ យថាចុត្តសេក្ខកាចបដិសេធោ ពតោ។ អរហត្តផលេ ហិ បចត្តមានា និរុត្តា បរិនិដ្ឋិតនិរុត្តកិច្ចត្តា ន និរុត្តកិច្ចំ ករោន្តិ, ពេចលំ និរុត្តាផលកាចេនេច បចត្តន្តិ, តស្មា ន តា និរុត្តាចេនំ អរហត្តិ, តាបិ តំសមង្គី សេក្ខចេនំ, ន ច “និរុត្តសីលេ, និរុត្តាសុ ឌានតា”តិ ច ចត្តព្វតំ អរហតិ។ ហេដ្ឋិមផលេសុ បន និរុត្តា សកពាការមិមគ្គចិបស្សនានិនំ ដុបនិស្សយកាចេតា និរុត្តកិច្ចំ ករោន្តីតិ និរុត្តាចេនំ អរហត្តិ, តំសមង្គិតោ ច សេក្ខចេនំ, “និរុត្តសីលេ, និរុត្តាសុ ឌាតា”តិ ច ចត្តព្វតំ អរហត្តិ។

“និរុត្តីតិ សេរេក្ខា”តិ ច អបរិយោសិតសិរេក្ខា ឌស្សិតាតិ។ អតន្តរមេច “ពិណាសេចា”តិ អាឌិ ចត្វា “ន និរុត្តីតិ អសេរេក្ខា”តិ ចុត្តត្តា បរិយោសិតសិរេក្ខា ឌស្សិតា, ន និរុក្ខារហិតោ តស្ស តតិយបុគ្គលកាចេន ពហិតត្តា។ ចុដ្ឋិប្បត្តសិរេក្ខា ចា អសេរេក្ខាតិ ឲុតត្តំ អេត្ថ សេក្ខធម្មេសុ ឲុច ធិតស្ស ពស្សចិ អរិយស្ស អសេក្ខកាចាបត្តីតិ អរហត្តមគ្គធម្មា ចុដ្ឋិប្បត្តា, យថាចុត្តេហិ ច អត្ថេហិ សេរេក្ខាតិ ពត្វា តំសមង្គិតោ អគ្គមគ្គដ្ឋស្ស អសេក្ខកាចេចា អាបន្នោតិ? ន តំសមង្គិតោ តន្នោហាររេតា។ អរហត្តមគ្គតោ ហិ តិត្ថាតាកោណំ អរហត្តផលំ ឌេរបត្វា បរិន្នានិពិក្ខកោណំ, ចិបាពកាចត្វា, តស្មា ពេត ឲុច សេក្ខធម្មា “អគ្គផលធម្មកាចំ អាបន្នា”តិ សក្កា ចត្តុំ, ព្យុសលសុខតោ ច ចិបាពសុខំ សន្តតរភាយ បណីតតរន្តិ, ចុដ្ឋិប្បត្តា ច ពេត ធម្មា ហោន្តីតិ តំសមង្គី “អសេរេក្ខា”តិ ចុច្ចតីតិ។

ឌាតិមហល្លកោតិ ឌាតិយា ចុឌ្ឍតរោ អឌ្ឍកោតា ចេយោអនុប្បត្តោ។ សោ ហិ រត្តញ្ញុតាយ សេយត្សេនេ ឌាតិធម្មកុលធម្មបធេសុ ធាចនិយប្បត្តិយា ឌាតិខេដរោ នាម។ ខេដរកេណា ធម្មតិ សាយតេ ធិរកាចកោរោ កុណា បដិបត្តិមុទ្ធកោ។ ខេដរោតិ ចក្ខមានេសុ ធម្មេសុ ធិរកាចប្បត្តោ។ សីលធាតិ បរិសុទ្ធេន សាតិសយេន សីលេន សមន្នាកតោ, សីលសម្បន្នោតិ អត្ថោ, ឲុតេន ទុស្សីល្យសង្ខាតស្ស ធាល្យស្ស អកាចមាហ។ សុត្តេយ្យាឌិ ពាហុ សុតំ ឲុតេតាតិ ពាហុស្សុតោ, ឲុតេនាស្ស សុតាធិរហសង្ខាតស្ស ធាល្យស្ស អកាចំ, បដិសង្ខានពលេន ច បតិដ្ឋិតកាចំ ចេតិ។ “ចត្តុត្តំ ឍមាតានំ លិភី”តិ ព្តមិនា តីចេរណាធិសង្ខាតស្ស ធាល្យស្ស អកាចំ, កាចនាពលេន ច បតិដ្ឋិតកាចំ ពេធតិ។ “អាសចានំ លយា”តិអាធិនា អចិជ្ជាសង្ខាតស្ស ធាល្យស្ស សព្ពសោ អកាចំ, ពិណាសចេត្វកាចេន បតិដ្ឋិតកាចត្តស្ស ឌស្សេតិ។ ន ខេត្ត សម្មុតាយ ចាល្យបរិសមាបនំ, អថ ខោ បរេច្ចំ ចាល្យបរិសមាបនន្តិ ឌស្សេន្តោ “ឲុចំ ចុតេត្តសុ ធម្មេសុ”តិអាធិមាហ។ ខេដរកាយពោ ចា

“ទេវោ”តិ ឯវំ ភាយកោ វា·

អនុគ្គហេតេន, បូជេតេន វា អត្តនោ សន្តកំ បរស្ស ទីយតិ ឯតេនាតិ ទានំ, បរិច្ចាគចេតនា· ទានមេវ ទានមយំ· បទបូរណមត្តំ មយ-សទ្ទោ· បុញ្ញញ្ច តំ យថាវុត្តេនត្ថេន កិរិយា ច កត្តព្វតោតិ បុញ្ញកិរិយា· បរេសំ បិយមនាបតាវហនតោទីនំ អានិសំសានំ បុព្ព…បេ… វត្ថុភាវតោ វត្ថូតិ សង្ខេបតោ (ទី· និ· ៣·៣០៥; ទី· និ· អដ្ឋ· ៣·៣០៥) វុត្តទានមយសីលមយភាវនាមយចេតនាវសេន តិវិធា ហោន្តីតិ បវត្តិតាកាតិ សង្ខេបោ· ឯត្ថាតិ ឯតេសុ បុញ្ញកិរិយវត្ថូសុ· ការេន ការេតព្វាតិ អត្តនោ ការេន បរិច្ចាគបរោ ហោតិ

បវត្តេតព្វំ· តទត្ថិ ទានត្ថំ “ឥទំ ទេយ្យធម្មំ ទេហី”តិ វាចំ និច្ឆារេន្តស្ស· ទានបរិយេសនាទិបវត្តិ វាតិ យថា កេចិ “អនុទាតាទីនិ ទេហី”តិ ទានការេន តំ ទានមយំ បុញ្ញកិរិយវត្ថុ ហោតិ, ឯវំ “ឥទំ ទានមយំ សមាទបេត្វា បច្ចយា ហោតុ”តិ ទានបរិយេសនាទិវសេន ទានការេនបិ ទានសីលសេវនេ បវត្តិតត្តា· វត្តសីលេ ឋត្វាតិ “ឯវំ ទានំ ទាតុំ យុត្តកាលចិសោ កាលត្ថិ កាលបវេណី កាលទាតព្វ”ន្តិ ទាតព្វសីលេ ឋត្វា ឋានតោ ទាតព្វសីលមយំ· យថា ទេយ្យធម្មបរិច្ចាគចេតនា បវត្តយាកាបិ ទានចេតនា វត្តសីលេ ឋត្វា ឋានតោ សីលមយំ បុញ្ញកិរិយវត្ថុ ហោតិ បុញ្ញាភិសង្ខារស្ស, អបរកាលចេតនាយ ច វសេន បវត្តត្តា, ឯវំ ទេយ្យធម្មំ លភេតោ, វិសេតោ សមុសតិ បដ្ឋបេត្វា ឋានតោ ភាវនាមយំ បុញ្ញកិរិយវត្ថុ ហោតិ បុព្វកាលចេតនាយ, ទេយ្យធម្មំ អបរកាលចេតនាយ ច វសេន បវត្តត្តា·

អបចិតិចេតនា អបចិតិសហគតំ អបចិយតិ ឯតាយាតិ យថា តត្ថិរាកោ ឯវ តត្ថិរាកសហគតា, យថាវុត្តាយ វា អបចិតិយា សហគតំ សហបវត្តន្តិ អបចិតិសហគតំ· អបចាយនចេតនេន បវត្តំ បុញ្ញកិរិយវត្ថុ· វយសា គុណេហិ ច វុឌ្ឍតរានំ វត្តបដិបត្តីសុ ព្យាវដា ហោតីតិ យាយ ចេតនាយ, សា វេយ្យាវច្ចំ, វេយ្យាវច្ចមេវ វេយ្យាវច្ចសហគតំ· វេយ្យាវច្ចសង្ខាតាយ វា វត្តបដិបត្តិយា សមុដ្ឋាបនចេតនេន សហគតំ បវត្តន្តិ វេយ្យាវច្ចសហគតំ, តថាបវត្តំ បុញ្ញកិរិយវត្ថុ· អត្តនោ សន្តានេ បត្តំ បុញ្ញំ អនុប្បទីយតិ ឯតេនាតិ បត្តានុប្បទានំ· តថា បវេត្តំ អនុប្បទិន្នតាយ បត្តំ អព្ភនុមោទតិ ឯតេនាតិ បត្តព្ភនុមោទនំ· អនុប្បទិន្នំ បរេ កេចិ អព្ភនុមោទីយតិ ឯតេនាតិ អព្ភនុមោទនំ· ធម្មំ ទេសេតិ ឯតាយាតិ ទេសនា, ទេសនាវ ទេសនាមយំ· សុណាតិ ឯតេនាតិ សវនំ, សវនមេវ សវនមយំ· ទិដ្ឋិយា ឧជុករណំ ទិដ្ឋុជុកម្មំ· សព្វត្ថ “បុញ្ញកិរិយវត្ថុ”តិ បទំ អបេក្ខិត្វា នបុំសកលិង្គតា·

បុព្វចេតនា សារីទិកិរិយា អបចាយនំ អបចិតិ· វយសា គុណេហិ ច ជេដ្ឋានំ កិលានានញ្ច តំតំកិច្ចករណំ វេយ្យាវច្ចំ· អយមេវតេសំ ទិសេសោតិ អាហ “តត្ថា”តិអាទិ· ចត្តារោ បច្ចយេ ទត្វា សព្ពសត្តានន្តិ ច ឯកទេសតោ វុឌ្ឍតរំ្ហយោ, យំ កិញ្ចិ ទេយ្យធម្មំ ទត្វា, បុញ្ញំ វា កត្វា “ឥតិបយាតំ, ឯកស្សេវ វា បត្តិ ហោតុ”តិ បរិណាមេតព្វំ បត្តានុប្បទានំ ហោតិ· តំ ន ធនហានិយំ តស្មា បរិយាទាតព្វំ· បរេសំ ទេសេតិ ហិតផរណេន យុត្តចិត្តតាតិ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្វំ· ឯវន្តិ ឯវំ ឥទំ ធម្មំ សុត្វា ជានិស្សាមិ ហុត្វា បរេ ធម្មទេសនាយ អត្តព្ពហិតស្សាយាតិ ហិតផរណេន យុត្តចិត្តេន ធម្មំ សុណាតិ· ឯវញ្ហិស្ស សវនំ អត្តនោ, បរេសមត្ថា សម្មាបដិបត្តិយា បច្ចយភាវតោ ហោតិ

មហប្ផលំ ភវិស្សតីតិ· សម្មាសន្តិ សម្មាសមេវិ ទសន្នំ បុញ្ញកិរិយវត្ថូនំ និយមលក្ខណន្តិ មហប្ផលភាវស្ស និយាមកសភាវំ· ទិដ្ឋិយា ឧជុករណចេតនាតិ “អត្ថិ, ទត្តិ”ន្តិ អត្តកម្មស្ស ធុវសព្យុស្សាទិតាយ “អត្ថិ ទិន្ន”ន្តិអាទិ (ម· និ· ១·៤៤១; ១·១១៩; ធ· ស· ១៤៣១) នយប្បវត្តាយ

នយ្ខាឌិដ្ឋិយា ប្ចុកនេយច បចត្តិយា៑ ឌាតាឌឹស្វ ហិ ឃំ កិច្ចិ ពួយាឃ ៤ច នយ្ខាឌិដ្ឋិយា បរិនេរាឌិតំ យហាឌុតិកំ យហាចិបេឡាទំ កចតិ៑

ប្ញុរិនេយនេហច តឹហឹតិ បិឡេពួឃំ អាកេនេតនេហច តឹហិ៑ ឃិលយនេឃ ប្ញុញ្ញាកិរិឃចត្ញុយិប្បនក្កហំ កឆ្ឆត្តិ ចារិត្តឃិលកាចនេតា៑ ឌាតយនេឃ នក្កហំ កឆ្ឆត្តិ ឌាតឃកាចត្តា, ឌាតចិឃឃត្តា ច៑ កាយំ នេឌឃតា ឌយ្ខាឌាតឃកាចនេតា ឌាតយនេឃ នក្កហំ កឆ្ឆតឹតិ ចត្តុ ឃុត្តា, កុ្ឃលឆយ្ខានេឃចតកាចនេតា បត ចិយុត្តាឃតតឃឹនេឃ ឆត្ឋា បចត្តិតា ចិឃ ឃចនេតត ឃឌ្ឋិ កាចតាយនេឃ នក្កហំ កឆ្ឆត្តិតិ ចុត្តា៑ “ឌិដ្ឋិឌុកតំ កាចតាយនេឃ”តិ នេកចិ៑ ឌិដ្ឋិឌុកនេត ៤ច ច អត្តតា កតេស្ស ប្ញុញ្ញាស្ស អត្តុស្សុរណំ, តេស្ស ច បនេរនំ អត្ថាឃ បរិណាយតំ, កុណាបនំឃា, អនេញ្ញាហិ កិរិឃយាតាឃ ប្ញុញ្ញាកិរិឃាឃ, នយ្ខាបដិបត្តិឃា ច អត្តុនេយាឌតំ ឃរណាកយតត្តិ ៤ចំ អាឌនេឃា ប្ញុញ្ញាចិនេឃឃា នក្កហំ កឆ្ឆត្តិ ឌិដ្ឋិឌុកយ្ខចនេឃនេតច នេតឃំ ពួជ្ឈុតនេតា៑

បនេស្ស បដិបត្តិឃា នេឃាឆតនេត្ថា អត្តុនេឃានេកា នេចាឌតា, ឃា ឃាតិ តិស្សាឃ បចត្តតិ, តាតិ នេចាឌតាចត្តុតិ ឌិដ្ឋឃុតបរិឃក្កិតាតិ៑ នេតតាហ “នេចាឌតាកានេណាតឹ”តិ៑ ឌិនេដ្ឋតាតិ ច នេហតុយិប្បនេណាចចតំ , ឌិនេដ្ឋត នេហតុតាតិ អនេត្ថា៑ កិ បត តំ ឌិដ្ឋត្តិ អាហ “ចឹតិក្កុយ”ត្តិ ៑ ឌិស្វាតិ ច ឌស្សតនេហតុតិ អឃនេយត្តុ អនេត្ថា ឃឆា “បញ្ញាឃ ចស្ស ឌិស្វា”តិ៑ “ឃុនេតតា”តិអាឌឹស្វុបិ ពួយិតា តនេឃត អនេត្ថា នេចឌិតនេព្ពា៑ បនេស្សាតិ បនេរតា, បនេស្ស ចា ចចតំ ឃុត្វា៑ឌិដ្ឋបរិឃក្កិនេតតាតិ ឌិដ្ឋាត្តុកនេតត បរិឃក្កិនេតត, តឆា បរិឃក្កិនេតត ចា ចឹតិក្កនេយត៑ នេឃឃបឌក្ខនេឃបិ ៤នេឃច តនេឃា៑ នេចានេឌតិ ចត្តុឃក្ខស្សនេតត ចា ឃំចាឃប្បដិនេព្ពនេបត ចា ឃាយឹចិប្បដិនេព្ពនេបត ចា៑ ពួយស្វិ បត អនេត្ថ ចិត្ថាទិឃយានេត អតិប្បបនេញ្ញា នេហាតឹតិ អាហ “អឃនេយត្តុ ឃនេព្ពនេបិ”តិ៑ ចិត្ថាទំ បត ពួឆ្ឆត្តាតំ តេស្ស អឆិកយុបិឃំ ឌនេស្សនេត្តា “ចិត្ថានេរា បត...នេប... នេចឌិតនេព្ពា”តិ អាហ៑

កាយុ្បបត្តិនេឃាតិ កានេយហិ ប្ចុបបត្តតា, ឃយត្តាកតតាតិ អនេត្ថា៑ ឃយត្តាកនេយា ច នេតឃំ បដិនេឃចតំ, ឃយឆិកនេយា ចាតិ អាហ “កាយុ្បនេឃចតា កាយបដិលិកា ចា”តិ៑ បច្ចុបដ្ឋិតកាយាតិ ឌុតិឃតតិឃរាឃឹតំ ចិឃ ឃឃំ, បនេរហិ ច អតិយ្ខិតា៑ ប្ចុដ្ឋាតកយ្ខផល្វុបឌឹចិកាចនេតា បត តឌុកឃចនេឃត បច្ចុបដ្ឋិតា កាយា ៤នេតឃត្តិ បច្ចុបដ្ឋិតកាយា៑ នេត បត នេតឃំ នេឃកុនេឃ្យត តិពន្ធាតិ នេហាត្តិតិ “តិពន្ធកាយា”តិ ចុត្តា៑ ចតុនេឌចនេលិកចាឃិនេតាតិ ចាតុយហារាឌិកនេតា បដ្ឋាឃ ឃាច តុឃិតា នេឌចា៑ ចិតិបិតិកាតិ អាបិឃិកា៑ បរតិយ្ខិតា កាយា ៤នេតឃត្តិ បរតិយ្ខិតកាយា៑

បកតិនេឃចតចនេឃតាតិ អត្តុយាតនេតា ឌាតតំ ចឌតិ, ត បច្ចុក្កនេតា៑ ចនំ ចនេត្តតឹតិ ឃឆានុចិ បិតេឡាតំ អាបជ្ជត្តិ៑ “នេយឆុតំ បដិនេឃចត្តឹ”តិ ពួឌំ បត នេកចិចាឌបដិនេឃឆតត្ថំ ចុត្តា៑ នេតតាហ “នេកចិ បតា”តិអាឌិ៑ នេត “ឃាយាតំ អញ្ញាយញ្ញា អាលិក្កិតយនេត្តត, តុឃិតាតំ ហត្ថាយឃតយនេត្តត, តិយ្ខាតរតឹតំ ហឃិតយនេត្តត, បរតិយ្ខិតចឃចត្តិតំ ឌួនេលិកិតយនេត្តត កាយកិច្ចំ ពួជ្ឈឹ”តិ ចឌត្តិ៑ “ពួតនេរនំ ដ្ឋិតំ ដ្ឋឃំដ្ឋឃឃយាបត្តិឃា ចា”តិ ចឌត្តិ តាឌិឃស្ស កានេយស្វុ ចិរជ្ឈតស្ស នេតស្វុ អកាចនេតា, កាយាតច្ចា ប្ចុត្តានុត្តិ បឈឹតបឈឹតតរបឈឹតតយកាចនេតា៑ នេកចលំ បត តិស្សត្តាការនេចា នេតឃំ ចត្តនេព្ពា៑ កាយកិច្ចត្តិ តព្ពលិកបរិឡេអាហ្វុបឃយាចហំ ឆស្សឃុលំ៑ កាយាតិ កាយុ្បនេកាកា៑ បិកតិកា ៤ចាតិ នេហដ្ឋិនេយហិ ៤កឃឌិឃា ៤ច៑ ៤កឃព្ពាតត្តិ ៤កនុ្វុបំ ឃយាតនុ្វុបត្តិ, ឃយញ្ញាតំ ឃយាតកាចត្តិ ចា

ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩈᩩᨡᨷᨭᩥᩃᩥᨽᩣᨲᩥ ᩈᩩᨡᩈᨾ᩠ᨹᩥᨠᨾᩣ᪨ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᨷᨮᨾᨩ᩠ᨫᩣᨶᨠᩩᩈᩃᨲᩮᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ, ᨴᩮᩅᩮᩈᩩ ᨧ᪨ ᨷᨮᨾᨩ᩠ᨫᩣᨶᩈᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᨷᨮᨾᨩ᩠ᨫᩣᨶ᪨ ᨠᩩᩈᩃᩮᨶᩣᨷᩥ ᩉᩮᨲᩩᨷᩁᩥᩉᩣᩁᩮᨶ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᨶ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨠᩣᨿᩥᨠᩮᩈᩩ, ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨷᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩮᩈᩩ ᨧ ᨠᩩᩈᩃᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨷᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩮᩈᩩ, ᨾᩉᩣᨻᩕᩉ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨧ ᩅᩥᨷᩣᨠᩈᩩᨡᩣᨶᩩᨽᩅᨶᩔ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲᩮᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨴᩩᨲᩥᨿᨲᨲᩥᨿᨩ᩠ᨫᩣᨶᨠᩩᩈᩃᩮᨶ ᨴᩩᨲᩥᨿᨲᨲᩥᨿᩈᩩᨡᩪᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩣᨶᨲ᩠ᨳᩣ ᨷᨮᨾᨩ᩠ᨫᩣᨶᨠᩩᩈᩃᩮᨶᩮᩅ ᨷᨮᨾᨩ᩠ᨫᩣᨶᩈᩩᨡᩪᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᩣᨲᩥ ᨲᩮᨩᩥᨲᩣ, ᨽᩣᩅᨶᩣᩅᩈᩮᨶ ᨶᩮᩅ ᨽᩣᩅᨶᩣᨻᩃᨸ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣᨷᨠᩣᩁᩮᨶ ᨧ ᨷᨱᩦᨲᩣ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ "ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᩩᩈᩃᩈᩩᨡᨲᩮᩣ ᩅᩥᨷᩣᨠᩈᩩᨡᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᨲᩁᨲᩣᨿ ᨷᨱᩦᨲᨲᩁᩴ ᨻᩉᩩᩃᨬ᩠ᨧ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨷᨮᨾᩴ ᩅᩥᨷᩣᨠᨬᩣᨱᩴ ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩈᩮᩅᨶᩣᨶᩴ᪨ ᩈᨷᩦᨲᩥᨠᩔ ᩈᩩᨡᩔ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨷᩕᩣᨠᨭᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᩅᩥᨶ᩠ᨴᩥᨿᩣᨶᩴ ᨽᩅᩮᩃᩥᨠᩣ ᨿᨳᩣ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣᨷᩥ᪨ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨾᩥᨲᩣᨲᩥ ᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᩅᩥᨧᩣᩁᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᨷᩦᨲᩥᩈᩩᨡᩣᨴᩥᩅᩥᩅᩥᨠᩣᨲᩮᨶ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨷᩩᨷᩈᨶ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮᨶᩮᩅ ᩉᩥ ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩉᩥ ᨷᩈᨲ᩠ᨳᨠᩣᨲᩥ ᨶᩥᨷ᩠ᨷᩣᨶᩴ "ᨷᨱᩦᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᨷᨱᩦᨲᨾᩮᩅᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩅᩣ ᨷᨶ
ᩈᩩᨡᨷᩁᩥᨾᩥᨲᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᩩᨡᩮᨶ ᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨷᩦᨲᩥᨿᩣ ᨬᩣᨲᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᨷᩩᨶᩥᨲᩣ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮ ᨶᩮᨲᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨡᩔ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨶᩮᨲᩣ...ᨷᩮ... ᩈᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩣ"ᨲᩥ᪨ ᨲᨲᩥᨿᨩ᩠ᨫᩣᨶᩈᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨲᩥᨿᨩ᩠ᨫᩣᨶᩅᩥᨷᩣᨠᩈᩩᨡᩴ᪨

ᩈᨲ᩠ᨲ ᩋᩁᩥᨿᨷᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᨠᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨣᩥᨠᨷᨬ᩠ᨬᩣ᪨ ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᩣ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᩁᩉᨲᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩣᨾ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨷᩥ ᨲᩮᨽᩪᨾᩥᨠᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ "ᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣ"ᨲᩥᨷᩥ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣ, "ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣ"ᨲᩥᨷᩥ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨶᩮᩅᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣᨶᩣᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣ, ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᨷᨬ᩠ᨬᩣ᪨

ᨿᩮᩣᨣᩅᩥᩉᩥᨲᩮᩈᩪᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩅᩥᩉᩥᨲᩮᩈᩩ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩁᩥᨱᩣᨾᩥᨲᩮᩈᩩ ᩏᨷᩣᨿᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᩥᨲᩮᩈᩩ᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨿᨲᨶᩮᩈᩪᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᨾ᩠ᨾᨾᩮᩅ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨿᨲᨶᩴ, ᨠᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨧ ᨲᩴ ᩋᩣᨿᨲᨶᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᨩᩦᩅᩣᨴᩦᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨿᨲᨶᩴ᪨ ᩑᩈ ᨶᨿᩮᩣ ᩈᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᨲᨶᩮᩈᩩᨷᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨴᩩᩅᩥᨵᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩉᩦᨶᨬ᩠ᨧ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨬ᩠ᨧ᪨ ᩉᩦᨶᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᨠᩥᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥ, ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᨠᩈᩥᩅᩣᨱᩥᨩ᩠ᨩᩣᨴᩥ᪨ ᩈᩥᨷ᩠ᨷᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᩩᩅᩥᨵᩴ ᩉᩦᨶᩴ ᨶᩊᨠᩣᩁᩈᩥᨷ᩠ᨷᩣᨴᩥ, ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᨾᩩᨴ᩠ᨴᩣᨣᨱᨶᩣᨴᩥ᪨ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᩅ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᨾᩮᩅ
ᨶᩣᨣᨾᨱ᩠ᨯᩃᨷᩁᩥᨲ᩠ᨲᨹᩩᩔᨾᨱ᩠ᨯᩃᨾᨶ᩠ᨲᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩅᩮᨩ᩠ᨩᩈᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨲᩣᨶᩥ ᨷᨶᩮᨲᩣᨶᩥ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩈᨴᩥᩈᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨿᨾ᩠ᨽᩩᨬᩣᨱᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩮᩅ
ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨠᩁᩦᨿᨾᩣᨶᩣᨶᩥ ᨷᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨧ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨲᩣᨿ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩣᨿ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᨬ᩠ᨬᩅᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ
ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨲᩣᨿ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩣᨿ ᨠᨲᩣᨶᩥᨷᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨠᨲᩈᨴᩥᩈᩣᨶᩮᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᩔᨠᨲᨶ᩠ᨲᩥ "ᩍᨴᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᨠᩴ, ᩍᨴᩴ
ᨶᩮᩣ ᩈᨠ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨩᩣᨶᨶᨬᩣᨱᩴ᪨ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨷᩔᨶᩣᨬᩣᨱᩴ᪨ ᨲᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᨧ᩠ᨧᨷᨭᩥᩅᩮᨵᩔ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨶᨲᩮᩣ "ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩥᨠ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨
ᩍᨴᩣᨶᩥᩔ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨶᩣᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᩁᩪᨷᩴ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩤ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩤ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩋᨶᩥᨿᨾᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥᨷᩥ ᨣᩉᩥᨲᩣᨶᩮᩅᩣᨲᩥ
ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᨳᩣᩁᩪᨷᩥᨿᩴ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩥᨠᩴ᪨ ᨿᨳᩣᩈᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨩᩣᨶᩣᨲᩦᨲᩥ [(ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪᨶᩴ) ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩮᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᨡᩣᨿᨲᩥ]᪨ ᨿᩴ ᩑᩅᩁᩪᨷᩥᩴ ᨿᩴ ᩑᨠᩴ
ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨷᨠᩣᩁᩴ᪨ "ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩥᨠᩴ ᨡᨶ᩠ᨲᩥ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩅᩮᩅᨧᨶᩣᨶᩥ᪨ ᩈᩣ ᩉᩥ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨿᨲᨶᩣᨴᩦᨶᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨶᩦᨠᩣᨠᩣᩁᩣᨶᩴ
ᩋᨷᨧ᩠ᨧᨶᩦᨠᨴᩔᨶᩮᨶ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨶᨲᩮᩣ, ᨲᨳᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩉᩥᨲᨧᩁᩥᨿᩣᨿ ᨾᨣ᩠ᨣᩔ, ᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᩔ ᨧ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩔ ᩋᩅᩥᩃᩮᩣᨾᨶᨲᩮᩣ
ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩮᨲᩦᨲᩥ ᨧ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩥᨠᩤ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥᨷᩥ ᩑᨲᩣᨶᩥ ᨠᩣᩁᨱᩣᨶᩥ ᨡᨾᨲᩥ ᩈᩉᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨡᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᩔᨲᩦᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ᪨ ᩁᩮᩣᨧᨲᩦᨲᩥ ᩁᩩᨧᩥ᪨ ᨾᩩᨶᩣᨲᩦᨲᩥ
ᨾᩩᨲᩥ᪨ ᨷᩮᨠ᩠ᨡᨲᩦᨲᩥ ᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣ᪨ ᨲᩮ ᨧ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨿᨲᨶᩣᨴᨿᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨿᨾᩣᨶᩣ ᩑᨲᩣᨿ ᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨶᩴ ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨶᨡᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᩁᨲᩮᩣ ᩋᩔᩩᨲ᩠ᩅᩣ

បដិលកតីតិ អញ្ញាស្ស ្លបេឆេសចចត់ អស្វុត្វា សឃេយច ចិត្តេត្វា បដិលកតិ៍ អយំ ចុច្ចុតីតិ អយំ ចិត្តាយយា បញ្ញា តាយ ចុច្ចុតិ៍ សា បតេសា អកិញ្ញាតាត់ ទោនិសត្វាតេយច ្លប្បជ្ជតិ៍ តត្វាបិ សច្ចាតុទេលិយិកខាាលំ ្លិត្តេយច ទោនិសត្វាត់ អត្តិយកចិកាត់, សេសបញ្ញា សត្តាសយ្យិ ប្ញុទិតបិរយីត់ យហាបញ្ញាត់ ្លប្បជ្ជតិ៍

បទេតា ស្វុត្វា បដិលកតីតិ កយ្ញាឃតតាឌិតិ បទេត កាទិឃយាតាតិ, បទេត កតាតិ ចា ឌិស្វាបិ បទស្ស កធឃយាតស្ស ចចត់ ស្វុត្វាបិ អាចទិឃសត្តិកោ ្លក្កេហត្វាបិ បដិលទ្ធា សត្តា បទេតា ស្វុត្វា បដិលទ្ធតាយាតិ ចេឌិតញ្ញា៍ សយាបត្តស្សាតិ សយាបត្តិសយក្តិស្ស, តិឆស្សតយត្តយេតំ៍ ចិបស្សតាយក្កបញ្ញា ហិ ត្តុឆ "ភាចតាបញ្ញា"តិ ចិសេសតា ត្តុច្ឆិតាតិ៍

អាចុឆំ តាយ បដិបក្ខចិយចតត្វំ ត្តុច្ឆិតត្ថំ, ទាកាឌិសឌិសា ច បដិបក្ខោ តត្តិ, តស្ស ច ចិយចត់ ត្យូឌ្ឌចចតយេចាតិ "ស្វុតយេច អាចុឆ"ត្តិ ចត្វា "តំ អត្វតោ តោបិដកំ ត្យូឌ្ឌចចត"ត្តិ អាហ៍ ត្តុឌាតិ តយត្វំ ចិចទេត្វា "តំ ហិ"តិ អាឌិ ចត្វា "ស្វុតាចុឆោ"តិអាឌិតា (អ៍ តិ៍ លិ៍៩លិ) ស្វុត្តបេឆេត សយត្វិ៍ តត្វ អក្យូសលំ បឌេហតីតិ តឆក្កាឌិចេសេត អក្យូសលំ បទិច្ចុជតិ៍ ក្យូសលំ ភាវេចតីតិ សយឆចិបស្សតាឌិក្យូសលំ ឆយ៉ុ ្លប្បាទេឆតិ ចទេ្ឆតិ ច៍ ស្វុទ្ធំ អត្វាត់ បទិហទតីតិ ទោត អក្យូសលប្បហាទេតត, តាឃ ច ក្យូសលភាចតាឃ ទាកាឌិសំកិលេសតោ ចិស្វុទ្ធំ អត្តកាចំ បចេត្តតិ៍

ចិចេចក្ខកាឃាតត្តិ កាលសក្កលិកំ ចឌ្ឈេត្វា តទោ អបកឆ្ឆិតកាឃាត់៍ ស្វាយំ កាឃចិចេចកោ ត ទោចលំ ឲកាកីភាចេចា, អឆ ទោ បឆយញ្ញាតាឌិ តេកួយ្ឌេឃាកេតាតិ អាហ "តេកួយ្ញាកិទតាត"ត្តិ៍ ចិត្តចិចេចកោតិ កិលេសសក្កលិកំ បហាឃ តទោ ចិត្តស្ស ចិចិត្តតា៍ សា បត ឈាតចិយោក្ខាឌិតំ ចេសេត ហោតីតិ អាហ "បទិស្វុទ្ធចិត្តាត់ បទយេចាឌាតប្បត្តាត"ត្តិ៍ ្លបឆិចិចេកោតិ តិញ្ញាត់៍ តឆតិកេយត ហិ ប្ញុក្កលស្ស តិទ្ធបឆិតា៍ ទោតាហ "តិទ្ធបឆិតំ ប្ញុក្កលិត"ត្តិ, ចិសញ្ញាទកតាត់ អតិកតតិញ្ញាតាត់, ថលសយាបត្តិសយក្កិតញ្ញាតិ អទេត្វា៍ ស្វុតយ្យិ អចស្សឃេឆ្ឆេតេច អាចុឆំ ចុត្តត្តិ អាហ "អឃយ្យិ"តិ៍ តឆា ហិ ចុត្តំ "តតំ្យាតិស្សាឃា"តិ៍ កាយទេ្ញាត្វ ស្វុតបចិចេចកាបិ បញ្ញាចទេសេតេច ឃចាឌិចេប្បតអាចុឆត្តសាឆកា , បញ្ញា បត ស្វុទោត, ឲកច្ចុបចិចេកោត ចា ចិតាបិ ត្តុឆាឌិចេប្បតអាចុឆត្តសាឆតីតិ តទោ បញ្ញា សាយត្តិឃឆស្សតត្វំ ចិស្វំ អាចុឆភាចេត ចុត្តា៍ ទោតាហ "ឃស្ស សា អត្តិ, ទេសា ត ក្យូទោតាឌិ"តិអាឌិ៍

តាញ្ញាតំ អចិឌិតំ ឆយុត្តិ អតយតក្កេ សំសាទចេ្ល ត អញ្ញាតំ អចិឌិតំ អយតឆយុំ, ចត្យូសច្ចុឆយុ្ឆយេច ចា ឌាតិស្សាយីតិ បដិបត្តស្ស ត្តុយិតា ប្ញុត្តាទេភាទេកេត ្លប្បត្តិ ត្តុឆ្ត្រិយំ៍ យំ បិត្យូត្តុឃំ សក្កហចាទេ "តច ត្តុឆ្ត្រិឃាតិ ទោហត្តិ"តិ ចុត្តំ, តំ ប្ញុត្តាទេកាកាសិទ្ធំ បចត្តិអាកាទេចិសេសំ ឌិទេបតំ ចុត្តំ, អត្វតោ បត យក្កសយ្ញាឌិក្តិ ៦ច សាតិ អាហ "ទេសាតាបត្តិយក្កខាាលទេស្សតំ អឆិចចត"ត្តិ៍ អញ្ញិត្ត្រិឃត្តិ អាឌាតតទ៌កាត្ត្រិឃំ, បឆយយក្កេត ខាាតយទិឃាឌំ អតតិក្ខយិត្វា ទោសំទេឃេច ទោត យក្កេត ខាាតាត់ ចត្យូសច្ចុឆយ្ញាត់ ឌាតតទ៌កាត្ត្រិឃត្តិ ចុត្តំ ហោតិ៍ ទោតាហ "អញ្ញាក្វតំ អាឌាតតក្វតំ ត្តុឆ្ត្រិឃ"ត្តិ៍ អាឌាតាតីតិ អទេញ្ញា, អញ្ញាស្ស ក្វតំ, អាឌាតតចេសេត ចា ក្វតត្តិ អញ្ញាក្វតំ៍អញ្ញាតាចីស្វុតិ ឌាតិតត្ថំ ចត្យូអទិឃសច្ចំ អាឌាតិត្វា ឋិតោស្វុ៍ ទោតាហ "ឌាតតកិច្ចុបទិទេឃាសាតប្បត្តេស្វុ"តិ, បទិញ្ញាឌិកេឆស្ស ឌាតតកិច្ចុស្ស បទិតិដ្ឋាតប្បត្តេស្វុ៍

មំសចក្ខុ ចក្ខុបសាទោតិ មំសចក្ខុ នាម ចតស្សោ ធាតុយោ, វណ្ណោ, គន្ធោ, រសោ, ឱជា, សម្ភវោ, សណ្ឋានំ, ជីវិតំ, ភាវោ, កាយប្បសាទោ, ចក្ខុបសាទោតិ ឯវំ តេរសសម្ភារោ មំសបិណ្ឌោ។

កសិណាលោកំ វឌ្ឍេត្វា តត្ថ រូបទស្សនតោ “ទិព្វចក្ខុ អាលោកនិស្សិតំ ញាណ”ន្តិ វុត្តំ។ ទិព្វចក្ខុបញ្ញាវិនិមុត្តា ឯវ លោកិយបញ្ញា បញ្ញាចក្ខូតិ អយមេត្ថ អវុត្តសិទ្ធោ ទិព្វចក្ខុស្ស វិសុំ គហិតត្តាតិ វុត្តំ “បញ្ញាចក្ខុ លោកិយលោកុត្តរបញ្ញា”តិ។

អធិកំ វិសិដ្ឋំ សីលន្តិ អធិសីលំ។ សិក្ខិតព្ពតោតិ អាសេវិតព្ពតោ។ អធិសីលំ នាម អនវសេសកាយិកវាចសិកសំវរភាវតោ, មគ្គសីលស្ស បទដ្ឋានភាវតោ ច។ អធិចិត្តំ មគ្គសមាធិស្ស អធិដ្ឋានភាវតោ។ អធិបញ្ញា មគ្គបញ្ញាយ អធិដ្ឋានភាវតោ។ វុឌ្ឍាតិ តេនំ អធិសីលាទិភាវំ ការណេន បដិបាទេតុំ “អនុប្បន្នេបិ ហិ”តិអាទិ វុត្តំ។ តត្ថ អនុប្បន្នេតិ អប្បវត្តេ។ អធិសីលមេវ និព្ពានាធិគមស្ស បច្ចយភាវតោ។ សមាបន្នាតិ ឯត្ថ “និព្ពានំ បត្ថយន្តេនា”តិ បទំ អានេត្វា សម្ពន្ធិតព្ពំ។

“កល្យាណការី កល្យាណំ, បាបការី ច បាបកំ;

អនុភោតិ ទ្វយមេតំ, អនុពន្ធញ្ហិ ការក”ន្តិ។ (សំ. និ. ១.២៥៦);

ឯវំ អតីតេ, អនាគតេ ច វដ្ដមូលកទុក្ខសល្លក្ខណវសេន សំវេគវត្ថុតាយ វិមុត្តិអាកង្ខាយ បច្ចយភូតា កម្មស្សកតាបញ្ញា អធិបញ្ញា”តិ វទន្តិ។ លោកិយសីលាទីនំ អធិសីលាទិភាវោ បរិយាយេនាតិ និប្បរិយាយមេវ តំ ទស្សេតុំ “សព្ពំ វា”តិអាទិ វុត្តំ។

បញ្ចទ្វារិកកាយោតិ បញ្ចទ្វារេសុ កាយោ ផស្សាទិសមូហភាវតោ។ កាយោ ច សោ ភាវិតភាវេន ភាវនា ចាតិ កាយភាវនា នាម។ យស្មា ខីណាសវានំ អគ្គមគ្គាធិគមេន សព្ពសំកិលេសា បហីនាតិ បហីនកាលតោ បដ្ឋាយ សព្ពសោ អាសេវនាភាវតោ តត្ថ តេនំ ភាវិតាយាបិ ចក្ខុសោតវិញ្ញេយ្យា ធម្មា, បគេវ កាយិកា, តស្មា បញ្ចទ្វារិកកាយោ សុភាវិតោ ឯវ ហោតិ។ តេន វុត្តំ “ខីណាសវស្ស ហិ…បេ… សុភាវិតោ ហោតី”តិ។ ន អញ្ញេសំ វិយ ទុដ្ឋុលំ ទុដ្ឋុលភាវករានំ កិលេសានំ សព្ពសោ បហីនត្តា។

វិបស្សនា ទស្សនានុត្តរិយំ អនិច្ចានុបស្សនាទិវសេន សង្ខារានំ សម្មទេវ ទស្សនតោ។ មគ្គោ បដិបទានុត្តរិយំ តទនុត្តរិយបដិបទាយ អភាវតោ។ ផលំ វិមុត្តានុត្តរិយំ អកុប្បភាវតោ។ ផលំ វា ទស្សនានុត្តរិយំ ឯវម្បិ និព្ពានំ បច្ចក្ខតោ ទិស្វា បវត្តនតោ។ និព្ពានំ វិមុត្តានុត្តរិយំ សព្ពសង្ខតវិនិស្សដត្តា។ ទស្សន-សទ្ទំ កម្មសាធនំ គហេត្វា និព្ពានស្ស ទស្សនានុត្តរិយតា វុត្តាតិ ទស្សេន្តោ “តតោ ឧត្តរិញ្ញា ទដ្ឋុំ នាម នត្ថី”តិ អាហ។ នត្ថិ ឥតោ ឧត្តរន្តិ អនុត្តរំ, អនុត្តរមេវ អនុត្តរិយន្តិ អាហ “ឧត្តមំ ជេដ្ឋក”ន្តិ។

សេសោតិ វុត្តាវសេសោ បញ្ចកនយេន, ចតុក្កនយេន ច តិវិធោ សមាធិ, ឋបិតា ឯវ ច សមាធិភាវនា បទេសេន សុត្តន្តេសុបិ

បញ្ញាកនយោ អាការតោ ឧទាតិ វេទិតព្វំ. តត្ថ យំ វត្តព្វំ, តំ បរមត្ថមញ្ជូសាយំ វិសុទ្ធិមគ្គសំវណ្ណនាយំ (វិសុទ្ធិ. ដី. ១.១៥២) វុត្តនយេន, តស្មា តត្ថ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វំ.

អាកង្ខតិ កាយំ ឧត្ថាតិ អាកឹមតំ, តតោ អាកឹមតតោ សង្ខតតោតិ សរសតោ. អារម្មណតោតិ អារម្មណភូតតោ. អនត្តតោ អភិនិវិសិត្វាតិ “សព្ពេ សង្ខារា អនត្តា”តិ វិបស្សតិ បវត្តេត្វា. អនត្តតោ ឧដ្ឋាតីតិ បឋមំ សង្ខារានំ “អនត្តា”តិ អនត្តលក្ខណំ បដិវិជ្ឈិត្វា. អនត្តតោ វុដ្ឋាតីតិ វុដ្ឋានគាមិនិវិបស្សនាយ អនត្តាការតោ បវត្តាយ មគ្គវុដ្ឋានំ បាបុណាតិ. អសុញ្ញតត្តការកានំ កិលេសានំ អភាវតោតិ អត្តាភិនិវេសបច្ចយានំ ទិដ្ឋិគន្ថានំ កិលេសានំ វិក្ខម្ភនតោ វិបស្សនា សុញ្ញតា នាម អត្តសុញ្ញតាយ យាថាវតោ គហណតោ. តត្ថ ឯវំ វិបស្សនាយ សង្ខតតោ សុញ្ញតា, ន អាកឹមតតោតិ និប្បរិយាយតោ នត្ថីតិ? សច្ចមេតំ កាយលោកេ, ន បន កាយនាមតោតិ នាមំ ទេសនា. អថ វា សុត្តន្តកថា នាម បរិយាយកថា, ន អភិធម្មកថា វិយ និប្បរិយាយាតិ កិញ្ចាបិ ន ទោសោ ទេសនា.

យស្មា សង្ខតតោ, អារម្មណតោ ច កាយលោកេ សង្ខារា ហោន្តិ ឧបាទាយ កាយរូបលោកសម្មុតិតោ. អាកឹមតតោ បន កាយលោកេ សង្ខារា តត្ថ កាយរូបលោកាភាវតោ, អសម្មុតិតោ ច, តស្មា “អបរោ”តិអាទិ វុត្តំ. និមិត្តការកកិលេសាភាវតោតិ និច្ចនិមិត្តាទិគាហកបច្ចយានំ កិលេសានំ វិក្ខម្ភនតោ. កាមញ្ចាយំ វិបស្សនា និច្ចនិមិត្តាទិំ ឧគ្ឃាដេន្តី បវត្តតិ, សង្ខារនិមិត្តស្ស បន អវិស្សជ្ជនតោ ន និប្បរិយាយតោ អនិមិត្តនាមំ លភតីតិ បរិយាយេន បនេតំ វុត្តំ. តថា ហិ និប្បរិយាយទេសនត្តា អភិធម្មេ មគ្គស្ស អនិមិត្តនាមំ ឧទ្ធដំ. វុត្តញ្ច –

“អនិមិត្តញ្ច ភាវេហិ, មានានុសយមុជ្ជហ;

តតោ មានាភិសមយា, ឧបសន្តោ ចរិស្សសី”តិ. (សុ. និ. ៣៤៤; សំ. និ. ១.២១២);

អនិមិត្តបរិយាយេន អាការតោ. បណិធិការកកិលេសាភាវតោតិ សុខបណិធិអាទិបច្ចយានំ កិលេសានំ វិក្ខម្ភនតោ.

រាគាទីហិ សុញ្ញត្តាតិ សមុច្ឆេទវសេន បហីនត្តា រាគាទីហិ វិវិត្តត្តា. រាគាទយោ ឯវ រាគនិមិត្តាទីនិ. បុរិមុប្បន្នា ហិ រាគាទយោ បរតោ ឧប្បជ្ជនករាគាទីនំ ការណំ ហោន្តិ. រាគាទយោ ឯវ តថា បណិធានស្ស បច្ចយភាវតោ រាគបណិធិអាទយោ. និព្ពានំ វិសង្ខារភាវេន សព្ពសង្ខារវិវិត្តត្តា រាគាទីហិ សុញ្ញំ, រាគាទិនិមិត្តបណិធិវិរហិតត្តាតិ វេទិតព្វំ. ឯវញ្ច សង្ខារុបេក្ខា នាមសោឡស ឧដ្ឋានគាមិនីវិបស្សនា, សា សុញ្ញតោ វិបស្សតិ “សុញ្ញតា”តិ វុច្ចតិ, ទុក្ខតោ បស្សន្តី តណ្ហាបណិធិសោសនតោ “អប្បណិហិតា”តិ. សា មគ្គាធិគមាយ អាគមនបដិបទាដ្ឋានេ ឋត្វា មគ្គស្ស “សុញ្ញតំ អនិមិត្តំ អប្បណិហិត”ន្តិ នាមំ ទេតិ. អាគមនតោ ច នាមេ លទ្ធេ សង្ខារតោ ច អារម្មណតោ ច នាមំ សិទ្ធមេវ ហោតិ, ន បន សង្ខារារម្មណេហិ នាមលោកេ សព្ពត្ថ អាគមនតោ នាមំ សិទ្ធំ ហោតីតិ បរិបុណ្ណនាមសិទ្ធិហេតុត្តា, “សង្ខារារម្មណេហិ សព្ពត្ថបិ នាមត្តយយោគោ, ន អាគមនតោ”តិ វេទិតព្វោ ច និប្បរិយាយតោ

ᩋᩣᨠᩣᩈᨣᨲᩮᩣᨧ ᨶᩣᩈᩃᩥᨠᩮᩣ ᨸᩈᩣᨴᩴ, ᨶ ᨥᨭ᩠ᨭᩮᨲᩥ, ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᨲᩥᩈᩣ ᨶᩣᩈᩃᩥᨠᩮᩣ ᨥᨭ᩠ᨭᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ "ᨲᩥᨧᩥᩈᩣ ᨠᨳᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᩺

ᩈᩩᨡᨠᩣᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᨴᩩᨠ᩠ᨡᩅᩥᨣᨾᩮᨶ ᩈᩩᨡᨠᩣᩁᨱᩴ ᩋᨶᩥᨠ᩠ᨠᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣᩁᨱᩴ᩺ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᩣᨶᩴ ᨧᩁᨱᩮᨶ ᨧᩮᨲᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ"ᨲᩥ᩺

ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩣᨶ᩠ᨲᩥᨲᩥ ᨿᩮᩣᨣᩮᩣᨸᩣᨲᩥ᩺ ᨿᩮᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩋᩣᨴᩦᩉᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩣᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩮ ᩑᨠᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣᨧᨠᩣ ᨿᩮᩣᨣᩮᩣᨸᩣᨸᨭᩥᨸᨴᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ"ᨲᩥ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᩋᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩔ ᩋᨠᩁᨱᩴ, ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩔ ᨧ ᨠᩁᨱᩴ, "ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨮᩣᨶᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᨿᩮ ᨠᩮᩈᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨴᩦ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪒᩺᪓᪗᪗; ᨾ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪑᩺᪑᪑᪐; ᪓᩺᪑᪕᪔; ᩋ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪖᩺᪒᪙; ᪑᪐᩺᪖᪐; ᩅᩥᨽ᩺ ᪓᪕᪖; ᨡᩩ᩺ ᨸᩣ᩺ ᪓᩺᪑; ᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥ᩺ ᪔᪗) ᨠᩣᨿᩈᨽᩣᩅᩔ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩔ ᨩᩣᨶᨶᩴ, ᨠᩣᨿᩔ ᨧ ᩈᨾᩩᨴᨿᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩘᨣᨾᨲᩮᩣ ᩋᩔᩣᨴᨲᩮᩣ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᨲᩮᩣ ᨶᩥᩔᩁᨱᨲᩮᩣ ᨧ ᨿᨳᩣᩅᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨩᩣᨶᨶᩴ, ᨲᨳᩣ ᨸᩁᩥᨩᩣᨶᨶᩅᩈᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨿᩮᩣᨣᩣ, ᨲᩮᨶ ᨧ ᨠᩣᨿᩮ ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᩔ ᨸᩉᩣᨶᩴ, ᨠᩣᨿᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮ ᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩑᨲᩮ ᨠᩣᨿᨾᩩᨡᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩮᩣᨣᩮᩣᨸᩣᨸᨭᩥᨸᨴᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨠᩣᨿᨿᩮᩣᨣᩮᩣᨲᩥ ᨠᩣᨿ᩺ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᨲᩥᨧᩥᨨᨠᩣᨿᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩔ ᨸᩉᩣᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨸᩥᨬ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᨲᩣ᩺ ᩈᩮᩈᨴ᩠ᩅᨿᩮᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩮᩣᨸᨶᨧᩣᨧᩮᨭ᩠ᨮᩣᨧ ᩈᨴ᩠ᨴᨧᩣᨧᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᩣᨧᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᨬᩣᨱᩴ᩺ ᨲᩔ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᩈᨾᩩᨴᨿᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨩᩣᨶᨶᩴ ᩅᩣᨧᩣᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣ᩺ ᩑᨠᩣᩈᩦᨲᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨬᩣᨱᩴ ᨾᨶᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮ ᨬᩣᨱᩴ᩺ ᨲᩔ ᩈᨾᩩᨴᨿᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨩᩣᨶᨶᩴ ᨾᨶᩮᩣᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ᩺

ᩋᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨿᩮᩣ, ᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᨽᩥᩅᩩᨯ᩠ᨰᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᩋᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩦ"ᨲᩥ᩺ ᩋᨸᩮᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩑᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨸᩣᨿᩮᩣ, ᨠᩩᩈᩃᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩉᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᩋᨸᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᩅᩩᨯ᩠ᨰᩦ"ᨲᩥ᩺ ᨲᩔ ᨲᩔᩣᨲᩥ ᩋᩣᨿᩔ ᨧ ᩋᨸᩣᨿᩔ ᨧ᩺ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩏᨸᩣᨿᩮᩣ ᩏᨸᩮᨲᩥ ᩏᨸᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᩋᩣᨿᩮᩣ, ᩋᨸᩣᨿᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᨵᩣ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩉᩣᨶᩥᨲᩮᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨧ, ᨲᨳᩣ ᩋᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩉᩣᨶᩥᨲᩮᩣ, ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨧ᩺ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨸᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩋᩣᨿᩣᨸᩣᨿᩈᨬ᩠ᨬᩥᨲᩣᨶᩴ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨽᩮᨴᩣᨶᩴ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᩋᩅᩩᨯ᩠ᨰᩦᨶᩴ ᨿᨳᩣᩅᨲᩮᩣ ᨸᨩᩣᨶᨶᩣ᩺ ᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ ᨠᩩᩈᩃᨲᩣ ᨶᩥᨸᩩᨱᨲᩣ᩺ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩥᨬ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᩉᩮᨲᩴ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩦᨲᩥ ᨿᩣ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᩋᨠᩩᩈᩃᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩈᩩ, ᨠᩩᩈᩃᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨿᩣᨠᩣᩁᩮᩈᩩ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ, ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩣᨿᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ ᨶᩣᨾ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩦᨲᩥ᩺ ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ ᩋᨸᩣᨿᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩥᨬ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨾ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩦᨲᩥ ᨿᩣ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨠᩩᩈᩃᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨶᩥᩁᩮᩣᨵᨶᩮᩈᩩ, ᩋᨠᩩᩈᩃᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨿᩣᨠᩣᩁᩮᩈᩩ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ, ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨸᩣᨿᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ ᨶᩣᨾ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩦᨲᩥ᩺ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩥ ᩋᩣᨿᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ ᨲᩣᩅ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᩋᨸᩣᨿᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ ᨠᨳᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩣᨾ ᨩᩣᨲᩣᨲᩥ ᩑᨠᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᨲᩥ "ᩋᨸᩣᨿᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨶᩈᨾᨲ᩠ᨳᨲᩣ ᩋᨸᩣᨿᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ ᨶᩣᨾᩣ"ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨸᨶ ᨲᩔ ᨾᨲᩥᨾᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᩣ ᩑᩅ ᩉᩥ "ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩑᩅᩴ ᨾᨶᩈᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨶᩩᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᨶᩥᩁᩩᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᨸᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩦ"ᨲᩥ ᨸᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᩋᨠᩩᩈᩃᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᩥ, ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨸᨩᩉᨲᩥ᩺ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨠᩩᩈᩃᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᩥ, ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮ ᨽᩣᩅᨶᩣᨸᩣᩁᩥᨸᩪᩁᩥᩴ ᨸᩣᨸᩮᨲᩥ᩺ ᩑᩅᩴ ᩋᨸᩣᨿᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩑᩅᩣᨲᩥ᩺ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩣᨸᩦᨲᩥ ᩋᩣᨿᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᨸᨠ᩠ᨡᩮᨸᩥ ᩋᨸᩣᨿᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᨸᨠ᩠ᨡᩮᨸᩥ᩺ ᨲᨲ᩠ᩁᩣᨸᩥᨿᩣᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩁᨱᩦᨿᩮ ᩏᨸᩣᨿᨽᩪᨲᩣ᩺

ᨲᩔ ᨲᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨧ᩠ᨧᩣᨿᩥᨠᩔ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩔ, ᨽᨿᩔ ᩅᩣ ᨷᩁᩥᩉᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᨵᩣᨲᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᨠᩣᩁᨱᨿᩣᨶᨠᩅᩈᩮᨶᩅᩣᨲᩥ ᨵᩣᨲᩮ ᨲᨻ᩠ᨻᩮᩃ ᩑᩅ ᩏᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨵᩣᨲᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ, ᨵᩣᨲᩅᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶᨠᨠᩣᩁᨱᩴ, ᨲᩔ ᨿᩣᨶᨠᩅᩈᩮᨶ᪨

ᨾᨩ᩠ᨫᨶᩣᨠᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨾᨶᩦᨿᨲᩣᨿ ᨾᨶᩔ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩣ ᩏᨱ᩠ᨱᨲᩥᨿᩮᩣ᪨ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᨠᩣᨲᩥ ᩋᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᨠᩣ᪨ ᨾᩣᨶᨠᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᨾᩣᨶᩔ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᨶᩴ᪨ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣ ᨵᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿ, ᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣ ᩋᨷᩔᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᨡᩦᩅᩥᨲᩴ ᨶᩣᨿ ᨾᩁᨱᨷᨧ᩠ᨧᨿᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᨲ᩠ᩅᩣᨲ᩠ᨳᩣ, ᨲᨴᩣᨠᩣᩁᩴ ᩋᨶᩣᩁᩮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨷᨴᨲ᩠ᨳᩥᨲᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩈᩩᩃᨽᨲᩣᨿ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶᨠᨾᩮᨷᩮᩣ ᨡᩦᩅᩥᨲᨾᩮᨷᩮᩣᨲᩥ ᨸᩮᨿ᩠ᨿᩴ “ᨷᩥᨴᩴ ᨡᩦᩅᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩋᨵᩥᨷᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᨩᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨵᩥᨷᨲᩥᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩴ ᩋᩣᨵᩥᨷᨲᩮᨿ᩠ᨿᩴ᪨ ᨠᩥᩴ ᨲᩴ? ᨷᩥᨷᩔ ᩋᨠᩣᩁᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩑᨲ᩠ᨳᩮᨠᩣᨾᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩦᩃᩣᨴᨿᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩣ ᩑᩅ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᨲ᩠ᨳᩥ ᨩᩮᨭ᩠ᨮᩴ, ᨠᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩋᨵᩥᨷᨲᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᩥᨷᩔ ᩋᨠᩣᩁᩴ ᩉᩥᩁᩥᨿᩣ ᩅᩮᩈᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩋᨵᩥᨷᨲᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨠᩣᩁᩴ ᨩᩣᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᩔ ᩅᩮᩈᩮᨶ᪨

ᨠᩣᩃᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨠᩣᩃᩮᨿ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩴ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩮᩉᩥ ᩅᩥᨶᩣ ᨠᩣᩃᩣ ᨶᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨠᩣᩃᩣᨠᩣᩁᨱᩤᨶᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨴ᩠ᨵᩣᨶ-ᩈᨶ᩠ᨲᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅ, ᩈᩮᩣ ᨷᨶᩅᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨡᨾᩩᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨡᨾᩣ ᩅᩮᨲ᩠ᨲ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᩑᩅ, ᨲᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᨲᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨲᩦᨲᩴ ᨡᨶ᩠ᨵᩴ, ᩋᨲᩦᨲᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᨶᩣᨿ ᨴᩥᩈᩣᨴᩥ ᩅᩥᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨡᨾᩩᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᩏᨷᩤᨴᩣᨿ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨾᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᩏᨷᩤᨴᩣ ᨶ ᨷᩁᨾᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩮᨿ᩠ᨿᩴ “ᩋᨷᩥᨴᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

“ᨲᨾᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩅᩥᨲᩥᨲᨠᩣᩁᨱᨭ᩠ᨮᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲᩩᩴ “ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶᩥᩅᩣᩈᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶᩥᩅᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨶᩥᩅᩩᨲ᩠ᨳᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᩮᩣᩉᨲᨾᩴ᪨ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩦᨲᩥ ᩅᩥᩉᨶᨲᩥ, ᨷᨩᩉᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᨲᩮᨶ ᨧ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᨠᨲᨾᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨶ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨶᩥᩅᩣᩈᨬᩣᨱᩴ ᩅᩥᨴᩥᨲᩴ ᨷᩣᨠᨭᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷᩣᨿᩴ᪨

ᩏᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥᨽᩮᨴᩅᩥᩈᩮᩈᨠᩣᩁᨱᨲᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨠᨳᩴ ᩑᩅᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩅᩥᩉᩣᩁᨽᩣᩅᩮᩣ ᩋᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ? ᨶ ᨲᩣᩈᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩥᨲᩅᩈᩴᩉᩣᩁᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩈᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᨭ᩠ᨮᩮᨶ, ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨧ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩅᩥᩉᩣᩁᩈᨾᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨶᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩩᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᩅᩈᩮᨶ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨲᩮᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ, ᩋᩁᩥᨿᨽᩣᩅᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩣ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩋᩁᩥᨿᩮᩣ᪨ ᩋᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᩋᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᩋᩁᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᩉᩣᩁᩮᩣ᪨

ᩈᩮᩈᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᨾᩮᩅ᪨

ᨲᩥᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ចតុក្កបណ្ណាសា

១០៩។ បុគ្គលោតិ ហេដ្ឋា វុត្តាសតិបដ្ឋានបណ្ណាសាយំ។

ឃោ លទ្ធោតិ ឃោ លទ្ធិយតចរេសត លទ្ធោ។ លទ្ធិកតាតិ លទ្ធការេចា, លទ្ធិករណាការោ ចា។ កត្តុកម្យតាតិ កត្តុកាមតា។ កុសលេហិ លេកោ កោរសល្លសម្ពុតោ។ ឆន្ទុន្ទវន្តោតិ សភាចន្ទវន្តោ។ អយញ្ញាលទ្ធោ តាយ តញ្ញាលទ្ធោ, ធិដ្ឋិលទ្ធោ, ចីវរិយលទ្ធោ, ឆន្ទុន្ទវន្តោតិ ពាហុចិនោ។ ព្ពាឆ កត្តុកម្យតាកុសលឆន្ទុន្ទវន្តោ អធិប្បេតោ។ លទ្ធំ ឌវេតីតិ តំ លទ្ធំ វុប្បាទេតិ។ តំ បចវត្តន្តោ ហិ ឌវេតិ តាយ។ ចាឃាយំ ករោតីតិ បឃោគំ បរក្កមំ ករោតិ។ ចីវរំ អារភតីតិ កាយិកចេតសិកចីវរំ បចវត្តតិ។ ចិត្តំ វុបត្ថម្ភេតីតិ តេនេវ សហជាតចីវរិយេន ចិត្តំ វុគ្គិបតិ។ បធហតីតិ បធានំ ចីវរំ ករោតិ។ បដិបាដិយា បនេតានិ បធានិ វុប្បាទនាសេចនាភាចនាពហុលីកម្មសាតច្ចកិរិយាហិ ឃោជេតព្ពានិ។ ចិត្តារំ បរិហរន្តោ "អយមេត្ត សន្តោបិ"តិអាទិមាហ។

លទ្ធំ តិរុប្បាឃាតិ "លទ្ធចរេតា ចេតោសមាធិ ហោតិ, មេហ្យាខចំ ហោតី"តិ ខចំ លទ្ធំ តិរុប្បាយ លទ្ធំ ធុរំ ជេដ្ឋកំ បុព្ពង្គមំ កត្វា បចវត្តា សមាធិ លទ្ធសមាធិ។ បធានកម្មតាតិ បធានជាតា, បធានភាចំ ចា បត្តា។ សង្ខារាតិ ចតុកិច្ចសាធកំ សម្មប្បធានចីវរំ ចវតិ។ តេហិ ឆវម្ហីតិ ឃថាវុត្តសមាធិចីវរេឃហិ វុបេតំ សម្បយុត្តំ។ ព្ពាទ្ធិយា បាទត្តំ តិប្បត្តិបរិឃាឃេត ព្ពាទ្ធុតដ្ឋេត, ព្ពាទ្ធត្តិ ខតាយ សត្តា ព្ពាទ្ធា ភុទ្ធា វុក្កិសកតា ហោន្តីតិ ព្ពាមិតា ចា បរិឃាឃេត "ព្ពាទ្ធី"តិ សង្ខ្យាកតានំ វុបចារេញ្ញាតាធិកុសលចិត្តសម្បយុត្តានំ លទ្ធសមាធិបធានសង្ខារានំ អធិដ្ឋានដ្ឋេត បាទភូតំ។ ឃស្មា បុរិមា ព្ពាទ្ធិ បច្ឆិមាឃ ព្ពាទ្ធិយា បាទោ បាទកំ បធដ្ឋានំ ហោតិ, តស្មា "ព្ពាទ្ធិភូតំ ចា បាទ"ន្តិ ច ចុត្តំ។ សេសេសុបីតិ ភុតិចីរិយទ្ធិបាទាទីសុ។ កាយពោធ្លំ ឌតចសកសុត្តេបិ ព្ពាទ្ធិបាទវិចាទោ អាគតោ, សោបិ សង្ខេបតោ ខចាតិ អាហ "ចិត្តារោ បត...បេ... ឌីបិតោ"តិ។

១០៧។ ធិដ្ឋធម្មា ចុច្ចតិ បច្ចក្ខតោ អត្តភាចោតិ អាហ "ព្ពាមស្មិំ ឃេច អត្តភាចេ"តិ។ សុខចិហារត្ថាយាតិ តិក្កិលេសតាយ តិរាមិសេត សុខេត ចិហរណត្ថាយ។ ផលសមាបត្តិឈាតាតីតិ ចត្តារិបិ ផលសមាបត្តិឈាតាតិ។ អបរការកោតិ អាសចក្ខឃាធិកមតោ អបរការកោ។ តិព្ពត្តិតញ្ញាតាតីតិ អធិកតព្ភាបិព្ភបញ្ញាតាតិ។

ឃ្មុរិយចក្ខុបដ្ឋោតមយលិអាឌីតត្តិ បដ្ឋោតក្កហលោត បឌីបំ ចវតិ។ អាធិ-សទ្ទេត វុក្កាចិជ្ជុលតាឌីតំ សង្គហោ។ អាលោកោតិ មតសិ ករោតីតិ ឃ្មុរិយចក្ខាលោកាធិ ឌិចា, រត្តិម្ពា វុបលទ្ធំ ឃថាលទ្ធចរេសេតេច មតសិ ករោតិ ចិត្តេ ធបេតិ។ តថាច តំ មតសិ ករោតិ, ឃថាស្ស សុភាចិតាលោកកសិណស្ស ចិយ កសិណាលោកោ ឃធិច្ឆកំ ឃាចធិច្ឆកំ។ សោ អាលោកោ រត្តិយំ វុបតិដ្ឋតិ, ឃេត តត្ថ ឌិចាសញ្ញំ ធបេតិ ឌិចា ចិយ ចិកតចិតមិទ្ធោ ហោតិ។ តេតាហ "ឃថា ឌិចា តថា រត្តិ"ន្តិ។ ឃថា រត្តិំ អាលោកោ ធិដ្ឋោតិ ឃថា រត្តិឃា ចក្ខាលោកាធិអាលោកោ ធិដ្ឋោ វុបលទ្ធោ។ ខចមេច ឌិចា មតសិ ករោតីតិ រត្តិំ ធិដ្ឋាការេតេច ឌិចា តំ អាលោកំ មតសិ ករោតិ ចិត្តេ

ឯរេបតិ អបិហិតតាតិ ឆិតយិដ្ឋបិធាទេតត ត បិហិតតា អតសេដ្ឋតាតិ អសដ្ឋាឌិតតា សព្ភារសត្តិ សទោរណោការំ
ឆិតយិដ្ឋចិតោឯតអាវេលិកោបិ ចា តោហាត្យ កសិណាវេលិកោបិ ចា បរិកប្បាវេលិកោបិ ចា, ក្ខុបក្កិលេសាវេលិកា ចិឃ សព្ភាយំ
អាវេលិកា ទោរណសប្ជូរេតា ចាតិ ទោរណឥស្សតបដិលិកត្វាឃាតិ ឌិដ្ឋចក្ខុទោរណបដិលិកត្វាឃ ឌិដ្ឋចក្ខុទោរណញ្ញាទ្វុបកតស្ស
ឌិដ្ឋស្ស, ឌ្ឋតទស្ស ច ឥស្សតេដ្ឋេត ឌ្ឋឆ “ទោរណឥស្សត”ត្តិ អធិប្បេតំ “អាវេលិកសដ្ឋា យតសិ កទេរទាតី”តិ ខុត្ត ចុត្តអាវេលិកា
ឆិតយិដ្ឋចិតោឯតអាវេលិកា បរិកប្បអាវេលិកាតិ ឌិដ្ឋចក្ខុទោរណាឃ បរិកប្បកទេលាចរេសត បចត្តិតអាវេលិកា តត្វ បុរិមស្ស ចរេសត
“លីណារចស្សា”តិ ចិរេសរេសត្វា ចុត្តំ តស្ស ហិ ឆិតយិដ្ឋំ សុប្បហិតំ តោហាតិ, ត អត្តោញ្ញំ ទុតិឃស្ស ចរេសត “តម្ពិ ចា អាកាតាវី”តិអាទិ ចុត្តំ
តត្វ តម្ពិត្តិ ឌិដ្ឋចក្ខុទោរណោ អាកាតាវីតិ បដិលទ្ធេបិ អតាកាតាវីតិ អប្បដិលទ្ធេបិ ឃម្ពា តឆាទ្វុបស្ស បិទេកញ្ញាតស្សេច ចរេសត
បរិកប្បអាវេលិកស្ស សម្ពុចា, ឃតោ តំ បរិសុទ្ធបរិឃោតាកាតាធិក្យាលចិរេសសុបសំហិតំ, តម្ពា អាហ “បិទេក...រេប... កាទេចតីតិ ចុត្ត”ត្តិ

សត្ថដ្ឋាតិកស្សាតិ “អកិក្កទេត្ត បដិក្កទេត្ត សម្បជានកាវី តោហាតី”តិអាឌិតា (ឌី៎ តិ៎ ១៎២១៤; ២៎៣៧៦; ម៎ តិ៎ ១៎១០៩) ចុត្តស្ស សត្ថដ្ឋាតិកស្ស
សតិបិ រេសក្ខាតំ បរិញ្ញាតការេច ឲកត្តតោ បរិញ្ញាតចត្វកា តាម អទហត្តា ឲចាតិ ចុត្តំ “លីណារចស្ស ចត្វ ចិតិតំ តោហាតី”តិអាទិ
ចត្វារប្បលាចិតិតតាឃាតិ ចត្វេតា, អារប្បលាស្ស ច ឃាធាចតោ ចិតិតការេចត ឃធា ហិ សប្បបរិឃោសតំ ទរទេត្តត តស្ស អាសរេឃ
ចិតិតោ រេសាបិ ចិតិតោ ឲច ច តោហាតិ យត្តាកទោលេត តស្ស កហលស្ស សុកទេត្តា, ឲចំ រេចឥតាឃ អាសឃក្សតោ ចត្វយ៉ាអារប្បលោ ច
ចិតិតោ អាឌិកម្ពិកស្សបិ រេចឥតា ចិតិតា ឲច តោហាតិ សលក្ខលាតោ, សាមញ្ញលក្ខលាតោ ច តស្សា កហលស្ស សុកទេត្តា, បរោច
បរិញ្ញាតចត្វកស្ស លីណារចស្ស តស្ស ហិ ក្ខប្បាឥក្ខលាបិ ឌិតិក្ខលាបិ កដ្ឋក្ខលាបិ រេចឥតា ចិតិតា បិកជី តោហាត្តិ តេតាហ “ឲចំ
រេចឥតា ក្ខប្បជ្ជត្តី”តិអាទិ តិឥស្សតយត្តទេក្ខាតំ, ឃធិធំ បិញ្ញត្ថយំ រេចឥតាសញ្ញាចិតក្កក្កហលត្តិ ឥស្សេត្តា “ត កោចល”ត្តិអាទិយាហ , តេត
អចរេសរេសតោ សព្ភឆប្បាតយ៉ិ ក្ខប្បាឥាឌិតោ ចិតិតកាចំ ឥស្សតិ

ឌ្ឋតាតិ ត កោចលំ លលតោ ឲច, អឆ តោលា បច្ចយតោបិ អតិច្ចាឌិតោបិ ត កោចលំ លីណារចាតំឃេច ចរេសត, អឆ តោលា ឲកច្ចាតំ
រេសក្ខាតយ៉ិ ចរេសត រេចឥតាឌីតំ ចិតិតកាចំ ឥស្សត្យំ “អបិចា”តិអាទិ ចុត្តំ តត្វ អចិន្តាសប្បក្ខាឃាតិ អចិន្តាឃ ក្ខប្បាឥា, អត្វិកាចាតិ
អតេត្វា តិទោរណចិទោរណី ហិ ក្ខប្បាឥា អត្វិកាចចាចកោបិ តោហាតីតិ តម្ពា បុរិមកចសិន្ធាឃ អចិន្តាឃ សតិ ឌ្ឋយម្ពិ កទេច រេចឥតាឃ
ក្ខប្បាឥា តោហាតីតិ អតេត្វា អចិន្តាឌីហិ អតីតកាលិកាឌីហិ តោសំ សហការលក្សតាតិ ក្ខប្បាឥាឌីតិបិ កហិតាតេចាតិ រេចឥិតត្តា រេចឥតាឃ
បចត្តិបច្ចយេសុ ឲស្សស្ស ពលចកាចតោ រេសា ឲច កហិតោ “ឲស្សសប្បក្ខា”តិ តម្ពិ បត កហិតោ បចត្តិបច្ចយតាសាមញ្ញាត
ចត្វារប្បលាឌីតិបិ កហិតាតេច តោហាត្តីតិ សព្ភស្សាបិ រេចឥតាឃ អតចរេសរេសតោ បច្ចយតោ ក្ខឥយឥស្សតំ ចិកាចិតត្តិ ឥដ្ឋត្តា
“តិដ្ឋត្តិលក្ខលា”ត្តិអាឌិតា លលាចរេសត ក្ខឥយឥស្សតយាហ ក្ខប្បជ្ជតិ ឲតម្ពាតិ ក្ខប្បាឥា, ក្ខប្បជ្ជតំ ក្ខប្បាឥាតិ បច្ចយលក្ខលំ, លលលក្ខលាញ្ញ
ក្ខកយំ ឲកញ្ញ្យាកេហត្វា អាហ “ឲចំ រេចឥតាឃ ក្ខប្បាឥា ចិតិតោ តោហាតី”តិ

អតិច្ចតោ យតសិ កទេរទេតាតិ រេចឥតា តាយាយំ អតច្ចត្តិកតាឃ អាឌិអត្តចតី ក្ខឥយឌ្ឋយបរិច្ឆិន្នា លលាកដ្ឋរា តាចកាលិកា, តម្ពា
“អតិច្ចា”តិ អតិច្ចតោ យតសិ កទេរទេតា តស្សា លឃតោ, ចឃតោ ច ក្ខបដ្ឋាតំ ចិតិតំ បិកជំ តោហាតិ ទុក្ខតោ យតសិ កទេរទេតាតិ

អនិច្ចត្តា ឯវ វេទនា ឧទយព្ពយបដិបីឡិតតាយ, ទុក្ខមតាយ, ទុក្ខវត្ថុតាយ ច “ទុក្ខា”តិ យស្មា រោគតោ ភយតោ ភាយិតព្ពតោ តស្សា ឧបដ្ឋានំ វិភូតំ បាកដំ ហោតីតិ។ តថា អនិច្ចត្តា, ទុក្ខត្តា ឯវ ច វេទនា អត្តវិរហិតា អសារា និស្សារា អវសវត្តិនី តុច្ឆាតិ វេទនំ អនត្តតោ យស្មា រោគតោ សុញ្ញតោ រិត្តតោ អសាមិកតោ ឧបដ្ឋានំ វិភូតំ បាកដំ ហោតិ។ “ភយតោ”តិអាទិ វុត្តស្សេវ អត្ថស្ស និគមនំ។ តស្មា វេទនំ ភយតោ រោគតោ សុញ្ញតោ ជានាតីតិ អត្ថវសេន វិភត្តិបរិណាមេន យោជេតព្ពា។ អវិជ្ជានិរោធា វេទនានិរោធោតិ អគ្គមគ្គេន អវិជ្ជាយ អនុប្បាទនិរោធតោ វេទនាយ អនុប្បាទនិរោធោ ហោតិ បច្ចយាភាវេន អភាវតោ។ សេសំ សមុទយវារេ វុត្តនយានុសារេន វេទិតព្ពំ។ ឯត្ថ សមាធិភាវនាតិ និយ្យាតនំ អរិយានំ វិបស្សនាសមាធិភាវនា។ តស្សា បវត្តាការា សមាធិភាវនាបវត្តិ វេទិតព្ពា។

ទុតិយសមាធិ សមាធិបទានំ (ទី. និ. ១.៩១)។

១០៤. បមាណំ អគ្គហេតុនាតិ អនុត្តរាវតា វិយ បរេសំ អគ្គហេតុ។ ឯកច្ចិយិ សត្ត បមាណាគ្គហេតុនេ អនវសេសមេវតុ។ នត្ថិ ឯតាសំ គហេតព្ពំ បមាណន្តិ ហិ អប្បមាណា, អប្បមាណា ឯវ អប្បមញ្ញា។

អបស្សយិតព្ពដ្ឋេន អបស្សេនាតិ, ឥធ ភិក្ខុ ញាតិ អបស្សាយ តិស្សោ សិក្ខា សិក្ខិតុំ សមត្ថោ ហោតិ, តេសមេវ អធិដ្ឋានំ ញាតិ បរេតាតិ បច្ចយានំ សង្ខាយ សេវិតា អធិវាសនក្ខន្តិ, វជ្ជនីយវជ្ជនំ, វិនោទេតព្ពវិនោទនញ្ច។ តេនាហ “សង្ខាយេកំ អធិវាសេតី”តិអាទិ ។ តត្ថ សម្ពោធ ញាណេន រូបដ្ឋានំ បដិភាតីតិ សង្ខា, ញាណន្តិ អាហ “សង្ខាយាតិ ញាណេនា”តិ។ សង្ខាយ សេវិតា ភាវ យំ សេវនេតា អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ, កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ, តស្ស សេវនាតិ អាហ “សេវិតព្ពយុត្តមេវ សេវតី”តិ។ អធិវាសនាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ អនន្តា បដិបត្តិ អត្តានេ អត្តនោ វិនេត្វា បវត្តិតុំ ន ទេតិ។

អរិយវំសវគ្គវណ្ណនា

១០៥. វំស-សង្ខា “បិណ្ឌិវំសំ អតិក្កមិត្វា តិដ្ឋតី”តិអាទីសុ ធិតិ ធិតិ គោបាលសិតំ សន្ធានដ្ឋានេ ឈបេតព្ពទណ្ឌកេ អាគតោ។

“វំសោ វិសាលោវ យថា វិសត្តោ,

បុត្តេសុ ទារេសុ ច យា អបេក្ខា;

វំសេ កឡីរោវ អសជ្ជមានោ,

ឧទេកា ចេនេ ពក្កុចិសាលាកេប្បា”តិអាទីសុ (អប. ១.១.៥៣);

អកល្ឌេកា “ភេរិសទ្ទោ មុទិង្គសទ្ទោ វំសសទ្ទោ កំសតាឡសទ្ទោ”តិអាទីសុ សទ្ទវិសេសេ, យោ “ឃោសោ” តិបិ វុច្ចតិ. “អភិក្កន្ត បិដ្ឋិវំសេន មហតា ហត្ថី”តិអាទីសុ ហត្ថិអាទីនំ បិដ្ឋិវេមជ្ឈេ. “កុលវំសំ ធរេស្សាមី”តិអាទីសុ (ទី. និ. ២.១៩៤) កុលវំសេ. “វំសានុរក្ខកោ បវេណីបាលកោ”តិអាទីសុ (ចរិយា. ១.៣៧) កុលានុបុព្ពិយំ កុលានំ បរម្បរវត្តិយំ. ឥធ បន វេឡុមយេ.

ចតុប្បច្ចយសន្តោសភាវនារាមតាសង្ខាតកុលានំ បរម្បរវត្តិយំ. តស្ស បន វំសស្ស កុលស្សយំ, កុលស្សយិទ្ធា តិមស្សនវេសន ទស្សេតុំ “យថា ហី”តិអាទិ វុត្តំ. តត្ថ ខត្តិយវំសោតិ ខត្តិយកុលស្សយោ. ឧសេន តយោ សេសបទេសុបិ. សមណវំសោ បន សមណតន្តិ.

សមណបវេណី. មូលកន្ទាទីនន្តិ អាទិ-សទ្ទេន យថា សាកន្ទាទីនំ សង្គហោ, ឯវមេត្ថ ភោគសាទីនម្បិ សង្គហោ ទដ្ឋព្វោ. ទុតិយេន បន អាទិ-សទ្ទេន កាមិកវត្ថុសម្បយុត្តាទីនំ. អរិយ-សទ្ទោ អមិលក្ខុសុបិ មនុស្សេសុ វត្តតិ, យេសំ បន និវាសដ្ឋានំ “អរិយំ អាយតន”ន្តិ វុច្ចតិ. យថាហ “យាវតា, អានន្ទ, អរិយំ អាយតន”ន្តិ (ទី. និ. ២.១៥២; ឧទា. ៧៦) លោកិយសាធុជនេសុបិ “យេ ហិ វោ អរិយា បរិសុទ្ធកាយកម្មន្តា…បេ… តេសំ អហំ អញ្ញតរោ”តិអាទីសុ (ម. និ. ១.៣៥). ឥធ បន យេ “អារកា កិលេសេហី”តិអាទិនា លទ្ធនិព្វចនា បដិវិទ្ធអរិយសច្ចា, តេ ឯវ អធិប្បេតាតិ ទស្សេតុំ “យេ បន តេ អរិយា”តិ បុច្ឆំ កត្វា “អរិយា វុច្ចន្តី”តិអាទិ វុត្តំ.

តត្ថ យេ មហាបរិនិព្ពានកប្បតោ បដ្ឋាយ យាវាយំ កប្បោ, ឯត្ថន្តរេ ឧប្បន្នា សម្មាសម្ពុទ្ធា, តេ តាវ សព្ពសោ ទស្សេត្វា តទនន្តរម្បិ សម្មាសម្ពុទ្ធេ, បច្ចេកពុទ្ធេ, ពុទ្ធសាវកេ ច សង្គហេត្វា អនវសេសតោ អរិយេ ទស្សេតុំ “អបិចា”តិអាទិ វុត្តំ. តត្ថ យាវ សាសនំ ន អន្តរធាយតិ, តាវ សត្វា ឆរតិ ឧច តាមាតិ ទ្ពមេវ ភាវនំ, យេ វេនេហិ ពុទ្ធសាវកា, តេ ច សន្ធាយ បច្ចុប្បន្នគ្គហណំ. តស្មិំ តស្មិំ វា កាលេ តេ តេ បច្ចុប្បន្នាតិ វេ, អតីតានាគតគ្គហណំ ន គហេតព្ពំ និយមេ. ព្ទជាតិ យថា ភគវា “ឆយិទំ វោ, ភិក្ខវេ, ធម្មេស្សាមិ

អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្ថំ សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេស្សាមិ, យទិទំ ឆឆក្កានី”តិ ឆក្កទេសនាយ (ម. និ. ៣.៤២០) អដ្ឋហិ បទេហិ វណ្ណំ អភាសិ, ឯវំ មហាអរិយវំសទេសនាយ អរិយានំ វំសានំ “ចត្តារោមេ, ភិក្ខវេ, អរិយវំសា អគ្គញ្ញា រត្តញ្ញា វំសញ្ញា បោរាណា អសំកិណ្ណា អសំកិណ្ណបុព្ពា ន សង្កីយន្តិ ន សង្កីយិស្សន្តិ អប្បដិកុដ្ឋា សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ វិញ្ញូហី”តិ (អ. និ. ៤.២៨) នវហិ បទេហិ វណ្ណំ អភាសិ, តានិ តាវ អានេត្វា ទោមនានសេនេន វណ្ណេន្តោ “តេ ខោ បនេតេ”តិអាទិមាហ. អគ្គាតិ ជានិតព្ពា សព្ពវំសេហិ សេដ្ឋភាវតោ, សេដ្ឋភាវសាធនតោ ច. ទីឃរត្តំ បវត្តាតិ ជានិតព្ពា រត្តញ្ញូហិ, ពុទ្ធាទីហិ តេហិ ច តថា អនុដ្ឋិតត្តា. វំសាតិ ជានិតព្ពា ពុទ្ធាទីនំ អរិយានំ វំសាតិ ជានិតព្ពា. បោរាណាតិ

បុរាតនា. ន អធុនុប្បត្តិកាតិ ន អធុនាតនា. អសំកិណ្ណាតិ ន វិទ្ធា ន ឆឌ្ឌិតា. តេនាហ “អនបនីតា”តិ. ន អបនីតបុព្ពាតិ ន ឆឌ្ឌិតបុព្ពា និស្សន្ទំ និព្ពានំ បរិបូរេត្វាបិ យេ វិវេនា ន បរិវត្តបុព្ពា. តនេតា ឯវ ឯតរហិបិ ន អបនីយន្តិ, អនាគតេបិ ន អបនីយិស្សន្តិ. យេ

ឆម្មសាវស្ស វិញ្ញាតវេន វិញ្ញូ សមិតបាបសមណា វេ វ ពាហិតបាបព្រាហ្មណា ច, តេហិ អប្បដិកុដ្ឋា អប្បដិក្កុដ្ឋា. យេ ហិ ន បដិក្កោសិតព្ពា, តេ អគិន្ទិតព្ពា អគរហិតព្ពា. អបរិច្ចជិតព្ពតាយ អប្បដិក្កោសិតព្ពា ហោន្តីតិ.

សន្តុដ្ឋោតិ ឯត្ថ យថាធិប្បេតសន្តោសវសេន ធម្មស្សន្តោ “បច្ចយសន្តោសវសេន សន្តុដ្ឋោ”តិ វុត្តំ. ចរានវិបស្សនាទិវសេនបិ ធ្ងន ភិក្ខុនោ

ᩈᨶ᩠ᨲᩩᨭ᩠ᨮᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩦᨲᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᩍᨲᩁᩮᨶ ᩍᨲᩁᩮᨶ᪨ ᩍᨲᩁ-ᩈᨴ᩠ᨴᩣᨿᩴ ᩋᨶᩥᨿᨾᩅᨧᨶᩮᩣ, ᨴ᩠ᩅᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩮᩣ ᨿᩴᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩉᩥ ᩈᨾᩣᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨿᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩦ"ᨲᩥ᪨ ᩈ᩠ᩅᩣᨿᩴ ᩋᨶᩥᨿᨾᩅᩣᨧᩥᨲᩣᨿ ᩑᩅ ᨿᨳᩣ ᨴ᩠ᩅᩥᩃᩥᨧᩦᨲᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩅᨧᨶᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᨿᨳᩣᩃᨴ᩠ᨵᩣᨴᩦᨶᨸᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩅᨧᨶᩮᩣᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨲᩥᨿᨸᨠ᩠ᨡᩔ ᩍᨴᩴ ᩍᨭ᩠ᨮᨠᩣᨴᩥ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ "ᩋᨳ ᨡᩮᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨿᨳᩣᩃᨴ᩠ᨵᩮᨿ᩠ᨿᩣᨸᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᩃᩥᨣᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᩑᩅ? ᩈᨧ᩠ᨧᨾᩴ, ᨲᨳᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨿᩮᩣ ᩉᩥ ᨿᨳᩣᩃᨴ᩠ᨵᩮᩈᩩ ᨴ᩠ᩅᩥᩃᩥᨧᩦᩈᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨿᨳᩣᩃᩣᨽᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩮᩣ ᩑᩅ, ᨶ ᩍᨲᩁᩮᩣ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩈᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨾᨲ᩠ᨲᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩮᩣ ᩍᨭ᩠ᨮᩮᩣᨲᩣ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨠᩣᨿᨻᩃᩈᩣᩁᩩᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩮᩣᨸᩥ᪨ ᨴ᩠ᩅᩥᨡᩩᨠᩣᨣᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨧ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᨸᩥ ᨧᩦᩅᩁᩮ ᩃᨠ᩠ᨡᨲᩥ᪨ ᨿᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨧᨲᩩᨸᨧ᩠ᨧᨿᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩮᩣ, ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨿᩣ ᨸᨶ ᨧᩦᩅᩁᩮ, ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮ ᨧ ᩃᨠ᩠ᨡᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᩍᨵᩮᨿ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩮ"ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨦ᩠ᨣᩣᩉᩥᨠᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᨠ ᩉᩥ ᨸᩁᩮᨶ ᨠᩥᩃᩥᨶ᩠ᨶᨸᨧ᩠ᨧᨿᩴ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩴ ᩑᩅ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩦᩅᩁᩮ ᨧᩦᩅᨲᩥ, ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨸᩣᨲᩮ ᨸᨶ᩠ᨶᩁᩈ, ᩈᩮᨶᩣᩈᨶᩮ ᨸᨶ᩠ᨶᩁᩈᩣᨲᩥ ᩈᨾᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᩍᨵᩮᨿᩈᩩ ᩑᩅ ᨲᩦᩈᩩ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩮᩈᩩ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩴ ᩈᨾᩮᩣᩈᩁᨱᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨

ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ "ᩍᨴᩴ ᨶᩣᨾ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᩣᨶᩥᨲᩮᩣ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨧᩦᩅᩁᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩦᩅᩁᩔ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᩴᩈᩩᨠᩪᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩴᩈᩩᨠᩪᩃᨧᩦᩅᩁᩴ, ᨸᩴᩈᩩᨠᩪᩃᩃᨠ᩠ᨡᨱᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨧᩦᩅᩁᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩣᨲᩥ ᨧᩦᩅᩁᩮ ᩃᨻ᩠ᨽᨾᩣᨶᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣᩈᩣ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨧᩦᩅᩁᨸᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨵᩩᨲᨦ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ, ᨿᩣᨶᩥ ᨲᩮᨧᩦᩅᩁᩥᨠᨦ᩠ᨣᩴ ᨸᩴᩈᩩᨠᩪᩃᩥᨠᨦ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨡᩮᩣᨾᨠᨸ᩠ᨸᩣᩈᩥᨠᨠᩮᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿᨠᨾ᩠ᨻᩃᩈᩣᨱᨽᨦ᩠ᨣᩣᨶᩦᨲᩥ ᨡᩮᩣᨾᩣᨶᩦᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨡᩮᩣᨾᩴ ᨶᩣᨾ ᨡᩮᩣᨾᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩅᩣᨿᩥᨲᩴ ᨡᩮᩣᨾᨸᨭᨧᩦᩅᩁᩴ, ᨲᨳᩣ ᩈᩮᩈᩣᨶᩥᨸᩥ ᩈᨠᩈᨶᩣᨾᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩅᩣᨿᩥᨲᩣᨶᩥ᪨ ᨽᨦ᩠ᨣᩴ ᨸᨶ ᨡᩮᩣᨾᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᨶᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᩅᩣ ᨾᩥᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᨧᩦᩅᩁᩴ᪨ "ᨽᨦ᩠ᨣᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩣᨠᨾᨿᨾᩮᩅᩣ"ᨲᩥ ᨠᩮᨧᩥ᪨ ᨿᨴᩥ ᩑᩅᩴ ᩍᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ? ᨶᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩈᩣ ᨸᨶ ᩑᨲᩮᩈᩴ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᨴᩩᨠᩪᩃᩣᨶᩦ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨸᨲ᩠ᨲᩩᨱ᩠ᨱᩴ, ᩈᩮᩣᨾᩣᩁᨸᨭᩴ, ᨧᩦᨶᨸᨭᩴ , ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨩᩴ, ᨴᩮᩅᨴᩥᨶ᩠ᨶᨬ᩠ᨧ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨠᩪᩃᩴ ᩈᩣᨱᩔ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩴ ᩅᩣᨠᨾᨿᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨸᨲ᩠ᨲᩩᨱ᩠ᨱᨴᩮᩈᩮ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨲᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩩᨱ᩠ᨱᩴ᪨ "ᨸᨲ᩠ᨲᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᩮᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ"ᨲᩥ ᩉᩥ ᩋᨽᩥᨵᩣᨶᨠᩮᩣᩈᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩮᩣᨾᩣᩁᨴᩮᩈᩮ, ᨧᩦᨶᨴᩮᩈᩮ ᨧ ᨩᩣᨲᩅᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᩈᩮᩣᨾᩣᩁᨧᩦᨶᨸᨭᩣᨶᩥ᪨ ᨸᨲ᩠ᨲᩩᨱ᩠ᨱᩣᨴᩦᨶᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᨠᩮᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿᩔ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩣᨶᩥ ᨸᩣᨱᨠᩮᩉᩥ ᨠᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾᨿᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨩᩴ ᩑᩉᩥᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᩥᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨧᩦᩅᩁᩴ, ᨲᩴ ᨡᩮᩣᨾᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩑᩅ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩴ᪨ ᨴᩮᩅᨲᩣᩉᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨧᩦᩅᩁᩴ ᨴᩮᩅᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ, ᨲᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩴ ᨩᩣᩃᩥᨶᩥᨿᩣ ᨴᩮᩅᨠᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨶᩩᩁᩩᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩅᨲ᩠ᨳᩈᨴᩥᩈᩴ, ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨡᩮᩣᨾᩣᨴᩦᨶᩴᨿᩮᩅ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩮᩈᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩈᨴᩥᩈᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨴ᩠ᩅᨿᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩅᩣᩈᨸᩣᩁᩩᨸᨶᩣᨶᩥ, ᨴ᩠ᩅᨿᩣᨶᩥ ᩑᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨴ᩠ᩅᩥᨣᩩᨱᩣᨶᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨿᩮᩣᨣ᩠ᨿᨲᩣᨿ ᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ᪨

ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ "ᨠᩩᩈᨧᩦᩁ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩩᩈᨲᩥᨱᩮᩉᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᩅᩣ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩉᩥ ᨲᩥᨱᩮᩉᩥ ᨠᨲᨧᩦᩅᩁᩴ ᨠᩩᩈᨧᩦᩁᩴ᪨ ᩅᩣᨠᨧᩦᩁᩣᨴᩦᩈᩩᨸᩥ ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ᪨ ᨹᩃᨠᨧᩦᩁᩴ ᨶᩣᨾ ᨹᩃᨠᩣᨶᩥ ᩈᩥᨻ᩠ᨻᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᨧᩦᩅᩁᩴ᪨ ᨠᩮᩈᨠᨾ᩠ᨻᩃᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩮᩈᩮᩉᩥ ᨲᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᨠᨾ᩠ᨻᩃᩴ᪨ ᩅᩣᩊᨠᨾ᩠ᨻᩃᩴ ᨧᨾᩁᩦᩅᩣᩊᩮᩉᩥ ᩅᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲᨠᨾ᩠ᨻᩃᩴ᪨ ᩏᩃᩪᨠᨸᨠ᩠ᨡᩥᨠᩴ ᩏᩃᩪᨠᩈᨠᩩᨱᩔ ᨸᨠ᩠ᨡᩮᩉᩥ ᨠᨲᨧᩦᩅᩁᩴ᪨ ᩋᨩᩥᨶᨠ᩠ᨡᩥᨸᩴ ᩋᨩᩥᨶᨾᩥᨣᨧᨾ᩠ᨾᩴ᪨ ᩋᨩᩥᨶᨾᩥᨣᨧᨾ᩠ᨾᩴ ᨶᩣᨾ ᩈᩣᨷᩃᩥᨶᩮ ᩋᨩᩥᨶᩮ ᨩᩣᨲᨾᩥᨣᨧᨾ᩠ᨾᩴ᪨ ᨾᨠᨧᩥᩅᩣᨠᨾᨿᩴ ᨾᨠᨧᩥᩅᩣᨠᨾᨿᩴ᪨ ᨾᨠᨧᩥᨵᩥᩃᩣᨧᩦᩅᩁᩴ ᨶᩣᨾ ᨾᨠᨧᩥᩅᩣᨠᩮᨶ ᨠᨲᨧᩦᩅᩁᩴ᪨ ᩋᨠ᩠ᨠᨶᩣᩊᨾᨿᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᨶᩣᩊᨾᨿᩴ᪨ ᨾᨠᨧᩥᨴᩩᩔᩴ ᨶᩣᨾ ᨾᨠᨧᩥᩅᩣᨠᩮᩉᩥ ᨠᨲᨴᩩᩔᩴ᪨ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨧᩮᩣᩊᨠᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᩋᨠᨸ᩠ᨸᩥᨿᨧᩦᩅᩁᩣᨶᩥ᪨

ອຏ຺ຐກ຺ຖາ ຍາຕິການໍ ຈເນຕາຕິ “ສີຍາຍ ເຄຕິ, ຄຕິກາຍ ເຄຕີ”ຕິອາຄຕາ (ຍຫາຈ ໖໑໘) ອາຄຕານໍ ອຏ຺ຐກໍ ຂີຈຣຸປຸຕ຺ຕິຍາຕິການໍ

ຈເນສ ຂີຈຣານໍ ປຊິລິກເລ຺ລຕ຺ຕຄສ຺ສຕ຺ຕຫິຫ຺ຍກຈຕາ “ອຊ຺ຌີຍາ, ກິລ຺ລເຈ, ຍາຕິກາ”ຕິອາຄຕາ ຍາຕິກາ ຊປິຕາ ຍາຕິກາຕິ ຫິ ຍາຕເຣາ

ຂີຈຣຸປຸຕ຺ຕິຊຕິກາຕີ ເສາສາຕິກຕ຺ຕິ ປຸສາເຕ ປຕິຕກໍ ປິປຫິກຕ຺ຕິ ອາປຫຈ຺ຈາເຣ ປຕິຕກໍ ຣຂີຍຕ຺ຕິ ປຸຌ຺ຌາຕ຺ຕິເກຫິ ຈາຕປິຕຕ຺ຕເຣຕ ຣຂີກາຍ

ຫສ຺ສິຕເຈາຫ຺ຍອກໍ ສກ຺ກາຣກຸຊກຕ຺ຕິ ສກ຺ກາຣຌາເຕ ຫສ຺ສິຕເຈາຫ຺ຍອກໍ ສິຕາຕຕ຺ຕິ ຕຫ຺ຍາເຈາຫ຺ຍອໍ, ຍໍ ກຸຕເຈເຊ຺ຊຫິ ສີສໍ ຕຫ຺ຍາເປຕ຺ຈາ

“ກາຫ຺ຍອກລ຺ລີເຈາຫ຺ຍອກ”ຕ຺ຕິ ຫເສ຺ສຕ຺ຈາ ກສ຺ສຕ຺ຕິ ຕິຕ຺ຕຕ຺ຕິ ຕິຕ຺ຕເຈາຫ຺ຍອກໍ ສິຕາຕຕິເຕ຺ຕ ຫສ຺ສິຕປິເລິຕິກາ ອກ຺ກິຄສ຺ສຕ຺ຕິ ອກ຺ກິຕາ ຄສ຺ສປຸເຄສໍ ຕຫ຺ຍາ

ຍຕຸສ຺ສາ ຫເສ຺ສຕ຺ຕິ ເກາຫາຍິຕກາຂີຕິ ປິກຊີເຕຈ ຕາຕິປິ ຫິ ຍຕຸສ຺ສາ ຫເສ຺ສຕ຺ຕິ

ຊຂໍ ຌສ຺ສາເປຕ຺ຕາຕິ ຕາຈໍ ອາເຣາຫເຕ຺ຕຫິ ຈາ ຍຸຕ຺ສ ປຈີສເຕ຺ຕຫິ ຈາ ຊຊຍຊ຺ຌີ ຌສ຺ສາເປຕ຺ຈາ ຕຕ຺ຕ ຕາສ຺ສ ປິຣຸຕຂີຈເຣ, ເຕຫິ ຫສ຺ສິຕຕ຺ຕິ

ອຊິປ຺ປາເຍາ

ສາຊກກິລ຺ລຕາຕິ ກຫປຕິຂີຈຣສ຺ສ ສາຂີຍຕກິລ຺ລຕາ ໑ກຍາສຍຕ຺ຕຕ຺ຕິ ຂີຈຣຍາສສຌ຺ຌາຕໍ ໑ກຍາສຍຕ຺ຕໍ ຈີຕເລ຺ລຕໍ ຈຊ຺ຊຕິ, ຕ ຕເຕາ ປຣຕ຺ຕິ

ອຊິປ຺ປາເຍາ ສຕ຺ຕສ຺ສາປິ ຫິ ຕຫ຺ຍາຕິກ຺ກຫຕ຺ຕາຍ ສາສເຕ ປຊິປຕ຺ຕິຕີ ປໍສຸກຸລິເກາ ອຄ຺ຄຍາເສເຕຈ ກເຣາຕີຕິ ອປຣປຊີຕສ຺ສຕ຺ຕາ ປຊິລິກສ຺ສ

ຕ຺ລຕຣສ຺ສ ປຕ ປຣປຊີຕສ຺ສຕ຺ຕາ ຍາສຍຕ຺ຕໍ ອຕຸຌ຺ຌາຕໍ ຕ຺ລຕິ ຍາສສ຺ສ...ເປ... ຈີຕກ຺ກສເຕ຺ຕາເສາ ຈີຕກ຺ກຕສ຺ສ ປຣີຍິຕກາລິກຕ຺ຕາ

ຍຫາເຊຣ ຕຕ຺ຕ ອຕ຺ຕເຕາ ສຫາຍໍ ຕ຺ລຈ຺ຈເຕ຺ຕາປິ ກຣຸການເຈຕ ກາຍຈ຺ຈາຣ “ກເຕ຺ຕ ກຍິສ຺ສາຍິ” ຕ຺ລເຈ຺ຈຈຍາຫ ຍຫາເຊເຣາປິສ຺ສ ອຌ຺ຌາສຍໍ ຕາຕ຺ຈາ

“ອຫໍ ປິຈຸເສາ ກຍິສ຺ສາຍີ”ຕິ ອາຫ “ຕ຺ລຍສ຺ສ ກິລ຺ລເຕາ ຈີຕກ຺ກສ຺ສ ອຈສເຣາ ຍາ ເຫາຕຸ”ຕິ ປຕຫ຺ຍາປຸຈ຺ຈຍາເຕາ ກາຍໍ ປິຈີສິ

ຌຈ຺ຈາຣປລິຕຸເສ຺ສາຕິ ຌຈ຺ຈາເຣຕ ປີຫ຺ຍຕ຺ລເຕາ ຕຊາ ກກຈເຕາ ຄຸລ຺ລຣກີຣີຍາຕຸສ຺ສຣຫຍຸເຫຕ ຕຊາກເຕ ຌປຸຕ຺ຕປີຕິເສາຍຕສ຺ສເຈກສ຺ສ

ຕາລຈການເຈຕ ກິເລສານໍ ຈີລ຺ລຍີຕຕ຺ຕາ ຕສ຺ສີເຍຈ...ເປ... ຕີຫິ ຜລິຕິ ປເຕ຺ຕາ

“ກຕ຺ຕ ລກິສ຺ສາຍີ”ຕິ ຂີຕ຺ຕຕາປິ ລິການາປຸຕ຺ຕິກາຕິ ຕຊາ “ອຂີເຕ຺ຕຕ຺ຈາ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ, “ສຸຕ຺ຄຣ ລກິສ຺ສາຍິ, ຍຕາປໍ ລກິສ຺ສາຍີ”ຕິ ໑ຈຍາຂີຂີຕ຺ຕຕາຍ ກາ

ຕາຍ ກຊາ ກຂໍ ປຕ ຈຕ຺ຕຕາຕ຺ຕິ ອາຫ “ກຍ຺ຌາຕສີເສເຕຈ ກຍຕ”ຕ຺ຕິ, ເຕຕ ຂີຈຣ ປຊີຈ຺ຈ ກິຈ຺ຈໍປິ ຕ ຂີເຕ຺ຕຕຕ຺ຕໍ ໑ຈາຕິ ຄເສ຺ສຕີ

ອເປສເລີ ອປ຺ປຕິຣຸປີຍປິ ປຣີເຍສຕາຍ ປຈ຺ຈເຍາ ກເຈຍ຺ຍາຕິ “ເປສລໍ ກິລ຺ລ ກເຫຕ຺ຈາ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ

ອາຫຣີຍຍາຕຕ຺ຕິ ສຸສາຕາຂີສຸ ປຕິຕກໍ ຈຕ຺ຕໍ “ຕ຺ລເຍ ກິລ຺ລ ປໍສຸກຸລປຣີເຍສຕໍ ຊຣຕ຺ຕີ”ຕິ ຕາຕ຺ຈາ ເກຕຂີ ປຸຣີເສຕ ຕເຕາ ອາຕີຍຍານໍ

໑ຈໍ ລສ຺ສ ກຫ຺ຍຕ຺ຕສ຺ສາປີຕິ ໑ຈໍ ປຊີລິກສເຕ຺ຕາສໍ ອເກາເປຕ຺ຈາຈ ລສ຺ສ ກຫ຺ຍຕ຺ຕສ຺ສາປິ ອຕ຺ຕເຕາ ປເຫາຕກຍເຕ຺ຕເຕຈາຕິ ຍຊາລສ຺ສານໍ

ປໍສຸກຸລຈຕ຺ຕານໍ ໑ກປຊ຺ຄຸປຊ຺ຊານໍ ອຕ຺ຕາຍ ອຕ຺ຕເຕາ ປເຫາຕກປຍາເຫາເຕຈ, ອຈສາເຣຫຕ ຌປຣີປຈ຺ຈານໍ ຕີຈເຕ຺ຕຕີ

ការេយ កិក្លាយ អាហិណ្ណេត្តុត សបតាតចារិតា ចិយ ក្ខារបដិបិដិយា ធរណ៌ សេលិលុប្បចិចជ្ជត៌ តាយ ឌិចរសេលិលុប្បុឃ្ស ក្ខរសយុឃ្សាទិតព្តា៝

ឃារេបតុត្តិ អព្តកាចំ បចទេព្តតុំ៝

ឆេឆាចតុបរេកតាតិ ឆេឆាចតឃោរេក្កត៝

បណ្ណាតីតិ អឰ្ញទឰ្ញាឌិបណ្ណាតិ៝

អកោរបព្វាតិ សទេត្តារំ អកោរបព្វា ៝ បទេហាតកតីហារទេតចាតិ អត្តូរចាសកាឌីស្ស ឃំ កាតុការេយា, តស្ស បទេហាតកតិឃារេយតេច ឃចាលត្ថិ ច្នូលស្សុព្វយាឌិ កទេហព្វា កទណ៌៝

តិយណ្ណុលបដិប្ឋាគតយព្តទេស្សចាតិ “តិចាសត់ ទេច តាភិយណ្ណុលំ; ឌាណុយណ្ណុលំ, ឰុតទំ ទេច កលចាដយណ្ណុលំ, ឌាណុយណ្ណុល”ត្តិ ៦ចំ តិយណ្ណុលបដិប្ឋាគតយព្តទេស្សច កទណ៌; តំ បត អព្វទេតា តិណ្ណុំ ឌិចទាត់ ទេហដ្ឋិយទេត្តុត ចុព្តបរិយាណទេយច ទេហាតិ៝

អបិធានទេព្វាតិ ត បិធានទេព្វា៝

ក្សិចាត្តុតការេលតិ យណ្ណុលិតិ ឃោរេឌព្វា សិឰ្ញុតការេល៝ សព្តចារទេតិ សព្តសិឰ្ញុតចារទេ៝

កប្បខិត្តុអបទេឌសេត កស្សខិ ចិការស្ស អកទណ៌ កប្បសទេត្តារសា៝

សិតបដិឈាតាឌិ អព្វាបត្តុទេតា សិឰ្ញុាតិ យុព្វេយច ឌិចរបរិទេភារេក បទេឃាឌត់ គទេស្សតុំ “ហិទិទេកាបឹតបដិប្ឋាគតយព្តចទេសតា”តិ ចុព្តំ៝ ទេតតាហ កកចា “ឃាចទេគច ហិទិទេកាបឹតបដិប្ឋាគតព្វ”ត្តិ (ម៉ ត៌៝ ១៝១៧; អ៝ ត៌៝ ៩៝៩ប័; យហាត៌៝ ១៩១)៝

ចដ្ឋតិ, ត តាចតា សទេត្តារសា ក្សប្បតិ សឰ្ញុទាត់, គក្លិទេលាឃ្សាតគ្វា អលិភទេតា៝

សារលឹឃឆទេយ្ង ឌព្វាតិ សឹលចទេត្តហិ កិក្លុហិ សាឆារណទេតា បរិទេភារេក ឌព្វា៝

“ឰុតី”តិអាឌិតា បធយស្ស អទិឃចិសស្ស បំស្សុក្សលិកក្កុទេតឌិចទិកក្កាត់, ទេតសគ្វា តស្ស បគ្គឃតំ គទេស្សទេត្តា ឰុតិ ឰុទេយ ឆយ្ង អឰ្ញាយឰ្ញាស្ស សយដ្ឋាបកា, ស្ថបព្វយ្ហកា ធាតិ ឌីទេបតិ៝ ៦ស តទេឃា ឰុទេតា បទទេតាបិ៝

“សត្ថុដ្ឋា ហោតិ វណ្ណវាទី”តិ ឯត្ថ ចតុក្កោដិកំ សម្ភវតិ, តត្ថ ចតុក្កោដ្ឋាសេសុ បឋមោ សត្ថារា វណ្ណិតោ ទោមនស្សិតោតិ មហាថេរេន ពុទ្ធ ថេរេ វេរជា កតា។ ឯកោ សត្ថុដ្ឋោ ហោតិ, សន្តានស្ស វណ្ណំ ន ភណតិ សេយ្យថាបិ ថេរោ ភារុកោ (មុត្តកិបិដេ ភារុកសុត្ត ចិត្តថេរោ) ឯកោ ន សត្ថុដ្ឋោ ហោតិ, សន្តានស្ស វណ្ណវាទី សេយ្យថាបិ ឧបនន្ទោ សក្យបុត្តោ (បារា៑ ៦៨៦, ៦៩៧, ៦៩៩, ៦៩៧ វាក្យសន្តិស្ស ចិត្តថេរោ)។ ឯកោ នេវ សត្ថុដ្ឋោ ហោតិ, ន សន្តានស្ស វណ្ណំ ភណតិ។ សេយ្យថាបិ ថេរោ លាឡុទាយី (ថេរកា៑ អដ្ឋ៑ ១៑ ឧទាយិត្ថេរគាថាវណ្ណនា) ឯកោ សត្ថុដ្ឋោ ចេវ ហោតិ, សន្តានស្ស ច វណ្ណវាទី សេយ្យថាបិ ថេរោ មហាកស្សបោ។

អនេនេវត្ថេន អយុត្តំ ឯវំ។ តេនាហ “អប្បតិរូប”ន្តិ, នានេន ជិតានំ ន បតិរូបំ អនារូប្បំ អនោមាក្យំ។ កោហញ្ញំ ករោន្តោតិ ចីវរុប្បាទនិមិត្តំ បរេសំ កុហនំ ចិម្ហាបនំ ករោន្តោ។ វិត្តុសតីតិ តណ្ហាសន្តានេន ឧបទ្ទុតំ តសតិ។ បរិតស្សតីតិ បរិតោ តសតិ។ យថា សន្តោ កាមវចរីបមោហោ តនត្ថំ ឯវ ជាមន្តិ, ឯវំ សន្តកាមេហិ តសតិ។ កិញ្ចិ ចុច្ចតិ កន្ទិ, មោ ខេត្តំ អក្ខិញ្ញាលក្ខណោ អកិលេបោតោ។ កិញ្ចិ ឯតស្ស នត្ថីតិ អកិញ្ចនោតិ អាហ “អកិញ្ចនោ...បេ... លោកិកវន្ទោ”តិ។ មុច្ឆិតំ តណ្ហាវសេន មុយ្ហនំ, តស្ស វា មមុស្សយំ អញ្ញាតំ។ អនាបន្នោ អនុបគតោ។ អនោតិណ្ណោតិ អនជ្ឈោតិណ្ណោ។ អបរិយោនន្ធោតិ តណ្ហាឆន្ទេន អនជ្ឈោតិណ្ណោ។ អាទីនវំ បស្សមានោតិ ឯត្ថ ឧបមិកំ, មមត្ថាយិកញ្ញា ទោសំ បស្សន្តោ។ កិញ្ចិបរិភោគោ និស្សរតិ ឯតេនាតិ និស្សរណំ, ញាណមត្តិកតា, តំ បជានាតីតិ និស្សរណបញ្ញោ។ តេនាហ “មាចទេច...បេ... បជានន្តោ”តិ។

នេវត្តាភុក្ខិណេវតីតិ អត្តានំ នេវ ឧក្កំសេតិ ន ឧក្កំបេតិ ន ឧក្កដ្ឋោ ភវតិ។ “អហ”ន្តិអាទិ ឧក្កំសនាការទស្សនំ។ ន វម្ភេតីតិ ន ហីឡយតិ និហីនតោ ន ភវតិ។ តស្មិំ ចីវរសន្តោសេតិ តស្មិំ យថាវុត្តេ ចីវរបិដេ ចីវរសន្តោសេ។ កាមញ្ចេត្ថ វុត្តប្បការសន្តោសបក្ខភេទោត ចីវរហេតុ អនេសនាបជ្ជនាទិបិ គហិតមេវ តស្មិំ សតិ តស្ស ភាវតោ, អសតិ ច អភាវតោ, វណ្ណវាទិតាភត្តុក្កំសនា បរវម្ភនានិ បន គហិតានិ ន ហោន្តីតិ “វណ្ណវាទិតាទីសុ វា”តិ វិកប្បោ វុត្តោ។ ឯត្ថ ច “ទក្ខោ”តិអាទិ យោនិសោ មនសិការស្ស យថាវុត្តសន្តោសាទិ ពន្ធនំ, តំ ទស្សនំ។ តត្ថ “ទក្ខោ”តិ ពលិនា តេនំ មហន្តោបកបញ្ញា ទស្សតិ, “អនលសោ”តិ ពលិនា បក្កមាភិទីរិយំ, “សម្បជានោ”តិ ពលិនា បរិហារិយបញ្ញា “បដិស្សតោ”តិ ពលិនា តត្ថ អសម្មោសសតិំ ទស្សតិ។

បិណ្ឌបាតោ ញាតិតវណ្ណោតិ បរេហិ ទេតោ បិណ្ឌបាតោ ញាតិតវណ្ណោ។ បិណ្ឌបាតខេត្តន្តិ បិណ្ឌបាតស្ស ឧប្បត្តិដ្ឋានំ។ បិណ្ឌបាតសន្តោសោ ញាតិតវណ្ណោតិ បិណ្ឌបាតេ សន្តោសោ បរេហិ ទេតោ ញាតិតវណ្ណោ។ ពលធ នេវន្ទរិយ បិណ្ឌបាតគាហកោមេវ។ អាហរិតព្ពតោ ហិ សប្បិអាទិកម្បិ គហណំ កតំ។

បិណ្ឌបាតខេត្តំ បិណ្ឌបាតស្ស ឧប្បត្តិដ្ឋានំ ខេត្តំ វិយ ខេត្តំ។ ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ថ, ឧទេតាតិ ច ឧប្បត្តិដ្ឋានំ។ សង្ឃតោ វា ហិ គិលានោ បិណ្ឌបាតោ ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ទេសវាទិវសេន វា។ តត្ថ សកលស្ស សង្ឃស្ស ទាតព្ពំ ភត្តំ សង្ឃភត្តំ។ កតិបយេ គិលានេ ឧទ្ទិសិត្វា ឧទ្ទេសេន ទាតព្ពំ ភត្តំ ឧទ្ទេសភត្តំ។ និមន្តេត្វា ទាតព្ពំ ភត្តំ និមន្តនំ។ សលាកទានវសេន ទាតព្ពំ ភត្តំ សលាកភត្តំ។ ឯកស្មិំ បក្ខេ ឯកទិវសំ ទាតព្ពំ ភត្តំ បក្ខិកំ។ ឧបោសថេ ទាតព្ពំ

កត្វា វុចេបរិយេសិកំ៍ បរិបិបេសិចរោយ ទាតព្វា កត្វា បរិបិបទិកំ៍ អាកត្វកាតំ ទាតព្វា កត្វា អាកត្វកកត្វា៍ ទ្វុទេកេហ ឲច ផរេបត្វា ទាតព្វា កត្វា ទ្វុទកត្វា៍ ក្យុបិ វុទ្ធិយ្ស ទាតព្វា កត្វា ក្យុបិកត្វា៍ កាយចាឞឹអាឌឹហិ ចាទេទត ទាតព្វា កត្វា ចាទកត្វា៍ ចិហាទំ វុទ្ធិយ្ស ទាតព្វា កត្វា ចិហាទកត្វា៍ រេយយាតិ បរិកបិទេតច៍

ចិតរេក្កតិ "កត្វ ត្យ រោ អហំ អជ្ជ បិណ្ឌាយ ចទិយ្សាយឹ"តិ៍ "កត្វ បិណ្ឌាយ ចទិយ្សាយា"តិ ឆេទេត ទ្យេត្វ "អយ្យកាទេយ កទេត្វ"តិ កាយរេយតំ បបិចចតទាតំ , ឃេត បត ចិទេត្វត "ចិទេត្តត្វា"តិ ទ្យត្វា, តំ យត្ថាឃាហ "ឲត្វកំ ចិទេត្តត្វា"តិ៍ តរេតា បដ្ឋាយាតិ ចិតក្កយាឡអេកា ផត្វា ចិតក្កិតកាលរេតា បដ្ឋាយ៍ "តរេតា បទំ ចិតរេក្កទេត្វា អទិឃចំយា ទ្យរេតា រេហាតឹ"តិ ឡាទំ តិណ្ហយ្បិ អទិឃចំយិកាតំ ចរេយត ករេហតព្វា, ត ឲកចាទិករេយ្សច៍ យរេព្វាបិ ហិ អទិឃចំយិរោ ឲកចាទេយច ចិតរេក្កត្វំ លកតិ, ត តរេតា បទំ៍ បទិតាហិទេវាតិ អទិឃចំយិកកាចរេតា តាហិក្សរេតា៍ វ្វាឃំ ចិតក្កយរេត្វាទេយា កយ្វដ្ឋាតយតយិកាទេត ត ក្យប្យតិ, ចិយ្សព្ហូតិ ច៍ ឡាទេតា បទេទយ្សបិ ឲទេយច តរេឃា៍ រេតទេតចាហ "កយ្វដ្ឋាតឞឹរេយត កត្តព្វា"ត្តិ៍

ករេហតព្វរេយចាតិ អដ្ឋាតប្យឃ្យេត្វា ឲច-យទេក្វា៍ ឃាបតយត្វរេយច ករេហតព្វាត្តិ រេឃាទេឌតព្វា៍

ឲត្វាតិ ឲតយ្វិ បិណ្ឌបាតបបិក្កហរេណ៍ អប្បត្តិ អត្តរេតា ឃាបតបយាណរេតាបិ អប្យ៍ ករេហតព្វា ទាឃកយ្ស ចិត្វាទាឆតត្វំ៍ បយារេណតចាតិ អត្តរេតា ឃាបតប្យារេណតេច អប្យ ករេហតព្វា៍ "បយារេណត ករេហតព្វា"ត្តិ ឲត្វ កាទណំ ទរេយ្សត្វំ "បបិក្កហណយ្វិតឹប្យ"តិអាឌិ ទ្យត្វា៍ យរេក្កឹតិ ចិទ្ធិរេយតិ អបរេតតិ៍ ចិតិបិរេតតឹតិ ចិតារេយតិ អដ្ឋាតចិតិរេឃារេកត៍ យាយតត្វិ យត្វ យាយតំ អត្យយិដ្ឋិ៍ ត ករេទាតិ តប្យបិបដ្ឋតិ៍

យបទាតចាទិរេតា ចិឃ ក្វាទបបិបិបិឃា ចទណំ រេលិល្យប្យចិចដ្ឋតយរេត្វារេយាតិ អាហ "ក្វាទបបិបិបិឃា កត្តព្វា"ត្តិ៍

ហទារេបត្វាតិ អឆិកំ អបរេតត្វា៍

អាហារេកឆរេតា តិយ្សទតិ ឲរេតតាតិ តិយ្សទណំ៍ ឌិឈត្ថាឃ បបិចិរេតាឆតត្វំ កឆា, កាឃយ្សផិតិអាឌិបរេឃាឌតំ បត អត្វាបត្តិរេតា អាកតំ ឲចាតិ អាហ "ឌិឈត្ថាឃ...រេប... យរេត្វារេយា តាយា"តិ៍

តិឌហិត្វា ត បទិក្សព្ហិតព្វា តឌហ្យឹតិ អឆិប្យារេឃា៍ ឡាតទេត្វ បត យិក្ខាបទេឌទេតច ចាទិតំ៍ យាទេលិឃឆរេយ្វ ផិរេតតាតិ ឞិលចទេត្វហិ កិក្ខហិ យាឆាទណរេកាកិកាទេច ផិរេតត៍

រេយតាយរេតតាតិ យឃរេតត, អាយរេតត ច៍ ឃត្វ ឃត្វ ហិ យច្បាឌិរេក, ចិហាទាឌិរេក ច រេយតិ, តំ រេយតំ៍ ឃត្វ ឃត្វ ឞឹផាឌិរេក អាយតិ, តំ អាយតំ៍ តទ្យកឃំ ឲករេតា កត្វា "រេយតាយត"ត្តិ ទ្យត្វា៍ រេតតាហ "យរេច្បា"តិអាឌិ៍ តត្វ យរេច្បា យយាទកាឌិ, តឆា ឞឹផំ៍ យច្បាតិយិ, ឞឹផតិឞិតិ

ទុចិឆា កិមិ។ វិហារេ វា បាការបរិច្ឆិន្នេ សកលេ អាវាសេ វា។ “ទីឃយុគបរិវារកា”តិ កេចិ។ អឌ្ឍយោគាតិ ទីឃបរិវារកា។ “ឯកបស្សច្ឆន្នកោសល្លកា”ន្តិ កេចិ។ បរិវារកាតិ ចតុរស្សបរិវារកា។ “អាយតចតុរស្សបរិវារកា”តិ កេចិ។ ហម្មិយំ មុណ្ឌច្ឆទនបរិវារកា។ គុហាតិ កេវលំ បព្ពតគុហា។ លេណំ ទ្វារពទ្ធំ។ អដ្ឋា ពាហុលិកាតិ កោចំ, យស្ស កោបិកាសិនោ អគ្គហត្ថា ទដ្ឋកាហិ ឯវ ឆន្នំ ហោតិ។ “អដ្ឋាលកាការេន ករិយតី”តិបិ វទន្តិ។ មាឡន្តិ ឯកកូដសង្គហិតោ អនេកកោណោ បតិស្សយវិសេសោ។ “វដ្ដាការេន កតសេនាសន”ន្តិ កេចិ។

បិណ្ឌបាតេ ទុក្ខសេវនេវាតិ “សាគតោ កិន្នុ ‘អជ្ជ កត្ថ ចរិស្សាមី’តិ វិតក្កេតី”តិអាទិនា យថារហំ បិណ្ឌបាតេ ទុក្ខសេវន ទេសិតព្វា, “តទា បនំ វិតក្កេន្តោ អរិយវំសា ទូរតោ ហោតិ បរិពាហិរោ”តិ, “វេសាលំ គេចរន្តោតាបិ’ក្វហិ លភិស្សាមី’តិ អវិតក្កេត្វា កម្មដ្ឋានសីសេនេវ គន្តព្វ”ន្តិ ច ឯវមាទិ វត្តំ បូរយតេវ។

កស្មា បនេត្ថ បច្ចយសន្តោសំ ទស្សេន្តេន យថាធម្មេន កិលេសបច្ចយសន្តោសោ ន កថិតោតិ? ន ខោ បនេតំ ឯវំ ទដ្ឋព្វន្តិ ទស្សេន្តោ “កិលេសបច្ចយោ បន បិណ្ឌបាតេ ឯវ បវិដ្ឋោ”តិ អាហ, អាហរិតព្វតាសាមញ្ញេនាតិ អធិប្បាយោ។ យទិ ឯវំ កត្ថ បិណ្ឌបាតេ វិយ វិតក្កសន្តោសាទយោបិ បត្តព្វ សន្តោសា ទដ្ឋព្វាតិ? នោតិ ទស្សេន្តោ អាហ “កត្វា”តិអាទិ។ តត្ថ ចេត្ថ ទ្វារទេសេន ទុក្កដាតិ វិតិយោគំ កតាតិ, ឯតំ បន នេសជ្ជិកង្គំ ន កត្ថចិ វិនិយុត្តន្តិ អាហ “នេសជ្ជិកង្គំ ភាវនារាមអរិយវំសំ ភជតី”តិ។ អយញ្ច អត្ថោ អដ្ឋកថារុឡ្ហោ ឯវាតិ ទស្សេន្តោ “វុត្តម្បិ ចេត”ន្តិអាទិមាហ។

“បធានបត្វរោ នាម ពិយា”តិអាទិ អរិយវំសវេសនាយ សុត្តន្តកថាវស្សេ យថាវិសយតាយ តស្សា វេសនាយ។ យស្មា សមរហស្សបដិបត្តិតា ហោតិ អរិយមគ្គាធិគមាយ វិត្ថារេនេវ បវត្តិយមានា វេសនា យថា តំ វិត្តប្បាវកាលេ, អយញ្ច ភាវនារាមអរិយវំសកថា អរិយមគ្គាធិគមាយ វិត្ថារេនេវ បវត្តិយមានា ឯវំ ហោតីតិ វុត្តំ “សហស្សសមបដិបន្តំ...បេ... វេសនំ អារុឡ្ហី”តិ។ បដិបក្ខវិធមនតោ អភិរុចិភាវេន រមណំ អារមណំ អារាមោតិ អាហ “អភិរតិតិ អត្ថោ”តិ។ ពហុវិករណាតស្មិំ បទានំ វិវេចនំ តិព្ពិរត្ថសមានោ យថា “ទ្វិសវេលាយោ, កណ្ហកាឡោ”តិ អាហ “បហានេ អារាមោ អស្សាតិ បហានារាមោ”តិ។ អាវមិតព្វន្តិ ឯវ អារាមោ, បហានំ អារាមោ អស្សាតិ បហានារាមោតិ ឯវមេត្ថ សមាសយោជនា វេទិតព្វា។ “បជហន្តោ រមតី”តិ ឯវំ ឯត្ថ បហានារាមសន្ទាំ កត្តុសាធនតំ, កម្មសាធនសមាសសម្ពន្ធំ ទស្សេតិ។ “ភាវេន្តោ រមតី”តិ វុត្តត្ថា ភាវនារាមោតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។

កាមំ “នេសជ្ជិកង្គំ ភាវនារាមអរិយវំសំ ភជតី”តិ វុត្តំ ភាវនាភាវយោគស្ស អនុរូបិកត្តា, នេសជ្ជិកង្គសេនេត បន នេសជ្ជិកស្ស ភិក្ខុនោ ឯកច្ចាហិ អាបត្តីហិ អនាបត្តិភាវោតិ វាចិ សង្គហោបត្តា “វេទេន្តិ ឯវ ពុទ្ធា”ន្តិ វត្វា “វិនយំ បត្វា គរុកេ ឋាតព្វ”ន្តិ ទស្សិតត្តា សល្លេខស្ស អបរិច្ចជនតោ សេវ បដិបត្តិ នាម វិនយេ ឋិតស្សេវាតិ អាហ “វេទេន្តំ...បេ... គមិតំ ហោតី”តិ។ កាមំ សុត្តាភិធម្មបិដកេសុបិ (ទី. និ. ១.១៩៤; វិភ. ៥០៥) តត្ថ តត្ថ សីលកថា អាគតា ឯវ, ន ហិ បន ន តេហិ សីលស្ស វោទានំ ហោតិ, វោទានំ គមិតោ ហោតិ យថា សីលកថានិទានសុត្តំ វិនយបិដកំ គមិតំ ហោតិ, ឯវំ សមាធិកថាទីសុ សុត្តន្តបិដកំ, អភិធម្មបិដកំ ចតុន្នម្ម អរិយវំសានំ គមិតោ យេន

ហោតីតិ ចុត្តំ “កាចតារារេយត អចរេសរំ បិដកេច្ចយំ កងិតំ ហោតី”តិៈ “រេសា តេក្លូឡំ ការេចន្តោ រេយតី”តិ តេក្លូឡបឌំ អាឌិៈ កេត្វា តត្ថ ទេសនាយ បចត្តត្តា, សទ្ធេសយុំ ចា សយឆបិបស្សិតាយក្កូឆយ្ហាតំ យធាសកំបដិបក្ខតោ តិក្លូយតេត តេក្លូឡសញ្ហាតាតំ តត្ថ អាកាតត្តា រេសា

បិរេធា “តេក្លូឡបិឡេឡ្យា”តិ ចុច្ចតីតិ អាហ “តេក្លូឡបិឡព្ពយា កេឆតទ្ធោ”តិៈ តេតាហ អដ្ឋកថាយំ “សទ្ធាបិ កុសលី ឆយ្ហា តេក្លូឡត្តិ

បចុច្ចតេ”តិ (ព្ពតិចុៈ អដ្ឋៈ ១០៥)ៈ ឥសុត្តរសុត្តត្ត បរិយារេយតាតិ ឥសុត្តរសុត្តត្តឆឡេត, ឥសុត្តរសុត្តេត្ត (ឌីៈ តិៈ ៣ៈ៣៥០)

អាកាតតេយតាតិ ចា អតេត្វាៈ សេសច្ចេយបិ ឡេសេច តេយាៈ

រេសាតិ ឌាកាទិយំ អត្តុយុត្តោ កិក្លុៈ តេក្លូឡត្តិ កាតេយហិ តិក្លូត្តកាចតោ តេក្លូឡសញ្ហាតំ បឆយញ្ហាត្តបធារំៈ “រេសា អភិញ្ញូលើរេក

បហាយា”តិអាឌិតា (ចិកៈ ៥០ប៉, ៥១ប៉) អាកាតា បឆយញ្ហាតស្ស បុត្តាកាកាចតាតិ ព្ពឆាឆិរេប្យតា , តស្មា “អត្យាបិកេ”ត្តិអាឌីសុបិ

ឡេចរេយច អតេត្វា ចេឌិតទ្ធោៈ យំ បតេត្ថ ចត្តត្តំ, តំ ព្រាហ្មខាលឌីកាយំ ចុត្តតេយត ចេឌិតត្ថាៈ ទីសាបិយាសាតត្យាអដ្ឋត្តំ សយាបត្តីតំ,

អដ្ឋារសត្តំ យហាចិបស្សិតាតំ, ចត្យត្តំ អទិយយក្កាតច្ចា ចរេសតេត្ថ ទេសតា បចត្តាតិៈ

“ឡកំ ឆយ្ហំ ការេចន្តោ រេយតិ, ឡកំ ឆយ្ហំ បឌហន្តោ រេយតី”តិ ធ ត ព្ពធំ ឥសុត្តរសុត្ត អាកាតតិយារេយត ចុត្តំ, តត្ថ បត “ឡេកា ឆយ្ហា

ការេចតទ្ធោ, ឡេកា ឆយ្ហា បហាតទ្ធោ”តិ (ឌីៈ តិៈ ៣ៈ៣៥១) ធ ទេសតា អាកាតាៈ ឡចំ សទ្ធេបិ យស្មា អត្ថតោ តេកេធា តត្តិ, តស្មា

បដិសម្ភិទាយក្កេ តេក្លូឡបិឡព្ពយំ (បដិៈ យៈ ១ៈ៣៣, ៣ៈ៣១) អាកាតតីហារទេតេច “ឡកំ ឆយ្ហំ ការេចន្តោ រេយតិ, ឡកំ ឆយ្ហំ បឌហន្តោ រេយតី”តិ

ចុត្តំៈ ឡស តេយា សេសចាទេសុបិៈ យស្មា ចាយំ អទិយចំសទេសតា តាយ សត្ថុ បញ្ញាត្តាច សត្តារា ហិ ទេសិតំ ទេសតំ អាយស្មា

ឆយ្ហេសតាបតិ សារិបុត្តត្ថេរា សក្កាយតចរេសត ព្ពឆាតេសិ , តស្មា យហាអទិយចំសសុត្ត សត្ថុទេសតាតីហារេត តិកយតំ ឥស្សេន្តោ “ឡចំ

រេលា, កិក្លុចេ, កិក្លុ កាចតារារេយា ហោតី”តិ អាហៈ ឡេសេច តេយា ព្ពតោ បទេសុ សតិបដ្ឋានបរិយាយអភិឆយ្ហាតិច្ឆេសបរិយារេយសុបិៈ

កាយទោត្ថ កាយាត្តុបស្សិតាចរេសតេច សត្តិបិត្វា រេយាឌតា កតា, ឡកចីសតិយា បត ធាតាតំ ចរេសត ចិត្តារតោ រេយាឌតា ចេឌិតទ្ធោៈ

“អតិច្ចតោ” (ចិសុទ្ធិៈ ឌីៈ ១ៈ៤៥ប៉) តិអាឌីសុ យំ ចត្តត្តំ, តំ ចិសុទ្ធិយក្កសំចណ្ណតាសុ ចុត្តតេយត ចេឌិតត្ថាៈ

១១០ៈ សំចរាឌីតំ សាឆតចរេសត បឥហតិ ឡត្ថ, ឡតេហីតិ ធ បឆាតាតិៈ ក្ខត្តយចីទិយាតីតិ សេដ្ឋចីទិយាតិ ចិសិដ្ឋស្ស អត្ថស្ស សាឆតតោៈ

សំចទត្តស្ស ក្ខប្បត្តចីទិយត្តិ យធា អភិញ្ញាឥរេយា ត ក្ខប្បឌ្ជត្តិ, ឡចំ សតិយា ក្ខបដ្ឋានេត ចក្លាឌីតំ បិឥហេត អតលសស្ស ក្ខប្បត្តចីទិយំៈ

បឌហត្តស្សាតិ ចិតោរេឥត្តស្សៈ ក្ខប្បត្តចីទិយត្តិ តស្សេច បឌហតស្ស សាឆតចរេសត បចត្តចីទិយំៈ ការេចត្តស្ស ក្ខប្បត្តចីទិយត្តិ ឡត្វាបិ ឡេសេច

តេយាៈ សយាឆិតិយិត្តត្តិ សយាឆិ ឡចៈ បុរិមុបុត្តសយាឆិ ហិ បទេតា ក្ខប្បឌ្ជតកសយាឆិបចិចេកស្ស កាទណំ ហោតីតិ “សយាឆិតិយិត្ត”ត្តិ ចុត្តំៈ

ក្ខបឆិចិចេកត្តាតិ លត្តុបឆិអាឌិក្ខបឆីហិ ចិចិត្តត្តា ចិតិស្សេដត្តាៈ តំ អាកយ្ហាតិ តំ តិត្តាតំ យទេក្កត អឆិកយហេតុៈ ទាកាឥរេយា ចិទឌ្ជត្តិ ឡត្ថ,

ឡេតេតាតិ ចា ចិទារេកាៈ ឡចំ តិទេទារេឆាបិ ឥដ្ឋទ្ធោៈ យស្មា ព្ពឆ រេពញ្ញា យិស្សកចរេសត ព្ពឋិតា, តស្មា “អារេយ្ហាចរេសត

អឆិកត្តត្តាចរេសត ចា”តិ ចុត្តំៈ តត្ថ អឆិកត្តត្តាចរេសតាតិ តំតិត្តតាចរេសតៈ ចោឃ្សក្កបរិលាយិត្តិ ចោឃ្សឌ្ជតចរេសត បរិលាយិតំ

បរិច្ចេឌតចរេសត រេចច បក្ខត្តតចរេសត ធ បរិលាយតសីលៈ តេតាហ “ទេច្ច ចោឃ្សក្កា”តិអាឌិៈ លត្តាតំ បរិច្ចេឌតំ តាយ

តប្បដិពទ្ធកិលេសប្បហាតចេសេតាតិ យេតាការេត ចិបស្សតា កិលេសេ បជហតិ, តេតេចាការេត តំតិពិត្តកេ, តេតេ្វ ច “បជហតី”តិ ចត្តព្ពតំ អរហតីតិ អាហ “ចិបស្សតា…បេ… បរិច្ចជតី”តិ។ យស្មា ចិបស្សតា ចុដ្ឋាតកាយិតិកាចំ បិបុលត្តិ តិត្ថបិលាបញ្ញារកាចេត ឲក៌សេតា តិព្ពាតំ “បញ្ញត្តី”តិ ចត្តព្ពតំ លភតិ, មគ្គោ ច សមុច្ឆេទចសេត កិលេសេ, តេតេ្វ ច បរិច្ចជតិ, តស្មា យថាក្កមំ ចិបស្សតាមគ្គាតំ ចសេត បញ្ញត្តបរិច្ចាគចោស្សគ្គាបិ ចេទិតព្ពា។ ចោស្សគ្គត្ថាយាតិ បរិច្ចាគចោស្សគ្គត្ថាយ ចេច បញ្ញត្តចោស្សគ្គត្ថាយ ច។ បរិណាមតីតិ បរិបច្ចតិ។ តំ បរិណាមតំ ចុដ្ឋាតកាយិតិកាចប្បត្តិយា ចេច អរិយមគ្គកាចប្បត្តិយា ច ព្រូន្តិតត្តិ អាហ “ចិបស្សតាកាចញ្ចេច មគ្គកាចញ្ច បិបុលាតី”តិ។ សេសបទេស្វតិ “ឆម្មចិចយសម្ពោជ្ឈង្គំ ភាចេតី”តិអាទីស្វ សេសសម្ពោជ្ឈង្គកោដ្ឋាសេសុ។

កង្គាតត្តិ អកង្គាតំ តិចរោណាទិបិបឆម្មាតំ ចិញ្ញូឝេតត ទោកចិឆមេតត ឲកត្តហិតត្តា, ទុល្លភត្តា ច កង្គា៌ សុត្តតំ។ ត ហិ អញ្ញា សមាធិតិមិត្តំ ឲចំទុល្លភំ, ទោកស្ស ច ដូនុចិបច្ចតិកត្តំ អត្ថិ។ អត្ថុរញ្ញតីតិ ឲត្ថ អត្ថុរញ្ញតា តាម អធិកតសមាធិតោ យថា ត បរិហាតិ តោតិ, ឲចំ បដិបត្តិ, សា បត តប្បដិបញ្ញចិឆមេតតាតិ អាហ “សមាធី”តិអាទិ។ អដ្ឋិកសញ្ញាទិកាតិ អដ្ឋិកញ្ញាតាទិកា។ សញ្ញាសីសេត ហិ ឈាតំ ចទតិ។

ឲកបដិចេទឆចសេត ចតុសច្ចឆម្ម ញាណត្តិ ចតូស្វ អរិយសច្ចេសុ ឲកាភិសមយចសេត បចត្តញាណំ, មគ្គញាណត្តិ អត្ថោ។ ចតុសច្ចត្តាកឆត្តា ចតុសច្ចព្ភត្តេ តិរោឆឆម្ម តិព្ពាតេ ញាណំ, តេត ផលញាណំ ចទតិ។ យស្មា មគ្គាតត្តរស្ស ផលស្ស មគ្គាតុរូបា បចត្តិ, យតោ តំសមុទយបញ្ញិយេសុ ឆម្មេសុ បដិប្បស្សទ្ធិប្បហាតចសេត បចត្តតិ, តស្មា តិរោឆសច្ចេបិ សោ មគ្គស្ស សទ្ធិកិរិយាភិសមយោ, តទតុរូបា បចត្តីតិ ផលញាណស្សេច ឆម្ម ញាណតា ចុត្តា, ត យស្ស កស្សចិ តិព្ពាតារម្មណស្ស ញាណស្ស។ តេត ចុត្តំ “យថាហា”តិអាទិ។ ឲត្ថ ច មគ្គបញ្ញា តាច ចតុសច្ចឆម្មស្ស បដិចិជ្ឈតោ ឆម្មញាណំ តាម ហោតុ, ផលបញ្ញា បត កថន្តិ ចោទតា សោធិតា ហោតិ តិរោឆឆម្មំ អារព្ភ បចត្តតោ។ ទុចិធាបិ ហិ បញ្ញា អបរប្បច្ចយតាយ អត្តបច្ចក្ខតោ អរិយសច្ចឆម្មំ កិច្ចតោ ច អារម្មណតោ ច បចត្តត្តា “ឆម្មញាណ”ត្តិ ចេទិតព្ពា។ អរិយសច្ចេសុ ហិ អយំ ឆម្ម-សទ្ទោ តេសំ អចិបរីតសភាចត្តា, សព្ពបឋមេរោ ចា អរិយមគ្គោ, តស្ស ច ផលឆម្មោ។ តត្ថ បញ្ញា តំសហគតា ឆម្មញាណំ។

អត្ថយេញាណត្តិ អត្ថុយតញាណំ។ បច្ចក្ខតោ ទិស្វាតិ ចត្តារិ សច្ចាតិ មគ្គញាណេត បច្ចក្ខតោ បដិចិជ្ឈិត្វា។ យថា ឥទាតីតិ យថា ឲតរហិ បញ្ញាបិតាតក្កន្តា ទុក្ខសច្ចំ, ឲចំ អតីតេបិ អតាកតេបិ បញ្ញាបិតាតក្កន្តា ទុក្ខសច្ចមេចាតិ ច សរិក្ខដ្ឋេត ចុត្តំ។ ឲស តយោ សមុទយសច្ចំ, មគ្គសច្ចំ ច។ អយមេចាតិ អចធារណោ។ តិរោឆសច្ចំ បត សរិក្ខដ្ឋោ តត្ថិ តស្ស តិច្ចត្តា, ឲកសភាចត្តា ច។ ឲចំ តស្ស ញាណស្ស អត្ថុតិយំ ញាណត្តិ តស្ស ឆម្មញាណស្ស “ឲចំ អតីតេបី”តិអាទិតា អត្ថុតិយំ អត្ថុយតេ អត្ថយេ ញាណំ។ ព្រូតំ អត្ថយេ ញាណត្តិ សេយោគតា។ “តេតាហា”តិអាទិតា យថាចុត្តមត្ថំ បាឡិព្ពយា ចិភាចេតិ។ សោតិ ឆម្មញាណំ បត្តា ទិតោ គិក្ខ។ ព្រូមិតា ឆម្មតាតិ ឆម្មភាចត្តា ភោចរេចាហារេត “ឆម្មោ”តិ ចុត្តតមគ្គញាណេត, ឱបយោកេត្ត ចា ករណចចតំ, ព្រូមិតា ឆម្មេត ញាណេតាតិ ព្រូមំ ចតុសច្ចឆម្មំ ញាណេត ញាតិត្វា ទិតេត មគ្គញាណេតាតិ អត្ថោ។ ទិដ្ឋេតាតិ ទស្សតេត សច្ចឆម្មំ បស្សិត្វា ទិតេត។ បត្តេតាតិ សច្ចាតំ បត្វា ទិតេត។ ចិទិតេតាតិ សច្ចាតិ ចិទិត្វា ទិតេត។ បរិយោគាឡ្ហេតាតិ ចតុសច្ចឆម្មំ បរិយោគាហេត្វា ទិតេតាតិ ឲចំ តាចេត្ថ អភិធម្មដ្ឋកថាយំ (ចិភ៓ អដ្ឋ៓ ៧៩៤) អត្ថោ ចុត្តោ។ ទុចិធម្បិ បត មគ្គផលញាណំ ឆម្មញាណំ បច្ចចេក្ខណាយ ច មូលំ, ការណញ្ច

ភឃភឃភស្សាតិ ឌ្យចិឆេភាបិ តេភ ឆេប្ញូភាតិ ភ ភ ឃុឌ្ឋតិ៍ តឆា ចត្យបន្តឆប្ញូស្ស ខាាតត្តា, យក្កឋលបន្លាតស្ស ចា ឆប្ញូស្ស

បន្តបដិចេឆបយ្យឃោក៌ ពតត្តា ភឃភឃភំ ហោតីតិ តេភ ព្ពយិភា ឆេប្ញូភ ខាាលចិបឃការចេភ, ខាាលបយ្យឃោរេកភ ចា ខាារេតភាតិ

ឆ អតេ្តា ភ ភ ឃុឌ្ឋតីតិ៍ អតីតាភាកេត ភឃំ ភេតីតិ អតីតេ, អភាកេត ឆ ភឃំ ភេតិ ហរតិ បេបេតិ៍ ព្ពឆំ បភ ភ យក្កខាាលស្ស កិច្ចំ,

បន្តចេក្ខលខាាលកិច្ចំ, បត្វារា បភ យក្កខាាលំ អតីតាភាកេត ភឃភឃភបឌិបំ ពតំ យក្កប្ញូលពត្តា៍ ភាចិតយក្កស្ស ហិ បន្តចេក្ខលា ភាយ

ហោតិ៍ ភឃិឆំ អឌ្ឋា ខាាល្យប្យាឆេភំ ភឃភឃភំ, ខាាលេស្ស្យច បភ បចត្តិចិបេបាតិ៍

បរេបំ ចេតេបា បរិតោ អឃភំ បរិច្ឆិន្នភំ បរិឃោ, តប្ញិំ បរិឃោ៍ តេភាហ “បរេបំ ចិត្តបរិច្ឆេឆ”តិ៍ អចេបបំ បប្ញូតិយិញ្ញាាលំ ភាយ

“ខាាល”ត្តិ បប្ញូតត្តា៍ ចចភត្វោតា បភ បប្ញូតិយិញ្ញាាលត្តិ បប្ញូតិយិញ្ញាាលំ៍ ឆប្ញូខាាលាឌីភំ ចិឃ ហិ បាតិបឃស្ស បដិចេឆកិច្ចស្ស

អភាចា ចិបឃោភាបភបន្លាតឌាភភបាយឌ្ឋោភ “ខាាល”ត្តិ បប្ញូតេប្ញ អតេ្តាភឆត្តិ អតេ្តា៍ បប្ញូតិចេបភ ចា បចត្តំ បប្ញូតិយិញ្ញាាលំ

បប្ញូតិក្លាេរភ អត្វស្ស ពហលេតា៍ អចេបបំ ចា ព្ពតរខាាលត្តឃចិបភាក៌ ខាាលំ តឌ្ឋិបភាកបាយឌ្ឋោភ បប្ញូតិយិញ្ញាាលយិប្រចិដ្ឋត្តា

បប្ញូតិយិញ្ញាាលំ ភាយ ហោតីតិ៍

កាយំ បោតាបត្តិយក្កខាាលាឌីតិ ឌ្យក្ខខាាលាឌីតិឃេច, ប្ញក្កដ្ឋតិឌ្ឋេបេភ បភេចយាហ “អរហត្តំបិបេបត្វា”តិ៍ ចដ្ឋេតា តិក្កឆ្ឋិ ឲ្យេតភាតិ

តិក្កយភំ, ចត្យបន្តកយ្ញដ្ឋាភំ៍ ប្យុរិយាតិ ឆ្វេ បន្តាតិ ចដ្ឋំ បចត្តិបចត្តិហេត្យកាចេតា៍ ព្ពតរាតិ បភ ឆ្វេ ចិចដ្ឋំ តិចត្តិតិចត្តិហេត្យកាចេតា៍

អកិតិចេបាតិ ចិបស្សតាកិតិចេបា ហោតិ លេកិឃស្ស ខាាលស្ស ចិបភាក្យបកយភេតា៍ ភោ ចិចេដ្ឋតិ ចិចេដ្ឋ អកិតិចេបា ភោ

ហោតិ អចិបឃកាចេតា៍ បរិឃត្តីតិ កយ្ញដ្ឋាភតត្តិ៍ ប្ញក្កហេត្វាតិ ចាឌ្យក្កំ កត្វា៍ ប្ញក្កហេត្វាតិ ចា បិញ្ញព្ពតា, អត្វេតា ឆ ឃធារហំ

បចភឆារលបរិប្យុឆ្ឋភយភបាភ្យបក្ខតាឌិចេបភ ចិតេ្តភ ប្ញឌ្ឋំ ប្ញឌ្ឋំ ពលិត្ថា៍ កយ៉ំ កេរាតីតិ ភាយ្យបបរិក្កហាឌិក្កេយភ ឃោកកយ៉ំ កេរាតិ៍

ឃឌិ ប្យុរិយប្ញ ក្ដឹប្ញ ឲ្យច ចិបស្សតាកិតិចេបា, តេប្ញ ឲ្យច ប្ញក្កហាឌិ, កឆយិឆំ ចត្យបន្តកយ្ញដ្ឋាភំ ឌាតត្តិ អាហ “ក្ដឹប្ញ”តិអាឌិ៍ កាយំ បឆ្ឋិយាតិបិ

ឆ្វេ បន្តាតិ អកិឌ្ឋោឃ្យាតិ, បរិឌ្ឋោឃ្យតា បភ តត្វ ភត្វីតិ ភ ចិបស្សតាញ្យាបិរោ៍ កេចល់ បភ អភ្យស្សចយេត្ត ឆត្វា អន្តត្តបលីតកាចេតា

ព្ពដ្ឋំ, អាតប្យកតិរាយិបបីតិបឌ្ឋភភេតា កត្តំ, ប្ញបន្យបរិ អកិរ្យចិឌភេភភ យភស្ស ចឆ្ឆភេតា យភាបត្តិ យភបិកាទំ បចេត្តតិ៍ តេភាហ

“តិរោឆបន្តំ ភាយា”តិអាឌិ៍ ក្ដឹប្ញ បច្ឆេប្ញតិ ក្ដឹប្ញ បច្ឆេប្ញ ចិបឃក្ខេតប្ញ , តាតិ ឆ ប្ញឌ្ឋិស្ស អបេប្ញាហបដិចេឆចេបភ បចត្តយាភោ ហិ

យក្កោ តេ ប្ញឌ្ឋិស្ស បចេត្តា ភាយ ហោតីតិ៍ តីលិ ឌ្យក្ខបប្យុឃយក្កបន្តាតិ៍ កិច្ចចេបភាតិ អបប្ញូឃ្យាភចេបភ៍ ឲ្យកត្តិ តិរោឆបន្តំ៍

អារប្ញូលចេបភាតិ អារប្ញូលករលចេបភបិ អបប្ញូឃ្យាភកិច្ចចេបភបិ តត្វ បដិចេឆា លឃ្ពតេច៍ ឆ្វេ បន្តាតីតិ ឌ្យក្ខបប្យុឃបន្តាតិ៍

ឌ្យឌ្ឋបត្តាតិ ឆដ្ឋំ អបក្ក្យលេឃ្យត្តា៍ ឌ្ឋញ្ញអារិកា ហិ ឌ្យក្ខបប្យុឃា, តិរឆ្ឋាភកតាភយ្យិ ឌ្យក្ខំ, អាហារាឌីប្ញ ឆ អកិលិបោ បិកេដ៍

បិញ្ញអភាឌិអាឃ្យហភាឌិចេបភបិ “ព្ពឆំ ឌ្យក្ខំ, ព្ពឆំ អស្ស ការលេ”ត្តិ ឃាឆាចេតា ខាារលេភ ឌ្ឋកាហិតំ អបក្ក្យលេឃ្យត្តា តាតិ កយ៉ីរាតិ៍

ឆ្វេតិ តិរោឆយក្កបន្តាតិ៍ តាតិ បល្យុក្ខុល្យយកាចេតា បភារេចេភច កយ៉ីរតាឃ ឃាឆាចេតា ខាារលេភ ឌ្យរោកាហត្តា “ឌ្យឌ្ឋបាតី”តិ៍

បោតាបត្តិយក្កាឌិចត្យក្កចល្ពភា

១៦០. សោតោ តាយ អរិយសោតោ បុរិមបទេ វុត្តោ, តស្ស អាទិតោ បត្តព្វំ បឋមំ សោតាបត្តិ, បឋមមគ្គបដិវេធោ. តស្ស អង្គានិ អធិគមូបាយភូតានិ ការណានិ សោតាបត្តិយង្គានិ. តេនាហ “សោតា…បេ… អង្គ”ន្តិ. សត្តកាយកម្មាទិតាយ សត្តធម្មសមន្នាគតោ, សត្តធម្មបវេទកតោ ច សន្តោ បុរិសាតិ សប្បុរិសា. តត្ថ ទេយំ ចរេត ចតុសច្ចសម្បដិវេធាវហំ សទ្ធម្មស្សវនំ លព្ភតិ, តេ ឯវ ភជន្តោ “ពុទ្ធាទីនំ សប្បុរិសាន”ន្តិ អាហ. សន្តោ សតំ វា ធម្មោតិ សទ្ធម្មោ. សោ ហិ យថានុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជមានេ អបាយទុក្ខេ, សំសារទុក្ខេ ច អបតមានេ ធារេតីតិ ឯវមាទិ គុណាតិសយយោគេន សន្តោ វិសុជ្ឈមានោ, បសត្ថោ, សុន្ទរោ វា ធម្មោ, សតំ វា អរិយានំ ធម្មោ, តេសំ វា តព្ភាវសាធនោ ធម្មោតិ សទ្ធម្មោ, “ព្រហ្ម កិច្ច ធម្មំ បរិយាបុណាតី”តិអាទិនា (អ. និ. ៥.៧៣) វុត្តា បរិយត្តិ. សា បន យថាវិធយតាយ ត សត្ថា សត្ថុស្ស វិសេសាវហាតិ តស្ស តស្ស អត្ថវិភាគេន ទេសេន្តោ អាហ “សប្បាយស្ស តេបិដកធម្មស្ស សវន”ន្តិ. យោនិសោមនសិការោ ហេដ្ឋា វុត្តោ ឯវ. ឧប្បន្នកាលបដិបត្តិយាតិ វិបស្សនានុយោគស្ស.

អវេច្ចប្បសាទេនាតិ សច្ចសម្បដិវេធេនេវ ឧប្បន្នេន ពុទ្ធាទីនំ គុណេ ញត្វា ឧប្បន្នប្បសាទេន, សោ បន បសាទោ កេនចិ អកម្បិយោ ហោតិ អចលោតិ វុត្តោ អាហ “អចលប្បសាទេនា”តិ. ឯវន្តិ ឯតស្មិំ ចតុក្កនយេ អាហារចតុក្កេ. លទ្ធបតិដ្ឋចិត្តេនេវាតិ ឋិតិហេតុភូតមានកស្ស លទ្ធស្ស ចេវ បតិដ្ឋិតស្ស ច ចត្វារោ ចេតនា. សា បនាយំ អាហារស្ស ឋិតិអាទិកា វុត្តាតិ “ការុឡិកំ អាហារំ ឧបនិធាយ យេវាទិ អាហារោ សុលុយោ”តិអាទិនា (សំ. និ. ៥.៥.១០) អដ្ឋកថាយំ វិញ្ញាណតោ អាកតា ឯវ.

អារម្មណដ្ឋិតិចេតនាតិ អារម្មណសង្ខាតស្ស បច្ចយបច្ចុប្បន្នស្ស ចេតនា. ឋិតិតិ ឯត្ថាតិ ឋិតិ, អារម្មណមេវ ឋិតិ អារម្មណដ្ឋិតិ. តេនេវាហ “រូបារម្មណ”ន្តិអាទិ. អារម្មណត្ថ ចេត្វ ឧបត្ថម្ភត្ថ ចេទិតត្ថា, ត វិសយលក្ខណោ. ឧបត្ថម្ភកត្តំ រូបំ ឧបេតីតិ រូបូបិយំ. តេនាហ “រូបំ ឧបគតំ ហុត្វា”តិអាទិ. រូបក្ខន្ធំ និស្សាយ ឋិតិតិ តេន វិនា អប្បវត្តនតោ. តត្ថ រូបក្ខន្ធំ និស្សាយ ធាតុប្បវត្តំ ឯតស្មិំ “រូបូបិយ”ន្តិ ឯតំ វចនំ. រូបក្ខន្ធោ គោចរោ បច្ចយដ្ឋានំ បច្ចយោ ឯតស្សាតិ រូបក្ខន្ធគោចរំ. រូបំ សហការីការណភាវេន បតិដ្ឋា ឯតស្សាតិ រូបប្បតិដ្ឋំ. ឋិតិ តីហិ បទេហិ អភិសង្ខារវិញ្ញាណំ បតិ រូបក្ខន្ធស្ស សហការីការណភាវោ វេទិតព្វោ. រូបនិន្ទំ វិយ រូបនិន្ទំ, យថា ព្យញ្ជនេហិ រូបនិន្ទំ និរោហិតំ ពីជំ រុហិតំ, បរិណាមយោគ្យញ្ច, ឯវំ តណ្ហាយ រូបនិន្ទំ និរោហិតំ កម្មវិញ្ញាណំ អភិរុហិតំ ហុត្វា វិបាកយោគ្យំ ហោតីតិ. ព្រហ្មចរិយំ តោយសហគតានិអក្ខុសលំ, កុសលញ្ច រូបតិស្សយភោជនិយា រូបនិន្ទំ ហុត្វាតិ យោជនា. ឯវំ បច្ចយាតិ ឯវំ រូបូបិយត្តិ ទេសនាការេន បច្ចយានំ វិបាកធម្មតាយ វុទ្ធិ…បេ… អាបជ្ជតិ. តត្ថាបិ និប្បរិយាយផលនិព្វត្តកចេតនា វុទ្ធិ, បរិយាយផលនិព្វត្តកចេតនា វិរូឡ្ហិ, និស្សន្ទផលនិព្វត្តកចេតនា វេបុល្លំ. ទិដ្ឋធម្មវេទនីយផលនិព្វត្តកេន វា វុទ្ធិ, ឧបបជ្ជវេទនីយផលនិព្វត្តកចេតនា វិរូឡ្ហិ, អបរាបរិយាយផលនិព្វត្តកចេតនា វេបុល្លំ អាបជ្ជតីតិ យោជនា. ឯកត្តតោ ទេសនាបរិយាទិចេតនា បត្តិ តាយ អនុរូបតោ យេវាតិ អាហ “ព្រហ្មេហិ បន”តិអាទិ. ឯវញ្ច កត្វា បិញ្ញាណំ កតំ វា-សង្គហណញ្ច សម្ពន្ធំ ហោតិ. “រូបូបិយ”ន្តិអាទិនា យថា អភិសង្ខារវិញ្ញាណស្ស រូបនិស្សយភូតា រូបាទយោ គយ្ហន្តិ, ឯវំ តេន និព្វត្តិតព្វាបិ តេ គយ្ហន្តីតិ អធិប្បាយេន “ចតុក្កចេតន…បេ… ន វុត្ត”ន្តិ អាហ. វិបាកោបិ ហិ ធម្មោ វិបាកធម្មវិញ្ញាណំ ឧបគតំ តាយ ហោតិ តថា តណ្ហាយ រូបនិន្ទត្តា. តេនាហ “នន្ទូបសេចន”ន្តិ. វិញ្ញាណដ្ឋិតោ និក្ខិលសុត្តេ.

កចតិ ឲ្យតេត អាវោគ្យត្តិ កចោ, កិលិតបច្ចយោ៍ បរិច្ចេទ្ធោ កចោ អកចោ៍ ច្ចិន្ទអត្ថោ ហិ អយំ អការរោ យថា “រំចរារំចរោ, (បិទោ៍ បដេយយហារឞក្កីពិកធា; ឌី៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១៍បដេយយហារឞក្កីពិកធាចណ្ណាតា; ឆ៍ ឞ៍ អដ្ឋ៍ តិទាតកធា) ឋលិឋលំ”តិ ច ៍ តេលយឆ្ឋាលិតាឌីតិតិ អាឌិ-ឞទ្ទេត ឞប្បិតចតីតាតំ កហលំ, តេលិឌីតំ កហលាទ្ទោត្ថ តិទស្សតយត្ថំ៍ ឞត្ថស្សាបិ កិលិតបច្ចយស្ស ឞក្កហោ ងដ្ឋទ្ធោ៍ អឆ ចា កចាកចោតិ ល្ងទ្ធកោ តេច យហទ្ធោ ច ង្គបបត្តិកចោ តេចឌីតត្ថោ៍ ឲ្យចញ្ចា ឞតិ “ត្ថាយេរំ បតា”តិអាឌិចចតំ ឞយត្ថិតំ ហោតិ៍ កច្ចបបត្តិបហាតត្ថោ ហិ ចិរេឞឞេតា ចត្យត្ថអរិយចំរេឞា៍ តល្យាស្សាទាតត្តិ តល្យាស្សត្តីតំ, ឌីចរាឌិហេត្យ ង្គប្បឌ្ឍតកតល្យាតត្តិ អត្ថោ៍ បឆាតករលាការលេតិ កាចតាត្យយោកក្លលោ៍ ឞីតាឌីតិ ត លយតីតិ កាចតាយ បុត្ថកាកកាលំ ឞត្ថាយ ច្ចត្តំ៍ លយតីតិ ឞហតិ អកិកចតិ៍ ចិតក្កឞយតត្តិ តិទស្សតយត្ថំ៍ ឞត្ថោឞយិ កិលេឞាតំ ឞយតចេរេត បចត្វា បដិបទា៍

ឞយាឆិយាតាឌិកេទា ឆយ្យា បដ្ឋតិ បដិបដ្ឋីយតិ ឲ្យតាតាតិ ឆយ្យបងំ៍ អតកិញ្ញាច ឆយ្យបងំ អតកិញ្ញាឆយ្យបងំ៍ អយំ តាច អលោិកបក្កេតយោ, ត្ថាតរបក្កេ បត អតកិញ្ញាបឆាតោ ឆយ្យកោដ្ឋារេឞា អតកិញ្ញាឆយ្យបងំ៍ អកោរបិតិ អទោរេឞា, យេត្វាតិ អត្ថោ៍ ឞ្យប្បដ្ឋិតឞតីតិ កាយាឌីស្យ ឞយ្យចេច ង្គបដ្ឋិតា ឞតិ៍ ឞតិឞីឞេតាតិ ឞតិបឆាតយ្យលត៍ ឞយាឆិបឆាតត្វា ឈាតាតំ “ឞយាបត្តិ ចា”តិ ច្ចត្តំ៍ កាយំ ឞចិញ្ញាលាកអស្សកេបិ ឈាតកាចតា អលោិកប្បឆាតា ហោតិ កាយស្ស ឌីក្យច្ឆតេត, បដិក្កូលិការក្កហលចេរេត ច បចត្តតេតា, ឞត្តចិទ៌ឆាក្កហកោរឞល្លាឌិចេរេត បតស្សា បចត្តិ ឞតិបឆាតាតិ តតិយឆយ្យបទេតច តំ ឞក្កហិញ្ញការយា “ទឞ អស្សកចេរេត ចា”តិ អាហ៍ ហិត្យបរំហារាឌិចេរេត បចត្តតេតា ព្រាហ្មចិហារកាចតា ញ្ញាបិទចិទោឆិតី អញ្ញាបិទប្បឆាតាតិ អាហ “ចត្យព្រាហ្ម...បេ... ឆយ្យបទ”ត្តិ៍ តត្ថ អឆិកតាតិ ឈាតាឌីតិតិ យោដ្ឋតា៍ កយតាឌិតោ អាហារស្ស បដិក្កូលកាចឞល្លក្កលំ ឞញ្ញាយ ចិរការចេតច ហោតិ តស្សា ចិរឞញ្ញាបដ្ឋាតត្វាតិ អាហារេ បដិក្កូលឞញ្ញាបិ តតិយឆយ្យបទេ ឲ្យច ឞក្កហំ កតា៍ អាទ្យប្បឞយាឆិអកិញ្ញាតំ អឆិដ្ឋាតកាចតោ កឞិលកាចតា, ឞត្តចិឆតៅញ្ញុទ្ទចិញ្ញាចិយ្យត្តិបរិប្បុរិហេត្យតោ អាតាបិតេស្យ បដេយអាតាបិតកាចតា ចិរេឞឞេតា ឞយាឆិបឆាតាតិ ឞា ចត្យត្ថឆយ្យបទេត ឞក្កហិតា៍ ចត្យឆាត្យចចត្ថាតចេរេត អឆិកតាតិបិ ឲ្យត្ថច ឞក្កហេតត្ថាតិ និយំ្យ, បញ្ញាបឆាតតាយ បត ត ឞក្កហិតាតិ៍

ឆយ្យឞយាទាតេស្យ បដេយំ អចេលកបដិបទា ឲ្យតរហិ ច ទ្យក្កកាចតោ, អតាកេតបិ អបិយទ្យក្កចដ្ឋទ្យក្កចហតោ៍ អចេលកបដិបទាតិ ច តិទស្សតយត្ថំ ងដ្ឋត្ថំ លត្តបរិត្ថាឌកាតយ្យិ ង្គកយទ្យក្កចហបដិបត្តិទស្សតតោ៍ ទ្យតិយំ...បេ... ព្រាហ្មចរិយចរលំ ឲ្យតរហិ ឞតិបិ ទ្យក្កេ អាយតិំ ស្យលាចហត្វា៍ កាយេស្យ បិតញ្ញតា យថាកាយំ កាយបរិកោរកោ៍ អលកយាតស្សាបីតិ បិ-ឞទ្ទេត កោ បត ចារទា លកយាតស្សាតិ ទស្សេតិ៍

ទ្យស្សីល្យាឌិបិបឆយ្យាតំ លយ្យតំ បដិពត្ថតំ លត្ថដ្ឋោ, ឞោ បត ឞីលិឌិ ឲ្យចាតិ អាហ “ក្យលាដ្ឋោ លត្ថដ្ឋោ”តិ៍ ក្យលាចិឞយតាយ លត្ថ-ឞទ្ទស្ស ក្យលត្ថតា តេចឌីតត្ថា៍ ចិយ្យត្តិក្កូតេត្ថាតិ បដិបក្កូតោ ឞ្យដ្ឋ ចិយ្យត្តា ក្យលឆយ្យា អឆិតេប្បតា, ត អចិយ្យត្តា, តាបិ ចិយ្យច្ចយាតាតិ តេហិ ឞហ ទេឞតំ អាទ្យញ្ញហា ឞីលក្កត្ថាទយោបិ តយោតិ អាហ “ឋលឞីលំ អឆិតេប្បតំ, ចត្យស្សបិ ឆាតេស្យ ឋលយេច ច្ចត្ត”ត្តិ ច៍ ឲ្យតេតច តេត្ថ ចិយ្យត្តិក្កូតេត្ថាតិ ឋលបរិយាបត្ថា ឞយ្យាឞក្កប្បចាយាយឞតិយោ អឆិតេប្បតាតិ តេចឌីតត្ថា៍

ឋបេត្វុក្កដ្ឋេន សម្បយុត្តេនេវាតិ តត្ថ ឱឡារិកេន បវត្តនតោ, ឯតេនេវ អហិរិកានោត្តប្បានម្បិ សមិសយេ ពលវន្តា សិទ្ធា វេទិតព្ពា។ ន ហិ តេសំ បដិបក្ខេហិ អកម្បិយដ្ឋោ ឯកន្តិកោ។ ហិរោត្តប្បានញ្ហិ អកម្បិយដ្ឋោ សាតិសយោ កុសលធម្មានំ យថាពលការណតោ, អកុសលានញ្ច ទុព្ពលការណតោ។ តេនាហ ភគវា "អពលា នំ ពលីយន្តិ, មទ្ទន្តេ នំ បរិស្សយា"តិ (សុ. និ. ៧៧៩; មហានិ. ៥; នេត្តិ. បដិនិទ្ទេសវារ ៥) តប្បដិបក្ខិយធម្មេសុ ទេសនាតិ "សមថវិបស្សនាមគ្គេសុ"តិ វុត្តំ។

អធីតិ ឧបសគ្គមត្តំ, ន "អធិចិត្ត"ន្តិអាទីសុ (ធ. ប. ១៨៥) វិយ អធិការាទិអត្ថំ។ ករណាធិករណភាវសាធនវសេន អធិដ្ឋាន-សទ្ទស្ស អត្ថំ ទស្សេន្តោ "តេន ចា"តិអាទិមាហ។ តេន អធិដ្ឋានេន តិដ្ឋន្តិ អត្ថតោ សម្មាបដិបត្តិយំ កុលាធិកា បុរិសា, តេ វា តត្ថ អធិដ្ឋានេ តិដ្ឋន្តិ សម្មាបត្តិយា, ឋានមេវ អធិដ្ឋានមេវ សម្មាបដិបត្តិយន្តិ យោជនា។ បធានេន អធិដ្ឋានេន អគ្គផលបញ្ញាតិ ឧក្កដ្ឋនិទ្ទេសោយំ។ កិលេសូបសមោតិ កិលេសានំ អច្ចន្តូបសមោ។ បធានេន ភវេន អធិដ្ឋាតានិ ឯកទេសេនេវ គហិតានិ, ន និប្បទេសេនាតិ និប្បទេសេនេវ តានិ ទស្សេតុំ "បធានេន ចា"តិអាទិ វុត្តំ។ "អាទិ កត្វា"តិ ឯតេន សោតាបត្តិមគ្គបញ្ញាទយោ សេក្ខបញ្ញា សង្គណ្ហាតិ។ ចតូសុ អាទិ កត្វាតិ អាទិ-សទ្ទេន ចិរតិសុ សង្គណ្ហាតិ។ តតិយេន អាទិ-សទ្ទេន កិលេសានំ វីតិក្កមបរិច្ចាគំ, បរិយុដ្ឋានបរិច្ចាគំ, ហេដ្ឋិមមគ្គេហិ អនុសយបរិច្ចាគញ្ច សង្គណ្ហាតិ។ "វិក្ខម្ភិតា កិលេសា"តិ ឯតេន សមាបត្តីហិ កិលេសានំ វិក្ខម្ភនវសេន ឧបសមំ វត្វា អាទិ-សទ្ទេន ហេដ្ឋិមមគ្គេហិ កាតព្ពំ តេសំ សមុច្ឆេទវសេន ឧបសមំ សង្គណ្ហាតិ។ អរហត្តផលបញ្ញា កថិតា ឧក្កដ្ឋនិទ្ទេសេន, អញ្ញា ចតូសុ ឧទ្ទិដ្ឋេសុបិ កាមំ និយមា តិដ្ឋានញ្ច អសម្មោហសម្មាទយ ឧត្តមដ្ឋេន សច្ចំ, សព្ពសំកិលេសបរិច្ចាគនិមិត្តតាយ ចាគោ, សព្ពសង្ខារូបសមការណតោ ឧបសមោតិ ច ចិន្តេសនតោ ចត្តារិ អរហត្តីតិ វេទិស្ស អធិប្បាយោ។ បធានភាវផលតាយ បញ្ញា, អនវសេសនតោ កិលេសានញ្ចាគតេ ច ទុព្ពលតេ ច ឧបាទត្តា ចាគោ, ឧបសមោតិ ច ចិន្តេសនតោ អគ្គផលបាណំ ចត្តារីតិ វេទិរា អាហ "សព្ពេហិ អរហត្តផលបញ្ញា កថិតា"តិ។

បញ្ញាភាវនានិសំសកថាវណ្ណនា

១៧១. កាយអក្ខិ យលីនំ, ចិត្តស្ស អបភស្សរភាវករណត្ថំ អត្ថោ។ តំ បនេតំ កម្មបច្ចយត្តមេវ អធិប្បេតន្តិ អាហ "ទសអកុសលកម្មបថកម្ម"ន្តិ។ កណ្ហាភិជាតិហេតុតោ វា កណ្ហំ។ តេនាហ "កណ្ហវិបាក"ន្តិ។ អបាយូបបត្តិ, មនុស្សេសុ ច ទោភគ្គិយំ កណ្ហវិបាកោ។ អយំ តស្ស ភយការោ វុត្តោ។ និព្ពត្តនតោតិ និព្ពត្តាបនតោ។ បណ្ឌរន្តិ ឱទាតំ, ចិត្តស្ស បភស្សរភាវករណត្ថំ អត្ថោ។ សុក្កាភិជាតិហេតុតោ វា សុក្កំ។ តេនាហ "សុក្កវិបាក"ន្តិ។ សគ្គូបបត្តិ, មនុស្សេសុ សោភគ្គិយញ្ច សុក្កវិបាកោ។ អយំ តស្ស ឧទាតិការោ វុត្តោ។ ឧក្កដ្ឋនិទ្ទេសេន បន "សគ្គេ និព្ពត្តនតោ"តិ វុត្តំ, និព្ពត្តាបនតោតិ អត្ថោ។ មិស្សកកម្មន្តិ កាលេន កណ្ហំ កាលេន សុក្កន្តិ ឯវំ មិស្សកវសេន កតកម្មំ។ "សុខទុក្ខវិបាក"ន្តិ វត្វា តត្ថ សុខទុក្ខានំ បវត្តិអាការំ ទស្សេតុំ "មិស្សកកម្មំ កត្វា"តិអាទិ វុត្តំ។ កម្មស្ស កណ្ហសុក្កសមញ្ញា កណ្ហសុក្កាភិជាតិហេតុតាយាតិ អបចយគាមិតាយ តទុភយវិទ្ធំសកស្ស កម្មក្ខយករកម្មស្ស នេវ សុក្កបរិយាយោបិ ន ទិដ្ឋោតិ អាហ "អកណ្ហំ...បេ... អយមេត្ថ អត្ថោ"តិ។ តត្ថ អកណ្ហវិបាកស្សាតិ យថាវុត្តស្ស អកណ្ហវិបាកស្ស។ សព្ពត្ថិកចបរិយាយោ ហិ វិបាកោ នត្ថិ "សុក្កវិបាកោ"តិ អធិប្បេតោ, ន អច្ចន្តបរិសុទ្ធោ អរិយផលវិបាកោ។

បុរេត្ថិតិចារេសា សត្តាតំ ទ្វត្វបបិរេតា ច បច្ចក្ខករេណេត សង្ឃិកាតត្ថា; ឡូតរេ បដិលិរេកត អសរេយ្យាហបដិរេចឆចរេសត បច្ចក្ខករេណេត ច សង្ឃិកាតត្ថា។ តត្រ ច បច្ចរេចក្ខណារេបត្វ បច្ចក្ខរេតា បចត្តតីតិ? សច្ចំ បច្ចក្ខរេតា បចត្តតិ សន្ទ្វបឥស្សតរេតា, ត បត បច្ចក្ខករេណចរេសត បចត្តតិ បច្ចក្ខការីតិ បិដ្ឋិចត្តតរេតា។ រេតតាហ “ការេឃតា”តិអាទិ។

ឱហតន្តីតិ ហេដ្ឋា កត្វា ហតន្តិ ករេយន្តិ។ តធាក្វា ច អនេធា សីរេតន្តិ តាយាតិ អាហ “ឱសីតារេបន្តី”តិ។ កាយតរេដ្ឋត ការេយា ច រេសា ឃធាចុរេត្តតរេត្វត ឱរេឈា ធាតិ, ការេយសុ ឱរេឈាតិ ចា ការេយារេឈា។ កធរោរេឈា តាយ កចរាររេកាតិ ឥរេស្សតុំ “ទ្វបិទ្វបកធេចស្ទ”តិអាទិ ចុត្តំ។ តត្វ បឥរេយា ក្ខបបត្តិកធេចសុ រារេកា, ក្ខតិរេឃា កយ្យកធេចសុ, តតិរេឃា កចដិដ្ឋិសហករេតា។ ឃធា រញ្ញាតរេដ្ឋត រារេកា, ឲចំ ឱហតរេដ្ឋត “ឱរេឈា”តិ ចុរេត្តា។

រេឃារេដត្តីតិ កយ្យំ ចិបិរេកត, កចាទិ កចត្តុរាទីហិ ក្ខរេក្ខ សរេត្វ រេឃារេដត្តិ ឈរេដ្ឋត្តីតិ រេឃាកា។ ឱឈា ចិឃ រេចដិតត្ថា អត្វរេតា ការេយារេឃាកាទិកាចរេតា។

ចិសំរេឃារេដត្តីតិ បដិបត្តិ បុក្កលំ ការេយារេឃាកាទិរេតា ចិរេឃារេដត្តិ។ សំកិរេលសករលំ រេឃារេដតំ រេឃារេកា, កត្វិករលំ (កត្វិករលំ ឆ។ ស។ ម្ទលដី។ ១០-១៥), សង្គលិកចក្កលិកាតំ ចិឃ បដិពន្ធតាករលំ ចា កត្វតំ ករេត្វា, អឃំ ឲរេតសំ ចិរេសរេសា។ បលិពុទ្ធតីតិ តិស្សទិតុំ អប្យឥាតចរេសត ត យុរេត្វាតិ ចិពត្ធតិ។ ឡូឥរេយចាតិ អត្តរេតា ឃធាក្ខបដ្ឋិតំ សស្សតចាឥាទិកំ ចឥតិ។ សច្ចត្តិ ក្ខតិ។

ក្ខសំ, ឥត្យហត្វា អាររេយ្យលំ អាទិឃតិ ឲរេតហីតិ ក្ខបិឥាតាតិ។ ឃំ បត រេតសំ តធាកហលំ, តយ្យិ អត្វរេតា អាឥាតរេយចាតិ អាហ “ក្ខបិឥាតាតីតិ អាឥាតក្កហលាតី”តិ។ កហលរេដ្ឋតាតិ ការេតចរេសត ឥត្យហំ កហលរេដ្ឋត។ បុត កហលរេដ្ឋតាតិ បិទ្ធាកិតិចិសតចរេសត ឥត្យហំ កហលរេដ្ឋត។ ឡូឃិតាតិ ឡូឃិតា សីលចតាឥិតា។ សុទ្ធីតិ សំសារសុទ្ធិ។ ឲរេតតាតិ ឲរេតត ដិដ្ឋិការេហត។ “អត្តា”តិ បញ្ញារេបរេត្វា ចឥតិ រេចច អកិតិរេចសតចរេសត ក្ខបិឥិឃតិ ច។

ឃចត្តិ តាហិ សត្តា អយិស្សិតាបិ សយាតខាតិតាឃ យិស្សិតា ចិឃ រេហាត្តីតិ រេឃាតិរេឃា, តា បត អត្វរេតា អណ្ឌាដិក្ខប្បត្តិដ្ឋាតចិសិដ្ឋា លត្ធាតំ ភាករេសា បចត្តិចិរេសសាតិ អាហ “រេឃាតិរេឃាតិ រេកាដ្ឋាសា”តិ។ សឃតស្វិត្តិ បុប្បសត្វរាទិសឃតស្វិ។ តត្វ ចា រេត សឃិតា ខាឃត្តីតិ សឃតក្កហលំ។ តឃិធំ យត្រុស្សាតំ, ក្ខយ្យរេឥចាតត្វា ចរេសត ករេហតត្ថា។ ប្ទតិយត្ថាទីសុ កិយរេឃា តិត្ថាតត្តិ។ ក្ខបបតិតា ចិឃាតិ ក្ខបបត្ថចរេសត បតិតា ចិឃ។ ឥាហិរបច្ចឃតិររេបក្ខតាឃ ចា ក្ខបបតរេត សាឥ្យការិរេតា ឱបបាតិរេតា, រេត ឲច ឡូឆ “ឱបបាតិកា”តិ ចុត្តា។ រេឥចយត្រុរេស្សស្ទតិ ឲត្វ រេឃ រេឥរេច សត្ថាឃ រេឥចក្កហលំ, រេត ឥរេស្សរេត្វា “ក្ខយ្យរេឥរេចស្ទ”តិ អាហ។

អត្តរេតា សតិសរេយ្យារេសត អាហាររេប្យរេឃារេកត យរលរេតា “បឥរេយា លិង្គាបរេគាសិកចរេសតា”តិ ចុត្តំ។ អត្តរេតា បរស្ស ច

មនោបទោសវសេន មរណតោ “តតិយោ មនោបទោសិកទេវតា”តិ វុត្តំ។ តេន អត្តសន្តាបតាយ មរន្តិ, ន បរសន្តាបតាយ។ កេវលំ បុញ្ញក្ខយេនេវ មរណតោ, តស្មា ចតុត្ថោ...បេ... វេទិតព្ពោ។

ខិឌ្ឌាទិសុទ្ធាទិចតុក្កវណ្ណនា

១១២។ ភាវសង្ខាតា ខិឌ្ឌា, ន ជេយ្យជយសង្ខាតា។ ចិរដ្ឋិតា មហាជុតិកតា, សា បន មហប្ផលតាយ វេទិតព្ពាតិ អាហ “មហប្ផលំ ហោតី”តិ។

អភិរមាភន្តិ អមរាទ្ធំ។ តេ បន កិឌ្ឍាធារា ហោន្តីតិ អាហ “សុខកាម”ន្តិ។ វេរាហារាតិ សព្ពាហារា អភិសិបិ វា, អត្តនោ តវាបវត្តា វេទនា។ តេនាហ “ទុត្ត វា”តិអាទិ។

អន្តានន្តិកវាទវណ្ណនា

១១៣។ តេសុ អនេលគោតិ ភិជ្ឈនមត្តំ លក្ខបរិច្ឆេទកាលម្បិ អត្តវិលមធំ អនុយុត្តានំ លព្ភនតោ។

ន សីលិទិសម្បន្នោតិ សីលិទីហិ គុណេហិ អបរិបុណ្ណោ។

តមោតិ អប្បកាសភាវេន តមោភូតោ។ តេនាហ “អន្ធការភូតោ”តិ, អន្ធការំ វិយ ភូតោ ជាតោ អប្បកាសភាវេន, អន្ធការត្តំ វា បត្តោតិ អត្ថោ។ តមមេវាតិ វុត្តលក្ខណំ តមមេវ បរិ បរេតោ អយនំ គតិ និដ្ឋាតិ អត្ថោ។ “និរយ...បេ... និព្ពត្តិត្តា”តិ ឥមិនា តស្ស តមកាវ ទស្សេតិ, “តីហិ ទុច្ចរិតេហិ បរិបូរេតី”តិ ឥមិនា តមបរាយនភាវ អប្បកាសភាវប្បត្តិតោ។ តទាវិរោ ហុត្វាតិ និរយ...បេ... និព្ពត្តេត្វា “តីហិ សុចរិតេហិ បរិបូរេតី”តិ ឥមិនា ជោតិបរាយនភាវ ទស្សេតិ បកាសភាវប្បត្តិតោ។ ព្រាហ្មណវេយ ចុត្តនយានុសារេន អត្ថោ វេទិតព្ពោ។

ម-ការោ បទសន្ធិករោ “អញ្ញមញ្ញ”ន្តិអាទីសុ (សំ. និ. ៩០៥) វិយ។ វាចាហិ វាចេតីតិ វាចាហិ និមិត្តហិ និមិត្តវាចេតីតិ បទេយ្យវាចេតីតិ បទេស និទ្ទិកតិកាទិ វាចេតិ។ “អកម្បិយោ”តិ វត្វា តត្ថ ការណមាហ “អចលសណ្ឋាយា”តិ, មនុស្សាកាលសណ្ឋាយ បវត្តត្តាតិ ឧត្ត ទីហិ ការណេហិ បវត្តការេ វេទិតព្ពោ អនិច្ចប្បត្តិយា, បរិយុដ្ឋានមត្តាយ វា សមុទាយានិស្ស ហិ វុដ្ឋាតុមារិយមានស្ស វិយ កិលេសា អភិយុញ្ជ ឧប្បជ្ជន្តិ, កទាចិ ករហចិ ឧប្បជ្ជន្តិ ឧប្បជ្ជមានា វ វុដ្ឋាតុមារិយមានស្ស វិយ មន្ទា អភិតវត្តា ន ឧប្បជ្ជន្តិ, ឧប្បជ្ជិត្វាបិ មគ្គោហិ បហីនត្តា មគ្គា មគ្គា តបុកាការា ឧប្បជ្ជន្តិ។ ព្ពតិ កិលេសានំ បវត្តការេន គុណេនកាយ គុណេនបេក្ខន សមុទាយេ សមុតបយោ ភាយ។ រាគទោសានំ អភាវាតិ គុណចិត្តសមិតព្ពានំ សព្ពេសា រាគទោសានំ អភាវេន។ ពិប្បយេន បុប្ផិស្សតីតិ អក្កុមក្កុចិត្តសេនេន

តមិទស្សេច អតចរេសវក្យាលរេសាកាបរិទ្ធិយា បុបប្រិស្សតិ៎ ពស្វា អតាកាយឹ សយលាបុល្ហិរេកា តាយ៎ “បុល្ហិក”ត្តិ ហិ ទត្តកាយលំ ចុច្ចតិ៎ ត៌ កិទ លហំ បុបប្រិស្សតិ៎ ‘បក្ខយ’ត្តិ រេសពកាយលំ, ត៌ មិរេទត បុបប្រិស្សតី”តិ ចកត្តិ៎ កត្ថការទកិរេលសាតត្តិ មិត្តស្ស ពាឌ្ឍកាចកទាត៌ ក្ខឌ្ឍយ្យាកិយកិរេលសាត៌ សព្ពរេសា អកាចា សយលាសុលុយារេលិតាយ សយលាការេចត បទេយសុលុយាលកាចប្បត្តិរេតា៎

ចតុក្កចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៎

តិដ្ឋិតា ច បឋមកាលចារចណ្ណតា៎

បញ្ចកចណ្ណតា

១១៥៎ បរេញ្ចសុ ចិយ អរិយសច្ចាតិ លរេត្ថសុ ក្ខបិតាតក្ខត្ថា អរេត្តាកឆាតិ លរេត្ថសុ រេលិកិយរេលិក្យត្តទចរេសត មិកាក៌ ដរេស្សត្វា ត្លពរេទសុ ពដកាចរេតា “ក្ខបិតាតក្ខត្ថា រេលិកិយា ចា”តិ អាហ៎

កត្តព្ពាតិ ក្ខបបឌ្ឍិតព្ពា៎ យថា ហិ កយុករេចា បទេយត្តរេតា អសតិបិ ការទេក បច្ចយសាយក្កិយា សិរេឌ្ឍា “តំសយត្តិតា សត្តាតលក្ខណេត សរេត្តត ករេតា”តិ រេចាហរិយតិ, ឲចំ ក្ខបបត្តិកចលក្ខណា កតិរេយា បទេយត្តរេតា អសតិបិ កយទេក តំតំកយុចរេសត រេយហិ តាតិ កយ្យាតិ “កតាតិ”តិ ចុច្ចត្តិ, រេតហិ “កត្តព្ពា”តិ រេចាហរិយត្តិ៎ យស្ស ក្ខបជ្ជតិ, ត៌ ថ្វាហរេត្តា ឲច ក្ខបជ្ជតីតិ អរេយា, សុលំ៎ តត្តិ ឲត្ត អរេយាតិ តិទរេយា៎ ពរេតា ឲច អស្សារេជាពព្ពរេយត្ត តត្តិតិ “តិរេស្សារេជា”តិ អាហ៎ អចិមិអាគិឌ្ឍការេសបិ តិរេយសរេឌ្ឍា តិទុព្វរេហាតិ អាហ “សរេហាការេសត លរេត្ថា កមិតា”តិ៎ ឃ្វិយចិយាតាគិ ឌ្ឍកាសចិរេសរេសបិ រេលិរេក រេតច-សរេឌ្ឍា តិទុព្វរេហាតិ អាហ “ចតុរេត្ត ឌ្ឍការេសាបិ”តិ៎

អាចារេសតិ មិសរេយ កុឃ៉ុ៎ រេបរេតា ចា អដករេវា ចា ហុត្វា តិព្ពត្តតិ លក្កមិត្តតាយ, ហឹតត្តាសយតាយ ច៎ រេតហិ រេតហិ ការទេលហិ អាគិតចំ ដរេស្សត្វា យថា អរេព្ពា ត លកត្តិ, ឲចំ ករទាតិ អត្តរេតា មិសយតិស្សិតតាយ, ពលចតិស្សិតតាយ ច៎ ចណ្ណយច្ចិរេយត អត្តរេតា ឲច ចណ្ណំ ចណ្ណតិ, បរេទសំ ចណ្ណា “កិំ ចណ្ណា ឲរេសា”តិ ត៌ ត៌ រេតាសំ ចតតិ៎ បដិរេចឆឆរេយុ អរិយាត៌រេយច រេហាតិ, រេពា ច ត៌ ត យច្ចាយត្តិ យច្ចិរេយស្ស សព្ពរេសា បហឹតត្តាតិ តស្ស អសយុត្តរេចា ឲចាតិ អាហ “បរិយត្តិឆរេយុ”តិអាគិ៎ “អយំ ព្លយំ ឆយុំ ក្ខក្កហេត្វា អព្ពាចា អត្តំ មិបរិចរេត្តត្វា តរេស្សស្សតី”តិ ឆយុាតុក្កហេត តរេតតិ៎ “អយំ ព្លយំ ឆយុំ ក្ខក្កហេត្វា ក្ខឌ្ឍរេតា ក្ខត្តព្វឌ្ឍ អច្ចបសត្តមិរេត្វា អបុញ្ញំ បសមិស្សតី”តិ បុក្កលិតុក្កហេត តរេតតិ៎ ត ត៌ អតាត៌ យច្ចិយំ យច្ចិយលក្ខណេស្សច អកាចរេតា៎

មិត្តិ តិចាទេត្តីតិ ឈាតាគិចរេសត ក្ខបជ្ជតកំ ក្យសលមិត្តំ តិរេសធេត្តិ ពធាយស្ស ក្ខបជ្ជិតុំ ត រេតត្តិ៎ តិចទលាប្បរេត្វាតិ តិចទលាចរេត្វា៎ “អទេហត្តយក្កចរេព្ពា”តិ ឲរេពត កចទាកាតុសយស្សបិ តិចទលកាចំ អត្ថាតាតិ, ត៌ មិចាទេតព្ពា៎ កិរេយត្ត មិចាទេតព្ពា? “អាទុរេប្យ កាយច្ចត្តតិចទលំ បដិច្ច មិតយិត្ថតិចទលា”ត្តិ (បដ្ឋា៎ ១៎តិចទលរេកាច្ចរេក ប័) អាគិចចតរេតា ត យិគំ “បរិយារេយត ចុត្ត”ត្តិ សក្កា ចត្តំ,

សទ្ធាសម្បិ ទេក្ខបកឈម្ពាតំ កាយតិយទ្ធេន កាយកាចទោ កចទាកស្សបិ កាយច្ឆត្តកាចស្ស ឰត្ថិតត្តា· តស្មា “កាយច្ឆទ្ធា តិចទណប្បទ្ធា”តិ កចទាកាតុសឃយាហ· ទសា ហិ អទហត្តយក្កចន្នោ· “ឃា តស្មិំ សមយេ ចិត្តស្ស អកល្យតា”តិ (ឆ· ស· ១១៩១) អាឌិចចតទោតា ចិត់ ចិត្តគេលញ្ញំ· តថា “ឃា តស្មិំ សមយេ ចេតសិកាក្លត្តស្សា”តិ (ឆ· ស· ៣៣) អាឌិចចតទោតា យិទ្ធំ ពត្តត្តឃគេលញ្ញំ· ខុត្ត ច ចិត្តគេលញ្ញំន ចិត្តទស្សច អកល្យតា, ពត្តត្តឃគេលញ្ញំន បត ទូបកាយស្សបិ ចិតយិទ្ធស្ស តិច្ចាទហតុត្តា· តថា ឋ្ឋច្ឆត្តិ ឋ្ឋច្ឆស្ស អទហត្តយក្កចន្នោតិ ឋូបឞំហទតិ តថា-សទ្ធេន , ត ឋ្កឃតំ· ត ហិ តស្ស តាឌិសី ឋ្កឃតា អត្ថិ· ឃំ បត គោចិ ចតត្តិ “បុច្ឆត្តសត្តាតចុត្តិ ទសក្លសត្តាតចុត្តី”តិ, តំ ឰ្ពឆ អត្ថបទយាកិ ទសក្លសត្តាតចុត្តិតោ ខុច ទចត្ត អធិប្បេតត្តា·

តេហិតិ ឞំទយាឌទតហិ· “ចូទម្ភាកិឃាតិ ឋ្ឋម្ភាកិឃាតិ”តិ ចិទសឞំ អតាយមិត្វា “ឞំទយាឌតាតិ”តិ សាឆាទណទតា បច្ចទ្ធទោ ឰ្ពតាតិ ចុច្ចយាតចត្យក្កាតុច្ឆចិកតាចទសត, កស្សចិបិ កិទលសស្ស អចិក្លយិតត្តា កឆច្ចិបិ អចិតិបិទតយ្យតាយុទត្តា កាយកទចា អញ្ញត្តកហណស្ស ចិទសសបច្ចយត្តា ឰ្ពទយឞំ សត្តាតំ អត្ថត្តទទ្ធេន អទត្តា តាយ· ទូបិទូបកទចា តត្តិបទិឃាឃទតា ឰហិ តាយ· តថា ហិ ឃស្ស ចូទម្ភាកិឃាតិ ឞំទយាឌតាតិ អប្បហិតាតិ, ទសា អញ្ញត្តឞំទយាឌទតា ចុទត្តា, ឃស្ស តាតិ បហិតាតិ, ទសា ឰហិទ្ធាឞំទយាឌទតា, តស្មា អទត្តា អសប្បច្ឆិត្តឰត្តតាយ, ឰហិ ច បចត្តយាតកចក្កសត្តាតតាយ អទត្តាឰទ្ធា ឰហិសឃិតា តាយ· តិទត្តទប្បចត្តកចក្កសត្តាតចទសត ហិ សឃិតទចាហាទទា· កាយំ តតឞំ ឰហិឰត្តតម្បិ អសប្បច្ឆិតំ, អទត្តាឰត្តតស្ស បត ច្ចលតាឃ ខុចំ ចុត្តំ · ទតាតាហ “ទតសញ្ញាកាយកទច ឰត្តត”ត្តិ· ឰ្ពយិតា តទយត ទសសក្ខទយបិ អទត្វា ទចឌិតទត្តា· អសប្បច្ឆិទត្តស្ស ច ចូទម្ភាកិឃឞំទយាឌតិទយស្ស លទ្ធប្បច្ចទយស្ស ឋ្ឋម្ភាកិឃឞំទយាឌតាតិ អកណត្តបកាតិ ទហាត្តិតិ· អទិឃាតំទយច ចទសទតត្ត ចត្យក្កស្ស ឋ្ឋឌត្តា លត្តយាតាបិ បុច្ឆត្តតា ត ឋ្ឋឌា·

សិក្លាទកាឌ្ឍទសាតិ សិក្លិតត្តាកាទកា· បត្តតិ សិក្លា ខុទតតាតិ សិក្លាបឆំ, សិក្លាឃ អឆិកប្បិទឃាតិ· អាកតាទយច, តស្មា តត្ត អាកតតទយទតច ទចឌិតត្តាតិ អធិប្បាទយា·

អកត្តឌ្ឍាតាឌិបច្ចកចណ្ហតា

១១៩· ទឆសតាសឹសទយចាតិ ទឆសតាបទឆទសា ខុច, តស្មា ទសាតាបត្តាឆទយាបិ អកត្តា· ឃឌិ ខុចំ កស្មា តថា ទឆសតាតិ អាហ “បុច្ឆត្តតលិណាសចាត”ត្តិអាឌិ·

ឰាតិញ្ញសទត ទឃឞំ ឰាតាតិតំ ចិតាទសា, ទតឞំ ហិតសុលំ ចិទ្ធំទសតិ, តស្មា ញ្ញសតីតិ ញ្ញសតំ· ទកាកញ្ញសទតបិ ខុទសច តទយា· ទទាកញ្ញសតាឌិសុ បត “ឃស្ស ទទាទកា”តិអាឌិតា ទយាទឌតត្តំ· ទតច អក្សុសលាតិ អឞំកិលិឌ្ឍសកាចត្តា· ត តិលក្លណាហតាតិ អកាចឆយុត្តា· ឰ្ពតទំ បត ចុត្តចិបទិឃាឃទតា អក្សុសលំ, តិលក្លណាហតច្ចោ·

ក្សុណាហិ សយិទ្ធកាចា សប្បឌា·

ចត្វុសត្ថុស្សតាតិ យស្មិំ ចត្វុស្មិំ តស្ស អាបត្តិ, តស្ស សទ្ទុបទោ ទស្សតា៑ អាបត្តិសត្ថុស្សតាតិ យំ អាបត្តិំ សេា អាបន្នោ, តស្សា ទស្សតា៑ សំចាសបដិច្ឆេបេតិ ថ្កេបិសឆបចារណាឌិសំចាសស្ស បដិក្ខិបតំ អការលំ៑ សាយឹឌិបដិច្ឆេបិ អភិចាទតាឌិសាយឹឌិកិរិយាយ អការលំ៑ ចោទយមានេភតាតិ ចោទេទេត្តត៑ ចុទិតកស្ស កាលេលិតិ ចុទិតកស្ស បុក្កលស្ស ចោទេទតព្ពកាលេលិ៑ បុក្កលត្តិ ចោទេទតព្ពំ បុក្កលំ៑ ថ្កបបរិក្ខិត្វាតិ “អយំ ចុទិតកលក្ខណេ តិដ្ឋតិ, ត តិដ្ឋតី”តិ ឌិមំសិត្វា៑ អយសំ អាទេទាទេបតិ “ថ្កាទេយ យំ អក្ខុទេតត អត្ថាធិគន្តា អតយព្យសតំ អាបិទេទត្តិ”តិ ភិក្ខុតំ អយសំ ថ្កប្បាទេទតិ៑

បឆាតិយក្តុបញ្ញាកចណ្ណតា

ឲ្យលិ៑ បទហតីតិ បទហទេតា; ភាចតំ អត្យុទេត្តា ទេយាកិ, តស្ស ភាទេចា ភាចតាត្យុទេយាទេកា បទហតភាទេចា៑ បឆាតំ អស្ស អត្ថិតិ បឆាតិទេកា, ក-ការស្ស យ-ការំ កត្វា “បឆាតិទេយា”តិ ចុត្តំ៑ “អភិតិហារទេតា បដ្ឋាយ អាកតត្តា”តិ ចុត្តត្តា បទេច្ចកទេពាឌិសត្តសាចកទេពាឌិសត្តាតយ្បិ បលិឆាតទេតា បកុតិ អាកតា សទ្ធា អាកយតសទ្ធា ឲច, ថ្កក្កដ្ឋតិទេថ្កទេសត បត “សត្ថាញ្ញាទេពាឌិសត្តាត”ត្តិ ចុត្តំ៑ អឆិកយទេតា សយុទាកតត្តា អក្កយក្កថលសយ្យុត្តាបិ អឆិកយតសទ្ធា តាយ, យា ទេសាតាបត្តស្ស អក្កភាទេចត ចុត្តា៑ អចលភាទេចតាតិ បដិបទេក្លត អតភិកចតឹយត្តា តិច្ចលភាទេចត៑ ថ្កកប្បតត្តិ ថ្កក្កត្តិត្វា បក្លត្តិត្វា អឆិយុច្ចត៑ បសាក្យប្បត្តិ បសាទតឹទេយ ចត្វុស្មិំ បសីទតទេយច៑ សុប្បដិចិដ្ឋត្តិ សុដ្ឋុ បដិចិដ្ឋំ, យឆា ទេតត បដិទេចទេឆត សត្ថាញ្ញាតញ្ញាលំ ហត្តកតំ អទេហាសិ, តឆា បដិចិដ្ឋំ៑ យស្ស ញុទ្ធសុញុទ្ធតាយ សទ្ធា អចលា អសយ្យទេចឆី, តស្ស ឆយុសុឆយុតាយ, សឈ្ឈុសុប្បដិបត្តតាយ ច សទ្ធា ត តឆាតិ អដ្ឋាតទេយតំ អតចកាទេសា៑ ទេតតាហ ភកចា “ទេយា, ភិក្ខុទេច, ញុទេទ្ធ បសទេត្តា, ឆទេយុ ទេសា បសទេត្តា, សទេឈ្ឈ ទេសា បសទេត្តា”តិអាទិ៑ បឆាតចិរិយំ ញ្ញាញ្ញាតិ “អទ្ធា ថ្កាយាយ បដិបទាយ ឌទេរាយទេណទេតា យុច្ចិស្សាយី”តិ សក្កច្ចំ បទហតទេតា៑

អប្ប-សទេទ្ធា អភាចទេត្វា “អប្ប-សទ្ធស្ស...ទេប... ទេលា បតា”តិអាទីសុ ចិយាតិ អាហ “អទេទាទេកា”តិ៑ សយទេចបិកិតិយាតិ យឆាក្ខុត្តំ អាហារំ សយាកាទេរទេតច បច្ចតសឹលិយ៑ ទញ្ហំ កត្វា បច្ចត្តិ ហិ កហលិ ទេឈារភាទេចត បិត្តចិកាទេរាឌិចទេសត ទេរាកំ ឌទេតតិ, សិឆិលំ កត្វា បច្ចត្តិ យត្តភាទេចត ចាតចិកាទេរាឌិចទេសត៑ ទេតតាហ “តាតិសិតាយ តាច្ចញ្ញាយា”តិ៑ កហលីទេតឌស្ស យត្តិក្លតាចទេសត សត្តាតំ យឆាក្កយំ សិត្យញ្ញាហកតាតិ អាហ “អតិសិតកហលិទេកា”តិអាទិ៑ យាឆាចទេតា អច្ចយទេទសតា អត្តទេតា អាចិការលំ តាយាតិ អាហ “យឆាក្ខុតំ អត្តទេតា អក្យលំ បកាទេសតា”តិ៑ ថ្កទេយត្វកាយិតិយាតិ សក្លាទេរាតំ ថ្កទយំ, ចយញ្ញា បដិចិញ្ញត្តិយាតិ អយទេយត្វ អទេត្វាតិ អាហ “ថ្កទយញ្ញា”តិអាទិ៑ បរិសុទ្ធាយាតិ តិទុបក្កិទេលសាយ៑ តិញ្ញាញ្ញាត្យំ សយត្វាយាតិ តទក្កចទេសត អចទេសសំ បឌហិត្យំ សយត្វាយ៑ តស្ស តស្ស ច្យក្លស្ស លយកាយិតិយាតិ យំ ច្យក្លំ ថ្កាយស្មិំ ឌាទេរណ អតឆិកទេត បចត្តាទេហំ, អឆិកទេត ត បចត្តតិ, តំ សត្តាយ ចទតិ៑ តឆា ទេហស ទេយាកាចចទេរា “ច្ញាអទេសាតាបទេត្តា”តិ ចុច្ចតិ៑

សុទ្ធាចាសាឌិបញ្ញាកចណ្ណតា

១៦៤៉“សុទ្ធាអាចរិយ្ស”តិអាទិនា អន្តេវាសិកេយបិ ទេវសំ សុទ្ធាចារបរិយាទេយា អញ្ញកិចារីតិ ឆនេយ្យតិ៉ កិលេលរយលទហិតាតិ ភាយកាយបរិសុទ្ធិ ចឆន្តោ ឲច ទ្វបកាយបរិសុទ្ធិយ្យិ អត្តនោ ឆនេយ្យតិ៉ ទេតភាហ “អភាកាយិលិលាយចា”តិ៉

អាយុនោ យន្តត្តិ អចិហាឌឹសុ យត្ត យត្ត ឧបជ្ជន្តោ, តត្ត តត្ត អាយុនោ យន្តិអភតិក្កយិត្វា៉ អត្តទា ចាតិ តស្ស អត្តទាច ខ្ពុទេយច៉ យន្តិ ឧបហច្ចាតិ អាយុនោ យន្តិអតិច្ច៉ ទេតភាហ “អតិក្កយិត្វា”តិ៉ អបរេយាទេកតាតិ អត្យុស្សហតេត៉ អកិលយន្តោតិ អកិលន្តោ៉ សុទេលតាតិ អកិឆ្នេត៉ ឧន្ធិ ចាហិការេចត ឧន្ធិ អស្ស តល្យារេយាត់, ចដ្ឋេយាតព្វាតិ ឧន្ធិទេយាទេតា; ឧន្ធិ ចា កត្វា បដិលកិតន្តាទេតា ឧន្ធិ អស្ស យក្កទេយាតត្តិ ឧន្ធិទេយាទេតា៉ អកតិដ្ឋិ កន្ធតីតិ អកតិដ្ឋកាយឹ៉ ទេយាទេឆត្វាតិ តត្ត តត្ត ឧបជ្ជន្តោ ទេត ទេត ទេឆចទេលិទេក ទេយាទេឆន្តោ ចិយ ទេហាតីតិ ចុត្តំ “ចត្តាទេទា ទេឆចទេលិទេក ទេយាទេឆត្វា”តិ៉ តត្ត តត្ត ចា ឧបជ្ជិត្វា បុត អត្យុបជ្ជតាទហការេចតេច តទេតាបិ កន្ធន្តោ ទេឆទ្វបបត្តិកចរន្តាទេត អត្តនោ លត្តទេលិទេក កចទាកយល់ ចិទេយាទេឆត្វា ចិក្កយុទេត្វា៉ អយតិ្យអចិទេហសុ កប្បរហស្សំ ចរន្តោ អទហត្តំ បត្តំ អរក្កលិត្វា អតប្បំ កន្ធតិ, តត្តាបិ ទេ្វ កប្បរហស្សានិ ចរន្តោ អទហត្តំ បត្តំ អរក្កលិត្វា សុទស្សំ កន្ធតិ, តត្តាបិ ចត្តារិកប្បរហស្សានិ ចរន្តោ អទហត្តំ បត្តំ អរក្កលិត្វា សុទស្សិំ កន្ធតិ, តត្តាបិ អដ្ឋកប្បរហស្សានិ ចរន្តោ អទហត្តំ បត្តំ អរក្កលិត្វា អកតិដ្ឋិ កន្ធតិ, តត្ត ចរន្តោ អក្កយក្កំ អឆិកន្ធតិ៉

ទេឆទេតាលិលបញ្ញាកចណ្ណនា

១៦៥៉ទេឆទេតាលិលិ ភាយ អត្តនោ ចិចិកិច្ឆា ទេកាទេឆា ច, ទេត បត យសិ្ម សត្តាទេត ឧបជ្ជន្តិ, តស្ស លទការេចា កក្កុឌ្យអការេចា ហុត្វា ឧបតិដ្ឋន្តិ, បទេកច អត្តនា សប្បយុត្តចិត្តស្សាតិ អាហ “ចិត្តស្ស ឆន្ទការេចា”តិ៉ យថា លក្កលាបរិទិបុទិយា កហិតាយ សន្តា សត្តទ្វបកាយសិទិ កហិតាច ភាយ ទេហាតិ, ឲចំ សន្តាញ្ញាតាយ សន្តា ឆយ្ញកាយសិទិ” កហិតា ឲច ភាយ ទេហាតីតិ តក្យកយចត្តុកទេយច កន្តិ ឆនេយ្យន្តោ “សទិទេទ កន្តយាទេតា”តិអាទិយាហ៉ អាតបតិ កិទេលទេសតិ អាតប្បំ, សយ្ញាចាយាទេយាតិ អាហ “អាតប្បាយាតិ ចិទិយកទេលត្តាយា”តិ៉ បុតប្បុត់ ទេយាកាយាតិ កាចត់ បុតប្បុត់ យុញ្ជូតាយ៉ សតតកិរិយាយាតិ កាចតាយ តិទន្តទប្បទេយាកាយ៉ “បដិទេចឆឆទេយ្ញ កន្តយាទេតា”តិ ឲត្ត កត់ ទេលិក្យត្តទេឆទេយ្ញ កន្តា បចត្តតីតិ? ត អាទេយ្ញលាកទេលចទេសត, អត្យុស្សចាការបរិចិតក្កលទេន្ត បរិកប្បិតទ្វទេប កន្តា បចត្តតីតិ ឆនេយ្យន្តោ អាហ “ចិបស្សតា…ទេប… ចឆត្តិ, តំ អត្តិ ត្យ ទេលា តត្តិតិ កន្តតី”តិ៉ សិក្កាតិ ទេចត្ត បុត្តាកាកសិក្កា ទេចឌិតន្តា៉ “កាយទេព្វាត្ត ចិទេសសុប្បត្តិយា យហាសាចន្តូតាយ ទេចច សំចារតិយិត្តឈដ្ឋតាទេហត្យ អកិល្យប្បត្តិកតាយ ច ‘សព្រាហ្មចារិស្ម’តិ ទេកាបស្ស ចិសទេយា ចិទេសទេសត្វា ចុទេត្តា, តទេតា អញ្ញាត្តាបិ បត ទេកាទេបិ ‘ត ទេឆទេតាលិទេលិ’តិ ត សក្កា ចិញ្ញាតុ”ត្តិ ទេកចិ៉ យឌិ ឲចំ ចិចិកិច្ឆាយបិ អយំ តទេយា អាបន្តូតិ, តស្មា យឆាទ្យតចទេសទេតច កទេហតព្វំ៉

ទេឆតទេយាចិតិតាត្ថាឌិបញ្ញាកចណ្ណនា

១១០។ បចត្តិតុំ អប្បដាគេន កុសលចិត្តំ ចិតិជាត្ឋីតិ ចេតសោបចិតិជាត្ឋា។ តំ បន ចិតិជាត្ឋា យដ្ឋិកាយំ កណ្ហត្ថិ ចិយ ទោហត្ថីតិ អាហ "ចិត្តំ ជាត្ឋត្វា"តិអាទិ។ កាយកិទ្ធោ បុក្កលោ ចត្តុការេយ ចិយ កិលេសការេយបិ អស្សាទេតិ អភិតគ្គតីតិ ចុត្តំ "ចត្តុការេយបិ កិលេសការេយបី"តិ។ អត្តនោ ការេយតិ អត្តនោ ករឌការេយ, អត្តការេច ចា។ ជាហិទ្ធាទ្វុរេបតិ បទេរំ ការេយ, អតិត្រ្កឹយជាទ្ធទ្វុរេប ច។ ក្ខុទរំ អចដិហតិ ក្ខុបចិទោតិ បរិប្វុទេតីតិ ក្ខុទរាចទេហកំ។ សេយ្យុស្ខុលត្តិ សេយ្យាយ សយតចេសេត ក្ខុប្បជ្ជតកាស្ខុលំ។ រំបរិចត្តុកត្តិ រំបរិចទេត្តុត្វា។ បហិឆាយាតិ តណ្ហាចេសេត បហិទហិត្វា។ ញ្ញុតិ បញ្ហាចិឆោបិ លោកចិសេសោ ឲច ទេទេតាចិតិជាទ្ធោ ចុទេត្តាតិ ទេចដិតទេញ្ញា។

លោកិយាទេតច កថិតាតិ ទ្វុបិត្រ្កឹយាត់ទេយច កថិតត្តា។ បឈយខុតិយចត្តត្វាតិ លោកិយាតិ បរិត្តក្ខុយកត្តា។ តតិយបញ្ហាយាតិ កាយទ្វុបក្កក្ខុយិកត្តា, កាយទ្វុបិទ្វុបក្កក្ខុយិកត្តា ច។ លោកិយលោកុត្តរាតិ កថិតាតីតិ អាទេត្វា ទេយាឌតា។ "សយឆចិបស្សតាយក្កមលចេសេតា"តិ ចត្តុត្ថា។ "សយឆចិបស្សតាយក្កចេសេតា"តិ ចុត្តំ។

តិស្សរណិយបញ្ហាកចណ្ណតា

១១១។ តិស្សរត្តិតិ តិស្សរណីយាតិ ចត្តុទេត្តា ទស្សំ កត្វា តិទេដ្ឋសោ។ កត្តុទិ ទេហស អតីយ-សទ្ទោ យថា "តិយ្យាតិកា"តិ។ ទេតតាហ "តិស្សដា"តិ។ កុទេតា បន តិស្សដាតិ? យថាសកំ បដិបក្ខទេតា។ តិខ្លឹចទេដ្ឋត ឆាតុយោតិ អាហ "អត្តុស្ខុញ្ញាសភាចា"តិ។ អត្តទេតា បន ឆយ្លឆាតុយទេតាចិញ្ញាណឆាតុចិសេសា។ តាដិសស្ស ភិក្ខុទេតា កិលេសចេសេត ការេយស្ខុ យតសិការទោ តាយ តត្តីតិ អាហ "ចិយំសតត្វ"ត្តិ។ "ទេតក្ខុយ្លតិស្សិតំ ញ្ញុដាតិ ទេយ ចិត្តំ, កិំ តុ ទោ កាយចិតក្កោបិ ក្ខុប្បជ្ជតី"តិ ចិយំសត្តុស្សាតិ អទេត្វា។ បក្ខុន្ទតិ តាយ អតុប្បទេចសោ, សោ បន តត្វ តត្តីតិ អាហ "ត បចិសតី"តិ។ បសាទំ តាយ អភិទ្វុចិសត្តិដ្ឋាតំ, ចិយុច្ចតំ អឆិយុច្ចតត្តិ តំ សត្ថា បក្ខុបទេត្តា ចទតិ "បសាទំ តាបជ្ជតី"តិអាទិ។ ឲចំក្ខុតំ បតស្ស ចិត្តំ តត្វ កធំ តិដ្ឋតីតិ អាហ "យថា បតា"តិអាទិ។ តត្តិ បឈយញ្ញាតំ។ អស្សាតិ ភិក្ខុទេតា។ ចិត្តំ បក្ខុតតីតិ បរិកយ្លចិទេត្តត សទ្ធិំ ឈាតចិត្តំ ឲកដ្ឋចេសេត ឲកញ្ញ្ហាទេហត្វា ចទតិ។ ទោកាចទេ កតត្តាតិ អត្តទេតា អារយ្លណោ ឲច បចត្តត្តា។ អហាតភាកិយត្តាតិ ឌិតិភាកិយត្តា, ចិសេសភាកិយត្តា ចា។ ស្ខុដ្ឋ ចិយុត្តត្តិ ចិក្ខុយ្ហតចិយុត្តិយា សយ្លទេច ចិយុត្តំ។ ចិត្តស្ស កាយស្ស ច ហតតទេតា ចិឈាទេតា, ទុក្ខំ បរិទហតទេតា បរិត្យអារទេហា, កាយទរទេថា។ ត ទេចទយតិ អតុប្បជ្ជតទេតា។ តិស្សរត្តិ តទេតាតិ តិស្សរណំ។ ទេក តិស្សរត្តិ? កាយា។ ឲចញ្ញា កត្វា កាយាតត្តិ កត្តុទិ សាយិចចតំ ស្ខុដ្ឋ យុជ្ជតិ។ យទេក្កត កាយា តទេតា "តិស្សដា"តិ ចុច្ចត្តិ, តទេក្កត ឈាតយ្បិ កាយទេតា "តិស្សដ"ត្តិ ចត្តុត្ថាតំ លកតីតិ ចុត្តំ "កាទេយហិ តិស្សដត្តា"តិ។ ឲចំ ចិក្ខុយ្ហតចេសេត កាយតិស្សរណំ ចត្វា ញ្ញុដាតិ សយុទេច្ឆទចេសេត អច្ចត្តទេតាច តិស្សរណំ ទស្សេតុំ "ទេយា បតា"តិអាទិ ចុត្តំ។

សេសបទេស្វុតិ សេសកោដ្ឋាសេស្ខុ។ អយំ បន ចិសេសោតិ ចិសេសំ ចទេត្តត "តំ ឈាតំ បិទកំ កត្វា"តិអាទិកោ អចិសេសោតិ ចត្វា ទ្វុតិយតតិយចាទេរស្ខុ សត្តសោ អតាយដ្ឋោ, ចត្តុត្ថចាទេរ បន អយម្បិ ចិសេសោតិ ទស្សេតុំ "អច្ចត្តតិស្សរណោ ទេចត្វ អរហត្តផលំ ទេយាឌតត្តា"ត្តិ ចុត្តំ។

ឃម្ហា អទ្ទបញ្ញាត៌ បរិគេ៌ ពត្វា អក្កុយក្កិ អឆិកត្តា អទហទេត្ត ចិតស្ស ចិត្តំ សព្ពទេសា ទ្ទទេបហិ តិស្សុដំ ភាយ ទេហាតិ៎ តស្ស ហិ ថលសយាបត្តិទេតា ចុ្ដាឃ ចិមំសតត្តំ ទ្ទបរិកិយុ៌ ចិត្តំ ទេបទេសត្តស្ស ព្គ៌ដយក្លាតត្តិ សយឆឃាតិកាត៌ ចទេសត ទេហដ្ឋា ចត្តាទេទា ចាទា ពទិតា, ព្គ៌ដំ បត ស្ទក្លចិបស្សពស្ស ចទេសតាតិ អាហ "ស្ទិដ្ឋសក្លាទេទ"តិអាឌិ៎ បុត សក្កាទេឃា តត្វិតិ ដ្ឋប្យត្តុត្តិ ព្គ៌ងាតិ ទេយ សក្កាឃប្យពទេត្ត តត្វិតិ ចិមំសត្តស្ស ដ្ឋប្យត្តិ៎

ចិយុត្តាឃតតបច្ចាកចណ្ណតា

១១១៎ ចិយុត្តិឃា ចដ្ដទុក្លទេតា ចិយុច្ចតស្ស អាឃតតាតិ ការទេលាតិ ចិយុត្តាឃតតាតីតិ អាហ "ចិយុច្ចតការទេលាតិ"តិ៎ បរិញ្ញព្គ៌អត្តំ ឌាតត្តស្សាតិ "ព្គ៌ឆ សីល អាពតំ, ព្គ៌ឆ សយាឆិ, ព្គ៌ឆ បញ្ញា"តិអាឌិតា តំ តំ បរិញ្ញព្គ៌អត្តំ ឃាឆាចទេតា ឌាតត្តស្ស៎ បរិញ្ញព្គ៌ ឌាតត្តស្សាតិ តងត្តទេឌាតត៌ បរិញ្ញព្គ៌ ឃាឆាចទេតា ដ្ឋបឆាទេទត្តស្ស៎ តទុលាបីតីតិ សញ្ញាតយត្តា យុក្កា បីតិ ឌាឃតិ៎ ពឆ៌ ឌាឃតិ? ឃឆាទេគសិតឆយុំ ដ្ឋបឆាទេទត្តស្ស តងត្ថុចិពទេយច អត្តទេតា កាឃចឌីយទេតាសយាចាទ៌ បរិក្កលត្តស្ស ទេសាយតស្សប្យត្តស្ស បទេយាងលក្លលំ បរិទេយាឌ្ឌ ឌាឃតិ៎ តុ្ដាការក្វតា ពលចបីតីតិ បុរិយុប្យត្កាឃ បីតិឃា ចទេសត លដ្ឋាទេសចតត្តា អតិចិឃ តុ្ដាការក្វតា កាឃចិត្តងទឆបស្សយុគ្គសយត្តាឃ បស្សទ្ធិឃា បច្ចទេឃា កចិតុំ សយត្វា ពលប្យត្តា បីតិ ឌាឃតិ៎ ឃម្ហា ភាយការទេឃ បស្សទេដ្ឋ ទ្ទបការទេឃាបិ បស្សទេដ្ឋា ឲច ទេហាតិ, តម្ហា "ភាយការទេឃា បដិបស្សុយ្គតិ" ព្គ៌ទេច្ចច ចុត្តំ៎ ស្ទលំ បដិលកតីតិ ចក្លយាតស្ស ចិត្តសយាឆាតស្ស បច្ចទេឃា កចិតុំ សយត្តំ ទេចតសិក៌ តិទាយិសំ ស្ទលំ បដិលកតិ ចិត្តតិ៎ "សយាឌិឃតី"តិ ឲត្តំ ត ទេឃា ទេពាធិ សយាឆិ អឆិទេប្យទេតា, អឆ ទេលា អត្តត្តទសយាឆីតិ ឌទេស្សទេត្តា "អទហត្ត ថលសយាឆិតា សយាឆិឃតី"តិ អាហ៎ "អឃតីឡ"តិអាឌិ តស្សា ទេឌសតាឃ តាឌិសស្ស បុក្កលស្ស ឃឆាទុត្តសយាឆិបដិលាភស្ស ការទេលកាចចិកាចត៌ តស្ស ចិយុត្តាឃតតការទេចា៎ ឌ្ឋសក្កតុត្តិ តឃិតុំ៎ សយាឆិទេឃច សយាឆិតិយិត្តត្តិ ពយុ្ឌាតបរិញ្ញព្គ៌អាទុឌ្ឋទេហា សយាឆិទេឃច បទទេតា ដ្ឋប្យឌ្ឌតពកាចតាសយាឆិស្ស ការទេលកាចទេតា សយាឆិតិយិត្តា៎ ទេតតាហ "អាចទិឃសត្តិទេព"តិអាឌិ៎

ចិយុត្តិចុច្ចតិ អទហត្តំ សព្ពទេសា កិទេលទេសហិ បដិប្យស្សទ្ធិចិយុត្តីតិ ពត្វា៎ បរិបរិទេឆត្តីតិ សាទេឆត្តិ តិប្យាទេឆត្តិ៎ អតិច្ចាតុបស្សតាឌាទេលា តិស្សឃបច្ចឃក្វទេត ដ្ឋប្យត្តសញ្ញា, ទេតត ឌាទេលាត សហពតាតិ អទេត្វា៎ ទេសទេសស្ទបិ ឲទេសច តទេឃា៎ ឃំ បទេតត្វ ចត្តត្តំ, តំ ចិស្ទទ្ធិយក្កសំចណ្ណតាឃំ (ចិស្ទទ្ធិ៎ ឌី៎ ១៎១លិ, ១០៩) ចុត្តតទេឃត ទេចឌិតត្តំ៎

បច្ចាកចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៎

លក្កចណ្ណតា

១១២៎ អត្តាត៌ អឆិ អញ្ញត្តា,អឆិ-សទេ្ដា សយាសចិសទេឃ អឆិការត្វំ, បចត្តិអត្វុឆា ពទេហត្វា បចត្តាតីតិ អត្តាត៌ អឆិកិច្ច ដ្ឋិស្ស បចត្តា អញ្ញត្តា; អញ្ញត្តស្ទ កចាតិ អញ្ញត្តិកាតីតិ តិឃពញ្ញត្តស្ទបិ អត្កត្តទាតិ ចក្លាឌីតិ ចុច្ចតិ, តាតិ បត ទេឃត អញ្ញត្តកាទេចត "អញ្ញត្តិកាតី"តិ ចុច្ចតិ,

តយត្ថំ បិណ្ឌេត្វា ទស្សេន្តោ “អជ្ឈត្តិកានី”តិ អាហ។ សង្គហេតា បន អជ្ឈត្តជ្ឈត្តានិ ចេវ អជ្ឈត្តជ្ឈត្តិកានិ យថា “វេទយិកោ”តិ (យ។ តិ។ ១។១៣៩; អ។ តិ។ ប៉។១១; បារា។ ប៉) ឥដ្ឋំ។ តតោ អជ្ឈត្តតោតិ តតោ អជ្ឈត្តជ្ឈត្តតោ, យានិ អជ្ឈត្តិកានិ វុត្តានិ។ អជ្ឈត្តិកានម្បិ បដិយោគីនិ ពាហិរានិ អជ្ឈត្តសទ្ទេន ចិយ ពាហិរសទ្ទេ។ “អជ្ឈត្តិកានី”តិ ហិ សបរសន្តានិកានិ ចក្ខាទីនិ វុច្ចន្តិ, តថា រូបាទីនិ “ពាហិរានី”តិ។ អជ្ឈត្តានិ បន សសន្តានិកា ឯវ ចក្ខុរូបាទយោ, តតោ អញ្ញេ ពាហិរាតិ។ “ចិញ្ញាណសមូហា”តិ ឯត្ថ យទិបិ តេសំ ចិញ្ញាណានំ សមោធានំ តត្ថ កិត្តកាលិកត្តា, ចិវេត្តុ បន ឯកជ្ឈំ អភិសំយូហនចសេន សមូហតា វុត្តា យថា “វេទនាក្ខន្ធោ”តិ។ ចក្ខុបសាទនិស្សិតត្តិ ចក្ខុបសាទំ និស្សាយ បច្ចយំ លភិត្វា ឧប្បត្តិ កុសលាកុសលចិបាកចិញ្ញាណំ ចក្ខុចិញ្ញាណតាសាមញ្ញេន ឯកជ្ឈំ កត្វា វុត្តំ។ ចក្ខុសន្និស្សិតោ សមូហស្សា, ន ចក្ខុទ្វារិកោ។ ខណេមសេ សមូហស្សតិ ខណេ បសាទចត្តុកោ ឥស ចិបាកសមូហស្ស ឥវេបត្វា។ ឯវមេតេច តយេរតាតិ ឯវមេត មេស្ស វុត្តេតេច តយេរត។ តណ្ហាលក្ខេ តណ្ហាមារទ្ធ បចត្តាបិ តណ្ហា ឥទ្ធតណ្ហាតិ ចេទិតព្វា។

អប្បដិឃស្សយោតិ អប្បដិឃស្សតោ, ច-ការស្ស យ-ការំ កត្វា និទ្ទេសោ។ ករុតា កិរិយាហិ វុត្ត ការចចសេន បដិឃស្សចតិ បដិឃស្សតោ, បដិឃស្សនភូតំ, តំសភាវឹ្ហ យំ កិញ្ចិ ការចំ, តត្ថ ឯតស្មិំ បដិឃស្សតោតិ អប្បដិឃស្សតោ, ការចវហិតោ។ វេតនាហ “អតីចវុត្តី”តិ។ យថា ចេតិយំ ឧទ្ទិស្ស កតំ សត្ត កតសទិសំ, ឯចំ ចេតិយស្ស បុរតោ កតំ សត្ត បុរតោ កតសទិសំ ឯចាតិ អាហ “បរិនិព្ពុតេ បតា”តិអាទិ។ សក្កច្ចំ ន កន្តិតិ អាទិនំ ការចំ ឧប្បាទេត្វា ន ឧបសង្គយតិ។ យថា និក្ខាយ ឯកទេសេ កោបិតេ, អការចេ ច កតេ សព្ពា និក្ខា កុប្បតិ, សព្ពត្ថ ច អការចំ កតំ នាម ហោតិ សមុទាយតោ វិចសយោនានំ អចយចតោ ទភេទាតិ។ ឯចំ ឯកកិច្ចស្មិំបិ...បេ... អការចតោ កតោតច ហោតិ។ អនាទរិយចេត្តនបិ និក្ខាយ អបរិបូរិយេចាតិ អាហ “អបូរយានេនាច និក្ខាយ អការចតោ តាយា”តិ។ អប្បមាទលក្ខណំ សម្មាបដិបត្តិ។ វុចិឥត្តិ ឥសម្មាមិសចសេន វុចិឥ។

សោមនស្សុបចិចារាតិ សោមនស្សសហគតា ចិចារា អធិប្បេតា, ឧបសទ្ទោ ច និបាតមត្តន្តិ អាហ “សោមនស្សសម្បយុត្តា ចិចារា”តិ។ តថា ហិស្ស អភិធម្មេ (ធ។ ស។ ប៉) “ចារោ ចិចារោ...បេ... ឧបចិចារោ”តិ និទ្ទេសោ បចត្តោ។ សោមនស្សការណភូតន្តិ សភាចតោ, សន្តប្បតោបិ សោមនស្សស្ស ឧប្បត្តិយា បច្ចយភូតំ។ កាយំ បរិតុត្ថយកា ចិតក្កចិចារា អញ្ញាមញ្ញំ ចិយោគិតោ, កិរិយាភេទតោ បន បទយាភិនិបិតតាយ ចិតក្កស្ស ព្យាបារោ សាតិសយោ។ តតោ បរំ ចិចារស្សាតិ តំ សន្ធាយ “ចិតក្កេត្វា”តិ បុព្ពកាលកិរិយាចសេន ចត្វា “ចិចារេន បរិច្ឆិន្ទតី”តិ វុត្តំ។ លទ្ធបុព្ពាវសេតស្ស ចិចារស្ស ព្យាបារោ បញ្ញា ចិយ ហោតិ។ តថា ហិ “ចិចារោ ចិនិកិន្ទាយ បដិបត្តា”តិ វេបនេ វុត្តំ។ “ឥដ្ឋឥដ្ឋសាយញ្ញាកតោ”តិ ឯត្ថ យាយ ឥដ្ឋំយា បុគ្គលោ ឥដ្ឋំសាយញ្ញំ កតោ វុត្តោ, សា បទយបុគ្គសម្មាឥដ្ឋំ ពោធបញ្ញាកវុត្ត អធិប្បេតាតិ អាហ “ពោធបញ្ញាកវុត្ត បទយបេក្ខា គចិតោ”តិ។ ព្ពធាតិ ព្ពយស្មិំ វុត្តោ។ ចត្វារូបិ យពេក្ខា សម្មាឥដ្ឋំ ឥដ្ឋំក្ខហរោណត កហិតាតិ អាហ “ចត្តារោបិ យក្ខា គធិតា”តិ។

ចិចាឥម្ពុលលក្ខចណ្ណតា

១១១៖ ពោធឥតោតិ កុដ្ឋកសីលោ។ យស្មា សោ អប្បហិតពោធតាយ ចិកតពោធតោ នាម ន ហោតិ, តស្មា “ពោធឥត សមន្នាគតោ”តិ

អាហ។ ឧបការេហា ឲតស្ស អត្ថិ, ឧបតយ្យាសីសេលិតិ ចា ឧបតាហិ។ ចិចារេតា តាយ ឧប្បជ្ជយាតោ សេយ្យសេយ្យត បថមំ ខ្ចិត្តំ ចសេត ឧប្បជ្ជតីតិ ចុត្តំ "ខ្ចិត្តំ កិល្លាតំ ចិចារេតា"តិ។ សេវា បត យថា ពាហុតំ អគតាចេហា ហោតិ, តំ តិឥស្សតយុលេត ឥស្សេត្តា "គឆ"ត្តិអាទិយាហ។ អញ្ញត្តរបរិយាយាតិ បរិយញ្ញត្តេរ។

បរកុលយក្ខតាយ បចេត្តាបិ អត្តេភា គារគំ កុលេឆត បហរត្តិ កុលេឆា ចិយ បឆយតរំ យលេក្ខតីតិ យលេក្ខា, សេវា ឲតស្ស អត្ថីតិ យក្ខិ។ បលិសតីតិ បលិសេវា, បរស្ស កុលេហ ឆំសិត្វា ចិយ អបេតតីតិ អតេត្វា, សេវា ឲតស្ស អត្ថីតិ បលិសីំ បលិសី បុក្កលេលិ ហិ គុតិយស្ស ឆុរំ ត ទេតិ, សយំ បសារេត្វា តិដ្ឋតិ។ តេតាហ "យុកក្កាហលក្ខលេហត បលិសេសត សយត្ការេតា"តិ។ "ខ្ពស្សុកិ"តិអាទិតំ បគាតយេត្វា ហេដ្ឋា ចុត្តតយត្តា ឃុចិន្ធោញ្ញាសេយ្យាច។ គយុបឆប្បត្តាយ យិច្ឆាទិដ្ឋិយា ចសេតត្វ យិច្ឆាទិដ្ឋិ ទេចិតញ្ញាតិ អាហ "តត្វិកចាទី អហេតុកចាទី អកិរិយចាទី"តិ។

តិស្សរណិយលក្ខណតា

១១៩។ ហាសបញ្ញាតិ កុសលចិត្តំ បរិហាសេបញ្ញា បចត្តិតុយេច អប្បភាតចសេត។ អក្ខុតំ ញ្ញាកេរណំ ញ្ញាកេរាតិ "សេត្តា ហិ សេតា សេយ សេចេតាចិយុត្តិ កាចិតា"តិអាទិតា (អ។ តិ។ ៩.១៣) អត្តតិ អចិជ្ជយាតំ កុលញ្ញាហារំ ញ្ញាហរតិ។ សេចេតាចិយុត្តិ-សង្គំ អសេបក្ខិត្វា "តិស្សរី"តិ ចុត្តំ។ បុត ញ្ញាបិសេគា តត្វីតិ ខ្ពគាតិ យយ ញ្ញាបិសេគា តាយ តត្វិ សញ្ញាសេវា តត្វីតិ ពាត្វា។

"អតិយិត្តា"តិ ចត្វា សេយសំ តិយិត្តាតំ អការេចត អរហត្តផលសយាបត្តិយា អតិយិត្តតា, តំ គសេស្សតុំ "សា ហិ"តិអាទិ ចុត្តំ។ តត្វ រាគស្ស តិយិត្តំ, រាគោ ឲច ចា តិយិត្តត្តិ រាគតិយិត្តំ។ អាទិ-សង្គេត ទោសតិយិត្តាទីតំ សង្គហោ គដ្ឋព្វោ។ រូបចេគតាទិសង្ខារតិយិត្តំ រូបតិយិត្តាទិ។ តេសសេញ្ញាច តិច្ចាទិចសេត ឧបដ្ឋាតំ តិច្ចតិយិត្តាទិ។ តយិទំ តិយិត្តំ យស្មា សេញ្ញាត សញ្ញាំ អរហត្តផលេ តត្វិ, តស្មា ចុត្តំ "សា ហិ...បេ... អតិយិត្តាតិ ចុត្តា"តិ។ តិយិត្តំ អតុសរតីតិ តំ តិយិត្តំ អតុគច្ឆតិ អារព្ភ បចត្តតិ។

អស្មិយាតេតាតិ "អស្មី"តិ បចេត្តា អត្តចិសេយោ យាតេតា។ អយំ តាយ អហំ អស្មីតិ រូបលក្ខណេហ, ចេគតាទីសុ ចា អញ្ញាតរលក្ខណេហ អយំ តាយ អត្តា អហំ អស្មិ។ "អស្មី"តិ យាតេតា សយុញ្ញាជិយតិ ឲតេតាតិ អស្មិយាតសយុញ្ញាតេតា, អរហត្តយេក្កា។ បុត អស្មិយាតេតា តត្វីតិ តស្ស អតុប្បត្តិឆយុតាបិគតំ គិតេត្តត្តា សយុញ្ញាតត្តេយេច ចិការេចតិ។

អតុត្តរិយាទិលក្ខណតា

១១៥។ តត្វិ ឲតេតសំ រូត្តរាតិ ចិសិដ្ឋាតីតិ អតុត្តរាតិ, អតុត្តរាតិ ឲច អតុត្តរិយាតិ យថា អគត្តេយេច អាគត្តរិយត្តិ អាហ "អតុត្តរិយាតីតិ អតុត្តរាតី"តិ។ គស្សតាតុត្តរិយំ តាយ អតុត្តរផលចិសេសាចហត្តា។ ឲស តេយា សេសេសុបិ។ សត្តចិឆអរិយឆតលិសេកាតិ សត្តចិឆសទ្ធាទិសេលិកុត្តរឆតលិសេកា។ សិក្ខត្តយបុរលាត្តិ អធិសីលសិក្ខាទីតំ តិស្សត្តំ សិក្ខាតំ បរិបូរណំ។ តត្វ បរិបូរណំ តិប្បរិយាយសេតា

អសេក្ខានំ ចេវ សេក្ខានំ ចេតិតត្តំ កល្យាណបុថុជ្ជនតោ បដ្ឋាយ ហិ សត្ត សេក្ខា តិស្សោ សិក្ខា បូរេន្តិ នាម, អរហា បន បរិបុណ្ណសិក្ខោតិ។ ឋិតិ ឋានានិ អត្ថុទ្ធារានិ លោកិយលោកុត្តរានិ កថិតានិ។

អនុស្សតិយោ ច ទិដ្ឋធម្មិកសម្បរាយិកាទិហិតសុខានំ ការណភាវតោ ឋានានីតិ អនុស្សតិដ្ឋានានិ។ ឧបចិ អនុស្សរតោតិ យថា ពុទ្ធានុស្សតិ ចិរសម្មានិកាយស្ស ឋានំ ហោតិ, ឧបចិ “ឋិតិបិ ឯសា ភគវា”តិអាទិនា (ទី· និ· ១·១៥៥, ១៥៥) ពុទ្ធគុណេ អនុស្សរន្តស្ស។ រូបធាតុកាយដ្ឋានត្តិ បព្ពតោ រូបធាតុញ្ញាណាទីហិ កាយដ្ឋានំ, បរិយាយេន បន យាវ អរហត្តា លោកិយលោកុត្តរមិស្សកានិ។

សតតវិហារសុត្តវណ្ណនា

១១៥· សតតវិហារាតិ សព្វទា បវត្តេតព្វវិហារា។ ខីណាសវា ហិ សមាបត្តិវេលំ, ភវង្គវេលញ្ច ឋបេត្វា

សេសកាលេ សព្វទា បវត្តេតព្វវិហារេន សព្វកាលំ វិហរន្តិ។ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វាតិ និស្សយវោហារេន វុត្តំ។ សសម្ភារកថា ហេសា យថា “ធនុនា

វិជ្ឈតី”តិ។ តស្មា និស្សយសីសេន និស្សិតស្ស គហណំ ទដ្ឋព្ពំ។ អាហ “ចក្ខុវិញ្ញាណេន រូបំ ទិស្វា”តិ។ នេវ សុមនោ ហោតីតិ នេវ សោមនស្សិកោ ហោតិ

អនុកូលេ អារម្មណេ រាគវសេន។ អុបេក្ខកោ វិហរតីតិ ឆឡង្គុបេក្ខាយ ឧបេក្ខកោ ហោតិ។ ន ទុម្មនោ បដិឃវសេន អប្បដិកូលេ។ តេសុ ឆសុ ទ្វារេសុ

ឥដ្ឋេបិ អនិដ្ឋេបិ មជ្ឈត្តេបិ អារម្មណេ ន សមំ ន វិសមំ អបេក្ខតិ។ សោ អភិញ្ញាតោ កាយោ មនោ ហោតិ អនុបេក្ខោ ហោតិ ឧបេក្ខា, តំ អនុបស្សនោ

សព្វត្ថ តស្ស មជ្ឈត្តភាវតោ ញាណេន ឧបេក្ខោ ឧបេក្ខកោ ហោតិ មជ្ឈត្តោ។ អបេក្ខាយ បដិបត្តិយា ឧបេក្ខនតោ អនុបេក្ខោ បដិបត្តិឧបេក្ខាទិវិសេសបត្តិយា,

បញ្ញាឧបេក្ខាទិវិសេសបត្តិយា ចាតិ អាហ “សតិមា”តិអាទិ។ ឆឡង្គុបេក្ខាតិ ឆសុ ទ្វារេសុ បវត្តា សតិសម្បជញ្ញស្ស វសេន ឆានាយថា

រូបេសុ ជាតំ អមជ្ឈត្តចិត្តានិ ឆឡង្គានិ ឯតានិ សម្បជញ្ញានិ អវិនសូនេ។ មហាចិត្តានិ អដ្ឋបិ មហាកិរិយចិត្តានិ ឆឡង្គានិ

សតតវិហារាតិ ឆឡង្គុបេក្ខាវិហារវសេន បវត្តិភេទតោ។ ឥទំ ចិត្តានីតិ អដ្ឋ មហាកិរិយចិត្តានិ ហសិតុប្បាទចិត្តេន សទ្ធិំ ទស

សន្ធិ ទស ចិត្តានិ លព្ភន្តិ។ អនុត្តរាទយស្សនេ វេន បវត្តិ តេសមេវិ សមាទានាតិ“រូបេសុ ចិត្តានី”តិ ឯវេតេ ឆឡង្គុបេក្ខាវេន

អារម្មណំ ឋានេ សតតវិហារានំ “សោមនស្សំ ហោតិ លព្ភតី”តិ ឯវេទ្វា “អាសេវនតោ លព្ភតី”តិ សមាវេន បរិហរតីតិ។ កិញ្ចាបិ

អភិញ្ញាតោ ឋានានិដ្ឋេបិ អារម្មណេ មជ្ឈត្ត វិយ ជាយតិ រូបេសុ ចិត្តានិ អត្ថតោ បរិសុទ្ធបកតិភាវាវិជហនតោ, ឥមានិ បន ទសា

នេនតោអមិញ្ញារាគេន ឃំ តំ សភាវតោ ឋានំ អារម្មណំ, តត្ថ យាវាវសភាវកិច្ចលាភវេនបិ អនុវត្ត ចិត្តំ សោមនស្សសហគតំ ហុត្វា

បវត្តតេវ, តស្មា ឯវា បុព្ពាសេវនវេន តេនាហ “អាសេវនតោ លព្ភតី”តិ។

អភិជាតិសុត្តវណ្ណនា

១១៦· “អភិជាតិយោ”តិ ឯត្ថ អភិ-សទ្ទោ រូបសព្ទមត្តំ, ន អត្ថវិសេសជោតកោតិ អាហ “ជាតិយោ”តិ។ អភិជាយតីតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ

នយោ។ ជាយតីតិ វ អនុត្តរាភេហេតុអត្ថបទំ, រូបាទេតីតិ អត្ថោ។ ជាតិយា, តំតំនិព្ពត្តកកម្មុនា គព្ភស្ស បរិយាយនាយ ឃំ វត្តព្ពំ, តំ

ហេដ្ឋា វុត្តមេវ។ បដិបក្ខសម្មុខវសេន កិលេសានំ និព្ពាបនតោ និព្ពានំ សវេ គព្ភកវេយ្យ យថា តំ សវិធំ ទុស្សីល្យកម្មំ។ សវេ សុក្ក

ភវេយ្យ យថា តំ ទានសីលាទិកុសលកម្មំ· ចិត្តម្បិ កណ្ហសុក្កវិបាកានំ· អរហត្តំ អធិប្បេតំ “អភិញាយតី”តិ វចនតោ· តំ កិលេសនិព្វានតោ ញាតត្តា និព្វានំ យថា រាគាទីនំ ខយត្តេ ញាតត្តា រាគក្ខយោ ទោសក្ខយោ មោហក្ខយោតិ·

និព្វានគាមិយលក្ខណា

និព្វានោគធន្តិ និព្វានំ អោគាហេន និព្វិជ្ឈិតព្វេន, បដិវិជ្ឈិតព្វេនាតិ អត្ថោ· និព្វានានុបស្សនាការេនាតិ
និព្វានានុបស្សនាការេន និស្សយបច្ចយភូតេន ឧប្បន្នា សញ្ញា, តេន សហគតាតិ អត្ថោ·

លក្ខណា និដ្ឋិតា·

សត្តកវណ្ណនា

១១០· សម្បត្តិបដិលាភដ្ឋេនាតិ សីលសម្បត្តិអាទីនំ សម្មាសម្ពោធិបរិយោសានានំ សម្បត្តីនំ បដិលាភហេតុ, សម្បត្តីនំ វា បដិលាភោ
សម្បត្តិបដិលាភោ, តស្ស ការណំ សម្បត្តិបដិលាភដ្ឋោ, តេន សម្បត្តិបដិលាភដ្ឋេន· តេនេវាហ “សម្បត្តីនំ បដិលាភការណតោ”តិ· សទ្ធាទ
យោ ហិតត្ថេនាបិ ធនាយិតព្វដ្ឋេន ធនំ សទ្ធាធនំ· ឧត្តមាតិ ឧត្តមេសុ ធនេសុ· សព្វសេដ្ឋំ សព្វេសំ បដិលាភការណតោ, តេសញ្ច
សំកិលេសវិទ្ធំសនតោ យថាវុត្តកាយទុច្ចរិតាទិបាបវិគមនតោ· តេនាហ “បញ្ញាយ ហី”តិអាទិ· តត្ថ បញ្ញាយ ឋត្វាតិ
កម្មស្សកតាបញ្ញាយ បតិដ្ឋាយ សុចរិតានិ បូរេត្វា សគ្គូបកា ហោន្តិ· តត្ថ ចេវ បរិបូរិតា បញ្ញាយ ច ឋត្វា សាវកបារមីញាណាទីនិ
បដិវិជ្ឈន្តិ·

សមាធិ បរិក្ខរោន្តិ អភិសង្ខរោន្តីតិ សមាធិបរិក្ខារា, សមាធិស្ស សម្ភារភូតា សម្មាទិដ្ឋិអាទយោ· ឥធ បន សហការីការណភូតា
អធិប្បេតាតិ អាហ “សមាធិបរិវារា”តិ·

អសតំ អសាធូនំ ធម្មា តេសំ អសាធុការណសាធនតោ· អសន្តាតិ អសុន្ទរា ការណញ្ញា· តេនាហ “លាមកា”តិ· “វិបស្សកស្សេវ កថិតា”តិ
វត្វា តស្ស វិបស្សនានិព្វត្តិំ ទស្សេតុំ “តេសុបី”តិអាទិ វុត្តំ· វត្តុម្បិ ហិ សទ្ធានំ វិសេសេន ទស្សេតោ យក្កបញ្ញា សាតិសយំ
“វិបស្សនា”តិ វត្តព្វា, តំសម្ពន្ធី ច អរិយោ វិបស្សកោតិ·

សប្បុរិសានំ ធម្មាតិ សប្បុរិសានំ ឯវ ធម្មា, ន អសប្បុរិសានំ· ធម្មានុធម្មប្បដិបត្តិយា ឧច ហិ ធម្មញ្ញុអាទិការេនា , ន
បរិយត្តិធម្មបទត្ថាទីសុ វត្តតិ· កាលំ ជានាតីតិ សុត្តគេយ្យាទិកាលំ ជានាតិ ចេវ តទត្ថញ្ញុ ច អត្ថធម្មបទត្ថវេទិតស្ស បទស្ស· អត្ថញ្ញូ ឯវ បន
អត្ថំ ជានាតីតិ អត្ថញ្ញូ· អត្ថានំ ជានាតីតិ យថាវចនតោ អត្ថតោ បយោជនត្ថវសេន អត្ថានំ ជានាតិ·

បដិក្កហលបរិកោកាយតណ្ហាតាហិ ឲច បរិរេយរតចិប្បដ្ឋតយតណ្ហាតាបិ ទៅឆិតា ហោត្តិតិ “បដិក្កហលបរិកោរកោរុ” ព្កទេ្ចច ចុត្តំ៉ ឲចញ្ចា តា អតចន្ទា ហោត្តិតិ៉ យោកប្បំ អឆិកយាឃាតិ កាចតាឃ អត្យុឃុឌ្ឍាតប្បំ៉ អតិរប្ដាឆត្តិ អតិលុទ្ធកំ អតិក្លបញ្ញាប្បំ តាចតា ពារលេត តឹទេតុំ អសក្កុលោឃ្យត្តា៉ អដ្ឋចិឆំ បរិសត្តិ លត្តិឃបរិសាឌិកំ អដ្ឋចិឆំ បរិសំ៉ កិក្លុបរិសាឌិកំ ចតុព្តិឆំ លត្តិឃបរិសាឌិកំ យតុប្បបរិសំរេយច បុត ចតុព្តិឆំ កហេត្វា អដ្ឋចិឆំ ចគត្តិ អបទេ៉ “ព្កយំ រេយ សេចត្តប្បំ អក្យុសលិ ឆយ្ញា បរិហាឃត្តិ, ក្យុសលិ ឆយ្ញា អភិចឌ្ឍត្តិ, តរុ្ញា សេចិតទេ្តា, ចិបរិឃាឃរតា តគទេ្ឋា អសេចិតទេ្តា”តិ ឲចំ សេចិតព្ពាសេចិតព្ពំ បុក្កលំ ឌាតាតីតិ បុក្កលញ្ញា៉ ឲចំ តេសំ បុក្កលិតយ្យិ ទៅឆតំ ឌ្ឍព្ធំ, តិហឹតំ ចា ឌាតាតិ តាយ៉

១១១៉“តិក្ខសចក្ខុឹ”តិ៉ “អាឌិ-សង្ខលេិបេតាឃំ តិកេ្ខរសា”តិ អាហ “តិក្ខសាឌិចក្ខុឹ”តិ៉ តត្ថិ ឌាតិ ព្កយប្បំ ឌសាតិ តិក្ខរសា៉ បទេញ្ញាតិ ទោាតុំ ព្កន្ធិរតា អទេ្តា៉ បុត ឌសចរេប្បា ត ហោតីតិ តេសំ យតិយត្តត្តិ ឌរេប្បតុំ “សេា កិទា”តិ កិទសេ្កហលំ៉ “តិក្ខរសា”តិ ទេចតំ ទេឌសតាយត្តំ, តប្បំ តិគ្គីសាឌិកាចប្បំ ចិឃ តិក្ខចាឌិកាចប្បំ ច ព្កន្ធិតត្តាតិ ឌរេប្បតុំ “ត រពចលព្ធា”តិអាឌិ ចុត្តំ៉ កាទេ ចិចទទេ្តាតិ កាទេ បិល្ហាឃ ចិចទទេ្តា៉

ត ព្កឌំ តិតិ្តឃាតំ អឆិចចតំ តេរុ តគ្គិយិត្តប្បំ អភាចា៉ សាសតេបិ សេក្លប្បាបិ ត ព្កឌំ អឆិចចតំ, កិយឌ្ឍុ បត បុថុឌ្ឍតប្បំ៉ ឃប្បំ បទេតំ អឆិចចតំ, ឃេត ច ពារលោត, តំ ឌរេប្បតុំ “តីលាសចរេប្បត”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៉ អប្បដិសន្ធិពភារចា ហិប្បំ បច្ចក្លរតា ពារលំ៉ បទេ្យទាឃ ព្កតទាតិ, ឃាតិ បិញ្ញព្កឃំ អាកាតាតិ៉

សិក្លាឃ សយ្ញុទេច អាឌាតំ សិក្លាសយាឌាតំ, តំ បតប្បា បិទិប្បុទិឃា ចេឌិតព្ពត្តិ អាហ “សិក្លត្តឃប្បុទេលា”តិ៉ សិក្លាឃ ចា សយ្ញុទេច អាឌិរតា បដ្ឋាឃ ទក្លលំ សិក្លាសយាឌាតំ, តឆ្នា អត្តរតា បុទេលា បរិឆ្ឋិត្តំ អទក្លេលា សទេ្តាត សព្តា អភាចរតា, ទក្លេលា ច បរិប្បុទលរតា៉ ពាហលឆ្ទទេ្តាតិ ឌព្យហឆ្ទទេ្តា៉ អាឃតិត្តិ អតត្តទាតាកតឌិចសាឌិការលិ អឆិរេប្យតា , ត អតាកតភចោតិ អាហ “អតាករត បុតឌិចសាឌិប្យុឹ”តិ៉ សិក្លុ បរិប្បុទេត្តប្បំ តត្ត តិចិឌ្ឍអត្តិតា អចិកតបេយតា, តេក្ខុយពឆយ្ញាតំ អតិទ្ធាឌិចរេសត សយ្ញុទេច តិឌ្ឍាតំ ឆយ្ញុតិសាយតាតិ អាហ “ចិបប្បតារេឃតំ អឆិចចត”ត្តិ៉ តលាចិតឃេតតិ ចិទាកាត្យុបប្បតាឌិចិបប្បតាទោាលាត្យុកាចសិទេ្ឋ តលាចិក្លយ្ញុទេត៉ ឲកឹការចេតិ កលាសក្កលិពាកិលេសសក្កលិពាចិកយសិទេ្ឋ ចិរេចពភារច៉ ឌិទិឃាទយ្ញុតិ សយ្ញុប្បឆាតឌិទិឃប្បំ បក្កលាបត, តំ បត សព្តាសា ឌិទិឃប្បំ បរិទ្យាហតំ ហោតីតិ អាហ “ពាឃិពរេចតសិកប្បំ ឌិទិឃប្បំ ប្បុទេលា”តិ៉ សតិឃទេ្ចាច រេតបក្កភារច ចាតិ សរេតាពាទិតាឃ រេចច សប្បដាតពាទិតាឃ ច៉ សតិសប្បឌព្ពាពលេតេច ឌិទិឃាទយ្ញុទា ព្កឌ្ឍុតិ៉ ឌិឌ្ឍិបដិរេចឆេតិ សយ្ញុទាឌិឌ្ឍិឃា បដិចិឌ្ឍារត៉ តេតាហ “យក្កឌប្បទេត”តិ៉ សច្ចសប្បដិរេចឆ ហិ ព្កឌ្ឍុយារេត យក្កសយ្ញុទាឌិឌ្ឍិ សិទ្ធា ឲច ហោតិ៉

អស្សុកាត្យុបប្បតាទោារលាតិ ឌសចិឆប្បំ, ឲពាឌសចិឆប្បាបិ ចា អស្សុកប្បំ អត្យុបប្បតាចរេសត បចត្តទោារលា៉ ព្កឌញ្ចាឌក្លាត្យុបប្បតាឃ បរិចឃទោាលំ៉ អាឌឹតចាត្យុបប្បតាទោារលាតិ សព្លាទាតំ អតិទ្ធទក្លចិបរិលាយតាសំស្វចិតប្បំ អាឌឹតចប្បំ អត្យុបប្បតាចរេសត បចត្តទោារលា៉ អប្បហឹតទេ្ឋតាតិ យទេក្កត អសយ្ញុឆ្ឋិត្តភារចត៉ អត្យុរេសត្តិតិ សត្តារេត អត្យុ អត្យុ សឃត្តិ៉ ពារលលិរេក ហិ សតិ ឌ្ឍប្បត្តាទហា

កិលេសា សត្តានេ អត្យ អត្យ សយិតា ចិយ ហោត្តិ, តស្មា តេ តផចេ្វ "អត្យសយា"តិ ចុច្ចត្តិ។ ឆាយកេតាតិ ឆាយប្បទេត្តា។ ឆាយកាយគន្ធា អតេត្តាហិ អសាធារណោ កាយរាកាឌិតរេយច អារេចលិរេកា សការេចា ឌេ្ឌទេត្តា។ តឆា ហិ ចុត្តំ អភិធម្មេ "ឆាយកតាត្យសយំ បជហតី"តិ។ កាយរាគេកា ឧច អត្យសយោ កាយរាកាត្យសយោ។ ឧម បត "កាយរាកស្ស អត្យសយោ កាយរាកាត្យសយោ"តិ ចេឝត្តិ, តំ តេតសំ យតិយត្តំ។ ត ហិ កាយរាកចិតិម្យុទេត្តា កាយរាកាត្យសយោ តាម តោកាចិ អត្ថិ។ យឌិ "តស្ស ឋិឌ"ត្តិ ចទេយ្យ, តម្បិ តត្តិតិម្យុត្តំ បទេយត្តេតា ត ងួបលទ្ធេតេចាតិ។ ឧសេច តយោ សេសេសុបិ។

អឆិករណាសមឆសុត្តកចណ្ណតា

អឆិការិយត្តិ ឧត្តាតិ អឆិករណាតិ។ កោ អឆិការិយត្តិ? សមឆា។ កថំ អឆិការិយត្តីតិ? សមតចសេត, តស្មា តេ តេសំ សមតចសេត បចត្តត្តីតិ អាហ "អឆិករណាតិ សមេត្តី"តិអាឌិ។ ងួបត្តាតំ ងួបត្តាតត្តិ ងួឌិតាតំ ងួឌិតាតំ។ សមចត្តិ សមតត្តំ។

"អដ្ឋារសហិ ចត្ថុហី"តិ លក្ខលចចតយេតំ យឆា "យឌិ មេ ញ្ញាឆិ ឌារហេយ្យ ឌាតត្តាមិឌមោសឆ"ត្តិ, តស្មា តេស្ស អត្តាតតេ្តាតេទត ចិចទត្តា "អដ្ឋារសហិ ចត្ថុហិ ចិចទត្តី"តិ ចុច្ចត្តិ។ ងួបចឝតាតិ អទេក្ការសា។ ចោឝតាតិ អត្យយោរកា។

អឆិករណស្ស សម្មុថាច ចិតយតោ សម្មុថាចិតយោ។ សត្តិបតិតបរិសាយ ឆម្មចាឌីតំ យេភុយ្យតាយ យេភុយ្យសិកកម្មស្ស ករណំ យេភុយ្យសិកា។ អយត្តិ អយំ យឆាចុត្តា ចត្តុត្តិឆា សម្មុថតា សម្មុថាចិតយោ តាម។

សម្មុខាយក្កិចសេត សម្មុថីការេចា, ត យឆា តថា ការកបុគ្គលាតំ សម្មុថតា។ ក្នុតតាតិ តច្ចតា។ សច្ចបរិយារយោ ហិ ឡួឆ ឆម្ម-សទ្ធោ "ឆម្មចាឌី"តិអាឌីសុ (ឌី៖ តិ៖ ១៉៩, ១៩៖) ចិយ។ ចិតេតិ ឧតេតតាតិ ចិតយោ, តស្ស តស្ស អឆិករណស្ស ចូបសមតាយ ភកចតា ចុត្តចិឌិ, តស្ស ចិតយស្ស សម្មុថតា ចិតយសម្មុថតា។ តេតាហ "យឆា តំ...បេ... សម្មុថតា"តិ។ យេតាតិ យេត បុគ្គលេត ចិចាឌចត្ថុសម្ពាទេ អត្ថបច្ចត្ថិកា អត្តបច្ចត្ថិកា។ សម្មុខម្មុថតា បរិហាយតិ សម្មុតបុគ្គលេហេច ចូបសមតេតា។

តត្តិ ចិចាឌាឌិករណំ "ត លព្ភាកតិ កច្ឆតី"តិអាឌិតា ចុត្តំ បញ្ចង្គសមត្តាកតំ ក្បញ្ហហកាឌីសុ អលទ្ធិស្សត្តាយ បរិសាយ ក្បញ្ហហទេកា សលាកក្កាហេតា កាតទេត្តា លទ្ធិស្សត្តាយ ចិចងទេកា, ឝាលុស្សត្តាយ សកណ្ណជប្បទេកា។ យស្សា កិរិយាយ ឆម្មចាឌិទោ ឝហុតរា, សា យេភុយ្យសិកាតិ អាហ "ឆម្មចាឌីតំ យេភុយ្យតាយា"តិអាឌិ។

"ចត្ថុហិសមេឆហិ សម្មតី"តិ ឡួឆំ សត្តសក្កាហិកចសេត ចុត្តំ។ តត្ត បត ទ្វីហិ ទ្វីហិ ឧច ចូបសមតំ ឌេ្ឌត្តំ។ ឧចំ ចិតិច្ឆិតត្តិ សចេ អាបត្តិ តត្ថិ, ងួទេកា ឧមារេបត្វា, អឆ អត្ថិ, អាបត្តិ ឌេស្សេត្វា ទេរាបតចសេត ចិតិច្ឆិតំ។ បឌិកម្មំ បត អាបត្តាឌិករណសមេឆ បទេតា អាកមិស្សតិ។

ន សមណសារុប្បំ អស្សាមណកំ, សមណេហិ អកត្តព្វំ, តស្មិំ៍ អជ្ឈាចារេ វីតិក្កមេ សតិ៍

បដិញ្ញាតេនាតិ បដិច្ឆាទេន្តស្ស៍ បិបុស្សន្តតាយ បិបិវេយា, បុគ្គលេ, តស្ស កត្តព្វកម្មំ តស្ស បិបិយសិកំ៍ សម្មុខាវិនយេនេវ វូបសមេយ្យ នត្ថិ បដិញ្ញាយ ទសាទុបិយ, ពន្តិយា វា វិនា អវូបសមនេតា៍

វុត្វាតិ អាបត្តិទេសនាយ៍ បដិញ្ញាតេ អាបត្តការាទិកេ ករណំ កិរិយា “អាយតិំ សំវរេយ្យាសី”តិ, បរិវាសមានត្តាទិវសេន ច បវត្តំ វុដ្ឋានំ បដិញ្ញាតករណំ៍

យថានុរូបន្តិ “ទ្វីហិ សមថេហិ វូហិ តីហិ ឲរេកតា”តិ ឲចំ វុត្តនយេន យថានុរូបំ៍ ឲត្វាតិ ប្ចមស្មិំ សុត្តេ, ប្ចមស្មិំ វា សមថវិវាទេ៍ វិនិច្ឆយនយោតិ វិនិច្ឆយេ នយមត្តំ៍ តេនាហ “វិត្វារោ បនា”តិអាទិ៍ សមន្តបាសាទិកាយំ វិនយដ្ឋកថាយ (ចូឡវ៍ អដ្ឋ៍ ១២៥-១២៦) វុត្តោ, តស្មា វុត្តនយេនេវ វេទិតព្វោតិ អធិប្បាយោ៍

សត្តកវណ្ណនា និដ្ឋិតា៍

និដ្ឋិតា ច ទុតិយភាណវារវណ្ណនា៍

អដ្ឋកវណ្ណនា

១៣២៍អយាថាវាតិ ន យាថាវា៍ អនិយ្យានិកតាយ មិច្ឆាសភាវា៍ វិបរីតវុត្តិកតាយ យាថាវា៍ និយ្យានិកតាយ សម្មាសភាវា អវិបរីតវុត្តិកា៍

១៣៣៍ កុច្ឆិតំ សីទតីតិ កុសីតោ ទ-ការស្ស ត-ការំ កត្វា៍ យស្ស ធម្មស្ស វសេន បុគ្គលោ “កុសីតោ”តិ វុច្ចតិ, សោ កុសីតភាវោ ឲ្ធឆ កុសីត-សទ្ទេន វុត្តោ៍ វិនាបិ ហិ ភាវជោតនំ សទ្ទំ ភាវត្ថោ វិញ្ញាយតិ យថា “បដស្ស សុក្ក”ន្តិ, តស្មា កុសីតភាវវត្ថូនីតិ អត្ថោ៍ តេនាហ “កោសជ្ជការណានីតិ អត្ថោ”តិ៍ កម្មំ នាម សមណសារុប្បំ ព្រាទិវត្ថុ អាហ “ចីវរវិចារណាទី”តិ៍ វីរិយន្តិ បធានវីរិយំ, តំ បន ចង្កមនវសេន គរុកោ “កាយិក”ន្តិបិ វត្តព្វំ លភតីតិ អាហ “ទុវិធម្បី”តិ៍ បត្តិយាតិ បិបុលភាវំ៍ ឲ្ធសីទន្តិ ភាវនានុយោគេ សង្គោវោ៍ មាសេហិ អាចិតំ និចិតំ វិយាតិ មាសាចិតំ, តំ មញ្ញេ៍ យស្មា មាសា តិន្តាវិសេសេន គរុកា ហោន្តិ, តស្មា “យថា តិន្តមាសោ”តិអាទិ វុត្តំ៍ វុដ្ឋិតោ ហោតិ គិលានភាវាតិ អធិប្បាយោ៍

១៣៤៍តេវន្តិ អារម្ភវត្ថុនំ៍ ប្ចមិតាវ នយេនាតិ ប្ចមិតា កុសីតវត្ថុ វុត្តនយេន៍ “ទុវិធម្បិ វីរិយំ អារភតី”តិអាទិនា, “ប្ចាត់

បណេយន្តិ ញាណំ ហត្ថាហំ ចីវរំ អាទករឹតិ ឧទំ ភាចនាយ អត្ថុប្បហតំ បណេយំ អាទរុចិត្ត”ន្តិអាទិនា ច អនេ្វា ចេទិតព្វោ។ យថា តថា បណេយំ បចិត្វំ អត្ថុប្បហតញ្ហិ ឧបរិ ចីវរយាទុក្ខស្ស ការណំ ហោតិ។ អនុរូបបច្ចេកពុទ្ធានំ ហិតានិ ហិ អត្ថុប្បហតានិ, តយុលកានិ ចា បច្ចេកពុទ្ធានិ អដ្ឋ អាទរុចិត្វន្តិ ចេទិតព្វានិ។

១១៣. អាសជ្ជាតិ យស្ស ទេតិ, តស្ស អាគមនហេតុ ទេន វុត្តំ។ ទេនាហ “ឧត្វា អាសាទនំ ទានការណំ នាមា”តិ។ ភយាតិ ភយហេតុ។ នត្ថ ភយំ នាម លទ្ធកាមតា រាគាទយោ ចិម ចេតនាយ អចិសុទ្ធិការំ, តំ កស្មា ញាណ កហិតន្តិ? ន ញាណំ នាទិនំ ចោរភយាទិ សន្ធាយ វុត្តន្តិ ទស្សេតុំ “នត្វា”តិអាទិ វុត្តំ។ អទាសិ មេតិ មំ បុព្វេ កតំ ឧបការំ ចិន្តេត្វា ទីយតិ, តំ សន្ធាយ វុត្តំ។ ទស្សតិ មេតិ បច្ចុបការាសីសាយ មំ ទីយតិ, តំ សន្ធាយ ចទតិ។ សាហុ ទានន្តិ “ទានំ នាមេតំ បណ្ឌិតបញ្ញត្ត”ន្តិ សាធុសមាចារេ ឋត្វា ទេតិ។

អលង្ការត្ថន្តិ ឧបសោភនត្ថំ។ បរិវារត្ថន្តិ បរិក្ខារត្ថំ។ ទានញ្ហិ ទត្វា តំ បច្ចវេក្ខន្តស្ស បីតិសោមនស្សាទយោ ឧប្បជ្ជន្តិ, លោភទោសវិនយាទយោ ចិត្តំ ភជន្តិ។ ញាណាទិ ទានំ អនុកូលធម្មបរិព្រូហនេន, បច្ចនីកធម្មចិត្តវិកាសករណេន ច ភាវនាចិត្តស្ស ឧបសោភនាយ ច បរិក្ខារាយ ច ហោតីតិ “អលង្ការត្ថំ, បរិវារត្ថញ្ច ទេតី”តិ វុត្តំ។ ទេនាហ “ទានញ្ហិ ចិត្តំ មុទុកំ ករោតី”តិអាទិ។ មុទុចិត្តោ ហោតិ លទ្ធា ទាយកោ “ញាយិនា មយ្ហំ សង្គហោ កតោ”តិ, ទាតាបិ លទ្ធារំ។ តេន វុត្តំ “ឧភិន្នម្បិ ចិត្តំ មុទុកំ ករោតី”តិ។

អទន្តទមនន្តិ អទន្តា អនិស្សាបិស្ស ទានេន ទន្តា អស្សា ហោន្តិ ចេស វត្តន្តិ។ អទានំ ទន្តទូសកន្តិ អទានំ បន បុព្វេ ទន្តានំ អស្សាទមិបិ ចិឃាតុប្បាទនេន ចិត្តំ ទូសេតិ។ ឧន្នមន្តិ ទាយកា, បិយំវទា ច បរេសំ ករុចិត្តការំ ឋានតាយ។ នមន្តិ បដិគ្គាហកា ទានេន, បិយវាចាយ លទ្ធសង្គហា សង្គាហកានំ។

ចិត្តាលង្ការទានមេវ ឧត្តមំ អនុបក្កិលិដ្ឋតាយ, សុបរិសុទ្ធតាយ, កុសលចិនេយបច្ចយតាយ ច។

១១៤. ទានបច្ចយាតិ ទានការណា, ទានមយបុញ្ញស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តាតិ អត្ថោ។ ឧបបត្តិយោតិ មនុស្សេសុ, ទេវេសុ ច និព្វត្តិយោ។ ទហតីតិ ឲកចារមេវ អនុប្បជ្ជិត្វា យថា ឧបរូបរិ តេនេវាការេន បវត្តតិ, ឯវំ ទហតិ។ តនេវ ចរ អធិដ្ឋាតន្តិ អាហ “តស្សេវ វេវចន”ន្តិ។ វឌ្ឍេតីតិ ព្រូហេតិ, ន ហាបេតិ។ វិមុត្តន្តិ អធិមុត្តំ, និន្នំ បោណំ បព្ភារន្តិ អត្ថោ។ វិមុត្តន្តិ វា វិមុច្ចិ។ និប្បរិយាយតោ ឧត្តរិ នាម បណីតំ មគ្គម្បិ ហីនមគ្គម្បិ ចិកាកស្ស លព្ភនតោតិ វុត្តំ “ឧត្តរិ អភាវិតន្តិ នតោ ឧបរិ មគ្គផលត្ថាយ អភាវិត”ន្តិ។ សំវត្តតិ តថា បណិហិតំ ទានមយចិត្តំ។ ឯវំ បន បរិសុទ្ធមំ “តញ្ច ខោ”តិអាទិ វុត្តំ, តំ តទូបបត្តិយា ចិត្តក្ការណសុទ្ធិល្យាភាចទស្សនបទំ ទដ្ឋព្វំ, ន ទានមយស្ស បុញ្ញស្ស ពលស្ស តំសំវត្តនតាទស្សនបទន្តិ ទដ្ឋព្វំ។

វីតរាគស្សាតិ វីតរាគកាមរាគស្ស។ តស្ស ហិ វិយា ព្រហ្មលោកេ ឧបបត្តិ, ន វីតរាគកចរាគស្ស។ ចីតរាគគ្គហណេន ចេត្ថ ការមសុ ចីតរាគតា អធិប្បេតា, យាយ ព្រហ្មលោកូបបត្តិ វិយា។ តេនាហ “ទានមេត្តន្តចា”តិអាទិ។ យទិ ឧទំ ទានំ តត្ថ កិំ អត្ថិយន្តិ អាហ “ទានំ បនា”តិអាទិ។ ទានេន មុទុចិត្តោតិ ទត្តាឃាតេន ចេរីបុគ្គលេបិ អត្តនោ ទានសម្បដិច្ឆនេន មុទុភូតចិត្តោ។

បរិសីទតិ បរិតោ តតោ តតោ ច សមាគច្ឆតីតិ បរិសា, សមូហោ។

លោកស្ស ធម្មាតិ សត្តលោកស្ស អវស្សម្ភាវិនោ ធម្មា។ តេនាហ "ឯតេហិ មុត្តោ នាម នត្ថី"តិអាទិ។ យស្មា ច តេ លោកធម្មា អបរាបរំ បតន្តិ លោកំ អនុបតន្តិ, បតន្តិ តេ លោកេ, តស្មា ឥមមេវ អត្ថំ ទស្សេន្តោ "អដ្ឋិមេ"តិ សុត្តបទំ (អ។ និ។ ៨។៦) អាហរិ។ ឃាសច្ឆាទនាទីនំ លទ្ធិ លាភោ, តានិ ឯវ វា លទ្ធព្ពតោ លាភោ។ តប្បដិបក្ខោ អលាភោ។ លាភគ្គហណេន ចេត្ថ តំវិសយោ អនុរោធោ គហិតោ, អលាភគ្គហណេន វិរោធោ។ យស្មា លាភេ សតិ តទុប្បាទកេសុ បុគ្គលេសុ បិយ អនុរោធេ សតិ វិរោធោ លទ្ធាវសរោ ឯវ ហោតិ, តស្មា វុត្តំ "លាភេ អាគតេ អលាភោ អាគតោវ"តិ។ ឯស នយោ សេសេសុបិ។

អដ្ឋកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

នវកវណ្ណនា

១៣០។ វសតិ តត្ថ ផលំ តន្និមិត្តតាយ បវត្តតីតិ វត្ថុ, ការណន្តិ វុត្តោវាយមត្ថោ។ តេនាហ "អាឃាតវត្ថូនីតិ អាឃាតការណានី"តិ។ កោបោបិ នាមាយំ យស្មិំ វត្ថុស្មិំ ឧប្បជ្ជតិ, ន តត្ថ ឯកវារេនេវ ឧប្បជ្ជតិ, អថ ខោ បុនប្បុនំ ឧប្បជ្ជតេវាតិ វុត្តំ "ពន្ធតី"តិ។ អថ វា យោ បច្ចយវិសេសេន ឧប្បជ្ជមានោ អាឃាតោ សវិសយេ ពទ្ធោ វិយ ន វិគច្ឆតិ, បុនប្បុនំ ឧប្បជ្ជតេវ, តំ សន្ធាយាហ "អាឃាតំ ពន្ធតី"តិ។ តំ បនស្ស បច្ចយវសេន និព្ពត្តនំ ឧប្បាទនមេវាតិ វុត្តំ "ករោតីតិ ឧប្បាទេតី"តិ។

តំ កុតេត្ថ លព្ភាតិ ឯត្ថ តន្តិ កិរិយាបរាធំ, បញ្ញាហារេន ច អត្តា ចោទេតព្ពោតិ ទស្សេន្តោ "តំ អនត្ថចរណំ មា អហោសី"តិអាទិមាហ។ កេន ការណេន លទ្ធព្ពំ និវត្តកការណតោ។ កម្មស្សកា ហិ សត្តា, តេ កស្ស រុចិយា ទុក្ខិតា, សុខិតា វា ភវន្តិ, តស្មា កេវលំ តស្មិំ មយ្ហំ កុជ្ឈនមត្តំ ឯវាតិ អធិប្បាយោ។ អថ វា តំ កោបករណំ ឯត្ថ បុគ្គលេ កុតោ លព្ភា បរមត្ថតោ កុជ្ឈិតព្ពស្ស, កុជ្ឈនកស្ស ច អភាវតោ។ សង្ខារមត្តញ្ហេតំ, យទិទំ ខន្ធបញ្ចកំ យំ "សត្តោ"តិ វុច្ចតិ, តេ សង្ខារា ឥត្តរខណិកា, កស្ស កោ កុជ្ឈតីតិ អត្ថោ។ លាភា នាម តេ សិយុំ អញ្ញត្រ អនុប្បត្តិតោ។

១៣១។ សត្តា អាវសន្តិ ឯតេសូតិ សត្តាវាសា។ នានត្តកាយា នានត្តសញ្ញីអាទិភេទា សត្តនិកាយា។ យស្មា តេ តេ សត្តនិកាយា តប្បរិយាបន្នានំ សត្តានំ តាយ ឯវ តប្បរិយាបន្នតាយ អាធារោ វិយ វត្តព្ពតំ អរហន្តិ សមុទាយាធារតាយ យថា "រុក្ខេ សាខា"តិ, តស្មា "សត្តានំ អាវាសា, វសនដ្ឋានានីតិ អត្ថោ"តិ វុត្តំ។ សុទ្ធាវាសាបិ សត្តាវាសាវ "ន សោ, ភិក្ខវេ, សត្តាវាសោ សុលភរូបោ, យោ មយា អនាវុត្ថបុព្ពោ ឥមិនា ទីឃេន អទ្ធុនា អញ្ញត្រ សុទ្ធាវាសេហី"តិ វចនតោ។ យទិ ឯវំ កស្មា ន គហិតាតិ តត្ថ ការណមាហ "អសព្ពកាលិកត្តា"តិអាទិ។ វេហប្ផលា បន ចតុត្ថំយេវ សត្តាវាសំ ភជន្តីតិ ទដ្ឋព្ពំ។

១៣១។ ឱបសមិកោតិ វដ្ដទុក្ខស្ស ឧបសមាវហោ, តំ បន វដ្ដទុក្ខំ កិលេសេសុ ឧបសន្តេសុ ឧបសមតិ, ន អញ្ញថា, តស្មា “កិលេសូបសមករោ”តិ វុត្តំ។ តក្ការំ សម្ពោធិំ គមេតីតិ សម្ពោធគាមី។

យស្មិំ ទេវនិកាយេ ធម្មទេសនា ន វិយុជ្ជតិ សវនស្សេវ អភាវតោ, សោ បាឡិយំ “ទីឃាយុកោ ទេវនិកាយោ”តិ អធិប្បេតោតិ អាហ “អសញ្ញភវំ វា អរូបភវំ វា”តិ។

១៣២។ អនុប្បុព្ពតោ វិហរិតព្ពាតិ អនុប្បុព្ពវិហារា។ អនុបដិបាដិយាតិ អនុក្កមេន។ សមាបជ្ជិតព្ពវិហារាតិ សមាបជ្ជិត្វា សមង្គិនោ ហុត្វា វិហរិតព្ពវិហារា។

១៣៣។ អនុប្បុព្ពនិរោធាតិ អនុប្បុព្ពេន អនុក្កមេន បវត្តេតព្ពនិរោធា។ តេនាហ “អនុបដិបាដិយា និរោធា”តិ។

នវកវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

ទសកវណ្ណនា

១៣៤។ យេហិ សីលាទីហិ សមន្នាគតោ ភិក្ខុ ធម្មសរណតាយ ធម្មេនេវ នាថតិ ឥស្សរតិ អភិភវតីតិ នាថោតិ វុច្ចតិ, តេ តស្ស នាថការកា ធម្មា “នាថករណា”តិ វុត្តាតិ អាហ “សនាថា…បេ… បតិដ្ឋាករា ធម្មា”តិ។ តត្ថ អត្តនោ បតិដ្ឋាករាតិ យស្ស នាថការកា, តស្ស អត្តនោ បតិដ្ឋាវិធាយិនោ។ អប្បតិដ្ឋោ អនាថោ, សប្បតិដ្ឋោ សនាថោតិ បតិដ្ឋត្ថោ នាថត្ថោ។

កល្យាណគុណយោគតោ កល្យាណាតិ ទស្សេន្តោ “សីលាទិគុណសម្បន្នា”តិ អាហ។ មិជ្ជនលក្ខណា មិត្តា ឯតស្ស អត្ថីតិ មិត្តោ, សោ វុត្តនយេន កល្យាណោ អស្ស អត្ថីតិ តស្ស អត្ថិតាយត្តំ កល្យាណមិត្តបទេន វុត្តំ។ អស្ស តេន សព្ពកាលំ អវិជហិតចារេនាតិ តំ ទស្សេតុំ “កល្យាណសហាយោ”តិ វុត្តន្តិ អាហ “តេវស្សា”តិអាទិ។ តេវស្សាតិ តេ ឯវ កល្យាណមិត្តា អស្ស ភិក្ខុនោ។ សហ អយនតោតិ សហ វត្តនតោ។ អសមោធានេ ន ចិត្តេន, សមោធានេ បន ចិត្តេន ចេវ កាយេន ច សម្បវត្តន្តោ។

សុខំ វចោ ឯតស្មិំ អនុក្កូលគាហិម្ហិ អាទរការេនេតិ បុគ្គលេតិ សុវចោ។ តេនាហ “សុខេន វត្តព្ពោ”តិអាទិ។ ខមោតិ ខន្តា, តមេវស្ស ខមភាវំ ទស្សេតុំ “គាឡ្ហេនា”តិអាទិ វុត្តំ។ វាមតោតិ មិច្ឆា, អយោនិសោ វា គណ្ហាតិ។ បដិប្ផរតីតិ បដាណិកការេន តិដ្ឋតិ។ បទក្ខិណំ គណ្ហាតីតិ សម្មា យោនិសោ វា គណ្ហាតិ។

ញ្ញាចចាតីតិ ចិបុលលុក្ខាតិ ៍ ពព្រុបាយតីយាតិ ពព្រ ពព្រ យហន្តេ, លុក្ខេក ច កទេយ្ុ សាឈតចេសេត ង្កបិយេត ង្កបាក្ឋត្តិយា, ពស្ស ពស្ស កឡុស្ស តិប្បាកេតេត សយត្វាយាតិ អតេត្វា ៍ ពព្រុបិយាយាតិ ចា ពព្រ ពព្រ កទេយ្ុ សាទេឆតេន្ត ង្កបិយក្ខតាយ ៍

ឆទេយ្ុ អស្ស ការេយាតិ ឆយ្ុការេយាតិ ព្យឆិកទលាត់បិ ពាហិទេត្វា សយាសេា ទេហាតីតិ កត្វា ច្ចត្តំ ៍ ការេយតន្តេតា ចា បិយាយិតន្តេតា ការេយា, ឆទេយ្ុា; ឆទេយ្ុា ការេយា អស្សាតិ ឆយ្ុការេយា ៍ ឆទេយ្ុាតិ បរិយត្តិឆទេយ្ុា អឆិទេប្បទេតាតិ អាហ “ទេពបិដកំ ព្យុទ្ធចចតំ បិយាយតីតិ អតេត្វា”តិ ៍ សយ្ុភាហទលំ កឆតំ សយ្ុភាហាទេរា, បិទេយា សយ្ុភាហាទេរា ឧតស្សាតិ បិយសយ្ុភាហាទេរា ៍ សយញ្ញាតិ ឧត្វ ច-សទ្ទេត “សក្កច្ច”ត្តិ បធំ អត្ុកឌ្ឍតិ, ទេតត សយញ្ញា សក្កច្ចំ ទេឆទេសតុការេយា ទេហាតីតិ ទេយាឌតា ៍ អភិឆទេយ្ុា សត្តប្បកទលាតិ អឆិទេកា អភិចិសិទេដ្ឋា ច បរិយត្តិឆទេយ្ុាតិ កត្វា ៍ ចិតទេយា ង្កកទេតាចិកក្កា ចិតយតទេតា កាយចាចាតំ ៍ អភិចិតទេយា លត្តកបរិចាទា ចិទេសសទេតា អាភិសយាចាទិកឆយ្ុកិត្តតទេតា ៍ អាភិសយាចាទិកឆយ្ុបិទិបុទិចទេសតេច ហិ អាឆិព្រហ្ុចទិយកឆយ្ុបិទិបុទិ ៍ ឆទេយ្ុា ឧច បិដកត្តយស្សាបិ បរិយត្តិឆយ្ុកាចទេតា ៍ យក្កចលិតិ អភិឆទេយ្ុា តិន្តាតឆយ្ុស្ស អភិយុទេលាតិ កត្វា ៍ កិទេលសច្ចុបសយការលំ បុន្តកាកិយា ពិទេស្សា សិក្លា សទេន្លបទេតា ចិចដ្ឋតិស្សិទេតា សយទេឆា ចិបស្សតា ច ៍ ពាហុលបិទេយាទេន្ខាតិ ពាលចបិទេយាទេន្ខា ៍

ការលាទេត្វតិ តិយិត្តទេត្វ ៍ កុសលឆយ្ុតិយិត្តំ ហិស្ស ចិទិយាទេមុភា ៍ ទេតតាហ “ទេពសំ អឆិកយត្វាយា”តិ ៍ កុសទេលស្ុ ឆទេយ្ុស្ុតិ ចា តិប្បាកេតេន្ត ក្សុំ យធា “ទេចតទេសា អច្ចុបសទេយ អទេយាតិទេសាយតសិការបដ្ឋាត”ត្តិ ៍

ព្រះ ៍ សកលដ្ឋេតាតិ តិទេស្សសដ្ឋេត, អតចទេសសចទលាចទេសត ទេចត្វ សកលដ្ឋា ទេចឌិតន្តេា, អស្ុកតិយិត្តាឌិស្ុ ចិយ ឧកទេឆទេស អដ្ឋត្វា អតចទេសសទេតា កទេហតន្តដ្ឋេតាតិ អតេត្វា ៍ ពឆាទយ្ុលាតំ ឆយ្ុាតត្តិ ពំ កសិលំ អាទក្ខ បចត្តតកឆយ្ុាតំ ៍ ទេលត្តដ្ឋេតាតិ ង្កប្បត្តិដ្ឋាតដ្ឋេត ៍ អឆិដ្ឋាតដ្ឋេតាតិ បចត្តិដ្ឋាតកាទេចត ៍ យធា ទេលត្តំ សស្សាតំ ង្កប្បត្តិដ្ឋាតំ ចឆិដ្ឋាតញ្ញា , ឧចទេយពំ ពសាតំ ពំសយ្យយុត្តាតំ ឆយ្ុាតត្តិ, ទេយាកិទេតា ចា ស្ុលចិទេសសាតំ ការលាកាទេចត “បទិដ្ឋិតិត្វា” ពិ ព្ទឆំ ង្កដ្ឋំ អទេឆាតិ ឧត្វាបិ ទេយាទេឌតន្តំ ៍ បទិដ្ឋិតិត្វា ឧច ហិ សន្តាត្វ កសិលំ ចទេទ្ធតន្តំ ៍ ទេតត ទេតត ចា ការទេលតាតិ ទេតត ទេតត ង្កបទិអាឌិស្ុ កសិលចទ្ធតការទេលត ៍ យធា កិត្តិ អាហ “អាទេលិកយិច ទ្វុបឌស្សតការេយា”តិ ៍ យធា ឌិន្តាចក្លុតា ង្កដ្ឋំ ទេច ទ្វុបំ ដ្ឋការេយា, ង្កដ្ឋំ អាទេលិកំ បសាទេទតិ, អទេឆា ទេច អទេឆា, សយត្តុទេតា ទេច ទ្វុបំ ដ្ឋការេយា សយត្តុទេតា អាទេលិកំ បសាទេទតិ; ឧចយំ កសិលត្តិ អតេត្វា ៍

ឧកស្សាតិ បឆចិកសិលាឌិស្ុ ឧទេកកស្ស ៍ អញ្ញាកាចាត្ុបាយតត្វត្តិ អញ្ញាកសិលកាចាត្ុបាយតឌិបតត្វំ, អញ្ញាស្ស ចា កសិលកាចាត្ុបាយតឌិបតត្វំ, ត ហិ អទេញ្ញាត បសាទិតកសិលំ ពទេតា អទេញ្ញាត បសាទិតកសិលកាចំ ង្កបាក្ឋតិ, ឧចយ្បិ ទេតសំ អញ្ញាកសិលសយ្ុទេភាកាទេចា ទេចឌិតន្តេា ៍ ត អញ្ញា បឆចិអាឌិ ៍ ត ហិ ង្កទេក ចិតដ្ឋាទេត សសយ្ុាទបឆចិ អត្វិ ៍ អទេញ្ញា កសិលសយ្ុទេភាតិ អាទេបិកសិលាឌិតា សក្កទេទា ៍ សន្តាត្វាតិ សទេន្តាស្ុ ទេសសកសិទេលាស្ុ ៍ ឧកទេឆទេស អដ្ឋត្វា អតចទេសសចទលំ បយាលស្ស អក្កហលទេតា អប្បយាលំ ៍ ទេតទេតច ហិ ទេតសំ កសិលសយញ្ញា ៍ ពឆា ចាហ “ពឌ្យ”តិអាឌិ ៍ ទេចតសា ចទទេន្តាតិ កាចតាឌិទេត្វត អាទយ្ុលំ កទេទាទេន្តា ៍ កាចតាឌិត្តឌ្យកសិលំ បរិត្តំ ចា ចិបុលំ ចា សកលទេយច យតសិ កទេទាតិ, ត ឧកទេឆសំ ៍

ពសិលក្ឈ្លាដិមាកាសេបចត្តចិន្ញាណំ ផរណអប្បមាណចសេន "ចិន្ញាណពសិណ"ន្តិ ទុត្តំ ។ តថា ហិ តំ "ចិន្ញាណញ្ចា"ន្តិ ទុច្ចតិ ។ ពសិណចសេនាតិ យថាក្ឈ្លាដិតពសិណចសេន ។ ពសិលក្ឈ្លាដិមាកាសេ វុឌ្ឍិអនោតាតិទិយតា ចេទិតព្ពា ។ យត្តកញ្ហិឋានំ ពសិណំ បសារិតំ, តត្តកំ អាកាសភាចនាចសេន អាកាសេនា ហោតីតិ; ឯចំ យត្តកំ ឋានំ អាកាសំ ហុត្វា ឧបដ្ឋិតំ, តត្តកំ សកលមេច ផរិត្វា ចិន្ញាណស្ស បចត្តនតោ អាកាយតចសេន ចិន្ញាណពសិណេបិ វុឌ្ឍិអនោតាតិទិយតា ទុត្តាតិ អាហ "ពសិលក្ឈ្លាដិ អាកាសចសេន តត្ថ បចត្តចិន្ញាណេ វុឌ្ឍិអនោតាតិទិយតា ចេទិតព្ពា"តិ ។

អក្ឈុសលពម្មបទនសពចណ្ណនា

១១៣៧ ។ បទក្ខតត្តាតិ តេសំ បចត្តនុបិយត្តា យក្កុតត្តា ។ មេធុនសមាចារេស្វតិ សជារសន្តោសបរជារកាយតចសេន ទុចិធេសុ មេធុនសមាចារេសុ ។ តេបិ ហិ ការេមតព្ពតោ ពាយា ភាយ ។ មេធុនចត្ថុស្វតិ មេធុនស្ស ចត្ថុសុ តេសុ សត្តេសុ ។ មិច្ឆាចារោតិ ការេឃ្យាចារោ ។ ការេឃ្យា ចស្ស ឯពន្តនិហីនតាយ ឯចាតិ អាហ "ឯពន្តនិន្ទិតោ លាមពាចារោ"តិ ។ អសទ្ធម្មាធិប្បាយេនាតិ អសទ្ធម្មសេចនាធិប្បាយេន ។

សការេត្ថហិ រក្ខិតា ពោត្តរក្ខិតា ។ សហធម្មិកេហិ រក្ខិតា ធម្មរក្ខិតា ។ សស្សាមិកា សារក្ខា ។ យស្សា គមនេ រញ្ញា ឥណ្ឌោ ឋបិតោ, សា សបរិឥណ្ឌា ។ ភរិយាភាចត្ថំ ឆនេន កីតា ឆនក្កីតា ។ លន្ទេន ចសន្តី លន្ទចាសិនី ។ ភោគេន ចសន្តី ភោគចាសិនី ។ បដេន ចសន្តី បដចាសិនី ។ ឧទកបត្តំ អាមសិត្វា គហិតា ឱទបត្តកិនី ។ ចុម្ពដំ អបនេត្វា គហិតា ឱភតចុម្ពដា ។ ករមរានីតា ធជាហដា ។ តង្ខណិកា មុហុត្តិកា ។ អភិភចិត្វា ចីតិក្កមេ មិច្ឆាចារោ មហាសាចជ្ជោ, ន តថា ឧភិន្នំ សមានច្ឆន្ទតាយ ។ "អភិភចិត្វា ចីតិក្កមេនេ សតិបិ មេក្កមេក្កបដិបត្តិអធិចាសនេ បុរិមុប្បន្នសេចនាភិសន្ធិបយោគាភាចតោ មិច្ឆាចារោ ន ហោតិ អភិភុយ្យមានស្សា"តិ ចទន្តិ ។ សេចនចិត្តេ សតិ បយោគាភាចោ អប្បមាណំ សេវុមេន្ទ ឮត្តិយា សេចនបយោគស្ស អភាចតោ ។ តស្មិំ អសតិ បុរេតរំ សេចនចិត្តស្ស ឧបដ្ឋាបនេបិ តស្សា មិច្ឆាចារោ ន សិយា, តថា បុរិសស្សបិ សេចនបយោគាភាចេតិ ។ តស្មា អត្តនោ រុចិយា បចត្តិតស្ស ចសេន តយោ ពាលក្កាមេន បចត្តិតស្ស ចសេន តយោតិ សព្ពេបិ អក្កហិតក្កហណេន "ចត្តារោ សម្ភារា"តិ ទុត្តំ ។

ឧបសក្កចសេន អត្ថចិសេសចាចិនោ ធាតុសទ្ទាតិ "អភិជ្ឈាយតី"តិ បទស្ស "បរភណ្ឌាភិមុខី"តិអាទិនា អត្ថោ ទុត្តោ ។ តត្ថ តន្និន្នតាយាតិ តស្មិំ បរភណ្ឌេ លុព្ភតចសេន និន្នតាយាតិ អយមេត្ថ អធិប្បាយោ ចេទិតព្ពោ ។ អភិបុព្ពោ ចា ឈា-សទ្ទោ លុព្ភនេ និរុឡ្ហោ ឥដ្ឋព្ពោ ។ ឧបសក្កចសេន អត្ថចិសេសចាចិនោ ឯច ធាតុសទ្ទា ។ អទិន្នាទានស្ស អប្បសាចជ្ជមហាសាចជ្ជតា (ពាហុជាលចណ្ណនាយំ (ឌី ។ នី ។ អដ្ឋ ។ ១ ។ អម្ពលចណ្ណនា) ទុត្តាតិ អាហ "អទិន្នាទានំ ចិយ អប្បសាចជ្ជា, មហាសាចជ្ជា ចា"តិ ។ តស្មា "យស្ស ភណ្ឌំ អភិជ្ឈាយតិ, តស្ស អប្បគុណតាយ អប្បសាចជ្ជតា, មហាគុណតាយ មហាសាចជ្ជតា"តិអាទិនា អប្បសាចជ្ជមហាសាចជ្ជចិភាគោ ចេទិតព្ពោ ។ អត្តនោ បរិណាមនំ ចិតេត្តនចាតិ ចេទិតព្ពំ ។

ហិតសុខញ្យាបិទេយតីតិ យោ តំ វុប្បាទេតិ, តស្ស យំ បតិ ចិត្តំ វុប្បាទេតិ, តស្ស តស្ស សតិ សមចាទេយ ហិតសុខំ ចិតាទេសតិ។ ឋទ្ទិសចាចាយ អប្បមាណខ្ខយហាមាណខ្ខតា (ពាហុខ្ខាលចណ្ណតាយំ ចិកាចិតាតិ អាហ “ឋទ្ទិសចាចា ចិយា”តិអាទិ។ តស្មា “យំ បតិ ចិត្តំ ញ្យាបិទេតិ, តស្ស អប្បក្ខេតាយ អប្បមាណខ្ខោ, មហាក្ខេតាយ មហាមាណខ្ខោ”តិអាទិនា តក្កុយចិការកោ ទេចិតទ្ធោ។ “អនោហ ចតា”តិ វត្វា បរស្ស អច្ចត្តាយ ចិតាសចិត្តតំ ចឹបេតិ។ ឧចញ្ញាស្ស ពាក្ខហប្បចត្តិយា កម្មបឆប្បចត្តិ។

យឆាក្កុច្ចកហលាការចេតាតិ យាឆាចកហលស្ស អការចេត អតិច្ចាទិសកាចស្ស តិច្ចាទិតោ កហលោត។ យិច្ឆា បស្សតីតិ ចិតឆំ បស្សតិ។ “សយ្យប្បលិបេបិ ចិយា”តិ វត្វា អាទេសចតស្ស យត្តតាយ អប្បមាណខ្ខតំ, យហត្តតាយ មហាមាណខ្ខតំ ទស្សេតិ។ កហិតាកាទចិបរិតតាតិ យិច្ឆាទិជ្ជិយា កហិតាកាទចិបរិតការចោ។ ចត្តទេតាតិ តស្ស អយឆាក្កុតសកាចយាហ។ តឆាការចេតាតិ កហិតាកាទទេតច ចិបរិតាកាទទេតច។ តស្ស ជិជ្ជិកតិកស្ស, តស្ស ចា ចត្តទេតា វុបដ្ឋាតំ, “ឧចទេយតំ ត ព្ពទេតា អញ្ញាចា”តិ។

ឆយ្យទោតិ សកាចទោ។ ទេកាដ្ឋាសទោតិ ឋស្សបច្ចយកាឌឹសុ ចិត្តក្កុទេកាដ្ឋាទេសសុ ទេយ ទេកាដ្ឋាសា ទេហាត្តិ, តទោតិ អទត្តា។

ចេតតាឆយ្យាតិ ចេតតាសកាចា។

“បជិបាជិយា សត្តា”តិ ឧត្ត តត្ត ចេតតា អភិឆទេយ្យ កម្មបទេឆសុ ត ច្ចត្តាតិ បជិបាជិយា សត្តត្តំ កម្មបឆការចោ ត យុទេត្តាតិ? ត, អចចតស្ស អញ្ញាទេហត្តកត្តា។ ត ហិ តត្ត ចេតតាយ អកម្មបឆប្បត្តត្តា (ឆ. ស. ម្ទលជី។ អកុសលកម្មបឆកចាចណ្ណតា) កម្មបឆទាសិមិអចចតំ, កទាចិ បត កម្មបទេឆា ហោតិ, ត សត្តទាតិ កម្មបឆកាចស្ស អតិយតត្តា អចចតំ។ យទា បត កម្មបទេឆា ហោតិ, តទា កម្មបឆទាសិសក្កុទេហា ត តិចារិទោ។

ឧត្តាហ – យទិ ចេតតាយ សត្តទា កម្មបឆកាចាកាចទោ អតិយទោ កម្មបឆការចោតិ កម្មបឆទាសិមិអចចតំ, តត្ត អភិជ្ជាទិតយិ កម្មបឆកាចំ អប្បត្តាតំ អត្ថិតាយ អតិយទោ កម្មបឆការចោតិ ទេតសយិ កម្មបឆទាសិមិអចចតំ អាបជ្ជតីតិ? តាបជ្ជតិ កម្មបឆតាតំសកាកតា ហិ ទេតសំ តត្ត ច្ចត្តត្តា។ យទិ ឧចំ ចេតតាបិ តត្ត ចត្តត្តា សិយាតិ? សច្ចទេយតំ, សា បត បិលាតិបិតាទិកាចាតិ បិកទេជា តស្សា កម្មបឆការចាតិ ត ច្ចត្តំ សិយា។ ចេតតាយ ហិ “ចេតតាហំ, ភិក្ខវេ, កម្មំ វទាមិ (អ. និ. ៦.៦៣; កថា. ៥៣៩), តិចិធា, ភិក្ខវេ, កាយសទេញ្ចតតា អកុសលំ កាយកម្ម”ត្តិ (កថា. ៥៣៩) ចចតទោ កម្មការចោ បិកទេជា; កម្មំទេយច ច សុកាតិទុក្កតីតំ, តទុប្បជ្ជតសុលទុក្ខាតញ្ញា បឆការចេត បចត្តំ “កម្មបទេឆា”តិ ច្ចច្ចតីតិ បិកទេជា តស្សា កម្មបឆការចោ។ អភិជ្ជាទីតំ បត ចេតតាសមីហតការចេត សុចរិតទុច្ចរិតការចោ, ចេតតាឌតិតការចេត [ចេតតាឌតិតតំពត្តតិការចេត (ឆ. ស. អតុជី។ អកុសលកម្មបឆាចណ្ណតា)] សុកាតិទុក្កតិតទុប្បជ្ជតសុលទុក្ខាតំ បឆការចោ ចាតិ ត តឆា បិកទេជា កម្មបឆការចាតិ ទេត ឧច ទេតត សការចេត ទស្សេតុំ អភិឆទេយ្យ ចេតតា កម្មបឆការចេ ត ច្ចត្តា, អតឆាឌាតិយត្តា ចា ចេតតា ទេតហិ សទ្ធិំ ត ច្ចត្តាតិ ទដ្ឋព្ពំ។ ម្ទលំ បត្តាតិ

ម្ពលឥឝសត៌ បក្ខា, ម្ពលសកាឥចស្ ឆឥម្ពស្ ឥឝសិឃយាឥតស្ខតិ អឥក្ខា៉

“អឌិត្តាឝាត៌ សក្តារម្ពុលា”ត្តិ ព្ពត៌ “បក្ខាសិក្ខាបឝា បរិក្តារម្ពុលា ៦ចា”តិ ព្ពយាឃ បញ្ញាប្បុស្ត្រកបិត្ពព្ពឃា (ចិក៉ លិ៍៨៥) ចិទ្ធ្រដ្ឋតិ៉ ឃឥញ្ញា បិលាតិបិតាឌិក្ខស្សិលេ្យស្ស អារម្ពុណ៌ , តឥឆច ត៌ឥចរយលិឃា អារម្ពុណ៌៉ ឌិតិក្ខយិតក្ខចត្ត្ខឥតា ៦ច ហិ ចិរតីតិ៉ សក្តារម្ពុលាត្តិ ចា សក្តសក្ខាតសក្ខាររារម្ពុណ៌, តឥយច ក្ខបិឝាឃ ចុក្តត្តិ ត ឥកាចិ ចិឥទាឥឆា៉ តឆា ហិ ចុក្ត សឥម្ពាហចិឥតាឌតិឃំ “ឃាតិ សិក្ខាបឝាតិ ៦ក្ត ‘សក្តារម្ពុលាតី’តិ ចុក្តាតិ, តាតិ ឃម្ពា សឥក្តាតិ សក្ខ កឥត សក្ខាឥរឥឃច អារម្ពុណ៌ កឥទាត្តី”តិ៉ (ចិក៉ អដ្ឋ៉ លិ៍១៣) ៦ស តឥឃា ព្ពឥតា បឥរស្បិ៉ ចិសកាកចត្ត្ខឥតា “ព្ពត្តិ បុរិឥសា”តិ កឥហតក្ខឥតា “សក្តារម្ពុឥលា”តិ ៦ឥកា៉ “៦ឥកា ឌិឥដ្ឋា, ឥក្ខ ស្ចតា”តិអាឌិតា សម្ពប្យលិឥបត ឌិដ្ឋស្ចតម្ពតចិញ្ញាតចឥសត៉ តឆា អភិញ្ញាតិ ៦ក្ខ តឆា-សឥដ្ឋា “ឌិដ្ឋស្ចតម្ពតចិញ្ញាតចឥសតា” តិឥឃ្យិ ក្ខបសំហរតិ, ត សក្តសក្ខាររារម្ពុលាតឥយច ឥស្សតាឌិចឥសត អភិញ្ញាឃតឥតា៉ “តក្ខិ សក្តា ព្ពបបិតិកា”តិ (ឌី៉ តិ៉ ១៉១លិ៍១) បចក្តយាតាបិ យិច្ចាឌិដ្ឋិ ឥតក្ខយកឆម្ពចិសយា ៦ចាតិ អឆិប្បាឥយតស្សា សក្ខាររារម្ពុលាតា ចុក្តា៉ កចំ បត យិច្ចាឌិដ្ឋិឃា សឥក្ខ ឥតក្ខយកឆម្ពា អារម្ពុណ៌ ឥហាតីតិ? សាឆារលាឥតា៉ “តក្ខិ ស្កតក្ខក្ខដាត៌ កម្ពុត៌ ផលំ ចិបាឥកា”តិ (ឌី៉ តិ៉ ១៉១លិ៍១; ម៉ តិ៉ ៣៉៥៣) បចក្តយាតាឃ អក្ត្ខឥតា ទ្ធបិទ្ធបិចឆឥឆម្ពាបិ កហិតា ៦ច ឥហាត្តីតិ៉

ស្កពាហុលតាឃ រាឌាឥតា ហសយាតាបិ “ឈាឥតឆា”តិ ចឝត្តិ , ហាឥសា បត ឥតសំ អក្តត្ថបសយាឌិអព្វាចិសឥឃាតិ អាហ “សតិដ្ឋាបក... ឥប... ឥហាតី”តិ៉ មន្ត្រាឥចឝឥតា ត ឥហាតិ, ស្កពឥចឝឥតាច ៦ក្ខ សម្ពុចតីតិ៉ ម្ពសាចាឥឆា ឥលិកសម្ពដ្ឋាឥតា ស្កពឥចឝឥតា ចា សិឃា មន្ត្រាឥចឝឥតា ចា, ឥឆាឃសម្ពដ្ឋាឥតា ក្ខក្ខឥចឝឥតា ចាតិ ម្ពសាចាឥឆា តិឥចឝឥតា៉ ព្ពយិតា តឥឃត ឥសឥសស្បិ ឃឆារហំ ឥចឝតាឥកឥឆា ឥចឌិតឥក្ខា៉

ឥឆាឃឥយាហចឥសតក្ខិម្ពលឥកាតិ សម្ពឃុក្តម្ពលឥយច សក្ខាឃ ចុក្ត៉ តស្ស ហិ ម្ពលឥដ្ឋត ក្ខបកាឥកកាឥចា៉ តិឌាតម្ពលេ បត កឃ្យាឥត “ឥលិកឥយាហចឥសតបី”តិ ចក្តក្ខ សិឃា៉ អាយិសកិញ្ញក្ខឥហតុបិ បិលំ ហតក្តិ៉ ឥតឥតចាហ – “ឥលិឥកា តិឌាត៌ កម្ពុត៌ សម្ពុឝឃាឃា”តិអាឌិ (អ៉ តិ៉ ៣៉៣៤)៉ ឥសឥសស្បិ ៦ឥសច តឥឃា៉

ក្បុសលកម្ពុបឆឥសកចណ្ណតា

បិលាតិបិតា...ឥប... ឥចឌិតឥក្ខាតិ ឥលិកិឃឥលិក្បក្តរយិស្សកចឥសឥតក្ខ ក្បុសលកម្ពុបឆាត៌ ឥឝសិតក្ខា៉ ឥចឥរហតុតាឃ ឥចរសញ្ញិត៌ បិលាតិបិតាឌិបិបឆម្ពុំ យលាតិ “យឃិ ព្ពឆ ឌិតាឃ កត៌ អាកដ្ឋិ”តិ តជ្ជត្តិ ចិឃ តីហរតីតិ ឥចរយលិ, ចិរយតិ ៦តាឃាតិ ចា “ចិរយលិ”តិ ចក្តឥក្ខ តិទ្ធត្តិតឥឃត “ឥចរយលិ”តិ ចុក្ត៉ សយាឌាតចឥសត ក្ខប្បត្តា ចិរតិ សយាឌាតចិរតិ៉ អសយាឌិត្តស៊ិលស្ស សម្ពក្តឥតា ឃឆាក្ខបដ្ឋិតឌិតិក្ខយិតក្ខចត្ត្ខឥតា ចិរតិ សម្ពក្តចិរតិ៉ កិលសាត៌ សម្ពុឆិត្តតចឥសត បចក្តា យក្ខសម្ពុឃុក្តា ចិរតិ សម្ពុឥឆ្ឆចិរតិ៉ កាយឥច្ចក្ខ បិត្ពព្ពឃំ ចិរតិឥឃច អាកតា, សិក្ខាបឝចិកឥក្ក (ចិក៉ លិ៍០៣) បត ឥចតតាបិ អាហរិក្ខា ឝស្សិតាតិ តក្ខកឃ្យិ កលាប្បក្តា

“ឯចតតាបិ ចត្តត្តិ ចិរតិឃោបិ”តិ អាហ៍ អតកិឡ្បា ហិ ម្ងល់ បត្វាតិ កម្ពុបឆកោដ្ឋាឯឯ “អតកិឡ្បា”តិ ច្វត្តឆខ្មោ ម្ងលតោ អឯលិកោ កា្យលម្ងល់ ឯហាតីតិ ខុចឯមត្វ អឯត្វា ឥដ្ឋឯត្តា៍ ឯឯឯបឥត្វឃេបិ ខុឯឯច តឃោ៍

ក្យ្សីល្យារមុលា តឥារមុលាឌីចិតិត្រ្លីឃាឌិអារមុលា កាធំ ក្យ្សីល្យាតិ បឌហត្តីតិ ធំ ឥឯស្សាធំ “ឃឆា បតា”តិអាឌិ ច្វត្តំ៍ បឌហត្តីតិ ឯចឌិតត្តា បិលាតិបិតាឌីហិ ចិរមលាចឯឯតេច បចត្តតតោ៍ អឆ តឥារមុលាភាឯច, ត ឯឯា ពាតិ បឌហតិ៍ ត ហិ តឯឥច អារត្ថា ធំ បឌហិធំ ឯក្កា តឯតា អចិតិស្សាដភាចឯតា៍

អតកិឡ្បា…ឯប… ចិរមត្តស្សាតិ អកិឡ្បបឌហត្តស្សាតិ អឯត្វា៍ ត ហិ មតោក្ខ្វិតឯតា ចិរតិ អត្វិ អតកិឡ្បាឌីឯហច តប្យហាតបិង្គិតា៍

អរិយចាវងសកចណ្ណនា

១៣៦៍ អរិយាភេយច ចាវសាតិ អរិយចាវសា អតរិយាតំ តាឌិឯាតំ អឯម្កឆឯតា៍ អរិយាតិ ឯចត្វ ក្ពាដ្ឋតិឯដ្ឋឯត លិលាឯចា កហិតា, ឯត ច ឃម្ហា ឯតហិ ឯត្តកាលំ អចិរហិតចាឯា ខុច, តម្ហា ច្វត្តំ “អរិយា ខុច ចឯិម្ង ចឯត្តិ ចឯិស្សត្តិ”តិ៍ តត្វ ចឯិម្ងតិ តិស្សាឃ ចឯិម្ង៍ បត្វាក្ខចិប្យហីតត្វាឥឃោ ហិ អរិយាតំ អបស្សយា៍ ឯតម្ង បត្វាក្ខចិប្យហាតបឯត្វកឯត្វបតោឥតខុឯតាឯមចឃចិស្សជ្ជតាតិ “ឯក្ខាឃេក៍ បឌិឯឯចតិ, អឆិចាឯឯតិ, បរិចឯឌ្ឍតិ, ចិតោឥតី”តិ ច្វត្តម្ង អបស្សតម្ង ចិតោឥតត្វា មក្កកិត្វាតេច, ត្វាតឯឯ មក្កតេច ឯមិជ្ឈត្តិ៍

តោលាឥឃោតិ តោលាឯត្វាច ធំឯមបម្យត្តឆខ្មោ ច៍ ឯតភាហ “តោលត្តិ ច្វឯត្ត”តិអាឌិ៍ តត្វ ចត្តត្តំ ឯហដ្ឋា ច្វត្តឯមច៍

អារក្ខកិត្វំ ឯារឆតិ ឯតិឯចប្លុប្យត្តត្តា៍ “ចឯឯតា”តិអាឌិតា តិត្វឯមាឥាតំ ឥឯស្សតិ, ធំ ចិឯក្ខបិភាឯចត ឥដ្ឋត្វាំ៍

បត្វាខ្នុបកតាតិ ឃំ កិត្វិំ បត្វាខ្នំ ក្នុបកតា, ត ឯមិតបិបិ៍ ឯភាចាឌិឯតាតិ ឌាតិមត្ត(តាហុខេលា ចឥតិ៍ បិឯដក្កឯត្វាតីតិ ឯតហិ ឯតហិ ឌិឌ្ឌិកតិឯកហិ បិឌិឯឃក្កា កហិតាតិ “ត្វាឥឯមច ឯត្វ”ត្តិ (ម៍ តិ៍ ១៍០ប័ល៍, ១០១, ៣១ល៍; ១៍១ល៍; ក្កា៍ ៣៣; ឯតត្តិ៍ ៣៥) អកិតិចិដ្ឋាតិ ឌិឌ្ឌិឯត្វាឌីតិ៍ ឌិឌ្ឌិកតាតិបិ ហិ “ត្វាឥឯមច ឯត្វ”ត្តិ (ម៍ តិ៍ ១៍០ប័ល៍, ១០១, ៣១ល៍; ១៍១ល៍, ១៥; ឯតត្តិ៍ ៣៥) កហណំ ក្នុបិតាឃ “ឯត្វាតី”តិ ឯចាហរីឃត្តិ៍ ឯតភាហ “ត្វាឥឯមចា”តិអាឌិ៍ តីហជតីតិ អត្វឯតា ឯត្តាតឯតា តីហរិតាតិ អបតីតាតិ៍ កហិតក្កហលាស្សាតិ អរិយមក្កាឆិកមឯតា ប្វឯត្តា កហិតស្ស ឌិឌ្ឌិកាហស្ស៍ ចិស្សដ្ឋភាចឯចចតាតីតិ អរិយមក្កេត ឯត្តាឯឯា បរិត្វាកភាចស្ស អឆិចចតាតិ៍

តត្វិ ខុតាឯំ ចឃោ ឯចកល្យត្តិ អចឃាតិ អាហ “អត្វតា”តិ, អតចឯឯឯាតិ អឯត្វា៍ ខុឯតាតិ ឯហដ្ឋា ច្វត្តកាឯមឯតាឥឃោ៍

មក្កស្ស កិត្វតិប្យត្តិ កាធិតា ឯកាឌីតំ បហីតភាចឌីបតឯតា៍

បច្ចេកព្ពលាយ ឞល់ ពឆិតត្តិ បច្ចេកព្ពលាយុសេត អរិយឞល់ ពឆិតំ៉ អឆិកេត ហិ អក្កឞេល សព្ពុសេរា ទាកាឌឹត់ អត្យប្បាឝឆយ្ចុតំ បឌាភាតិ, តញ្ហា បឌាភត់ បច្ចេកព្ពលាកាលាត្តិ៉

អសេរក្ពលឆយ្ចុឝរកចល្លាភា

ឞលញ្ហា សេត រយ្យយុត្តឆយ្ចុ ឆាតិ ឞលរយ្យយុត្តឆយ្ចុ, អរិយឞលរកាចា រយ្យយុត្តា ឆយ្ចុាតិ អសេត្វា៉ ឞលរយ្យយុត្តឆយ្ចុាតិ ឞលឆយ្ចុ សេចច តំរយ្យយុត្តឆយ្ចុ ឆាតិ ឲចសេយត្វ អសេត្វា សេចឌិតសេព្ពា៉ ខ្លឹរុបិ ផាសេតរុ បព្ពាច ពឆិតា រយ្ចុ ឝរ្សុតសេដ្ត រយ្ចុាឌិដ្ឋិ, រយ្ចុ ឌាតតសេដ្ត រយ្ចុាកាលាត្តិ ច៉ អត្វិ ហិ ឝរ្សុតឌាតតាត់ រចិរសេយ បចត្តិអាកាទចិសេរសេរា, ញ្ចាឃំ សេហដ្ឋា ឝរ្សិសេតា ឲច៉ ឞលរយាបត្តិឆយ្ចុាតិ ឞលរយាបត្តិឃំ ឆយ្ចុ, ឞលរយាបត្តិរហកាតឆយ្ចុាតិ អសេត្វា៉ អរិយឞលរយ្យយុត្តឆយ្ចុាបិ ហិ រព្ពុសេរា បឌិបក្លសេតា ចិយុត្តតំ ក្ខបិកាយ „ចិយុត្តិ”តិ ចត្តត្ថាតំ លកត្តិ៉ សេកតចិ បត ឃតា អសេរក្លា ឞលបព្ពា ឝរ្សុតកិច្ចំ ក្ខបិកាយ „រយ្ចុាឌិដ្ឋិ”តិ ចុត្តា, ឌាតតកិច្ចំ ក្ខបិកាយ „រយ្ចុាកាលា”ត្តិបិ ចុត្តា ឲច; ឲចំ អរិយឞលរយាឆិ រយាឝាតដ្ឋំ ក្ខបិកាយ „រយ្ចុារយាឆី”តិ ចុសេត្តា, ចិយុច្ចតដ្ឋំ ក្ខបិកាយ „រយ្ចុាចិយុត្តិ” តិបិ ចុសេត្តា៉ ឲចញ្ហា កត្វា „អភាររចំ សេឆសេតាចិយុត្តិ”ត្តិ ឝុតិយចិយុត្តិក្កហលាញ្ហា រយត្តិតំ សេហាតីតិ៉

ឝរកចល្លាភា តិដ្ឋិតា៉

បញ្ចររយាឆាតចល្លាភា

រសេយាឆាសេតតព្ពាតិ រយាហរិតព្ពា៉

ឲ្យរដ៉ឞ្លកប្យភាតិ ពាលចរន្លា៉ អាឃតិ៉ កិល្លូត់ អចិចាឝសេហត្យក្សុតំ តត្វ តត្វ ករចតា សេឌរិតាត់ អត្វាត់ រក្ខាឃត់ រក្តិតិ, តស្ស ច ការណំ អឃំ រុត្តសេឝរភា តចា បចត្តត្តាតិ ចុត្តំ „រក្តិតិបរិឃាឃត្តិ រាយក្កិឃា ការណ”ត្តិ៉ រយត្យសេព្ពា រត្វា អសេហារិ „បដិកាត្យ តំ, សារិបុត្ត, កិល្លូត់ ឆយ្ចុ៉ កចា”តិ ក្ខស្សាសេហត្វា អាឌិសេតា បដ្ឋាឃ ឃាច បរិសេឃារាភា រុលាសេត្តា, រា បសេតត្វ ករចសេតា រយត្យព្ពាតា „រាធុ, រាធុ”តិ អត្យសេយាឝសេតត បិកឌ៊ ឌាតាតិ ចុត្តំ „អត្យសេយាឝសេតត រយត្យសេព្ពា អសេហារី”តិ៉ ឌិតការិសេតា ភាយ ឌាសេតា, ត រាចកការិសេតា៉ ឃតា ហិ ទាឌយុសេត្តហិ លិខិតបល្លិ ឃាច ទាឌយុឌ្ឋិកាឃ ត លព្ពិតំ សេហាតិ, ត តាច „ទាឌបល្លិ”ត្តិ រព្ពៀកន្តិ, លព្ពិតយត្តំ បត ទាឌបល្លិ ភាយ សេហាតិ៉ ឲចសេយច „រាធុ, រាធុ សារិបុត្តា”តិអាឌិ អត្យសេយាឝតចចតរិរុចិតាឃ រយត្យព្ពារព្ពាតាឃ ឌិតចចតយុដ្ឋាឃ លព្ពិតត្តា អឃំ រុត្តសេត្តា ឌិតការិសេតា ភាយ ឌាសេតា អាហច្ចចសេភា៉ ឃំ បសេតត្វ អត្វសេតា ត ចិកត្តំ, តំ រុចិសេព្ពាឃ្យសេយចាតិ៉

រក្តិតិរុត្តចល្លាភាឃ លឹតត្វប្យការភា៉

១១. ទសុត្តរសុត្តវណ្ណនា

៣៥០. អាវុសោ ភិក្ខវេតិ សាវកានំ អាលបនន្តិ សាវកានំ អាយត្តនវសេន អាលបនសមុទាចារោ, ន កេវលំ “ភិក្ខវេ”តិ, សោ បន ពុទ្ធានំ អាលបនំ. តេនាហ “ពុទ្ធា ហី”តិអាទិ. សត្ថុសមុទាចារវសេន អសមុទាចារោ ឧទេវ សត្ថុ ឧបដ្ឋានេន ឋបនំ សជ្ជតិ អាគតត្តា គតន្តិ ន និពទ្ធោ វារោ សោ, ឯវេសន្តិ អនិពទ្ធវារោ, អនេកវារិកា. កម្មដ្ឋានំ ភាវេត្វា សប្បាយសេនាសនំ ភាវេន្តោ ឯវំ កិញ្ចិ ទិសំ គច្ឆន្តីតិ ទិសាភាគំ ពុទ្ធានំ វសេន វិទ្ធារេតា ទស្សេតុំ “ពុទ្ធកាលេ”តិអាទិ វុត្តំ.

អសុភកម្មដ្ឋានន្តិ ឯកាទសវិធំ អសុភកម្មដ្ឋានំ. តត្ថាបិ បុគ្គលវេមត្តំ ញត្វា តទនុរូបំ តទនុរូបមេវ ទេតិ. លោភចរិតស្សបិ កាយំ អានាបានស្សតិកម្មដ្ឋានំ សប្បាយំ, កម្មដ្ឋានភាវនាយ បន ភាវនានុភាវំ កាតុំ សម្មោហវិគមាយ បទំ ឧទ្ទេសបរិបុច្ឆាធម្មស្សវនធម្មសាកច្ឆាសុ និយោជេន្តីតិ វុត្តំ “លោភចរិតស្ស...បេ... អាចិក្ខតី”តិ. សទ្ធាចរិតស្ស វិសេសតោ បុរិមា ឆ អនុស្សតិយោ សប្បាយា, តាសំ បន អនុយុញ្ជនេ អយំ បុព្ពភាគបដិបត្តីតិ ទស្សេតុំ “បសាទនីយសុត្តន្ត”តិអាទិ វុត្តំ. ញាណចរិតស្សាតិ ពុទ្ធិចរិតស្ស, តស្ស បន មរណស្សតិ, ឧបសមានុស្សតិ, ចតុធាតុវវត្ថានំ, អាហារេបដិក្កូលសញ្ញា វិសេសតោ សប្បាយា, តេសំ បន ឧបការធម្មទស្សនត្ថំ “អនិច្ចតាទិ...បេ... ភណតី”តិ វុត្តំ. ភេទវាតិ សត្ថុ សន្តិកេ ឯវ. នេយ្យាសិកំ បដិបត្តិំ ទីហិ យាសេហិ សតិដ្ឋានេបដន្តំ បដិបជ្ជិ.

ឥមេ ភិក្ខូតិ ឥមិស្សា ធម្មទេសនាយ ភាជនភូតា ភិក្ខូ “ឯវំ អាគន្ត្វា គច្ឆន្តេ បន ភិក្ខូ”តិ ឥទំ “ពុទ្ធកាលេ”តិអាទិនា វុត្តនិយាមេន វុត្តភិក្ខូ សន្ធាយ វុត្តំ, ន “ឥមេ ភិក្ខូ”តិ អនន្តរំ វុត្តភិក្ខូ. តេនាហ “បេសេតី”តិ. អបលោកេត្វាតិ អាបុច្ឆិ. “បណ្ឌិតា”តិអាទិ សេវនភជនេសុ ការណវចនំ. “សោតាបត្តិផលេ វិនេតី”តិអាទិ យេភុយ្យវសេន វុត្តំ. អាយស្មា ហិ ធម្មសេនាបតិ ភិក្ខូ យេភុយ្យេន សោតាបត្តិផលំ បាបេត្វា វិស្សជ្ជេតិ “ឧបរិមេន និយតា សម្ពោធិបរាយណា”តិ. អាយស្មា បន មហាមោគ្គល្លានោ “សព្ពាបិ ភព្ពបត្តិ ទិក្ខិតព្ពា”តិ ភិក្ខូ យេភុយ្យេន អរហត្តេយេវ បាបេតិ.

សាវកេហិ វិនេតព្ពំ សក្កុណេយ្យា សាវកវិនេយ្យា នាម ន សាវកេហេវ វិនេតព្ពាតិ ទស្សេន្តោ អាហ “សាវកវិនេយ្យានាយ”តិអាទិ. ទសធា មាតិកំ ឋបេត្វាតិ ឯកកតោ បដ្ឋាយ យាវ ទសកា ទសធា ទសធា មាតិកំ ឋបេត្វា វិភជន្តោតិ ទសុត្តរោ. ទសុត្តរោ គតោតិបិ ទសុត្តរោតិ ឯកកតោ បដ្ឋាយ យាវ ទសកា ទសហិ ឧត្តរោ អធិកោ ហុត្វា គតោ បវត្តោតិបិ ទសុត្តរោ. ឯកេកស្មិំ បញ្ហេតិ ឯកកតោ បដ្ឋាយ យាវ ទសកា ទសសុ បញ្ហេសុ ឯកេកស្មិំ បញ្ហេ. ទស ទស បញ្ហាតិ “កតមោ ធម្មោ ពហុការោ អប្បមាទោ កុសលេសុ ធម្មេសុ”តិអាទិនា ទស ទស បញ្ហា. វិសេសិតាតិ វិស្សជ្ជិតា. ទសុត្តរំ បវក្ខាមីតិ ទេសិយមានំ ទេសនំ នាមកិត្តនមុខេន បដិជានាតិ. វណ្ណភណនត្ថំ បវក្ខាមីតិ បការេហិ វក្ខាមិ. តថា ហេត្ថ បញ្ញាសាធិកានំ បញ្ចន្នំ បញ្ហសតានំ វសេន ទេសនា បវត្តា. ធម្មន្តិ ឥធ ធម្ម-សទ្ទោ បរិយត្តិបរិយាយោ “ឥធ ភិក្ខុ ធម្មំ បរិយាបុណាតី”តិអាទីសុ (អ. និ. ៥.៧៣) វិយ.

សុត្តលក្ខណោ នាមំ ឆព្ពោតិ អាហ "ឆព្ពគ្គិសុត្ត"ន្តិ។ ស្វាយំ ឆព្ពោ មនានុសិដ្ឋិំ បដិបជ្ជមានស្ស តិដ្ឋានានេហោ។ តេនេវ ឱន ឧដ្ឋក្ខសមុទ្ទានាយ ហោតិ, ន នាមមស្ស អានុភាវេន សទ្ធម្មំ ពន្ធនំ បមោទនុបាយភានេតាតិ ទស្សេន្តោ "តិដ្ឋានបច្ចត្តិមា"តិអាទិមាហ។ តេន វុត្តំ "តិដ្ឋានបច្ចត្តិមា"តិអាទិ។

ស្ថិ កនេរានេន្តាតិ ស្ថគ្គិ ស្ថញអារ៉េ បលិតំ កត្វា ទស្សេន្តោ, បក្កុលាបន្តាតិ អទេត្វា។ សេមំ ឌេតេន្តាតិ កត្តិ ស្វប្បានេន្តោ។ ខ្ពង្ហ ទេឆតាយ បក្កុលាំ ព្រូន្ធានមុំ អាទិណ្ណំ ឱចាតិ ទស្សេន្តោ "ឱកាសតោ"តិអាទិមាហ។

ឱកាសវណ្ណនា

១៥៨។ (ក) ការ-សទ្ទោ ស្វប-សទ្ទេន និតាបិ ស្វបការត្ថំ វទតិ, "ពហុការា, ភិក្ខវេ, មាតាបិតរោ បុត្តាន"ន្តិអាទីសុ (អ॰ និ॰ ១.១៣) វិយាតិ អាហ "ពហុការោតិ ពហូបការោ"តិ។

(ខ) វណ្ណេន ចុទេត្ត ភាតត្តទិមតាយ ស្វប្បានត់ ចុត្តមេច ហោតីតិ "ភាវេតព្ពាតិ វឌ្ឍេតព្ពា"តិ ចុទេត្វា។ ស្វប្បានតបុទ្ធិកា ហិ វណ្ណនាតិ។ តត្រ ច "ឱកោ ឆព្ពោ ស្វប្បានេតព្ពា"តិ ស្វប្បានត់ បេវត្ត និរុំ កហិតំ ឱចាតិ? អញ្ញានិសមត្ថា តស្ស ភាមំ និនេរាឆោ។ តថា ហិ "ឱកោ ឆព្ពោ បរិញ្ញេយ្យោ"តិ តីហិបិ បរិញ្ញាហិ បរិញ្ញេយ្យតំ វត្វាបិ "ឱកោ ឆព្ពោ បហាតព្ពោ"តិ បហាតព្ពតា វុត្តា។

(គ) តីហិ បរិញ្ញាហីតិ ញាតតីរណបហានបរិញ្ញាហិ។

(ឃ) បហាតានុបស្សនាយាតិ បដហតចេសេន បវត្តាយ អនុបស្សនាយ។ មិស្សកចេសេន ទេចំ អនុបស្សនាកហលំ ទដ្ឋព្វំ។

(ង) សីលសមាធានិតំ បរិហានាចហោ បរិហានាយ សំវត្តនកោ។

(ច) ឥរាតានិចិនេសំ កមេតីតិ ចិនេសកាមី។

(ឆ) ទុប្បដ្ឋក្ខការោតិ អនុបនិតញាណសម្ភារេហិ បដ្ឋក្ខំ កាតុំ អសក្កុណេយ្យោ។

(ជ) អភិជានិតព្វោតិ អភិមុខំ ញាណេន ជានិតព្វោ។

សត្តត្ថ មាតិកាសុតិ ទុកាទិវសេន វុត្តាសុ សត្តាសុ មាតិកាសុ។ ឱត្ថ ច អាយស្មា ឆព្ពោ សេនាបតិ តេ ភិក្ខុ កាចតាយ តិសោមានេត្វា ស្វត្តមេត្ថ

បតិដ្ឋាបេតុកាមោ បឋមំ តាវ ភាវនាយ ឧបការធម្មំ ឧទ្ទេសវសេន ទស្សេន្តោ “ឯកោ ធម្មោ ពហុការោ”តិ វត្វា តេន ឧបការេន ឧបកត្តព្វំ ទស្សេន្តោ “ឯកោ ធម្មោ ភាវេតព្វោ”តិ អាហ។ អយញ្ហិ ភាវនា វិបស្សនាវសេន វឌ្ឍិតាតិ អាហ “ឯកោ ធម្មោ បរិញ្ញេយ្យោ”តិ។ បរិញ្ញា ច នាម យាវទេវ បហាតព្វបជហនត្ថាតិ អាហ “ឯកោ ធម្មោ បហាតព្វោ”តិ។ បជហន្តេន ច ហានភាគិយំ នីហរិត្វា វិសេសភាគិយេ អវដ្ឋាតព្វន្តិ អាហ “ឯកោ ធម្មោ ហានភាគិយោ, ឯកោ ធម្មោ វិសេសភាគិយោ”តិ។ វិសេសភាគិយេ អវដ្ឋានត្វា ទុប្បដិវិជ្ឈនេន, ទុប្បដិវិជ្ឈបដិវិជ្ឈនេន ពុទ្ធោ, និព្វានេតព្វនិព្វានំ សិទ្ធមេវ ហោតីតិ អាហ “ឯកោ ធម្មោ ទុប្បដិវិជ្ឈោ, ឯកោ ធម្មោ ឧប្បាទេតព្វោ”តិ។ តយិទំ ទ្វយំ អភិញ្ញេយ្យាទិញាណេន ហោតីតិ អាហ “ឯកោ ធម្មោ អភិញ្ញេយ្យោ”តិ។ អភិញ្ញេយ្យញ្ច អភិញ្ញាតំ, សច្ឆិកាតព្វំ សច្ឆិកតមេវ ហោតីតិ។ ឯត្តាវតា ច និដ្ឋិតកិច្ចោវ ហោតិ, នាស្ស ឧត្តរិ កិញ្ចិ ករណីយន្តិ ឯវំ តាវ មហាថេរោ ឯកកវសេន ទេសនំ និក្ខិបំ បដិបត្តិវិធិំ ឧទ្ទិសន្តោ ពុយាតិ ទស បទាតិ ពុមិតា អត្ថក្កមេន ឧទ្ទិសិ។

(៣) ឯវំ អភិមុខតោ ឧទ្ទិដ្ឋធម្មេ សរូបតោ និយមេត្វា ទស្សេតុំ “កតមោ ឯកោ ធម្មោ”តិអាទិនា ទេសនំ អារភិ។ តត្ថ វុត្តំ “ឋតិ អាយស្មា សារិបុត្តោ”តិអាទិ។ ឯស នយោ ទុកាទីសុ។ ចេឡ្ហការោតិ ចេតោ។ មោ ហិ ចេឡ្ហវិការេហិ កិលញ្ញាទិករណេន “ចេឡ្ហការោ”តិ វុត្តោ។ អត្ថោ, ពាហិ ច សត្តាកតាកដ្ឋិ នីហរណេន និក្កដ្ឋិ កត្វា។ ឯកកកោដ្ឋានេតិ ឯកកាទីសុ ទសសុ កោដ្ឋានេសុ ឯកកកោដ្ឋេ កោដ្ឋានេ។

សព្ពត្ថកំ ឧបការកន្តិ សព្ពត្ថកមេវ សម្មា បដិបត្តិយា ឧបការវន្តំ។ ពុទ្ធាតិ តមត្ថំ វិត្ថារតោ ទស្សេតុំ “អយញ្ហិ”តិអាទិ វុត្តំ។ វិបស្សនាកម្មំ កល្យាបេតិ យថា ឧបរិ វិបស្សនា បរិបច្ចតិ តិក្ខា វិសទា ហុត្វា មគ្គេន ឃដេតិ, ឯវំ បុព្ពភាគវិបស្សនាវដ្ឋនេ។ អត្តបដិសម្ភិទាទីសូតិ អត្តបដិសម្ភិទាទីសុ និព្វានេតព្វេសុ, តេសំ សម្ភារសម្ភរណត្តិ អត្តោ។ ឯស នយោ ពុទ្ធោ បទេសុបិ។ ធាតដ្ឋានេសូតិ ធាតេ, អដ្ឋានេ ច ញាតិតព្វោ។ មហាវិហារវាសបត្តិយន្តិ មហតិយំ សាសនាទិវិហារវាសបត្តិយំ។ វិបស្សនាញាណាទីសូតិ អាទិ-សទ្ទេន មគ្គាយមិទ្ធិ អាទិកានិ សង្គណ្ហាតិ។ អដ្ឋសុ វិជ្ជាសូតិ អម្ពដ្ឋសុត្តេ (ទី. និ. ១.១៧៨) អាគតនយាសុ អដ្ឋសុ វិជ្ជាសុ។

តេនេវ ភគវា មោរយតីតិ មោរហតា តត្ថ អប្បមាទំ។

ទាមសម្មន្តាតិ ពាលពាលសមន្តាកតោ និវេបត្វាតិ “ឯវមេវ អប្បមាទោ កុសលានំ ធម្មានំ សម្មាទេតេ ពហុបការោ”តិ បការេសត្វា។ ឃំ កិញ្ចិ អនវជ្ជបក្ខិកមត្តំ អប្បមាទេ បក្ខិបិត្វា កថេតុំ យុត្តន្តិ ទស្សេតុំ “ឃំ កិញ្ចិ”តិអាទិ វុត្តំ។

(៤) កាយគតាសតីតិ រស្សំ អគត្វា និច្ចសោ, និច្ចសេន ចា ឯតំ សមាសបទំ ទដ្ឋព្វំ “អដ្ឋិកានិ បុញ្ញកិតានិ តេរោវស្សិកានិ...បេ... បូតីនិ ចុណ្ណកជាតានី”តិ (ទី. និ. ១.១៧៨) ឯវំ បវត្តមនសិការោ “ចុណ្ណកមនសិការោ”តិ វទន្តិ។ អបរេ បន ភណន្តិ “ចុណ្ណវិចុណ្ណកិរិយាបទេសុ បវត្តមនសិការោ”តិ។ ឯត្ថ ឧប្បន្នសតិយាតិ ឯតស្មិំ យថាវុត្តេ ឯកត្តវិធិខេ ធាតេ ឧប្បន្នាយ សតិយា។ សុខសម្បយុត្តាតិ និប្បរិយាយតោ សុខសម្បយុត្តា, បរិយាយតោ បន ចតុត្ថជ្ឈានេ ឧបេក្ខាបិ “សុខ”ន្តិ វត្តព្វតំ លភតិ សន្តសភាវត្តា។

(ក) បច្ចយភូតោ អារម្មណាទិវសេនាបិ អារម្មណការេន ធនោ វិយ អាវេន បវត្តតិ, សោ សម្បយោគសម្ពន្ធាការេនបិ សហ អាវេនហីតិ សាវេនា៉ តថា រូបិនោភាវំ ហិតោតិ រូបិនោភាវេន៉ ញាតព្វា បន បច្ចយការេន វិធិ បវិវេកេបិ៉

(ខ) អត្ថីតិ យាវតាតិ "អត្ថី"តិ បទេន្តា យាវតា៉

(គ) វិបរិយាយេនាតិ "អនិច្ច អនិច្ច"ន្តិអាទិនា នយេន បទេន្តា បឆយនសិកាវេរា៉

(ឃ) ញាណ បន វិបស្សនាតត្តវេរា យកេ "អាតត្តទិវេកា វេទេតាសយានី"តិ អធិប្បេតោ៉ កស្មា? វិបស្សនាយ អតត្តវត្តា, អត្តតោ ចា បចត្តិយា អតត្តទិ ផលវាយកត្តា៉ សច្ចតោ បន អតត្តទិ ផលំ អតត្តទិ, តស្មិំ អតត្តវេ តិឃុត្តា, តំ ចា អរហតិ, អតត្តវបយោគេនាតិ ចា អាតត្តទិវេកា៉

(ង) ផលន្តិ ផលបញ្ញា៉ បច្ចវេក្ខណបញ្ញា អធិប្បេតា អព្យាករម្មណតាយ៉

(ច) អត្ថតោ ផលំ អាហរតីតិ អាហារោ, បច្ចយោតិ អាហ "អាហារដ្ឋិតិកាតិ បច្ចយដ្ឋិតិកា"តិ៉ អយំ ទុវេកា ធម្មោតិ អយំ បច្ចយសង្ខារតោ ទុវេកា ធម្មោតិ បច្ចយតាសមញ្ញាន ទុកំ កត្វា ចងតិ៉ ញាតបរិញ្ញាយ អភិញ្ញាយាតិ ញាតបរិញ្ញាសង្ខាតាយ អភិញ្ញាយ៉

(ឆ) អព្យាបា វេទេតាវិមុត្តីតិ អរហត្តផលវិមុត្តិ អព្យាបការេន រូក្ខិសកតត្តា៉ អញ្ញថា សព្វាបិ ផលសមាបត្តិយោ អព្យាបា ទុច បវិបវេកហិ អកោបនីយត្តា៉

អភិញ្ញាយាតិ "អភិវេញ្ញាយ្យា"តិ ទុត្ត លទ្ធអភិញ្ញាយ៉ បរិញ្ញាយាតិ ទុត្តាបិ ទុសេច នយោ៉ បហាតព្ពសច្ឆិកាតព្ពាហីតិ បហាតព្ពសច្ឆិកាតព្ពបទេហិ៉ បហានបរិញ្ញាច កថិតា បហានសច្ឆិកិរិយានំ ទុកាចារតាយ បរិញ្ញាយ សទេហច ញាណតោ៉ សច្ឆិកាតព្ពាតិ វិសេសតោ ផលំ កថិតំ៉ ទុកស្មិំ យេច សព្វយ ទុច បនេ លព្ភតិ៉ ផលំ បន អនេកេស្វបិ បនេសុ លព្ភតិ បធម្ពុយតចយងសយេសុ លព្ភតោ៉ យស្មា តំ និប្បរិយាយតោ ងសយ ទុច លព្ភតិ, ញាតវេសុ បរិយាយតោ តស្មា "លព្ភតិ ទុចា"តិ សាវេន្តិ ចងតិ៉

សការេតា វិជ្ជយានាតិ យេន ពហុការាទិសការេន វេសិតា, តេន សការេន បវេយត្តតោ រូបលព្ភយានា៉ យាថាវាតិ អវិបរីតា៉ តថាសការាតិ តំសការា៉ ន តថា ន ហោន្តីតិ អវិតថត្តា តថាវ ហោន្តិ៉ តតោ ទុច ទុត្តប្បការតោ អញ្ញថា ន ហោន្តីតិ បច្ចាហិបិ

បទេហិ ទេវសំ ឆព្វាតំ យថាក្កមេន ចទតិ៑ សព្វាតិ ខាវេយត៑ ឃំ បត ខាតំ, តំ ទេហតុយុត្តិ កាវលាយុត្តេន ទេហាតីតិ អាហ “ទេហតុតា កាវទេលតា”តិ៑ ឌ្គកប្បតំ ឌទេតសីតិ ខិតចចតកាទេចត អភិប្បសាធំ ក្លប្បាទេឝសិ៑

ឲកឆព្វចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៑

ទេក្ខឆព្វចណ្ណតា

៦៥៧៑ (ក) “សព្ទតា” តិ ឌ្គធំ “សីលប្បទេលាធិស្ស”តិ ឲទេតត សដ្ឋិ សព្វត្ថិតត្ថា៑ “សីលប្បទេលាធិស្ស សព្វតូ អប្បយាទេធា ចិឃ ក្លបការកា”តិ ឲទេតត សតិសព្វឌ្គតាតយ្យ អប្បយាឆស្ស ចិឃ សព្វត្តូ ក្លបការកតា បកាសិតា ទេហាតិ អត្តទេតា តាតិចិលក្ខលាត្តា តទេតា ទេវសំ៑ សតិអចិប្បចាទេសា ហិ អប្បយាទេធា, ទេសា ច អត្តទេតា សព្វត្ថ អចិឌហិតា សតិ ឲច, សា ច ទេលា ខាលាសព្វយុត្តា ឲច ធដ្ឋទ្ធា, ទ្គតទោឃ តឆាទ្ធបសយត្តតាភាចទេតា៑

(ខ) ទេវសំ បក្ខាសតយត្តាតំ ភិក្ខុតំ បុគ្គភាកបជិបត្តិចទេសត ទេឃសិតត្តា បុគ្គភាកា កទិតា៑

(គ) អទេយាតិទេសាយតសិការទោ សំកិទេលសស្ស ឰលការលាភាទេចត បចទេត្តា ទេហតុ, បរិទ្ធាហតភាទេចត បចទេត្តា បច្ចទេយា៑ ទេយាតិទេសាយតសិការទេបិ ឲទេសច តទេយា៑ យថា ច សត្តាតំ សំកិទេលសាឃ, ចិសុទ្ធិយា ច បច្ចយក្កតា អទេយាតិទេសាយតសិការទោ, ទេយាតិទេសាយតសិការទោតិ “ទ្គទេប ទេក្ខ ឆព្វា ទុប្បដិចិត្ថា”តិ ឲត្តូ តីហរិទ្ធា ទុត្តា, ឲចំ ទ្គទេបហិ ឆព្វា តីហរិទ្ធា ចត្តត្ថាតិ ធទេស្សទេត្តា “តឆា”តិអាធិយាហ៑ តត្តូ អសុកឌ្គាតាធទេយា ចត្តាទោ ចិសំទេយាកា តាយ កាយទេយាកាធិបជិបក្ខភាចទេតា៑ “ឲចំ បទេភធា”តិ ទ្គយិតា “អចិឌ្គាភាកិទេតា ឆព្វា, ចិឌ្គាភាកិទេតា ឆព្វា, កណ្ហា ឆព្វា, សុក្កា ឆព្វា”តិ (ឆ៑ ម៑ ១០១, ១០៣) ឲចយាធីតំ សក្កទេហា ធដ្ឋទ្ធា៑

(ឃ) បច្ចទេយហិ សទេយច្ច សព្វឃ្ឃ កតត្តា បក្ខាក្ខទ្ធា សក្ខតា ឆាតុ៑ ទេកតធិ អតភិសក្ខតត្តា តិទ្ធាតំ អសក្ខតា ឆាតុ៑

(ង) តិទេស្សា ចិឌ្ឋា ចិឌ្ឋតទេដ្ឋត, ចិចិតកទេលទេដ្ឋត ច ចិឌ្ឋា៑ ចិមុត្តីតិ អទហត្តផលំ បជិបក្ខទេតា សព្វទេសា ចិមុត្តត្តា៑

អភិញ្ញាធីតិតិ អភិញ្ញាបញ្ញាធីតិ៑ ឲកកសធិសាទេតច បុរិមចាទេទ ចិឃ ចិភឌ្ឍ កទេធតព្វទេតា៑ យទេក្កា កទិទេតាតិ ឲត្តូ “យទេក្កាច កទិទេតា”តិ ឲចយត្តូ អក្កទេហត្វា “យទេក្កា កទិទេតាចា”តិ ឲចយទេត្តូ កទេហតទេឌ្ឋា “អត្តប្បាទេធ ខាលា”ត្តិ ទ្គយិតា ផលស្ស កហិតត្តា៑ សដ្ឋិកាតត្ថបទេធ ផលំ កទិតត្តិ ឲត្តាបិ “ផលទេយច កទិត”ត្តិ អក្កទេហត្វា “ផលំ កទិតទេយចា”តិ អទេត្តូ កទេហតទេឌ្ឋា ចិឌ្ឋាក្កហទេលត តធញ្ញាស្ស សក្កហិតត្តា៑ ឲម តទេយា ទ្គទេតា បទេទសុបិ ឲចទ្ធទេបសុ ធាទេតសុ៑

ឧទ្ទេសវណ្ណនា និដ្ឋិតា

ទុតិយវណ្ណនា

៦៨៦. (១០) យោតិ អនាគាមិមគ្គោ. សត្តេយោ កាមានំ និស្សរណំ សមុច្ឆេទវសេន បហានតោ. អារុប្ប អរហត្តមគ្គោ នាម អរូបញ្ញាណំ បរិណាមិ កត្វា រូបេហិ អគ្គមគ្គោ. ភូត សង្ខតន្តិ និព្បានតោតិ ទុក្ខំ សង្ខតស្ស សត្តេយោ និព្បានតោ. និរុជ្ឈតិ សង្ខារា ឯតេនាតិ និរោធោ, អគ្គមគ្គោ. តេន ហិ កិលេសបច្ចយេ និរោធិតេ តព្បច្ចយំ បច្ចុប្បន្នំ និរោធិតមេវ ហោតិ. តស្ស បន និរោធស្ស បរិយោសានត្តា អគ្គផលំ "និរោធោ"តិ វត្តព្ពំ. លព្ភតីតិ អាហ "អរហត្តផលំ និរោធោតិ អធិប្បេត"ន្តិ. "អរហត្តផលេន ហិ និព្ពានេ ឋិតេ" តិ ឯតំ អរហត្តមគ្គេន និព្ពានស្ស សច្ឆិការំ និព្ពានំ ភូតីតិ កត្វា វុត្តំ. ឯវញ្ច កត្វា "អរហត្តមគ្គោ និរោធស្ស បច្ចយត្តា" តិ ឯវម្បិ ចេតំ សម្បត្តំ ហោតិ.

(២) អតីតំសង្ខារវូមហាតិ អតីតសេក្ខសង្ខារវូមំ ចាមំ, អតីតា មគ្គផលតណ្ហាទយោ អាសវក្ខ បច្ចត្តកាមាហាតិ អវត្វា "មគ្គោ ការិតោបោ"តិ អជ្ឈាសយំ វុត្តំ, យថា "សង្ខិកាតវត្ថុ ផលំ ការិតមេវោ"តិ.

(៣) អាសវានំ ខយេ ញាណន្តិ ច អាសវានំ ខយគ្គេ ញាណន្តិ អធិប្បាយោ, អញ្ញថា មគ្គោ ការិតោ សិយា.

ទុតិយវណ្ណនា និដ្ឋិតា

ចតុត្ថវណ្ណនា

៦៨៨. (១) ឥារុមយំ ចក្កំ ឥារុចក្កំ, យថា រតនចក្កំ. អាហរេន ឆេមោ ឧប ឆមុចក្កំ. ចតុរិយាបថានំ អបរាបរប្បវត្តិតោ ចតុរិយាបថចក្កំ, យថា សម្បត្តិចក្កំ ចេចិតព្វំ.

អនុច្ឆវិកេ ទេសេតិ បុញ្ញកិរិយាយ, សម្មាបដិបត្តិយា អនុច្ឆវិកេ ទេសេ. សេចនំ ការេន កាលំ ឧបសង្កមនំ. កដំ កត្តិមន្តេន បយិរុបាសនំ. អត្តនោ សម្មា ឋបនំ អត្តនោ ចិត្តសន្តានស្ស យោនិសោ ឋបនំ សង្គាហីសុ និទេសនន្តិ អាហ "សទេ"តិអាទិ. ឯតេហិ បេត្វា បយាលាន្តិ ឯតេហិ បុព្ពេកតបុញ្ញតាសង្ខាតំ សម្បត្តិចក្កមេវ ឧទេតុ សម្បត្តិចក្កេសុ បយាលក្ខណំ ឯតេសំ ការណភាវតោ. តេនាហ "យេត ហិ"តិអាទិ. សោ ឧប ច កតបុញ្ញោ បុក្កលោ អត្តានំ សម្មា ឧបេតិ អកតបុញ្ញស្ស តទភាវតោ. បទេយោ លោកិយោច, តត្វាបិ កាយាចនទោច ឯតាតិ ឯតម្បិ ឥមុត្តរមុត្តំ. បុញ្ញការេ លោកិយាចាតិ មគ្គស្ស បុញ្ញការេ បច្ចត្តភា លោកិយា ឧច. តត្ថ ការណំ ចុត្តមេច.

(៦) កាយឃោកចិរំឃោកោ អតាកាយិយក្កោ, ឌិដ្ឋិឃោកចិរំឃោកោ សោតាបត្តិយក្កោ, ឡាតេរ ឆេ្ហ អទេហត្តយក្កោតិ ៩ចំ អតាកាយិយក្កានិចេសត ចេនិតព្ពា៍

(៧) បឞយស្សឈាតស្ស លិកិត្តិ ឃ្លាឃំ អប្យក្យលស្ស បឞយស្ស ឈាតស្ស លិកឹ, ពំ៍ កាយសហកតា សព្ពាយតសិការា សយុតាឆទត្តិតិ តទតា ចុដ្ឋិពំ អារទ្ធលចេសត កាយសហកតា ហុត្វា សព្ពាយតសិការា សយុតាឆទត្តិ ចោទេត្តិ ពុទេត្តិ៍ តស្ស កាយាតុបល្លត្តាតំ សព្ពាយតសិការាតំ ចេសត សោ បឞយព្ពាតសយាឆិ ហាឃតិ បរិហាឃតិ, តស្វា “ហាតកាកិឃោ សយាឆឹ”តិ ចុទេត្តា៍ តឧតុឆយ្ទតាតិ តឧតុ្ទបសការចោ៍ “សតិ សត្តិដ្ឋតី”តិ ឡាឆំ យិដ្ឋាសតិ សត្តាឃ ចុត្តិ៍ ឃស្ស ហិ បឞយព្ពាតាតុ្ទបសកាចា បឞយព្ពាតំ សត្តទតា បលឹតទតា ឌិស្វា អស្សាឧឃយាតា អទបល្លយាតា អកិតត្ថយាតា តិកត្តិ ទហាតិ, តស្ស តិកត្តិចេសត សោ បឞយព្ពាតសយាឆិ តេតច ហាឃតិ, ត ចឌ្ឍតិ, ឌិតិកោដ្ឋាសិកោ ទហាតិ, ទតាត ចុត្តំ “ឌិតិកាកិឃោ សយាឆឹ”តិ៍

អចិតក្កសហកតាតិ អចិតក្កំ តុតិឃព្ពាតំ សត្តទតា បលឹតទតា យតសិ កទទារទតា អារទ្ធលចេសត អចិតក្កសហកតា សព្ពាយតសិការា៍ សយុតាឆទត្តិតិ បក្យលបឞយព្ពាតទតា ចុដ្ឋិពំ តុតិឃព្ពាតាឆិកយត្វាឃ ចោទេត្តិ ពុទេត្តិ, តស្ស ដ្ឋបរិ តុតិឃព្ពាតុបល្លត្តាតំ សព្ពាយតសិការាតំ ចេសត សោ បឞយព្ពាតសយាឆិ ចិសេសក្វតស្ស តុតិឃព្ពាតស្ស ដ្ឋប្បត្តិបដ្ឋាតតាឃ “ចិសេសកាកិឃោ សយាឆឹ”តិ ចុទេត្តា៍ តិព្វិតាសហកតាតិ តទេច បឞយព្ពាតលិកិ ឈាតទតា ចុដ្ឋិពំ តិព្វិតាសព្ពាទតាត ចិបស្សតាតាទលាត សហកតា៍ ចិបស្សតាតាលព្យា ឈាតទក្កស្ស បទកទឧត ដ្ឋបដ្ឋហទត្តស្ស តិព្វិត្តតិ ដ្ឋក្កលាតិ, តស្វា “តិព្វិតា”តិ ចុច្ចតិ៍ សយុតាឆទត្តិតិ តិព្វាតសដ្ឋិកទលត្វាឃ ចោទេត្តិ ពុទេត្តិ៍ ចិរាក្វបសព្យុទតាតិ ចិរាកសព្ទាទតាត តិព្វាទតត ដ្ឋបសព្យុទតា៍ ចិបស្សតាតាលព្យា“សក្កា ឡាយិតា យទក្កត ចិរាកំ តិព្វាតំ សដ្ឋិកាតុ”ត្តិ បចត្តិទតា “ចិរាក្វបសព្យុតា”ត្តិ ចុច្ចតិ, ពំសយ្យឃុត្តា សព្ពាយតសិការាបិ ចិរាក្វបសព្យុតា ៩ច តាយ៍ តស្ស ទតាសំ សព្ពាយតសិការាតំ ចេសត សោ បឞយព្ពាតសយាឆិ អរិឃយក្កបដិចេឆស្ស បដ្ឋាតតាឃ “តិទព្វូឆកាកិឃោ សយាឆឹ”តិ ចុទេត្តា៍ សព្វាសយាបត្តិឃោតិ តុតិឃព្ពាតាឌិកា សព្វា សយាបត្តិឃោ៍ អទត្វា ចេនិតព្ពាតិ ហាតកាកិឃាឌិអទត្វា តាច ចិត្វាទរត្វា ចេនិតព្ពា៍

យក្កា កធិទតា ចតុត្ថំ អរិឃសច្ចាតំ ដ្ឋត្ថដត្វា៍ ឋល់ កធិតំ សទ្វបទតច៍

ចតុឆយ្ទចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៍

បញ្ចាឆយ្ទចណ្ណតា

៦៩៣៍ (៧) “បញ្ចក្កិកោសយ្ទាសយាឆឹ”តិ សយាឆិអក្កកាចេត បព្ពា ដ្ឋច្ចិដ្ឋាតិ បីតិឋទលតាឌិចេតត ហិ តទេច ចិកដតិ៍ ទតតាហ “បីតិ ឋទយាតា ដ្ឋប្បព្ជតី”តិអាឌិ៍“សោ ឡាយទេច កាឃំ ចិចេកទដត បីតិស្សខេត អកិសត្តតី”តិអាឌិតា (យ៍ តិ៍ ១៍៣៦សិ) តទឃត បីតិឃា,

ឃុខស្ស ច ឞទហ៊ា ទេឌិតត្ថា៎ ឞទាកចិទាកតាឌិចិកាកឌស្សតចរេឞត បរេទង់ រេធរេតា ឞទយាភា៎ អារេលិកឞទរេហតិ កឞិហារេលិកស្ស ឞទរេហ ឞតិ រេតរេតច អារេលិរេកត ឞទិតប្យរេឌរេឞ៎ តស្ស ឞយាឌិស្ស ទ្វបឌស្សតបច្ចយត្តា បច្ចរេចក្ខហរោហ៊ា បច្ចរេចក្ខហតិមិត្តំ៎

បីតិឞទហតា ឃុខឞទហតាតិ អារេយូរេហ ឌត្វា ចតុត្ថជ្ឈាតស្ស ជ្ញប្បាឌតរេតា តា “បិឌា ចិយា”តិ ចុត្តា៎ រេធរេតាឞទហតា អារេលិកឞទហតាតិ តំតំកិច្ចឞាឍតរេតា តា “ហត្វា ចិយា”តិ ចុត្តា៎ អកិន្ហាបិឌកន្ហាតំ ឞយាឍាតស្ស ឞទិទកាចរេតា “យន្ហិយការេយា ចិយា”តិ ចុត្តំ៎ បច្ចរេចក្ខហតិមិត្តំ ជ្ញត្តយក្កកាចរេតា “និងំ ចិយា”តិ ចុត្តំ៎

(៥) ឞន្តរេឞា កិរេលឞឌក្ខឌទធបទិត្យអាហាតំ ចិកតត្តា រេលិកិយឞយាឌិស្ស ឞាតិឞយរេមត្វ ឃុខត្តិ ចុត្តំ “អប្បិតប្បិតក្ខរេហ ឃុខត្តា បច្ចប្បត្តឃុរេខា”តិ៎ បុទិមស្ស បុទិមស្ស ធរេឞត បន្ធិមំ បន្ធិមំ លទ្ធរេឞធតតាឃ ឞត្តតរបហីតតរកាចប្បត្តិ រេហាតីតិ អាហ “បុទិរេមា បុទិរេមា...រេប... ឃុខចិបិរេកា”តិ៎

កិរេលឞបដិប្បស្សទ្ធិយាតិ កិរេលឞាតំ បដិប្បស្សមូរេតត លទ្ធត្តា៎ កិរេលឞបដិប្បស្សទ្ធិកាចត្តិ កិរេលឞាតំ បដិប្បស្សមូតកាចំ៎ លទ្ធត្តា បត្តត្តា តក្កាចំ ជ្ញបកតត្តា៎ រេលិកិយឞយាឌិស្ស បច្ចតីកាតិ តីធរេហបធរេមន្ហាតតិកត្តិអាឌីតិ តិក្ករេហតន្ហាតិ, អរេន្ហា កិរេលឞា ធារេទតន្ហា, ន្តយស្ស បត អរេហត្តឞយាឌិស្ស បដិប្បស្សទ្ធឞន្តាកិរេលឞត្តា ត តិក្ករេហតន្ហំ, ធារេទតន្ហាត្វា អត្ថីតិ យក្កាតត្ថំ ឞយាបត្តិក្ខរេហ ច អប្បរេយារេកត អឌិកតត្តា, ឌបិតត្តា ច អបទិហាតធរេឞត ធា ឌបិតត្តា តឞន្តាទតិក្កយ្យធាទិធាធរេជា៎ “ឞតិរេចបុល្លប្បត្តត្តា”តិ ឲរេតាត អប្បចត្តយាតាឃបិ ឞតិយា ឞតិពាហុលតាឃ ឞរេតា ឲធ តាយាតិ ឌរេស្សតិ, “ឃធាបទិន្ធិត្តកាលធរេឞតា”តិ ឲរេតាត បទិន្ធិត្តតឞតិយា ឞរេតាតិ ឌរេស្សតិ៎ រេឞរេឞុ ធាហារេក្កឃុ៎ បច្ចាធាហ៊ិរេកាតិ ឲត្វ ចុត្តឞយាឌិយុរេខត បច្ចា ធាហារេតច ជ្ញឌ្ឌិន្ហាតិ, តិឌ្ឌិន្ហាតិ ធ៎

យរេក្កាកចិរេតា ន្តត្ថ្យិឃឞីរេឞត ឞយ្យុធាឃាយាឌីតំ កចិតត្តា៎ ឞលំ កចិតំ អរេឞក្ខាតំ ឞីលក្ខន្ធាឌីតំ កចិតត្តា៎

បច្ចាឍយូចណ្ហតា តិឌ្ឌិតា៎

ហឍយូចណ្ហតា

៦៥៩៎យរេក្កា កចិរេតាតិ ឲត្វ ចត្តន្ហំ រេហឌ្ឌា ចុត្តរេមច៎

ឞត្តឍយូចណ្ហតា

៦៥៦៎ (៣) រេហតុភាតិ អាឌិអត្តចត្តរេតា, អតច្ចត្តិករេតា, តាធកាលិករេតា, តិច្ចបដិរេក្ខបរេតាតិ ឲធំ អាឌិតា រេហតុភា៎ តរេយតាតិ

“ຍຄາ ຕູເຍ ນຕູາຣາ ໂຄຣທີ, ໂຄຣ ອຕີເຕ, ອນາຄເຕ ຈ ອຄິຣຸາ ນຕູຕາ ປຂີຣຸນຍຸປຸຕູາ ຕຍຜຍູາ ຈຍຜຍູາ ຍິຣາຄຜຍູາ ຄິເຣາຜຜຍູາ”ຕີ ອຕີຕານາຄເຕທຸ ຄຍຄຄເຍຄ ກາຍໍ ລືທາຍຈຍຸ ນເຕູານໍ ນຕູາຣາຄໍ ອຄິຣຸຕາຂິ ຍຸຂິຣຸາ ຍຸປຸຂີຍິຣຸາ, ທໍ ປຄ ອນເຍູາທຄຈເນຄ ກິຣຸເຕາ, ຍິປຍຸຄາຍ ປຄ ອາເຣຍູຫກເຣທຈເນຄາຕີ ຂເຍຸເຕຸາ ອາທ “ຍິປຍຸຄາຂາເກທຄ ຍຸຂິຣຸາ ເທາຄຸີ”ຕີ

ກິເລນຈເນຄ ຂູປຸຂູຍາເຄາ ປຣິຍອາເທາ ຈຕູກາຍນຄຸຍຸເຍາ , ຈຕູກາຍາຈຍຸເຍາ ຈາຕີ ຈຸຕູີ “ເຂູບີ ນປຣິຍອາທເຂູຄ ອຂູາເຣກາຍຸ ຍິຍາ”ຕີ ຄິຄຸເຍຸຈາຕີ [ຄິຄຸຍຸ (ອຊຸກຈາຍໍ)] ຄິຄຸກາຈເຍຸຈ ອເຄຸາ ຈຸຈຸຕີ ລີຍກເຂູຄ ຕທຸາ ຍຸຄຸີ ຍິກຕຄຸີ ກຸຕຄຸີ ຍຸຄຸີກຸຕຄຸີ ອາທ “ຄິຣຕີກຸຕໍ, [ຄິຍຕີກຸຕໍ (ອຊຸກຈາຍໍ) ຍິກຕຄຸີກຸຕໍ (?)] ຄິຕູທຸີ ອເຕູາ”ຕີ ຕູຜ ນຕູເກ ກາເຈຕຕູປເຂ ຍເກຸາ ກທິເຕາ ເຂາຂູາຄໍ ຈຸຕູຕາ

ປຜຍກາທາຣຣຍຸາ ຄິຂີຕາ

ອຊຸຜຍູຈກູາ

໑໓໖. (໓) ອາຂິເຕາທູຈຣິຍິກາຍາຕີ ອາຂິເຕາທູຈຣິຍາ ໂຄຈ ອາຂິເຕາທູຈຣິຍິກາ ຍຄາ “ຍິຄເຍາ ໂຄຈ ເຈຄຍິເກາ”ຕີ, ຕຍຸາ ອາຂິເຕາທູຈຣິຍິກາຍ ກາ ປຄ ນາຕີ ອາທ “ປຕູາຍາ”ຕີ ນິກຸຕູຍນຂູທຍຸາຕີ ອຂີນີລນິກຸາຂີນິກຸຕູຍນຂູທຍຸ ຂູປຈາເຣຸາຄນທກຕາ ຕຣຸທນຍຈປຕູາຈ ຂູຂຍຕູຍາຄຸປຍຸຄາຈເນຄ ປຈຕູາ ຕຣຸທຍິປຍຸຄາປຕູາ [ຕຣຸທນຍຈຍິປຍຸຄາປຕູາ (ອຊຸກຈາຍໍ)] ອາຂິກຸຕາຍາຕີ ປຜຍາຈຍຈກຸຕາຍ, ເຂນຄາຈເນຄ ເຈທໍ ຈຸຕູໍ ຂູປຸຕູີກາເລ ປຄ ຄຕູີ ຍກູຜຍູາຄໍ

ອາຂີຍຂູປຣິເຍານາຄຕາ ໂຄຍິຕູປຸາຂປຣິຍາປຄຸຕາ ໂຄຂູເຍຈ ຂູປຸຂູຄເຕາ ເປຍຄຸີ ຂຍທຄຕູີ, ທໍ ປຄ ຈລູກຈເນຄ ປຈຕູຍາຄໍ ເກທນິຕນຂີນໍ ເທາຕີຕີ “ເກທນິຕເປຍ”ຄຸີ ຈຸຕູໍ ກຣຸກເຣທຈເນຄ ປຈຕູີຍາ ກຣຸ ຍິຕູີ ໂຄຕຍຸາຕີ ກຣຸຍິເຕູາ, ຕຍຸ ກາເຈາ ກຣຸຍິຕູກາເຈາ, ກຣຸຍິຫຸກາເຣາ “ກິເລນາ ຄ ຂູປຸຂູຄຸີ”ຕີ ຈຕູາ ຕຕູ ກາເຣທຍາທ “ຍູຈາຂາຄຸນາຍຄີ ລກຕີ”ຕີ ກຸຄຂີຫຸນຄຸີເກ ຍູຈາຂາຄຸນາຍຄີ ລກິຕູາ ຍຄາຄຸນິຂູ ປຂີປຂູຄຸຍຸ ກິເລນາ ຄ ຂູປຸຂູຄຸີ ເຕຄາທ “ຕນູາ”ຕີອາຂີ

(໔) ເປຕາຕີ ເປຕຍທິຂຸີກາ ອນຸຣາຄຄຸີ ເຂຈາຍຸຣາຄໍ ເປຕາຍຸຣາ ປຄ ເປຕາ ໂຄຈາຕີ ເຕນໍ ເປເຕທີ ນຂູເທາ ອຈຸຕູນິເຂູາຈ ອາຈາທຄໍ ກຈູຄຸີຕີ ນຍູກາກນໍນກຸຍຸເທຄ ເປເຕເທຈ ອນຸຣາຄໍ ນຂູທເກ ກາເຣກໍ ຂເຍຸຕີ

(໕) ອປິຈຸຍຸາຕີ ຄິຕູຈຸຍຸ ອກາຈເຕູາ ເທຕູ ອປຍ-ນເຂູາ “ອປຍຜໍນຍກນຈາຕາຕປີ”ຕີອາຂີນຸ (ອ. ຄິ. ໑໐.໑໑) ຍິຍ ປຈຸເຍນຸ ອປິເຈຸາ ປຈຸຍອປິເຈຸາ, ຂີຈຣາຂີປຈຸເຍນຸ ຕູຈຸາຣທີເຕາ ອຂີກຍອປິເຈຸາຕີ ຍນາຄາຂີອຂີກຍຍິກາຈເຄ ຕູຈຸາຣທີເຕາ ປຣິຍຕູີອປິເຈຸາຕີ ປຣິຍຕູີຍໍ ຍາທຸນຈຸຍິກາຈເຄ ຕູຈຸາຣທີເຕາ ຊຸຕຂູອປິເຈຸາຕີ ຊຸຕເຂູນຸ ອປິເຈຸາ ຊຸຕຂູຍິກາເຣຄ ຕູຈຸາຣທີເຕາ

ນຄຸກຸທຄິກຸທເຄຄາຕີ ອຕູຄີ ນໍຍິຂູຍາຄາຄໍ ຍນາຄາຂີກຸທາຄເຕຸາຈ ຍາທຸນຈຸກຸທຍຸ ຈ ຊຸຕຂູກຸທຍຸ ຈ ຄິກຸທເຄຄ ທາເຂເຄຄ

ນຍຸຂູຕີຕີ ຄິປຸຂູຕີ ນິຂູຕີ ເຄາ ຍທິຈຸຍຸາຕີ ຍທຕີຍາ ຕູຈຸາຍ ນຍຄຸາກຕຍຸ, ຕູຈຸີ ຈາ ຍທຄຸຍຸ ເຄາ ນຍຸຂູຕີ ອຄຸຜຍູຍຸາປີ

អភិន្ឋភទោ

បចិចិត្តស្សាតិ បការេទហិ ចិចិត្តស្ស ទោភាហ "កាឃចិទិត្តាបឆិចិទចទកហិ ចិចិត្តស្សា"តិ "អដ្ឋអារេបួចត្តុចទសភា"តិ ៤ទោភ កាចភាកិទឃាកចទសភ ៤ក៏ការចោច ឰ្ទឆ "កាឃចិទចទកា"តិ អឆិទប្យទោ, ភ កលសដ្កហិកាកាចយត្តត្ថិ ឥទស្សតិ កយ្ដត្ថិ ទឃាកកយ៉ុ

សទត្តហិ កិទលទសហិ ច សក្កលត់ សទយាឆាត់ សក្កហិកា, សា អារេយិតក្ខាទដ្ឋភ អារារេយា ៤តស្សាតិ សក្កហិការារេយា, តស្ស ទោភាហ "កលសក្កហិកាឃ ទចចា"តិអាឌិ អារេទ្ធចិទិឃស្សាតិ បក្កហិតចិទិឃស្ស, តញ្ញា ទលា ក្ចបឆិចិទចទក ភិត្តាចទសភ "អឃំ ឆទយុា"តិ ចចភទោ ៤ស ភទឃា ឰ្ទទោ បទេសុបិ ចិចដ្ឋសត្កិស្សិតំទឃច ហិ សយាឆាត់ ឰ្ទឆាឆិទប្យតំ, តឆា បញ្ញាបិ កយុស្សកតាបញ្ញាឃ ហិ បតិដ្ឋទោ កយុចទសភ "ភទចសុ ភាភប្យការេរា អភទត្ថា"តិ ឌាភទត្តា កយុក្លឃកទោកាល អភិបទត្ថតិ, តឥត្ថញ្ញា ក្ចស្សាហំ កទេរាតិ យាភាឥទឃា សត្តសត្តាត់ សំសារេទ បបទញ្ញាត្តិ ចិត្តាទទត្តិតិ បបញ្ញាតិ អាហ "ភិប្យបញ្ញាស្សាតិ ចិកតយាភតល្យាឌិដ្ឋិបបញ្ញាស្សា"តិ

យទក្កា កឆិទោ សទ្ទុបទភច

ភចឆយុចល្លភា

៦៥៥ (៧) ចិសុទ្ធិត្តិ ចាកាលឥស្សភចិសុទ្ធិ, អច្ចត្តចិសុទ្ធិទយច ចា ចត្យបិទិសុទ្ធិទឹលត្តិ បិតិទយាក្លសំចរាឌិភិទុបក្កិលិដ្ឋតាឃ ចត្យត្តិឆបទិសុទ្ធិចត្តំ ទឹលំ បិទិសុទ្ធិបឆាភិឃក្កត្តិ បុក្កលស្ស បទិសុទ្ធិឃា បឆាភក្មតំ អដ្ឋា ទោភាហ "បទិសុទ្ធភាចស្ស បឆាភក្កា"ត្តិ សយឆស្ស ចិសុទ្ធិការេចា រេចាឥាត់ បក្យលការេចភ បទិធិត្តត្តិ អាហ "អដ្ឋ បក្យលសយាបត្តិទឃា"តិ ចិកត្យបក្កិទលសញ្ចា"បក្យល"ត្តិ ចត្តញ្ញាតំ លញ្ញតិ, ភ ទិសាបក្កិទលសំ ហាភកាកិឃាឌិកាចប្យត្តិទោ សត្តឌិដ្ឋិយលចិសុទ្ធិទោ ភាយទ្ទុបបទិធ្ឋទឥា ឌិដ្ឋិចិសុទ្ធិ បច្ចឃបទិក្កទហា អឌ្ឍត្តឃកក្ខាយលចិឆយភទោ កក្ខាចិតទលចិសុទ្ធិ ឃស្មា ភាយទ្ទុបំ ភាយ សប្យច្ចឃទយច, តស្មា តំ បទិក្កល្យាត្តភ អត្ថទោ តស្ស សប្យច្ចឃតាបិ បទិក្កហិតា ៤ច ទហាតីតិ ទុត្តំ "ឌិដ្ឋិចិសុទ្ធីតិ សប្យច្ចឃំ ភាយទ្ទុបឥស្សភ"ត្តិ ឃស្មា បភ ភាយទ្ទុបស្ស បច្ចឃំ បទិក្កល្យាត្តភ តីសុ អទ្ធាសុ កក្ខាយលចិតទលបច្ចឃាការរាចទចាលឆចទសទភច ទហាតិ, តស្មា "បច្ចឃាកាទោកាល"ត្តិអាឌិ ទុត្តំ ឃឆា កក្ខាចិតទលចិសុទ្ធិ "ឆយុដ្ឋិតិចាកាល"ត្តិ ទុច្ចតិ យក្កាយទក្ក ចាកាលត្តិ យក្កាយទក្ក ចចត្ថទបត្ថា ឌិតចាកាល ចាកាលត្តិ ឰ្ទឆ តទុលចិបស្សភា កឆិតា ទោសំ ភិក្លុត់ អញ្ញាសឃចទសភ "ចាកាលឥស្សភចិសុទ្ធិ"តិ ទុដ្ឋាភកាយិតិឃា ចិបស្សភាឃ ទុច្ចយាភត្តា ឃឌិ "ចាកាលឥស្សភចិសុទ្ធិ"តិ ទុដ្ឋាភកាយិតិចិបស្សភា អឆិទប្យទោ, "បញ្ញា"តិ ច អទហត្តផលបញ្ញា, យទក្កា បភ កចត្តិ ? យទក្កា ចាហុការេបទឥ ចិរោកក្កុហទលាភ កហិទោ ចល្លតិ ហិ "ឰ្ទឆ ចាហុការេបទឥ យទក្កា កឆិទោ"តិ (ឌី៎ ភិ៎ អដ្ឋ៎ ៦៎៦៥៥)

(៧) ចល្លាឌិឆាត្យភាភត្តត្តិ ចល្លាឌិទុបិឌិចល្លចិញ្ញាកាលាឌិឆាត្យត់ ទេយត្តតំ ភិស្សាឃ ចល្លសយ្យស្សាឌិភាភត្តត្តិ ចល្លសយ្យស្សសោតសយ្យស្សឃាភសយ្យស្សាឌិសយ្យស្សចិកាកិ សញ្ញាភាភត្តត្តិ ៤ត្ថ ទុបសញ្ញាឌិសញ្ញាភាភត្តប្បិ លញ្ញទោច, តំ បភ

កាយសញ្ញាទិគ្គហណេនេវ គយ្ហតិ។ កាយសញ្ញាទីតិ អាទិ-សទ្ទេន ព្យាបាទសញ្ញាទីនំ គហណំ។ សញ្ញានិទានត្តា បបញ្ចសង្ខានំ “សញ្ញានានត្តំ បដិច្ច សង្កប្បនានត្ត”ន្តិ វុត្តំ, “យំ សង្កប្បេតិ, តំ បបញ្ចេតី”តិ វចនតោ “សង្កប្បនានត្តំ បដិច្ច ឆន្ទនានត្ត”ន្តិ វុត្តំ។ ឆន្ទនានត្តន្តិ ច តណ្ហាឆន្ទស្ស នានត្តំ។ រូបបរិឡាហោតិ រូបវិសយោ រូបាភិបត្ថនាវសេន បវត្តោ កិលេសបរិឡាហោ។ សទ្ទបរិឡាហោតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ កិលេសោ ហិ ឧប្បជ្ជមានោ អប្បត្តោបិ អារម្មណំ បត្តោ វិយ បរិឡាហោវ ឧប្បជ្ជតិ។ តថាភូតស្ស បន កិលេសឆន្ទស្ស វសេន រូបាទិបរិយេសនា ហោតីតិ អាហ “បរិឡាហនានត្តតាយ រូបបរិយេសនាទិនានត្តំ ឧប្បជ្ជតី”តិ។ តថា បរិយេសន្តស្ស សចេ តំ រូបាទិ លព្ភេយ្យ, តំ សន្ធាយាហ “បរិយេសនាទិនានត្តតាយ រូបបដិលាភាទិនានត្តំ ឧប្បជ្ជតី”តិ។

(ខ) យថានុបស្សនាការេណាតិ យថាស្ស អនុបស្សនាវសេន បវត្តាការេណ, យថានុស្សតិសហគតបញ្ញាយាតិ អត្ថោ។ អាហារេ បរិភុញ្ជន្តស្សាតិ គយនាទិវសេន អាហារំ បដិក្កូលតោ បរិភុញ្ជន្តស្ស។ ឧក្កណ្ឋន្តស្សាតិ និព្ពិន្ទន្តស្ស កត្ថចិបិ អសជ្ជន្តស្ស។

ទសមយុវណ្ណនា

១៩០. (ឃ) និជ្ជរការណានីតិ បជហនការណានិ។ ឥមស្មិំ អភិញ្ញាបទេ មគ្គោ គហីយតីតិ គត្វា “អយំ ហេដ្ឋា…បេ… បុន គហិតា”តិ វុត្តំ។ តថា ហិ វក្ខតិ “ឥធ អភិញ្ញាបទេ មគ្គោ គហិតោ” (ទី. និ. អដ្ឋ. ១.១៩០) កិញ្ចាបិ និជ្ជិណ្ណា មិច្ឆាទិដ្ឋីតិ អាគតា សប្បត្តិតដ្ឋា។ យថា មិច្ឆាទិដ្ឋិ វិបស្សនាយ និជ្ជិណ្ណាបិ ន សមុច្ឆិន្នាតិ សមុច្ឆេទប្បហានស្សត្ថំ បុន គហិតា, ឯវំ មិច្ឆាសង្កប្បាទយោបិ វិបស្សនាយ បហីនាបិ អសមុច្ឆិន្នតាយ ឥធ បុន គហិតាតិ អយមេត្ថ “មិច្ឆាសង្កប្បោ”តិអាទីសុ សព្ពបទេសុ វត្តព្ពោតិ ទស្សេតិ “ឯវំ សព្ពបទេសុ នយោ នេតព្ពោ”តិ ឥមិនា។

ឯត្ថ ចាតិ “សម្មាវិមុត្តិបច្ចយា ច អនេកេ កុសលា ធម្មា ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆន្តី”តិ ឯតស្មិំ បាឡិបទេ។ ឯត្ថ ច សមុច្ឆេទវសេន, បដិប្បស្សទ្ធិវសេន ច បដិបក្ខធម្មា សម្មទេវ វិមុច្ចតិ សម្មាវិមុត្តិ, តប្បច្ចយា ច មគ្គផលេសុ អដ្ឋ ឥន្ទ្រិយានិ ភាវនាបារិបូរិំ គច្ឆន្តីតិ មគ្គសម្បយុត្តានិបិ សទ្ធាទីនិ ឥន្ទ្រិយានិ ឧទ្ធដានិ។ មគ្គវសេន ហិ ផលេសុ ភាវនា បារិបូរី នាមាតិ។ អភិនន្ទនដ្ឋេនាតិ អតិវិយ សិនេហនដ្ឋេនាតិទញ្យា សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ឧក្កំសគតសាតសភាវំ សម្បយុត្តធម្មេ សិនេហន្តំ តេមេន្តំ វិយ បវត្តតិ។ បវត្តសន្តតិអាធិបតេយ្យដ្ឋេនាតិ វិបាកសន្តានស្ស ជីវិតេ អធិបតិភាវេន។ “ឯវ”ន្តិអាទិ វុត្តស្សេវ អត្ថស្ស និគមនំ។

អទ្ធេន សហ ឆដ្ឋានិ បញ្ចសតានិ, បញ្ញាសាធិកានិ សហ បញ្ចសតានីតិ អត្ថោ។

ឯត្ថ ច អាយស្មា ធម្មសេនាបតិ “ទសសុ នាថករណធម្មេសុ បតិដ្ឋាយ ទសកសិណាយតនានិ ភាវេន្តោ ទសអាយតនមុខេន បរិញ្ញា បដ្ឋបេត្វា បរិញ្ញេយ្យធម្មេ បរិជានន្តោ ទសមិច្ឆត្តេ, ទសអកុសលកម្មបថេ ច បហាយ ទសកុសលកម្មបថេសុ ច អវដ្ឋិតោ ទសសុ អរិយាវាសេសុ អាវសិតុកាមោ ទសសញ្ញា ភាវេន្តោ ទសនិជ្ជរវត្ថូនិ អភិញ្ញាយ ទសអសេក្ខធម្មេ អធិគច្ឆតី”តិ ទេសំ និក្ខំ ឋូចាតំ

យត្តកំ បរិបេត្តា ទេសនំ និដ្ឋបេសិ។ បរេយាគចទេសន បដិក្កហ្បំ អភិនន្ទន្តិ អាហ “សាធុ សាធូតិ អភិនន្ទន្តា សិរសា សម្បដិច្ឆិន្ទា”តិ។ តាយ អត្តមនតាយាតិ តាយ យថាវេទិតទេសនាកតាយ បហដ្ឋចិត្តតាយ, តត្ថ យថាលទ្ធអត្ថវេទធម្មវេទេហីតិ អត្ថោ។ ឯកមេវ សុត្តំ អាចជ្ឈាយនាតិ ឯកម្បិ សុត្តំ តត្ថ តត្ថ អាគតេ អភិញ្ញេយ្យាទិភេទេ ធម្មេ អភិធានតាទិវសេន សមន្នាហរន្តា។ សហ បដិសម្ភិទាហិ…បេ… បតិដ្ឋហិស្សតិ អត្តនោ ឧបនិស្សយសម្បត្តិយា, ថេរស្ស ច ទេសនានុភាវេន យថារទ្ធំ វិបស្សនំ ឧស្សុក្កាបេត្វា បដិសម្ភិទាបរិវារាយ អភិញ្ញាយ សណ្ឋហិស្សតិ។

សុមង្គលវិលាសិនិយា ទីឃនិកាយដ្ឋកថាយ

ទសុត្តរសុត្តវណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា។

និដ្ឋិតា ច បាថិកវគ្គដ្ឋកថាយ លីនត្ថប្បកាសនា។

បាថិកវគ្គដីកា និដ្ឋិតា។

និគមនកថាវណ្ណនា

ថេរានំ មហាកស្សបាទីនំ វំសោ បវេណី អន្វយោ ឯតស្សាតិ ថេរវំសន្វយោ, តេន; វត្យមហាវិហារេវស្ស ថេរិយេនាតិ អត្ថោ។

ទសពលស្ស សព្វាសព្វញ្ញុស្ស គុណគណានំ បរិទីបនតោ ទសពលគុណគណបរិទីបនស្ស។ អាយតិក្យាអាការយោ (ពាហុសាលិទីសុ, មហាបតានាទីសុ, សម្យសាគតិយាទីសុ ច តត្ថ តត្ថ វិវេសនតោ ញាណគុណានំ បកាសនវសេន បវត្តាតិ។ តថា ហិ វុត្តំ អាទិតោ “សទ្ធាវហគុណស្សា”តិ (ទី។ និ។ អដ្ឋ។ ១។ គន្ថារម្ភកថា)។

មហាដ្ឋកថាយ សារន្តិ ទីឃនិកាយមហាអដ្ឋកថាយំ អត្ថសារំ។

ឯកូនសដ្ឋិមត្តោតិ ថោកំ ឩនភាវតោ មត្ត-សទ្ទគ្គហណំ។

មូលដ្ឋកថាសារន្តិ បុព្វេ វុត្តំ ទីឃនិកាយមហាអដ្ឋកថាសារមេវ បុន និគមនវសេន វទតិ។ អថ វា មូលដ្ឋកថាសារន្តិ បោរាណដ្ឋកថាសុ អត្ថសារំ, តេនេតំ ទស្សេតិ “ទីឃនិកាយមហាអដ្ឋកថាយំ អត្ថសារំ អាទាយ អហំ សុមង្គលវិលាសិនិំ ករោន្តោ សេសមហានិកាយានម្បិ មូលដ្ឋកថាសុ ឋានំ វិនិច្ឆយាកត្ថំ អត្ថសារំ អាទាយេវ អកាសិ”ន្តិ។

“ยหาจิหารธาสีต”ตฺถิ [ยหาจิหารธ ติธาสิตํ (อฏฺกถายํ)] ธ ตฺรตํ ปุริยปฐฺยปเฉหิ สฎฺฐิ สปฺตฺฐิตฺตฺ “ยหาจิหารธาสีตํ สยยํ ปกาสยตฺถิ, ยหาจิหารธาสีตํ ยฺลกฏฺกฉาสาริ อาฉายา”ติ ธ่ เตภ ปุเญฺญภ่ เหาตฺ สเญฺญา สุฬี เลเกาติ

กายาธธราชิจิการเกา สเฏฺฐาปิ สตฺตฺเลเกา ยธารทํ เฑเษตฺตยาษิกยภธเสภ สเยฺตฺตภ ติฏฺฐาภสุเฬภ สุฬิเตา เหาตฺติ

สเฉธกสฺส เลิกสฺส อธฺฏฺตสุฬาษิกยาย อตฺตฺเภา ปุญฺญา ปริฬาเยติ่

ปริยาฬเตา สาษิกฏฺจีสสหสฺสภธุติกาฬธารา ติฏฺฐิตาติ่ ปริยาฬเตา สาษิกฏฺจีสสหสฺสยตฺตฺเภ ฑีฆติกายวีกา รจิตาธริยฉยุปิเลภ่

ยิฐฺฐาชิฏฺฐาชิเธาเรหิ , สีลิชิฉภสฺฐฺยยํ;

รกฺลฬตฺตฺาย สกฺกฺสํ, ยตฺญาสํ จิย การิตตฺถิ่ (ฉตฺตฺภเร ปิเฉา ปฐฺฐา ลิฬิเตา)

ติฏฺฐิตา สุยกฺกลจิลิสิติยา ฑีฆติกายฏฺกฉาย ลิภตฺตฺปยฺกาสภา่

ฑีฆติกายวีกา ติฏฺฐิตา่